Kaneki

Konečný Pál

Az 1930-as évek festőnemzedékéről

kólva említi nevét.

Sančin Ladislav: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 17.

Konek Ede MDK

Őszibarackok, olf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

— **A dalai lámáról.** A dalai láma, Tibet uralkodója, 58 esztendős korában, meglehetősen mozgalmas élet után, meghalt. Ngawang Lobzang Toubden Gyasto-nak hivták. Ő volt a tizenharmadik dalai láma.

Hivei, akiket kegyelt, siratják őt, ellenségei, akik zsarnoksága alatt nyögtek, örülnek pusztulásán.

Az elhunytat kevéssé ismerték a hazáján kivül. Idegent alig engedtek a közelébe. Alexandra David Neel-t azonban gyakran fogadta. Ő most számot ad benyomásairól a Revue de Paris-ban.

Azt irja, hogy a dalai lámáról meglehetősen téves fogalmak keringenek nyugaton. Azt hiszik róla, hogy a „buddhizmus pápája", vagy Buddha földi megtestesülése. Erről szó sincs. A fölhevült képzeletek odáig merészkedtek, hogy kétségbevonták a dalai láma létezését is s azt állitották, hogy ez az uralkodó, aki gyakran fogadott angol államférfiakat, nem is élt és helyette egy viaszbáb ült a trónszékén. Ebből természetesen szó sem igaz.

A dalai láma nem kerülte az embereket. Sőt két izben külföldön is volt. 1904-ben Kinába menekült, amikor az angol csapatok megszállták Tibetet. 1910-ben pedig az angoloktól a Himalájában kért menedéket, amig alattvalói a kinaiak ellen küzdöttek.

Amig Kinában bolyongott mint számüzött, a dalai láma kevés rokonszenvet keltett. Kisérete 500 főből állott. Körülbelül ugyanennyi teve cepelte poggyászát és jelentős lovasság, testőrség követte őt. A dalai láma azt hitte, hogy az élelem és a szállás is kijár karaván jának az egész ut során és sehol semmit se kell fizetnie. Megkövetelte a feltétlen tiszteletet is.

A tibeti vallási hagyomány előirja, hogy a dalai lámának, amikor utazik, tilos áthaladnia egy íven, vagy egy boltozaton. De a kinai városok kevés kivétellel bástyafallal vannak körülvéve s hogy valaki áthaladjon azokon, egy boltíven kell keresztülmennie. Amikor a dalai láma olyan városokat ejtett utjába, melyek síkon voltak, kisérete megkerülte az erődöket, de amikor az erődök szük völgyben helyeződtek el teljes hosszukban s a falai a heggyel érintkeztek, az egyetlen ut a boltív alatt vezetett. Ennélfogva a dalai láma azt követelte, hogy a falban törjenek neki rést, mert csak szabad ég alatt haladhat át. Néha engedtek szeszélyének, megtörtént azonban, hogy kereken visszautasitották furcsa kivánságát.

A kinaiak, akik nagy tisztelettel fogadták, csakhamar ráuntak s követelődzései miatt meglehetős közönyösen bucsuztak el fejedelmi vendégüktől.

— **Ravasz László előadása Szegeden.** A szegedi református asszonyok és lányok Lorántffy Zsuzsanna-Egyesülete szombaton délután a Tisza-szállóban műsoros szeretetvendégséget tartott, amelyen felekezetre való tekintet nélkül igen nagy számban jelentek meg. *Ravasz László* püspök előadásában az olyan szegény emberekről szólt, akik mindenhez értenek, mert a specialistaság a jómódúak kiváltsága — az olyan gazdátlan lelkekről, akiket nem fogad meg senki, akik Isten országában nem kaptak munkát. Az ilyen gazdátlan lelkekkel mindenütt találkozunk. Ez a világnak legnagyobb visszássága. Az ilyen emberekből lesznek a cinikusok, a szofisták, az élősdiek, akik nem hisznek semmiben, mindent bebizonyitanak, mindent megcáfolnak, előttük nincs örökkévaló eszmény, szégyenlik, hogy valamiért lelkesedjenek. A nagy háboru után azok a nemzetek állanak elől és azok állanak talpra, amelyekben támad egy nagy egyéniség, akinek kezét meg tudják ragadni. Az embereknek legnagyobb kérdése, hogy megválasszák azt az egyéniséget, aki nekik a legnagyobb nagyság lehetőségét nyujtja és akkor nincs más égen és földön, mint odaállani a legnagyobb egyéniséghez, a legszentebb, a legtisztább, a legalázatosabb, a legjobb, a legszegényebb, a leghősiesebb egyéniség mellé, Jézus Krisztus mellé, aki a legnagyobb lehetőséget biztositja.

— **Héber Bernát emléke.** Héber Bernátnak, a Barcsay-utcai gimnázium kiváló tanárának emlékére kedden este félhét órakor a Dohány-utcai templomban gyászünnepélyt tartanak, amelyen dr. *Hevesi Ferenc* főrabbi mondja az emlékbeszédet és *Abrahamson Manó* főkántor végzi az egyházi részt.

— **A MOVE tornabemutatója.** A MOVE-BTSE szombaton este igen sikerült műsoros tornabemutatót rendezett Podmaniczky-utcai székházában jákfai vitéz Gömbös Gyula miniszterelnök fővédnöksége alatt. A közönség soraiban helyet foglaltak: dr. Kelemen Kornél, az OTT elnöke, dr. Prém Lóránt, az OTT főtitkára, Hodászi Miklós székesfővárosi testnevelési tanácsnok és a MOTESz elnökségének több tagja. Vitéz Marton Béla, a MOVE országos elnöke, méltatta a sport jelentőségét a nemzeti feltámadás harcában, majd a BBTE, NTE, TFSC és a rendező egyesület tornászai, Pelle István olimpiai bajnokkal az élükön, mutattak be igen nehéz és sikerült gyakorlatokat. Az olimpiai bajnok a tőle megszokott pontossággal és merészséggel hajtotta végre gyakorlatait, amelyek után minden alkalommal viharosan ünnepelte a közönség. A jelenlevő szakértők megállapitása szerint Pelle — ha ezt még fokozni lehet — jobb mint valaha. A nyujtón bemutatott vakmerő ugrása után hosszu percekig tombolt a tömeg. Tóth István, a MOTESz alelnöke, azonnal megragadta az alkalmat és a világbajnokságról szóló előadása keretében örömmel üdvözölte a MOTESz uj tagját, a MOVE-BTSE-t és egyben köszönetet mondott az egyesületnek belépéséért, mert ezzel lehetővé tette, hogy Pelle István, a magyar tornasport büszkesége, ismét a cimeres trikóban, 26 nemzet képviselője előtt bebizonyitsa elsőségét. Tóth István beszédét azzal fejezte be, hogy lehetnek esetleg a magyar csapatnál jobb együttesek, de a mi fiainknak be kell bizonyitaniok, hogy náluk fegyelmezettebben és nagyobb hazaszeretettel senki sem tud küzdeni. — Az NTE női tornászcsapata talajtornában és alacsony korlátón szerepelt, a művészi részben pedig Raffay Erzsi magyar dalokat, Sásdyné Schack Manka saját szerzeményü dalait énekelte. Csóka Béla operaénekes pedig dalaival, de különösen Gounod: „Valentin imájával" aratott nagy sikert. A műsort bevezető „Hiszekegyet", a befejező Himnuszt és egy magyar dalkompozicíót a MOVE dalárdája adta elő. Magyar László székesfővárosi zenetanár vezényletével. A műsort vacsora és tánc követte.

Tavaszra szövetet ajánlunk!

RUHAKELMÉK:

Pepita divatkockás kelme szép színekben ..... 1.35, —.95
Tweed kelme divatmintákban 1.35
Gyapjukelme, divatszövés ... 1.95
Afgalin, buklé szövésü tiszta gyapju, legjobb minőség 3.25, 2.85, 2.65
Kasha elsőrendü áru, szép színekben 2.85
Pepita gyapjukelme 2.95
Kamgarnkelme, divatmintás ... 3.65

Crep de Chine műselyem divatmintákban 3.25, 2.85, 1.95

KOSZTÜM-, KABÁT-, ALJ-KELMÉK:

Sportkelme mindenre alkalmas, 140 cm széles 3.75
Angolmintás- és pepitakelme kosztümre, 140 cm széles 3.95
Buklészövésü kelme elsőrendü áru, 140 cm széles 6.75
Sötétkék és fekete kosztümkelme, jó minőség, 140 cm széles 4.75
Freskokabát- és kosztümkelme gyönyörü mintákban, 140 cm széles 8.75. 6.95
Kamgarnkelme kabát- és kosztümre, 140 cm széles 9.75, 8.75

FÉRFIRUHA- ÉS FELÖLTŐKELMÉK:

Strapa öltönykelme 140 cm széles 3.75
Angolmintás jóminőségü kelme 140 cm széles 6.55
Fresko öltönykelme, legujabb minták, 140 cm széles 9.75, 8.75, 6.95
Kamgarnkelme divatmintákban, jó minőség, 140 cm széles ... 12.55, 9.55
Felöltő double-kelmék 140 cm széles 16.55, 9.55

Kötött bluz, Pullover hosszu ujjas, pazar minták és színekben 1.95

Mintát küldünk. 15.— pengős vásárláson felül portómentesen szállitunk.

herczeg és fodor

textil-, uri- és női divatáruháza **Budapest, VII., Thököly-ut 24.** (Keleti-pályaudvarnál.)

Fióküzlet: **Kispest, Üllői-ut 107.**

— **Uj tanácsbirák a budapesti és pestmegyei református egyházmegyében.** A megüresedett tanácsbirói tisztségekre szavazást hirdettek a budapesti és a pestmegyei református egyházmegyében. A budapesti egyházmegyében lelkészi tanácsbirák lettek: *Budai Gergely* vallástanitási igazgató, id. *Biberauer Richárd*, a Bethesda-kórház igazgatólelkésze és *Szabó Károly* hitoktatólelkész; világi tanácsbirák: *Csilléry Béla* budapesti pénzügyigazgató, *Lázár Ferenc* közjegyző, felsőházi tag, *Ravasz Árpád* gimnáziumi főigazgató és *Torzsay-Biber Gyula* közig. biró. A pestmegyei egyházmegye presbitériumai világi tanácsbirójukká *Mogyorós Istvánt* választották, *Mády Gyula* ujpesti lelkész pedig az egyházmegye lelkészi jegyzője, *Juhász Péter* és *Szilágyi Zoltán* világi jegyzője, *Somody József* egyházmegyei tanitóképviselő lett.

— **A Budai Katolikus Kör** bőjti kulturestjén dr. *Szőke Gyula* felsőházi tag, a Credo egyesületek országos elnöke mondott beszédet. Az est művészi részében *Erőss Klára* zongorajátéka, *Teleki Sándor* operaáriái, *Selymesi Saide Rezső* költeményei és *Utry Anna* dalai arattak sikert.

— **Az ellesett álom.** Az emberi szervezet egyik titka, amelyet a tudósok még nem tudtak megfejteni: *hogy mi idézi elő az álmokat?* Nagyon sokan foglalkoznak ezzel a kérdéssel és *H. Gernsbach* tanár külön laboratóriumot rendezett be az álmok tanulmányozására. A napokban — mint *New Yorkból* jelentik — Gernsbach előadást tartott, amelyben megfigyeléseinek és tapasztalatainak több igen érdekes részletét közölte a hallgatósággal. A legkülönösebb alaku és szerkezetü gépek felhasználásával dolgozott. Abból indult ki, hogy a régi feltevés szerint az álmok egy része a gyomornak a szivre ható befolyásával képződik. Minél erősebb nyomást gyakorol a gyomor a szivre, az álmok annál élesebbek, világosabbak, de egyben annál nyugtalanabbak, nehezebbek lesznek. A szivdobogás ilyenkor rendesen olyan erőssé válik, hogy az alvó felriad. Ebből az következik, hogy álmodni — nem egészséges dolog. Az igazán üditő, pihentető alvás nem jár álommal és igy a szív munkájának erősebb igénybevétele is elmarad. Gernsbach egy készüléket szerkesztett, amely pontosan mutatja: hogy az alvónak vannak-e álmai és azok nyugtalanitók-e vagy sem? Gernsbach készüléke egy óramű által szabályosan peregtetett papirlapon jelzi az álom jelentkezését és a készülékre erősitett tű pontosan feltünteti, hogy az álom milyen? A tű által lerajzolt szabályos hullámvonal a nyugodt alvást jelenti. Minél erősebb a tű kilengése, a hullámvonalak rajza minél magasabb feltöréseket mutat, annál gyötrelmesebb az álom. A kisérletező tanár azt is kimutatta, hogy külső jelenségek, igy például elsősorban a zaj is mennyire befolyásolja az álomképeket és azok tartósságát. Ennek igazolására Gernsbach készülékére időnként meg-megszólaló kis villamoscsengőt szerelt fel. Valahányszor a kis csengő megszólalt, a szív működése fokozódott és az álom hullámvonala már kilengéseket mutatott. Gernsbach kijelentette, hogy ezek az eredmények még csak az első lépések, amelyeket követnek a többiek és legközelebbi készüléke már az álom tartalmáról, az álomképek milyenségéről is fog egyetmást közölni. Arról, hogy magukat az álomképeket megrögzitse, mintegy lefényképezze a tudomány — egyelőre szó sem lehet. Ám a fejlődés utja — fejezte be a tanár — a következő állomásokon halad át: a tegnap lehetetlenségei, a ma lehetőségei és azok a lehetőségek, amelyek holnap már egészen természetesek.

— **Konek Emma festőművésznő meghalt.** Ma hajnalban hosszas szenvedés után, élete 84-ik évében meghalt *Konek Emma*, a 80-as és 90-es éveknek, a kiegyezési korszak aranykorának egyik legkedveltebb és legszebb tehetségü festőművésznője. Kedves tárgyu, lehelletszerü finomsággal megalkotott képei nagyon népszerüek voltak azokban az esztendőkben és ma is alig van képtár Magyarországon, ahol nem volna feltalálható egy-egy képe. Elvonultan élt ifjabb nővérével, *Konek Ida* festőművésznővel az Epreskert egyik viliájában. Sokáig betegeskedett és az utolsó esztendőben már nem tudott ecsetet a kezébe venni. Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a Kerepesi-temetőben. Nővére, *Konek Ida* festőművésznő és rokonai gyászolják.

— **Rákospalota képviselőtestülete diszközgyülésen leplezi le a kormányzó arcképét.** Rákospalota képviselőtestülete március 17-én diszközgyülést tart, amelyen leleplezik *Horthy Miklós* kormányzó arcképét, amelyet a város lakossága festetett meg a közgyülési terem számára. A diszközgyülés szónoka dr. *Preszly Elemér* főispán lesz.

— **Házasság.** Néhai magyargyerőmonostori báró *Kemény Pál* m. kir. honvédőrnagy és felesége, szül. vámteleki *Milassin Lyvia* leányát, *Katót*, eljegyezte ifj. dr. nemes *Pazár Zoltán* orvos.

Farkas Elek Beszkárt-igazgatóhelyettes és neje, *Krepuska Jolán* leányát, *Edithet*, eljegyezte *Stefániai Vilmos* Moktár-cégvezető.

Wellesz Edith, néhai dr. *Wellesz Gyula* óbudai főrabbi leánya és *Kozma Ferenc* jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Kneppó Editet, dr. *Kneppó Sándor* miniszteri osztályfőnök és neje, *Naef Annus* leányát, eljegyezte dr. *Drózd Albin* orvos, dr. *Drózd Andor* tb. járásorvos és neje, *Horváth Anna* fia.

Lászlófalvi *Eördögh Árpád* eljegyezte *Boczán Ilonkát* (Kispest).

Bendl István és felesége, nemes *Petheő Margit* leányát, *Ducit*, eljegyezte nemes *Papanek Ernő* és felesége, moóri *Lengyel Irén* fia, nemes dr. *Papanek János*.

Herczeg Magda és *Vogel György* jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Schwarcz Sándor, a selypi uradalom főszámtartójának leányát, *Lilit*, eljegyezte *Deutsch Pál* műszaki kereskedő Hatvanból.

Nyáry Margitot eljegyezte *Timár Mátyás* honvéd-gyógyszerész. (Minden külön értesités helyett.)

Dudás Sándor MÁV-állomáselőljáró eljegyezte *Dunai Etelka* urleányt. (Minden külön értesités helyett.)

Özv. *Vella Józsefné* (Malta) és *Tamás Zoltán* aknász (Tatabánya) jegyesek.

ZOMÁNC-FAZÉK, LÁBAS

1 literes 58 fillér | 2 literes 88 fillér | 3 literes 108 fillér

Éttányér, Bögre, Csésze szines, Alja } 20 fillér

1 fogkefe zárt üvegtartóban 25 f
1 üveg Tinta, 1 Toll, 1 Tollszár 25 f
1 női bontófésü 25 f

¾ kiló Juhturó .96 f
½ kiló Ementhali 96 f
60 darab Kvargli .96 f

BAROSSTÉRI ÁRUCSARNOK
BAROSS-TÉR 2.

Ezek az Ön könyvei:

Móricz Zsigmond: Az asszony beleszól.
Karin Michaelis: Halálos szerelem.
John Dos Passos: A 42. szélességi fok.
Luis Trenker: A hegyek hőse.
Lévai Jenő: Éhség, forradalom, Szibéria.
Iréne Némirovsky: A Kurilof-ügy.
Gertrud Le Fort: A gettóból jött pápa.
Otto Flake: Die Töchter Noras.
Ludwig von Wohl: Die Reise nach Pretoria.
Max Brand: Die gelbe Maske.
H. Bertram: Flug in die Hölle (Australienflug).
Hermynia zur Mühlen: Reise durch ein Leben.
Andreas Thom: Noch spielt ein Kind.
R. Bourget-P.: L'homme du Brésil (Prix Interallié).
E. M. Forster: A passage to India.
Eugenio Prandi: Il grande allievo. **stb., stb.**

Dr. LANGER NORBERT kölcsönkönyvtára

Andrássy-ut 58. Telefon: 277 83.
Havonta csak P 1.50 Házhozküldés!

— **Semmi sem uj a nap alatt.** Nem szabad azt hinnünk, hogy az ökölvivó sport és verseny ujabbkori szórakozás. Ennek bizonyitására elég elolvasni az alábbi beszámolót, amely éppen száz évvel ezelőtt, 1834 január 20-án jelent meg mint angol tudósitás egyik német ujságban:.

— Az ökölvivás évkönyveiben aligha akadunk küzdelemre, amely olyan jelentékeny, mint az itt következő. Mult kedden kora reggeltől késő éjszakáig gyalogszerrel, lóháton és kocsin özönlöttek az idegenek Worcester városba. A szállókban semmi pénzért sem lehetett már ágyat kapni és ezért nem egy utasnak, akárcsak az irókézeknek, a puszta földön kellett hálnia. Az utcákon alig lehetett mozogni. Mindenki kiváncsi volt, hogyan üt ki az itt föllépő ökölvivók összehasonlitása a londoniakkal. Megérkezett a hires Crib (az ökölvivók dekánjának nevezi magát és könyvet is irt művészetéről) és már messziről, bárhol megpillantották, leirhatatlan üdvrivalgással fogadták. Néhány kevésbbé hires ökölvivót is kitüntettek, de nem annyira, mint a mestert. Egész éjjelen át jöttek a kocsik. Szerdán reggel egész sereg nyitott hintót lehetett látni előkelő uraságokkal és ugy látszott, hogy száz mérföldnyi körzetben nem maradt otthon egyetlen valamire való ember sem. A lóversenytér volt a küzdelem helye, amelyet a kocsik körben egészen körülvettek. Azonkivül tribünöket állitottak föl 30.000 ember számára. Egy hely ára 10 shilling volt. Délre gazdája akadt valamennyi helynek itt is, a kocsikon is. Nagyszerü látvány volt. A fogadás 2, 3, sőt 4 volt 1 ellen Spring ökölvivóra. Valóban Spring győzött, de csak a 45-ik menetben. Ellenfele, Langans a küzdelem végén nagyon rosszul volt, ugyhogy piócákat kellett reárakni. A küzdelem két óra hosszáig tartott, mondja a beszámoló, de hamarább véget ért volna, ha Spring ki nem ficamitotta volna jobb hüvelykujját Langans kemény koponyájára intézett egyik ügyetlen ütésével. A tolongásban több mint száz ember megsérült, kettő közülök meghalt."

Szinte elbámul az ember, mennyire hasonlit a száz év előtti sportlelkesedés a maihoz. Hiába: semmi sem uj a nap alatt.

— **A párizsi bérgépkocsivezetők sztrájkja véget ért.** Párizsból jelentik: A bérgépkocsivezetők sztrájkja, amely több mint egy hónapig tartott, *szombaton reggel véget ért.* A kocsivezetők igéretet kaptak, hogy követeléseik egy részét teljesitik.

— **Molibelőtte verekedés közben.** Pénteken éjjel Pesterzsébeten, a Wesselényi-utca 77. számu vendéglőben, Nagy Pál magánhivatalnok és sógora Kollár János lakatos összeveregedtek, miközben Nagy Kollár Jánost forgópisztollyal mellbelőtte. A mentők Kollárt életveszélyes állapotban a Rókus-kórházba vitték, Nagy Pált előállitották a főkapitányságra.

— **Meggyilkoltatta a vejét.** Nagykanizsáról jelenti a *Pesti Hirlap* tudósitója: *Schmolz István* éjjeli őrt meggyilkolva találták meg Liszó községben. A csendőrség megállapitotta, hogy a gyilkosságot *Roth Béla* nagykanizsai kereskedősegéd követte el, aki már hasonló merényletért fegyházban volt. A kereskedősegédet a gyilkosságra *Szukics Anna, az éjjeli őr anyósa bujtotta fel,* aki vejével családi okok miatt haragot tartott. Roth először méreggel akarta eltenni láb alól az éjjeli őrt, majd amikor ez a kisérlete meghiusult, baltával támadt rá a házában. *Több csapással leütötte, majd az országutra hurcolta a holttestet,* hogy azt a látszatot keltse, hogy ismeretlen emberek ölték meg. A csendőrök elfogták Roth Bélát, aki beismerő vallomást tett. Vallomása szerint a meggyilkolt őr anyósa *ötszáz pengő vérdijat igért, amiből tiz pengőt fizetett foglalóul.* A gyilkos vallomása szerint, tettének elkövetésében *segédkezett neki felesége és nővére is, akik szóval tartották az éjjeli őrt, amig a gyilkosa a háta mögé lopódzott.* A csendőrök Rothot, feleségét és nővérét beszállitották a kaposvári törvényszék fogházába. Őrizetbe vettek *egy nagykanizsai asszonyt is,* akitől Roth állitólag a mérget szerezte.

— **Bajtársi összejövetelek.** A volt 1-es honvéd és 1-es népfölkelő gyalogezredek bajtársai március 5-én, hétfőn este fél 7 órakor tartják rendes havi összejövetelüket a budapesti épitőiparosok székházának (Irányi-utca 17.) nagytermében. — A volt 39. debreceni közös gyalogezred tényleges és tartalékos tisztjei március 8-án, csütörtökön este 8 órakor tartják bajtársi összejövetelüket a Krisztina-téri Zöldfa vendéglőben. — A M. kir. 306. honvéd gyalogezred bajtársai a régi baráti kapcsolatok fönntartása céljából összejövetelt tartanak. Legközelebbi összejövetelüket hétfőn délután 6 órakor a Belvárosi kávéházban tartják meg. — A volt cs. és kir. 5-ik (szatmárnémeti) gyalogezred tisztikara szokásos havi összejövetelét március 5-én, este 8 órakor tartja a Bandi-féle vendéglőben (József-körut 46.)

— **A Magyar Mérnökök és Épitészek Nemzeti Szövetsége** szombaton délután a Mérnökegylet székházának disztermében tartotta tizenötödik közgyülését, amelyen megjelentek *Rumpellesz Kornél* altábornagy a miniszterelnök, dr. *Szily Kálmán* államtitkár a kultuszminisztérium, *Szikszay Gerő* miniszteri tanácsos a kereskedelemügyi, *Jeskó Lénárd* mérnökkari alezredes a honvédelmi minisztérium, *Hermann Miksa* ny. miniszter a Műegyetem, dr. *Kossalka János* a Mérnök-kamara, *Forster Gyula* ny. államtitkár a Mérnökegylet, *Szörtsey József* a TESz képviseletében, továbbá ott voltak *Senn Ottó,* a MÁV elnöke, vitéz *Hellebronth Antal* ny. tüzérségi tábornok, a Vitézi Szék helyettes kapitánya, *Hainiss Győző* altábornagy, a Nemzeti Munkavédelem tisztikarának élén *Térfi Béla* ny. miniszter és még sokan mások a magyar mérnöki társadalom és a szövetség tagjainak sorából. *Papp Béla* elnök javaslatára a közgyülés a kormányzót és a miniszterelnököt, — akik a szövetség tiszteleti tagjai — táviratban üdvözölte. A továbbiakban az elnök időszerü közgazdasági kérdésekkel és ezekkel kapcsolatosan a mérnöki munkanélküliséggel foglalkozott. Rámutatott a tervbevett hasznos állami beruházásokra, amelyeket a szövetség az országrendezési ankét és a Nemzeti Munkahét keretében is sürgetett. *Szmodics Kázmér* főtitkár beszámolt a szövetség munkásságáról, ismertetve az ifjuság elhelyezkedése érdekében kifejtett eredményes tevékenységet is. *Hajdu János* pénztári jelentése után *Pethe Lajos* ügyvezető alelnök az igazgatóválasztmány kiegészitésére tett javaslatot. Végül *Veress Gábor* MÁV-igazgató tartott előadást. A közgyülés után a szövetség tagjai ünnepi vacsorán vettek részt az Országos Kaszinóban. Az ünnepi beszédet a szövetség első elnökének, *Edvi Illés Aladárnak* emlékére alapitott serleggel *Schilling Zoltán* alapitó tag mondotta.

— **Sátori Ernő meghalt.** Sátori Ernő, a Magyar Vaskereskedők és Vasiparosok Országos Egyesülete elnöke 68 éves korában meghalt. Negyven évig állott a Rimamurányi Salgótarjáni Vasmű Rt. szolgálatában, ahol a külkereskedelmi ügyeket intézte. A Magyar Vaskereskedők és Vasiparosok Országos Egyesülete tizenöt évvel ezelőtt választotta meg elnökévé és az ő érdeme, hogy az azelőtt két táborban dolgozó vaskereskedelmi testület egyesült. Tagja volt a Statisztikai Értékmegállapitó Bizottságnak, a Magyar Külkereskedelmi Szövetségnek igazgatósági tagja, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarának levelező tagja és a Magyar Vámpolitikai Központ elnöki tanácsának tagja. Halála a kereskedelem és ipar körében mély részvétet keltett. Temetése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a Kerepesi-temetőben.

— **Raffay Sándor előadása az Országos Kaszinóban a német egyházi viszonyokról.** Csütörtökön, március 8-án, este fél kilenckor Raffay Sándor bányakerületi evangélikus püspök az Országos Kaszinóban előadást tart a németországi viszonyokról, főleg egyházi és vallási vonatkozásban. Az előadást bárki meghallgathatja.

— **A főkapitány nem engedélyezte a Halló Bár mutatványait.** Meinhardt Curt, az Angol Park rt. igazgatója az Erzsébet-körut 53. számu „Halló" elnevezésü helyiségben rendezendő mutatványokra kért engedélyt. A főkapitány az engedély megadását megtagadta. A főkapitány azzal okolta meg az elutasitást, hogy az eddigi engedély két hónapi tartama alatt ezt a helyiséget *mindkét nembeli tanulóifjuság előszeretettel látogatta és ott szerencsejátékokra költötte a pénzét.* Ezenkivül a mutatványosüzemek italméréssel való egybekapcsolása olyan mérvü versenyt támaszt a tisztán italmérő üzletekkel szemben, ami a mai gazdasági viszonyok közt sulyos sérelemnek tekinthető. Az Angol Park mint mutatványostelep oly kiváltságot élvez kiterjedésénél és sokszerüségénél fogva, hogy különösen nem indokolt részéről ilyen verseny támasztása.

— **A rajnavidéki munkafőbiztos kiáltványa a borfogyasztás fokozása érdekében.** Berlinből jelentik: A rajnavidéki kerület munkafőbiztosa kiáltványt intézett a dolgozó néphez, hogy egyszersmindenkorra véget vessen a borivással kapcsolatosan elterjedt előitéleteknek. A marxisták egyenlőségre való törekvése — mondja a kiáltvány — kapitalista élvhajhászásnak állitotta be a borivást. Ez a beállitás arra vezetett, hogy széles körök a borivás ellen fordultak, ami természetszerüleg a *fogyasztás nagymérvü csökkenését és a borárak esését* idézte elő, megfosztván a bortermelést jövedelmezőségétől. A szőlőmunkások kétségbeejtően alacsony béreinek oka ugyancsak abban a tényben keresendő, hogy sokmillió ember még mindig fényüzésnek minősiti a borivást. *Aki a borivást pártolja, még nem foglal állást az iszákosság és mértéktelen ivás érdekében,* hanem egyedül az élet észszerü jelenségeinek őrült és kárhozatos felfogása ellen foglal állást. Németországban — mondja végül a kiáltvány — Európa valamennyi állama között a legalacsonyabb az alkoholfogyasztás. Ez a különbség különösen a borfogyasztásnál szembeötlő, mert például Svédországnak és Norvégiának bortermelésük teljes hiánya mellett is nagyobb a fejenkénti borfogyasztásuk, mint a bortermelő Németországnak. Éppen ezért *minden igyekezettel a borfogyasztás fokozására kell törekedni.*

— **Önként jelentkezett egy gyilkos.** Győrből jelentik: A rendőrségen szombaton önként jelentkezett *Szabó András,* aki néhány nappal ezelőtt Ujdiósgyőrön meggyilkolta *Kovács Gyula* cukrászt. Elmondotta, hogy a gyilkosság elkövetése után külföldre akart szökni, de közben meggondolta magát. Letartóztatták.

— **Amikor arcszine fakó, szürkéssárga** és tekintete bágyadt, amikor szomoru, nyomott hangulat és nehéz álmok gyötrik, amikor epepangás, gyomorfájás, felfuvódás és fejnyomás kinozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra 1—1 pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizet inni. Az orvosok azért rendelik a **Ferenc József** vizet oly gyakran, mert ez sok esetben a rosszullét okát gyorsan megszünteti és az egész szervezetet felfrissiti. A **Ferenc József** keserüviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Amerikai és magyar diákok ismerkedése.** Clevelandból jelentik: Hat tanár vezetésével közel nyolcvan diák tartózkodott Clevelandban abból a célból, hogy mint az egyetemek szociológiai szakának hallgatói, megismerkedjenek a különböző amerikai nemzeti csoportok történetével, kulturájával és szokásaival. Évente rendeznek ilyen ismeretségi utazásokat. Az idén a magyarokkal való megismerkedés volt a cél. A tanulmányut során *Kovách Miklós Gyula* magyar származásu városi biró Budapestről és a budapesti életről tartott előadást. Innen a csoport a rádióállomásra ment, ahol végighallgatta a tizenöt perces magyar programm leadását. A Szabadság szerkesztőségében a magyar ujságnyomtatást mutatták be a diákoknak. A következő ut a magyar származásu *Reynitzné* étkezdéjébe vezetett, ahol dr. *Bartos Fülöpné,* a Pro Hungaria clevelandi osztályának vezetőelnöke hazafias tartalmu beszédet tartott angolul. *Horváth Ferencné* igazgatónő pedig elmesélte azokat a nehézségeket, melyekkel a magyar bevándorlónak meg kell küzdenie. Később a csoport végignézte a *Cser Ferenc* igazgatása alatt álló magyar Szinház tagjainak szerepróbálását. Azután *Kubinyi Kálmán* magyar festőművész vezetésével a *Print Mart* nevü művészmütermet nézték meg a diákok. Az ötórai tea után a clevelandi magyar királyi konzulátus egyik képviselője tartott magasszinvonalu előadást „Magyarország történeti fejlődése földrajzi megvilágitásban" cimmel. Az ismerkedési ut utolsó állomása a Magyar Önképzőkör otthona volt, ahol izletes magyaros vacsora várta a csoportot. A diákok egybehangzó véleménye az volt, hogy az eddig rendezett ismerkedési utak közül a legszebb és legnivósabb a magyar volt.

— **Az Országos Frontharcos Szövetség budapesti VI. kerületi főcsoportja** a Drechsler különtermeiben népes összejövetelet tartott. Az értekezletet dr. *Hegedüs Bertalan* vezetőtiszt nyitotta meg. Beszédében ismertette a frontharcosok célkitüzéseit. Gróf *Takách-Tolvay József* országos elnök ezután felavatta a nagyszámu uj tagokat. *Kiszely Gyula* cs. és kir. kamarás az összes társadalmi rétegek és a frontharcosok együttműködésének szükségességére mutatott rá. *Wlasits Géza* nyugalmazott tábori alesperes beszédében vallásosságtól áthatott és mindenkit összefogó bajtársi szeretetre buzditotta a megjelenteket.

— **„Thamegueret!"** Párizsból jelentik: Ezt a szót mostanában egy Párizsban folyó per folyamán nagyon sokat lehet hallani. A vádlottak kabilok. Ők mondták többször halkon, szinte ihlettel: *thamegueret.* Vérbosszu. Ennek lett áldozata hónapokkal ezelőtt *Hamlaoui Boudjema* arab kereskedő. Két társát gyanusitották a gyilkossággal. Végre a kihallgatás alkalmával az egyik bevallotta, hogy a kereskedőt egyik ismerősük gyilkolta meg. *Abdel Ali Saidnak* hivják. A tett oka: *thamegueret, vérbosszu* volt. A két kabilt szabadon bocsátották. Nemsokára egy külvárosi kávéház ajtajában hirtelen verekedés támadt, egy kés villant és a következő pillanatban egy barnabőrü fiatalember holtan összeesett. A gyilkos nem menekült el, nem védekezett, nyugodtan türte, hogy a rendőrök kezére bilincset rakjanak. Nevét is megmondotta. Hamlaoui Saidnak hivják. A kihallgatás alkalmával nyugodtan viselkedett.

— Miért ölte meg Abdel Ali Saidet, honfitársát? — kérdezte a *„djemaa"* a tolmács utján.

— Én nem öltem! Amit én tettem: az *thamegueret* volt. Az parancsolt, én engedelmeskedtem.

— Magyarázza meg!

— Hamlaoui Boudjema az én nagybátyám volt. Abdel Ali Said gyilkolta meg. A *„djemaa"* összeült és az ugy határozott, hogy nekem végre kell hajtanom a *„thamegueret"*-et.

A gyilkos védőügyvédje emelkedett szólásra.

— Védencem szavainak értelme — mondotta — a következő: A „djemaa" az a családi tanács. Az parancsolta meg a vérbosszut. A kabiloknál kétféle vérbosszu van: a „thamegueret" és a „rebka". Mind a kettő kötelező a megölt rokonságára, mert vallásuk szerint ez megszentelt dolog. A meggyilkolt családja soha sem fordul tehát birósághoz elégtételért.

— Arábiában lehet, hogy rendben van a dolog, de most Franciaországban vagyunk! — állapitotta meg a biró.

A gyilkost ötévi börtönre itélték. Mikor a közönség az itélet kihirdetése után oszladozni kezdett, mindenkinek feltünt egy vállas, magas, barnabőrü fiatalember. Kabil volt. Élénk figyelemmel kisérte a tárgyalás menetét. Sötét szemeiből elszántság sugárzott. Még egyszer az elitélt arcába nézett. Tekintetében most gyülölet parázslott. A tolmács hozzálépett és megkérdezte, hogy kicsoda.

— A meggyilkolt közeli rokona vagyok — felelte keményen.

A tolmács megértően bólintott.

— Öt év mulva, ha a most elitélt kiszabadul, már vár reá az uj „thamegueret".

— **Kigyulladt egy amerikai szálló, öt ember a lángokba veszett.** New Yorkból jelentik: Massachussets államban *Worchester* városában kigyulladt egy szálló. A tüz szörnyü gyorsasággal harapódzott el. *Öt ember a lángokban meghalt, tizenkettő sulyosan megsebesült.*

— **Borzalmas öngyilkosság.** A pestszenterzsébeti Nagykőrösi-ut végén a mezőn a járó-kelők egy 45—50 év körüli egyszerübben öltözött embert találtak vérbefagyva, eszméletlen állapotban. A mentők megállapitották, hogy az illető Zajerovits Vaszil bolgár kertész, aki ismeretlen okból zsebkéssel a gyomrán felül és a gyomra alatt 20—20 centiméter hoszuságban felvágta hasát. Beszállitották a Rókus-kórházba, ahol néhány perc mulva meghalt.

— **A Keresztény Magyar Asszonyok Pártszövetsége** március 5-én, hétfőn délután 6 órakor, VI. ker., Városház-utca 10. sz. I. em. központi ülést tart.

KONETSNY ALBERT, asztalosmester

Pesti asztalosmester volt 1828-ban.-Józsefvárosi lakós.-Helyrajzi szám 1209.-Segédek száma 1.-Összeírási szám 2479. 44.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ÉVKÖNYVEI, XIII.1971.
Népműv.Propaganda Iroda, Bp.1971.

Konewka Pál

A legszebb magyar könyvek egyikéhez, Shakespeare Arany János által készített szentiváneji álom fordításához fenti rajzolt klasszikus ársnyképeket. A romantikus kisszünt minden mozzanatát földolgozta és leleményességével csak finom intuíciója és költői könyedsége versenyezhet. Ezekben az ársnyképekben magunk elott látjuk ennek a bűbájos történetnek hőseit és egy nagy átvárolóinnivész fantáziájon keresztül lelkünkben új élményeket kap ez a szinjátek.

Kozocsa Sándor: Régi magyar könyvillusztrációk. Művészet 1937. 5 sz. 8 l.

Fenti nem magyar!

LŐTT
NER TESTVÉREK
JTZ ENDRE
ŰVIRÁGGYÁR
APEST
OLNÁR UCCA 82
EFÓNSZÁM:
95-75

erenc (Biró-nyomda)

latainknak, ahol friss színekben látott tájképei a mai haladó jellegü megállapodottság jegyében mindig újszerüen hatottak. A nagy magyar mesterek közül Csókkal és Réti Istvánnal a régies németek, majd a francia újitók hatásait vette át, de ezt a hatást átdolgozta őszinte magyaros friss lélekkel. Tájképszerkesztése megejtő színezése nagy hatással volt az utána következő festőnemzedékre, ő maga azonban nem lépte túl saját korának festészeti hatásait. A sok új festészeti irány hatástalanul mulott el fölötte anélkül, hogy maradi maradt volna.

k. b.

GAUGUIN JEGYZETEK

Páris, 1937. január hó.

Mintegy előfutárjaként a tavaszra tervezett nagy Gauguin-kiállításnak a „Beaux Arts" most mutatott be a termeiben, egy kis gyüjteményt a művész műveiből. Vásznak, fametszetek, szobrok. Minden. Ez a kiállítás újabb bizonyitéka annak, hogy milyen rosszul és menynyire nem a legjelemzőbb művekkel vannak képviselve a közelmult nagy mesterei a muzeumokban, főkép a Louvre-ban. Érthető, mert az igazi nagy, tehát újat adó mesterektől a muzeumok óvakodnak, vagy behódolás esetén szeretik kiválogatni a midenkinek tetsző, középen mozgó alkotást. Amelyikben nincs benne az alkotó kézjegye. Vagy ha benne is van, leplezve van. A rugalmasság, az eleven erő (a meghalt mesterek még elevenebb ereje is) a muzeumokon kivül hullámzik. A legtöbbjüket még a muzeumba kerülés után is mostohán kezelik, nem adminisztrative, de rangsorolási szempontból.

Ha azonban be kell engedni a jövevényt, jól megválogatják, nehogy a vasárnapi képnéző számára kirívó legyen. Mert a párisi szeret a pénzéért biztosat látni, de vasárnap, amikor nem kell fizetnie, egyenesen megköveteli.

Mindenek előtt: nem szabad összetéveszteni Gauguint, a festőt az útazóval. Mert mint festő jelentős, mint alkotó jó művész, de nem mint „excentrikus" ember. Igaz, *kereste* az egyszerüséget s ez ép annyira túlzás és rendkívüli akkor, amikor eziránt kezd elveszni az emberek érzéke, mint a legtúlzottabb raffináltság — mondjuk Cromwell idején. Mást tenni, mint a többiek, ez nem kiszakadás az emberekből. Ez a hullám visszatorlódása, hacsak még az első, legérzékenyebb cseppeké is.

Gauguin életében sok romantikát szőttek bele, valami balkezes elvonultságot. Gauguin azonban nem volt aszkéta, se a külső életében, se a művészéletében. Idegen volt tőle az oszloponállás észtelen egyszerüsége. Csak ott volt egyszerü, ahol kellett, ahol nehéz volt, ahol eredmény volt: a művészetében. Ahol az egyszerüség nem szegénységet jelent, hanem elérkezettséget.

Minden nagy művész egyszerü, a legnagyobb, Rembrant, Michelangelo... a legegyszerübb. Ha megvizsgáljuk művészetüket, nagyon komplikáltnak találhatnók, de ez csak látszat. A legújabb biciglikerék lényegében sokkal egyszerübb, mint őse a fakorong. S ha mégjobban eljut önmagához, még egyszerübb lesz. Mikor már teljesen kiküzdötte magát az ősi burokból egészen a lényegéig jutva, akkor lesz a legegyszerübb, a legmagátólérthetőbb!

Egy ember megérése: küzködés minden ellen, ami közte és utólérni vágyott énje között van. Ezt elérni mi sem egyszerűbb az egyszerűségnél.

Igy Gauguin egyszerüsége nem visszafelé haladás, nem az önmaga fokozatos elszegényesítése (nem szimplicitás). Kár, hogy annyira szeretik összetéveszteni művészetét az életével. Mivel egyszerü emberek között élt, primitivnek tartották alkotásait. Segitette ennek a hiedelemnek az elterjedését munkáinak anyaga is: benszülött alakok, furcsa lovak, ismeretlen fák... ehhez járult még stilusának gauguin-es íze és már minden meg volt ahhoz, hogy elraktározzák őt a neoprimitivek közé. Az emberek szeretik tudni, hogy tudják, amit tudnak.

Komoly és alapos művész volt. Nem igaz, hogy elhanyagolta a munkát, hogy nagy foltokat vont be egy-egy színnel. Nem voltak „dekorativ" céljai. Illetőleg csak annyiban voltak, amennyiben mindenkinek, aki törődik a komponálással. Ezeket a színfoltokat alaposan „megdolgozza", rajtuk van a kéz nyoma, amely tartotta, összefoglalta és véglegesitette őket. Ebben a komolyságban egyenlő Cézanne-al.

Nem próbálom kijelölni Gauguin helyét a festészet történetében. Fontos, hogy helye van. Számomra egy tanulságot nyujt: egyszerünek lenni, merni önmagunk nak lenni.

Koffán Karoly.

Jankó János: Síró-nevetőszemű király

A PONYVA POLGÁRJOGA

Irta: BÁLINT LASZLÓ

A legutóbbi napok egyikén arról tárgyaltak a bíróságon, hogy *egy festőnő olaj-aktja pornográf-e*, vagy sem. A katolikus egyház valamelyik sajtóvállalkozása tízfilléres kalandregények kiadására szánta rá magát, mert *csak ezekkel az erkölcsi alapokon mozgó kis írásokkal vélik ellensúlyozhatni a rémregényirodalom mételyező hatását*, amire megdöbbentő bizonyítékokkal szolgált a kriminológia történelme és statisztikája. A francia filmgyártás új szellemű, úgynevezett irodalmi produkciói egymásután buknak meg, ezzel szemben *a legnagyobb sikereket a mozikban a gyilkosságokkal és detektivekkel körülkerített drámák, továbbá a női test formáit minél borzolóbban feltáló revük és azok a könnyed játékok aratják, amelyekben fürdőkádban ül a primadonna.* A ponyva lett úrrá a közönség között, csak az irodalom és művészetek olyan irányainak kultiválását látjuk, amelyek csak alantas ízlések és ösztönök táplálására törekszenek, de sajnos nem nyujtanak szépet, örökbecsüt, maradandót.

Az ecset, a toll, a gépi művészetek és a festett deszkák igazi barátai szeretnék megváltoztatni az irodalmi és a művészi kultúrának ezt a lezüllött szellemét. Ahhoz azonban, hogy új irányzatot plántáljanak a régi helyébe, kettőt kell tenni. Először megállapítani, ki az, illetve kik azok, akik a ponyvát úrrá tették, majd ha ez megtörtént, jó diagnoszta módjára *ki kell tapintani az okokat, amelyek előidézték az alantas ösztönök irodalmának és művészetének elterjedését.*

Octave *Mirbeau*-nak, a mult század vége kedvelt és ünnepelt drámaírójának van egy Magyarországon is nagy sikerrel szinrekerült darabja: a „Les affaires sont les affaires". Ennek a Mirbeau-szinműnek a főhőse, Isidore *Lechat* a zsebére ütve, így dicsekszik: *„Politika, irodalom, filozófia meg a többi mis-más az mind itt van a zsebemben!"* *Ambrus* Zoltán átültetése). Nos, az embernek e sorok olvasásakor önkéntelenül a kiadók, képkereskedők, szinházigazgatók, filmvállalkozók jutnak az eszébe. Közvetlenül tőlük függ, hogy akár szinpadi, akár irodalmi, akár képzőművészeti mű formájában mi kerül a nyilvánosság elé, tehát az ő bűnük a ponyva tomboló tulhajtottsága. Hát ez így is volna, ha a művészet és irodalom lechatjai nem lennének iparosok és kereskedők! Ha pedig már kereskedőkről van szó, rá kell mutatnunk egy szomorú statisztikára.

Az *Országos Hitelvédő Egylet* kimutatása szerint *a könyvkereskedők passzivumai egy esztendő alatt 110 százalékkal szaporodtak, de nyilván ugyanez a helyzet a kiadói, képkereskedői, szinház és filmszakmában is.* Mikor így állnak a dolgok, az irodalom és művészet tőkés vállalkozói nem legénykednek, hanem elbujva, összehúzódva meg akarnak élni. Hogy boltjuk jól menjen, azt adják, ami kell a közönségnek. *Ha tehát ponyvatultengés mutatkozik, ez azért van, mert a közönség keresi a ponyvát.*

Most már csak annak a megállapítására volna még szükség, miért szeretik ma a társadalom széles rétegeiben az alantas művészeteket? Az idősebb *Dumas* kalandregényei a mult század közepén jelentek meg. „A három testőr" 1844-ben, a „Monte Christo" egy esztendővel később. *Ez az irányzat a forradalmas Párisban úgy lábrakapott, hogy az öreg Dumas hamarosan nem tudott a rendeléseknek eleget tenni.* Négerekkel dolgoztatott, fiatal írókkal, akik helyette irták meg a feladott témát. Sőt ez a szellem csakhamar tuljutott Franciaország határain és Angliában is felütötte a fejét. Mint *Babits* irja irodalomtörténetében *Thomas de Quincey angol esztétikus ilyen címmel ir értekezést: „Gyilkosság, mint szépművészet."*

De menjünk csak tovább. Ugyanabban az időben, 1831-ben jelenik meg Victor *Hugo* „Notre dame de Paris"-ja. *Petőfi az 1848-as magyar feltámadás idején a hóhér köteléről regényezik, Bocaccio* háborúban vesz részt Nagy Lajos király alatt a gyilkos Johanna ellen és közben kitartóan irja erotikus novelláit. A felsorolt

Konewka Pál: Szentivánéji álom

Művészet 1937. 5. sz. 10. l.

Konewka Pál
Konfár Gyula

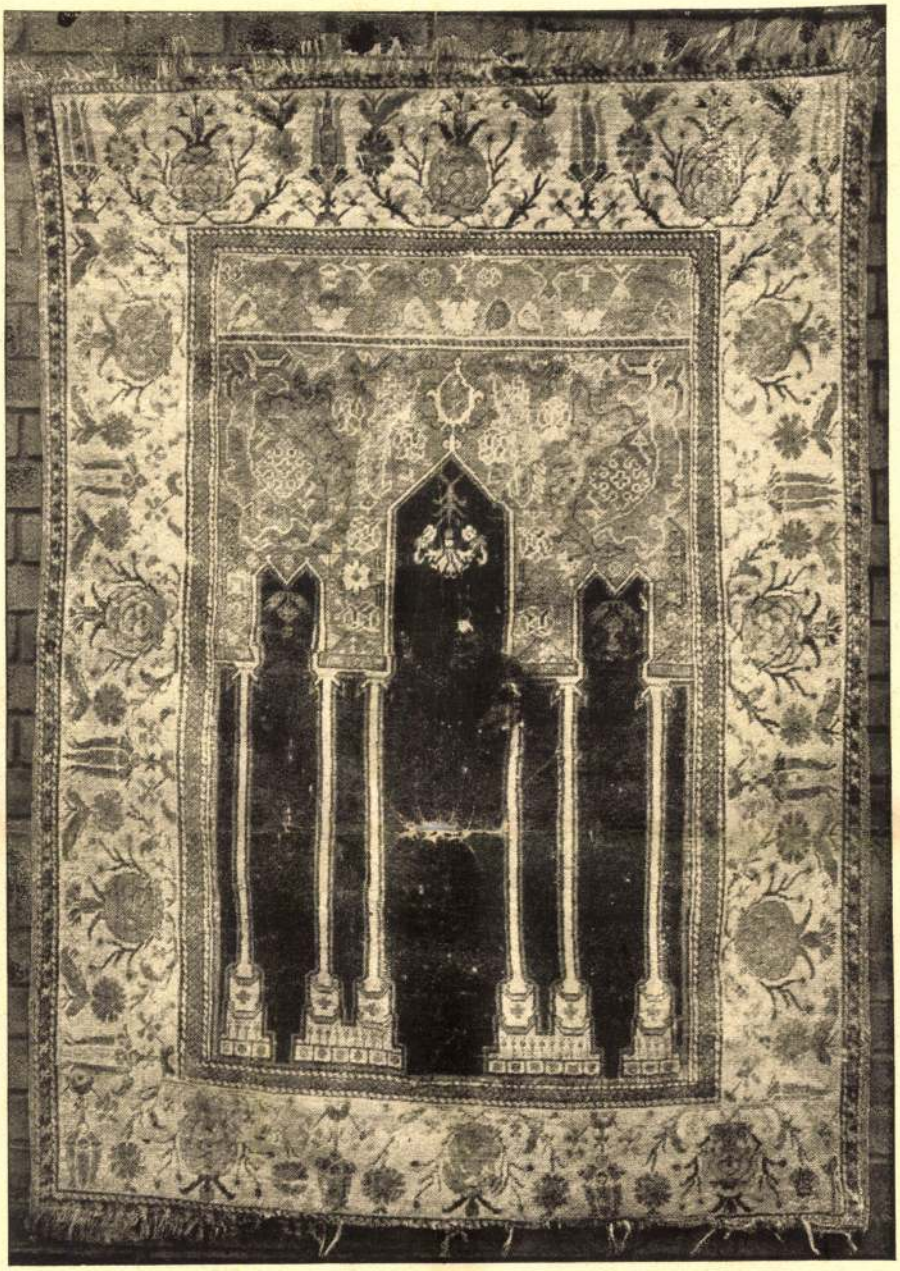

TYPOGRAPHIA REGIAE UNIVERSITATIS HUNGARICAE (BUDAPEST).

A Magyar Királyi Udvar ilyképen nyilatkozik:

Magyar Királyi Várkapitányság Budapest.

Előterjesztett kérelmükre igazolom, hogy Önök a Kir. Várkapitányság által megrendelt perzsaszőnyegjavítási munkálatokat a legteljesebb megelégedésre végezték el.

Budapest, 1928 április 19.

Beszédes s. k.
kir. Várkapitány.

Kérésükre készséggel igazolom, hogy az Országház szőnyegein végzett javítási és felújítási munkálatokkal, melyet az Önök iparművészeti műhelyében végeztek lelkiismeretesen és kellő szakértelemmel, a legnagyobb mértékben meg voltunk elégedve.

Budapest, 1928 február 28.

Paraszthy Pál s. k.
országgyűlési gazdasági főtanácsos.

M. Kir. Kereskedelemügyi Minisztérium Elnöki Osztálya.

Igazolom, hogy a Kereskedelemügyi Minisztérium tulajdonát képező szőnyegeken szükségessé vált javítási munkálatokat megfelelő szakértelemmel teljes megelégedésre végezte el.

Budapest, 1928 június 28.

Samassa Aurél s. k.
helyettes államtitkár, az elnöki osztály főnöke.

M. Kir. Földmívelésügyi Minisztérium Elnöki Osztálya.

Felkérésére igazolom, hogy a Földmívelésügyi Minisztérium tulajdonát képező szőnyegeken végzett szakszerű javítási munkálataival a legteljesebb megelégedést érdemelte ki.

Budapest, 1928 március 7.

Dr. Herkély Tibor s. k.
miniszteri titkár.

Többszörös aranyéremmel kitüntetve.

Sua Altezza Horthy Miklós Governatore d'Ungheria dichiara delle riparazione di tappeti eseguite da noi:

Gabinetto del Governatore d'Ungheria. Il Capo-Ufficio alla V. richiesta certificasi che avete eseguito le riparazioni di 9 tappeti persiáni a pienissima soddisfazione di S. A. il Governatore.

Budapest, il 10 Aprile 1928.

il Capo del Gabinetto
Vértessy m. p.

Ai Sigg. Béla Kiss e Eugenio Kiss artisti industriali Budapest IV., Via Cukor N. 6.

Il Principe Primato Sua Eminenza Dott. Giustinianó Serédi comunicaci su una nostra riparazione di un gobelin di gran valore:

Principe Primato d'Ungheria. Numero: 3478/1928.

Il Sig. Béla Kiss artista industriale ha riparato un gobelin del Secolo XV. di proprietà del Museo Cristiano di Esztergom con la perfetta abilità e colla massima coscienza. Raccomando col piacere a tutti il Suo lavoratorio per riparazioni di gobelin e di tappeti.

Esztergom, il 24 Ottobre 1928.

il Cardinale Principe Primato
arcivescovo di Esztergom
Dott. Giustinianó Serédi m. p.

Dichiarazioni dei collezionisti e proprietari importanti di tappeti:

Ho l'onore certificare in seguito alla Sua richiesta che Lei mi ha raccomandato ed accomodato più tappeti antichi usati e tarlati. Questi lavori furono eseguiti di un modo talmente esperto che mi hanno perfettamente soddisfatto.

Budapest, li 24 Febbraio 1928.

Il Conte Giulio Andrássy.

La Signora vedova Vanderbilt e S. E. Conte Ladislao Széchényi comunicano dalle nostre riparazioni di gobelin:

Vi comunico col piacere di esser molto contento in ogni riguardo delle V. riparazioni eseguite sui miei 6 tappeti strappati ed in parte torlati provenienti dal secolo XVIII. e sui miei gobelines di gran valore.

Budapest, li 24 Maggio 1928. *Conte Ladislao Széchényi* m. p.

Ho l'onore certificare che il Sig. Béla Kiss artista téchnologico ha accomodato i miei tappeti antichi strappati in seguito al lungo uso ma talmente bene che non si può più accertare i buchi e strappate.

Budapest, li 1 Marzo 1927. *Conte Emilio Széchényi.*

S. E. Carlo Csányi Direttore del Museo dell'arti industriali dichiara sul perfezionità dei nostri lavori:

Sono ben contento di poter dir Le alla V. richiesta che ho riguardato costantaneamente coll'interessamento l'attività del Suo atelier è posso constatare che questo e il solo in tutto il paese dove si ripara i tappeti e gobelini antichi di un modo esperto e si salva dalla definitiva destruzione questi grandi valori artistici. Tale attività è certamente di un carattere d'arte decorativa essendo esecutato questo lavoro con tutte le esigenze delvoro e degno di ogni appogio.

Budapest, li 2 Marzo 1928. *Carlo Csányi.*

Attesto col piacere che i Fratelli Kiss artisti industriali eseguiscono le riparazioni di gobelini antichi con una tecnica eccellente e coll'abilità artistica dello stile antico e posso quindì raccomandare tale Ditta benemerita che ha fatto un lavoro bravissimo di restaurazione per il Museo Cristiano di Esztergom (Strigonia).

Budapest, li 21 Marzo 1929.

Tiberio Gerevich m. p.
Direttore del Museo Cristiano di Esztergom.

Da 6 anni guardo coll'attenzione la Sua attività e potevo constatare in conseguenza degli esperimenti fatti che il Suo tappeto e gobelino fabbricato di differente metodo di tessitura nonchè le riparazioni eseguite sui tappeti e gobelini rovinati dimostrano una perizia e abilità eminente. Per questa ragione ho raccomandato volentieri il Suo atelier e lo raccomanderò anche nell'avvenire trattandosi di un lavoro che esige la conoscenza esperta e l'esecuzione artistica.

Budapest, li 24 Febbraio 1928.

Colomanno Györgyi
Consigliere governativo, direttore.

Lo scrittore Eugenio Rákosi scrive nel Pesti Hirlap dd 15 Settembre 1928 delle nostre opere viste sulla III. Piera per delegare i Maestri do corona oro:

. . . „Si vede la perfezione nelle riparazioni di gobelin e tappeti unica nel suo genere che non si trova in nessun altro luogo e che è magiara“ . . .

La R. Corte d'Ungheria fa la seguente dichiarazione:

Capitanato delle r. ung. Fortezza Budapest.

In seguito alla V. richiesta attesto che avete eseguito i lavori di riparazioni ordinate da questo R. Capitanato a piena soddisfazione.

Budapest, li 19 Aprile 1928. Il R. Capitanato di Fortezza
Beszédes m. p.

Sono ben contento di certificare alla Sua richiesta che i lavori e riparazioni e rinnovazioni da Lei eseguiti sui tappeti del palazzo di Parlamento sono stati eseguiti coscenziosamente e con una perizia speciale nel Suo atelier tecnologico ed ha meritato la nostra piena soddisfazione.

Budapest, li 28 Fabbraio 1928.

(Sigillo dell'Ufficio d'Economia di Parlamento.) *Paulo Parasztky,*
Consigliere economico.

Piu medaglie d'Oro.

His Serene Highness Nicholas de Horthy, Regent of Hungary, states in connection with the mending of carpets in our workshop:

Chancery of H. S. H. the Regent of Hungary. From the Chief of the Chancery.

I certify at your request that you have mended nine Persian rugs of H. S. H. the Regent to the greatest satisfaction of His Serene Highness.

Budapest, the 10th April 1928.

de Vértessy m. p.,
Chief of the Chancery.

The Prince Primate of Hungary, His Eminence Cardinal Justinian Serédi, appreciates the mending of a gobelin of exceptional value:

The Prince Primate of Hungary. Ref. No 3478/1928.

Mr. Béla Kiss, technological artist, has mended a XVth century gobelin of the Christian Museum of Esztergom with expert skill and with exemplary conscienciousness. I may readily recommend his excellent workshop for the mending of gobelins and carpets to the benevolent attention of everybody.

Esztergom, 24th October 1928.

(signed) *Justinian Serédi*, DD.,
Cardinal-Prince Primate, Archbishop of Esztergom.

Statesments of great collectors and owners of carpets, and of offices:

I beg te certify at your request that you have mended several old carpets of mine which had been eaten by moths, The mending was done in such an expert way that I was absolutely satisfied with it.

Budapest, February 24. 1928. *Count Julius Andrássy.*

Statement of Mrs. Cornelius Vanderbilt and His Excellency Count Ladislaus Széchenyi concerning our mending of gobelins:

I readily certify that I am perfectly satisfied with the skilled mending and putting int o an altogether perfect state of six very much torn and party moth eaten XVIIIth century carpets and of valuable large-size gobelins respectively.

Budapest, May 24. 1828.

(signed) *Count Ladislaus Széchényi.*

I certify herewith that Mr. Béla Kiss, technological artist, has mended my old carpets torn by long wear and several moving so well, to my great satisfaction, that it is impossible to trace the old places which had been worn out or tern.

Budapest, March 1st 1927.

Count Emil Széchényi.

Mr. Charles Csányi, Director of the Museum of Applied Art, on the perfection of our work:

I am very glad to be able to state at your request that I always followed with interest the work going on in your workshop, and I am able to state that it is the only place in this country where old carpets and gobelins are mended in an expert way, preventing thereby the destruction of articles of high artistic value. This work has certainly the character of decorative art, because it suffices to all exigencies of art, and is therefore, from the artistical point of view, worthy of all support.

Budapest, March 2nd 1928.

Charles Csányi.

I have pleasure in certifying that Brothers Kiss, technological artists, do the mending of old gobelins with great technical skill, with an artistic understanding of old styles and with all the necessary care, so that I may recommend most heartily this esteemed firm, which did some excellent restaurative work for the Christian Museum of Esztergom.

Budapest, March 21st 1929.

(signed) *Tibor Gerevich*,
Director of the Christian Museum of Esztergom.

I have been interested in your activity for the last six years and I am able to state on hand of experiences made that the carpets and gobelins woven after various methods in your workshop as well as the mending of old pieces in a bad state are the proofs of expert skill and care. For this reason it always gave me pleasure to recommend you, and I shall do the same in future too, in cases of a difficiencious execution.

Budapest, February 24. 1928.

Kálmán Györgyi,
Governmental Councillor, Manager.

The author Eugen Rákosi, in an article of the Pesti Hirlap of September 15, 1928, on what he saw at the IIIrd Golden Mastership Competition of Graftsmen:

. . . „and there ist to be found a never heard-of perfection in the mending of gobelins and carpets, which has a world-wide reputation, which is unique in its kind, which has nowhere an equal, and which is — Hungarian" . . .

Hungarian Royal Palace, Budapest, the 19th April, 1928.

I certify at your request that you did the mending of Persian rugs as ordered by the Chancery of the Royal Palace, giving thereby the greatest satisfaction.

de Beszédes, m. p.
Governor of the Royal Palace.

I herewith certify at your request that the mending and renovation of the carpets of the Palace of Parliament was done in your workshop so conscienciously and with such expert skill that your technological workshop deserved the highest degree of our satisfaction.

Budapest, February 28. 1928.
(Seal of the Economic Office of Parliament.)

Paul Parasztby,
Chief economic counsellor.

Several gold medals.

Seine Durchlaucht Nikolaus von Horthy, Reichsverweser von Ungarn, äußert sich über das Ausbessern von Teppichen in unserer Werkstätte:

Kabinettskanzlei von Seiner Durchlaucht dem Reichsverweser von Ungarn. Von dem Chef der Kabinettskanzlei.

Ich bestätige hiemit auf Ihr Ansuchen, daß Sie neun persische Teppiche von S. D. dem Reichsverweser zu der vollkommensten Befriedigung Seiner Durchlaucht ausgebessert haben.

Budapest, den 10. April 1928.

von Vértessy, m. p.
Chef der Kabinettskanzlei.

Herren Béla und Eugen Kiss, Kunstgewerbeatelier, Budapest, IV., Cukor-utca 6.

Der Fürstprimas von Ungarn, Seine Eminenz der Kardinal Justinian Serédi, in Anerkennung über das Ausbessern eines Gobelins von außerordentlichem Werte:

Der Fürstprimas von Ungarn. No. 3478/1928.

Der Herr Gewerbekünstler Béla Kiss hat einen, sich im Besitze des Christlichen Museums von Esztergom befindlichen Gobelin aus dem XV. Jahrhundert mit vollendeter Sachkenntnis und musterhafter Gewissenhaftigkeit ausgebessert. Ich bin gern gewillt seine hervorragende Werkstätte für das Ausbessern von Teppichen und Gobelinarbeiten dem Wohlwollen eines Jeden zu empfehlen.

Esztergom, den 24. Oktober 1928.

Dr. Justinian Serédi m. p.,
Kardinal-Fürstprimas, Erzbischof von Esztergom.

Äußerungen von großen Sammlern und Besitzern von Teppichen und von Ämtern:

Ihrem Wunsche gemäß, bestätige ich hiemit, daß Sie mehrere meiner Teppiche, die von Motten zerfressen waren, ausgebessert haben. Das Ausbessern geschieht auf derart sachverständiger Weise, daß die geleistete Arbeit mich vollkommen befriedigt hat.

Budapest, den 24. Februar 1928.

Graf Julius Andrássy m. p.

Erklärung von Frau Cornelius Vanderbilt und S. E. dem Grafen Ladislaus Széchényi betreffend unser Ausbessern von Gobelins:

Ich bin gern bereit zu bezeugen, daß ich mit dem kunstvollen Ausbessern und dem in jeder Hinsicht vollkommenen Instandsetzen von sechs, aus dem XVIII. Jahrhundert stammenden, sich in einem sehr schlechten Zustand befindenden und teilweise mottenzerfressenen Teppichen, beziehungsweise großer wertvoller Gobelins vollkommen zufrieden bin.

Budapest, den 24. Mai 1928.

Graf Ladislaus Széchényi m. p.

Ich bestätige hiemit, daß der Kunsttechnologe Herr Béla Kiss meine, infolge langen Gebrauches und mehrerer Umzüge zerrissenen alten Teppiche zu meiner größten Befriedigung derart tadellos ausgebessert hat, daß es unmöglich ist, die alten schadhaften Stellen zu finden.

Budapest, den 1. März 1927.

Graf Emil Széchényi m. p.

Herr Karl Csányi, Direktor des Museums für Kunstgewerbe, äußert sich über die Vollkommenheit unserer Arbeit:

Ich schätze mich glücklich Ihrem Wunsche zufolge erklären zu können, daß ich der Tätigkeit Ihres Ateliers immer mit Interesse gefolgt bin und mich deshalb in der Lage befinde behaupten zu können, daß dies der einzige Ort im Lande ist, wo alte Teppiche und Gobelins auf sachverständiger Art ausgebessert werden und hiedurch die Vernichtung von Kunstschätzen hohen Wertes verhütet wird. Diese Arbeit hat entschieden einen Kunstgewerbecharakter, da sie allen Bedingungen der Kunst entspricht, deshalb vom künstlerischen Gesichtspunkt aus jeder Unterstützung würdig ist.

Budapest, den 2. März 1928.

Karl Csányi m. p.

Mit Freude bestätige ich hiemit, daß die Herren Brüder Kiss, Gewerbekünstler, das Ausbessern von alten Gobelins mit hervorragendem technischen Können, mit künstlerischem Verständnis für den alten Styl und mit der nötigen Vorsicht verrichten, so daß ich die geschätzte Firma, welche für das Christliche Museum von Esztergom hervorragende restaurative Arbeit geleistet hat, auf das Wärmste empfehlen kann.

Budapest, den 21. März 1929.

Tibor Gerevich m. p.,
Direktor des Christlichen Museums von Esztergom.

Die letzten sechs Jahre habe ich Ihre Tätigkeit mit Interesse beobachtet und kann an Hand von gemachten Erfahrungen feststellen, daß die in Ihrem Atelier nach verschiedenen Methoden hergestellten Teppiche und Gobelins, sowohl wie das Ausbessern der sich in einem schlechten Zustand befindlichen alten Stücke, sachverständige Geschicklichkeit und Sorgfalt bekunden. Aus diesem Grunde war es mir immer eine Freude Sie empfehlen zu können und werde dies auch in der Zukunft tun, wenn von besonders heikler Arbeit in der Textilkunst die Rede ist, wo außerordentliche Sachkenntnis und Gewissenhaftigkeit benötigt werden.

Budapest, den 24. Februar 1928.

Kálmán Györgyi m. p.,
Oberregierungsrat, Direktor.

Kön. Ung. Schloßhauptmannschaft. Budapest, den 19. April 1928.

Ich bestätige hiemit auf Ihr Ansuchen, daß Sie die von der Kön. Schloßhauptmannschaft bestellte Ausbesserung von persischen Teppichen auf höchst befriedigender Weise verrichtet haben.

von Beszédes m. p.,
kön. ung. Schloßhauptmann.

Ihrem Wunsche entsprechend, bestätige ich hiemit, daß das Ausbessern und mit Renovieren der Teppiche des Parlamentspalastes in Ihrem Atelier so gewissenhaft und mit solcher Sachkenntnis verrichtet wurde, daß wir mit Ihrem Atelier im allerhöchsten Maße zufrieden waren.

Budapest, den 28. Februar 1928.

(Siegel des Wirtschaftsamtes des Parlaments.) *Paul Parasztky* m. p.,
Oberwirtschaftsrat.

Mehrere Goldmedaillen.

Son Altesse Sérénissimé Nicholas de Horthy, Régent de Hongrie, dit au sujet des raccommodages de tapis dans notre atelier:

Chancellerie de S. A. S. le Régent de la Hongrie. Chef de la Chancellerie.

Je certifie à votre demande que vous avez exécuté les travaux de raccommodage de neuf tapis perses de S. A. S. le Régent à la plus parfaite satisfaction de Son Altesse.

Budapest, le 10 Avril, 1928. *de Vértessy* m. p.,
Chef de la Chancellerie.

MM. Béla et Eugène Kiss, artistes technologiques, Budapest, IV., Cukor-u. 6.

Le Prince-Primat del Hongrie, Son Eminence le Cardinal Justinien Serédi apprécie le raccommodage d'un gobelin de valeur exceptionelle:

Le Prince-Primate de Hongrie. No. 3478/1928.

M. Béla Kiss, artiste technologique, a raccommode un gobelin datant du XVe siècle du Musée Chrétien d'Esztergom avec une si grande expertise et tellement consciencieusement que je suis bien prêt a recommander à la considération bienveillante de tout le monde cet excellent atelier pour le raccommodage de gobelins et de tapis.

Esztergom, le 24 Octobre, 1928. *Justinien Serédi* m. p.,
Cardinal, Prince-Primat, Archéveque d'Esztergom.

Declarations de grands collecteurs ou propriétaires de tapis et de bureaux:

J'ai l'honneur de certifier, conformément a votre désir, que vous m'avez raccommodé plusieurs tapis antiques usés et rongés par des artisons. Les raccommodages étaient faits d'une façon tellement experte que le travail exécuté m'a absolument satisfait.

Budapest, le 24 Février, 1928. *Le comte Jules Andrássy.*

Ce que Mme Cornelius Vanderbilt et Son Excellence le Comte Ladislaus Széchényi disent de notre raccommodage de gobelins:

Je suis bien prêt à certifier je suis parfaitement content du raccommodage artistique et la réparation absolument parfaite de six tapis du XVIIIe et de la siècle qui étaient bien déchirés et rongés par les artisons, respectivement de grands gobelins valeureux.

Budapest, le 24 Mai, 1928. *Le comte Ladislas Széchényi* m. p.

J'ai l'honneur de certifier que M. Béla Kiss, artiste technologique, a raccommodé mes tapis antiques parfaitement déchirés a la suite d'un long usage et de plusieurs déménagements si bien, à ma grande satisfaction, qu il n'y a pas moyen de découvrir où étaient les trous et déchirures d'autrefois.

Budapest, le 1er Mars, 1927. *Le comte Émile Széchényi.*

M. Charles Csányi, Directeur du Musée d'Art Industriel sur la perfection de notre travail:

Je suis bien content de pouvoir dire, à votre désir, que j'ai constammant regardé avec intérêt l'activité de votre atelier, et je peux constater qu'il est le seul dans tout le pays ou on raccommode les tapis et gobelins antiques d'une façon experte et par ce fait même empèche la destruction d'objets de grande valeur artistique. Cette activité a certainement un caractère d'art décoratif, puisque le travail exécuté suffit en tout aux exigences de l'art. Du point de vue artistique, ce travail est donc digne d'être secondé.

Budapest, le 2 Mars 1928. *Charles Csányi.*

Il me fait plaisir de certifier que MM. les artistes technologiques Frères Kiss raccommodent les vieux gobelins avec une technique excellente, avec une compréhension artistique du vieux style et avec beacoup de précaution. Je ne puis donc que recommander le plus chaleureusement cette Maison qui a fait un travail restauratif très excellent pour le Musée Chrétien d'Esztergom.

Budapest, le 21 Mars 1929. *Tibor Gerevich,*
Directeur du Musée Chrétien d'Esztergom.

Depuis six ans je regarde votre activité avec attention et je peux constater a la suite des expériences faites que vos tapis et gobelins fabriqués de différentes méthodes de tissage ainsi que le raccommodage de vielles pièces en mauvais état sont la preuve d'une adresse experte et soigneuse. Pour cette raison il m'était toujours un plaisir vous recommander, et j'en ferai autant dans l'avenir s'il agit vous de difficiles travaux d'art textile exigeant une connaissance experte et une exécution soigneuse.

Budapest, le 24 Février 1928. *Kálmán Györgyi,*
conseiller gouvernemental, directeur.

Bureau d'Administration du Palais Royal. Budapest, le 19 Avril 1928.

Je certifie a votre demande que vous avez exécuté les travaux de raccommodage de tapis perses a l'ordre du Bureau d'Administration du Palais Royal d'une façon absolument satisfactoire.

Budapest, le 19 Avril 1928. *de Beszédes* m. p.
Gouverneur du Palais Royal.

Je suis bien content de certifier, a votre désir, que les travaux de raccommodage et de rénovation des tapis du Palais de Parlement étaient executes consciencieusement et avec un adresse experte dans votre atelier technologique, méritant au plus haut degré notre satisfaction.

Budapest, le 28 Février 1928. *Paul Paraszthy,*
Conseiller en chef. économe.

Plusiers Medailles d'Or.

El Regente de Hungria, Su Alteza Nicolas Horthy, se expresa de la manera siguiente sobre las reparaciones de tapices efectuadas por nuestro taller:

Gabinete del Regente de Hungria. El Jefe del Gabinete.

Dando seguida a su peticion certifico que Vds. efectuaron los trabajos de reparacion en 9 tapices de Persia perteneciendo a Su Alteza el Regente, a la entera satisfaccion de Su Alteza.

Budapest, el 10 de abril de 1928. *Vértessy* m. p.
Jefe del Gabinete.

Sres Béla Kiss y Eugenio Kiss, artistas decorativos, Budapest, IV., Cukor-utca 6.

El Arzobispo Primate de Hungria da reconocimiento de la reparacion de un gobelino mas precioso, hecho por nosotros, de la siguiente manera:

El Arzobispo Primate de Hungria. No. 3478/1928.

El Sr. artista decorativo D. Béla Kiss remendó un gobelino del siglo XV. perteneciendo al Museo Cristiano de Esztergom con absoluta competencia y ejemplar conciencia. Recomiendo con mucho gusto su excelente taller de reparaciones de gobelinos y de tapices á la benevolencia de todos.

Esztergom, el 24 de octubre de 1928. *Dr. Justiniano Serédi* m. p.
cardinal, principe primate, arzobispo de Esztergom.

Declaraciones de los grandes coleccionadores y propitarios de tapices que siguen:

Certifico á su deseo que Vd. ha remendado varios tapices antiguos de mi propiedad, en parte usados y roidos por la polilla. Vd. efectuó las reparaciones con suma competencia, de modo que estoy enteramente satisfecho de sus obras.

Budapest, el 24 de febrero de 1928.

El conde Julio Andrássy m. p.

Doña viuda de Cornelio Vanderbilt y Su Excelencia el conde Ladislao Széchényi se exprimen de la manera siguiente sobre las reparaciones de gobelinos hechas por nosotros:

Certifico con mucho placer que estoy completamente satisfecho con la reparacion artistica de mis seis tapices proveniendo del siglo XVII, muy deteriorados y en varios puntos roidos por la polilla, respectivamente gobelinos de grandes dimensiones y preciosos, que Vd. ha puesto en estado irreprochable bajo todo respecto.

Budapest, el 24 de mayo de 1928.

El conde Ladislao Széchényi m. p.

Certifico por el presente que el Sr. D. Béla Kiss, artista decorativo, remendó mis tapices antiguos muy deteriorados y en varias partes roidos por la polilla durante el largo uso y muchas mudanzas, á mi entera satisfaccion, de modo que los luegos de las antiguas rasgaduras y los antiguos huecos no pueden más ser reconocidos aun en examen municioso.

Budapest, el 10 de marzo de 1927. *El conde Emilio Széchényi* m. p.

Su Excelencia Carlos Csányi, director del Museo de Arte Decorativo, se exprime sobre nuestro trabajo perfecto como sigue:

« Segun su deseo le comunico gustoso que siempre proseguí con atencion la actividad de sus talleres y que pude averiguar que su empresa es el lugar unico en el pais donde se remiendan con pericia absoluta los gobelinos y tapices antiguos, de modo que Vd, ha salvado de la pérdida muchos objetos artisticos de valor inmenso. Su actividad tiene netamente el carácter de arte decorativo, pues que los trabajos perfeccionados corresponden en todo respecto á los preceptos del arte. Por lo tanto Vd. es digno en todo punto de vista á la proteccion de todos.

Budapest, el 2 de marzo de 1928.

Carlos Csányi m. p.

Certifico con gusto que los hermanos Kiss, artistas decorativos, ejecutan la reparacion de los gobelinos antiguos con una habilidad insuperable, aprofundizando el arte del estilo antiguo y con sumo cuidado. Por lo tanto encomendamos calurosamente esta empresa de gran mérito, la cual efectuó obras muy remarcables de restauracion para el Museo Cristiano de Esztergom.

Budapest, el 21 de marzo de 1929.

Tiburcio Gerevich m. p.,
director del Museo Cristiano de Esztergom.

S. E. Kálmán Györgyi, director de la Asociacion de arte decorativo, quien conoce igualmente nuestra obra, nos escribe lo que sigue:

Estoy persiguiendo con atencion desde seis años la actividad de Vd. y mis experiencias personales me han convencido que los tapices y gobelinos confeccionados por Vd. usando varias prácticas de filatura, así que las reparaciones que hizo Vd. sobre los trabajos de este género y hallándose en mal estado, dan prueba de su pericia y habilidad concienzuda de primer órden. Por esto siempre encomendé á Vd. á todos y le encomendaré tambien al porvenir, siempre que se trate de una obra artistica de la categoria del arte textil, necesitando pericia y conciencia.

Budapest, el 24 de febrero de 1928.

Kálmán Györgyi m. p.,
primer consejero del Real Gobierno de Hungria.

La Real Corte de Hungria declara lo que sigue:

Capitaneria de la Real Corte de Hungria, en Budapest.

En respuesta á su peticion certifico que Vds. ejecutaron á nuestra entera satisfaccion las obras de enmiendo en los tapices orientales de la Real Capitaneria del Palacio Real de Hungria.

Budapest, el 19 de abril de 1928.

Beszédes m. p.,
capitan palaciego.

En respuesta á su demanda me apresuro certificar que estamos sumamente satisfechos de las obras de enmiendo y de renovacion que ejecutaron Vds. en sus talleres de arte decorativo con la pericia necesaria y muy concienzudamente.

Budapest, el 28 de febrero de 1928.

Pablo Parasztby m. p.,
primer consejero económico del Parlamento.

Premiado con varias medallas de oro.

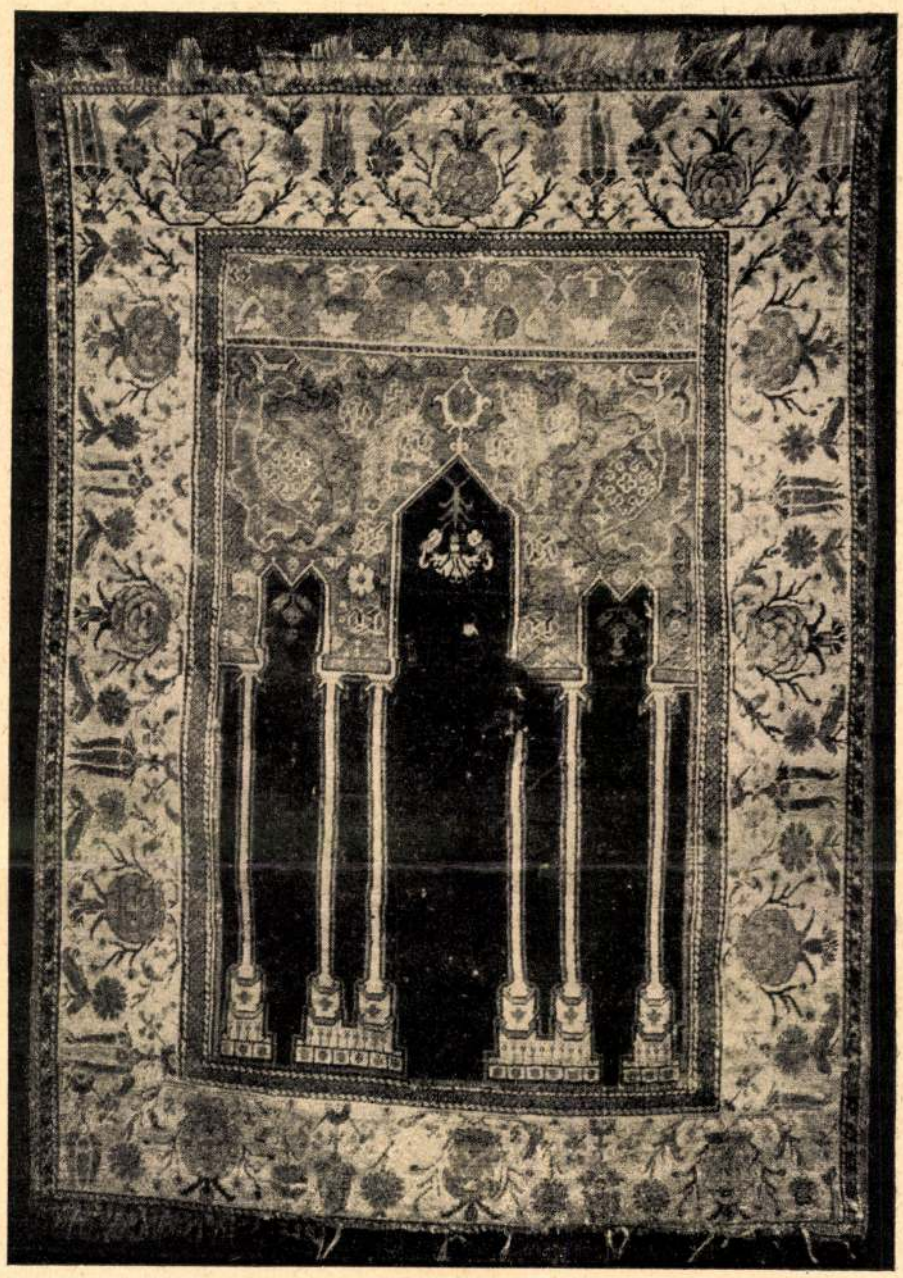

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Hatoszlopos erdélyi szőnyeg. XVII. sz. Dr. Hirschler Henrik úr tulajdona, Budapest. — Tappeto Transilvania con sei colonne. Secolo XVII. — Transylvanian rug with six columns. XVIIth century. — Sechssäuliger Siebenbürgischer Teppich. XVII. Jahrhundert. — Tapis Transylvain à six colonnes. XVIIe siècle. — Tapiz de Transylvania con seis columnas. Siglo XVII.

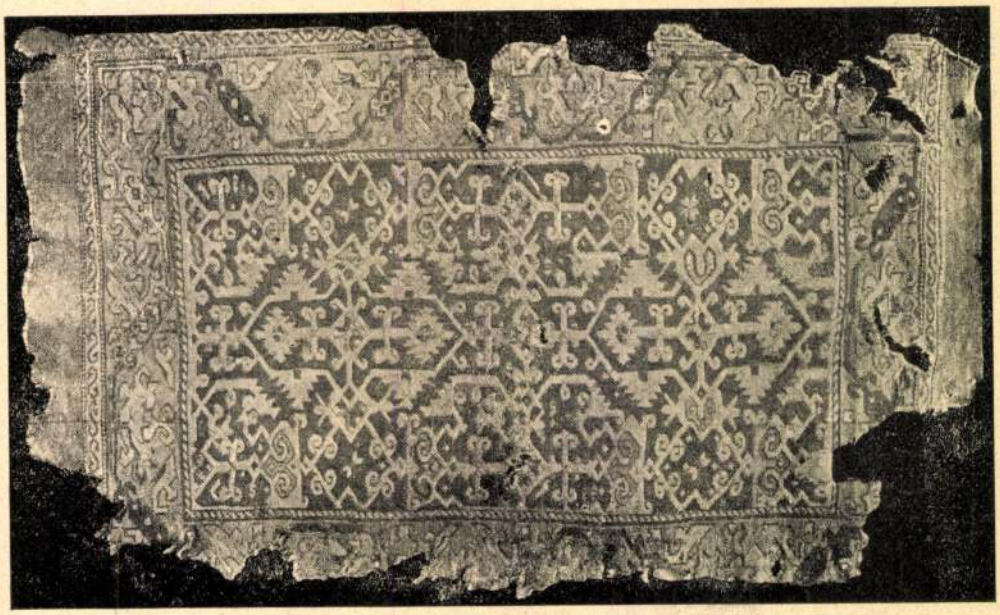

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern
Avant dêtre raccomodé.
Antes de la reparacion.

Arabeszkes usaki szőnyeg. XVI. sz. — Tappeto Arabesco d'Usak. Secolo XVI. — Arabesque rug of Usak. XVIth cent. — Arabeskenteppich aus Usak. XVI. Jahrhundert. — Tapis d'arabesques d'Usak. XVIe siècle. — Tapiz de Usak con arabescos. Siglo XVI.

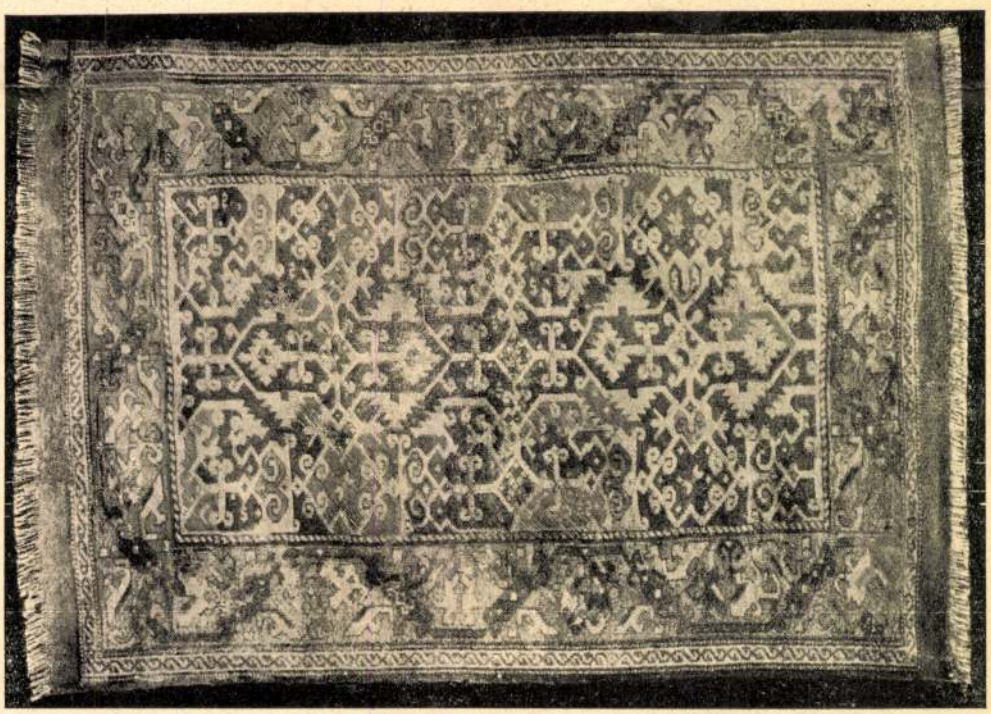

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommndé.
Remendado.

A fenti arabeszkes szőnyeg rekonstruálva. Herz Henrik úr tulajdona, Budapest. — Le stessó tappeto ricostruito. — The same rug, mended. — Derselbe Teppich ausgebessert. — Même tapis, raccommodé. — El mismo tapiz con arabescos, reconstruido.

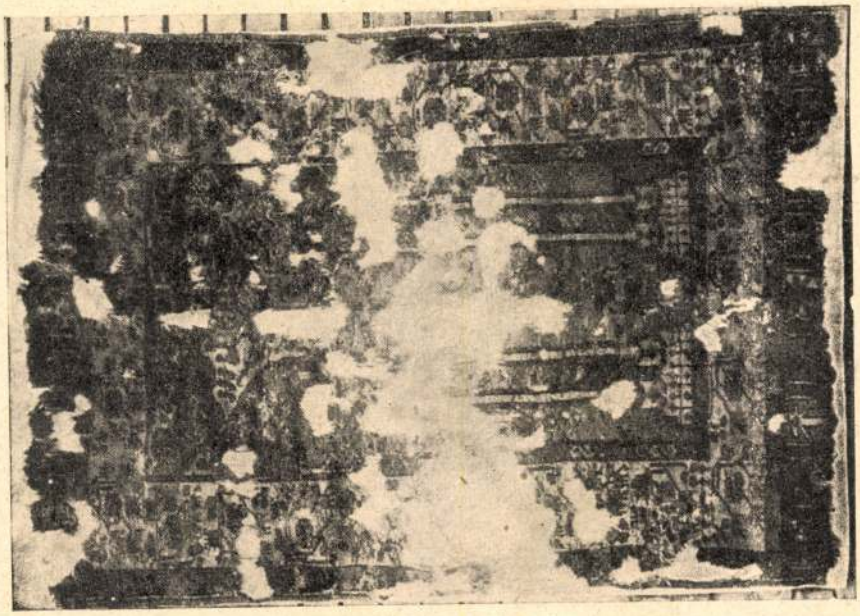

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Ladik imaszőnyeg. XVII—XVIII. sz. — Tappeto di preghiera Ladik. Del secolo XVII—XVIII. — Ladik prayer-rug. XVII—XVIIIth. cent. — Gebettepich aus Ladik. XVII—XVIII. Jahrhundert. — Tapis de prière dit Ladik. XVII—XVIIIe siècle. — Tapiz de rezo Ladik. Siglos XVII—XVIII.

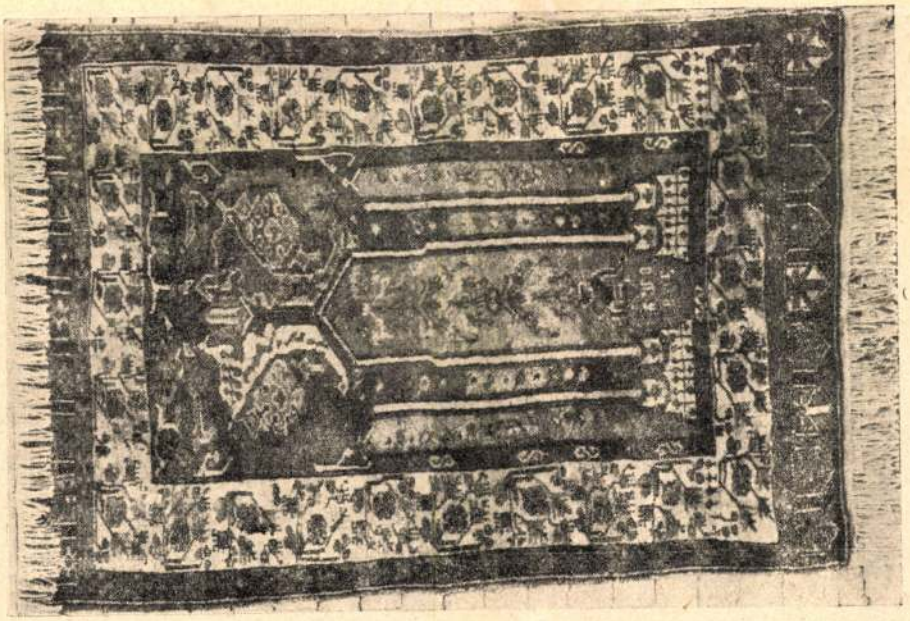

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

A fenti Ladik-szőnyeg. Csányi Károly úr tulajdona, Budapest. — Lo stesso tappeto Ladik. — The same rug. — Derselbe Teppich ausgebessert. — Même tapis Ladik. — El mismo tapiz Ladik.

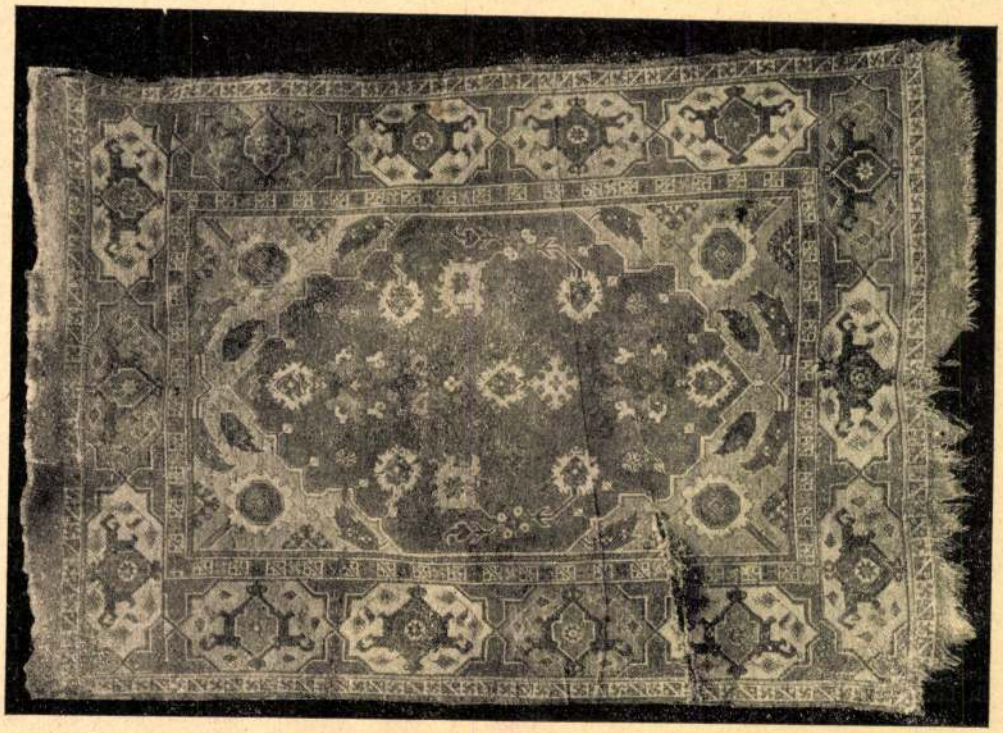

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Úgynevezett erdélyi szőnyeg. XVII. sz. — Tappeto cosidetto di Transylvania. Secolo XVII. — Socalled Transylvanian rug. XVIIth cent. — Sogenannter siebenbürgischer Teppich. XVII. Jahrhundert. — Tapis dit Transylvain. XVIIe siècle. — Tapiz llamado de Transylvania.

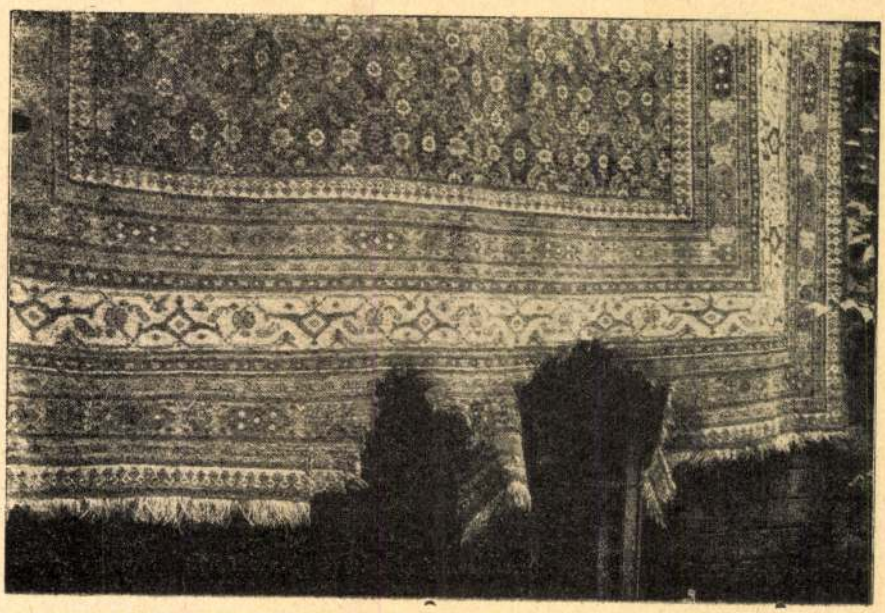

Javítás előtt.
Prima della riparazioni.
Before being mended.
Vor dem Ausbessern.
Avant d'être raccommodé.
Antes de la reparacion.

Khorasszán-szőnyeg nedvességtől elkorhadt része. — Tappeto Korassan, rovinato dall'umidita. — Part of a Khorassan carpet, destroyed by humidity. — Teil eines Khorassan-Teppich durch Nässe verfault. — Partie d'un tapis de Khorassan, péri dans l'humidité. — Tapiz de Khorassan, parte roida por humedad.

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Ugyanazon erdélyi szőnyeg javítva. Gróf Andrássy Gyula úr tulajdona, Budapest. — Lo stesso tappeto di Transylvania ricostruito. Secolo XVII. — The same rug, mended. — Derselbe Teppich ausgebessert. — Le même tapis Transylvain. Raccommodé. — El mismo tapiz de Transylvania, reparado.

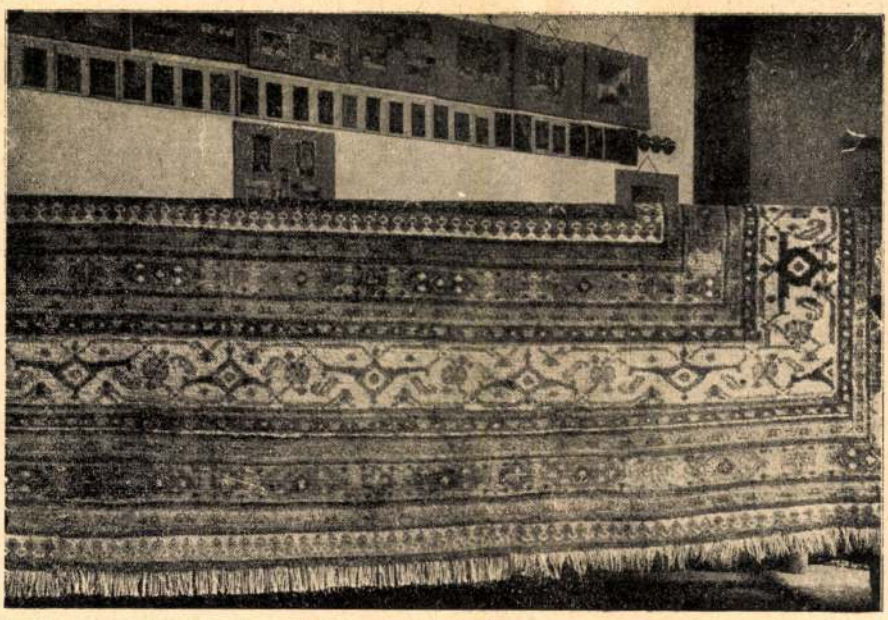

Javítás után.
Dopo la riparazione.
Mended.
Ausgebessert.
Raccommodé.
Remendado.

Az elkorhadt rész. A szőnyeg a M. Kir. Földművelésügyi Minisztérium tulajdona, Budapest. — Lo stesso tappeto accomodato. — Same part of the Khorassan carpet. — Derselbe Teil des Khorassan-Teppichs. — Même partie du tapis de Khorassan. — Les parte destrozada de la misma, después de la reparacion.

Vámmentességben (feljegyzési eljárás) részesíthető a javítandó gobelin- vagy szőnyegszállítmány — amely mentességet annak hozzánk érkeztekor készséggel elintézzük.

Szállítása a javítandó daraboknak vagy egyszerű pósta, vagy gyorsárú csomagban papír- vagy rongycsomagolásban, vagy pedig külföldről faládában, esetleg tengeren át horganylemezzel hermetikusan bélelt faládában történik.

Szállítóul a helyi *Schenker*-céget, aki a fentiekben teljes ismerettel rendelkezik, készséggel ajánljuk.

Biztosítását az érkezett javítandónak tűz és betöréses lopás ellen az átvételkor azonnal megtesszük kellő becslés után a Gazdák Biztosító-Szövetkezeténél Üllői-út 1., mely elintézést a megrendelővel jóváhagyás végett közlünk. Azon esetben, ha már a javítandó előbbi biztosítás alatt áll, úgy azt csak címünkre átterjesztetni lesz szükséges a javítási időre.

Ajánlatadásunk a javításra, vagy helyben a megrendelőnél a darab, illetve a javítandó rész átvizsgálása után azonnal, vagy pedig annak hozzánk érkeztekor tüzetes átvizsgálás, leírás vagy fényképezés segítségével terhünkre és költségünkre történik. Azon esetben, ha a javításra nem tudunk megállapodni a megrendelővel, úgy az érkezett szállítmány visszaküldési költségeit magunkra vállaljuk és a küldeményt azonnal visszajuttatjuk a feladónak. Hozzávetőlegesen fénykép után is tudunk költségvetést a javításra adni, ha a javítandó pontos méreteit is mellékeli a bemutató a fényképhez, ez esetben a darab megtekintésekor 10—15%-nál nagyobb differencia nem lesz. Természetesen a legjobb a javítandó darab bemutatása, ami csak a csekély szállítási költségbe kerül, mely esetben ajánlatunk többé nem változik.

Esenzione di dogana possono ottenere tutti i gobelini e tappeti a riparare per il netede di registrazione. Siamo pronti a sbrigare il relativo precedimento dopo l'arrivo degli oggetti.

La spedizione degli oggetti a riparare si fa in un inballaggio di carta e di pezzo per la posta e con grande velocità in una cassa di legno dall estere e sul mare nella stessa cassa ma dentro stagnata e chiusa ermeticamante.

Raccomandiamo la casa di trasperti Schenker & Co. casa ben versata in spedizioni simili.

Dopo la giunta degli oggetti da accomodare provvediamo subito per assicurarli contro l'incendio e furte, presso la Società d'assicurazioni (Gazdák Biztosító-Szövetkezete) e comunichiamo al nostro pregiato cliente per la relativa approbazione. Se tali oggetti sono gia assicurati bisognera sele denunciare alla relativa Società per prender nota del cambiamento del luogo.

La nostra offerta di riparazione avviene in seguite alla nostra ispezione precisa e della fotografia e della descrizione dell'oggetto e le spese di queste offerte sono a nostre carice. Qualera non si potesse accerdarsi sul prezzo e sulla modalità dell'accomodazione restituoreme immodiatamente gli oggetti, pervenuti ci e tali spese di rispedizione sene pure a nostro carice. Siame capaci a fare l'offerta approssimativa anche sulle fotografie inviateci con le misure degli oggetti, la differenza non puo superare di 10—15%. É naturale che il modo migliore é la presentazione degli oggetti col rischie delle spese di trasporte e in queste casa la nostra é forma.

Exemption from customs duties by way of registration is enjoyed by gobelins and carpets to be mended. We shall be pleased to obtain the exemption upon arrival of the consignement.

The transport of the objects to be mended by post or by rail in paper or sackcloth wrapping: in wooden cases from abroad: in wooden cases vith an airtight tin lining from overseas.

We recommend the transport firm Schenker & Co., well experienced in similar transports.

The insurance of the objects to be mended against fire and effraction is contracted the moment they arrive after adequate valuation at the Gazdák Biztosító-Szövetkezete Insurance Company, terms being communicated to the owner for approval. If the objects have been previously insured, the insurance has only to be extended to our firm and for the time of the repair.

The offer will be made immediately on the spot on examination of the object, or upon arrival here by means of scrupulous examination, description, or photograph at our expense. If it is impossible to reach an arrangement, we undertake to return immediately the objects to their sender at our expense. An approximate offer can be made after photograph, if the proportions are given. In this case the difference of the definite offer upon arrival of the objects can only be 10—15%. It is evident that examination of the object is the best, there being only slight transport costs to be paid. In this case the offer will not be modified.

Zollfreiheit der auszubessernden Gegenstände kann durch das Registrierverfahren erlangt werden. Wir sind gerne bereit dies bei Ankunft der Gegenstände zu erledigen.

Die Beförderung der auszubessernden Gegenstände geschieht per Post oder als Eilgut in Papier- oder Leinwandhülle, aus dem Ausland in Holzkisten, aus überseeischen Ländern in Holzkisten mit luftdichter inneren Blechverkleidung.

Wir empfehlen die Spediteurfirma Schenker & Co., die große Erfahrung in der Beförderung besitzt.

Die Versicherung der auszubessernden Gegenstände gegen Feuer und Einbruch wird sofort bei ihrer Ankunft nach gehöriger Schätzung mit der Versicherungsgesellschaft Gazdák Biztosító-Szövetkezete abgeschlossen und dem Gutachten des Eigentümers unterbreitet. Waren die Gegenstände bereits versichert, so muß die Versicherung nur auf uns und die Dauer der Arbeit erstreckt werden.

Das Angebot wird sofort an Ort und Stelle nach Untersuchung des Gegenstandes, oder bei dessen Ankunft nach peinlichster Untersuchung, nach Beschreibung und Photographie auf unsere Kosten gemacht. Falls kein Übereinkommen zustandekommt, verpflichten wir uns den Gegenstand dem Absender sofort auf unsere Kosten zurückzuschicken. Ein beiläufiges Angebot kann nach einer Photographie gemacht werden, falls die Größenverhältnisse angegeben sind. In diesem Falle kann der Unterschied bei dem endgültigen Angebot bei Ankunft des Gegenstandes nicht mehr als 10—15% betragen. Selbstverständlich ist die Untersuchung des Gegenstandes das zweckmäßigste, wo nur die geringen Beförderungskosten zu tragen sind. In diesem Falle wird unser Angebot nicht mehr geändert.

Exemption de droits de douane peut être obtenue pour les gobelins ou tapis à raccommoder par méthode de régistration. Nous serons enchantés d'aequern l'exemption à l'arrivée des objets.

L'expedition des objets à raccommoder se fait en emballage de papier ou de toile par la poste ou par grande vitesse, de l'étranger dans des caisses de bois, d'outremer en caisses de bois à l'intérieur de ferblanc fermé de manière hermétique.

Nous recommandons la maison de transport Schenker & Co., bien versée dans les expéditions pareill.

L'assurance des objets a raccommoder contre incendie et effraction se fait à l'instant ou ils arrivent aprés une évaluation correspondente à la maison Gazdák Biztosító-Szövetkezete, en demandant l'approbation du propriétaire. Si les objets ont été assurés auparavant, une extension sur nous pour la durée du travail est seulement nécessaire.

L'offre est fait ou bien sur place immédiatement après l'examination des objets a raccommoder, ou bien a leur arrivée chez nous par moyen d'examination scrupuleuse, description ou photographie, a nos frais. S'il est impossible d'arriver a un arrangement, nous nous chargeons d'immédiatement retourner les objets a leur expéditeur, a nos frais. Un offre approximatif peut étre fait d'aprés une photographie si les proportions exactes sont données. En ce cas-lá la différence de l'offre definitif à l'arrivée des objets ne pourra étra plus que 10—15%. Il est évident que l'examination des objets est le mieux, ou il n y a que les frais modérés du transport a payer. En ce cas l'offre ne sera plus modifié.

Franquicia aduanal. Los gobelinos ó tapices exportados para ser remendados gozan de la franquicia aduanal. Al llegar el envio hacemos lo necesario para obtenerla.

El transporte de las piezas para reparar se efectua sea en colis postales sencillos, sea en gran celeridad, en embalaje de papel, de lienzo ó, viniendo del extranjero, en cajas de madera, los envios de ultramar eventualmente en cajas forradas herméticamente con hojalata.

Encomendamos como transportadores la casa Schenker en ésta, que posee la pericia necesaria en este género de transportes.

Procuramos el seguro de las piezas para remendar contra el incendio y el robo con efraccion, immediatamente después de su llegada y avaluo correspondiente por el Instituto de Seguros de los Agricultores, Üllői-út 1. Comunicamos á los propietarios las condiciones del seguro, para su ratificacion. En cuanto los objetos para remendar fueran ya asegurados antes de la expedicion, bastará extender el seguro á nuestra direccion y para el tiempo de la reparacion.

Nuestra oferta respecto á las condiciones de la reparacion se hará directamente aquí al comitente, al examinar el objeto ó la parte para remendar, ó sea por correspondencia, al llegar el objeto, despues de un examen minucioso ó por medio de una descripcion ó fotografia, cuyos gastos quedarán á nuestro cargo. En cuanto no nos ponemos de acuerdo con el comitente, nos encargamos de los gastos de reexpedicion del envio que devolveremos sin tardanza al remitente. Podemos hacer un cálculo aproximado de los gastos de reparacion, tambien à base de una fotografia en cuanto esta fuera acompañado de la indicacion exacta de las dimensiones. La diferencia en tal caso entre el primer computo y la oferta hecha despueé de la inspeccion no depasará de 10 á 15%. Naturalmente es recomendable de presentarnos el objeto mismo para remendar, lo que no ocasionará grandes gastos de transporte. En este caso nuestra primera oferta no subirá modificacion alguna.

AJÁNLÓLEVELEK:

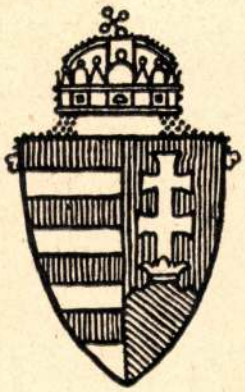

Magyarország Kormányzója Horthy Miklós Úr Őfőméltósága így nyilatkozik a műtermünk által végzett szőnyegjavításokról:

Magyarország Kormányzójának Kabinetirodája. A Kabinetiroda Főnöke.

Előterjesztett kérelmükre igazolom, hogy Önök a Kormányzó Úr Őfőméltósága tulajdonát képező 9 drb perzsaszőnyegén a javítási munkálatokat Őfőméltósága legteljesebb megelégedésére végezték el.

Budapest, 1928 április 10.

Vértessy s. k.,
a Kabinetiroda főnöke.

Kiss Béla és Kiss Jenő iparművész uraknak Budapest, IV., Cukor-u. 6.

Magyarország Hercegprímása dr. Serédi Jusztinián Úr Őeminenciája egy kiváló értékű gobelin-javításunkról így tesz elismerést:

Magyarország Hercegprímása. 3478/1928. sz.

Kiss Béla iparművész úr az Esztergomi Keresztény Múzeum tulajdonát képező egyik tizenötödik századi gobelint tökéletes szakértelemmel és példás lelkiismeretességgel javította. Készségesen ajánlhatom kiváló gobelin- és szőnyegjavító-műhelyét mindenkinek jóindulatába.

Esztergom, 1928 október hó 24.

Dr. Serédi Jusztinián s. k.
bíbornok, hercegprímás, esztergomi érsek.

Az alábbi nagy szőnyeggyűjtők, szőnyegtulajdonosok és hivatalok nyilatkozatai:

Kívánságára igazolom, hogy több régi, részben kopott és molyrágta szőnyegemet kijavította. A javításokat a lehető legjobb szakértelemmel végezte, úgy, hogy a leszállított munkáival teljes mértékben meg voltam elégedve.

Budapest, 1928 február 24.

Gróf Andrássy Gyula s. k.

Özvegy Vanderbilt Kornéliuszné Úrnő és gróf Széchényi László Úr Őnagyméltósága gobelin-javításainkról így nyilatkozik:

Készséggel igazolom, hogy az általam Önnek kijavításra átadott 6 drb XVII. századból származó erősen megrongált és helyenként molyevett szőnyegeimnek, illetve nagyméretű értékes gobelineimnek művészi kijavításával, minden tekintetben kifogástalan karba való helyezésével teljesen meg vagyok elégedve.

Budapest, 1928 május 24.

Gróf Széchényi László s. k.

Ezennel bizonyítom, hogy Kiss Béla iparművész úr a hosszú használat és többszöri költözködés folytán nagyon megrongált és szakadozott régi szőnyegeimet teljes megelégedésemre oly jól javította ki, hogy a régi szakadások és lyukak helyei a pontos megvizsgálás után sem ismerhetők fel.

Budapest, 1927 március 1.

Gróf Széchényi Emil s. k.

Csányi Károly Úr Őméltósága Iparművészeti Múzeumi Igazgató így nyilatkozik a munkánk tökéletességéről:

Kívánságára szívesen közlöm Önnel, hogy műtermének működését állandóan figyelemmel kísértem és megállapítottam azt, hogy műterme az egyetlen hely az országban, ahol szakszerűen javítanak régi gobelineket és szőnyegeket, miáltal Ön műkincsértékű tárgyakat ment meg a pusztulástól. Ez a munkálkodás határozottan iparművészeti jellegű, mert a végzett munkák a művészet követelményeinek mindenben megfelelnek. Ezért tehát minden tekintetben pártolásra érdemes.

Budapest, 1928 március 2.

Csányi Károly s. k.

Örömmel bizonyítom, hogy Kiss Testvérek iparművész urak a régi gobelinek javítását kitünő technikával és a régi stíl művészi megértésével, kellő elővigyázattal végzik, miért is ezt a nagyérdemű céget, amely az Esztergomi Keresztény Múzeum részére kiváló restaurációs munkát végzett, a legmelegebben ajánlhatom.

Budapest, 1929 március 29.

Gerevich Tibor s. k.,
az Esztergomi Keresztény Múzeum Igazgatója.

Györgyi Kálmán Úr Őméltósága az Iparművészeti Társulat Igazgatója, aki hasonlóan ismeri munkánkat, ezt írja:

Hat év óta kísérem figyelemmel az Ön működését s ez idő alatt szerzett tapasztalataim alapján megállapíthatom, hogy az Ön különböző szövési technikával készült szőnyegei, gobelinjei, valamint rossz állapotban levő ilyfajta munkákon végzett javításai kiváló szakavatottságát és gondosságát bizonyítják. Ezért mindig szívesen ajánlottam Önt és fogom is ajánlani a jövőben, ha a textilművészet köreibe tartozó, kényesebb kiváló szakértelmet és lelkiismeretességet kívánó munka teljesítésére szükség van.

Budapest, 1928 február 24.

Kiváló tisztelettel
Györgyi Kálmán s. k.
m. kir. kormányfőtanácsos.

Rákosi Jenő író a Pesti Hirlap 1928. évi szeptember 15-iki száma vezércikkében javításunkról, amit a III. Kézművesipari Aranykoszorús Mesterversenyen látott, ezt írja:

. . . „s ott van a gobelin- és szőnyegjavítás hallatlan tökéletessége, melynek világhíre van s mely egyetlen a maga nemében, melynek párja nincsen s mely — magyar“ . . .

Kívánságára van szerencsém igazolni, hogy Ön a tulajdonomat képező XVIII. századbeli holland gobelinek javítását teljes megelégedésemre eszközölte.

Budapest, 1928 március 10.

Teljes tisztelettel
Dr. Horváth Lipót s. k.

Engedje meg, hogy írásban is kijelentsem, hogy szőnyegeimnek — melyek között sok igen rossz karban levő volt — Ön által vállalt kijavítása kiváló szakértelemmel és a legnagyobb lelkiismeretességgel teljes megelégedésemre hajtatott végre.

Budapest, 1928 november 23.

Maradok kiváló tisztelettel
Baróthy Károly s. k.
nyugalmazott szék. fővr. főmérnök.

Készséggel közlöm Önökkel, hogy a műtermem perzsaszőnyegei javítását kitünően végezték el, úgyannyira, hogy nem lehet észrevenni a volt lyukakat és tökéletes a rajz, valamint a színek is úgy, hogy a munkájukat bárkinek melegen ajánlhatom.

Budapest, 1928 november hó 25.

Kiváló tisztelettel
Konek Ida s. k.
festőművésznő.

tragikus előadás által hat: az alakok magok meglehetősen összeolvadnak egy tömeggé, s minden esetre ismernünk kell a Golgothán lefolyt tragédiát; elkészitve kell lenni bennünk e nagyszerü esemény átérzésének, de Feszty festményében a csoportok elhelyezése, a bus és komor szin, mely körülveszi, igen alkalmas e hangulat fölébresztésére.

Az ujabb nemzedék egyik kiválóbb képviselője *Paczka* Ferencz, kitől több életkép és egy nagyobb alaku bibliai kép van kiállitva «Krisztus feltámasztja Lázárt». Az éles szemmel tekintők e képen rajzhibákat és hirtelenében végzett részleteket rónak meg. *Vastagh* emlitett oltárképével együtt *Feszty* és *Paczka* festményei képviselik a nagyobb stilt.

Az életkép-festők közt egészen uj nevet találunk egy csinos festményen: *Roskovics* nevét. A képen irószoba belsejét látjuk s az előtérben levő asztalnál egy csavargó nagy kevélyen kivág a zsidó elé egy százast. «Tud-e váltani?» A zsidó meghökölése s a többi ivók csodálkozása adja meg a kép savát-borsát. A tehetséges fiatal festő még a mintarajztanoda növendéke s csak most fog külföldre menni, hogy tovább tanuljon.

Spányik egy nagyobb tájképet (mocsáros vidék) s több kisebb tájképet festett. Mindeniken a szinérzék élénksége tetszik meg a szemlélőnek. *Pálliktól* egy nyugvó «agár», valószinüleg állati arczkép. *Flesch* Tivadartól életképeket látunk. Egyik egy hid feljárója, a mint ökörszekér jön le rajta; a másik egy lovas parasztlegény, a mint nekieredt lovát teljes erővel tartja. Kellemes az *Aggházy* Gyula festménye, egy falusi utcza holdvilágnál, az előtérben ökörfogattal. *Tölgyessy* Arthurtól «Fölkérés táncra» csinosan van kidolgozva. *Konek* Ida k. a. csendéletképe, melyen a főhelyet egy zord halálfő foglalja el, figyelemmel festett mű. *Myskovszky* a kassai dómról adott aquarell képet. *Bitzó* Géza szénrajzzal foglal helyet a festmények közt. Rajzának czime „*Az alku*“, s tősgyökeres magyar életkép, jó humorral. Egy lócsiszár és gazda közti alkudozást tünteti föl, és dicsérő bizonyságot ád Bitzó ép érzékéről a magyar népélet felfogása iránt.

A *külföldi* müvekből az első látásra legjobban feltünők: *Adamo* (München) «Robespierre elfogatása», e mozgalmas, és részletező gondossággal festett szép kép; továbbá *Blaas* Gyulának «A gödingi parforce vadászat»-a, melyen a királyi pár vadászata van lefestve; elül a királyné, aztán a király, ki könnyüden üli az ugró lovat; gr. Andrássy és még számos alak, mindenik egy-egy portrait. *Ramperdahtól* egy inquiziczió-jelenet, *Smidtől* a «Niebelungen»-hez egy nagyobb festmény. *Kellertől* (München) nagy életkép, kővágó parasztokkal, *Afranektől* szintén nagyobb kép, a hegyek közt prédikáló pap, nagy népcsoporttól körülvéve, *Depretère* két állatképe (ökörfejek és legelő lovak), ez erős kézzel festett szép művek, *Häckl* (München) amaz életképe, melyen a katonaságból visszatérő fiut oly örvendezve fogadják az agg szülők, *Fischertől* (ugyanaz, kivel a bécsiek a trónörökösnek egy albumot készittetnek) a hárem udvara, eleven szinezéssel és élénk csoportokkal; *Hermanstól* egy elegáns uri társaság kandalló körül; *Achenbachtól* tengeri táj, stb.

Igen érdekesek *Werner* C. aquarelljai; a világ minden részéből egy-egy táj, épület vagy genre-kép. Összesen 73 darab van, köztük sok teljes bravourral festve. Egész panorámát tárnak elé, és pedig nemcsak szemlélte őn, hanem tanulságosan is. A régi romok, ősi épületmaradványok a régészeket is érdekelhetik. *Alt* Ferencz (Bécs) szintén sikerült aquarelleket küldött a kiállitásra. Münchenben élő hazánkfia *Walla* fametsző pedig külföldi festmények művészi metszeteit, köztük Benczur Gyula után «Sz. István keresztelését», melyet lapunk nemrégiben ugyane metszvényben mutatott be, valamint Walla által készitett több metszvényt is adtunk és adunk közelébb is.

visszasugárzik. A konduktor alacsony állását elárulja már maga igénytelen öltözete, alacsony kerek kalapja s mindig ugrásra kész helyzete.

A műcsarnok őszi kiállitása.

A műcsarnok őszi kiállitása érdekes hazai és külföldi művekkel nyilt meg e hó 3-án. Domináló festménye (vagy mint mondani szokás, szenzácziónális darabja) nincs a kiállitásnak, hanem érdekes darabja van elég. Történeti tárgyu kép a legkevesebb. Ezeknek most nincs kora. A festők ritkán dolgoznak képtárak számára, hanem legáltalánosabban a szalonoknak. Ezekben pedig az életképeket, tájképeket szeretik legjobban. Régibb képiróink közül csak kevesen vannak képviselve; külföldön élő, nevezetes művészeink egészen távol maradtak. Az ifjabb művészi generáczió azonban nagy számmal csoportosult össze, s tehetségük és haladásuk örvendetesen nyilatkozik.

Régibb festőink közül részt vesznek a kiállitásban *Thán* Mór (Mária Terézia nagy álló alakja a szabadkai városház terme számára); *Barabás*tól egy kis lány ibolyával; *Molnár* Józseftől nagyobb tájképek; *Kovács* Mihálytól arczkép; *Telepy* Károlytól tájkép és életkép; *Brodszky*tól tájkép látható. *Vastagh* György, ki egy fiu arczképét és szent Istvánt ábrázoló, csillogó technikával festett szép nagy oltárképet (az alcsuthi kápolna részére) állitott ki; *Mészöly* (két kisebb képpel, egyik baromfiak, a másik falusi csoportozat) képezik a kapcsolatot a kiállitások régibb és ujabbi évek jelentőségei közt. Egy szerencsétlen fiatal festő, a Párisban megtébolyodott és elhunyt *Paál* László emlékét két tájkép idézi föl. Mindkettő erdei részlet határozott ecsetvezetéssel festve. Kivált a nagyobbik ébreszthet sajnálkozást a tehetséges müvész végzetes elvesztése fölött.

A legifjabb nemzedékből élénk figyelmet kelt *Feszty* Árpádnak «Golgothája», mely nagyobb méretü festmény, a szép és nemes pathosz iránti érzék élénk nyilvánulásával. A képen sziklás, zord táj tárul föl, melynek kietlensége az elemek rombolását, a természet erőszakát hirdeti. A középtéren jobbra függ a három elitélt; a középső kereszt a'ján térdel Mária, mig a többi alak valamivel hátrább áll. Mindez a rajz, a csoportositás és szinezés oly biztosságát mutatja, mely első pillanatra meglep. Nem

Irodalom és művészet.

Vajda János összes költeményeire Aigner Lajos kiadótól előfizetési fölhivás jelent meg, melyet maga a költő a következő sorokkal vezet be:

«Aigner Lajos könyvárus ur vállalkozott összes költeményeim kiadására. Nem mulaszthatom el kijelenteni, hogy fenforgó irodalmi viszonyaink között ezt oly vállalkozásnak tartom, melyben a hazafi ügyszeretete magasan emelkedett az üzletember számitása fölé, és a mely ennélfogva megérdemelné, hogy meleg viszonzásra találjon a közönség részéről annálinkább, minél szokatlanabb jelenség ez mai napság, szemben ama már-már a fagypontig sülyedt közönynyel, melyet a közönség, kiváltkép a költészeti ág termékei iránt, az e téren őt ért szakadatlan csalódások után, ujabb időben tanusit. A körülmény, mely szerint versirói müködésem iránt az önálló itéletü olvasók részéről az elismerés növekedésének egyre sürübb jeleivel találkozom, hinnem engedi, hogy a közönség nem sorol amaz irók közé, a kik lehangoló csalódásait okozták, s nem fog engemet büntetni mások visszaéléseiért, melyek következményei talán épen rám nézve voltak legsulyosabbak. Ennélfogva legyen szabad remélnem, hogy a n. é. közönség nem vonandja meg szives támogatását a jelen vállalkozástól sem, annál kevésbbé, mert mint mindig, gondom volt ezuttal is, hogy az előfizető közönséget, legalább anyagi tekintetben, a koczkázat részesévé ne tegyem. A megrendelések nagyobb száma érdekemben is kivánatos ugyan, de a mű megjelenése ettől egyátalán nincs föltételezve. Összes költeményeim már sajtó alatt vannak s a kitűzött időre okvetlen meg fognak jelenni. Budapesten, 1880. szeptember végén. *Vajda János.*»

A kiadó a következőkben adja tudtul az előfizetési föltételeket:

„*Vajda János összes költeményei* diszesen kiállitva, két, egyenkint 20—24 ivnyi kötetben, szerzőnek legujabb, legsikerültebb levétel szerinti fénynyomatu arczképével, és pedig az első — lyrai — rész novemberben, a második — elbeszélő — rész deczemberben, fognak megjelenni. Előfizetési ára a két kötetnek füzve 4 frt, diszes kötésben 6 frt, mely összeg az első kötet átvételekor utánvétel mellett is lefizethető. 10 előfizető után tiszteletpéldány jár. Az iveket és pénzeket f. é. október végeig kérem beküldeni. Később érkező megrendelések csak felemelt bolti áron teljesithetők. Vajda János művei nem szorulnak hosszas dicséretre. Elfogulatlan irói és emelkedettebb izlésü olvasó-körök azokat költészeti irodalmunk elévülhetlen kincsei közé sorolják. Bármi sanyaruak legyenek is könyvüzleti viszonyaink, szerencsésnek érzem magamat, hogy kiadásukra vállalkozhattam. — *Aigner Lajos* kiadó. (Budapest, váczi-utcza 1.)“

A «Vasárnapi Ujság» részéről nincs mit hozzá tennünk e fölhiváshoz; közönségünk évek hosszu sora óta ismeri Vajda János költészetét, melynek hangja, ereje és bája egyaránt a legjobb irodalmi termékek közé emelik költeményeit. Azt hiszszük, ez alkalommal se ajánlhatnók e gyüjteményt hatásosabban, mintha mutatványul izelitőt nyujtunk belőle olvasóinknak a következő két legujabb költeményben:

Rozamunda.

I.

Szemedből mindent megtanultam.
Előttem nincs többé titok.
Higyjétek, hogy megbolondultam,
Azt mondom: én mindent tudok.

Öröklét, elmulás, istenség
Rejtélyeit mind ismerem.
Mind, mind együtt van, semmi kétség,
Egyetlen szóban: szerelem.

Halljátok hát, jegyezzétek meg:
Az öröklét egy pillanat,
Az, melyet egy pár szép szemfénynek
Üdvözitő kegyelme ad.

Örök időknek minden üdve
E pillanatban benne van;
És hogy ez igy van fönn eldöntve,
Bölcsen van az, jóságosan.

Hosszú, unalmas halhatlanság!
Minek viselnők terhedet?
Ha ez az egy percz, oh boldogság!
Egyszerre mindent kifizet?

Az elmulás, halál? — Csalódás.
Ki szeretett, szeretve volt,
Megőrzi létét egy mosolygás,
Mint csillagot az égi bolt.

E nagy világ egy, de kicsinyben
Külön, mérhetlen millió.
A szerelem, az itt a minden,
A többi csak hozzávaló.

A méret itten nem határoz.
Nap, leányszem, kisebb, nagyobb.
Ott, honnan szerelem sugároz,
Maga a mindenség ragyog.

Oh, én világom üdvössége!
Hát ugy-e ez mind szép dolog;
De tudod-e, hogy mit sem érne,
Csak ha te is helybenhagyod?

Ha, kinek végtelen hatalmad,
Én szép felségem, édesem,
Kizárólagos szabadalmat
E találmányra adsz nekem?

**

II.

Mert lelkem oly tükör, a melyben
Legszebbnek látod magadat;
Gyönyörködöl az istenképben,
Minőnek szerelmem mutat;
Mert szép vagy ott, mint a dicsőség,
Hóditó, mint a diadal;
Tekintetedben angyalfönség,
Mitől imává lesz a dal:

Ezért lejársz hozzám az égből,
Hogy ez arany visz-sugarak
Rád özönölve a lelkemből
Füröszszék hiuságodat.
Oh hát e kölcsönös fényesség
Legyen választó átok itt,
Mely arczodon s szivem mélyén ég,
Engem megöl, téged vakít?

Hát csak butor, bár kedves, drága,
Tükröd maradjak én neked,
Kit soha, bármi hőn sovárgja,
Félvén, nem ér lehelleted?
Hát lelkem fénye, tisztasága
Legyen számomra kárhozat,
S ki isten voltodat nem látja,
Szerelmedet majd annak add?

Ez hát a rend a mindenségben!
Te is olyan vagy, mint a nap,
Tündöklő a végtelenségben,
Melytől minden fényt visszakap;
De kebléhöz nem fér, csak az, ki
Rá homályt vet, ronda folt;
Mig hátul a föld megkeríti,
Arczára csúsz a satnya hold? —

Petőfi költeményei német forditásban. Aigner vállalkozása, Petőfi lyrai költeményeit s jelesen szerelmi dalait, többek közreműködésével, minél jobb forditásban adni a német közönség kezébe, magában véve szerencsés gondolat volt. Oly változatos hangulatu, csapongó szellemű, oly gazdag és árnyalatos költőt mint Petőfi, egy ember alig fordithat le teljesen s jól. Többek egyesülése által lehet remény, hogy egyiknek egy, másiknak más sikerülve jobban, mindnyája kisérleteiből a legjobbat lehet összeválogatni. A most „*Liebesperlen von A. Petőfi*, mit Beiträgen namhafter Übersetzer» czim alatt megjelent s 374 lapon mintegy 220 szerelmi költeményt tartalmazó kötet a reményt csak részben valósitotta. A «namhafte Übersetzer» közt, egy eddig tudtunkra legalább ismeretlen nevü forditó Farkas Miksa foglalja el az aránytalanul legnagyobb tért; az egész kötetnek jóval több mint fele tőle van; a többiek, Neugebauer, Kolbenheyer, Gernerth, Adolf von der Haide, Aigner, A. Molitor, Sternberg, s még egy pár más név, csak a Farkas Miksa nevet váltogatják felfel, mely az egészen mint uralkodó szin vonul át. Farkas M. forditásai pedig igen különböző értéküek; nagyon sikerülteket nagyon bágyadtak váltanak föl. Forditásainak s a többiekének is egy közös nagy hibájok, hogy mig a költemények tartalmát, a gondolatokat és szavakat elég hiven adják vissza, a költői szesz java részét elpárologtatják. Gyakran megváltoztatják az eredeti formáját, azzal rythmusát, azzal hangját, azzal az általa költött hangulatot. A magyar olvasó, a ki jóformán könyv nélkül tudja Petőfit, némely verset félig is elolvas, mig eszébe jut az eredeti s nagy fejtöréssel rájő, hogy melyik is akar ez lenni; pedig a Petőfi anyaga hiven van adva benne. Egészben véve mégis nyereségnek tartjuk e gyüjteményt; sok jó van benne s nem egy, a mi az eddigi forditóknak kevésbbé sikerült, épen Farkas Miksa urnak jobban. Nem idézünk példákat, magyar lapban német könyvet részletesen birálni nem lehet czélunk. Még csak a kötet czime ellen van kifogásunk. Petőfi szerelmi versei egy kisebb cyklusát «Szerelem gyöngyeinek» nevezte; ha most németül ezt olvassuk «Liebesperlen von Petőfi» méltán csak arra a cyklusra gondolunk. Csalódunk. Az Aigner gyüjteménye Petőfi valamennyi szerelmi dalát, Zsuzsikától kezdve Juliáig, fölveszi magába; köztük a szerelem gyöngyeit is, de fel szintugy a cypruslombokat is; a czim tehát félrevezet s nem helyes. Miért is Petőfinek czifra, dicsekvő czimet szerezni? Nem elég volna: Gedichte, vagy hát Liebesgedichte von Petőfi...? A kevés diszszel (szürke papiron, sűrű nyomással) kiállitott kötet ára 2 frt = 4 márka. Óhajtunk neki minél nagyobb elterjedést.

„Magyar regénycsarnok“ czim alatt Aigner füzetes vállalatot inditott meg, melyből kéthetenkint jelen meg egy-egy füzet. A két első füzet most jelent meg, csinos kiállitásban, s egyszerre két művet kezd meg: Jókaitól „*Asszonyt kisér, istent kisért*“ czimü regényt, mely, mint a nagy regényirónak minden műve, megkapó, humoros előadásával nagyban leköti az olvasó figyelmét; s Kazár Emiltől „*A semmi, ha valamivé lett*“ czimű egykötetes társadalmi regényt, melyben ez egyik legjobb elbeszélő irónk érdekesen szőtt mesével gondos irályt párosit s választékos művet nyujt a közönségnek. Egy-egy füzet ára 30 kr. Előfizethetni egész évi folyamra (24 füzet) 7 frt 50 krjával, félévre 3 frt 75 krjával. Ez a regénytár, ugy látszik, azt a vállalatot igyekszik pótolni, melyet mult tavaszszal az irók és művészek társaságában egyesült erőkkel terveztek, de a mely aztán — mint nálunk annyi sok szép terv — idő folytán elaludt.

Kossuth „Iratai“ második kötetének kéziratai megérkeztek Budapestre Helfy Ignácz képviselőhöz, ki azokat okt. 4-én sajtó alá adta. Az első kötet franczia forditása Párisban e napokban fog megjelenni Pitu és társa kiadó czégnél. Kossuth ehhez a franczia közönség számára külön előszót irt.

Gr. Teleki Sándor a napokban végezte be „*Emlékeim*“ czimű művének harmadik kötetét, melyet sajtó alá rendezve a Petőfi-társaságnak be is küldött. Az érdekes mű megjelenése november hóra várható.

„A budapesti egyetemi könyvtár czimjegyzéke.“ Az egyetemi könyvtár igazgatósága kiadta az 1879-ik évi gyarapodásról szóló jegyzékét. E szerint a mult évben 1842 művel (2951 kötet) gyarapodott a könyvtár, melynek csak 5000 frt átalány van megszavazva s az adakozások csekély mértékben folynak. A könyvtár a mult évben 263 nap volt nyitva s ez idő alatt 42,213 olvasó 54,270 munkát használt. A leltározás gy rsan halad, habár a hely alkalmatlan volta miatt sok kellemetlenséggel jár. Szilágyi Sándor könyvtári igazgató a kultuszminiszterhez intézett jelentésében szükségesnek mondja, hogy a könyvtári épület egy részét elfoglaló állami minta-gymnázium onnan kiköltözzék. A czimjegyzék külön szakok szerint s ezenkivül betürendben is felsorolja a könyveket. Ára 50 kr.

„Világos előtt“ czim alatt Molnár György ismert szinigazgató terjedelmes kötetet adott ki a szabadságharczra vonatkozó emlékeiből. Maga is részt vett e harczokban, s mint szemtanu ir, elég elevenen idézve föl a nagy idők egyes emlékeit, közbe genre-rajzokat adva és foglalkozva az akkori szinügyi viszonyokkal is. A kötet Szabadkán Schlesinger nyomdájában csinos kiállitásban jelent meg, s ifj. Nagel Ottó budapesti könyvkereskedése utján vagy szerzőnél megrendelve (Szabadkán) kapható 1 frtért. A második kötet a tavaszra jelenik meg.

„A becsület szegénye“, Makróczy János fiatal iró népszinműve, mely a népszinház játékrendjén van, önállólag is megjelent az Aigner-féle «Magyar könyvesház»-ban; ára 60 kr.

Folyóiratok. A Petőfi-társaság havi közlönye a «Koszoru» októberi füzete fénynyomatban közli Petőfi szülőinek arczképét, Orlai Soma egykoru rajza után. Ugyanaz a kép ez, melyet lapunk korábban közölt. A füzet tartalmát nagy részben a társaság közelebbi ülésének érdekes tárgyai teszik: Ábrányi Emiltől «A pap szerelme» czimü költői beszély; P. Szathmáry Károlytól «Mátyás király tudományos és müvészi köre»; Várady Antaltól «Az utolsó garas» czimü rajz. Elbeszélést Balázs Sándor irt bele «Az apa és fiu» czim alatt. A könyvbirálatok közt Bodnár Zsigmond a Führer «Magyartalanságok betürendben» czimü füzetéről és az orthologusok tulzásairól szól. Irmei Ferencz pedig Haraszti «Csokonai Mihály»-ról irt tanulmányát birálja, azt mutatva ki, hogy Haraszti tulságosan magasztalja Csokonait. Közöl a füzet Petőfinek ama drámai töredékéből is, mely lapunk utján vált ismeretessé. — A „*Nemzeti nőnevelés*“ czimü havi folyóiratból, melyet a sugáruti tanitónőképző-intézet tanitói adnak ki, megjelent a szeptemberi füzet. A paedagogiai tartalmu közleményeken kivül Simonyi Zsigmond nyelvészetről s Lád Károly a népek táplálkozásáról irnak czikkeket. E füzeteknek általában nagy érdemök, hogy mintaelőadásokat rendesen közölnek. Egy füzet bolti ára 60 krajczár.

Füzetek. Dr. Toldy László külön kis füzetben kiadta „*Szluha László emlékezete és a Zrinyi-könyvtár*“ czimü értekezését, melyet a történelmi társulat májushavi ülésén olvasott fel; ára 20 kr. — A fővárosi statisztikai hivatal ált l kiadott „*Statisztikai havi füzetek*“ ez idei folyamából most jelent meg az augusztusi füzet, mely a gimnáziumok és reáliskolák 1877—1880-ik évi statisztikáját, a folyó év első felében történt üzletnyitások és üzletmegszüntetések

Az összes ülésen gr. [illegible] kocsira való kapaszkodás a kondukttor mintegy [illegible] nyugalmában s fonsége érzete egészen magatartásán

lékezvén az akadémia érdemes alelnökének Csengery Antalnak elhunytáról, inditványára elhatározták, hogy a jövő nagygyülésen az elhunyt fölött Gyulai Pál tart emlékbeszédet. *Fraknói* főtitkár bejelentette azután Zlinszky Imre halálát. Az elhunyt fölött a második osztályban tartanak emlékbeszédet. A titkári jelentések közt volt az is, hogy ő felsége az akadémia nagygyülése választásait (ezek közt Csengerynek alelnökké történt választását) helybenhagyta. Gr. Széchenyi Bélától egy levelet olvasott föl a titkár, mely tudatja, hogy a gróf a czenki levéltárban gr. Széchenyi István életére vonatkozó irományokat talált, s azokat elküldte. Ez iratok ama bizottságnak adattak ki, mely Széchenyi leveleinek rendezésére van kiküldve.

Ezután *Pulszky* Ferencz elnöklete alatt az osztály-ülés következett, melyen *Vámbéry* «A hunnok és avarok nemzetiségéről» tartott felolvasást, egy nagyobb műve egyik részletét mutatván be abban.

A Fekete-tenger északi részeiről az 5-ik században Nyugat-Európa felé özönlő népekről azt sem tudni, maguk adták-e maguknak ezt a nevet, vagy a byzanczinak? Ma is vannak Ázsiában nagy számmal népek, melyek nem értik azokat az elnevezéseket, a melyeket mi adtunk rájuk. A perzsa kunnak, a kirgiz kozáknak hivja magát. A felolvasó érdekesen fejtegette, hogy a hunn és avar nép török eredetü. Ennek bebizonyitására a tulajdonnevekből, a törzsek s családok nevéből indul ki, kutatásait mind ama nevekre alapitja, a melyek a hunnoknál feltalálhatók.

A következő nevek török jellegére nézve például semmi kétség sem forog fenn: Munzuk = zászló, Irnakh = ifju, Bajan = hatalmas, Tagma = bajtárs, Osbarsz = oroszlán, Dengizik = heves stb. De a nevek kifürkészése is sok nehézségbe ütközik, mert a görög és arabs iróknál elferditve találjuk. A görög irók ismertették a hunnok erkölcseit, szokásait, vallási szertartásait. Ha ezeket összehasonlitjuk a teketurkomannok, kirgizek szokásaival, erkölcseivel, vallási szertartásaival, kitünik, hogy ezek ugyanazok. A Byzanczban követségben járó hunn a görök irók följegyzése szerint ugyanoly magatartást tanusitott, beszédjének eszmemenete ugyanolyan, mint a teketurkomanné, kirgizé stb. A byzanczi irók ugy irnak a hunnokról, mint a Sah-name ir az északi iránnépről. Kimutatja továbbá a Volga, Ural (Itil, Jaik)

tragikus előadás által hat: az alakok magok meglehetősen összeolvadnak egy tömeggé, s minden esetre ismernünk kell a Golgothán lefolyt tragédiát; elkészitve kell lenni bennünk e nagyszerü esemény átérzésének, de Feszty festményében a csoportok elhelyezése, a bus és komor szin, mely körülveszi, igen alkalmas e hangulat fölébresztésére.

Az ujabb nemzedék egyik kiválóbb képviselője *Paczka* Ferencz, kitől több életkép és egy nagyobb alaku bibliai kép van kiállitva «Krisztus feltámasztja Lázárt». Az éles szemmel tekintők e képen rajzhibákat és hirtelenében végzett részleteket rónak meg. *Vastagh* emlitett oltárképével együtt *Feszty* és *Paczka* festményei képviselik a nagyobb stilt.

Az életkép-festők közt egészen uj nevet találunk egy csinos festményen: *Roskovics* nevét. A képen irószoba belsejét látjuk s az előtérben levő asztalnál egy csavargó nagy kevélyen kivág a zsidó elé egy százast. «Tud-e váltani?» A zsidó meghőkölése s a többi ivók csodálkozása adja meg a kép savát-borsát. A tehetséges fiatal festő még a mintarajztanoda növendéke s csak most fog külföldre menni, hogy tovább tanuljon.

Spányik egy nagyobb tájképet (mocsáros vidék) s több kisebb tájképet festett. Mindeniken a szinérzék élénksége tetszik meg a szemlélőnek. *Pállik*tól egy nyugvó «agár», valószinüleg állati arczkép. *Flesch* Tivadartól életképeket látunk. Egyik egy hid feljárója, a mint ökörszekér jön le rajta; a másik egy lovas parasztlegény, a mint nekieredt lovát teljes erővel tartja. Kellemes az *Aggházy* Gyula festménye, egy falusi utcza holdvilágnál, az előtérben ökörfogattal. *Tölgyessy* Arthurtól «Fölkérés táncra» csinosan van kidolgozva. *Konek* Ida k. a. csendéletképe, melyen a főhelyet egy zord halálfő foglalja el, figyelemmel festett mű. *Myskorszky* a kassai dómról adott aquarell képet. *Bitzó* Géza szénrajzzal foglal helyet a festmények közt. Rajzának czime „*Az alku*“, s tősgyökeres magyar életkép, jó humorral. Egy lócsiszár és gazda közti alkudozást tünteti föl, és dicsérő bizonyságot ád Bitzó ép érzékéről a magyar népélet felfogása iránt.

A *külföldi* müvekből az első látásra legjobban feltünők: *Adamo* (München) «Robespierre elfogatása», e mozgalmas, és részletező gondossággal festett szép kép; továbbá *Blaas* Gyulának «A gödingi parforce vadászat»-a, melyen a királyi pár vadászata van lefestve; elül a királyné, aztán a király, ki könnyüden üli az ugró lovat; gr. Andrássy és még számos alak, mindenik egy-egy portrait. *Ramperdahtól* egy inquizicző-jelenet, *Smidtől* a «Niebelungen»-hez egy nagyobb festmény. *Kellertől* (München) nagy életkép, kővágó parasztokkal, *Afranektől* szintén nagyobb kép, a hegyek közt prédikáló pap, nagy népcsoporttól körülvéve, *Depretère* két állatképe (ökörfejek és legelő lovak), ez erős kézzel festett szép művek, *Häckl* (München) amaz életképe, melyen a katonaságból visszatérő fiut oly örvendezve fogadják az agg szülők, *Fischertől* (ugyanaz, kivel a bécsiek a trónörökösnek egy albumot készittetnek) a hárem udvara, eleven szinezéssel és élénk csoportokkal; *Hermanstól* egy elegáns uri társaság kandalló körül; *Achenbachtól* tengeri táj, stb.

Igen érdekesek *Werner* C. aquarelljai; a világ minden részéből egy-egy táj, épület vagy genre-kép. Összesen 73 darab van, köztük sok teljes bravourral festve. Egész panorámát tárnak elé, és pedig nemcsak szemlélte ön, hanem tanulságosan is. A régi romok, ősi épületmaradványok a régészeket is érdekelhetik. *Alt* Ferencz (Bécs) szintén sikerült aquarelleket küldött a kiállitásra. Münchenben élő hazánkfia *Walla* fametsző pedig külföldi festmények művészi metszeteit, köztük Benczur Gyula után «Sz. István keresztelését», melyet lapunk nemrégiben ugyane metszvényben mutatott be, valamint Walla által készitett több metszvényt is adtunk és adunk közelébb is.

kocsira való kapaszkodás a konduktort alárendelt személylyé, szolgává degradálja, mig a kocsis mint valami földfeletti lény székel olympusi nyugalmában s fönség érzete egész magatartásán visszasugárzik. A konduktor alacsony állását elárulja már maga igénytelen öltözete, alacsony kerek kalapja s mindig ugrásra kész helyzete.

A műcsarnok őszi kiállitása.

A műcsarnok őszi kiállitása érdekes hazai és külföldi művekkel nyilt meg e hó 3-án. Domináló festménye (vagy mint mondani szokás, szenzácziónális darabja) nincs a kiállitásnak, hanem érdekes darabja van elég. Történeti tárgyu kép a legkevesebb. Ezeknek most nincs kora. A festők ritkán dolgoznak képtárak számára, hanem legáltalánosabban a szalonoknak. Ezekben pedig az életképeket, tájképeket szeretik legjobban. Régibb képiróink közül csak kevesen vannak képviselve; külföldön élő, nevezetes művészeink egészen távol maradtak. Az ifjabb müvészi generáczió azonban nagy számmal csoportosult össze, s tehetségük és haladásuk örvendetesen nyilatkozik.

Régibb festőink közül részt vesznek a kiállitásban *Thán* Mór (Mária Terézia nagy álló alakja a szabadkai városház terme számára); *Barabás*tól egy kis lány ibolyával; *Molnár* Józseftől nagyobb tájképek; *Korács* Mihálytól arczkép; *Telepy* Károlytól tájkép és életkép; *Brodszky*tól tájkép látható. *Vastagh* György, ki egy fiu arczképét és szent Istvánt ábrázoló, csillogó technikával festett szép nagy oltárképet (az alcsuthi kápolna részére) állitott ki; *Mészöly* (két kisebb képpel, egyik baromfiak, a másik falusi csoportozat) képezik a kapcsolatot a kiállitások régibb és ujabbi évek jelentőségei közt. Egy szerencsétlen fiatal festő, a Párisban megtébolyodott és elhunyt *Paál* László emlékét két tájkép idézi föl. Mindkettő erdei részlet határozott ecsetvezetéssel festve. Kivált a nagyobbik ébreszthet sajnálkozást a tehetséges müvész végzetes elvesztése fölött.

A legifjabb nemzedékből élénk figyelmet kelt *Feszty* Árpádnak «Golgothája», mely nagyobb méretü festmény, a szép és nemes pathosz iránti érzék élénk nyilvánulásával. A képen sziklás, zord táj tárul föl, melynek kietlensége az elemek rombolását, a természet erőszakát hirdeti. A középtéren jobbra függ a három elitélt; a középső kereszt a'ján térdel Mária, mig a többi alak valamivel hátrább áll. Mindez a rajz, a csoportositás és szinezés oly biztosságát mutatja, mely első pillanatra meglep. Nem

Irodalom és művészet.

Vajda János összes költeményeire Aigner Lajos kiadótól előfizetési föllhivás jelent meg, melyet maga a költő a következő sorokkal vezet be:

«Aigner Lajos könyvárus ur vállalkozott összes költeményeim kiadására. Nem mulaszthatom el kijelenteni, hogy fenforgó irodalmi viszonyaink között ezt oly vállalkozásnak tartom, melyben a hazafi ügyszeretete magasan emelkedett az üzletember számitása fölé, és a mely ennélfogva megérdemelné, hogy meleg viszonzásra találjon a közönség részéről annálinkább, minél szokatlanabb jelenség ez mai napság, szemben ama már-már a fagypontig sülyedt közönynyel, melyet a közönség, kiváltkép a költészeti ág termékei iránt, az e téren őt ért szakadatlan csalódások után, ujabb időben tanusit. A körülmény, mely szerint versirói müködésem iránt az önálló itéletü olvasók részéről az elismerés növekedésének egyre sürűbb jeleivel találkozom, hinnem engedi, hogy a közönség nem sorol amaz irók közé, a kik lehangoló csalódásait okozták, s nem fog engemet büntetni mások visszaéléseiért, melyek következményei talán épen rám nézve voltak legsulyosabbak. Ennélfogva legyen szabad remélnem, hogy a n. é. közönség nem vonandja meg szives támogatását a jelen vállalkozástól sem, annál kevésbbé, mert mint mindig, gondom volt ezuttal is, hogy az előfizető közönséget, legalább anyagi tekintetben, a koczkázat részesévé ne tegyem. A megrendelések nagyobb száma érdekemben is kivánatos ugyan, de a mű megjelenése ettől egyátalán nincs föltételezve. Összes költeményeim már sajtó alatt vannak s a kitűzött időre okvetlen meg fognak jelenni. Budapesten, 1880. szeptember végén. *Vajda János.*»

A kiadó a következőkben adja tudtul az előfizetési föltételeket:

„*Vajda János összes költeményei* diszesen kiállitva, két, egyenkint 20—24 ivnyi kötetben, szerzőnek legujabb, legsikerültebb levétel szerinti fénynyomatu arczképével, és pedig az első — lyrai — rész novemberben, a második — elbeszélő — rész deczemberben, fognak megjelenni. Előfizetési ára a két kötetnek füzve 4 frt, diszes kötésben 6 frt, mely összeg az első kötet átvételekor utánvétel mellett is lefizethető. 10 előfizető után tiszteletpéldány jár. Az iveket és pénzeket f. é. október végeig kérem beküldeni. Később érkező megrendelések csak felemelt bolti áron teljesithetők. Vajda János művei nem szorulnak hosszas dicséretre. Elfogulatlan irói és emelkedettebb izlésü olvasó-körök azokat költészeti irodalmunk elévülhetlen kincsei közé sorolják. Bármi sanyaruak legyenek is könyvüzleti viszonyaink, szerencsésnek érzem magamat, hogy kiadásukra vállalkozhattam. — *Aigner Lajos* kiadó. (Budapest, váczi-utcza 1.)“

A «Vasárnapi Ujság» részéről nincs mit hozzá tennünk e fölhiváshoz; közönségünk évek hosszu sora óta ismeri Vajda János költészetét, melynek hangja, ereje és bája egyaránt a legjobb irodalmi termékek közé emelik költeményeit. Azt hiszszük, ez alkalommal se ajánlhatnók e gyüjteményt hatásosabban, mintha mutatványul izelitőt nyujtunk belőle olvasóinknak a következő két legujabb költeményben:

Rozamunda.

I.

Szemedből mindent megtanultam.
Előttem nincs többé titok.
Higyjétek, hogy megbolondultam,
Azt mondom: én mindent tudok.

Öröklét, elmulás, istenség
Rejtélyeit mind ismerem.
Mind, mind együtt van, semmi kétség,
Egyetlen szóban: szerelem.

Halljátok hát, jegyezzétek meg:
Az öröklét egy pillanat,
Az, melyet egy pár szép szemfénynek
Üdvözitő kegyelme ad.

Örök időknek minden üdve
E pillanatban benne van;
És hogy ez igy van fönn eldöntve,
Bölcsen van az, jóságosan.

Hosszú, unalmas halhatlanság!
Minek viselnők terhedet?
Ha ez az egy percz, oh boldogság!
Egyszerre mindent kifizet?

Az elmulás, halál? — Csalódás.
Ki szeretett, szeretve volt,
Megőrzi létét egy mosolygás,
Mint csillagot az égi bolt.

E nagy világ egy, de kicsinyben
Külön, mérhetlen millió.
A szerelem, az itt a minden,
A többi csak hozzávaló.

A méret itten nem határoz.
Nap, leányszem, kisebb, nagyobb.
Ott, honnan szerelem sugároz,
Maga a mindenség ragyog.

Oh, én világom üdvössége!
Hát ugy-e ez mind szép dolog;
De tudod-e, hogy mit sem érne,
Csak ha te is helybenhagyod?

Ha, kinek végtelen hatalmad,
Én szép felségem, édesem,
Kizárólagos szabadalmat
E találmányra adsz nekem?

**

II.

Mert lelkem oly tükör, a melyben
Legszebbnek látod magadat;
Gyönyörködöl az istenképben,
Minőnek szerelmem mutat;
Mert szép vagy ott, mint a dicsőség,
Hóditó, mint a diadal;
Tekintetedben angyalfönség,
Mitől imává lesz a dal:

Ezért lejársz hozzám az égből,
Hogy ez arany visz-sugarak
Rád özönölve a lelkemből
Fürészszék hiuságodat.
Oh hát e kölcsönös fényesség
Legyen választó átok itt,
Mely arczodon s szivem mélyén ég,
Engem megöl, téged vakít?

Hát csak butor, bár kedves, drága,
Tükröd maradjak én neked,
Kit soha, bármi hőn sovárgja,
Félvén, nem ér lehelleted?
Hát lelkem fénye, tisztasága
Legyen számomra kárhozat,
S ki isten voltodat nem látja,
Szerelmedet majd annak add?

Ez hát a rend a mindenségben!
Te is olyan vagy, mint a nap,
Tündöklő a végetlenségben,
Melytől minden fényt visszakap;
De kebléhöz nem fér, csak az, ki
Rá homályt vet, ronda folt;
Mig hátul a föld megkeríti,
Arczára csúsz a satnya hold? —

Petőfi költeményei német forditásban. Aigner vállalkozása, Petőfi lyrai költeményeit s jelesen szerelmi dalait, többek közreműködésével, minél jobb forditásban adni a német közönség kezébe, magában véve szerencsés gondolat volt. Oly változatos hangulatu, csapongó szellemű, oly gazdag és árnyalatos költőt mint Petőfi, egy ember alig fordithat le teljesen s jól. Többek egyesülése által lehet remény, hogy egyiknek egy, másiknak más sikerülve jobban, mindnyája kisérleteiből a legjobbat lehet összeválogatni. A most „*Liebesperlen von A. Petőfi*, mit Beiträgen namhafter Übersetzer» czim alatt megjelent s 374 lapon mintegy 220 szerelmi költeményt tartalmazó kötet a reményt csak részben valósitotta. A «namhafte Übersetzer» közt, egy eddig tudtunkra legalább ismeretlen nevü forditó Farkas Miksa foglalja el az aránytalanul legnagyobb tért; az egész kötetnek jóval több mint fele tőle van; a többiek, Neugebauer, Kolbenheyer, Gernerth, Adolf von der Haide, Aigner, A. Molitor, Sternberg, s még egy pár más név, csak a Farkas Miksa nevet váltogatják felfel, mely az egészen mint uralkodó szin vonul át. Farkas M. forditásai pedig igen különböző értéküek; nagyon sikerülteket nagyon bágyadtak váltanak föl. Forditásainak s a többiekének is egy közös nagy hibájok, hogy mig a költemények tartalmát, a gondolatokat és szavakat elég hiven adják vissza, a költői szesz java részét elpárologtatják. Gyakran megváltoztatják az eredeti formáját, azzal rythmusát, azzal hangját, azzal az általa költött hangulatot. A magyar olvasó, a ki jóformán könyv nélkül tudja Petőfit, némely verset félig is elolvas, mig eszébe jut az eredeti s nagy fejtöréssel rájő, hogy melyik is akar ez lenni; pedig a Petőfi anyaga hiven van adva benne. Egészben véve mégis nyereségnek tartjuk e gyüjteményt; sok jó van benne s nem egy, a mi az eddigi forditóknak kevésbbé sikerült, épen Farkas Miksa urnak jobban. Nem idézünk példákat, magyar lapban német könyvet részletesen birálni nem lehet czélunk. Még csak a kötet czime ellen van kifogásunk. Petőfi szerelmi versei egy kisebb cyklusát «Szerelem gyöngyeinek» nevezte; ha most németül ezt olvassuk «Liebesperlen von Petőfi» méltán csak arra a cyklusra gondolunk. Csalódunk. Az Aigner gyüjteménye Petőfi valamennyi szerelmi dalát, Zsuzsikától kezdve Juliáig, fölveszi magába; köztük a szerelem gyöngyeit is, de fel szintugy a cypruslombokat is; a czim tehát félrevezet s nem helyes. Miért is Petőfinek czifra, dicsekvő czimet szerezni? Nem elég volna: Gedichte, vagy hát Liebesgedichte von Petőfi...? A kevés diszszel (szürke papiron, sűrű nyomással) kiállitott kötet ára 2 frt = 4 márka. Óhajtunk neki minél nagyobb elterjedést.

„Magyar regénycsarnok" czim alatt Aigner füzetes vállalatot inditott meg, melyből kéthetenkint jelen meg egy-egy füzet. A két első füzet most jelent meg, csinos kiállitásban, s egyszerre két művet kezd meg: Jókaitól „*Asszonyt kisér, istent kisért*" czimű regényt, mely, mint a nagy regényirónak minden műve, megkapó, humoros előadásával nagyban leköti az olvasó figyelmét; s Kazár Emiltől „*A semmi, ha valamivé lett*" czimű egykötetes társadalmi regényt, melyben ez egyik legjobb elbeszélő irónk érdekesen szőtt mesével gondos irályt párosit s választékos művet nyujt a közönségnek. Egy-egy füzet ára 30 kr. Előfizethetni egész évi folyamra (24 füzet) 7 frt 50 krjával, félévre 3 frt 75 krjával. Ez a regénytár, ugy látszik, azt a vállalatot igyekszik pótolni, melyet mult tavaszszal az irók és művészek társaságában egyesült erőkkel terveztek, de a mely aztán — mint nálunk annyi sok szép terv — idő folytán elaludt.

Kossuth „Iratai" második kötetének kéziratai megérkeztek Budapestre Helfy Ignácz képviselőhöz, ki azokat okt. 4-én sajtó alá adta. Az első kötet franczia forditása Párisban e napokban fog megjelenni Pitu és társa kiadó czégnél. Kossuth ehhez a franczia közönség számára külön előszót irt.

Gr. Teleki Sándor a napokban végezte be „*Emlékeim*" czimű művének harmadik kötetét, melyet sajtó alá rendezve a Petőfi-társaságnak be is küldött. Az érdekes mű megjelenése november hóra várható.

„A budapesti egyetemi könyvtár czimjegyzéke." Az egyetemi könyvtár igazgatósága kiadta az 1879-ik évi gyarapodásról szóló jegyzékét. E szerint a mult évben 1842 művel (2951 kötet) gyarapodott a könyvtár, melynek csak 5000 frt átalány van megszavazva s az adakozások csekély mértékben folynak. A könyvtár a mult évben 263 nap volt nyitva s ez idő alatt 42,213 olvasó 54,270 munkát használt. A leltározás gy rsan halad, habár a hely alkalmatlan volta miatt sok kellemetlenséggel jár. Szilágyi Sándor könyvtári igazgató a kultuszminiszterhez intézett jelentésében szükségesnek mondja, hogy a könyvtári épület egy részét elfoglaló állami minta-gymnázium onnan kiköltözzék. A czimjegyzék külön szakok szerint s ezenkivül betürendben is felsorolja a könyveket. Ára 50 kr.

„Világos előtt" czim alatt Molnár György ismert szinigazgató terjedelmes kötetet adott ki a szabadságharczra vonatkozó emlékeiből. Maga is részt vett e harczokban, s mint szemtanu ir, elég elevenen idézve föl a nagy idők egyes emlékeit, közbe genre-rajzokat adva és foglalkozva az akkori szinügyi viszonyokkal is. A kötet Szabadkán Schlesinger nyomdájában csinos kiállitásban jelent meg, s ifj. Nagel Ottó budapesti könyvkereskedése utján vagy szerzőnél megrendelve (Szabadkán) kapható 1 frtért. A második kötet a tavaszra jelenik meg.

„A becsület szegénye", Makróczy János fiatal iró népszinműve, mely a népszinház játékrendjén van, önállólag is megjelent az Aigner-féle «Magyar könyvesház»-ban; ára 60 kr.

Folyóiratok. A Petőfi-társaság havi közlönye a «Koszoru» októberi füzete fénynyomatban közli Petőfi szülőinek arczképét, Orlai Soma egykoru rajza után. Ugyanaz a kép ez, melyet lapunk korábban közölt. A füzet tartalmát nagy részben a társaság közelebbi ülésének érdekes tárgyai teszik: Ábrányi Emiltől «A pap szerelme» czimü költői beszély; P. Szathmáry Károlytól «Mátyás király tudományos és müvészi köre»; Várady Antaltól «Az utolsó garas» czimü rajz. Elbeszélést Balázs Sándor irt bele «Az apa és fiu» czim alatt. A könyvbirálatok közt Bodnár Zsigmond a Führer «Magyartalanságok betürendben» czimü füzetéről és az orthologusok tulzásairól szól. Irmei Ferencz pedig Haraszti «Csokonai Mihály»-ról irt tanulmányát birálja, azt mutatva ki, hogy Haraszti tulságosan magasztalja Csokonait. Közöl a füzet Petőfinek ama drámai töredékéből is, mely lapunk utján vált ismeretessé. — A „*Nemzeti nőnevelés*" czimü havi folyóiratból, melyet a sugáruti tanitónőképző-intézet tanitói adnak ki, megjelent a szeptemberi füzet. A paedagogiai tartalmu közleményeken kivül Simonyi Zsigmond nyelvészetről s Lád Károly a népek táplálkozásáról irnak czikkeket. E füzeteknek általában nagy érdemök, hogy mintaelőadásokat rendesen közölnek. Egy füzet bolti ára 60 krajczár.

Füzetek. Dr. Toldy László külön kis füzetben kiadta „*Szluha László emlékezete és a Zrinyi-könyvtár*" czimü értekezését, melyet a történelmi társulat májushavi ülésén olvasott fel; ára 20 kr. — A fővárosi statisztikai hivatal által kiadott „*Statisztikai havi füzetek*" ez idei folyamából most jelent meg az augusztusi füzet, mely a gimnáziumok és reáliskolák 1877—1880-ik évi statisztikáját, a folyó év első felében történt üzletnyitások és üzletmegszüntetések

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud akadémia e hó 4-én tartotta első ülését a szünidők után, s ezuttal összes ülés is volt, aztán pedig a nyelv- és széptudományi osztály ülésezett.

Az *összes ülésen* gr. Lónyay elnökölt ki megemlékezvén az akadémia érdemes alelnökének Csengery Antalnak elhunytáról, inditványára elhatározták, hogy a jövő nagygyülésen az elhunyt fölött Gyulai Pál tart emlékbeszédet. *Fraknói* főtitkár bejelentette azután Zlinszky Imre halálát. Az elhunyt fölött a második osztályban tartanak emlékbeszédet. A titkári jelentések közt volt az is, hogy ő felsége az akadémia nagygyülése választásait (ezek közt Csengerynek alelnökké történt választását) helybenhagyta. Gr. Széchenyi Bélától egy levelet olvasott föl a titkár, mely tudatja, hogy a gróf a czenki levéltárban gr. Széchenyi István életére vonatkozó irományokat talált, s azokat elküldte. Ez iratok ama bizottságnak adattak ki, mely Széchenyi leveleinek rendezésére van kiküldve.

Ezután *Pulszky* Ferencz elnöklete alatt az osztály-ülés következett, melyen *Vámbéry* «A hunnok és avarok nemzetiségéről» tartott felolvasást, egy nagyobb műve egyik részletét mutatván be abban.

A Fekete-tenger északi részeiről az 5-ik században Nyugat-Európa felé özönlő népekről azt sem tudni, maguk adták-e maguknak ezt a nevet, vagy a byzanczíak? Ma is vannak Ázsiában nagy számmal népek, melyek nem értik azokat az elnevezéseket, a melyeket mi adtunk rájuk. A perzsa kunnak, a kirgiz kozáknak hivja magát. A felolvasó érdekesen fejtegette, hogy a hunn és avar nép török eredetü. Ennek bebizonyitására a tulajdonnevekből, a törzsek s családok nevéből indul ki, kutatásait mind ama nevekre alapitja, a melyek a hunnoknál feltalálhatók.

A következő nevek török jellegére nézve például semmi kétség sem forog fenn: Munzuk = zászló, Irnakh = ifju, Bajan = hatalmas, Tagma = bajtárs, Osbarsz = oroszlán, Dengizik = heves stb. De a nevek kifürkészése is sok nehézségbe ütközik, mert a görög és arabs iróknál elferditve találjuk. A görög irók ismertették a hunnok erkölcseit, szokásait, vallási szertartásait. Ha ezeket összehasonlitjuk a teketurkomannok, kirgizek szokásaival, erkölcseivel, vallási szertartásaival, kitünik, hogy ezek ugyanazok. A Byzanczban követségben járó hunn a görök irók följegyzése szerint ugyanoly magatartást tanusitott, beszédjének eszmemenete ugyanolyan, mint a teketurkomanné, kirgizé stb. A byzanczi irók ugy irnak a hunnokról, mint a Sah-name ir az északi irán-népről. Kimutatja továbbá a Volga, Ural (Itil, Jaik)

Konek Ida

u. 2211

Pesti Hirlap
1917. dec. 14.
(K. kiállítása.)

Műterem kiáll.-

SZAUTER LÁSZLÓ
KÖNYV-PAPÍR
Telefon 16744
I., Márvány-u. 36.

Dr. Ing. *Schlesinger* tollából cikk jelent meg,[2] mely egy
között a *Brandenburg-Arm Modell I.*, illetőleg *Tannen*
Arm elnevezésű műkarok szerkezetét ismerteti. A
szerint e szerkezeteket a charlottenburgi *Prüfstell*
Ersatzglieder egy *Brandenburg-Arm* elnevezésű m
szerkezetből fejlesztette ki és *e módosított és jól b*
konstrukciókat bárkinek szabad gyártására engedélye

Ezzel szemben Ráth azt kéri:

1. állapítsa meg az *Egyleti Tanács*, hogy a Zeits
cikkében ismertetett és fent megnevezett műkarok
kezete a Ráth szerkesztette és két németországi nyilv
pályázaton kitüntetett műkar-szerkezettel műszaki ért
ben véve teljesen azonos,

2. állapítsa meg az *Egyleti Tanács*, hogy a szerke
elsőbbsége Ráthot illeti meg,

3. támogassa az *Egyleti Tanács* Ráthot abban,
elsőbbségét a német mérnök egylettel szemben
védhesse és végül

4. támogassa őt abban is, hogy a tudományos v
a magyar közönség és a hivatalos körök előtt bebizo

1. ábra. Brandenburg Arm (l. Zeitschrift).

hassa, hogy ő volt az, aki a Zeitschrift cikkében leír
gyakorlati használhatóságuk miatt különösen feldicsért

[1] L. Közlöny LI. k. 24. sz. 229. l.

[2] Das Zusammenwirken von Arzt und Ingenieur in
Prüfstelle etc.

Konek Ida

Koll. Kiäll
1903

l.

Müvészeti Krónika
1904. 1. sz.
7-l.

A gyulafehérvári székes-
egyház helyreállítás

pénztári naplója

1915 év I. feléről

38. db. melléklettel

Konek Ida

Perällæg III

1458-l.

) berakott és vésett domború bronz díszítménnyel.
Trianonban. XVI. Lajos kora.

mény nem oly nagyszerű, vonalaik nem oly összhangzatosak, ezért kárpótlást nyújt bámulatos könnyűségök és megkapó kecsességök.

Ezeken kívül a butorok díszítményének még egy neme keletkezett Franciaországban a XVIII. század folyamán. Martin a chinai és japáni minták nyomán lakkfestésű díszítményt alkalmazott a butorokra. Ilyennemű kísérletek már előbb is tétettek, de csak Martin szerzett érvényt ezen díszítménynek, mely azonban hamar idejét multa és nem élte túl a századot.

a szemeinek a kifejezése, mikor szinte keresztül szúrt engem a tekintetével. . . . Volt a szemében valami ragadozó, valami leereszkedő . . . de amellett valami kellemetlen kifejezés. Ezeket a szemeket álmomban nem láttam. Különös arca volt a bárónak! Fonnyadt és kimerült, de ennek ellenére is fiatalos, kellemetlenül fiatalos! Az én „éjjeli" apámon azt a mély forradást sem láttam, mely új ösmerősömnek a homlokát egész hosszában keresztülvágta, s amelyet mindaddig észre sem vettem, amíg közelebb nem húzódtam hozzá.

Alig hogy közöltem a báróval az utca nevét és a ház számát, amelyben laktunk, amikor hátulról odalépett hozzá egy, szinte a szemöldökéig köpenybe burkolt néger és a vállára csapott. A báró hátranézett, így szolt: „Áh! Végre!" s könnyedén bólintva felém a fejével, a négerrel együtt bement a kávéházba.

Én egyedül maradtam a sátorban és be akartam várni a báró eltávozását, nem annyira azért, hogy újra beszéljek vele (tulajdonképen el sem tudtam képzelni, hogy miről is beszélgethetnénk) — mint inkább azért, hogy újra ellenőrizzem első benyomásomat. — De elmult egy félóra; elmult egy óra. . . A báró nem került elő. — Bementem a kávéházba, végigjártam az összes helyiségeket, — de sem a bárót, sem a négert nem láttam sehol. . . Alkalmasint mindaketten a hátulsó ajtón távoztak.

Kissé megfájult a fejem, s hogy felfrissítsem magamat, a tengerpart mentén kisétáltam a városon kívül lévő parkba, melyet vagy kétszáz esztendővel ezelőtt csináltak. Miután a hatalmas tölgyek és platánfák árnyékában vagy két óra hosszat sétáltam, hazatértem. (Folytatjuk.)

A himlő elleni oltás.

Védőoltás, hatása, szérum előállítása.

Midőn Wien felől, az ott uralkodó feketehimlő járvány híre hozzánk érkezett, az illetékes hatóságok felhívására, megindult a védőoltás.

Eltekintve a törvényes oltási kényszertől, felvilágosodott közönségünk sietett e csunya betegség útját elvágni. Ma, midőn majd minden ember beoltatta magát, nem lesz érdektelen, a védőoltásról néhány szót papirra vetni.

Mindenki tudja azt, hogy a ragályos betegségeket baktériumok okozzák. Igaz, hogy sok betegségnél, ezek speciális okozója még ismeretlen, de a tovaterjedés és megbetegedés módjaiból következtetve, feltehető, hogy ezeknél is, valamely baktérium szerepel mint ok, csak a mikroszkop tökéletlensége oka, hogy ezek eddig láthatatlanok maradtak.

Így vagyunk a feketehimlővel is, okozója ismeretlen, talán sikerül ezt is felfedezni, ha a mikroszkopot tökéletesítve, a ma legkisebbnek ismert, 0·0005 mm. széles és 0·001 mm. hosszú influenza bacillusnál parányibb baktériumok is láthatókká lesznek.

A baktériumok mivoltáról, válfajairól, szaporodásáról stb. e szűk keretben nem teszünk említést, — erről talán máskor — ma csak általánosságban.

A baktériumok sajátsága, hogy megfelelő környezetbe jutva, gyorsan szaporodnak, és minden elérhető szerves anyagot vegyileg megbontanak, egy mérget, a baktérium-tozint produkálva. E tozinnak az a sajátsága, hogy önmaga ugyanazon hatást képes kifejteni, mint az őt produkáló baktérium. E körülmény használtatik fel az oltóanyag előállításánál.

A gondviselés bölcsesége úgy rendezte be az emberi szervezetet, hogy a külső támadások ellen védekezni tudjon. Ilyen védőeszközök az élő testben a fehér vérsejtek vagy leukociták. Ezek a lép- és csontvelőben képződő, szabadon mozgó sejtek, melyek szülőhelyükről a vér- és nyirok-erekbe jutnak. E sejtek idegen testeket magukbazárni, elnyelni képesek, sőt a baktérium-telepeket e célból egyenesen felkeresik, mint az kisérletileg szépen kimutatható.

Egy másik védőeszköz — ma ez a fontos reánk nézve — a szervezet védőanyag, alezin produkáló képessége. Ha potagen, vagyis betegségokozó baktériumokat a vérbe, vagy egyáltalán a test nedveibe helyezünk, itt hamarosan elpusztulnak. Buchner e jelenséget az alezin hatásának tudja be.

Az egészséges test minden baktérium mérgének megfelelő ellenmérget produkál. Ha a szervezet legyengült, vagy bármely egyéb ok folytán a baktériumok elhatalmasodnak felette, akkor bekövetkeznek az illető méregnek megfelelő tünetek, egyik vagy másik fertőző betegség.

Ha a szervezet e küzdelem után mégis győztes marad s a beteg felépül, az átszenvedett betegség folyamán felhalmozódott ellenméreg révén egy időre ezen baktérium behatása ellen immunis, védett lesz.

E tényt már a középkorban is ismerték, mert a nagy himlőjárványok alatt az ápolószemélyzetet oly egyének közül válogatták, kik e betegségen már átestek.

Keleten már régen — sőt ma is — a feketehimlőben enyhén megbetegedett egyénekből vették az oltóanyagot. Anglia követének neje, lady Wortley Montagne, ezen módszert 1721-ben hazájában ismertette, de miután az ilyen oltás gyakran súlyos megbetegedést von maga után, nem nyert elterjedést.

A ma is szokásos eljárás megteremtője Jenner angol orvos, ki azt tapasztalva, hogy himlős tehenek fejése által fertőzött és megbetegedett egyének a feketehimlővel szemben immunisok lettek, az ilyen tehenekből vett anyagot használt fel védőoltás céljára.

Ma egészséges borjút oltanak be tehénhimlővel,

egy idő múlva vérét veszik, s e vért egy edényben állni hagyják. Az edény fenekén lassan lerakodnak a vörös vérsejtek, fibrin stb. felül pedig az ellenmérget tartalmazó vérsavó — szérum marad. A szérumot porcellán-lemezen átszűrik, bakteriologiailag vizsgálják, állatokon próbaoltást végeznek s a használhatónak bizonyult anyagot, két embernek megfelelő adagokban, kis üvegekbe fiolákba töltik, melyek nyakát légmentesen beforrasztják.

E szérum, csekély sebzés útján a testbe jutva, 10—12 évig terjedő immunitást eredményez.

A himlő-védőoltás hatása szembetűnő, ha összehasonlítjuk a himlőesetek számát oly államokban, hol a védőoltás kötelező, azon államokéval, hol ily kényszer nincsen. Így az 1870—71-iki poroszfrancia háborúban, az oltásra kötelezett németeknek 450 emberük pusztult el feketehimlőben, míg az oltáskényszert nem ismerő franciák soraiból 23,400 embert szedett a fekete halál.

Ma is így vagyunk! Ausztriában dühöngött a járvány, hazánkban pedig egy eset sem fordult elő, a közvetlen szomszédság és folytonos érintkezés dacára.

Sz. Sch. A.

KONEK IDA KIÁLLÍTÁSA. A Kmety-utcában, a Városliget felé, lakik két kisasszony, akik most — ősz elején — elhagyják régi hajlékukat, külföldre mennek, mert egyikük még mindig tanulni akar. A Konek nővérekről van szó, Konek Idáról, a festőnőről, aki most az ő meghitt és csöndes fészkében könnyezve búcsúzik a képeitől, amiket az érdeklődők és az ismerősök szétkapkodnak, hogy könnyebb podgyásszal indulhasson. Végtelenül egyszerű, igénytelen és kedves képek ezek, csend-életek, zsánerképek, gonddal, szeretettel lehelve a vászonra. Sehol semmi nagyot akarás, semmi erősebb, rikítóbb szín, a multból a jelenbe tévedt álmok és hangulatok reszketnek a világos, barátságos műteremben. Künn fátyolos, őszi alkonyat, idebenn mintha valami régi melódia sirna fel a spinetten s az öreg hollandi kakukkos óra megkettyen a kandalló felett. Szelíd melancholiával kell járni ebben a sajátos, hajporos környezetben, ahol minden gyöngéd, törékeny, babaszerű. Szinte bántó a hangosabb szó s amint az ablakon át, messze sötétes árnyékokat rajzol az égre a város füstös, ködös lehelete, önkéntelenül is visszafordul az ember. Ott a nagy, merész, tülekedő és keserves élet, — itt a béke, a nyugalom és a megelégedés. Persze, hogy szív kell az ilyen világok megteremtéséhez s bár szívesen érezzük, hogy Konek Ida: festőnő, a két nővér együtt mégis inkább csak — poéta. (e.)

A MUNKÁCSY-SZOBORPÁLYÁZAT ismét nem járt a kívánt eredménynyel. A pályázók közül most a jury Pásztor János Tóth István és Horvay János szobrászművészeket zárt pályázatra hívja fel. Pásztor János két pályamunkáját, melyekről mindenki elismeréssel nyilatkozik, mint a pályázat legjobb szoborműveit, mai számunkban képben is bemutatjuk.

Kitüntetett magyar kiállítók.

A londoni ez évi nemzetközi amatőr-fényképező kiállításon a budapesti „Foto-Club"-ot azon kitüntetés érte, hogy 5 beküldött képét elfogadták, ami annál is inkább elismerést jelent, mert közel 5000 beküldött képből alig 250-et fogadtak el.

A magyar kiállítók névsora, kik mind a budapesti „Foto-Club" tagjai:

nagyrévi Haranghy György, Feledy Dezső, báró Vay Imre és Heisler Zoltán.

A magyarok dicsőségét még tetézi az a körülmény, hogy Feledy Dezső képe a kiállítási katalogusban is megjelent.

Főszerkesztő: Kogutowicz Károly dr.
Társszerkesztő: Endrődi Béla.
Kiadótulajdonos: Demjén Lajos.

T. munkatársainkhoz! Valamennyi kéziratot a szerkesztőséghez, V., Rudolf-rakpart 8. kérünk címezni. A kéziratoknak csak egyik oldalára szíveskedjék írni, némi margó üresen hagyásával. — Kéziratokat nem adunk vissza.

E folyóiratban megjelent apró közlések csak a forrás pontos megnevezésével, az egyes cikkek csak külön engedéllyel vehetők át. — Klisék átvétele miatt tessék a kiadóhivatalhoz fordulni.

Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdája Budapest, VI., Aradi-utca 14.

KONEK Ida

A Kauser Gyula terverte házak részletes leírása + ill.
42-44.p.

Gábor E: Az eperjesi művéntelep.
Müvtört.Ért. 1990 1'2 27, 28, 29, 31, 42, 56,

28. „Konek Ida műtermében". Vasárnapi Újság 1913. 208

80. **KONEK IDA**
(Pozsony, 1856 – ?)
Holland konyhában
Olaj, vászon 40x50. Jelezve lent jobbra:
Konek

28

20.000,-

85. Müvészi Képaukció. Bp., 1991. aug.
BÁV

KONEK Ida festő

1885.

439. okt. 20. Konek Ida festésznőnek 100 frt. ösztöndíj. 106.

M. Ért. 1991 1/2.

Tóvári-Tóth István 2348
Tózsa István 730
Tölgyes Tibor 284
Tölgyesi János 74
Tölgyesi József 466, 1326
Töreky Ferenc 2349
Török Margit 2253
Török Richárd 1765, 1885
Török Tamás 388, 1454
Tőry Klára 1275, 1276, 139
Tripolsky Géza 285
Tripolsky László 89, 2045,
Triznya Mátyás 2350
Trogmayer Ottó 948
Trombitás Tamás 2011
Trummer Imre 2351
Turányi Gábor 2352
Turcsányi Zsuzsa 1625
Tuszkay Márton 2353

vrl. Pozsony
1856
pun. 13.

Konek Ida, Jestő, stb. marad,

l. 407. old. az utolsó zárójelbe tett mondat törlendő.

+ 1942. Bp
I. 17.

Lorem Ipsum, dolo,

Konek Ida

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveivel vett részt:

1879. nov. (és decz.) kiáll.: Csendélet, olajf. — Csendélet, olajf.

1880. őszi kiáll.: Csendélet, olajf.

1882. őszi kiáll.: Hegedűs, olajf., 300 ft. — Öreg pórnő konyhában, olajf., 200 ft.

1883. alkalmi kiáll.: Csendélet, olajf., 200 ft.

1883. őszi kiáll. I. és II. sor.: Tbolyaárus, olajf., 200 ft. — Csendélet, olajf., 150 ft. — Csendélet, olajf., 200 ft.

1884. őszi kiáll.: A dejeuner előtt, olajf., 600 ft. (II. sor.)

1885. nemzetk. kiáll.: A végész, olajf., 350 ft.

1885. őszi kiáll.: Tavasz (Csendélet), olajf., 400 ft.

(1885. ország. ált. kiáll.: Csendélet, olajf., 300 ft.

1886. őszi kiáll.: Tiroli korcsmajelenet, olajf., 600 ft. — A lábadozó, olajf., 450 ft.

1887. őszi kiáll. II. sor.: „Melyik olcsóbb?", olajf., 200 ft. — Felsőkrajnai templomjelenet, olajf., 160 ft.

1888. őszi kiáll. II. sor.: Templomban, olajf., 150 ft.

Konek Ida

Régiségek. E nin Bécsben egy ki állitáson már szerzett neki elismerést. Tarka szöngegen öcska könyv, halál fej, arany kancsó, diszes ére szekrenyke sejjeb régiségek állanak.

Vastagh György nél tanult.

Prém J. A nincsamok öszi ki állitása Képrönn. szle. 1880. 160 l.

Konek Ida

Ujabban Wagner Sándor tanitványa lön és Münchenben képezi magát.

Hérek a mint. Képrönnw. szle. 1880. 174 l.

ÉRK. A COLLEGIUM de EIR. ADÓHIVATALHOZ
1905 MRC. 17.
761 SZÁM

✓ II

Elöviratall a változó
ülésmenyes szám, tehát
Eötvös 354 lap i t. a.

[illegible]

Konek Ida

Sz. Pesten 1854. junius Bán.

1. Csendélet. „Konek, Paris" vászon, 69·8 x 104·5. Vétetett 1895. ben. M. N. Mur. Cat. 161. l

Arons Philipp

festō.

Szül. 1822-ben Kintelüben megh. 1903.
Arczép és életkép festō volt.

—

Konek Ida.

festőnő

1879. October

dr. Konek Antal egyetemi tanár leánya. Vastagh György tanítványa Kőrdebb egy Esendélet c. képet fejezett be. Régi tárgyak festői elrendezésű csoportja e mű.

Képzőművészeti szemle. 1879. 12/

Uj Idők

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes hetilap

Előfizetési ára
Félévre 8 korona

Szerkeszti Herczeg Ferenc

Előfizetési ára
Negyedévre 4 korona

X. évfolyam 1903—1904 | 1904 január 3 | 15 szám

A HONSZERZŐ

Regény

Írta HERCZEG FERENC

I.

Húsz vagy talán már több esztendővel ezelőtt történt, hogy egyik budapesti kaszinóban valaki négyszázezer forintot veszített el kártyán. Hogy melyik kaszinóban, az mindegy. Bizonyos föltételek mellett megeshetett volna akármelyikben. Mert a társadalom különböző osztályainak erkölcsei közt elméletben semmi, gyakorlatban pedig csak annyi különbség van, hogy az egyiknek több, a másiknak kevesebb a pénze.

Az illető, aki ezt az összeget elveszítette, tulajdonképpen nem is volt kártyás ember. Hajnal felé vetődött csak a kaszinóba. Valami bálból jöhetett és félóráig álmosan nézte a játékot. Éppen Balázsovics adta a bankot, a matador. Néhány vidéki kurta urral játszott és egész éjjel csak egypár ezer forint volt a különbözet. Erről a Balázsovicsról sokan titokban meg voltak győződve, hogy hamisan játszik. Fenszóval azonban még senki sem gyanusította. Bizonyos, hogy a húsz-harmincezer forintot, amelyet valaha ráhagyott az édesapja, a szegedi timármester, olyan jól kamatoztatta a kártyaasztalnál, hogy most már egy milliója volt a banknál. Csöndes, nagyon komoly, hidegen kimért, de udvarias modoru ember volt. Egyedül csak a játéknak élt, ez volt a munkája, de a szórakozása is. Nem volt szenvedélyes kártyás, hanem ennél több: hivatásos kártyás volt. Azt beszélték róla, hogy éjfélutáni egy órakor szokott fölkelni; akkor megfürdött hideg vízben, megitta a teáját és pihent erővel, józan fővel és nyugodt szívvel elment a kaszinóba, ahol a nappali munkától és mulatságtól kimerült, a színházak gázfényétől és a vacsora pezsgőjétől fölizgatott emberekkel kártyázott. Akik nappali életet szoktak élni a fővárosban, azok nem is ismerték Balázsovicsot, csak hiréből, mint afféle éjjeli ragadozót. Balázsovicsnak egyébként nem volt jóbarátja, de ellensége sem volt. A kaszinóban határozott tekintélye volt és még azok is, akik titokban hamis játékkal gyanusították, bonyolódott becsületbeli ügyek elintézésénél szivesen kikérték a tanácsát.

A játék tehát ímmel-ámmal folyt hajnalig, akkor oszladozni készült a társaság. A matador maga elé tette a kártyát.

— Kedvem volna valami nagy játékhoz, — mondta. — Ki tart százezer forintot egy lapra?

— Tartom én, — mondta nyugodtan az a fiatal úr, aki addig a székén lovagolva, szó nélkül nézte a játékot.

Balázsovics osztott. A másik közelebb se jött. A félkezét a zsebében tartotta, a másikkal hanyagul fölvetette a kártyáját. Vesztett.

— Kiadod még egyszer? — kérdezte udvarias mosolylyal, de elhalványuló arccal.

— Kiadom. De csak egyszer. Érted? Többször nem!

— Tehát dupla vagy semmi!

A fiatalember megint veszített.

— Tehát kétszázezer! — mondta Balázsovics.

A vesztes fél krétafehér arccal ült vele szemben. A nyerő egy ideig élesen a szeme közé nézett, aztán kissé elgondolkozott, végül nyugodt hangon így szólt:

— Ha tetszik, még egyszer rámduplázhatsz!

A fiatal úr harmadszor is veszített.

Balázsovics az asztalra dobta a kártyát.

— Hozasz nekem négyszázezret!

Azzal cigarettára gyújtott. A vesztes fél pedig fölkelt, könnyen meghajtotta magát és mély csönd közepett elment a kaszinóból.

A többiek szeméből egyszerre eltünt az álom. Valamennyien valami kellemes kis izgalmat éreztek és most összeültek még a társalgóba. Balázsovics hideg halkocsonyát evett és megivott hozzá egy pohár vörösbort. A többiek szivarozgatva ülték körül.

— Jó pénz ez a négyszázezer forint? — kérdezte valaki.

— Jó pénz, — mondta Balázsovics nyugodtan.

Egy másik úr, aki megyebelije és jóbarátja volt a vesztesnek, részletesebb adatokkal is szolgálhatott.

— Két birtoka van, Szityna és Kemenes. Kemenes nem ér sokat, de a másik szép dominium. Az osztályban félmillió forinttal vették föl, — igaz, most már teher is van rajta... De ha jó vevőt talál, kiszoríthatja a négyszázezret. De akkor aztán plűre esett.

— Van családja? — kérdezte valaki.

— Van. Három-négy esztendővel ezelőtt házasodott. A felesége Naszódy-leány... Gondolom gyerek is van...

— Az öreg Naszódy Bálint leánya? Nagyon gazdag ember!

— Attól ugyan harapófogóval se szed ki egy árva garast! Az öreg inkább maga adná kezébe a pisztolyt... Én jól ismerem, szomszédom Hevesben...

Még egy félóráig elbeszélgettek, akkor rájuk nappalodott már és ágyba kivánkoztak. Valamennyien nagyon

derült kedvükben voltak, amikor elbúcsuztak egymástól. A szemük láttára tönkrement egy hatszáz esztendős nemzetség, kipattant egy gyűrű Hungária páncéljából: de ez olyan ostoba és véletlen módon történt, hogy humorosnak találták volna az esetet, ha a nagy összeg nem keltett volna bennük tiszteletet. Egészben véve azonban mégis csak örültek a történteknek.

Nem mintha kárörvendő emberek lettek volna, de mindig kellemes, ha az ember a maga szemével láthat olyan dolgot, amelyről holnap beszélni fog az egész város. Különös jókedvükben voltak a vidéki urak. Ők összevéve elveszítettek az éjjel egy cséplőgarnitura árát, de most bölcs és mérsékelt játékosoknak tarthatták magukat és ez igen emelte az önbecsülésüket. A ruhatári huszár is örült az esetnek, neki tíz forint borravalót adott Balázsovics . . .

II.

Krisztus születése után 1345-ben történt, hogy Lackfi András székely ispán futárt küldött Nagy Lajos királyhoz azzal a híradással, hogy a tatár körülfogta és erősen szorongatja a székelységet a küküllői várban. Ha nem küld segítséget a király, akkor ott vesznek a határőrök mind egy szálig. A hírhozó egy Omodé nevü ember volt. Útjában elfogta a kutyafejü ellenség és levágta fülét-orrát; Omodénak valahogyan mégis sikerült kiszabadulnia a tatár kezéből; jóformán már haldokolva Székesfejérvárra iramodott, ott elmondta üzenetét, harmadnapra meg is halt. Utolsó órájában elküldte gyóntatóját a királyhoz és Jézus Krisztus irgalma nevében arra kérte, hogy ajándékozza gyermekeinek a szitynai gazdátlan birtokot. A király hadat küldött a végekre és a kutyafejü ellenség rettenetes vereséget szenvedett. Omodé árváinak pedig kiállították az adományozó levelet.

Valami hiba eshetett a kancellária írásában, mert a birtokban még vagy tíz évig egy Volfárt nevü makacs német ült, aki várat is épített magának az ér partján. Jó ideig pörösködtek vele Omodé fiai, végül a legnagyobbik belenőtt az apja páncéljába és megölte a németet perdöntő párbajban. Attól kezdve a Zithna, Zichnai, Sitynay és legújabban a Szitnyay nevet viseli a család, amely az idők folyamán még többízben is megmutatta, hogy életénél is jobban szereti a földet.

Hunyady gubernátor idejében megint szó esik róluk. Két testvér, Salamon és Farkas pörösködött akkoriban a birtokon. A viszály annyira elvadult, hogy Salamon karácsony éjszakáján rajta ütött embereivel a szitynai váron és agyonverte fivérét. A gubernátor halálra kerestette a testvérgyilkost, Salamon azonban Havasalföldre futott, ahol aztán végleg nyoma veszett. Ez a Szitnyay jobban szerette a földet az örök üdvösségénél is.

A birtok ekkor az ifjabbik ág kezére került, amiből megint pör lett. Ebből a családból eredt Szitnyay János, aki Bécs ostroma alkalmából megmentette Mátyás király életét. Jutalmul a szitynai birtokra való jogának királyi elismerését nyerte.

A reformáció idejében a család buzgó újhitűnek mutatta magát, miért is elkobozták birtokait. Akkoriban írta Szitnyay Márton „Az bujdosó református kesergései" címü verseit. Ezek a versek együgyűek, formátlanok és bőbeszédüek, örökös tárgyuk a költőnek siránkozása az apai birtok után. A szerelmes ember fájdalmas epedésével gyönyörködik az idegen kézre jutott föld részletes leírásában, visszasírja nemcsak a szitynai várat, a halmokat és erdőket, hanem még az istállókat és ólakat is. Őt költővé avatta a föld szeretete. Később a fia, Kálmán, újra katolikussá lett, azzal a világos kikötéssel, hogy visszakapja birtokát. Ő még Istennél is jobban szerette a földet.

A Rákóczi-háboruk alatt tüzes és vitéz hivei voltak a fejedelemnek. Mikor hanyatlóban volt Rákóczi csillaga, mégis egy Szitnyay volt első árulója: Szitnyay Balázs. Nagyon szerette a szabadságot, sűrűn ontotta érte vérét, de azért a szabadságnál is jobban szerette a földjét. A

A modern asszony

A KOCSIKÁZÓ ASSZONY

Ráth István darabja az Uránia-Színházban

A LOVAGLÓ ASSZONY

látunk rajta, kis mennyiségnél alig erősebbet, mint amikor a szentjános bogárkát nyári esténkint nézzük. Nappali világításnál éppenséggel nem mutat fényt és mégis ezalatt is csodálatos erejü fénysugarak jönnek ki a rádiumot magába záró tokocskából. Ahogy szemünk a Röntgen-sugarakat, a napfény úgynevezett ultraviola vagy vegyi sugarait nem látja, úgy a rádiumból is töméntelen mennyiségben jön ki folytonosan idegen láthatatlan sugár.

Az megint a kutató emberi ész dicsősége, hogy mégis megismeri, hol vannak ilyen láthatatlan sugarak, sőt meg is látja, meg is örökíti őket. Meglátjuk azonnal a sötét szobában, ha egy különös vegyi összetételü ernyőt hoztunk a rádium elé, amely ernyőig a láthatatlan sugár elmegy, de már túl az ernyőn világítani fog, vagyis ez az ernyő átalakítja: a láthatatlan sugárból világító sugarat csinál. Ha egy ilyen anyagból készített gömb közepébe egy jókora darab rádiumot tennénk, az az est leszálltával minden meggyújtás nélkül kellemes, enyhemeleg, zöldes színben világítaná be a szobánkat. Csakhogy ehhez ma nem juthatunk s talán ha lehetne is, nem mernénk.

Ezeket a fentebb említett sugarakat megörökíthetjük a fotografáló lemezen is, mert a rádium nagyon is jól fotografál. Nem is kell a lemezt a dobozból kivenni, bemegy a rádium-sugár a dobozon keresztül is s nyomot hagy a lemezen látogatása jeléül. Ahol a szemünk semmit sem lát, ott az érzékeny brómezüst-lemez megmutatja, hogy őt erős hatásu sugarak érték: a rádium láthatatlan sugarai, a Bequerel-sugarak.

A fotografáló lemez vezetett először nyomukra s ezen a nyomon elindulva fedeztek föl a tudomány „detektivei" csodás dolgokat. A fényérző lemez mutatta, hogy a rádium sugarai áthatolnak a sötét papiron, a fán, sőt a fémeken is. Míg a hasonló nevü Röntgen-sugarak két milliméter vastag ólomlemezen nem mennek keresztül, addig a kis mennyiségü rádium sugarai tizenöt milliméter vastag ólmon is átmennek még. Átmennek e sugarak az ember bőrén, húsán, csontján át, bemennek a belső szervekig, hogy ott a hatásukat kifejtsék. Ezek a csodálatos sugarak nagy vegyi erőt visznek magukkal, a bőrt megölik, ha hosszabb ideig behatásuknak ki van téve. Maga Bequerel a mellényzsebében hordta félóráig rádiumkészítményét s pár nap mulva a megfelelő helyen, bőrén mély fekélyképződés indult meg, amely pár hét mulva gyógyult csak be. Kis állatok, egerek egy-két napi besugárzás után görcsök között pusztulnak el. Baktériumokat öl meg hatalmas vegyi erejével s ki tudja, nagyobb mennyiségek mennyivel fokozottabban fogják e hatásukat gyakorolhatni. Mert ne feledjük el, hogy az eddigi kisérletezők igen kis mennyiséggel dolgozhattak csak: egy gramnak századrészével. Két vegyi gyár állítja elő; a világ minden részében, már akadnak tudósok, orvosok, természettudósok, akik vizsgálják hatását, lázasan kutatják használhatóságát, tulajdonságait.

Néhány héttel ezelőtt a budapesti orvosegyesületben is mutattak be rádiummal kezelt bőrbajosokat s rádiummal végzett kisérleteket. Hogy mennyire lesz a gyógyításban tényleg használható s egyéb téren is hasznos, azt csak a jövő mutathatja meg. Hogy a vakok lássanak vele, alig hinném el, bár ha rádiumot közelítünk olyan vak ember szeméhez, akinek látóidege ép még, de a szem elülső rétegei elhomályosultak s nem engedik át a fényt, akkor az a beteg is, aki sok éven át nélkülözte a napfény melegét, szinét, felvillani látja újra, s talán egy csalódással lesz gazdagabb. Látni nem fognak ezzel sem, de hogy mire fogjuk használhatni, ki tudja. Ma játszunk vele, mint egykor a villamossággal s lehet hogy rövid idő múlva kinevetnek maradiságunkért. Honnan kapja e fém csodás erejét, óriási energia-készletét, a mindenség nagy titkai közt is a legérthetetlenebb. Lehet, hogy nem is a saját erejét bocsátja folyton az ürbe, hanem csak gyűjti folyton a levegőben elosztott villamos erőt, összegyűjti, hogy más alakban újra visszaadja. Lehet...

Jakab László dr.

Az új telefonközpont

A budapesti telefonhálózat üdvös reformon esett át: megszüntették az elavult rendszert, amelynél az egyik központ a másik központhoz utalta a kapcsolást s megszüntették a földfeletti vezetéket, amely tömérdek zavart okozott. Ezentúl csak egy telefonközpont lesz Budapesten, de az aztán akkora és oly célszerü berendezésü, hogy most már valóságos élvezet lesz telefonozni, mert az egyik emberfia rögtön átbeszélhet a másikhoz, nem kell, amint eddig, hosszasan várnia az összekapcsolásra, beszélgetését pedig nem hallgathatja ki egy illetéktelen harmadik személy.

Egy milliónál többe került az új telefonközpont épülete. Maga a telefon-berendezés 1,400.000 koronába. 34.000 méter betoncsatornákban helyezték el a földalatti kábeleket, magának a fölhasznált kábelnek hossza 129.700 méter. Egy-egy ily kábelben 208 előfizető drótja fér el. A kábelekből aztán a levegőben vezetik az egyes előfizetőkhöz a drótokat, ezek hossza is óriási: nem kevesebb mint 5,250.000 méter. Mindennek költsége negyedfélmillió korona.

A nagy kezelőterem, amelynek képét e számban közöljük, 64 méter hosszu: itt áll a kapcsoló-szekrény, amely egyelőre tizezer előfizető bekapcsolására van fölszerelve, de befogadó képessége már most 20.000 előfizetőre terjed. Ujabb 20.000 előfizető számára van hely a terem másik, most üres oldalán.

A common-battery-rendszerü új központ egyik előnye, hogy az előfizetőnek a felhíváskor nem kell csengetnie, csak egyszerüen leemeli a horogról a hallgató-kagylót. A központban a kezelőt egy kis izzólámpa kigyulladása figyelmezteti arra, hogy kit mikor kell valakivel összekapcsolni. A kikapcsolás is csaknem automatikus. Úgy, hogy az új rendszerben együtt van minden előny, amit a modern technika ezen a téren eddig elért.

Konek Ida kiállítása

Rég nem láttuk a Konek Ida szép virágait... Most, hogy a műterme újra megnyílt előttünk, kétszeres örömmel üdvözöljük. Mondják, hogy azóta sokat utazott, sokat látott és sokat tanult, hogy tárgyban, technikában új elemekkel gazdagította művészetét. De míg pályája első, nagyobb felében inkább Olaszországot járta, most néhány év óta egészen Nyugat felé fordult. Sorra látogatta a német és németalföldi híres képtárakat, hosszabb időt töltött Düsseldorfban s egy karlsruhei festőakadémián, sőt közben, az új hatások alatt, hogy Rembrandt hazáját közelről lássa: majdnem félévet egy élénk hollandus halászfaluban, Volendamban (a Zuider tó partján.) Újabb keletü interieur-, genre és halasképei is innen valók.-

Ennek a hosszas, buzgó tanulmánynak eredménye jórészt az a mai kiállítás, amely a Kmetty-utcai (27. sz.) villa elsőemeleti szobáit egészen megtöltötte. Az uralkodó bennük természetesen a virágkép, Konek Ida régi kedvencei lelkes művészetének legfőbb ereje. Mennyi ibolya, rózsa, krizantémum, narcisz, szegfü, orgona, ciklamen, stb., stb.; itten virít szint az egész kikelet s valamennyi szépen stilizált renaissance vagy rokokokeretben, itt-ott a melléjük rakott élő testvérükkel tarkázva. Közülük emelkednek ki a kisebb-nagyobb méretü táj- és csendéleti képek, portrait-tanulmányok, néhány hollandi (szalon és paraszthaz) interieur, genreszerü jelenettel élénkítve. Ez utóbbiakat kollektive — igen találóan — egy hasonló mintára rendezett szobácskájába mutatja a művésznő.

Ez a Konek Ida kiállítása, de körülbelül ilyen a mindennapi otthona. A művész ihletének igazi forrása pedig azokban a néma lelkekben lakik, amelyek őt körülveszik. „S ha már festő — ezt Ruskin mondja — azokat festi, amiket ismer és szeret s azért ismeri, mert szereti: műve bizonyára jó". Konek Ida így tesz.

Épp ez az igazság és szeretet jellemzi az ő virágköltészetét, mert így is nevezhetjük bátran, mivel a festés neki nem másolás, nem botanika, a természet ez apró „bellezza superbái" közül is azokat válogatja ki, amelyek tudatunkban mintegy erkölcsi érzést, mondhatnók karaktert fejeznek ki. Neki a virág élő lény, amelynek benső története van, amelynek valami érzés remegteti szirmait, levelét. Ezért oly üdék és határozottak, mint maga a valóság. Aztán ami a virág és csendéleti képnél az első művészi kellék: Konek Ida tudja aranzsirozni őket. Már amint kiválogatja, a maga módján poharakba teszi, az asztalra szórja vagy egy portrait karján mutatja be őket úgy, amint álmodozó fejükkel, összhangos rendetlenségben egymásra néznek vagy borulnak: már ez magában művészi. S hogy a technikát is érintsük: az ő virágai mindenekelőtt jól meg vannak rajzolva. Épp oly igazak bravúros fényreflexei a kelyheken, finom színárnyalatai a szirmokon, könnyed, futó árnyékai az ágakon és a leveleken, rájuk lehelve még az a költőivarázs,, amelylyel képzelmünk szokott

A TÁNCISKOLÁBÓL

Békei Ödön fényképe

Szerelem. Ön is tapasztalja?

Ármány. De mennyire. Az utolsó évet veszteséggel zártam.

Szerelem. Lehetséges? Ön, akinek olyan előkelő összeköttetései vannak! Ön, akinek üzletágai oly kiterjedtek.

Ármány. Nagy a rezsi. Sokat kell reklámra költeni. Aztán ott van a konkurrencia. Ah, barátom, már az ármány csipkehálóit is gyárilag készítik, hamisítják.

Szerelem. Hová jutunk? (Sóhajt.) Tudja-e, hogy a szerelem, mint öncél, végképp letünni kezd? Eszközzé válik, közönséges műszerré.

Ármány. Nem értem.

Szerelem. Az emberek a szerelmet a szívidegek gyöngeségének tartják. Patologiának, amit gyógykezelni kell.

Ármány. Csodálatos.

Szerelem. Ha például egy gazdag főúr valami színpadi híresség feltünően udvarol, a család összeül, s a tanácskozásba belevon néhány orvosprofesszort.

Ármány. S mi történik?

Szerelem. Az, hogy a gavallért szanatóriumba helyezik el.

Ármány. Botrány!

Szerelem. Tessék ilyen körülmények között prosperálni.

Ármány. Bajos.

Szerelem. Már régebben foglalkozom azzal a tervvel, hogy fölosztatom a céget.

Ármány. Helyes, de akkor előbb jó lesz végeladást hirdetni.

Szerelem. Nem rossz gondolat. „Végeladás üzletfeloszlatás miatt."

Ármány. Mélyen leszállított árakkal. Ezt ne feledje.

Szerelem. Köszönöm. De most sietek.

Ármány. Hová?

Szerelem. Egy kis üzlet. Jelentéktelen rendelés.

Ármány. Hol?

Szerelem. Egy színésziskolában.

Ármány. Ah! Nekem is ott van dolgom.

Szerelem. Szintén üzleti?

Ármány. Igen, apró rendelés.

Szerelem. Brávó! Akkor ismét együtt operálunk.

Ármány. Mint a régi időben!

Szerelem. Visszavarázsoljuk a multat! Előadatjuk a régi darabokat... Rovon Ágnest... Grizeldiszt.

Ármány. Hugo Viktort...

Szerelem. Esetleg Schillert, „Ármány és szerelem" mint repriz.

Ármány (savanyuan). Köszönöm, ebből nem kérek.

Szerelem. Miért?

Ármány. Eszembe jut az utolsó Ferdinánd, akit láttam. Milyen hamisan szavalta: „Lujza, te halvány vagy".

Szerelem. Valami növendék adta?

Ármány. Nem, a tanár...

Lucián

A rádium

Az ezeregyéj meséinek bűvös lámpáját találta meg a józan, minden fantasztikus fölhevüléstől ment, pusztán csak tudományos alapon haladó emberi elme. Az örökké égő lámpa nem legenda többé, itt van a kezeink között, világít folyton, kiapadhatatlan forrása a fénynek és az erőnek. És micsoda fénynek! Amelynek nem akadály a fa, a kő, sőt a vas sem. Első dolga pedig az volt, hogy megdöntötte a régi előítéletet az asszonyi elme kisebb voltáról, mert a rádium fölfedezésének a dicsősége Currie asszonyé, „aki nem véletlenül, hanem céltudatos, fáradságos tudományos buvárkodás utján jutott nyomára 1898-ban.

A rádium fémes természetü elem, egy szurokércben fordul elő végtelenül apró szilánkokban, s abból kell roppant nehézséggel kiválasztani; nagymennyiségü nyers anyagból egy századrész gramnyit.

Az elhasznált szurokérc nagy mennyisége, az óriási munka magyarázza meg azt, hogy oly rendkivül drága a rádium. Egy gram belőle közel 20.000 koronába kerül s így ha egyáltalán előfordulna olyan tömegben, egyetlen kilogrammért húsz millió koronát kérnének, s bizonynyal meg is adnák ezt a roppant összeget. Mert értékesebb tulajdonságai vannak, mint az aranynak, a gyémántnak, mivelhogy kiapadhatatlan, örök forrása eddig ismeretlen energiának.

Az erő és az anyag megmaradásának törvénye uralkodik a mai természettudományban. Az az alapvető elve, hogy az erő csak átalakul, de nem vesz el, s új erő sem termelődik a semmiből. S íme itt van egy új anyag, amely folyton ontja magából az erőt fény és hő alakjában, anélkül, hogy súlyából veszítene és anyagát fogyasztaná.

Ha teljesen sötét szobában tartjuk a rádiumot, — akkor csakis gyenge villogást

A TÁNCISKOLÁBÓL

Békei Ödön fényképe

besugározni mindent, ami kedves. E ponton a nagy hollandus mesterek, Seghers, Cornelisz de Heem s Van Huysum hatására emlékeztet s még egy más valakiéra: a Tompáéra, aki úgy is kedvenc költője, akinek a szent természet iránt való sóvárgásából, sőt szelid melancholiájából is van benne valami. Bár még termékenyebbé válna rokonszenvük: hisz a Virágregék máig illusztrálatlanok.

Olvastuk, hogy a minap a kultuszminiszter is meglátogatta a kiállítást s hogy a képek nagy része már a közönség kezén van. Gratulálunk, de azzal a kívánsággal, hogy az ecsetét Konek Ida a maga javára és a mi gyönyörűségünkre ne pihentesse többé sokáig.

Pap Károly

A modern asszony. Az Uránia-színház január másodikán színrehozza Ráth István „A modern asszony" című darabját. Most, amikor a feminista mozgalom nálunk is széles körben érdekel és izgat, bizonyára érdemes vállalkozás bemutatni a régi és mai asszonynak különböző típusait. Kezdi a szerző a „primitiv" asszonyon, ahogy az az ősi népek között a szenvedés ösvényét járja, mivelhogy egyetlen fegyvere az élet harcában a szépsége, de sokszor még az is az ellensége, mivelhogy ellene zúdítja a férfiúnak korlátot nem ismerő szenvedélyét. E bevezetés után a feminista-mozgalom kellő közepébe viszi szerző a hallgatóit s rövid, de teljes képet ad a kenyérért és jogokért folyó modern harcnak. Megismerteti a mai asszonyt a hivatalokban, a tudományban, a művészetben, a színpadon és az artistavilágban, egészen addig, ahol a férfierővel is versenyre kél, mint erőművésznő. — Végül a nagyvilági élet szépeire kerül a sor, akik nem ismerik a most folyó küzdelem izgalmait, hanem uralkodnak a férfivilág fölött és élvezik az élet örömeit. Csupa bájos szép asszony mutatja be a legújabb párisi divatot, a francia, angol és amerikai asszony nagyvilági életét, szóval mindazt a sok csillogó külsőséget, amely a szalónok hölgyének világát betölti. — A végső kép a gyermekszoba, ahol a küzdő feleknek egymásra kell találniuk és ahol megszünik az örökös harc és kezdődik az igazi örök béke. A színrekerülő darabnak négy érdekes képét bocsátotta rendelkezésünkre az Uránia-Színház igazgatósága s bemutatjuk azokat mostani számunkban.

K. Lippich Elek költeményei

A karácsonyi könyvpiacon egy verses kötet keltett nagy föltünést: a Koronghi Lippich Elek költeményes kötete. Szenzációszámba megy már a külsejeért is, amely valóságos unikum a maga nemében. Két kiváló festőművész: Kriesch Aladár és Nagy Sándor rajzolta meg a diszeit, minden egyes oldalnak pazarul juttatván belőle és művészi értéküknek méltatására szolgál az a körülmény, hogy a Nemzeti Szalon 1903. évi rajzkiállításán állami díjjal lettek kitüntetve, aztán pedig az Országos Iparművészeti Múzeum megvásárolta azokat. A nyomást a Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság eszközölte és nem csekély érdeme, hogy a két említett művészéhez méltó munkát végezett.

A díszes külső szinte elnyomja az értékes tartalmat, mivelhogy a néző szeme alig tud megválni a nagyszépségü és még nagyobb értékü rajzoktól. De ha betelt a pompás kerettel, annál örömestebb adja magát oda annak az élvezetnek, amit a költeményekben talál. Egy mélyérzésü, a szép kultuszán nagyranőtt léleknek megnyilatkozása a versek legtöbbje.

Az Uj Idők olvasóinak nem szükséges külön bemutatni a szerzőt. K. Lippich Eleknek nem egy hangulatos, finoman cizelált verse jelent meg e lapnak hasábjain s fölkeltette a mélyebb érdeklődést a talentumos poéta iránt. Most hogy együtt vannak a költemények, még jobban hatnak, nemcsak a poéta sokoldalusága révén, de azért is, mert mély gondolatnak és erős érzésnek foglalatja minden egyes vers.

Az első ciklus: „Phaon szerelme" a görög világot tükrözi színdús strófákban. Sapphot, a nagy lesbosi költőasszonyt dicsőítik hatalmas lendülettel, sokszor szenvedélyes, izzó hangon, olykor pedig mély búbánat szólal meg a lendületes sorokban:

Sugárvilágod szent tüzével
Ragyogj fölötte, Nap!
Mert azt hiszi az én virágom,
Hogy nála az egész világon
Nincs boldogtalanabb.

Szívét megmarták rossz beszéddel,
S engem se lát, se hall.
Kezére hajtja édes arcát,
Jajongva vívja lelki harcát
Nagy fájdalmaival.

Csüggedve néz a kék vizekre
S egy jobb hazát keres . . .
Dalos madárdaloddal intsd meg,
Csókos szellő csókkal legyintsd meg,
És súgd: „szeress, szeress!"

A görög világnak érzékiesen szenvedélyes hangja után a modern mese misztikus hangulatát szólaltatja meg lantján a poéta. S itt is a lelke mélyéből ad kincseket és eljut a lélek mélyéig. Kevés szóval mond el mélyhatásu, borulatos, tragikus történeteket, mint az „Egy ember, egy asszony" címüben is:

Egy ember egy ablakon nagy sokszor benézett,
Egy asszony az ablakon nagy sokszor kinézett...
Elfogta ettől az embert is, asszonyt is
Valami igézet.

Nem ismerték egymást, sohsem találkoztak,
De egyszer egy hétfőn nagyon harangoztak,
Hétfőn az asszonynak, kedden az embernek...
Akkor találkoztak.

Az „Énekek" szubjektiv érzések tolmácsolói. Olyikban mély életbölcsesség jut kifejezésre és epigramatikus éllel fejezi ki azt, amit leszürt magából, indulataiból a poéta. Az „Emlékek"-nek célját, hangulatát pedig legtalálóbban fejezi ki az a kis nyolcsoros, amelyet a ciklus elé írt a szerző:

Elkezdtem tavaszszal,
Virágfakadáskor,
Befejeztem őszszel,
Levélhervadáskor.
Összegyűjtögettem,
Jó lesz majd a télen,
Ami elmúlt: vélök
Újra átalélem.

Egy gazdag életnek ízes gyümölcse ez a kötet, méltó a művészi kivitelü, színarany tálcához, amelyen kínálják az olvasónak . .

R.

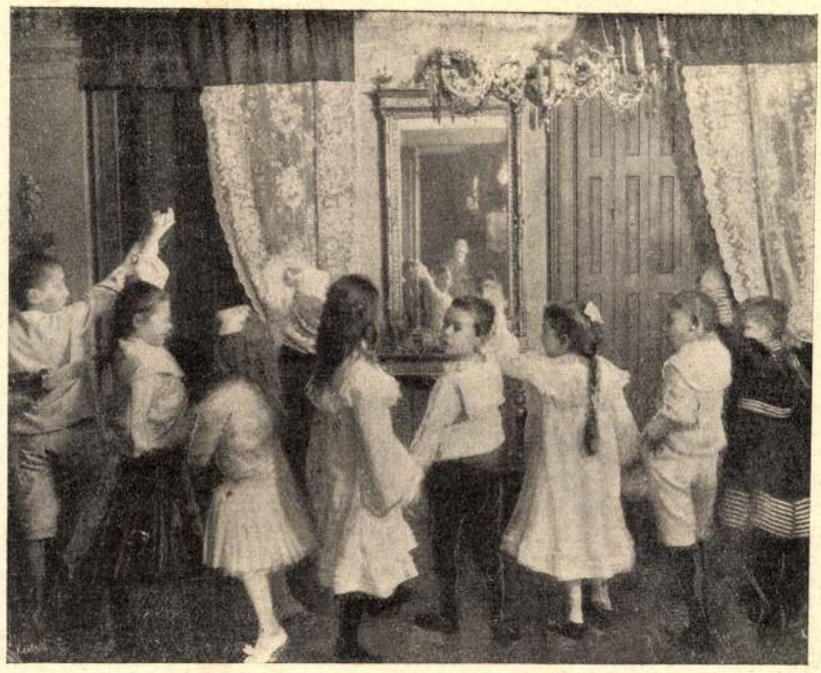

Békei Ödön fényképe

A TÁNCISKOLÁBÓL

Uj könyvek

Az Uj Idők szerkesztőségének a következő új könyveket küldték:

Harmatcseppek, költemények, írta Vágó Andor. Megjelent Nagyváradon, a szerző saját kiadásában.

Lelkem világából, költemények, írta Petrovits László. Megjelent Szegeden, a szerző saját kiadásában.

A papleány, verses elbeszélés, írta W. Farkas József. Megjelent Pozsonyban, Bodnár Samu kiadásában.

Egy asszony, versek, írta Vidor Marci. Az Athenaeum kiadása.

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

UJ IDŐK

Tizedik évfolyamába lép ezzel a számmal Herczeg Ferenc lapja, az Uj Idők. Mint eddig, úgy ezentul is az lesz a törekvése, hogy a magyar családi lapnak előkelő jellegét megtartsa. A szerkesztőség a legnagyobb gonddal fogja megválogatni a közleményeket és a legkiválóbb írókat meg művészeket csoportosítja a lap körül.

Herczeg Ferenc ezentúl is az Uj Időknek szenteli munkásságát. Tőle kezdődik regény ebben a számban. — *Horkayné*, akinek neve már száló igévé vált, ezentúl is elmondja majd egy-egy oldalon elmés mondókáit társadalmi életünk ügyesbajos dolgairól, eseményeiről. — *Jókai* Mórtól meg ebben az évben közöl regényt az Uj Idők.

Az a szoros kapocs, amely a lap és olvasói között fönnállása óta létesült, nem fog meglazulni, sőt még szorosabbá válik. Közérdekü dolgokat tárgyaló kérdésekre ezentúl is szívesen és részletesen válaszol a szerkesztőség.

Külföldi regényt a javából közöl mindig az Uj Idők. Ezuttal is egy kiváló francia szerzőnek a művét, amelyet finom lélekrajza, költői nyelvezete és érdekes meséje miatt legnagyobb díjával tüntetett ki a francia akadémia.

Az Uj Idők előfizetési ára:

Egész évre	16 korona.
Félévre	8 korona.
Negyedévre	4 korona.

—

Önző vőlegény. 1. Helyesebben cselekedett volna, ha előbb a menyasszonyának vesz ékszert és csak aztán saját magának. A világ ilyen apró mulasztások révén sokszor helytelenül itél és jobb ha nem adnak neki arra alkalmat. 2. Ha meg van győződve, hogy a menyasszonya szereti, érje be annyival és ne kivánja tőle, hogy azt szavakkal is hirdesse. Az igazán mély érzés nem is nyilatkozik meg szavakban.

A szórakozott. „Elszántam magamat egy vers készítésére és szeretném tudni 1. jó-e a vers? 2. közölhető-e az Uj Időkben" — ezeket írja nekünk. 1. és 2. A vers nem jó és nem közölhető, sőt mi több: nem is vers, hanem csak rosszul rímlő próza.

P. A. 1. A Mintalapok egy füzetének ára 3 korona 50 fillér, előfizetési ár egy évfolyamra 20 korona. 2. Azt a verset nem találtuk meg abban a kötetben.

Feketeszemű. Ilyen esetben legjobb úgy viselkednie, ahogy a szive és az igaz, őszinte érzése diktálja. Ha csakugyan annyira sértve érzi magát, hogy teljesen elhidegült iránta, úgy ezt könnyen értésére lehet adni az illetőnek, ha azonban csak muló kis félreértés az egész, úgy a sértett büszkeségnek nem szabad feláldozni egy valódi, mély érzést. — Ha az említett egyesület neve alatt ir, az is elég címnek és megkapják a levelét.

H. Annuska. Éppenséggel nem illik.

F. Mariska. Utána kellett járni a dolognak. Az illető körülbelül 38 éves, a neve magyarosított, rendezett viszonyok között él.

Sz. M. *Kun-Dorosma.* Az a színmű még nem jelent meg nyomtatásban. Lehet, hogy a szerző átengedi kéziratban előadásra. Forduljon hozzá levélben. Cime: Erzsébet-leányiskola, Budapest, Hermina-út és István-út sarkán.

Nemes-Vid. Majd talán annak is meglesz a sora, egyelőre még nem lehetséges.

A Magyar Nyelvőr kérdései. A Magyar Nyelvőr szerkesztősége a következő kérdéseket intézi a nemzeti nyelvet kedvelő közönséghez, egyuttal kérve azt, hogy a feleleteket egyenesen címére szíveskedjenek küldeni, akik felvilágosítást tudnak adni. 1. Hol dívik még a nép beszédében a „dívik" ige vagy valamely származéka? 2. A „részvét" szót ismeri-e a nép? ha nem, hogy fejezik ki ezt a fogalmat? — Használ-e a nép ilyen főneveket: tét, vét, bevét, kivét, betét, lét, hogylét, jólét? 3. Mit jelentenek a népnél ezek a szók: föntülni, hájfejű, kila? 4. Mondják-e valahol a kanászt „konásznak" s mondják-e megjuhászodik helyett megkanászodik?" 5. Az eső szemergését, szitálását, permetezését s az esőnek egyéb változatait micsoda szókkal fejezik ki? 6. Hol és minő értelemben használja a nép a következő kifejezéseket: burkol, boru és derü, evicke, ferde, gyallaszt, hűr, irantani, irontani, iszontalan, kán, kerde, kohvaszt, kók, lébez, líbez, lőböz, lódám, potor ember, rém, ria, rikács, spekula, szörmelék, szörny, tájész, tarvarju, tapacsol, térjény, türem, vád, zákota idő, zila, gombár, koslár, lakmár, szökcsér, — kétédet kivetheted? 7. A „minthogy" kötőszót használja-e a nép okhatározó mondatokban? 8. Hol és milyen értelemben használja a nép a tönk (tönkő) szót és szólásait (tönkre tesz, megy, jut, tönkre v. tönkig van)? 9. Hol járatos az átvált, átvádol valahová e helyett: átmegy? 10. A „perc" szót nyilt vagy zárt e-vel ejti-e a nép?

Dés. Kaplony-utca 5.

M. G. Nagyon sajnáljuk, de minden utánjárásunk mellett sem sikerült megtudnunk az illetőnek mostani tartózkodási helyét.

Etelkát a klinikára viszik. Van benne életigazság, elég jól van megírva, de mégis csak úgy hat, mint egy részlet az egészből. A szürke, sivár, megdöbbentő szinek megvolnának, de hol maradt az az egy fénysugár, ami beragyogja a rideg szürkeséget?

Miert nem nősültem meg? Nincs hijával a humornak, de a témája csöppet sem eredeti s a három fölsorolt eset különkülön és együtt is szerepelt már minden nemzetek irodalmában.

M. Leona. A kérdéses regény még nem jelent meg könyvalakban.

Kéziratok, amelyek a hét folyamán érkeztek: Éjjel a váróteremben. Az első szerelem. Karácsonyra. Karácsonyi legenda. János és Juliska. Assarhadoa király. Mi a szép? A korcsolyamüvésznő. A cifra. A bor. Kesergő szerelem. Régi nóta új szöveggel. Megtörtént. Fabula. Abránd és való. Összel. Betegen. Anyámnak. Borus időben. Egy betörő. Gizella. Kávéházban. Tűzcsóvák. Két ember. Az emlékezés műhelyéből. Téli rege. Kalandok. Szívek küzdelme. Hortobágyon. Viharos éjszaka. Boiond. Ember tervez, sors végez. Hidverés. Szakasztott olyan, mint az apja. Kenyérharc. Üdv és kárhozat. A lélek mélységéből. Véleményt a legközelebbi számunk egyikében mondunk róluk.

P. L. Abból, hogy az említett módon indokolták a fiatalemberrel szemben eljárásukat, még nem lehet rossz szándékre következtetni, sem a leány, sem pedig a szülői részéről. Mert lehetséges, hogy éppen a gyöngédség sugalta eljárásukat s nem akarták a fiatalembert megszégyenülésnek kitenni.

Virág. Azok a fekete pontok, az úgynevezett „bőratkák", zsiradékból alakuló dugaszok, amelyek a bőr mirigyeinek apró csövecskéit kitöltik s amelyeknek szabadon álló részéhez odatapad a levegő pora. A legegyszerübb mód elmulasztásukra, ha kétszer vagy háromszor napjában jól megmossa az arcbőrt szappannal és meleg vízzel. Legalkalmasabb erre a célra a túlzsíros szalicilszappan. Ha ez nem használ, akkor használja a következő eljárást: zsebkendője két csücskét illessze a fekete pont mellé és gyönge nyomással nyomja ki a dugaszokat, aztán rakjon a nyomás helyére vízbe mártott vászondarabkát, hagyja rajta vagy öt percig, aztán kenje be a bőrt vazelinnal. Este lefekvés előtt pedig mossa meg az arcot szappannal és meleg vízzel, s dörzsölje be ichtiolos szappannal, úgy, hogy a habja rajtamaradjon éjszakán át a bőrön. Reggel pedig mossa le langyos vízzel. Ha bővebbet akar megtudni a bőratkák ellen való védekezésről, rendelje meg a Singer és Wolfner kiadásában megjelent „Mindentudó" című könyvet (ára 3 korona). Ott megtalálja a szükséges tudnivalókat.

Nem közölhetők: Utolsó dal. Sötét éj volt . . . Tegnap . . . ma! Hogy hazulról . . . Uj év. Látogatáson. A nagyasszony. Előszó könyvemhez. Talán . . . Szól a madárka . . . Hajdan és most. Tavaszszal láttalak . . . Szeretlek . . . Jótékonysági bazárban. A természet. Hulló lombok zizzenése . . . Az én édesanyám. Valakinek. Fehér virág. A töröktemetői boldogságos szűz. Kosarék karácsonya. Teréz asszony. Az egyik és a másik. A Csihók Gergely leánya. Ibolya.

—

Tartalom

Szöveg: *A honszerző.* Irta Herczeg Ferenc. — *Emlékezés Jókai Mórné Laborfalvi Rózára.* Irta Hegedüs Sándorné. — *Korvin János.* Irta Gárdonyi Géza. — *A mentő öllet.* Irta Szomaházy István. — *Költemények.* Irta Pósa Lajos. — *A másé.* Irta Szikra. — *Napoleon haldoklása.* Irta Igric. — Rovatok: Mindenféle. — A szerkesztő üzenetei.

Képeink: A modern asszony (négy kép). — Jókainé Laborfalvi Róza (három kép). — Pataky László: Miklós huszárok. — Téli tájkép. — „A törpe gránátos" című ballet jelenete (két kép). — „A szomszédasszony" című dalmű főjelenete. — Az új telefon-központ (két kép). — A tánciskolából (három kép). — Nógrádi Pap Gyula.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: **Singer és Wolfner.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI. ker., Andrássy-út 10. szám.

Megay Foot-Ball-bombái

törv. védve fölülmulhatatlan jó csokoládés gourmand csemege darabja 15 kr. Minden előkelő csemegeüzletben kapható, vagy tíz darab bérmentes postaküldéssel 1 frt 50 kr. Megay Robert cukrásznál Miskolcon.

A Rimaszombati Conservgyár

küld egy posta-colliba 10 drb díszes különféle kosarakba rakva kandirozott és sugárgyümölcsöt, pompás újévi ajándékul 10 koronáért, franco bárhova. Árjegyzék ingyen.

Aki olcsó és mindamellett gyönyörü kivitelü ékszereket akar vásárolni, az forduljon bizalommal

Schönwald Imre

ékszergyároshoz, Pécsett

510. Női gyűrű, közepén rubin vagy zafirral, valódi gyémántokkal körítve, 14 karátos aranyból 16 frt. Hasonló caprubin és gyöngyökkel 6 frt. — 511. 14 karátos női aranygyűrű. Közepén valódi nemes opállal körítve kis gyémántokkal 14 frt. — 512. 14 karátos arany varázsgyűrű 4 soros, szép kövekkel és gyöngyökkel 6 frt 80 kr., 5 soros 9 forint, 1500 rajzot tartalmazó képes árjegyzék küldetik meg bárkinek.

Konek Ida
festőnő

1885. Budapest

1. Csendélet. Olaj 300 frt

Budapesti orsz. ált. kiállítás.
A képzőművészeti csoport képe
tárgymutatója. Budapest 1885.

Konek Ida

1884. Páris.

1. A dejeuner előtt. Olajf.
600 ft.

Képes tárgymutató az o. m.
képzőmiv. társ. 1884. évi
őszi kiállításához. Bpest
1884.

1. Templo[illegible] Olajf. 150 frt

Őszi kiállítás II 1888.

1889. Bpest.

1. Florenczi sekrestye. Olajf 250 frt

Téli kiállítás 1889/90.

1890. Budapest.

(183) Egy világtalan. Olajf. 110 frt

Téli kiállítás 1890.

1891. Budapest.

(96) Serra valle-i udvar olajf. 300 frt

(261) Dus vadászat. Olajf. 300 f

Téli kiállítás 1891/92

1892. Budapest.

(41) Rothenburgi rerstet. Olajf. 250 frt

Téli kiállítás. 1892/93

Puchard Márton

festō

XVIII. 07.

artalom is kell a népnek, vagy legalább is kétértelmüség. Mintha a színészeknek is ez volna a véleményük, a kitünő árda ezuttal meggyőződés nélkül mókázott, kivéve Tapolczait, ki a grófnak megtett inasból pompás figurát csinált. Baja az lőadásnak az is, hogy négy női szerep jelentékenyen sulyosolik rá, színésznők dolgában pedig a Vigszinház épp oly szegény, milyen gazdag kitünő férfi-színészekben.

Király-szinház. *Makranczos hölgyek.* Lincke Pál bölcs mber, aki tudja, hogy az orfeumba nem járnak máltai lovagok. Ennélfogva zenéje, amelyet egy berlini dalcsarnok számára irt, a népiesség alsóbb fokain mozog. Szövegcsinálója Bolten Baekers em rajongó. Nem ir le egy szürke vagy közömbös szót, milyen a Bisson és Feydeau bohózataiba is eltéved; nála semmi sem unalmas, minden gyujt, miként a chambre separéekban is minden megjegyzés beüt, akár a férfi, akár a nő, akár a pinczér mondja. Ez az a pattogó dialektika, amelylyel ró-ember soha sem tud versenyezni. Az előadás rendkivül mulatságos, mozgékony és sokszinü. Fedák, Bánó és Ferenczi ókedvüek, sőt Szamosi Elza gyönyörü hanganyaga értéket is nyujt. A darab nivóját messze felülmulja Kern Aurélnak egy betét-kupléja; — ime a művészlélekben a tudós alapok mellett is annyi báj és pikanteria lehet, amennyi Lincke Pálból és az ő segédletéből, a sexuális élet körül játszó sok szóból, húsból és Szentjánosbogárból együttvéve sem virágzik ki.

Népszinház. *Bonaparte.* A látványosság fogalma az utolsó években módosult. Mai hitvallásunk az, hogy száz holt diszletnél pazarabb egy élő asszony. Az asszonyi szervezeten a kikapós nézőtér jobban megilletődik, mint a festett vásznakon és a heroikus szavalaton. Magyar irónak meg éppenséggel nehéz sora van, ha látványos drámával jön; az emberek ilyenkor nem állnak olyan európai szuggesztió alatt, mint amilyen a franczia és német dekorativ csacsiságokat kisérte egykor a müvelt világon át. Pedig Béldi Izor doktor, a »Katalin« szerencsés szerzője, az ő uj darabjában soha sem oly szimpla, mint azok a megdicsőült alkotások voltak. Mondata élénk és kifejező, szczénája hangulatos, tempója gyors. A pénteki bemutató közönsége minden jelenetét emocziók közt hallgatta és Béldi doktort a felvonások után zajosan a lámpák elé idézte. Szirmai világos és diszkrét Napoleonja és P. Lukács Juliska festői császárnéja mellett egy fiatal babafej mutatkozott be: Szántó Ilonka, — egyike azoknak a hipnotizáló arczoknak, amelyeket akárhol pillantunk meg először, nyomban a szinpadra tippeljük őket. Ha ezenfelül még kedves csilingelést is hoz magával ilyen látcső elé termett debütáns, ez egy okkal több, hogy kibontakozása majd hidegen ne hagyjon.

IRODALOM.

Karácsonyi könyvvásár. A karácsony fehér termőföldjén immár megjelentek az uj könyvek, olyan diszesen, aranyosan, hogy egyenest a karácsonyfa alá kivánkoznak. Azok a szines-tarka gyermekkönyvek, amiket a Jézuska gyujtotta gyertyák lángja fog beragyogni, az idén akkora garmadával vannak, hogy szinte azt gondolnánk, több könyvük van már a gyermekeknek, mint a nagyoknak. Igaz, hogy tán többet is olvasnak.

Az apróságoknak irt a Sebők Zsigmond mulatságos könyve: *Maczkó ur utazásai, Maczkó ur a kiállitáson, Maczkó ur az Alföldön, Maczkó ur a tengeren.* És a sok mese meg tréfa mellé a kötet tele van a Mühlbeck Károly sok szép rajzával, a három utazás ám csak 6 korona 50 fillér. És mennyit tudnak ezen az áron az édes kis fantázia a Meseországban.

Másik könyvet is irt Sebők Zsigmond a betüző gyermekeknek. Ennek *Tarka mesék* a czime és tele van mulattató, tanitó történetekkel. (Ára 2 kor. 50 fill.)

Benedek Eleknek a meséskönyvét mindenki ismeri, mert azt bizony a nagyok is elolvashatják. *Apa mesél* könyve olyan kedves, mintha igazán az apa szájából hallgatnák a gyerekek szeretett a kis históriákat. (Ára 2 kor. 50 fill.)

Benedek Elek egy másik könyvének *Rügyfakadás* a czime. Huszonegy elbeszélés van benne, fiatal leányok számára. (Ára 2 kor. 50 fill.)

A nagyok irója, Bródy Sándor is irt könyvet az ifjuságnak. *Az egri diákok* története van benne elmondva, akiket ártatlanul csaptak ki az iskolából, s akik ketten Egerből Szatmárba vándorolva, annyi kalandon meg viszontagságon mennek keresztül, hogy valósággal magyar Robinzonok lesznek belőlük. (Ára 2 kor. 50 fill.)

Serdülő gyermekeknek való a Bársony István érdekes, szép képes könyve is. *A rab király szabadon,* amelyben egyik állatseregletből elszabadult oroszlánnak a kóborlásait mondja el. (Ára 7 kor.)

Ezeknek a kezébe szánta Lőrinczy György is a *Hüséges szivek* regényét, amely Kürthy Istvánnak, az 1848—49-iki szabadságharczban a Bocskay-huszárok vitéz ezredesének és mennyasszonyának, Greguss Mariskának poetikus és kedves viszontagságainak a története, háttérben a szabadságharcz történelmi képével.

Tutsek Anna, maga is nő, fiatal lányoknak irt egy könyvet, *Az édes otthon* czimmel, s a meséhez Mühlbeck Károly rajzolt képeket. (Ára 2 kor. 50 fill.)

Mindezen könyvek a Singer és Wolfner czég kiadásai, de megszerezhetők bármelyik könyvkereskedésben.

Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) kiadásában megjelentek a következő ifjusági iratok. *Beniczkiné Bajza Lenke:* Leányok tükre. Ára 3 K 80 fill. — *Benedek Elek:* Grimm testvérek meséi. Ára 5 K 60 fill. — *Cooper:* Utmutató. Forditotta Mikes Lajos. Ára 4 K. — *Defoe:* Robinson Crusoe. Átdolgozta Radó Antal. Ára 3 K 20 fill. — *Dr. Hankó Vilmos:* Universum. Vászon kötésben 8 K 50 fill. — *Rudiard Kipling:* Gyermekmesék. Forditotta Mikes Lajos. Ára 3 K. — *Smiles-Shramm:* A boldogulás utja. A magyar viszonyokhoz alkalmazta dr. Kárffy Ödön. Ára 2 K 60 fil. — *Tábori Róbert:* Álomvilág-meseország. Ára 3 K 20 fill. — *Tóth Sándor:* Szöcske kisasszony. Ára 4 K 20 fill. Továbbá: *Dóczi Lajos:* Utolsó szerelem. — *Goethe:* Iphigenia Taurisban. Forditotta Csengeri János. Ára 4 K. — *Jakab Ödön:* Pihenő. Elbeszélések. Neográdi rajzaival 5 K 60 fill. — *Radó Antal:* Költők Albuma.

Művészet.

Konek Ida kiállitása. A Kmetty-utcza 27. sz. alatti kis villában két kedves, intim müterem tele van virágos csendélettel meg utivázlatokkal. A firenzei virágpiacz szinhalmaza, kolostorok keresztfolyosói és fás kis udvarai töltik ki a trébelt rézkereteket, másokból fehér fejkötős holland halkofák bámészkodnak ránk. Aki tudja, hogy mit várhat az ilyen igénytelen témáktól, az szivesen nyugtathatja szemét az izléses elrendezésü és finom kivitelü kis képeken. Tanult és fürge ecset szinezte ki ezeket a vásznakat, amelyek modellje legnagyobbrészt egy-egy virágbokréta volt. Minden szál izléssel van letéve és könnyedén szinezve. Az ecset nem pepecselt ezeken a képeken sokáig, csak átsuhant a vászon szövetén, s eleven szinek hamvát hagyta rajtok. Ez a könnyedség menti meg a szikárságtól virágiságukat, az ecset nyomán nem keményedik meg a szirmuk, nem fásul el az águk. A művészük szeretettel rendezte, s szeretettel nézte és festette is őket. Egyénisége késztette, hogy csupa virágokat fessen, mert egy pár nagyobb képe mutatja, hogy nem készültségén mulik nagyobb tárgyak kidolgozása. A külföldi kis képek sem titkolhatják, hogy a festőjük nő. A szinek diszkrét kultusza, a rajz gyöngédsége, s legfőképp maguk a témák hamar kivallják ezt, anélkül, hogy a képeknek kárukra válnék. Ezen a finom művészi vásáron a látogatót művészi interieur fogadja és figyelm és kedves kalauz a háziasszony, a művésznő maga. **v. g.**

Női festő-iskola, Városligeti fasor 22. Tanár *Karlovszky Bertalan.* Beiratkozhatni bármikor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: **KISS JÓZSEF.**

A Hét 1903. II. felév

Konek Ida

Haris, Zeillinger és Társa a „KÉK CSILLAGHOZ“

CZÉGTULAJDONOS: FABINYI GÉZA.

BUDAPEST, IV. KERÜLET, VÁCZI-UTCZA 16. SZÁM.

ajánlanak **Karácsonyi ajándékoknak** alkalmas czikkeket

KIVÉTELES ÁRAK

1 vég 15 m. 82 %m magyar, középfinom sifon ... ... 8.— kor.
1 vég 20 m. 82 %m magyar, finom sifon ... ... 12.— »
1 vég 15 m. 88 %m lenvászon női ingre v. ágynemüre 15.50 »
1 vég 14 m. 150 %m erős pamut-vászon, 6 lepedőre 16.— »

KIVÉTELES ÁRAK

1 drb. női ing kézi himzéssel ... ... 3.50 kor.
1 tct. vászonbatiszt-zsebkendő, ajour-széllel ... ... 7.— »
1/2 tct. fekete női harisnya ... ... 5.— »
1 szines kávéskészlet, 6 csemegekendővel ... ... 3.— »

Legjobb minőségü szines vélez, kreton és zefir 60 fillér méterenként.

Rendkivüli nagy választék vászon asztalnemüekben, valamint asztalnemüekben ajour széllel.

Vászonkendők fehér és szines széllel tuczatonként 5.— koronától kezdve; kész női, férfi- és gyermek-fehérnemüek. Rumburgi, irlandi és fonalvásznak, ugyszintén széles lepedővásznak a legolcsóbb árakban.

Valódi keleti Szőnyegek

RENDKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN, LEGOLCSÓBB ÁRAKON.

Továbbá minden egyébnemü **szőnyegek, futószőnyegek, kokosz-futók, kokosz-lábtörlők, kerevet-átvetők, angora-kecskebőrök és erdélyi pokróczok.**

BUTORSZÖVETEK, ugymint: **szalon, uri, ebédlő- és hálószobáknak legujabb styl szerint. Ágy-, asztal-, flanel-, kocsi- és utazótakarók, függönyök és portierek** minden minőségben és árban.

PAPIRKÁRPITOK **a legelegánsabb, valamint a legegyszerübb** kivitelben jutányos árak mellett.

Haas Fülöp és Fiai **gyárosok, magyar királyi udvari szállitók.**

Főüzlet: Budapest, V., Gizella-tér 1. Fióküzlet: Budapest, IV., Kossuth Lajos-utcza és Ujvilág-utcza sarok. (Gentri-kaszinó palota.)

Budapest, 1903. Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-társulat betüivel.

KONEK *Ida*, festő, * Pozsony, 1856 jún. 13. Budapesten, Münchenben és Párizsban tanult s 1879 óta Budapesten állította ki képmásait, csendéleteit és tájképeit (pl. Vajdahunyadi vár a városligeti tónál). Négy csendélete, Férfitanulmány, A művész gyakorlata, Öregasszony, Sekrestyében és Viareggia-i részlet c. festményei a Szépművészeti Múzeumban, Régész c. festménye és több városligeti tájképe a főváros, Gyermekek a fűben a pozsonyi múzeum, két csendélete a kassai múzeumban van. A köbölkúti templom részére három oltárképet festett.

K.G.I.5781

P. A. Masastri

Mária a gyermek Jézussal:

A Madonna
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
himzésű kék palás
gas ruhája ~~rozsa~~ megy
tengelicze röpül. [illegible]
hol város ~~[illegible]~~ terülek F

Olajfestés, mér[illegible]
~~[illegible]~~ Ar[illegible]

22

Lthra

3500 lira.

F A keret alsó párkányán:
AVE MARIA GRA[illegible]
IN MULIERIBVS E[illegible]

Konek Ida

* *Konek Ida* k. a. (az egyetemi tanár széptehetségü lánya), kit egy izben már, mint Vastagh György tanitványát mutattunk be, közelebb egy „Csöndélet“ cimü képet fejezett be. Régi tárgyak (hurja pattant hegedü, renaissance óra, ékes kulacs, avult kötésü könyvek, elsárgult hangjegyek, ékitményes serleg) festői és érdekes csoportját képezi e mű, melyen a biztos rajz s az ecsetkezelés egyaránt figyelemre méltó.

Képzőművészet. heine

1879. 127. l.

Legkön

PADOZAT BEERESZTŐ VIASZAT

csak a fennevezett cégnél kapható, ajánlani.

Ezen beeresztő-viasz, mely könnyü használata, tartóssága és olcsósága által magát kitünteti, $^1/_2$ kilós bádog-szelencében 1 ftért, egész kilós szelencében 2 frtért, a fennevezett raktárban kaphatók haszn. utasitással.

Megrendeléseknél kéretik tudatni, kemény vagy puha padozathoz szükségeltetik-e

Vidékbeli megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Idő, fáradság és pénz-kimélés!

legnagyobb raktára.

ke-

t is

ap-
vá-
Bu-

ÉSZETI SZEMLE"

LYÓIRATRA

nyosabb áron felvétetnek

ÈS KÖNIG

ereskedésében,

tcza, gróf Andrássy-féle palota.

a „Hunyadi Mátyás" intézet gyorssajtóin.

Konek Ida.

Műtermi kiállítások.

A Kmetty-utczai szomszédos műteremben Konek Ida festményeinek kiállítása látható. Konek Ida csendéleti képekkel szerzett művészi nevet. Virágai, gyümölcsei, és különböző asztali és házi holmik után festett képei hosszú változatos sorozatban képviselik a művésznő alkotásait.

Vas. Ujs

1903. 837. f.

Tavasz. KONEK IDA rajza.

Uj Idők 1896. II. 22. sz.

Mikor lefekszünk, kis szobánkban, még vidáman beszéli el, hogy Balla úr is fürdőre megy a nyáron, ugyanoda, a hova mi, s nevet, mikor látja, hogy megnyúlt az arcom erre a hírre.

De a mint eloltjuk a gyertyát és sötét lesz a szobában, halk, mély sóhajtást hallok az Ilka ágya felől.

A leeresztett ablakfüggönyön át halványan szűrődik be a hold ezüstös fénye; odakünn a csöndes, meleg nyári éjszakában nesztelenül vándorolnak csillagról-csillagra az aranyszárnyu, láthatatlan tündérek, kikről a gyermekek mesélnek . . . Ilka felül ágyában és karjára hajtva fejét, némán látszik figyelni valamire.

Tudom, hogy most a zenét hallgatja ott a Margitszigeten, s behunyt szemmel is látja a szomszédasztalnál Radovay Gábort, ki ezelőtt két héttel még a mi asztalunknál ült, de nem fog ott ülni többé soha . . .

Gyorsan kimászom ágyamból, s odaülök az ő ágya szélére.

— Kedves Ilkám — súgom fülébe — úgy szerettem volna már azt a Radovayt leönteni egy pohár hideg vízzel! Igazán sajnálom, hogy nem tettem meg!

Ilka elneveti magát.

— Miért, te bohó?

— Mert attól bizonyosan náthát kapott volna, és legalább ő sem aludna most, hanem szintén sóhajtana!

— Csak nem gondolod, hogy én talán sóhajtozom utána! — felel Ilka kissé sértődve és visszafekszik ágyába.

Jobbnak látom nem folytatni tovább e tárgyat. Én is visszafekszem s álmodozom tovább. Hurrá! Egy hét mulva utazunk a fenyvesek közé! Ott mégis szebb lesz mint falun!

III.

— Mariska, oh Mariska, nézd csak, mily felséges szép kövirózsák!

— Terike, ne hajolj oly nagyon előre! Jaj, leesel! Jaj, ez a szikla rádszakad!

Én csak nevetek.

— Oh, te kis gyáva! Ha szédülsz, vagy ha félsz, ne jöjj ide. Én lemászok és leszakítom azt a gyönyörü kövirózsát. Soha életemben nem láttam még ilyen szépet!

— Terike, Terike, leesel!

Nem is hallgatok a kis, félénk Mariskára. Szerencsére senki sincs közel, a ki megakadályozhatná vakmerő kísérletemet.

Reggel korán van, s fenn vagyunk a Sólyomtetőn, ketten Mariskával; anyuskáék és Ilka lenn maradtak a hegy lábánál, Róbert pedig, ki velünk jött fel, elkóborolt valamerre verebekre vadászni. Állítólag sólymokat keres, de én tudom, hogy csak verebeket fog lőni.

A magas, merészen kiugró sziklacsúcsról fölséges kilátás nyílik messze be Csíkmegyébe. Hat falu látszik elszórva a völgyben; a kanyargó Olt pedig mint egy széles ezüstszalag húzódik végig.

Körül, a kéklő messzeségbe veszve, emelkednek a magas hegyek, a Királykő, a Várkő, a Sávorostető, régi székely várak omladékával, felhőtaláros fejükön sötét, dús fenyveskoszorúval. Olyan szép mindez, mint egy tündérországban.

Sokáig gyönyörködünk benne, de az én szemem csakhamar megakad a kövirózsákon. A kiálló sziklacsúcs alatt, hol állottunk, a kövek és sziklatörmelék között ott virítottak és pompáztak húsos-zöld, píros rojtos leveleikkel.

Lent a szédítő mélységben óriás sziklatömbök és hegyes, csudás alakzatu kőcsipkézetek meredeznek elő, rejtelmes sziklaodukat és barlangokat alkotva, melyekben a mesevilágban tündérek tanyázhattak, jelenleg azonban csupán baglyok és denevérek.

Még lentebb pedig, körüllöttünk mindenfelé a sötétfő fenyőrengeteg mint egy hullámzó tenger terül el, haragos-zöld, hideg, tűélességű hullámokkal.

Négykézláb kúsztam le a meredek sziklafalon.

Egy pillanatig eszembe jut ugyan, hogy szép, piros-babos ruhám talán áldozatul esik . . . De se'baj, nyugtatom meg magam; ha el is szakad, Ilka majd megvarrja.

Az első rózsát szerencsésen le is szakítottam, de ott lejebb még szebbek kínálkoztak. Merészen kúszok tovább; úgy képzelem magam, mintha mókus volnék. Nem hiában volt mindig kitünőm a tornából!

A Mariska kétségbeesett sikoltozását sem hallom már; úgy hiszem szegény igedtében kővé meredt.

A második rózsa is szerencsésen kezem között van, de ekkor — oh Istenem — ruhám egy kiálló sziklacsúcsban úgy megakad, hogy nem tudok mozdulni se jobbra, se balra . . .

Hiába igyekszem, hiába próbálom így is, úgy is, minden kisérlet hiábavaló; verejtékező homlokkal hagyom abba.

Tudom, hogy egyetlen vigyázatlan mozdulat életembe kerülhet; ha egyszer itt leszédülök, lezuhanok ebbe az iszonyú mélységbe, nincs ember, a ki akár élve, akár halva, valaha megtaláljon . . .

Fölnézni sem merek Mariskához, lenézni sem merek a mélységbe — s egyszerre úgy érzem, mintha valami szörnyű nagy bolondságot cselekedtem volna, mikor ide lemásztam.

Most mitevő leszek? . . .

Egy pillanat alatt eszembe jutnak mindenféle gyászos történetek szerencsétlenül járt hegymászókról; még a tordai kéményseprő szomorú esete is eszembe jut, ki odaszorult a tordai hasadék sziklái közé, mikor a Dárius kincsét kereste . . .

— Mariska, Mariska — kezdek erre keservesen kiáltozni. — Jaj, mit tegyek, nem tudok mozdulni innen! . . .

Nem láthatom Mariskát, de hallom, mily rémült sikoltozásra és hangos zokogásra fakad.

— Oh Terike, Terike, minek is másztál oda le, látod, látod! . . . Tartsd fenn magadat, én elszaladok segítségért! . . .

Egyszerre véget ér az én bátorságom is.

— Ne menj el Mariska, én — én — félek egyedül! . . Oh Istenem, Istenem, mi lesz velem . .

— Ne sírj Terike . . . Én elfutok Róbert után, megkeresem . . .

— Nem, ne hagyj itt . . . Úgy is hiába, már nekem végem van, senki sem segíthet rajtam! . . . Oh Mariska, hogy fognak búsulni anyuskáék, ha megtudják, mi történt velem! Éppen úgy járok, mint a tordai kéményseprő! Mariska, neked hagyom a rózsaszín kis kendőmet, melyet úgy szerettél és Balla tanár úrnak mondd meg, hogy az őszszel jobban akartam tanulni . . .

Nem tudok tovább beszélni, a könyek elfojtják szavamat.

Egyszerre valami zörejt hallok hátam mögött, mintha valaki a sziklák és kőtörmelékek között kúszva közeledne felém.

— Mariska! — sikoltom ijedten. — Jaj nem látod, egy medve jön-e, vagy egy farkas? . . .

— Tessék csak nyugodtan maradni, kisasszony, — szólal meg egy ismeretlen hang. — Ne mozogjon úgy, mert könnyen elveszíti az egyensúlyt.

(Folyt. köv.)

Konek Ida

KIÁLLÍTÁSOK. Konek Ida kiállítása megnyílt szept. 31-én

Művészet 1907. 413. l.

ndozer (Descartes)

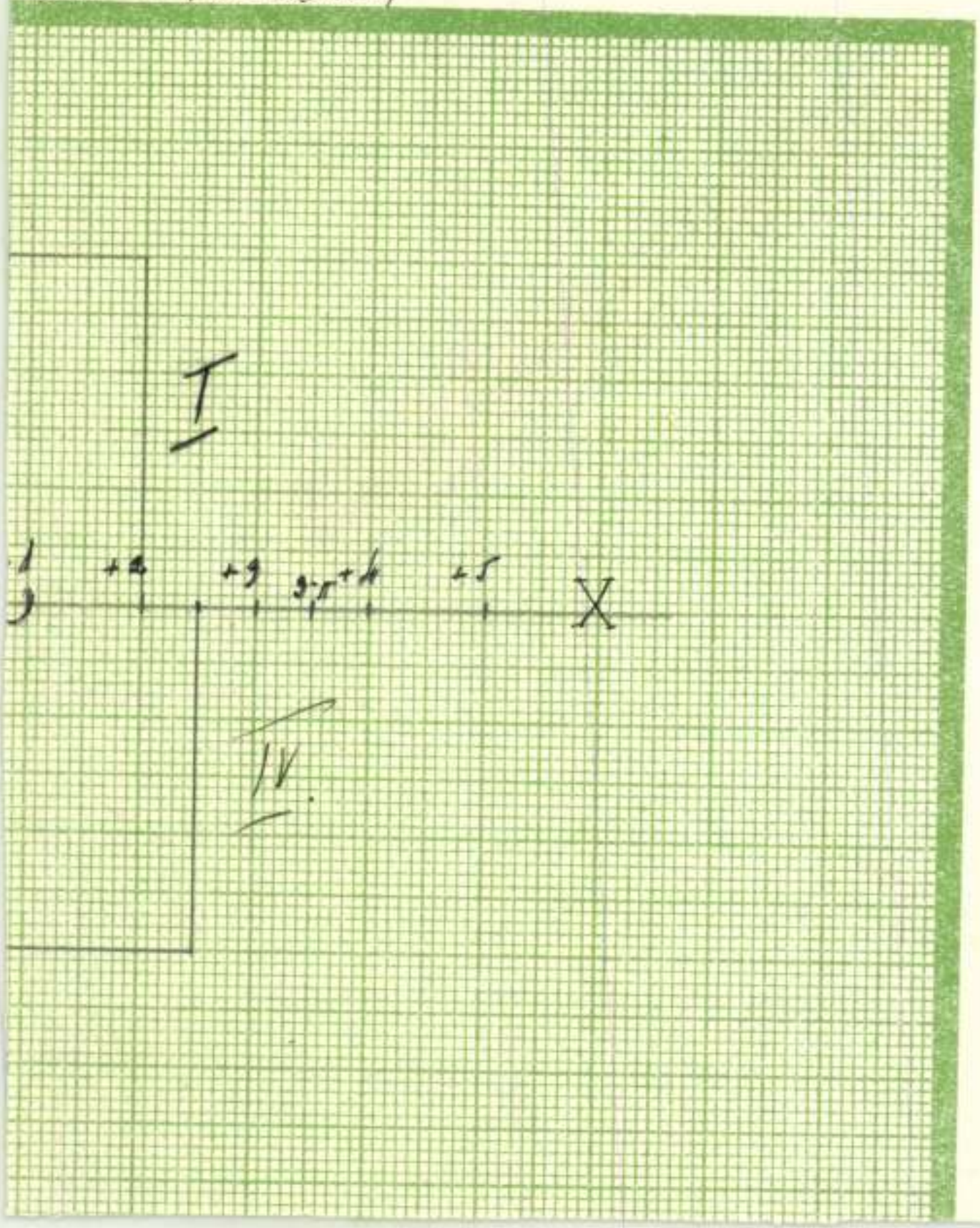

Konek Ida

KONEK IDA. TIROLI KORCSMA-JELENET.

Kiállítás. 1886. őszi kiáll. II. emelet

lános tüzérségi támadtatása napján, az „Aspern" cirkáló, a „Huszár" romboló és négy torpedónaszád kiséretében, ezt a feladatot teljesen indirekt tüzeléssel — ami, a fennállott viszonyok mellett a maga nemében egészen ujdonszerü és először alkalmazott módszer volt — repülőgépmegfigyelés segitségével megoldotta. Hogy mennyire sikeres volt az indirekt tüzelés alkalmazása, azt mi sem bizonyitotta jobban, mint az elért teljes eredmény: három óra lefolyása alatt az „Aspern" 12 cm-es ütegei robbanó gránátsortüzükkel a Preija-glava összes állásait (38 célt) pozdorjává lőtték és srapnelltüzükkel az ellenség ellenálló erejét annyira letörték, hogy az itt előrenyomuló Sorsich altábornagy magyarokból álló hadcsoportjának mindössze csak 8 halottja és 32 sebesültje volt. A Lovcsen-offenziva második napján az „Aspern" ugyancsak nyilt tengerről való ágyuzással a Budua felé eső parti magaslatokon megfészkelt montenegróiakat kényszeritette visszavonulásra. 1916 augusztus 1-én este a „Wildfang" és „Warasdiner" torpedórombolók kiszaladtak a Bocche di Cattaróból, hogy a kora reggeli órákban a Bari közelében lévő hadiépitményeket ágyuzzák. Az „Aspern"-nek jutott a feladat, hogy másnap reggel kifutva, az ágyuzástól hazatérő rombolókat „felvegye" és előrelátható ellenséges tulerő támadása ellen megvédje. Az „Aspern" két torpedónaszád kiséretében a parancsnak megfelelően kifutott és körülbelül három óra multán a tervszerü utvonalon, a különben rádiójelzés révén máris vele összeköttetésbe lépett hazafelé menetelő két romboló látkörébe is jutott, de ugyanakkor a már körülbelül fél órán át heves rádiójelek folytán várható volt ellenséges hajóosztag délen szintén felbukkant a láthatáron. Kezdetben füstgomolyagok, majd azokból kibontakozó árbocok és hajóvonalak a nagy sebességgel közeledő osztagban két cirkálót és hat nagy rombolót engedtek megkülönböztetni. A saját rombolóink ekkor még 8—10 tengeri mérföldre lehettek az egyenesen feléjük menetelő „Aspern"-től. A nagy ellenséges tulerő dacára az „Aspern" délnyugati utját még egy ideig folytatta, hogy a rombolókkal való egyesülését és azok megvédését, illetve lehetőleg megmentését biztositsa. Amikor a rombolók már mintegy 3—4000 méterre közeledtek volt, Konek az „Aspern"-nel 180 fokkal megfordult, biztosan tudván, hogy ők az ő közel 30 mérföldes sebességükkel a maximálisan 20 mérföldnyi sebességet kifejthető „Aspern"-t utólérik, mielőtt az ellenség hathatós tüz alá vehetné őket. Az időközben erősen közeledett ellenséges osztagban tisztán kivehető volt már egy „Liverpool" tipusu angol és egy „Ninio Bixio" tipusu olasz cirkáló, valamint francia és olasz rombolók. A következő pillanatokban az ellenség megkezdte a tüzelést, mire az „Aspern" is az ő ütegeinek maximális portéejába beérkezett osztagra tüzelni kezdett. Mind hevesebb tüzérségi harc fejlődött ki az egy „Aspern" — rombolóink 7 cm-es ágyui nem vittek a körülbelül 9 kilométernyi távolságra — és az ellenséges osztag nyolc egysége között, amelyek közül az angol cirkálónak 15 cm-es, az olasz cirkálónak 12.5 cm-es, az olasz és francia rombolóknak pedig 12, illetve 10 cm-es ágyui voltak. Az ellenség tüze igen jól volt irányitva, az egymást követő, gyors ütemben leadott sortüz gránátjainak becsapásai ugyszólván beburkolták a mi egységeinket, szerencsére anélkül, hogy egyelőre találatot eredményeztek volna. Viszont az „Aspern" 12 cm-esei is jól lőttek és észleleteink szerint két ellenséges egységen telitalálatot is értek el. Amennyiben azonban az igen nagy ellenséges tulerő következtében teljesen egyenlőtlen tüzérségi harc hosszabb időre való továbbvitele a megsemmisités veszélyével fenyegette a mi összes egységeinket, K. arra határozta el magát, hogy támadólag lép fel, abban a reményben, hogy ezen, mindenesetre váratlan mozdulatával az ellenséget megfélemliti. 180 fokkal ujból megfordult és hegyes szög alatt az ellenséges osztag felé tartott. Rombolóinknak és torpedónaszádjainknak külön parancs nélkül is követniök kellett a vezérhajó mozdulatait. A legnagyobb hevességre fokozott, pergőtüzszerü ágyuzással, melynek több ellenséges egységen ujabb telitalálatai voltak, tényleg sikerült aránylag rövid idő alatt az egész ellenséges osztagot — egy kazánjában vagy gépezetében sulyosabban megsérült, csak lassabban elkullogó romboló kivételével — megfutamitani és teljes gőzzel való visszavonulásra kényszeriteni. Az ellenség körülbelül háromnegyed órányi harc után letünt a láthatárról. Erre a mi osztagunk most már háboritatlanul bejuthatott a cattaroi öbölbe. Az „Aspern"-nek egy jelentéktelenebb vizalatti, a „Wildfang"-nak pedig egy árboctalálata volt. 1917 május 1-én lett K. sorhajókapitány, április elejétől december közepéig a „Sankt Georg" páncélos cirkálón a cirkáló flottillának törzskari főnöke volt és ebben a minőségében többek között részt vett a Kormányzó Ur Őfőméltósága dicsőséges otrantoi ütközetében. 1917 december 18-tól 1918 február 10-ig az olasz fronton a caorlei partszakasz parancsnoka az I. Isonzo-hadsereg keretében, 1918 február 11-től március végéig a polai kikötői tengernagyság (Hafenadmiralat) törzskari főnöke volt. Április elején, amikor a Kormányzó Ur Őfőméltósága lett a cs. és kir. hajóhad parancsnoka, Koneket választotta törzskari főnökévé a „Viribus unitis" dreadnought lobogós hajón. Horthy Miklós bámulatos tettereje és kiváló

vitézsége magas uj helyzetében is szakadatlanul megnyilvánult és hajóhadunk az addiginál jóval nagyobb tevékenységet is fejtett ki, azonban az általános világháboru-helyzet, sajnos, már nem engedte meg oly nagy koncepcióju akciók keresztülvitelét, amelyek a világháboru végkifejlésére döntő befolyást gyakorolhattak volna. A kedvezőtlen kimenetelü juniusi Piave-offenziva, majd a hazafiatlan elemek bomlasztó munkája feltartóztathatlanul a szomoru emlékü összeomláshoz vezettek. Horthy, a mindenkori helyzet éles felismerésével és szokott páratlan erélyével, mindvégig erős kézben tartotta a hajóhad fegyelmezettségének és akcióképességének gyeplőit. Amikor október végén legfelsőbb királyi parancsra a hajóhad átadatott az „osztrák-magyar birodalombeli szerbek, horvátok és szlovének nemzeti tanácsá"-nak, Horthy Miklós ezt a nagy tapintatot igénylő szomoru aktust (mint törzskari főnöknek Koneknek kellett megszerkesztenie az átadási jegyzőkönyvet) igazi magyar nagyurhoz és tengernagyhoz illő méltósággal vitte keresztül, ekkor is összes alantasainak osztatlan hódoló bámulatát kiváltva. Igy többek között kikötötte volt, hogy csak az ő kihajózása után vonattathassék be az ő tengernagyi parancsnokló zászlója és csak ezután váltathassék fel a cs. és kir. haditengerészet dicső emlékü, soha le nem győzött piros-fehér-piros lobogója az ujdonsült délszláv „trobojnicá"-val. Másnap, november 1-én reggel a „Viribus unitis", két olasz nemkombattáns tiszt (egy haditengerészeti mérnök és egy hadseregbeli főorvos) által felrobbantva — akik az átadás után lábrakapott rendetlenség és gondatlanság mellett éjjel az ugyszólván már alig őrzött és védett kikötőbe behatolhattak — Pola kikötőjében elsülyedt, szinte jelezni akarván, hogy az uj lobogó alatt nem akar tovább élni és szolgálni. Az összeomlás után K. körülbelül egy évig az olaszok által internálva volt Lovranában, ahonnét 1919 november havában, az akkori Fővezér hivó szavára, Triesztbe és onnét egy olasz jóismerőse segitségével titokban szerzett utlevéllel Wienen át Budapestre szökött, hogy további szolgálatait hazájának felajánlja. Mint haditengerészeti delegátus tagja volt a magyar békedelegációnak Neuillyben. Hazatérése után a külügyminisztériumban közel három éven át uj chiffrekodexet dolgozott ki és egyuttal katonai szolgálatot teljesitett mint a katonai felszámoló hivatal csoportvezetője, majd mint a főtiszti becsületügyi fellebbviteli tanács elnöke és a legfelsőbb honvédtörvényszék alelnöke. 1920-ban ellentengernagy, 1924-ben altengernagy lett. 1924 elején az OTT társelnökévé nevezetett ki és ebben a minőségében az országos leventeintézmény vezetője volt 1927 nyarán történt nyugdijaztatásáig. Érdemei elismeréséül békében a katonai érdemkeresztet, a bronz Signum Laudist és a hágai emlékérmet, a világháboruban a Lipót-rend lovagkeresztjét, a III. oszt. vaskoronarendet, a III. oszt. katonai érdemkeresztet és a bronz Signum Laudist, valamennyit a hadidiszitménnyel és kardokkal, valamint az I. és II. oszt. porosz vaskeresztet kapta meg és az összeomlás előtt a II. oszt. vaskoronarend elnyerésére terjesztetett fel. Háboru utáni szolgálataiért a II. oszt. magyar érdemkeresztet a csillaggal nyerte el.

Konek Ida, festőmüvésznő. Pozsonyban és Budapesten az „öreg Vastagéknál" kezdte meg müvészeti tanulmányait, majd Münchenbe ment és itt két évig dolgozott. Itten festett képeivel szép sikerrel vett részt különféle tárlatokon. Kitünő kritikát kapott és egy müncheni festőiskola vezetésével szándékozták megbizni. Képei közül egy félaktot ábrázoló képét gróf Zichy Jenő vette meg. Párisi tartózkodása alatt Munkácsy Mihály engedte át részére mütermét. A párisi Szalónban rendezte kiállitását, nagy sikerrel. Párisból Olaszországba ment, ahol Florenzben két évig, majd Hollandiában, Karlsruhéban és Münchenben dolgozott. 1914-ben jött vissza Magyarországra és itt a Nemzeti Szalon több tárlatán vett részt. Nevezetesebb képei: Lábbadozó, Villásreggeli, Börtönőr; ez az utóbbi képe Margit főhercegnő tulajdonát képezi. Néhány képe van a Szépmüvészeti Muzeum, ezenkivül hazai és külföldi mügyüjtők tulajdonában.

Konok Tamás, ny. min. tanácsos, okl. erdőmérnök. Született Békéscsabán, 1865-ben. Középiskoláit szülővárosában és Szarvason, főiskolai tanulmányait a selmecbányai Bányászati és Erdészeti Akadémián végezte, ahol erdőmérnöki oklevelet nyert. Pályafutását, mint müszaki dijnok a besztercebányai erdőigazgatóságnál kezdte meg. 1896-ban segédtanári minőségben a görgényszentimrei erdőőri szakiskolához osztották be. 1898-ban a kolozsvári erdőigazgatósághoz nevezték ki erdésszé, 1902-ben a lippai főerdőhivatalhoz helyezték át és megbizták a lippai erdőgondnokság vezetésével. 1912-ben a földmüvelésügyi minisztérium erdészeti főosztályára került, ahol fokozatos előrehaladás után min. tanácsosi rangra emelkedett. 1925-ben nyugalomba vonult.

Konop Frigyes, ny. DSA. főfelügyelő. Székesfehérváron született, 1872-ben. Középiskolai tanulmányait szülővárosában és Budapesten elvégezve, egyéves önkéntesi évét a

Konek Ida

2206. Konek Ida:

Csendélet.

A négyszögletü asztalon, a melyet részben a háttérbeli sötétzöld bársony függöny takar, virágtartó, egy czintányér, egy majolikatál, több őszi baraczk és talpas üvegserleg, fedellel van ábrázolva. A virágtartóban kóró, gyümölcsös csipkerózsa és kék bogyós növény alkot csokrot. Az őszi baraczkok közül három egész és két fél az asztalon, hét a kékvirágos tálban és egy ez alatt nyert elhelyezést. Jelzése alól jobbra: Konek.

Vászon, mér. 68 : 75 cm.

Vétetett az 1902: VII. 24-iki 46916 számú leirat alapján 250 Kán. Elszámoltatott 1902: VIII. 3-án (579/902), az elszámolás tudomásul vétetett 1902: XI. 27-én (848/902)

69236/1902. leirattal.

Vid. Muz.

~~2206. Konek Ida:~~

2206. Csendélet.

A négyszögletü asztalon, a melyet ~~részben~~ a háttérbeli sötétzöld bársony-függöny részben takar, virágtartó, ~~egy~~ czintányér, ~~egy~~ majolikátál, ~~több~~ őszi baraczk és ~~egy~~ talpas üvegserleg ~~fedéllel~~ van ~~ábrázolva~~. A virágtartóban kóró, gyümölcsös csipkerózsa és kék bogyós ~~hövény~~ vadszőlő-galy alkot csokrot. Az őszi baraczkok közül három egész és két fél az asztalon, hét a kékvirágos tálon és egy ez alatt nyert elhelyezést. Jelzése alól jobbra: „Konek".

Vászon, mér. 68 : 75 cm.

Vétetett az 1902: VII. 24-iki ~~[illegible]~~ 46916 sz. leirat alapján 250 Kán (579/902). Elszámoltatott 1902: VIII. 3-án és az elszámolás tudomásul vette az 1902: XI. 27-iki 69236 szv. sz. leirat. (848/902).

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott a békés-csabai muzeumi egyesületnek (833-903).

Vid. Muz.

46916-902.

2857

46. Konek Ida.

(Sz. Pesten 1854. junius 13-án.)

Csendélet.

A szürke márványasztalon, fa fedeles kupa körül, ~~melynek oldalán domborműben kivitt alakokat látunk~~, balról három sarkára állított és jobbról két egymásra fektetett könyvet helyeztek el. Az előbbiekből kettő a kupára dűl s az utóbbiakon kerek aranytál fekszik virágokkal. Elől a nyitott foliánson akáczgaly négy sárga virággal; a kutyabőrkötésü könyvön, a melynek sarkán »M. F. QUINTIEI Institutiones Or. stb. 1575« olvasható, fehér virág; és a tálon meg körülötte fehér és lila orgona ~~köti le figyelmünket~~. A háttér zöld függönyének alja az asztalnak balsarkát fedi s jobbról a szekrény dísze egy tál. Jelzése alól jobbra: »*Konek, Paris.*«

Vászon, méretei 69·8 : 104·5 cm. — Ltsza 454.

[1895: III. 54. — 1896: III. 46. — 1897: III. 46. — 1898: III. 46.]

~~Vételett 1895-ben. — Ltsza 454.~~

[Kiállgesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

— 1900: III. 46. — 1901: III. 46. — 1903: III. 46. — 1904: III. 46. — 1905: III. 46.

-2206

2205. Konek Ida: falvéd

Sz. Budapesten 1856 junius 13-án.

2205. A sekrestyében.

A firenzei székesegyház sekrestyéjében, füzért tartó angyalokkal diszitett szekrény előtti padon, kanonok ül és mutatja a mellette álló növendék-papnak a szertartás-könyvet. Kissé jobbra fordulva pápaszemet visel, jobbjával a térdére fektetett könyvet fogja és lábait keresztbe vetette. Hosszú haja, bajusza és körszakálla ősz, öltözete pedig: piros mucetum, csipkés chorale, fekete reverenda. A clericus kissé balfelé hajlik, kezeiben füstölőt tart, kar-ingének csokorra kötött szalagja rózsaszinü, fekete reverendája rövid, czipője csatos. Balról a szekrényen börkötésü könyv, és sárga-réz-gyertyatartó köti le figyelmünket. Jelzése alól jobbra Konek, Firenze 4.

Fa, mér. 55.1 : 35.9 cm.

Vétetett az 1902: VII. 24-iki 46916 sz. leirat alapján 250 Kán (579-902). Elszámoltatott 1902: VIII. 3-án és az elszámolást tudomásul vette az 1902: XI. 27-iki 69236 szvsz. leirat (848/902).

Az 1903: XII. 5-iki 83212 sz. leirattal kiadatott Veszprém vármegye közönségének (833-903).

Vid. Muz.

46916-902

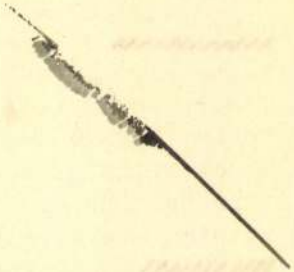

3798. Konek Ida.

Sz. Pesten 1856 június 13-án.

A művész gyakorlata.

Az ábrázolt művész egy szürke márványfedelű és aranyozott lábú barokasztal mellett ül, kissé jobbrafordult és hegedűn játszik. Előtte csatos könyvekhez támasztott hangjegy van. A könyvek és a fehér lapok alatt fekvő kék hangjegyfüzet felirata: »FVVOLA«. Haja és szemöldöke fekete, szeme szürke, bajusza és szakálla leberetvált. Öltözete: hímzett szélű zöld kabát, ing fodor-kézelővel, csokorra kötött fehér nyakkendő, ugyanilyen színű mellény és csíkos sötét nadrág. Az asztal piros pelucheterítője lelóg. A háttérben, a bordó függönytől jobbra, kép látszik, a mely mandolint tartó leányt és balrafordult ifjút ábrázol. Jelzése balról félmagasságban: »*Ida Konek. München, 82.*«.

Vászon, méretei 68·8 : 54·4 cm. — Lelt. sz. 3798. — Vétetett 1908 április 30-án a művésznőtől 500 K-án (641–908). — Elszámoltatott 1908 május 8-án (1001–908). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

III.

512 (3798).

622 (268).

III : 512

Vét. 1908

a szemeinek a kifejezése, mikor szinte keresztül szúrt engem a tekintetével. . . . Volt a szemében valami ragadozó, valami leereszkedő . . . de amellett valami kellemetlen kifejezés. Ezeket a szemeket álmomban nem láttam. Különös arca volt a bárónak! Fonnyadt és kimerült, de ennek ellenére is fiatalos, kellemetlenül fiatalos! Az én „éjjeli" apámon azt a mély forradást sem láttam, mely új ösmerősömnek a homlokát egész hosszában keresztülvágta, s amelyet mindaddig észre sem vettem, amíg közelebb nem húzódtam hozzá.

Alig hogy közöltem a báróval az utca nevét és a ház számát, amelyben laktunk, amikor hátulról odalépett hozzá egy, szinte a szemöldökéig köpenybe burkolt néger és a vállára csapott. A báró hátranézett, így szolt: „Áh! Végre!" s könnyedén bólintva felém a fejével, a négerrel együtt bement a kávéházba.

Én egyedül maradtam a sátorban és be akartam várni a báró eltávozását, nem annyira azért, hogy újra beszéljek vele (tulajdonképen el sem tudtam képzelni, hogy miről is beszélgethetnénk) — mint inkább azért, hogy újra ellenőrizzem első benyomásomat. — De elmult egy félóra; elmult egy óra. . . A báró nem került elő. — Bementem a kávéházba, végigjártam az összes helyiségeket, — de sem a bárót, sem a négert nem láttam sehol. . . Alkalmasint mindaketten a hátulsó ajtón távoztak.

Kissé megfájult a fejem, s hogy felfrissítsem magamat, a tengerpart mentén kisétáltam a városon kívül lévő parkba, melyet vagy kétszáz esztendővel ezelőtt csináltak. Miután a hatalmas tölgyek és platánfák árnyékában vagy két óra hosszat sétáltam, hazatértem. (Folytatjuk.)

A himlő elleni oltás.

Védőoltás, hatása, szérum előállítása.

Midőn Wien felől, az ott uralkodó feketehimlő járvány híre hozzánk érkezett, az illetékes hatóságok felhívására, megindult a védőoltás.

Eltekintve a törvényes oltási kényszertől, felvilágosodott közönségünk sietett e csunya betegség útját elvágni. Ma, midőn majd minden ember beoltatta magát, nem lesz érdektelen, a védőoltásról néhány szót papirra vetni.

Mindenki tudja azt, hogy a ragályos betegségeket baktériumok okozzák. Igaz, hogy sok betegségnél, ezek speciális okozója még ismeretlen, de a tovaterjedés és megbetegedés módjaiból következtetve, feltehető, hogy ezeknél is, valamely baktérium szerepel mint ok, csak a mikroszkop tökéletlensége oka, hogy ezek eddig láthatatlanok maradtak.

Így vagyunk a feketehimlővel is, okozója ismeretlen, talán sikerül ezt is felfedezni, ha a mikroszkopot tökéletesítve, a ma legkisebbnek ismert, 0·0005 mm. széles és 0·001 mm. hosszú influenza bacillusnál parányibb baktériumok is láthatókká lesznek.

A baktériumok mivoltáról, válfajairól, szaporodásáról stb. e szűk keretben nem teszünk említést, — erről talán máskor — ma csak általánosságban.

A baktériumok sajátsága, hogy megfelelő környezetbe jutva, gyorsan szaporodnak, és minden elérhető szerves anyagot vegyileg megbontanak, egy mérget, a baktérium-tozint produkálva. E tozinnak az a sajátsága, hogy önmaga ugyanazon hatást képes kifejteni, mint az őt produkáló baktérium. E körülmény használtatik fel az oltóanyag előállításánál.

A gondviselés bölcsesége úgy rendezte be az emberi szervezetet, hogy a külső támadások ellen védekezni tudjon. Ilyen védőeszközök az élő testben a fehér vérsejtek vagy leukociták. Ezek a lép- és csontvelőben képződő, szabadon mozgó sejtek, melyek szülőhelyükről a vér- és nyirok-erekbe jutnak. E sejtek idegen testeket magukbazárni, elnyelni képesek, sőt a baktérium-telepeket e célból egyenesen felkeresik, mint az kisérletileg szépen kimutatható.

Egy másik védőeszköz — ma ez a fontos reánk nézve — a szervezet védőanyag, alezin produkáló képessége. Ha potagen, vagyis betegségokozó baktériumokat a vérbe, vagy egyáltalán a test nedveibe helyezünk, itt hamarosan elpusztulnak. Buchner e jelenséget az alezin hatásának tudja be.

Az egészséges test minden baktérium mérgének megfelelő ellenmérget produkál. Ha a szervezet legyengült, vagy bármely egyéb ok folytán a baktériumok elhatalmasodnak felette, akkor bekövetkeznek az illető méregnek megfelelő tünetek, egyik vagy másik fertőző betegség.

Ha a szervezet e küzdelem után mégis győztes marad s a beteg felépül, az átszenvedett betegség folyamán felhalmozódott ellenméreg révén egy időre ezen baktérium behatása ellen immunis, védett lesz.

E tényt már a középkorban is ismerték, mert a nagy himlőjárványok alatt az ápolószemélyzetet oly egyének közül válogatták, kik e betegségen már átestek.

Keleten már régen — sőt ma is — a feketehimlőben enyhén megbetegedett egyénekből vették az oltóanyagot. Anglia követének neje, lady Wortley Montagne, ezen módszert 1721-ben hazájában ismertette, de miután az ilyen oltás gyakran súlyos megbetegedést von maga után, nem nyert elterjedést.

A ma is szokásos eljárás megteremtője Jenner angol orvos, ki azt tapasztalva, hogy himlős tehenek fejése által fertőzött és megbetegedett egyének a feketehimlővel szemben immunisok lettek, az ilyen tehenekből vett anyagot használt fel védőoltás céljára.

Ma egészséges borjút oltanak be tehénhimlővel,

egy idő múlva vérét veszik, s e vért egy edényben állni hagyják. Az edény fenekén lassan lerakodnak a vörös vérsejtek, fibrin stb. felül pedig az ellenmérget tartalmazó vérsavó — szérum marad. A szérumot porcellán-lemezen átszűrik, bakteriologiailag vizsgálják, állatokon próbaoltást végeznek s a használhatónak bizonyult anyagot, két embernek megfelelő adagokban, kis üvegekbe fiolákba töltik, melyek nyakát légmentesen beforrasztják.

E szérum, csekély sebzés útján a testbe jutva, 10—12 évig terjedő immunitást eredményez.

A himlő-védőoltás hatása szembetűnő, ha összehasonlítjuk a himlőesetek számát oly államokban, hol a védőoltás kötelező, azon államokéval, hol ily kényszer nincsen. Így az 1870—71-iki poroszfrancia háborúban, az oltásra kötelezett németeknek 450 emberük pusztult el feketehimlőben, míg az oltáskényszert nem ismerő franciák soraiból 23,400 embert szedett a fekete halál.

Ma is így vagyunk! Ausztriában dühöngött a járvány, hazánkban pedig egy eset sem fordult elő, a közvetlen szomszédság és folytonos érintkezés dacára.

Sz. Sch. A.

KONEK IDA KIÁLLÍTÁSA. A Kmety-utcában, a Városliget felé, lakik két kisasszony, akik most — ősz elején — elhagyják régi hajlékukat, külföldre mennek, mert egyikük még mindig tanulni akar. A Konek nővérekről van szó, Konek Idáról, a festőnőről, aki most az ő meghitt és csöndes fészkében könnyezve búcsúzik a képeitől, amiket az érdeklődők és az ismerősök szétkapkodnak, hogy könnyebb podgyásszal indulhasson. Végtelenül egyszerű, igénytelen és kedves képek ezek, csend-életek, zsánerképek, gonddal, szeretettel lehelve a vászonra. Sehol semmi nagyot akarás, semmi erősebb, rikítóbb szín, a multból a jelenbe tévedt álmok és hangulatok reszketnek a világos, barátságos műteremben. Künn fátyolos, őszi alkonyat, idebenn mintha valami régi melódia sirna fel a spinetten s az öreg hollandi kakukkos óra megkettyen a kandalló felett. Szelíd melancholiával kell járni ebben a sajátos, hajporos környezetben, ahol minden gyöngéd, törékeny, babaszerű. Szinte bántó a hangosabb szó s amint az ablakon át, messze sötétes árnyékokat rajzol az égre a város füstös, ködös lehelete, önkéntelenül is visszafordul az ember. Ott a nagy, merész, tülekedő és keserves élet, — itt a béke, a nyugalom és a megelégedés. Persze, hogy szív kell az ilyen világok megteremtéséhez s bár szívesen érezzük, hogy Konek Ida: festőnő, a két nővér együtt mégis inkább csak — poéta. (e.)

A MUNKÁCSY-SZOBORPÁLYÁZAT ismét nem járt a kívánt eredménynyel. A pályázók közül most a jury Pásztor János Tóth István és Horvay János szobrászművészeket zárt pályázatra hívja fel. Pásztor János két pályamunkáját, melyekről mindenki elismeréssel nyilatkozik, mint a pályázat legjobb szoborműveit, mai számunkban képben is bemutatjuk.

Kitüntetett magyar kiállítók.

A londoni ez évi nemzetközi amatőr-fényképező kiállításon a budapesti „Foto-Club"-ot azon kitüntetés érte, hogy 5 beküldött képét elfogadták, ami annál is inkább elismerést jelent, mert közel 5000 beküldött képből alig 250-et fogadtak el.

A magyar kiállítók névsora, kik mind a budapesti „Foto-Club" tagjai:

nagyrévi Haranghy György, Feledy Dezső, báró Vay Imre és Heisler Zoltán.

A magyarok dicsőségét még tetézi az a körülmény, hogy Feledy Dezső képe a kiállítási katalogusban is megjelent.

Főszerkesztő: Kogutowicz Károly dr.
Társszerkesztő: Endrődi Béla.

Kiadótulajdonos: Demjén Lajos.

T. munkatársainkhoz! Valamennyi kéziratot a szerkesztőséghez, V., Rudolf-rakpart 8. kérünk címezni. A kéziratoknak csak egyik oldalára szíveskedjék írni, némi margó üresen hagyásával. — Kéziratokat nem adunk vissza.

E folyóiratban megjelent apró közlések csak a forrás pontos megnevezésével, az egyes cikkek csak külön engedéllyel vehetők át. — Klisék átvétele miatt tessék a kiadóhivatalhoz fordulni.

Hornyánszky Viktor császári és királyi udvari könyvnyomdája Budapest, VI., Aradi-utca 14.

Konek Ida

Budapesti Barát
1886. okt. 15-é
(Művész-hölgyek.)

Konek Ida »Tiroli korcsma jelenet«-e egész ellenkezője az Alvó nőnek. A erős vonások, az alakok világos kidomborodása, csak a festmény előnyeül szolgálnak.

Műcsarnok őszi kiáll.
ismertetése

	Kor.
Pünkösdi rózsák	60
Holland szoba	80
Chrysanthemum	80
Gitározó leány	40
Müterem sárga függönnyel	120
Öreg muzsikus	100
Mariska gratulál	80
4 tanulmány-fej	200
Női akt	600
Utcza Rothenburgban	200
Anya gyermekével	80
Antwerpeni asszony	700
Boldog családi kör	200
Ibolyák	100
Kandalló	120
Irénke a kis anya	100
Landshuti polgármester	80
Hét németországi karakter-fej	200
Öreg anyóka	80
Vadárusok	400
Haldokló Magdolna (Copia)	400
Herodiás Sz. János fejével (Copia)	400

PASTELL és AQUARELLEK:

Bünbánó Magdolna	150
Leányka ibolyával	100
Chrysanthemum	80
Santa Croce-tér	60
Olasz utcza	80
Buzavirág	100

Több kisebb-nagyobb vázlat 20 kor.-tól 50 kor.-ig

Konek Ida

Van szerencsénk tisztelettel meghivni

KONEK IDA

GYÜJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK

megtekintésére. A tuloldalon felsorolt festmények **szerdán, pénteken, vasár- és ünnepnapokon** délelőtt 11 órától 1 óráig tekinthetők meg a művésznő saját műtermében, **Budapest, VI., Kmetty-utca 27.** szám alatt.

Belépődij 30 fillér, mely összeg a budapesti hadbavonultak hátramaradt özvegyek és árvák alapja javára szolgál.

LÉGRÁDY TESTVÉREK BUDAPEST

	Kor.
Ave Maria	160
Tátrai pásztorok	60
Hólabdák	400
Gyermek cseresznyefa alatt	250
Liliomok	100
Őszi hangulat	300
A merengő	300
Előkészület a jó ebédhez	500
A tudós	500
Cseresnye és muskátli	200
Mütermem egy része	350
Chrysanthemum	300
Antwerpeni haláruslány	600
November elsején	120
Egészséges álom	100
Hólabda orgonával	150
Czigányasszony gyermekkel	90
Ünnepi készülődés	190
Orgonavirág	80
Csendélet könyvekkel	350
Dus vadászat	600
Pheoniák	300
Breton fiatal leány	40
Tájkép	20
Pheoniák	350
Szalon-sarok	200
Gyöngyvirág	80
Hollandi leányka kötéssel	150
„ leányka tisztogat	200
„ leányka fujtatóval	200
Fényes az üst	250
Leányka lustálkodva	80
Rózsák	160

	Kor
Rózsák	50
Fehér rózsák	200
Szines rózsák	150
Sárga rózsák	120
Rózsaszál	35
Két rózsa	30
Rózsák üvegkorsóban	80
Pompás reggeli	400
Szegfüvek	180
Rothenburgi-kut	90
Előkelő kávézás	500
Erdőben	80
Lakás-részlet	100
Cseresznyék	150
Gyermek babával	100
Kapu bejárata	100
Kertrészlet	60
Szobaleány	50
Virágvásár	200
Őszi rózsák	180
Sz. Antal	80
Sárga baraczk	180
Őszi baraczk	160
Capri szigetén	80
Holland szoba	100
Női akt	200
Hollandi otthon	150
Orgonavirág	150
Csendélet hegedüvel	300
Gyümölcs csendélet	300
Müterem jegesmedvével	180
Müterem-részlet	180
A rossz tanuló	100

Konek Üdvözlő

Ahogy lapunk múlt számában már hírül hoztuk az olvasóknak, a csehszlovák baloldali építészek kongresszust hívtak össze Prágába. Ez a kongresszus október 29-től november 1-ig tartott és 145 építőművész vett rajta részt. Ez volt az első eset, hogy a korszerű építészet képviselői e köztársaságban találkoztak és összegyűjtötték tapasztalataikat, eredményeiket, valamint programot állítottak össze a jövő építészeti feladataira. Ez az a program, amelynek különös jelentősége van a mai lakáskérdés megoldásában, hogy a gyakorlati kérdésben és az építészek társadalmi helyzetét illető dolgokban.

A kongresszus [illegible] nyitotta meg. [illegible] előadásában [illegible] építészek együttműködésének szükségére. Azokra az építészekre gondolt az új építész fogalma alatt, akik a megelőző idealista művészeti irányzat helyett ma az építészetben a gazdaságosság, az ipari [illegible] és a [illegible] materialista követelésével lépnek elő. Ezek [illegible] nagy építészeti forradalma nem abban nyilvánul meg, hogy az épületen hiányzik a díszítés és a [illegible] egyszerűek, nem az a legforradalmibb építészetben, [illegible] csupasz homlokzatokat csinál. Nyilván [illegible] egy részt annak e modern felfogásnak, ami az építészetben hovatovább uralkodóvá válik. De amikor az orchitekturális egyszerűség, a vonalak eme tiszta vezetése, csak divattá válik, amit kényelemszerűen többé-kevésbé mindenki követ az új építészet belső törvényei nélkül, nem új építészet az. Az új építészet ennél többet akar. Tiszta szövegezést nyújt, amikor azt mondja, hogy a tipizálást következetesen akarja végrehajtani, hogy az építő elemek standardizálását kívánja s a munkamódszerek tudományos elemzését. Ez az építész tisztában van azzal, hogy tervelt keresztezi a mai társadalom gazdasági rendszere. A kapitalista rendszer nem tudja [illegible] használni az új [illegible]

ság széles rétegeinek lakásszükségletét kielégítse. Nem tudja, mert nem akarja. Köztudomású, hogy az építkezés ritmusa azért tört ma ketté, mert a bankó nem látja a maga rentabilitását a házépítésnél. A lakásra, főleg a kislakásra, ma nagyobb szükség van, mint valaha is volt, de a lakást kívánó proletariátus és a szegénylegő értelmiségi réteg

ınd Zeitschriften

Deutsche Bauzeitung.
DBZ Berlin SW 48 Wilhelmstr. 8. — Heft 46. veröffentlicht einen Artikel zur Frage der Aussiedlung aus Berlin. — Das Problem: Wie gesundet das Straßenbaugewerbe? wird ausführlich besprochen. — Weiters: Die neuen Hochhäuser am Alexanderplatz in Berlin. — Die neue Röm. Kath. Kathedrale in Belgrad. — Trockenschnitzelspeicher der Zuckerfabrik Münsterberg. — Stadtrandsiedlung Berlin-Köpenick.
Heft 47. bringt Vorschläge zur Eigenheimförderung über die Bausparkassen. — Probleme der Siedlung im In- und Ausland. — Flughafen Breslau. — Ein Ladenumbau in Berlin. — Deckenkonstruktionen in Eisenbeton. — Technische Fortschritte. — Nachrichten. — Die Hefte sind auch diesmal reichlich mit Fotos und Plänen ausgestattet.

Heft 48 behandelt ausführlich die Reichsbaudarlehen für Eigenheime. — Weiters sind zwei Bauten aus der Tschechoslowakei besprochen und abgebildet: Chemisch-Pharmazeutische Fabrik in Dolní Mecholupy bei Prag. — Frauenberufsschule in Brünn. — Es folgt ein Ladenumbau in der Schillstraße in Berlin. — Der Bericht über technische Fortschritte bringt uns die auf der letzten Leipziger Baumesse gezeigten, neuen Errungenschaften näher.

Heft 49. befaßt sich durchwegs mit der Frage der Hausinstandsetzung. — An Hand von Spezialabhandlungen werden die Auswirkungen der Verordnung vom 4. September 1932. — Verfehlte Wohnungsteilungen — Instandsetzungsarbeiten im allgemeinen — Äußere Instandsetzung — Innere Instandsetzung — Gas- und Wasserinstallation — Heizungsfragen — Fußbodenerneuerung — Malerarbeiten — Technische Fortschritte für die Wohnungsinstandsetzung — besprochen. — Winke aus der Praxis, abgestellt auf die Instandsetzung von Wohngebäuden, bilden den Inhalt dieser Aufsätze. Gerade die so wichtigen Aufgaben handwerklicher Natur sind es, die bei der Lösung der hier zu behandelnden Fragen im Vordergrunde stehen.

Konek Ida.

Kiállít

IV. U. 9.32. XII. 20.

r d ő i v

ok művészetéről: . . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Konek Ida

MDK

Virágcsendélet

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Konek 1da

Vitrocsondèl

Konek Ida

MDK

Virágcsendélet

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Konek Ida MDK

Ponte Vecchio, vizf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan kiáll.

Konek Ida

MDK

Szegfü, olf.

A baba, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Konek Ida MDK

Hollandi leányka, gouache

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Konek Ida

MDK

Mese

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Konek Ida

MDK

Magyar csendélet

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Konek Ida

MDK

Ibolya, of.

Mücsarnok. 1899. 4.sz. 55.

53. l. Vásárlások a téli kiáll.on. 56.cic

MDK

Konek Ida

Csendélet, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 16 l.

MDK

Konek Ida

Női act-tanulmány

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 3 l.

MDK

Konek Ida

Rabbi fej, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

5 l.

MDK

Konek Ida

Öreg asszony, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
6. l.

MDK

Konek Ida

Képzőművészet 1923. II. évf. 6.sz. 12.l.

Konek [1]da MDK

A Flórenzi városház udvara

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Konek Ida MDK

Merengés, olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállítás

MDK

Konek Ida, festöm.

/az egy.tanár lánya/ Vastagh György tanitványa.
"Csöndélet" c.képét fejezte be. Régi tárgyak
/hurja pattant hegedü, renaissance óra, ékes kulacs
avult kötésü könyvek, elsárgult hangjegyek, é-
kitményes serleg/ festöi csoportja e mü.

Hírek a mütermekből.
Képzömüvészeti Szemle. I.évf. 1879. okt. lo.sz. 126

MDK

Konek Ida, festőm.

Hólabdák. olt.
Régi hangszerek. "

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. Kat. 63. l.

Konek Ida MDK

Ibolyák, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Konek Ida

MDK

Halvásár, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Konek Ida

MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1919-20. téli tárlat

MDK

Konek Ida, festőm.

Csendélet. Olf. Jelz.

Árv. Közl.1937.4.rk.sz. 276l.

MDK

Konek Ida

A Műcsarnok háborus kiállitasan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitas.

Művészet, 1914. 451-452.l.

MDK

Konek Ida, festöm.

Csendélet. Olf.

Műcs.-OMKT 1931-32. évi téli kiáll. dec.28-jan.17. Kat. MK 14.1.

Konek Ida MDK

A lábbadozó, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDX

MDK

Konek Ida

Hollandi lányka.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat. 49.1

MDK

Konek Ida

Hollandi lanyka.Olajf.

KMT 1912/13.téli kiáll. 49.1.

MDK

Konek Ida, festöm.

Csendélet. Olf. Jelz.

Árv. Csa-rn.1937.okt.83.sz./Árv.Közl. nk.sz./ 27.1.

Konek Ida MDK

Dus vadászat, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Serra valle-i udvar, olf.

Mücsarnok 189o/91. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Őszi hangulat, olf.

Műcsarnok 1899/1900. téli kiáll.

MDK

Kenek Ida, festöm.

Tiroli korcsmajelenet. Olf.

OMKT ált. rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 6.l.

Konek Ida, festöm. MDK

Viareggio. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képriáll. 1899.máj.Kat. 20.l.

MDK

Konek Ida, festőm.

Rózsák. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 24.l.

MDK

Konek Ida, festöm.

A templomban.	Olf.
Rózsák.	" 19.1.

OMKT ált. rend. Kolozsvári Képkiáll. 1890.ápr. Kat. 17.1. és 19.1.

Konek Ida MDK

Egy világtalan, olf.

Mücsarnok 189o. téli kiáll.

MDK

Konek Ida, festöm.

326. Csendélet. Olf. 60x85. Jelzett.

Festmények, rajzok, metszetek. -97. aukció.
Arv. Közl. 1941. márc. 2.fk.sz. - Kat. 29.1.

Konek Ida MDK

A dejeuner előtt, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Konek Ida MDK

Ibolyaárus, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

MDK

Konek Ida

Művészet 1916. 1. 11.1.

MDK

Konek Ida
műve:

Mese.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 36.1.

Konek Ida, festöm. MDK
sz.1854

Buzavirág. Jelz.l. j. :Konek Pasztell
34x25

Alpesi kürtöt fuvó fiu. Jelz.l.b.: Konek.
61x44 Vászon.

Firenzei virágvásár. Jelz.l.j.: Konek. Vászon.
34x5o

Ernst Muz. aukc. XVI. 1921. Kat.32.1.

Konek Ida MDK

Rothenburgi részlet, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Konek Ida MDK

A régész, olf.

Műcsarnok 1885. jun. 1o.

Konek Ida MDK

Tavasz, Ősendélet, olf.

Műcsarnok 1885. Őszi kiáll.

Konek Ida MDK

Tiroli korcsma jelenet. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I.sorozat

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Konek Ida MDK

A dejeuner előtt. repr.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Konek Ida

MDK

Ibolyaárus, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll.I.

Konek Ida

Pórnő konyhában, repr.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második csoport

Konek Ida

MDK

Hegedüs, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Konek Ida

MDK

Öreg Pórnő konyhában, olf.

Műcsarnok 1902. őszi kiáll.

MDK

Konek Ida

Művészet 1917. 4.

KONEK IDA

561. Elfeledett tárgyak. Olajf.

Képzőm.Társ. 1910/11.téli kiáll.kat. 57.oldal

KONEK IDA

107. Csendélet. Olajf.

1885.orsz.kiáll.kat.46.oldal

Konek Ida MDK

Revinói házaló asszony, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Konek Ida

MDK

Régész, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Gyümölcs csendélet, olf.

Mücsarnok 1897. téli kiáll.

Konek Ida

MDK

A börtönőr, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Konek Ida MDK

Cseresnye befőzés, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Barackok, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1879. dec. 14.

Konek Ida

MDK

Csendélet, olf.

Miscarnok 1879. nov. 20.

Konek Ida

MDK

Csendélet, olf.

Miccarnok 1879. nov. 2o.

Konek Ida MDK

Csendélet

Műcsarnok 1879. dec. 14.

Konek Ida MDK

Florenci sekrestye, olf.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Rózsák, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Öreg pórnő konyhában, olf.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.

Konek Ida

MDK

Hegedüs, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Konek Ida

MDK

Csendélet, olf.

Mucsarnok 1880.nov.7.

Konek Ida MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
Őszi kiáll.

MDK

Konek Ida,

Csendélet, of.

Árv.Közl. 1940. dec. 7.rk.sz. 96.aukc.

26 l.

MDK

Konek Ida, 1854-

Müterem-részlet, vf.

" " "

Szövő olasz nő, "

Szerzetes hegedüvel,"

Ernst Muz. 21. aukc. 31-32 l.

Konek Ida MDK

Templomban, olf.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.
II. sorozat

Konek Ida MDK

Tiroli korcsmajelenet. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Konek Ida

Merengés, o.

Főv. Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp. 1952.

Konek Ida MDK

A lábadozó, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat.

Konek Ida MDK

Tiroli korcsma jelenet. repr.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat.

MDK

Konek Ida, festö

Virágcsendélet.
Virágcsendélet.

MTáre.Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll. Bp.Mücsarnok. Kat. 28.l.

MDK

Konek Ida festő

„Árvácskák" 1891.

MDK-A-I-1/3008.

MDK

Konck Ida, festő

264. Szilvák. Of.

A Szegedi Képzőmův. Egy. műkiáll. - Szeged, 1907. III

Kat. 16. l

MDK

Konek Ida, festő.

Hólabdák. Of.

Képzőm. Társ. 1909/10 téli kiáll. Kat. 60. l.

Mercredi soir, [illegible]

Mes [illegible]

[illegible] Jeudi [illegible] [illegible]

MDK

Konek Ida

Őszi hangulat, of.

Képzőművv. Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34 l.

MDK

Konek Ida, sz. 1854.

Tótember feje

Ernst Muz. XXIX. aukc. 1924. 26 l.

IMK

Konek Ida, festö,
/szül. 1856/.

A S .Maria Novella kórusa. Vizf.

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. II.rész.
1935 nov.-Képek. Kat. 11.l.

MDK

Konek Ida

Csendélet, of.

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 25 l.

MDK

Konek Ida

Csendélet, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 28 l.

MDK

Konek Ida

Firenzei utca, akv.

Akv. és paszt. kiáll. N.Szal. 1932.máj.

9 l.

MDK

Konek Ida

Ibolyák, of.

Tav.tárlat, N.Szal. 1934. jun. 6 l.

MDK

Konek Ida

Magyar kiállitó művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

MDK

Konek Ida festő

„Világtalan"
„Nehéz út"
„Suhanc" c képei zágrábi tárlaton
1891.

MDK-A-I-1/2969.

MDK

Konek Ida feitő

„A kanlagnei erdőből"
„Nőj fej" c képei KT-tárlatra 1887.

MDK-A-I-1/1929.

MDK

Konek Ida fotó
(Salzburg)

Münchenben kiállításon csak egy képét („Halál-fejes csendélet" ?) állítottak ki (több küldött helyett) és felhábozódva kéri, hogy „Der Dorfjunge" c. nyább képét azonnal küldjék a tárlatra (KT)

MDK-A-8-1/2267.

MDK.

Konok Ida festő

„Felrőmaggasorrúgi pántosok"
„A Bois de Boulogneban"
„A tudós"
„A his nyalánk"
„A templomban" c. képei pécsi tárlatom. 1888

MDK-A-1-1/2244.

MDK

Konek Ida festő

„Csendélet" c képét KT-rozsalázon

Grossmann Mikva nyerte 1895.

MDK-A-I-1/1519.

MDK

Konek I da fertő

1882. „Hegedűs" és

„Ösz pómő homyhában" c képeit a KT kiállítása átvette.

MDK-A-I-1/1077.

MDK

Konek Ida fertő

„A lábadozó" c. egyszer már vizsgáztatott,

de kijavitott képét küldi KT őszi Párlatára. 1886.

(II. rovozat)

MDK-A-I-1/1670.

Konek Ida

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Őszi virágos képével.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Koner Ida

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

V. k. 1931. I. 22.

Konek Ida

festőművész

Téli tájlat - a Műcsarnokban - képével szerepel -

Feltünik csendélete.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Konek Ida

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.VII.22

MDK

Konek Ida futó

„Öreg ember"
„Öreg parant"
3 db „Köi tanulmány fő"
„Zöld mezőn" c képei Kt.-tárlatom 1886.

MDK-A-I-1/1840.

MDK

Konek Ida fertő
„Öreg pósné a kenyhében" c képét Pamer
Leo vette meg 1883.

MDK-A-1-1/1083

Mercredi 7 Mai 1913

Cher Petit Homme "Bonjour

Ici nous sommes

- 1 - 1913

MDK.

Konek Ida festő

„Pivoli pavant" bépét KT-vonvoláron 1887.

gr Zichy Jenő nyeri.

MDK-A-1 - 1/2140.

MDK

Konak Ida festő

„Csendélet"

„Pipáró parant" c. hepáit gyűri tárlatom eladja

1937.

MDK-A-I-1/1939.

MDK

Konek Ida festő

„Pivoliparant kocsma" = képét a KT megvení.
1886

MDK · A - I - 1/1725.

MDK

Konek Ida ferté

„Cigányasmony gyermekével" c képét
kikéri a KT-tól 1886.

MDK-A-I-1/1771.

MDK

Konch Ida fertő
„Aranyolvasztó" c képét a KT-tól hiház

MDK-A-I-1/1148.

MDK

Kouch Ida festő

„Aranyőrtő" c képét KT-kiállitásra

küldi. 1883.

MDK-A-I-1/1156.

MDK

Konak Ida fertő

„Ibolyaárusnő" és „Csendélet" c képzit

a KT-tól átvette. 1883.

MDK-A-1-1/1233

MDK

Kovach Ida festő

„A lábbadozó" c. képét a KT-tárlatra

küldi. 1984.

MDK-A-I-1/1360.

MDK

Konek Ida festő

„Felrövajnai templomjelenet"

c képét KT-tárlaton Klotild főhgnő

vette meg. 1887.

MDK-A-1-1/2033

Könek Ida

Magyar csendélet, olf.

Miccarnok 1932/33 téli kiállitás

Konek Ida

MDK

Kertünk bejárata

Mücsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Konek Ida

Kertünk begérés

Konek **Ida** MDK

Őszi hangulat, olf.

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Konek Ida

U. 1798

Vas. Ujs.

1913. 208. l.

vegyes

1 Köt 8r

Réthy

László

Magyar pénzverő izmaeliták és

Besserábia.

Konek Ida

U. 1593

Pesti Hirlap.

1915. nov. 13.

(Müterem - kiállítás.)

nuv.

XCII

Mayr

Prof. Anton

Georg Raphael Donner

l. „Wlha" alatt

Konek Ida

l.

Szépm. akad. Evk.

VIII. 174. l.

Am. postatakarékpénztártól

BUDAPEST 48 VIII 23 18 54

16136

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁ

Budapest

IX. Hőgyes Endre u. 10.

Hivatalból
Díjátalányozva

Kovek Ida festő.

Pesti Hirlap. 1880. jún. 20.

Kaes Ivor: Magyar festők

Konek Ida festő

Pesti Hirlap, 1883. jan. 13. 11.
A vidéki képkiállitáshoz

Konek Ida festő

bl

Budapesti Hirlap 1882. V. 4.

122-sz. 20 Melléklet.

Magyar művészek külföldön.

Kiállitások
Konek Ida müteremkiállitása, Budapest,
19o3. dec. lo.

Művészet, III., 19o4. 5l.
Kiállitások

Táblakép. Gendélet. Konek

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4.

Kaszinány ödön: Ősszi mulatsítás

Konek Ida, festő

Budapesti Hírlap, 1882, X. 21.

290 sz. 1-o. Berényi László: A műtárlat

(Tárca)

Ronek Ida festő

Pesti Hirlap. 1879. szept. 14. 4.

A Mücsarnok öszi tárlatán....

Konek Ida festő

Pesti Hirlap. 1879. nov. 20. 4-5.

Gyalog huszár: Mutárlat pongyolában

Konek Ida festő

Pesti Hirlap, 1882. dec. 7. 14.
A vidéki képkiállitás

Konek Ida festő

Pesti Hirlap, 1882. nov. 6. tárca
Porzsolt Kálmán: Képkiállitás
Székesfehérváron

K o n e k Ida festő

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
75-76.
"Müvásár"

Konek Ida festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 22. 9.
Porzsolt Kálmán: A mücsarnok
őszi kiállitása

Konek Ida festönö.

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 10. sz. 127. l.
12. sz. 147. l.
1880.- 11. sz. 155-61
12. sz. 174. l.

Konek Jolán férjé

Pesti Hirlap. 1880. szept. 25. 4.

Magyar művészek az őszi Salonban

Konek Ida festő

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4.

kacziány idén: Őszi minkiállitás

Konek Ida festő

Pesti Hirlap. 1883. aug. 2. 11

Konek Ida, József főherceg lányának festőmestere....

Konek Ida festő

Pesti Hirlap. 1883. aug. 8. 11

a mindenni nemzetközi
kiállitáson....

Konek Ida festő

Pesti Hirlap. 1883. okt. 10

Prém József: Az őszi mutárlat

Konek Ida, festő

Művészet, III.,1904. 51.

Kiállitások.

Konek Ida MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1931 Művészcsoportok kiállitása

Konek Ida

A Kmetty utca 27. sz. alatti villa két kis mütermében mutatták be a müvész munkáit: virágos csendéletek, Uti vázlatok, Firenzei virágpiac szinhalmaza, kolostorok keresztfolyó sói, fehér fejkötős holland halkofák. Ezeket sorolja fel v.g. sign.-val, „Konek Ida kiállitása" cimmel a Müvészet c. rovat.

A HÉT, Bp. 1903. dec. 2o. XIV. évf.
51. sz. 837. lap.

Konek Ida

Müveit kiemeli a -Nemzeti Szalonban rendezett kiállitásról szóló- kritika, melyet a lap a "Hónapról-hónapra" c. rovatában hoz.

Otthon, Bp. 19o2. április hó
61. lap

Konek Ida

Két rajzzal illusztrálta Mikszáth Kálmán:
"A Balóthy dominium" c. novelláját.

Otthon, Bp. 1898. 2. sz. füzet.
2o5-2o6. lap

Konek Ida

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 469, 472

1915. tav. kiáll. 254.

1915-16. téli kiáll. 357

1916. tav. kiáll. 241.

1916-17 téli kiáll. 125, 149

1917. tav. kiáll. 119, 184.

1917-18. téli kiáll. 206

1918. tav. kiáll. 169

1919-20. téli kiáll. 284.

1921. őszi kiáll. 453

1922. pub. kiáll. 399, 569

1922. őszi kiáll. 320

1926. őszi kiáll. 569

1928. tav. kiáll. 334

Kunetty n. 27

Székesfehérvári cisztt. r. főgimnázium

VI. 15.

Táblakép, Öreg pór[illegible] Konyhában

Konek Idatól

Budapesti Hirlap, 1882, X. 21.

290 sz. 1. o. Berényi László: A mű-

tárlat (tárca)

Táblakép. Csendélet. Konek

Konek Ida

Pesti Hirlap. 1879. nov. 20. 4-5.

Gyalog Huszár: Műtárlat pongyolában

Táblakép. Gendélet. Konek

Pesti Hirlap. 1879. Szept. 14. 4.

A Mücsamok őszi tárlatán....

München, Konek Ida

festőnő ottani tanulmányéve

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 31.

197. n. 4. o. (h. és M).

Alexuth. Konek

Parti Hirlap. 1883. aug. 2. 11

Konek Ida, József főherceg lányának festőmestere....

Konek Ida (1856-)

festő"

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. I. 504-505. l.

Tavassi Tárlat a Nemzeti Szalonban.

Konek Ida festő

Jbl

Budapesti Hirlap, 1881, XII.31.

197. sz. h.o. (Hirlap)

K o n e k Ida festő
1856 -

Hideg vacsora
/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14./

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Ronek Ida festő (1856 – ?)

Pesti Hirlap 1885. VII. é: dec. 16.

a Képzőművészeti Társulat tagjai
sorába...

Festészet, 1900-1919 · álló tábla-
lakép - Csendélet

K o n e k I d a :
Hideg vacsora
/Megvásárolva a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Festészet. XIX. sz. Táblakép. Gendélet.
(Konek)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 16.
a Rejzőművészeti társulat tagjai
részére....

Gesterset (1900-1919) – Önálló táblakép.

Konek Ida.

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 504-505.
l.

Tovarni tárlat a Nemzeti Szalonban.

Konek Ida

Můžsarnok

1907-8. těli kiáll. 278, 338, 353

1908-9. těli kiáll. 496

1909-10. těli kiáll. 644

1910. tav. kiáll. 498

1910-11. těli kiáll. 561

1911-12 pub. kiáll. 225, 675

1912. März. kiáll. 333.

1912. tav. kiáll. 413, 416

1912-13. těli kiáll. 179

1913. Tav. kiáll. 382, 384

1913-14. těli kiáll. 806, 812

1879. A dél

1879. Lotz Károly:

a) A Physica.

Egész alak, van látható és jobbra for
a melyben folyadék van. Kontyba
ujju ruhája redős, karjai meztel
alját bal vállán átvetette. A há
[illegible] nemünkbe.

Szénrajz, méretei 240.5:146
Az egyetemi könyvtár déli f
Az 1898: XI. 14-diki előter
81978 sz. leirat alapján (384/98
(18/99). Az elszámolást 1900: III
Jegyzékbe foglaltatott 19

914.5-7
1898

Konek Ida

Műcsarnok

1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1896 mill. kiáll.
1897. tavaszi kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1899. tav. kiáll.
1899–1900 téli kiáll.
1900. tav. kiáll.
1905–6. téli kiáll. 421.
1906. tav. kiáll. 554
1906–7. téli kiáll. 394, 412

Aleppo h. n. III 117, V. 17.

Konek Ida

Művészet 1904. 57.

– 1907. 413

Gelder Aert van: Esther és Mardocheus 174 (613), 1342 (89).

Konek Ida

Malerin, geb. 1856 in Pozsony

wod

Krück. II. 53. l.

Solon jelleméről IV. 174.

Koner Ida

Egyei a Szépmüv-

Mürcsmba

Zelet, sombyói VI. 131

Koner Ida

U. 2211

~~Apulum h. n. VI. 275.~~

Koner Ida

41.

1883 Kiöln

Római bronzkancsó II. 120.

Konek Ida

1924. Szépm. Múz.

Férfitanulmány

Sambach, C., festő IV. 32.

Konek Ida

u. 1798

		10
a	a Lido	49 5/10 – 25 5/10
a	koldusleányok	34 – 55
a	az Elhagyottak	33 – 54
a	Napnyugta	14 5/10 – 18
a	Füzes karsákkal	28 5/10 – 19 5/10
ő	az alchimista	31 2/10 – 26
ik	Női Tanulmányfő	26 5/10 – 36

Beer

Konek Ida

Alcsuth.

Tárgy mutató = Benczur

(41) Gendélet. Olaft.
2007 r.

Konek Ida

1882. Budapest.

(14) Hegedüs. Olaff: 300 ft.

(18) Öreg pozsió konyhában. Olaff 200 fr

Öszi kiállítás 1882. I sor és II sor

1883. Budapest.

(28) Ibolyaárus. Olaff. 200 f.

(147) Csendélet. " 150 f

Öszi kiállítás 1883. I sor. (és II)

---

(8) Csendélet. 200 f. Olaff.

Öszi kiállítás 1883. II sor.

Konek Ida

⟨Képírónőnk⟩ (1884 eleje) Konek Ida k.a. testvérével együtt Párisba ment, hogy szakmájában magát tökéletesbítse. Munkácsi Mihály igen szívesen fogadta s maga ajánlkozott, hogy minben szüksége lesz tanácsával utmutatással szívesen fog neki szolgálni.

⟨ ⟩. Képes Családi Lapok. 1884
304. l

Konek Ida festő, szüb. 1854

Pesten. Itt, Münchenben és Párisban Munkácsynál tanult, azután Budapesten telepedett le. Élet- és csendéletképeket festett.

l festő.

iadból.

fordul, de balra tekint, tojásdad me-
bb kerében almát tart. Gondor haja
nemöldöke barna. Bő újjú inge a nyak
kék köpenyét vállára vetetten hordja.

méretei 66:49.5 cm.
János Lajló ajándéka.

Konck Ida

Lvod

Buca 38. l.
overk.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a mühelyfőnök va
aláír

Konar Ida

wed

Kwfsz 1898

265 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Koner Ida

wod

Kkok

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezetö aláírása.

ezem:

.....

v helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Konek Ida

wod. Elektr.

T Szeg 1900.55 l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Konek Tada

irod

Band. 891

Konek Ida

U. 1593

Konek Ida

laid
2

Bmk 126

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Konek Ida

IROD.

Ya 430 l
arcsk

Konek Ida

Jeřáb

U. 9.

Konek Ida

festő

Műcs. kiáll, 1879 től

Pipics 115. l.

Konek Ida

A lábadozó

C. képe repr.

Rät Ltr. 181. l.

Dr. ing. BIERBAUER VIRGIL építész
Budapest, II., Zárda-utca 57.

Thonek Ida

1872/73

Ferkèpzomfoiskèvk

103 l.

Konek Ida

Vas. Ujs. 1881. 212 l.

József főherczeg leányának rajztanitója. Konek Ida kisasszonyt, a nem rég elhunyt egyetemi tanárnak a festészetben szépthehetségü leányát, meghivták Alcsuthra, hogy József főherczeg leányát, Mária főherczegnőt tovább képezze a rajzban és festésben. A főherczegnő e műágban az első oktatást édes anyjától: Klotild főherczegnőtől kapta, ki maga is szépen rajzol és fest.

Konek Ida

Kovács Lydia:
Magyar művésznők otthon. Vas. Ujs. 1913. 208. l. képekkel.

Esetleg felhasználandó.

Konek Ida

Środ

Vas-Ujs. 1897. 339. l.

Tarnek Ida

1904

Wien-Lup. 1893. 339. 1.

Konek Ida

Regén, olaszt

Budapest nékesfőv.

tulajd.

~~Bronzszobor, romai II: 121–126.~~

~~Stontlap V. 34~~

Konek Ida

ired

Budapesti Barár

1884. dec. 15. (Nők a műsarnokban.)

Steinberg Béla

Perecseny

102 *Konek Ida*
Firenzei utca aquarell 140.—

Nemzeti Szalon
[Akv past kiáll. 1938 május jun]

1230. Beck Ö. F.:

Sz. Veszprémben 1873 jun

Tisza István gróf.

Nyak~~ig látható és~~ törg, bal
zolva. Haja és körszakálla
sé kopaszodik. Feliratan e

TISZA ISTVÁN

a nyaknál monogrammul:
fölül balrol: 1907.

L pedig

Ezüstplaquette, m
Vétetett 1908. ju
szivességéből 30 K-án (1220

Konek Ida

Tavasz a műtermemben, olaj.

Nemzeti Szalon

1917. május

tav. tárl.

CENTENARIUM
1839
1939

Konek Ida
festőnő

Törvényi Lapok 1885. márc. 22., 920. old.
(Műrészekh. (sz. t.): Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Konek Ida
festőnő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 18., 8. old.
(Műrészetek. A Nemzeti Szalon kiállítása.)

Kalmár

Konek Ida
festőnő

Fővárosi Lapok 1896. aug. 12., 7. old.
(Művészetek)

Kalmár

Konek Ida
festőnő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., 5. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmán

Konek Ida
festőnő

Fővárosi Lapok 1895. aprr. 27., 1337. old.
(Szana Tamás: Tavaszi kiállítás.)

Kállai

Konek Ida

Csendélete az alábbi múzeumban

Rell Lajos dr.

A Békéscsabai Múzeum.

Békéscsaba, 1914.

78.1.

Konek Ida

wód

Szana Szárév

319. l.

Konek Ida

Ernst Múzeum aukció

XIII–XIV. (1920) 204, 205 sz.

Konek Ida

festó

1903. harácsony előtt
műterem kiállítást ren-
dezett Budapesten -

Műnészeti Krónika
1904. 1. n. f. l.

Herkules a sárkánnyal
Színes viasz, üveglemezen, 25 × 20, ill. 22 × 28 cm.

Diana (200. kép)

Saturnus

Najád
Viasszobrok, 30, 37 és 29 cm.
Hardy műveit Simor prímás vásárolta 1874-ben. Goethe: Aus einer Reise am Rhein. Sämtliche Werke, 25. kötet, Stuttgart, é. n. 190—191. l. — Maszlaghy Ferenc: Hardy viaszdomborművei az esztergomi érseki képtárban. Új Magyar Sion, VII., 1876., 528—541. l. — Esztergom, III., 1876., 26. szám. — Az esztergomi érseki képtár ... Vas. Újs., 1876., 412. l. — Maszlaghy Ferenc: Újabb adatok Hardy Bernát Gáspár életéhez. Új Magyar Sion, VII., 1876., 853—857. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 16. szám. — Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 522. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 245. l. — Maszlaghy II., 129—142. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp., 1906., 288. l. — Esztergom vármegye ... Bp., é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 12., 5. l. — Thieme-Becker XVI. kötet 36—37. l. — Gerevich PA, 250. l. — Lepold—Lippay, 58. l. és XVI. tábla.

Konek Ida

Árverési Csarnok Kat. aukció

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
35. sz. 1926 dec.
36 sz. 1927 febr.
38 sz. 1927 máj.

SA UCCA 25. SZÁM. — FELELŐS: SÁNDOR ZSIGMOND IGAZGATÓ

tamá
képek
karcok
keret
modern keretezés

Konek Ida

1

Szent György Céh

42. aukc. (1920)

183.4

Budapesti Szemle. 215. kötet. 1929. október.

földbirtokon 2·861 milliárd korona jelzálogos [illegible] bekebelezve.

Ha figyelembe vesszük, hogy a korona elértéktelenedése folytán a magyar mezőgazdaság a földbirtokon nyugvó jelzálogadósságoktól jóformán minden ellenszolgáltatás nélkül szabadult és így a háború után közvetlenül az annuitások fizetése a mezőgazdát átlag már alig terhelte és csak közterheket volt kénytelen viselni, akkor kétségtelen, hogy a mezőgazdasági néposztálynak hitelképessége a háború után fokozódott. Ennek ellenére megállapíthatjuk, hogy sem a tartós befektetésekre szolgáló hosszúlejáratú zálogleveles kölcsön, sem a rövidlejáratú üzemi kölcsön nem áll kielégítő módon rendelkezésre.

Mielőtt ennek okaira rámutatnánk, mindenekelőtt meg kell állapítanunk, mennyi a magyar földbirtokon nyugvó

[1] Frédéric Fellner: *La dette hypothécaire et les charges publiques des immeubles en Hongrie.* (Bulletin de l'Institut International de Statistique. Tome XVIII, 1re livraison. Paris, 1909. — 378. l.)

Konek Ida

l. Domaj Venprém

23. l.

Debrecen, 1932. május 5.

Hitelbank Cukorosztályának,

Budapest.

elt levelükben jelzett
ámú 10 zsák bto 500 kg közönséges
ul átvettem.
nek kiegyenlítésére csatoltan küldök Ö-

talványt a Budapesti Hitelintézet Rt-re.
a után szokásos értesítéssel (számlánk)

Konek Ida

elismerő okl.

Közlezrkiáll

1268. p.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 436418

Konek Ida

Tavasz c. képe

repr

Magyar Művészet

1900. 133 - 134. l.

Tek

Európa

hírlapirodalom

Budapest V

Rothermere-u. 12, III 2

Konek Ida

l.

Bisómagfestőnők

38, 39. l.

54. l.

Konek Ida

l.

Bende 1916.

146 l.

s, keresztbevetett lábakkal,
sztszobában (jobbra fordulva, egy
és gombolyítja a) fehér pamutot, a melyet neki
s). Csipkés fő-
endőjének szele piros, fehér reklijének ujja
á fekete. A barna hajú mezítlábas gyermek pedig,
kurta szárú gatyát hord. A szobában
ez ben kotlós tyuk költi a tojást, a szal-
Kendő hever; jobbra a földön, a fiúnak egyik
ruzik; a barna Kendővel leterített asztalon
látható; az ablakban, melyen a nap besüt, virágcserép áll és kalicz-
nyért és ezek fölé két ugyanilyen kocsogót akasztottak; az
közelében seprű tűnik szemünkbe. Jelzése
1874."
5: 69·5 cm.

Vid. Mus.

Konek Ida

festő

vid

Szikl Veszpr

328. l.

arczkepe.

obbra néz. Jobb kezében könyvet tart,
könyökölt és vele fejét támasztotta meg. Fe-
alagját egyszer kötötte meg, simára lefé-
barna, gallérja fodros, kézelői kilátszanak
. Jelzése fölül balra: „Elisa Nemes
1875."

·5 : 75·5 cm.

Konek Ida

Thieme Becker

XXI. 262.l.

(Lyka)

Konek Ida festő

Kmetty u. 27. Mücsarnok

1930/31. jub. kiáll 522

Konek Ida

KMTÁRS művcsoptok
1931 feb-márc, kiáll.

VIII. 23.

1931/32. téli kiáll. 190.
1932. tav. kiáll. 198
1932/33. téli kiáll. 295.
1933. nemz. képzőm. kiáll.
337

rú

6626 sz.

emlékek Orsz. Bizottsága
Bp.
Rákos-m...
ch

számla szerinti könyvküldeményt.

27 **nap.**

KIR. MAGY. EGYETEMI NYOMDA
KÖNYVESBOLTJA
Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 18.
Telefon: 189-540 és 186-281.

Konek Ida

Akttanulmány, olaj

Szent György Céh III. árverésének kataló-
gusa. 1910. 7 1.

Konek Ida, sz. Budapest, 1856. Rövid életrajz.

Scuola libera, festm.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

55-56 l.

Konek Ida
Csendélet

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
85 l.

Konek Ida
Csendélet, olaj

Őszi
~~Tavaszi~~ Tárlat. Műcs. kiállitása. 1922. nov.
23 l.

Konek Ida

Magyar csendélet, olaj

.

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.

1904. márc. 34 1.

M. D. K.

KONEK Ida festő

Csendélet.

Boák. Tárgymut. Bp. 1885. 46. l.

MDK

Konek Ida

Hollandi nő, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 23 l.

MDK

Konek Ida, sz. 1854.

Őszibarackok, festm.

Virágcsendélet, mf. festm.

Ernst Muz. 42. aukc. 1929. máj.

lo 1.

MDK

Konek Ida

Hollandi nő, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
23 l.

MNK

Konek Ida

Ibolyák, olaj

Szegedi Képtárdv. Egy. Tav. kiáll. 19ol.

6 1.

MDK

Konek Ida

Halárusnő, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

13 1.

Konek Ida festő

M. D. K.

Zsánerfestő

Grigler Ignác: Művelődéstörténet. Bpo. 1902. 199

Konek Ida
festő

M.D.K.

Virágcsendélet

Bricaukció 1958. Budapest.

15 l.

Konek Ida
festő

M.D.K.

Interieur

Bianukiis 1957. Budapest.

20 f.

MDK

Konek Ida, sz. 1856.

A S.Maria Novella kórusa, vizf.

Ernst Muz. auke. 53.sz. 1936. máj. 18 1.

MDK

Konek Ida

Akttanulmány

Szent György Céh I. árverési kat. 191o. ápr.

6 l.

MDK

Konek Ida, sz. 1854.

Olasz kosztüm-tanulmányok, 2 db vizf.
Konvolutum, 5 db 18-19.sz. szin.metszetből
" 1o9 különféle metszetből

Ernst Muz. 18. áuk. 1921. dec.

57 l.

MDK

Konek Ida

Kertünk bejárata

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

28 l.

MDK

Konek Ida

Virágcsendélet, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 9 l.

MDK

Kouck Ida, festő.
Őszi barackok. Of. -

OMKT - Vándorkiáll. - 1910 szept. 8 - dec. 27 - ig.
Tm. - Hornyánszky V. kny. - 79. l.

MDK

Konek Ida

M. Nemz. Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

Konek Ida MTK

Azok között a művészek között említve, akiktől a Hazai vásárlók Alkalmi Egyesülete áprilisban képeket vásárolt.

Hazai vásárlók Alkalmi Egyesülete.
Mücsarnok. 1901. 14.sz. 202.l.

MDK

Konek Ida, festő.

Rottenburgi sekrestyés lakása. Gy.

Chrysanthemum. Aqua.

Nemz. Szal. – Karács Kiáll. 1898-99, dec. 16-jan. 20. – Gm.

MDV.

Konek Ida, festő.

Történelmi jelenetek (Aqua

Nemz. Szal. - Skaraics Kiáll. 1898-99. Dec. 16 - Jan. 20ig -
Tm.

Konek Ida
Szilvák, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
16 l.

Konek Ida

Virágvásár Florenzben, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Egyesülete. Művészeti kiállítás, 1914. 4 l.

bus ungaricis. Köln, 1622
vár ujjáépitőjét megnevez
Vaciensis, rupi non admod
nostrarum memoria, magno
studio, multis aedificiis
ni architecti et statuari
Tragurinus talán azonos G
erős magaa torony épül, m
vel ékesitett emléktábla
tokába kerül, majd 17 éve
ne, agészen 1544-ig, amik
várat a török harc nélkül
tés szerint a várnak háro
és a jenői oldalon, ez ut
fegyverzete gyenge, a fal
Lvéltár Török iratok. Fas
seregei foglalják el és R
3oo magyar és 3oo német k
tokában. 16o5-ben meghódo
már a bécsi béke alapján

Konek Ida

Ibolyák, olaj

A Nemzeti Szalon első művészcsoportos kiállítása.
XXXIII. vidéki kiáll. 1908. 12 l.

Az 1811-es Canonica
elpusztult.

Nagy fakereszt.

Jellege: Népies, XIX. sz

Leírása: Ma másodlagos h
Rajta fém korpusz. Lábaz
kehellyel, alatta JHS, h
alatta rozetta, ez alatt
irat:

"ISTEN
SEGÉ
TATT
NAGY
ÉS L
KIS
I

Konek Ida
Malmaison rózsák, olaj
Elmerülve, olaj

A Nemzeti Szalon első bajai kiállitása.1906. 5 l.

agy fehér, sűrű pontozással festi. A levelek özé változatos stilizált virágokat vegyít, hosszú- ás vagy gömbölyded, tobozszerűen mintázott ehellyel. Néhol naturalisztikusabb virágok- al, szekfűvel is találkozunk. A díszítést kisebb anytallérokkal hinti tele, amelyeket zöld vonal- ákkal övez. A 181b lap díszítése közé egy nagy, piros tarajos, kukorékoló kakast fest, amelyet azonban később elmázoltak. Az egyetlen iniciáléba llesztett miniatura két térdeplő figurájának arca, keze nagy, s apró szemük fekete. Az iniciálék keretét két, szakaszokra osztott színnel festi. Az élénk, friss színek: rózsaszín, halványzöld, vörös, kék, homoksárga.

(I—XXXX. számozású lapok hiányoznak.)

67a lap (CXIV): (Te igitur clementissime Pater.) Az előző lap a Kánon-képpel hiányzik. A kánon kezdeténél *T* iniciálé (74×76 mm), rózsaszín és halványzöld szakaszokra osztott keretben, poncolt aranyalapon, halványkék betű, árnyékolt levéldíszítéssel. A lap négy oldalát keretdíszítés szegélyezi. A lap belső szélén egyenes zöld szár húzódik végig, kék kelyhű piros szekfűvel s hosszú, nyugtalanabb lendülettel kanyargó kék és piros levelekkel. A lap többi három szélén hullámvonalban haladó levélindák, rózsaszín, zöld, kék, homoksárga levelek képezik a díszítést, két stilizált virággal s egy naturalisztikusabb rózsaszín levéllel. A díszek közt sok elszórt, zöld vonalkás, kisebb aranytallér. (301. kép.)

72b lap (CXX'): (... Consumatum est. Placeat tibi sancta Trinitas.) A kánon befejezése után más kéz írásával valamivel későbbi, XV. századi kurzív szövegbetoldásy, égén „1497" évszámmal.

74a lap: (CXXI): Iniciálé kitépve. A lap alsó és külső szélén díszítés a 67a lap díszítésének modorában, kék szekfűvel.

Konek Ida
Interieur, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 16 l.

20. kép. *Jánosréti mester*

Konek Ida
Hollandi leányka, Guache

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április, 14 l.

pplus eius erūt. et ipe
deus cū eis erit eor dis.

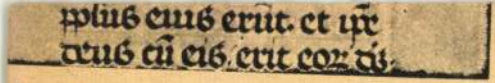

~~kódex~~ XV. sz. 83b lap.

(Filipecz-kódex)

ıs de Kastello Ithallico de Mediolano és szerepe
ıdai könyvfestő műhelyben. Magyar Művészet
3. 42—46. l. — Hoffmann Edith: Mátyás
ly könyvtára. Mátyás király Emlékkönyv,
apest, 1940. II. köt. 263. l. — Berkovits
a: Felice Petanzio Ragusino capo della bottega
ıiniatori di Mattia Corvino. Corvina, 1941.
-72. l. Klny. is. — Berkovits Elena: Miniatori
heresi nel „Dictionnaire des Miniaturistes",
ina, 1941. 265. l. Klny. is. — Berkovits
a: La miniatura nella corte di Mattio Corvino
ıpest, 1941. 31. l. (Biblioteca della Mattio
no no 10.) — Berkovits Ilona: Az esztergomi
ő-Graduale MKSz. 1941. 346. l. Klny. is. —
Esztergom: Simor-könyvtár 2. sz. 132—138.
ıy. 48—54. l. — Radó Index 147. sz. 31. l.

Mss. II. 395.) ADNOTATIONES ASTRO-
CAE, PHILOLOGICAE ET MUSICAE.

—18b lap: De calendario ecclesiastico.
a—23b lap: Pro intellectu huius calendarij.
a—27b lap: Epistola Aristotelis ad Alexandrum
gimine hominis.

305

308-ik)

Könethető oldalra, a
kép alá illeszteni!

MDK

Konek Ida

festő

1. Csöndélet

Lelét a Ján-kúriumban

Bleinessy János: A Ján-kúrium ismertetése 1933 Jánberény 39.o

MDK

Konek Ida

jestő

Öregasszony

ketét a Jász-Múzeumban

Bleinessy János: A Jász-Múzeum
ismertetése 1933 Jászberény / 39.0

MDK

Konek Ida

Havasi pásztorok

Magy.művészet - lev.lapokon. Mücsarnok, 1899.
31.sz. 472 l.

Konek Ida
Elmerülve, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX. vidéki kiáll. 19o7. 7 l.

Etes /Baranyainé/ 1
Salgótarjáni járás.

Története: A Zách-nemzetség
lete után elkobozzák, s Róbe
fia Sándor fia Jánoshak, a
valamint testvérének, Jakabn
a Méhi-család etesi részét
ban megint Méhi Jakab fia J
rancsághi Sághy-család kez
1598-ban Szentmariay György
lomhoz tartozott. 1715-ben
nak össze. 174o-ben a gr. K
a helység birtokosai.

Az Eteshez tartozó puszt
kott hely volt, mint azt tt
zonban legkésőbb a XVI. szá
tek be többé.

Bekötőut-menti halmaz
A Karancs alatti szépfekvés
hető, vagy kőpilléres, vagy

Konek Ida
Tanulmányfej, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. F.Szal.
1920. ápr. 6 l.

M. D. K.

KONEK Ida festő

„Tiroli kocsmajelenet" (Munkácsy-ha-
tás vö. Sebesült vándor)

Légvári 1958. 262.

Konek Ida

Malmaison rózsák, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállításon. XII. vidéki kiáll. 1907. 6 l.

mindkét oldalon egy-egy négyszögletes,
gyanilyenek az első emeleten. A hasonló-
ak a második emeleten már kissé nagyobb,
az eredeti féllóherealaku mérmü maradt
t három oldalán neogotikus ikerablakok.
emeletig az ablakforma eredetinek lát-
profil, hegyes végzéssel. Kivülről jó

en átépitve, de feltehető, hogy egész
. Eredeti középkori boltozata már jóval
n már a barokk időben egyszer átalakitot-
-ban bővitették egy-egy oldalhajóval
és Somoskőujfalun. A hajó eredeti hossz-
ebből két-két árkádpillért formáltak,
neogotikus árkád köti össze az uj oldal-
óval. Uj félkörives diadaliv és kő-orgo-

abernákulumának oldalán egy-egy térdelő

Konek S dia

festőműrèse

90 éves

Aggkori gyengeség

+ 1942. I. 17.

Keresesi úti höztetemető

Halotti főhönyo

M.D.K.

Konek Ida

Csendéletet ábrázoló képeit kiemeli Murányi Iván: Téli Tárlat c. kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895.
17. évf. a 848. lap után következő mellékletben.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Konek Ida

Az alant felsorolt müvészek szerepelnek a tavaszi tárlaton. "Képtári Kaleidoszkop" cimmel,-Olló sign.-val-közölt kritika ismerteti a bemutatott müveket.
Basch Árpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jandrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László. Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp. Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.
Konek Ida "Halvásár" c. müvét dicséri a kritika, kiemeli eleven szinérzékét. tehetségét.

Élet. Bp. 1895. május 5. V. évf. 32. sz. 9-lo. lap.

M.D.K.

Konek Ida festőművész

Alcsuthon alkalmazták József főherceg leányának, M ria főhercegnőnek rajzban való továbbképzésére.
Irodalom és Művészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1883. ápr. 8.
28. sz. 447. lap

M.D.K.

Konek Ida

Az Irodalom és Müvészet c. rovat közli, hogy a müvész néhány festményt már beküldött a Mücsarnok tárlatára, s a kiállitásra szánt további munkáin még dolgozik.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. ápr. 29.
31 sz. 495. lap

M.D.K.

Konek Ida

A Képzőművészet c. rovat névszerint felsorolja a Párisban dolgozó magyar művészkolónia tagjait és megirja, hogy a művészek részben a párisi Salon, részben a mi Országos Kiállitásunkra készitik nagyobb festményeiket.

Képes Családi Lapok. Bp. 1884. dec. 21.
13. sz. 207. lap

M.D.K.

Konek Ida

"Kedvesm bár kissé sulyos iboláyi"-t megdicséri Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás"-ról szóló kritikájában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. juni. 2.
17. évf. 23. sz. 366-367. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Konek Ida

"Anyóka" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Mikszáth Kálmán: "A Balóthy dominium" c. elbeszélését illusztrálta.

Magyar Salon, Bp. 1897.
28. kötet. 351, 716-723. lap

M.D.K.

Konek Ida

"Bolya" c. müvét emliti meg N. Istvánffy Gyula festőművész: "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó , 23. kötet 230-254. lap

MDK

Konek Ida

Labdarózsák, of.

Az 1921.évi őszi kiáll.tárgym. Mücsarnok.1921. nov. 22.l.

MDK

Konek Ida

Reggelizőasztal, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Konek Ida

Csendélet, o.

A müvész gyakorlata, o.

Viareggói részlet, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Konek Ida (1856-193..)

Vajdahunyadi vár a városligeti tóval.
Oljf.100x151 vászon Ltsz:549.Sign.

Merengés.
Oljf.55x67 vászon Ltsz:3335.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

MDK

Konek Ida

Őszi lombok, of.

Műcsarnok 1912. tav. kiáll. kat. 61.l.

MDK

Kenek Ida, festőm.

333. Strada di Firenze. Vízf.

KMTárs. 1912. márc. Fiáll. Kat. 63.1.

MDK

Konek Ida, festőm.

antik hangulatu képe megállit. Jól esik a szemnek megnyugodni kissé a formák nyugodtságán és tetszik az ecset erős, férfias kezelése.

X.-XIII.terem.-Műcsarnok.

Képzőművészet. 1931. 37.sz. 44.l.

MDK

Konek Ida

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897.
827-828.l.

MDK

Konek Ida, festöm.

Pozsonyban született. Kora ifjuságа óta rajongot a festészetért. A tanulást Budapesten Telepy Károlynál kezdte. Később Münchenben a hires Fluggen oktatta. Innen több müvet küldött a bp.-i tárlatra és egy aktot gr. Zichy Jenö vásárolt meg.

/Önéletrajzi beszámolók./
P.N. 1912. dec.25. /9-le jelzés/. 41.42.1.

MDK

Kenek Ida, festöm.

Münchenböl Párisba ment. Ott Munkácsy mellett tökéletesitette tudását. Késöbb Firenzében, a Scuola libera-ban dolgozott s közben a párisi Szalonban és Karlsruhe-ban állitott ki igen szép elismeréssel. A külföld számos tárlatán szerepeltek festményei, s virágképei ma is osztatlan tetszésnek örvendenek.

Önarckép. Rajz. Repr.

/Önéletrajzi beszámolók./
P.N. 1912. dec.25. /9-le jelzés/. 41,42.l.

MDK

Konek Ida

Elfeledett tárgyak. Olajf.

KMT 1910/11. téli kiall. 57.1.

Konek Ida

MDK

Amsterdami asszony, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Cseresznyebefőzés, pasztell

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Őszibarackok, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Szilvák, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli kiáll.

Konek Ida MDK

Hollandi lányka, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

Konek Ida

MDK

Tojásétel, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Konek Ida, festőm.

Ibolyák. Olf.
Szobarészlet. "

Mücs. -OMKT. - Tavaszi kiállitás.19oo. Kat.39.1.

Konek Ida

MIK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1919-20 téli kiállítás

MDK

Konek Ida, festöm.

Öszi barackok. Olf.

OMKT-Vándorkiállitások 1910. szept. 8.-dec. 27. Egere, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 79. l.

MDK

Konek Ida

A mücsarnok őszi kiáll. Vas. Ujs. 1886. 649.l.

Konek Ida

MDK

Rózsaszinü Peoniák, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Конец 1-ой

Konek Ida

MDK

Hideg vacsora, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kovek Ida

Hideg vacsora, ofi.

Konek Ida

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1947 tavaszi tárlat

Konek Ida

MDK

Kedélyes sarok, olf.

Micsa:nok 1917-18 téli tárlat

Konek Ida MDK

Öreg asszony arcképe, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Konek Ida

MDK

Magdolna, pasztell

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Korek Ida

Magdolna, paszterj

MDK

Konek Ida

Crysanthemum, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 57.l.

Konek Ida MDK

Buzavirágok, pasztell

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Konek Ida

MDK

Tavasz hirnökei, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Konek Ida MDK

Reggelizőasztal, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Konek Ida MDK

Őszi lombok, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Yonek Ida

Fort Lonbok, Alt.

Konek Ida MDK

Régi hangszerek, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Konek Ida

MDK

Hólabdák, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Konek Ida MDK

Strada di Firenze, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L. Tüll Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Konek Ida, festöm.

Strada di Firenze. Vizf.

Mücs-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat. kiáll.
és
Akv.- és Paszt.festök Egyes. és Graf. Egyes.-nek kollekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 63.l.

Konek Lida MDK

A régész, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Konek Ida

Crysanthemum, olf.

Miccarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

M.D.K.

Konek Ida

Müveit dicséri a lap "Hónapról-hónapra" c. rovatában közölt beszámoló "A Nemzeti Szalon kiállitása" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1902. ápr. hó, XXXVII. kötet 60. lap

M.D.K.

Konek Ida

"Nyomor" c. képének repr.-ját hozza a lap a "Mentőkéz" c. mellékletében.

Magyar Salon, Bp. 19o1. évf. febr. és márc. havi példányok közé kötött mellékletben.

M.D.K.

Konek Ida

"A széptehetségü festőnő mütermet épittetett Hutera Béla épitésszel"-irja az Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. 5. évf.
4. sz. 63. lap

Konek Ida MDK

Hollandi tisztogatás, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

MDK

Konek Ida

Mélázás, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat.
43.l.

Konek Ida

MDK

Vörösrózsák, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Konek Ida MDK

Kodexek, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Konek Ida, festőm. MDK

416. Őszi lombok. Olt.

413. Reggelizö asztal. "

MKT 1912 tav.kiáll. Kat. 61.1.

2/.

MDK

Konek Ida,festőm.

Otthonukban a csend honol, szinte bántó a hangosabb szó. Semmi tikító szín, sehol semmi nagyotakarás. Persze,hogy az ilyen világhoz szive kell. S bár érezzük,h.Konek Ida : festönö, a két növér együtt mégis inkább csakpoéta.

Konek Ida kiállitása.
A kor. 20.sz. 1907. 72.l.

Konek Jela

Szerepelt a Műcsarnok Őni tárlatán.

PSL 1926. X. 24.

MDK

Konek Ida, festőm.

A Konek nővérek minden ősszel, elhagyják hajlékukat/a Kretty-utcában laknak/ s külföldre mennek mert egyikük tanulni akar. Meghitt csöndes fészkéből Konek Ida most tucatszám kedves képeitől, amiket az érdeklődők, ismerősök szétkapkodnak. Egyszerű, igénytelen kedves képek csendéletek zsánerképek, a múltból a jelenbe tévedt álmok.

Konek Ida kiállítása.
A kor. 2o.sz. 1967. 72.l.

MDK

Konek Ida

Őszi barackok, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Konek Ida

A N. Szalon karácsonyi tárlata. Vasárnapi Ujság 1896. 50. sz. 842.l.

Konek Ida MDK

Merengés, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Kenek Ida, festöm.

308. Csendélet. Jelzett. Olf.

Arverési Közlöny. 1937.évf. 3.sz. 27.l.

MDK

Konek Ida, festőm.

Csendélete könyveket mutat.

Műcsarnok. - Kiállitás.
Művészet. 1918. 5.1.

MDK

Konek Ida

Kiállitás a mücsarnokban. Vasárnapi Ujság 1893. 15. sz. 256.l.

M.D.K.

Konek Ida
festő

Az 1906 os és 1910 es vándorkiállitáson vett részt. Bemutatta „Szilvák", „Rózsák" „Őszi barackok" cimü képeit.

Dr. Csadányi Guido: Szolnoki művészek az 1910-es...
Jászkunság, 1963. IX. évf. - 2 szám - 78 lap.

MDK

Konek Ida

Lauser, Dr Wilhelm: Die Kunst in Desterreich-Ungarn. II. Jahrg. Wien. é.n. 132.l.

Konek Ida MDK

Őszi barackok, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

Konek Ida

Mélázás.Olajf.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 43.l.

Konek Ida MDK

Őszi barackok, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállítás

Konek Ida MDK

Tavaszi virág, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubileumi kiállitás

Konek Ida MDK

Elfeledett tárgyak, olf.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Konek Ida MDK

Mulandoság, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Konek Ida

Művészet 1918. 5.l.

MDK

Konek Ida

Őszi virágok, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 48.l.

Konek Ida

MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Konek Ida MDK

Női akt, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Konek Ida

MDK

Régész

Műcsarnok 1924 február-március

MDK

Konek Ida, festőm.

278. Amsterdami asszony. Olf.

KMT. 1907/8. téli kiáll. Kat. 43.1.

MDK

Konek Ida, festőm.

353. Őszibarackok. Olf.

Képzőm.Társ. 1907/8. téli kiáll. Kat. 46.1.

MDK

Konek Ida, festőm.

338. Cseresznyebefőzés. Pastell.

Képzőm.Társ. 1907/8.téli kiáll. Kat. 45.l.

MDK

Konek Ida

Művészeti Krónika 1. sz. 1904. jan. 15.

Konek Ida, festő MDA

A Lendvay utcában volt
műtereszvillája.

Rexa Dezső: A Lendvay utca aszfaltja 3.

ESTI HIRLAP bp. 1963. aug. 12.

Konek Ida NDK

Az Orsz. Magy. Képzőmüv. Társulat. 1906. évi (első) Vándorkiállitásának katalogusában szereplő müvei:

91. Szilyák. ol.
92. Rózsák. /Eladva Miskolcon 75 koronáért./

az 1910 évi /második/ kiállitáson:
"Őszi barackok" c. müve a katalogus 105. sz.-ban jelezve.

Jászkunság,1963. jun. 78-81. lap. 80. l.
Dr.Zsadányi Guidó:Szolnoki művészek az 1910-es felvidéki vándorkiállitásokon.

Konek Ida MDK

Interieur, olf.

Mücsarnok 1919-20o téli kiállitás

MDK

Konek Ida

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Konek Ida

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Konek Ida

Arckép, c.műve.

Művészet, 1917. 5.1.

Konek Ida

Arckép, c.műve.

Művészet, 1917. 5.f.

MDK

Konek Ida, festöm.

234.	Ibolyák.	Olf.
235.	Szobarészlet.	Olf.

Műcsarnok, 1900. tavókiáll. Kat. 39.1.

MDK

Konek Ida (szül.1854)

Rottenburgi emlék. Jelz. lent jobbra: Konek I. Lemezpapir. 42x33.

Öreg zenész. Jelz. lent jobbra: Konek. Vászon, 40x30.

Ernst Múzeum aukciói. XV. 1921. 25.lap

MDK

Konek Ida

Őszi hangulat, olajfm.

Képzőm.Társ. 1899-1900. téli kiáll. 34.lap

MDK

Konek Ida

A mücsarnok kiállitása. Vas. Ujs. 1882. 688.l.

Konek Ida, festő

Képzőművészeti Lexikon, 1873. 1o.sz. 127 l.

elye:----------

Konek Ida MDK

Vadászcsendélet, olf.

Műcsarnok 1927/28 téli kiállitás

Konek Ida MDK

Elnémult hangok, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Konek Ida festő

Képzőmüv. Szemle 188o. 12. sz. 174 l.

Konek Ida, festőm. MDK

366. Vadász esemi élet. Olf.

Képzőm.Társ. 1927-28 téli kiáll. Kat. 21.l.

MDK

Kónek Ida, festőm.

704. Csendélet. J. f.j. Olf.

Árverési Kézikönyv. 1929. évf. 3. sz. 31. l.

MDK

Konek Ida

Cseresznyebefőzés, paszt.

KMF. 1907/8. téli kiáll. kat. 45.l.

MDK

Konek Ida

Őszi hangulat

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat. 30.l.

MDK

Konek Ida

Őszibarackok, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 46.l.

Konek Ida

MDK

A Flórenzi városház udvara, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Konek Ida

Képzőművészet 1928. 6. sz. 12.l.

MDK

Konek Ida

Vadkacsa, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
6. l.

MDK

Konek Ida

Tátrai tipus, of.

" " "

" " "

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1885.

7 l.

MDK

Konek Ida

Tátravidéki paraszt, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.
9. l.

Konek Ida

MDK

Festőterem részlet, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 11 l.

Konek Ida

Az október 15.-én megnyitott, s a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitáson szereplő Csendélet-képeit dicsérettel emliti meg a Képzőművészet c. rovat kritikája.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
9o. lap

Konek Ida

A müvész arcképét bemutatja a lap.
Dr. Székely Béla:"Magyar festőnők" cimmel ir a müvésznőkről ismertetve müveiket és müvészetüket.
"Annuska gratulál", "Müterem", "Dus vadászat", "Halárus asszony", "Ernő" c. festményeit hozza a lap.
Reprók.
A kritika szerint "magyar festőnők között... a legjobbak egyike.."

Otthon, Bp. 1895. október hó,1. sz.
16, 56, 59, 73, 88. lapokon.

Konek Ida MDK

Hollandi tisztogatás, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiállitás.

MDK

Konek Ida

Római lazaroni, of.

Nápolyi bandita, "

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 10 l.

MDK

Konek Ida

Csendélet, of.

Képkiállitasi kalauz. Kolozsvár, 1885.

11 l.

MDK

Konek Ida

Aggastyán, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

11. l.

MDK

Konek Ida

Bajor pórnő, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883. 12. l.

MDK

Konek Ida

Kárpáti betyár, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár. 1883.

12 l.

Konek Ida

MDK

Csendélet, of.

Képkiállítási Kalauz. Kolozsvár, 1885.

MDK

Konek Ida

Vásárlások a Liezen-Mayer és Györök kiáll.ból.

Műcs. 1900. 10.sz. 131-34. o.

MDK

Konewka Pál, grafikus.

Shakespeare Arany János által készitett
Szentiványéji álom forditásához rajzolt klasszikus árnyképeket.
Egy nagy ábrázoló müvész fantáziáján keresztül lelkünkben uj elményeket kap ez a szinjáték.

Kozocsa Sándor: Régi magyar könyvillusztrációk. ?

MDK

Konek Ida, 1854---

Női akt

Ernst Mus. 13-14. aukc. 1920.

19. 1.

Konek Ida

Gyöngyvirágok

B.Sagl. Kiáll. 1927. jun. 15. 1.

Konek Ida.

OMKT.1895.tav.

MDK

Konek Ida, festö.

Virágvásár Florenzben. Olf.

MK.Soc.Biz. Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 4.1.
Szépm.Müzeum.

MDK

Konek Ida

Interieur, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 16 l.

MDK

Konek Ida, sz. 1854

Vak muzsikus, of.

M. Studio 2. sukc. 1921. 15 l.

MDK

Konek Ida, 1856-1941

Gyümölcscsendélet

Árv. Csarnok 1o4. auko. 1942. máj. 9. 1.

KONFÁR GYULA

1019
388
1407

/1021

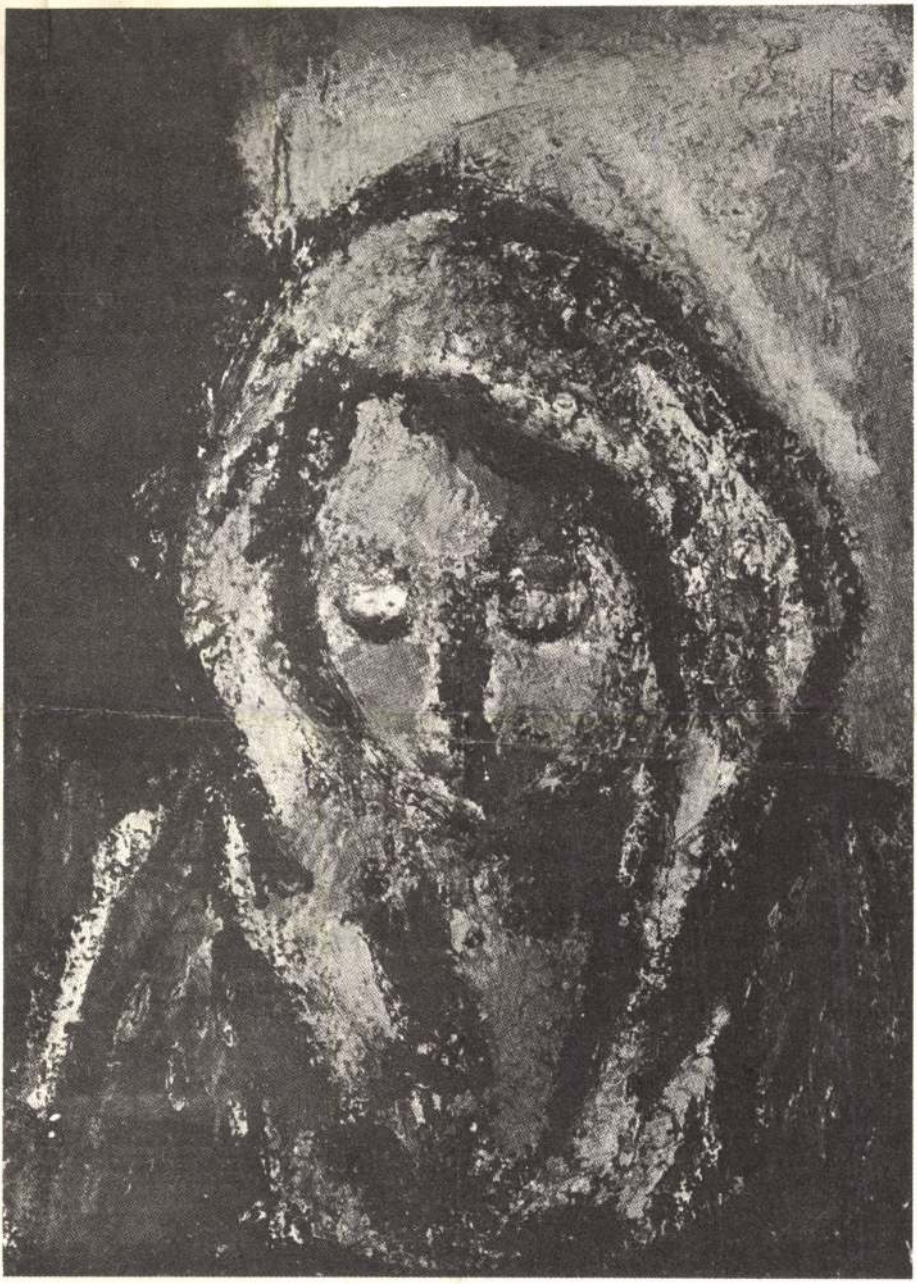

KONFÁR GYULA festménye

Konfár Gyula

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ɔ, hiába hegedtek be régi és újabb sebei, visszasajgó emlék
lik. Friss termése különben főként gondolati költészet, élet
felé és előre, buktatókra figyelmeztet, vall és apás bölcsesség
érzem, mintha a korszerű közéleti tanköltemény műfajáv
rel.

Megindul az emlékek árja, késő verseiben mégegyszer föle
nden, Fábry Zoltán, Balogh Edgár, a Táncsics Kör, a Sarló,
enek, a szüleváros, Branyiszkó csúcsa, újarcú magyarok gyül
ngoráz egy rimaszombati házban. Hitek és csalódások égnek,
ndent szüntelen újra kezdeni. „Hitler bömbölt, versem nem
volt. Joga van ma is nyíltan beszélni, s inteni, hogy az „új e
gzó típus". Ő, aki mindig népek testvériségét hirdette, megir
szót bárminemű sovinizmus folytatódása ellen, és megalkot
yezkedőkről csakúgy, mint a „szektás csuhásokról". Nem csu
nem föl is hasítja őket, megmutatja belsejüket. Harmadszo
gteheti mindezt, mert a közelmúlt hibái sem ábrándították ki
ri hitéből.

Győry Dezső az élet, a sors minden kérdésére válaszolt, sőt, jóval többet cselekedett: örténelem útján gyalogolt, és folyamatosan állást foglalt. Most már csupán az hiány-, hogy ez a szüntelenül tavaszodó élet és életmű méltó „választ" kapjon, s ne marad- továbbra is irodalmi életünk mostoha gyereke. Mindenek előtt talán ideje lenne tu- másul vennünk, hogy eleitől fogva túllépte a „kisebbségi költő" határait, mindnyájunk- z szólt, és a két világháború közötti magyar líra legjobbjai között a helye.

*

1936 nyarán történt, derűs, meleg délután járt, midőn kijöttünk a hibbei templom- l, kriptájában pihen Balassi Bálint, annyi harc, teremtő hevület és pezsgő kaland után osztva, elszegényedve a hősi halált választotta, s Liptó vármegye bárójának vártemp- na helyett kis falusi egyház lett a nyughelye. A templomkertben megpihentünk, és konyatig beszélgettünk, végig cikázott bennünk az idő egész izgalma, és természetesen rűn visszatérünk a „vérző sebhez", a Dunatájhoz. „Ebben a pillanatban reménytelen a küzdelem, vád és rágalom zuhog reánk, ha fölvetjük csak a gondolatát is — mon- tta Győry Dezső —. De hihetünk-é másban, mint az egymás mellé rendelt népek test- riségében? Bizonnyal nem hihetünk." Több mint három évtized telt el azóta, mind- ttőnknek esteledik immár. Budára húzódtunk, s ha olykor megosztjuk magányos órá- kat, egyszerre csak megszólal valamelyikünk: „Hibbe". És hallgatunk, mert a további csak zavarná, ami bévül történik ilyenkor. Múltunk hullámzik fel, a visszahozhatatlan kor, midőn hitből éltünk? Bizonnyal, de talán egy sugár a jövendőből is.

FÉJA GÉZA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1021
1970 OKT

KONFÁR GYULA

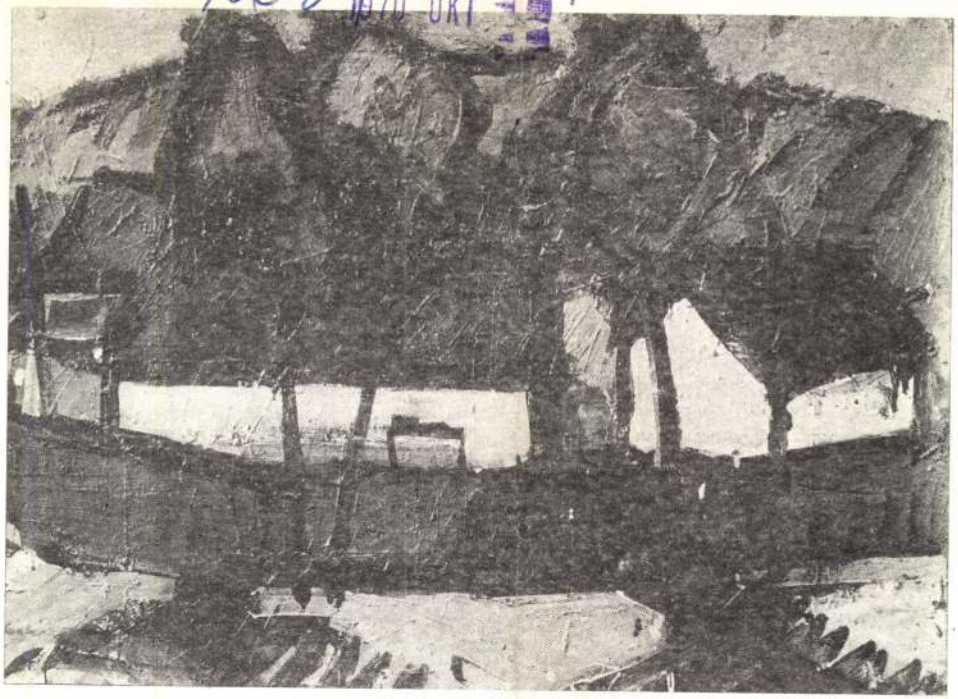

KONFÁR GYULA festménye

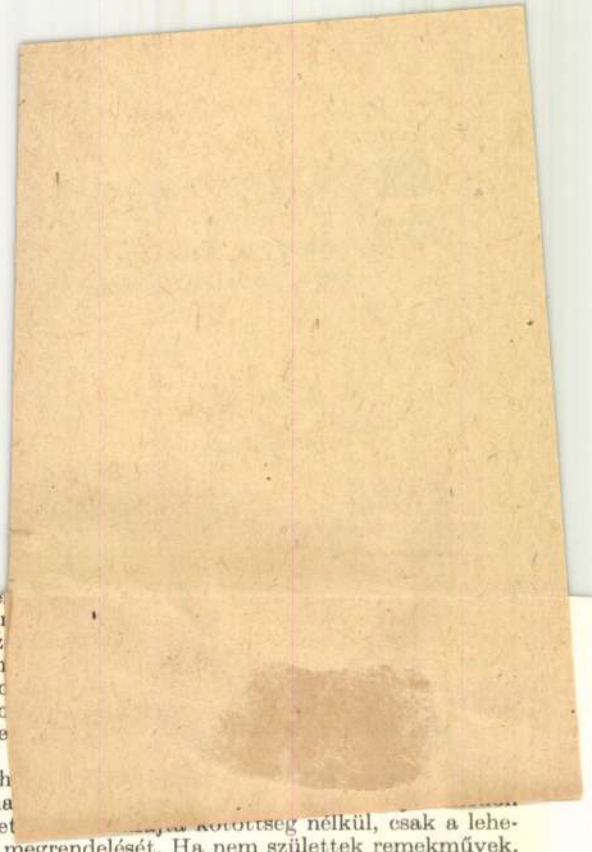

azzal fejezte be, hogy azok „annak ellené
ez a megengedő expozíció sejtteti, hogy ez
kaptak hangot, nyomatékot, hogy polem
cáfoló konkrétumoknak — az egyes alko
forduló után, jogosabbnak érezzük a pro
tumhoz kötött alkalomnál lényegesebbne
tesebb bírálatát.

A pályázat margójára csak annyit, h
nási hivatását — vagy nevezzük hétköznа
konkretizálta, tárgyiasította és közvetítet
tőséget kínálva, íróinknak a társadalom megrendelését. Ha nem születtek remekművek, mint ahogy a kritika eddigi összegezése szerint nem születtek, akkor ez nyilvánvalóan nem a pályázat tényével, kereteivel, hanem prózairodalmunk egyetemesebb problémáival hozható kapcsolatba. (Gondolom, ezzel egyébként minden illetékes, alkotó és bíráló is egyetért.) Mégis lebecsülnénk, nem a pályázat eredményét, de az előtérben szereplő öt díjnyertes regényt, ha megjelenésük ünnepi időpontjára, vagy a mérvadó zsürinek a döntésben kifejeződött ítéletére való tekintettel megrekednénk a mértéktartó dicséretnél. Ha úgy tekintjük őket, mint önálló, szuverén, az olvasóknak írott, s a jövendőnek szánt híradásokat, akkor az ünnepi alkalom, a pályázat csak fogantatásukra, legfeljebb közvetlen fogadtatásukra sugározhatja a maga reflektorfényét, egyebekben a köteteknek önmagukban és önmagukért kell helytállni. Ebből, de csakis ebből a szempontból igaza van annak a kritikusnak, aki a nem összehasonlítható és nem összehasonlítandó művek összevetésének kísértése ellen védekezik.

Egy nemzedék önvallomása

Az igazság az, hogy az olvasott öt regény, valójában a pályázattól függetlenül kínálja az analógiákat és szembeállításokat, hiszen egy legszűkebben vett irodalmi periódus rokontörekvésű prózai hullámáról van szó — a második világháború tanújaként felnőtt nem-

* Bertha Bulcsú: Tűzgömbök; Mezei András: Kezdetben; Sipos Gyula: A senki földjén; Thiery Árpád: Évszakok; Gáll István: A napimádó, *(Szépirodalmi Könyvkiadó, 1970.)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1970 OKT

KONFA'R GYULA

1024

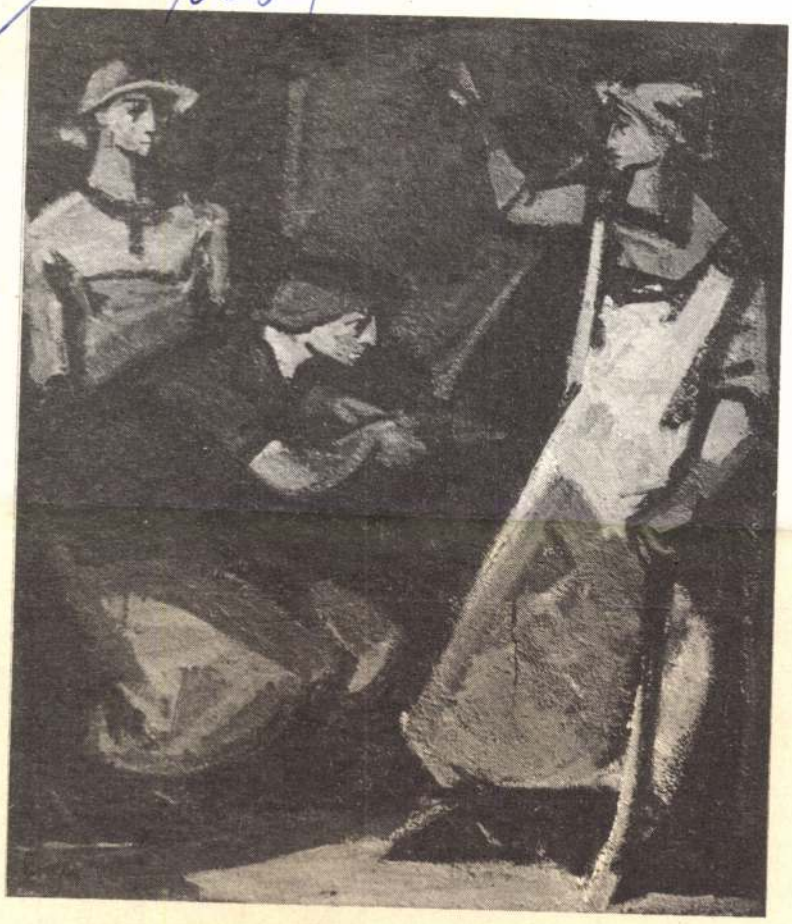

KONFÁR GYULA festménye

vári gimnáziumba. Öt elemit
ból, sem a tág Somogyból n
pusztákkal (ma is el tudnár
Sápa, Csikota, Lencsen és a t
ünnepenként rokonlátogatób
el mindenhova. Kaposvár vo
csak hírből ismertem, apám r
vagy pedig anyám meséiből, a
kisasszonyok szalónjában, va
kalapot Feketénénél, kelmét,
régibb és legjobb boltjaiban s olyankor mindig hoztak valamit az ismeretlen város csodáiból, amit a falusi boltokban csak híréből ismertek, enyvesképet, társasjátékot, dominót, narancsot, datolyát s oly híreket, amelyekről csak félfüllel vehettem tudomást, az új színtársulatról (mert anyám rajongott a színházért), a helyi és megyei kisebb-nagyobb köz- és magánbotrányokról (micsoda nagy város lehet, hogy annyi minden történhet benne), anyám egy gazdag rokonáról, aki alig akarta megismerni, apám a híres alispánról, aki viszont elfogadta s viszonozta a köszöntését s még kezet is szorított vele, mindenki láttára, a Megyeház előtt. Megvallom: féltem, szorongtam, rosszul éreztem magam ebben a beláthatatlan városban, a boltok roppant tükörablakai, a sima aszfalt, az emeletes házak veszedelmes csapdáknak tetszettek, a hatalmas gimnáziumban csak úgy találomra tévelyegtem s amikor késő délután szüleim elhelyeztek új otthonomban, sírva szaladtam utánuk az utcán, távolodó kocsijuk nyomában. Megszerettem-e Kaposvárt? talán igen, hisz nyolc hosszú évet töltöttem ott első fiatalságomból, hisz ott jöttem tulajdonképpen az ízére mindennek, a tudásnak, az ismeretnek, a legjobb értelmű civilizációnak, ott éreztem először, vagy legalább is tudatosan, a tágabb szellemi élet első szárnycsapásait, ott láttam bele legmélyebben az élet titkaiba és ellentmondásaiba, a legelső barátságok, a legelső szerelmek, a nagy álmélkodások, a nagy ábrándok mélyeibe — egyszóval, szülőfalum után, ott találtam meg legjobban, legteljesebben, legdöntőbben hajlamaim, szomjúságaim, ismereteim, becsvágyaim legelső, legelevenebb, legtáplálóbb forrásait. S mégis, bármily hálával is gondolok erre a városra, Somogy megye székvárosára, szűkebb szülőföldem központjára, mért tagadjam? még ma is bizonyos elfogultsággal gondolok rá, mert nemcsak első „sikereim" s elégtételeim születtek ott, hanem első sebeim, keserűségeim és megalázásaim, főképp mert örök falusiasságom sosem tudott felolvadni ebben a büszke városi közösségben, minden valószínűség szerint nem Kaposvár hibájából, inkább, sőt legnagyobbrészt, a magaméból.

Az első ily „forrás" természetesen maga a város, a Város volt, a századeleji kis Kaposvár, minden különösebb múlt, minden virágzóbb jelen nélkül, amely közepes jelentőségét részben a rajta átvonuló Budapest—Zágráb—Fiumei vasútvonalnak, részben talán hatalmas cukorgyárának, részben megyeszékhelyi előnyének köszönhette — de mit bánta ez a faluról jött tizenegy éves gimnazista, hogy nincs virágzó ipara, se múzeuma, se műemléke (hacsak nem tekintjük annak a „Közjóért" emelt

Konfár Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 JÚL 18.

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

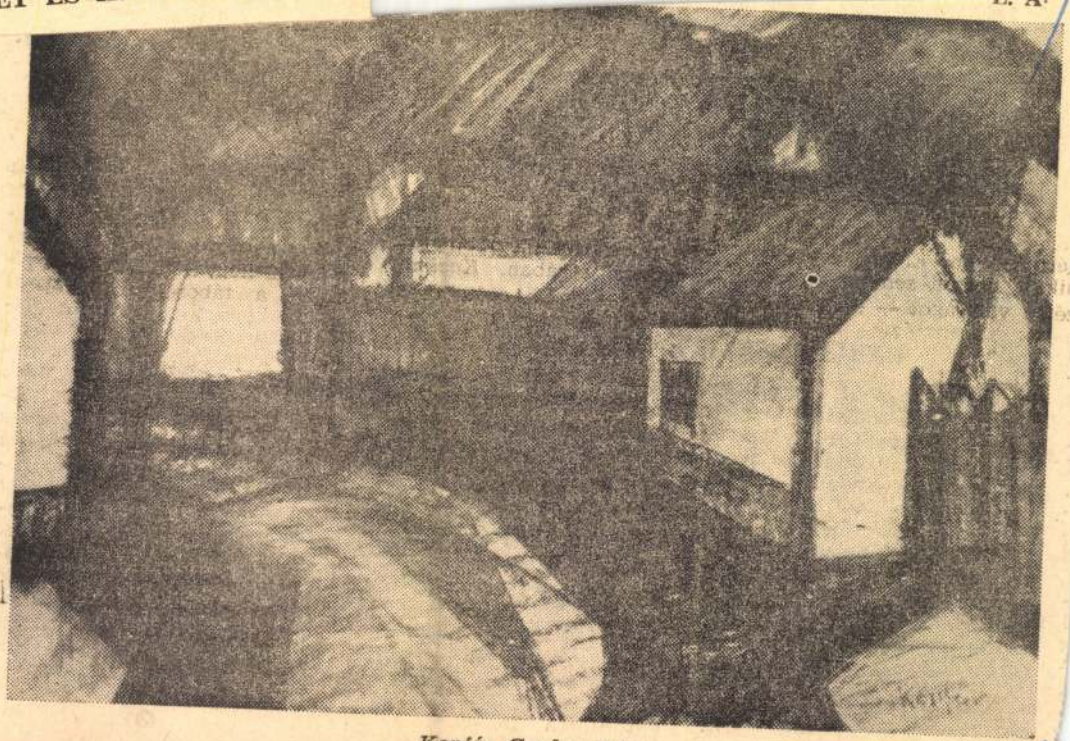

Konfár Gyula: Falu

1960. augusztus 9-én tartóztatták le „lázítás és államellenes tevékenység" miatt, majd koholt vádak alapján nyolcévi börtönre ítélték. Néhány napja, a mexikói elnök amnesztiarendelete nyomán szabadult ki a börtönből, bör-

szüntelen tiltakozása ny-totta meg.

Lapjelentések arról számolnak be, hogy a börtönből kilépő Siqueirost ha talmas ujjongó tömeg fo gadta és üdvözölte.

Válságban a spanyol irodalom

CARLOS BARRAL INTERJÚJA

A mai spanyol irodalom időszerű kérdéseiről beszélgetett a milánói Il Giorno című lap munkatársa *Carlos Barrallal*, a nemzetközileg ismert barcelónai *Seix Barral kiadó* vezetőjével.

Ami a mai haladó spanyol irodalmat illeti, Barral azon a véleményen van, hogy válságot élnek át az írók. Szerinte az utóbbi két évben nem született szép regény. A fiatal spanyol próza, amely a nyugat-európai irodalmak között a legpolitikusabb és a legelkötelezettebb, nek az irodalmi aktualitással. A másik nagy csoportba azok tartoznak, akik az irodalmi érték mellett a történelmi-társadalmi valóságot is figyelemmel kísérik — mint *Sánchez Ferlosio, Juan García Hortelano*, a *két Goytisolo* és az úgynevezett *madridi csoport*.

Barral szerint a próza válságát két dolog idézte elő: egyfelől a cenzúra, másfelől pedig az, hogy a népi irodalom teremtésének vágya naturalista műveket szült. A kevés kivétel egyike

ro... tókn... múlt napo... hatóságok „kommunista fe forgató tevékenység" miatt letartóztattak. A koholt vádak alapján fogva tartottak között szerepel többek között Joaquim Horta neves spanyol költő is. A haladó szellemű francia írók és tudósok tiltakozó jegyzéket juttattak el a párizsi spanyol követségre s követelték a letartóztatottak szabadlábra helyezését. A tiltakozó jegyzék aláírói között Aragon, Elsa Triolet, J. P. Sartre, Simone de Beauvoir, Hubert Juin nevét olvastuk.

●

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Konfár Gyula

DEC 2

1021

Konfár Gyula: Ülő nő

A karik

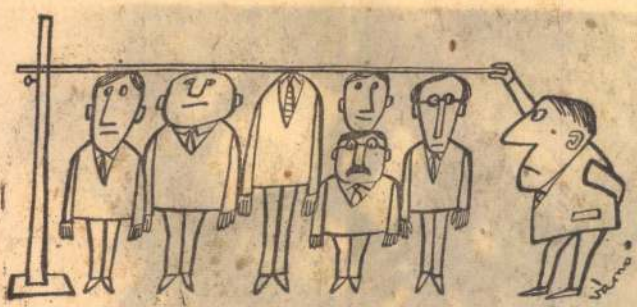

Várnai György egyszerű és tömör stílusú rajzaiban fejezi ki mindig rangos mondanivalóját

Egy remek Steinberg karikatura

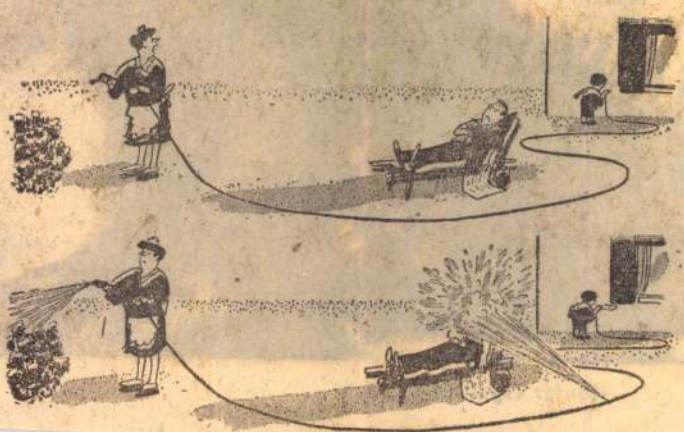

Érdekes, robbanásszerűen fejlődő, forrongó művészet, mely más művészeti ágakhoz hasonlóan rangot érdemelne.. És mégis... Szenvedélyes viták folynak színházról, filmről, irodalomról, képzőművészetről, de a karikatúráról nálunk jószerint egy szó sem esik.

A karikatura, mint műfaj, többféle érdeklődési területet tart számon. Az általános és maradandó érvényű emberi hibákat bíráló, eszmei áramlatokat tükröző filozófiai karikatúrák tekinthetők a legrangosabbnak. Ezek mellett az eseményeket szatirikusan kommentáló rajzok, valamint a portré karikatúrák és a mondanivalót csekély mértékben vagy egyáltalán nem tartalmazó, a mulattatást szolgáló viccrajzok tartoznak a karikatúrák családjába.

A jó karikatura, mint fontos mondanivaló, frappáns közlésmódja ízig-vérig a kor művészete. Tagadhatatlan népszerűsége és fontossága is azt követeli, hogy agitatív és művészi színvonala iránt igényesek legyünk.

Kevés művész tett olyan jó szolgálatot a materialista világnézet propagálásának, mint *Jean Effel*, nagyszerű francia, a terrorizmus meséjét gúnyoló sorozatával. És *Steinberg*, *Vicky* meg a többi híresség, nem is ilyen határozott pozitív világnézettel, mégis a haladást szolgáló rajzaikkal, ítéletet mond

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1958 FEB

KORTÁRS

Konfár Gyula

(folytatjuk)

1021

KONFÁR GYULA festménye

haros tiltakozását semmibe véve, határo
hadsereg létszám és költségvetési igényei

Az ellenzék a „zsebkendő puccs" mi
Tömegverekedés kezdődik és a mindenr
királyi kéziratát a képviselőház 1904. de

Tisza „zsebkendő puccsa" és erősz
vihart kelt, hogy még saját pártja, a Sz
Andrássy Gyula gróf vezetésével tizenk
mánypárt néven új pártot alapítanak. Ez lényegében azonos 67-es elveket vall a Szabadelvű Párttal, de Tisza nélkül.

A király 1904. december tizenharmadikára ismét összehívja a képviselőházat. Az ülés kezdetével az ellenzék kiveri a Tisza által szervezett parlamenti őrséget, amelynek rendeltetése a rendet megbolygató ellenzéki képviselők erőszakos eltávolítása. Tiszát ugyanakkor olyan fülsiketítő hangorkánnal és a Kossuth-nótával fogadja az ellenzék, hogy lehetetlen az ülést megtartani. A következő napok két újabb sikertelen kísérlete az ülés megtartására, elkerülhetetlenné teszi a képviselőház királyi kéziratával történő feloszlatását.

Egyidejűleg a parlamenti képviselettel rendelkező négy ellenzéki Párt, a Függetlenségi Párt, Apponyiék Nemzeti Pártja, a megalakulóban levő alkotmánypárti Andrássyék és a Néppárt koalícióra, pártszövetségre, lép Tisza megbuktatására.

Harcuk vezetésére a koalíciós pártok közös vezérlő bizottságot választanak. Tényleges vezérük Apponyi, Andrássynak is fontos szerep jut, de Kossuth Ferencet vá-

Konfár Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 DEC 20
CSONGRÁDMEGYEI HIRLAP
1021

KONFÁR GYULA: ANYA

Cél: a kulturált ker

Munkában az új pártveze
a megyei élelmiszer-kiskereskedel

Különleges a helyzetük és szerepük a Csongrád megyei Élelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat pártszervezeteinek. A vállalat központja Szentesen van, de kirendeltségek működnek Hódmezővásárhelyen, Makón és Csongrádon, pártalapszervezetek pedig Szentesen, Hódmezővásárhelyen és Makón, amelyek mindenütt a helyi pártbizottságok irányítása alá tartoznak.

A vállalatnak összesen 154 boltegysége áll a lakosság szolgálatában, s közel 800-an dolgoznak itt. Az utóbbi években sokat fejlődött vállalat üzlethálózata, so új önkiszolgáló boltot ny tottak és csak az idén min egy hárommillió forint ért kű beruházást végeztek: e sősorban hűtőgépek, kor szerű hűtőpultokat szere tek be. Hogy milyen felad tok állnak a vállalat előt az abból is kitűnik, hog *évente közel 300 millió fo rint értékű élelmiszert ad nak el a lakosságnak,* s forgalom évről évre növek szik. Az idei növekedé például majd 13 százaléko

Hogyan valósul meg a pártirányítás?

A pártszervezetek politikai és gazdasági munkája azért sem könnyű, mert mindenütt a helyi pártbizottságok irányítása alá tartoznak, holott szükség van központi irányításra, a vállalati kommunisták tevékenységének összefogására, egyöntetűségére is.

— A pártszervezetek vállalati irányító, ellenőrző munkáját igyu próbáljuk s tovább munkálkodunk kulturált kereskedelem k alakításáért, illetve fejles téséért.

Igen nagy gondot jelent szakemberellátás, hiszen a elmúlt években fejlődöt korszerűsödött az üzlethál zat, növekedtek a követe mények, ezzel azonban ne tartott lépést a szakemb rek számának növekedés

ALFÖLD

ALFÖLD
1965

IRODALMI ÉS MŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

1965-3

1021

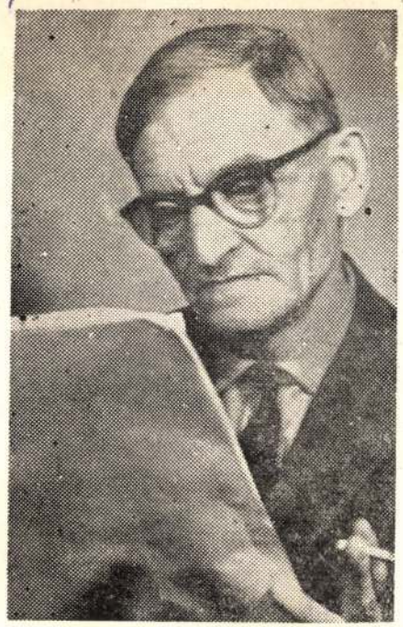

GRANDPIERRE LAJOS

Az írót és az újságírót köszöntjük szeretettel és a nehéz utat megjárt embernek szóló tisztelettel. Köszöntjük, mert ismerjük életútját, melynek egyes szakaszai ma már szinte hihetetlennek látszanak a mi szemünkben.

Grandpierre Lajos Debrecenben született, de valóságos regény életének az a korszaka, amit szülővárosától távol, Románia városaiban, majd Budapesten és Kalocsán töltött, nélkülözések, viszontagságok és vakmerőnek tűnő remények között. Sorsa úgy hozta, hogy a tímármesterséget sajátította el, s 25 éven át többnyire napi 10–12 órát dolgozva tartotta fent magát és családját. „Már az is nagy eredmény volt, amikor megszűnt a kötelező vasárnapi munka. Ennek ellenére is állandóan tanultam" – írja magáról. A küzdelmes életnek ezek az epizódjai az élmény társnáinak fájdalmas, mégis gyönyörűséges rétegeibe hatolva, újra átélve, már megfogalmazódtak a *Cudar idők* elbeszéléseiben. Mert Grandpierre Lajosnak nemcsak testét edzette a csersav, a kénnátrium, hanem a kor mérgeivel szemben akaratereje is megedződött: ember akart maradni az embertelenségben és íróvá válni sorstársai szolgálatában.

Első elbeszélése 1941-ben jelent meg a Kelet Népe c. folyóiratban. Akkor éppen munkanélküli volt, s Móricz Zsigmond segített rajta, hol tíz, hol húsz pengővel s közbenjárt, hogy munkát kapjon. 1942-ben nem egészen három hónap alatt írta meg Vihar Tündérországban c. történelmi regényét, a napi fizikai munka mellett – és megnyerte vele az Otthon Kör pályázatát.

„Arra készültem, hogy a felszabadulás után írni fogok. De az események másképpen alakultak" – olvashatjuk életrajzában. Akkor a felszabadult népnek először nem irodalmi remekműre volt szüksége, hanem remek emberekre, edzett, szívós forradalmárokra, akik a hétköznap sűrűjében, az élet ezerféle területén alkotják a művet. Grandpierre Lajost kommunista hite és meggyőződése mindig oda szólította, ahol elszántságra, munkabírásra és lelkesítő szóra volt szükség.

Ahogy megszelídültek a vihar erői, egyre gyakrabban ült íróasztalához, s fiatalos lendülettel írta könyveit, a Csodák völgyét, a Napfogyatkozást, ezeket a személyes vonatkozásokkal átszőtt korfestéseket. S a vándor tarisznyájában sok minden van még: életismeret, tapasztalat, sok-sok érdekes emberi arc, számos történet. Grandpierre Lajos az elmúlt napokban töltötte be 60. évét. Az aktív közélettől visszavonulva, idejét és energiáját az irodalomnak szentelve, számos tervet készül megvalósítani. Köszöntjük őt azzal a kívánsággal, hogy mindaz, amit tartozásnak érez az irodalom terén, megvalósuljon és alkotásokká érjen.

D/1a

Konfár Gyula: Anya gyermekével

Konfár Gyula: Leányka

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Konfár Gyula
TISZATÁJ
1965 ÁPR

1021

Konfár Gyula: Martinász

KÖVES JÓZSEF

ÉS MÉGI

LENGYEL BARÁTAIMNAK

Azon csodálkozott, hogy itt egyáltalán süthet még a nap, hogy kizöldülhetnek a fák.

Májusi nyugalom . . . Akár otthon, a Szigeten, vagy a hegyekben. A levegőtől megittasult, bágyadt sétálók, önfeledten futkározó gyerekek. Egy vak ember madarat etet a tenyerén, bátran hajbókol a csíz az apró szemecskék felé. Mint egy mesefilm csodálatos apója, szálfatartással áll a vak. Nyugodt és fenséges, mint aki mindent tud már a világról.

Csillag Gábor soha nem volt érzelgős, de amikor mindezek után a bokrok előtti padon megállt egy bozontos kis mókus, és szinte felé bámulva összedörzsölte ügyetlen mancsait, majdnem elbőgte magát.

Soha ilyen plasztikusan nem jutott még eszébe a háború, mint itt, a második-harmadik varsói napon.

Akkor reggel vidáman helyezkedtek el a buszban — tizenkét magyar, aki elindult felfedezni egy hallomásból ismert világot. Hangosak és jókedvűek voltak. Idegenben mindig könnyedebben viselkedik az ember, otthon felejti előítéleteit, lehullik róla a köteles honi máz. Nevetgéltek, kikiabáltak a járókelőkre.

Volt velük egy német is. Negyvenöt-ötven körüli, őszülő halántékú férfi. Gábor nem tudta, hogyan keveredett közéjük. Egyedül volt, nem talált ismerőst, és ők meghívták: tartson velük. Vagy meg sem hívták, csak jött? Ez lényegében mindegy volt. A német csöndes volt, nem szólt senkihez, pedig jó néhányan beszéltek a csoportban németül.

Kalauzuk — kedves lengyel asszony — indulás előtt körbeadott egy könyvet. „És mégis Varsó". Képek, képek. Térdre roskadt házsorok, romos városrészek. Nácik lángszóróval gyújtják a házakat. Egy anya ugrik ki gyerekével az égő ház emeleti ablakából. Aztán a gettó: sovány, csupacsont emberkék, állati félelem az üreges szemek mélyén.

Ezt feltétlenül mutassák meg a német úrnak! — a kísérő szenvtelen hangon mondta ezt, de mindannyian megérezték benne a nyomatékot.

A németet nézték. Kifejezéstelen volt az arca. Lapozgatta a könyvet, és nem szólt.

Gábor kajánul mosolygott magában. A lengyelek semmit nem bocsátanak meg a németeknek. Soha. Ezt már otthon is hallotta, de most bebizonyosodott, hogy így igaz.

Elindultak, végig a városon. Tágra nyílt szemekkel, kíváncsian. Felnéztek a házak homlokzatára — otthon a legszebb épületeket sem vették észre soha. De hát az otthon most amúgy is távoli volt, csak egy-egy villanásra bújt elő az emlékezet gomolygó ködéből, hogy „remélem, semmi baj nincs odahaza".

Itt minden tégla a háborút idézte.

— Nézzenek jobbra, ott van a ház falán egy emléktábla. Nyilvános vesztőhely volt. Kisgyerekeket, ártatlan asszonyokat végeztek ki az utcán a fasiszták. — Az asszony hangja éles volt, mint a penge. — Ezt fordítsák le a német úrnak! Több mint kétszázhetven nyilvános vesztőhely volt Varsóban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-307

Konfár Gyula

MAGYAR NEMZET

1962 MAJ 6

A Magyar Nemzet galériája

1021

Konfár Gyula rajza

közjegyzőt tar
újságíró — az
utasítására —
után indul, to
ni az emberi
vallja, hogy c
illúziók viszik
lágot.

Hasonló környezetben játszódik Herbert *Asmodi* komédiája, az *Utószezon* (itt is egy grófi kastélyból akarnak szállodát létesíteni az amerikaiak) és Richard *Hey* drámája, az *Aranyszárnyú hal.* (Hiába, nehéz elszakítani a múlt század konvencióitól, amikor a ház a kastélynál, az ember a grófnál kezdődött.) Hey érdekesebb író-egyéniség, mint a másik kettő, bár az anyag megformálásában bizonytalanabb náluk. A kastély, amely Dorst és Asmodi komédiájában a dicső múlt jelképe volt, Hey drámájában romokban hever: minden háború előtt újjáépítették és minden háború után lerombolták. Most ismét építkezés indul, csak az nem dőlt még el, hogy kaszárnya lesz-e itt vagy szabadtéri színpad. Az író elég szkeptikusan nézi az épülő új világot, amelyben az államhatalmat képviselő tanácselnök folyton egyensúlyozni kénytelen a komikus jobb- és baloldali tanácsos között s csak azt lesi, miféle jogszabály segítségével érvényesítheti a két szélsőség között a maga polgári humanizmusát. A dráma igazi hőse egy üldözött, hazátlan építész. Rival, aki a

aki a vezér fába ele vágja a puskát, s az öregasszony, Marulja, aki árulással fenyegetőzik, ha az urának meg nem kegyelmeznek vagy őt is ki nem végzik.

A hat darab közül a legproblematikusabb Peter *Hirche* zűrzavaros komédiája, a *Proteus fiai.* Néhány mondatára azonban érdemes fölfigyelni, mert a sokféle alakban megjelenő Proteus mintha ezeknek a fiataloknak legfőbb életérzését s a mai nyugatnémet színház különös programját fogalmazta volna meg: »Nyugtalanító álmokat bocsátok rátok és nem fogjátok tudni, mit jelentenek ezek az álmok. Azt várom, hogy szorongás fogjon el benneteket, de ti nem tudjátok, miért várok erre. Azt várom, hogy felzúduljatok ellenem és egymás ellen, de ti nem tudjátok, miért van erre szükség. És még valami egyébre is várok, de ti nem is sejtitek, mire.«

Hat dráma: hat csöpp a tengerből. Valamit azért enynyiből is meg lehet érezni. A nyugtalanító álmokat, a szorongást, a bizonytalanságot. Visszavonhatatlanul vége egy csomó régi illuziónak, a múltat már csak a várkastélyok hóbortos grófnői próbálják

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Konfár Gyula

TISZATÁJ

1964 SZEP

1021

KONFÁR GYULA: BÁNYÁSZOK (KÓNYA K. FELV.)

„A Híd 1963-b

EZZEL A CÍMMEL közöl értékelő cikkeket több szerző tollából a *Híd* 1964. 6. száma. Példás önkritika, egyéves munkájuk önismeretre valló szigorú fölmérése. A *Tiszatáj*-ban már többször utaltunk a noviszádi folyóiratra, most csak azért hívjuk föl újra a figyelmet rá, mert értékelő cikkeikben van néhány olyan mozzanat, amely a velük való együttműködésünket megkönnyíti, szorgalmazza, bár direkt módon nem történik sok utalás erre.

Pap József szerkesztő bevezető sorai — *Számadás helyett* — arról a bizonytalankodó szerkesztői koncepcióról árulkodnak, amelyet joggal ért bírálat. Kísérleti jelleg, nyíltság, egy csoportot sem képviselni, modernség — ezek a fogalmak kerülnek itt elő, és látható, hogy az összeegyeztetésük a szerkesztői gyakorlatban nem mindig sikerült.

Az értekező prózáról Szeli István írt. Okos elemzést ad a *Híd* esszé-kritikatanulmány rovatának jellegtelenségéről, kritikai munka esetlegességeiről és a kritikusok szubjektív elkalandozásairól. Talán túl szigorú bírálatot mond, de tanácsai, azt hisszük, javára szolgálnak a lapnak. Ami nálunk érdekessé és izgalmassá tette és teszi ezt a lapot, az az irodalmi esszé rovata és a társadalomtudományi vonatkozású írásai. Szeli István, Bányai János, Bori Imre és Sinkó

nunk, amely[illegible] Miklós József Attila-könyvéről írt, és amely generális szempontváltást igényel a fiatal József Attila életművének értékelésében.) Esszéi, tanulmányai termékeny vitát jelenthetnek a hazai irodalomban is.

Szeli többek között utal Sinkó Ervin egy irodalomtörténeti elvi cikkének folytatás nélküli voltára. Nem csak a *Híd* hibája, az itthoni irodalomtudományé is, amelyben hosszú hallgatás van az irodalomtörténetírás módszereiről, az interpretálás új módjairól, mert a realizmusvitánk minden mást elfeledtet. Sinkó jó vitapartnernek ígérkezik, még ilyen hosszú hallgatás után is érdemes lenne visszatérni hozzá.

A Híd 1963-as szépirodalmi anyagának mérlegét Bori Imre készítette el. Nem volt könnyű dolga. Ő is a tervszerűtlenséget, a kapkodást látja a szerkesztésben. Van két fontos megjegyzése. Az egyik: hogy a szerkesztőségnek a magyarországi írókkal való „együttműködést, egy következetes magatartás keretén belül, továbbra is szorgalmaznia kellene, bemutatva a magyar irodalom korszerű törekvéseit is". (Gondolom, megfordítva is érvényes ez!) A másik megjegyzése, hogy a jugoszláviai magyar irodalomban „olyan kollektív magára ébredés kezdődött, amely nemegyszer lejátszódott a múltban is, de most nem meneküléssel kapcsolódik össze"

[illegible]ÖBBET előfo[illegible] fogalom ezekben a értékelő írásokban a m[illegible] dernség, de ekörül van legtöbb bizonytalanságu[illegible] is, a szerkesztés hibái le[illegible] többször ide vezethető vissza: a minden áron va[illegible]

A VERSBARÁ

MÉG CSAK KÉT ÉV hogy Váci Mihály szenv[illegible] délyes kéréssel fordult Olvasóhoz: törődjön egy [illegible] csit a versekkel is. Nyil[illegible] kozata a *Tájékoztató* 19[illegible] májusi számában szinte f[illegible] dalmas fölkiáltás volt a l[illegible] védelmében. „Három-né[illegible] elhajszolt, szétkergetett egy-egy verskötetben! neked egy óra sem k[illegible] hogy elolvasd. És mily[illegible] kevesen olvassák el a v[illegible] seket! Miért nem szeretit[illegible] a verseket? Annyira m[illegible] lazultak bennetek azok húrok, melyeket az ifjús oly feszesre hangol a léle ben a költészet és az álm[illegible] dallamai iránt?"

Még akkor, két évvel e[illegible] előtt is jogos volt a köl[illegible] panasza. A verseskötet[illegible] nemigen jelentek meg eze[illegible] ezerötszáznál magasabb pé[illegible] dányszámban, s mi tagadá[illegible] így is jó sokáig porosodt[illegible] a könyvesboltok raktára ban. Csak két éve! És [illegible] idei könyvhétre a mai m[illegible] gyar költők versei átlag[illegible] san 5—6000 példányban j[illegible] lentek meg, s legtöbbjük is fogyott.

Azt hiszem, a líra ren[illegible] szánsza nem csak a meghö[illegible] kentően gazdag és jó ver[illegible] termésnek köszönhető, h[illegible] nem — majdnem vagy le[illegible] alább annyira — a ver[illegible] barát-mozgalomnak is. Ami ez a mozgalom nem léteze[illegible] (1963 elején hívta élet[illegible] hosszú vita után a Mag vető Kiadó), a verskedvelő ket nehéz volt egy-egy ú kötettel megkeresni.

AZÓTA a Versbarátol Köre szinte új pezsdülést hasznos vitafórumot bizto sított az élő lírának. A fi[illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

Konfár Gyula

TISZATÁJ

1964 SZEP

1021.

KONFÁR GYULA: LEÁNYFEJ

b a regmel, akkor
k bizonyos jóindul
ra egy-egy letűnt
int a legfejlettebbe
lt lélekkel akár abs
aga koráét.

gondolata — az eml
intve — következet
űjtemény minden eg
os egyéb elvi-módsz
ellett — ilyen a dogma-
ai ellen vívott harc és
ntudomány torzításaival
elsősorban a *történeti*
különböző témakörök
A tágabb értelemben
onosság mellett ez teszi
é a kötetet, amely —
ban az ellenkezőjét su-
ikönyve vagy szisztema-
elemzése a marxista
nak.

UDÁSÚ, kiforrott
tő marxista irodalom-
nykötete a *Marxizmus*
iny; olyan könyv, amely
erjesztő hatást fog gya-
irodalomtudomány min-
kadémiai Kiadó, 1964.).

KAPOSI MÁRTON

... sutott
ki, mint ... nem
adom el a bőröm ...,
nem leszek újra más-
nak a cselédje ...

Úgy látszott, hiába
beszéd, amit neki
szánunk, nem jut a
fülébe. Hajthatatlan
maradt. Hanem es-
ténként, amikor „be-
szédes lett" a ház,
amikor eszébe jutot-
tak az elszaladt esz-
tendők, megtelítődött
szomorúsággal.

Mindig egyedül élt,
s mindig csak béres
maradt. A dologra
futotta idejéből, a
gürcös napokra, a
mindig-sorosságra.

gyümölcsöt. Ki
azt megmo
hányszor ford
meg a kocsiv
szövetkezet köz
jától le a gy
csösig? Odakü
hát mentem.

Az eső rázúd
vidékre. Az
tönkrementek,
vak térdig, hasi
tak a pocsol
Előfordult, hog
melyik kocsi te
elült, úgy emel
kézzel, ritk
lánctalpas trak
De a Pannáév
hasem történt s
A végén már e
hordta a gyüm

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1970 Nov

1021

Konfár Gyula

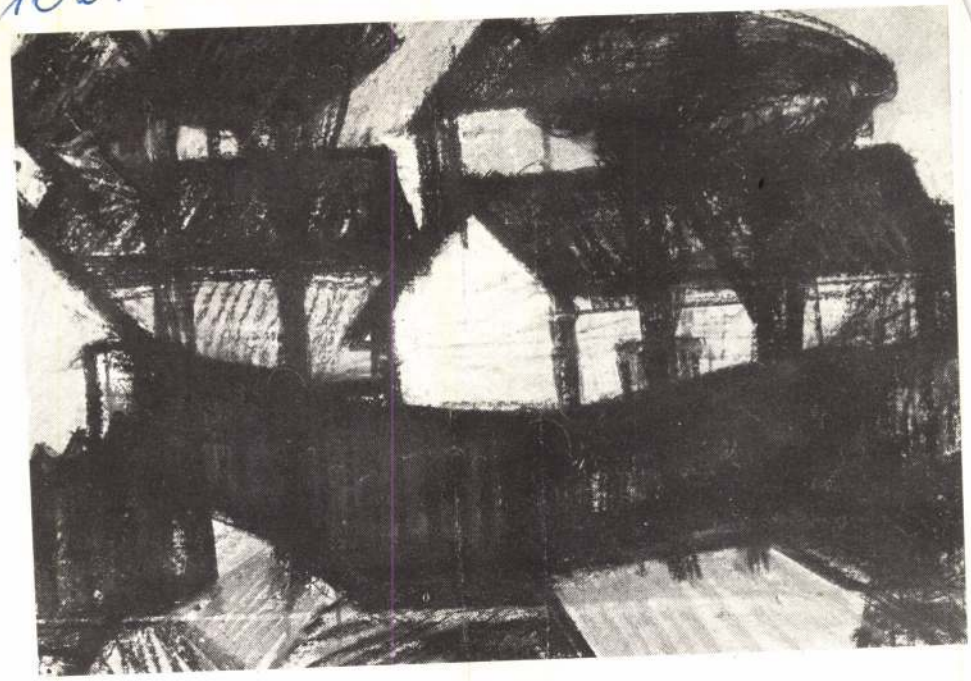

KONFÁR GYULA rajza

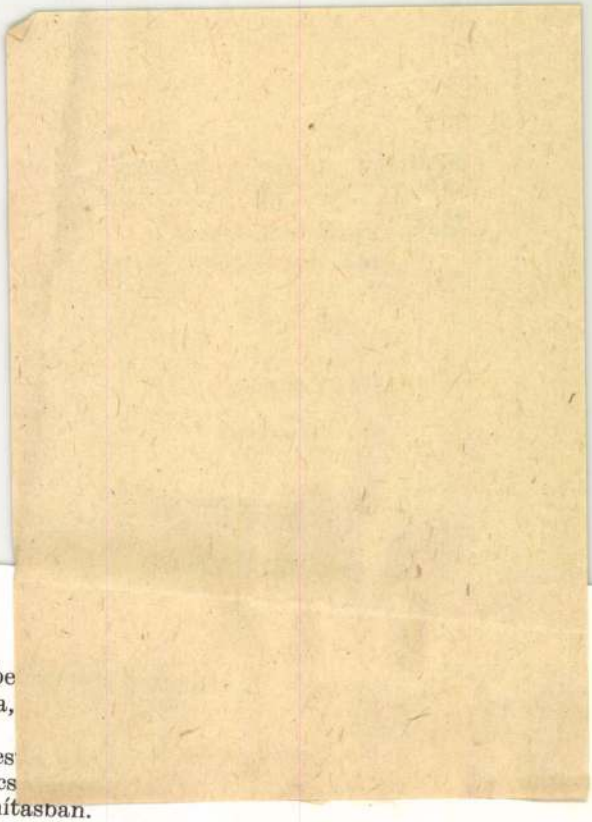

s hallani lehetett, be
lecsendesült az utca,
kihalt egészen,
hallani lehetett a tes
ahogyan a zsigerei cs
dolgoztak e szív-ámításban.

Ó, ez nem szerelem!
mondtam s mintha visszhangozná a távol:
hallom megint: ó, ez nem szerelem!
A Szerelem az, mit elmondani
nem lehet... mikor csak a lélegzéstől
kitágul előttünk minden az ég alatt
s mégsem akarunk lélegezni...
Mint mikor az első ütem előtt
lebben a pálca már suhogva
és a sorsunkat lekopogja
mert a hóhér parancsot ad.

Lecsendesült az utca,
kihalt egészen,
hallani lehetett ahogy leng a világűr.
S mi télikabátban siettünk
míg felettünk az ég suhant.
Mentünk az űrben
és űr volt gallérunktól levágott fejünkben...

Mentünk, roppant magányosan.

VÉGH GYÖRGY

Kappel
Tjuszeg
1971 I. 1

KONFÁR GYULA: PORTRÉ

Konfár Gyula

MÁTYÁS FERENC

Gyermekéveim kegyetlen idillekben gazdag tájáról, a patakokkal, szőlőkkel, erdőkkel és akkor még babonákkal körülvett Tápióbicskéről dobta vándorkőműves apámat még a cselédsors a gyálpusztai grófi uradalomba. Ide kötődtem hát, ez az alföldi puszta vidék korbácsolta fel először bennem az embert ifjúságom idején. Ennek a szülőföldnek az ízét, színeit, lélegzetét szívtam magamba, amint néztem a földeken görnyedő parasztokat, szót váltottam velük a cselédlakások esti lámpafényénél.

Így teltek az esztendők s az esztendőkkel a füzetlapok göcsörtös versekkel. A nagyon értelmes pusztai kovács olvasta először néhány versemet, s egyik vasárnapon arra ébredtem, hogy a Népszava bemutatta a neki legmegfelelőbbet. S mi volt a visszhang rá?. Apai pofonok kíséretében tudtam meg a tiszttartó felháborodását s azt, hogy a versem miatt ki akarták dobni a családot az uradalomból. Nekem mégis tetszett, biztatásnak tekintettem s két versor jutott eszembe a Lúdas Matyiból. Evvel a két verssorral válaszoltam apámnak:

Hajdan ütleggel magyarázták a'
mi atyáink,

vezető szerkesztő: Apáti Miklós, e-mail: apati.miklos@magyarhirlap.hu

12 lap

ELHUNYT KONFÁR GYULA FESTŐMŰVÉSZ

Meghalt Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész. Életének 75. évében, hosszú betegség után, szeptember 9-én este ment el a mester. A halál mindig váratlan, lesújtó, végsővé formázó csapása megrendíti és kifordítja az életben maradt hozzátartozókat, barátokat és tisztelőket önmagukból. Az érzés heves, fogalmakba nehezen zárható. Nincsenek jó szavak, amelyek leírhatnák a gyászt, hangok, amelyek enyhíthetnék a fájdalmat. 1933-ban született Budapesten. A képzőművészeti főiskolán 1957-ben szerzett diplomát. 1960-ban egyik festményét bemutatták a velencei biennálé magyar pavilonjában. 1963-ban – Eric Estoric meghívására – fél évet töltött Londonban, több képet festett, s még ugyanabban az évben a Grosvenor Galéria kiállítást rendezett alkotásaiból. 1964-ben hazatért, feleségül vette az akkoriban már sikeres Horváth Teri színésznőt, és budapesti műtermében folytatta az alkotómunkát. Festészete egyre inkább egyénivé vált. A realizmusból kiinduló, pasztózusan kolorista és erősen expresszív stílust kifejlesztő művészt 1968-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki. Akkoriban került kapcsolatba a tokiói Gekozo Galériával, ebben szintén sok képét kiállították. Így történt, hogy a hatvanas évek alkotásait fölvásárló Grosvenor Galéria után a hetvenes évek képeit a Gekozo Galériában állították ki, Japánban. A következő évtized alkotásainak jelentős része a Tajpejben működő Wang Galériába kerültek. Az 1990-es évek végén Tajpejben, a Szépművészeti Múzeumban állandó termet kapott, itt ötven képe látható. 2000-ben két kiállítása volt Németországban, 2001-ben Görögországban nyílt tárlata. Az elmúlt évtizedekben itthon is többször bemutatta műveit – gyűjtőinek nagy örömére. Az utóbbi években már alig festett, egykedvű volt, mint aki az életet kívülről látja. Súlyos betegség támadta meg, s bár látszólag fölépült, mégis félrehúzódott a világtól. Rendezett még egy-két kiállítást, adott képet tárlatokhoz, ha kértek, de úgy nézett, mint aki nem érti, mit akarnak tőle, ő már mindenét odaadta, minden tehetségét ránk pazarolta, alkotói indulatát fölélte, a festői szépséget elénk tárta – már csak ült, és szemlélte a kertet. Kedd délután rosszul lett, kórházba került, ott kicsit jobban lett, beszélgetett is keveset – majd este elhunyt. Adjon az Isten örök békét kedves barátunknak!

LEGÉNDY PÉTER

NEW YORK (18 ÓRA)
▼NASDAQ
2228,67 (–0,03)

TOKIÓ
▼NIKKEI
12 102,50 (–244,13)

Hazánkban a többi európai országgal ellent

A távhőszolgáltatás nem panelkérdés

A távfűtés fejlesztése, a szolgáltatás versenyképesebbé tétele nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy Magyarország az unió által előírtnak megfelelően csökkentse a szén-dioxid-kibocsátását. A szolgáltatásban rejlő környezetvédelmi és költséghatékonysági lehetőségeket Európa fejlettebb országaiban már a politika is felismerte. Ez azonban nálunk még várat magára.

KISS GERGELY

Az Európai Unió célkitűzése szerint 2020-ig legalább húsz százalékkal kell csökkennie a szén-dioxid-kibocsátásnak, és szintén húsz százalékkal kell emelni a megújuló energiaforrások részesedését az energiatermelésben.

„A távhőszolgáltatás fejlesztése és elterjesztése mindkét cél teljesítéséhez jelentősen hozzájárulhat" – mondta Sabine Froning, a távfűtést, a távhűtést és a kapcsolt energiatermelést képviselő lobbiszervezet, az Euroheat & Power ügyvezető igazgatója a szervezet tegnapi budapesti ülésén. A távhőszolgáltatás kulcsfontosságú szerepet tölt be az alacsony szén-dioxid-kibocsátású fűtésben és hűtésben szerte Európában. Noha összességében a szolgáltatásnak

A távfűtéssel előállított hőnek átlagosan hetven százaléka származik megújuló energiaforrásokból vagy hővisszanyerésből. Számítások szerint ha Európa 32 országában a rendszereket továbbfejlesztenék, akkor évente további négyszázmillió tonna szén-dioxid-megtakarítással a kibocsátás 9,3 százalékkal csökkenthető lenne.

A fentiek szempontjából Európa egyik mintaállama Dánia, ahol a távfűtés elterjedése országosan eléri a hatvan százalékot. Nagyvárosonként ez a szám még magasabb: Koppenhágában a távfűtött épületek aránya meghaladja a 98 százalékot.

„Dániában a hetvenes évek energiaválsága után döntöttek a távhőszolgáltatás nagyarányú fejlesztése mellett" – mondta a budapesti eseményen Birger Lauersen, a dán távfűtőművek szövetségének nemzetközi kapcsolatok és kommunikációs területének vezetője, és az Euroheat & Power alelnöke. Az országban olyan költséghatékonyan működik a szolgáltatás, hogy a távfűtés ára öt éve változatlan, hiába emelkedtek az elmúlt időszakban világszerte drasztikusan az energiaárak.

A rendszer Magyarországon is lehetőségeket rejt magában, ám az előreléphéshez még számos problémát meg kell

1967 MÁR 30.

1021

Műtermi vizitálások

Két országos hírű festőművész, Konfár Gyula és Szurcsik János a nagybátonyi bányász művelődési ház részére nagyméretű kompozíciókon dolgozik.
(Újsághír a Nógrád-ból)

Konfár Gyulának Budapesten, a Kállai Éva utca egyik öreg házában van a műterme. A ház valamikor Pest siheder éveiben épülhetett, romantikus csigalépcső vezet az egyetlen emeletig. Itt él és dolgozik milyen táj beszédízeit hordozza, — mert a palócra sehogy nem sikerül rábukkannia.

Szenvedélye a nyelvjáráskeresés, ő maga is, mint egykori parasztlányka vidéke sajátosságát máig megőrizte beszédében. Mire férje is az asztalkához települhet, már minden tisztázott a riporter „hovavalóságát" illetően, s a készülő, és kész művek kusza összevisszaságában szíves hangulatú a légkör. Rátérhetünk

A művészházaspárral: Horváth Terivel és Konfár Gyulával a barátságos műteremsarokban

Konfár. Egyetlen terem-méretű tágas helyiség az egész, illetve a terem végében parányi főzőfülke rejtőzik.

Telefonon megbeszéltük a találkozót, így a háziasszony töltött kávéfőzővel várja vendégeit. A háziasszony úgy mondja a nevét: Konfár Gyuláné, de azt hiszem, többet árulunk el kilétéről, ha hozzátesszük: született Horváth Teri. A Thália Színház művésze.

Amíg férje lemosakszik a munka nyomaitól, azt firtatja élénk kíváncsisággal: vendége a jövetel, a látogatás tulajdonképpeni indítékára.

Hamar kiderül azonban, hogy a művész kedves és készséges házigazda ugyan, de nem könnyű riportalany. Azt mondja: festékkel, ecsettel, ceruzával jobban és szabatosabban fejti ki gondolatait, amelyeket közölni kíván. Most is inkább mások felé tereli magáról a szót. Közös művészismerősök után tudakol, gyermek módon örül, ha ilyenre akadunk, majd a nógrádi képzőművészek helyzete érdekli: mit csinál Pataki Jóska, aki osztálytársa volt a képzőművészetin, de keveset hallat magáról. Megkér: hozzunk üzenetet Mustónak, hogy Miskolcon zsürizték és megvették két szép csendéletét.

Ilyen kanyargók után jutunk vissza nehezen ide, a Kállai Éva utcai műterembe:

— Igen. A nagybátonyi feladat. Háromnyolcvanszor hatötvenes nagy pannó lesz a bányász művelődési ház belső terében, a csarnokrészen.

Különböző méretekben már ott látjuk a műteremben a kép színvázlatait. Azokról magyarázza az érdekes tematikai elgondolást:

— A pannó tulajdonképpen két frízből tevődik. Alul sötét háttérben egy bánya, bányászok, felül csillogó, okkeres sárgában az élet szimbolikus figurái: család, majálisozók, zenészek. Ellenpontként az élet komolyabb részével. Ezt a megoldást nagyon indokolta a méret. A figurák léptékének a fríz felel meg.

— Tematikában szerencsésen jött nekem ez a munka. Régi vágyam volt megvalósítani, s nagyon örülök a megbízatásnak, hogy rám esett a választás olyan feladatban, ahol a realitást és szimbolikát mesterkéltség nélkül ötvözhetem egybe. Tartalmilag, tematikailag, méretileg minden szerencsésen összejött, s most már az előzsürizések után a végső megoldás van hátra.

— Mikorra készül el, mikor láthatjuk Nagybátonyban.

— Ez most már inkább hely kérdése nálam. Ez a műterem bármily nagynak tűnik, szűk ilyen méretű alkotás zavartalan munkálására. Szerencsére hamarosan új helyre költözöm, megkaptam Csók István egykori műterme egy részét a Gorkij fasorban, ott ideális feltételek között kezdhetem el a pannót. Úgy számítom, hogy a munkával ebben az esztendőben elkészülök, s leleplezésére is még az idén sor kerülhet. Szeretném, örülnék, ha művem szíves fogadtatásra lelne Nagybátonyban és a megyében, — én képességemtől tellőn mindent megteszek ennek érdekében.

★

Szurcsik János műterme szinte a világ másik pólusa. Még a főváros méreteiben is. Mélyen bent a Váci útban, Újpest határán új település a Máglyaköz. Festők, szobrászok lakják ezt a negyedet nagyobbára. Közöttük Szurcsik, egy harmadik emeleti műtermes otthonban.

A művész valahol ügyeit intézi a városban, felesége tesékel bentebb. Várakozva a környezettel ismerkedünk. A műteremben békésen, és jól megfér egymással a modern varia heverő, a kagylófotel, az ükanyáink-korabeli mintás fehérneműláda, a szövőállvány. Stílusérzék, ízlés, elrendezés dolga az egész.

A festő műterme és a feleség szövőszobája ez egyben.

— Ha jutna rá időm — magyarázkodik a fiatalasszony. Csak tudják, gyerekek mellett, s pláne két fiú mellett!...

Vége a várakozásnak, megjött a házigazda.

— Miről lenne szó? — tudakolja a látogatás okát.

A terem egyik falát egészében beteríti egy hatalmas, fehér kartontapéta. A papíron szénvázlat mutatja a készülő kompozíció konturjait. Egyelőre csak fehér-feketébe fogalmazott gondolatok ezek, a falnak támasztott kisebb színvázlat mutatja, milyennek képzeli teljességben a művész.

— Mondjon valamit erről. Elgondolásairól. — jelzünk a vázlatra.

— Konfárét már látták?

— Igen.

— Nos, az ő méretével pontosan megegyező lesz, a művelődési ház szembenéző falaira kerül a két kép, s bizonyos értelemben ez is meghatározó jellegű elgondolásainkban. Hogy ne üsse egyik a másikat.

— Tulajdonképpen mit is mondhatok arról, ami még távolról sem kész? Gondolatilag összetett és mégis egységes művet akarok megalkotni. Alaptémája: a világosság és a sötétség harca, a gyász és az öröm váltakozása. Az ellentétpáron belül ezeket jellegzetes figurákban igyekszem kifejezni. A pannó alsó részén munkaábrázolást láthatunk, múltra utaló mozzanatok tűnnek fel, árnyba és sötétbe fogottan. Úgy érzem, az ellentétet érzékletesen mutatja a petróleumlámpa és a villany, a figurákban a termékenység és a halál, az öröm és a fájdalom, a brutalitás, az erőszak egy-egy képviselője.

— Úgy hallottam, a zsürizett vázlat alapján a nagybátonyiakból bizonyos ellenérzést váltott ki a kép egyik tragikus eseményt fogalmazó jelenete.

A vázlat bal felében fedezzük fel, mire utal a művész. A kompozíció-motívum egy munkásmártír akasztását örökíti meg.

— Állítólag azt mondják a bátonyiak, hogy ez a komor tragédia nem illik művelődési ház csarnokába. Nekem más a felfogásom, eltérő a véleményem erről. Az, hogy a hely egyáltalán nem zárja ki a téma művészi megfogalmazását, hiszen a művelődési otthon olyan hely, amelyben az élet teljessége tükröződhet, sőt tükröződnie kell; színpadán nem csupán vígjátékok, de esetenként tragédiák is elhangzanak. Miért ne ábrázolhatnánk akkor ugyanott tragédiát bármely, művészet, — ez esetben a képzőművészet sajátos eszközeivel is? Ha megbékélnek elgondolásommal és álláspontommal, bizonyára belátják majd, hogy kompozícióm hiányos maradna nélküle.

— Mikorra várhatjuk a kész művet?

— Az a fajta alkotó vagyok, aki seregnyi tanulmányon, vázlaton keresztül jut el a véglegesnek tekintett elgondolásig. Jelenleg a teljes méretű kartonvázlatozásnál tartok. Elég nagy feladat, szűk a műterem, kicsi a rálátás a munkára, a vászon felfeszítése ugyancsak külön gondot jelent majd. Nekem mindenesetre a kartonrajz sokat könnyít, bizonyos elrendezési problémákat már a végleges olajmunka előtt kedvem szerint megoldhatok, — olajba már teljes végérvényességgel dolgozhatom.

— Összegezve a lényeget: szeretném, ha művemet még ebben az évben átadhatnám a nagybátonyiaknak.

Barna Tibor

Szurcsik János arról beszél, hogy pannóján az emberi örömöt és fájdalmat akarja megfesteni

— Az a véleményem: egy művelődési házban a komor és a víg tematikájú művészi produktum egyaránt megfér — vallja Szurcsik János

— Bemutatom kedvencünket, Cili cicát is. Kölyök korában sokszor meghűlt és fagiforral neveltük — mondja a művésznő

Konfár Gyula munka közben, új műve előtt. Szeretné, ha alkotása kedvező fogadtatást kapna. Ennek érdekében legjobb művészi hite és tudása szerint dolgozik a szíve szerinti tematikájú, nagyméretű pannón

(Koppány György felvételei)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÓGRÁD

Újítók között

Aranyérmesek és jelöltek

Hárman már elnyerték, ketten pedig rövidesen megkapják az aranyérmet. Elnyerésének feltétele: az újítók újításának értéke haladja meg az egymillió forintot, illetve a kifizetett díj érje el a rendeletben előírt újítási összeget.

Az aranyérmesek közül, amikor Szabó Gyulát kerestem a Salgótarjáni Acélárugyár technológiai osztályán, azt mondták munkatársai; — Csehszlovákiába utazott. Ferencz Géza nevének említésekor is rövid volt a válasz: — Nyugdíjba ment. Maradt a harmadik aranyérmes: Kovács László. Ő benn volt. Meg a két jelölt is.

★

— Hogy születik egy újítás? Csodálkozni fog amit mondok, de így van. Kényszerből. Mondjuk, hogy a külföldi megrendelő kijelenti: a korábbitól eltérő kivitelben kéri az árut. Mit tehetünk ilyenkor? Teljesítjük kérését, ha azt akarjuk, hogy a jövőben is tőlünk vásároljon. Én például rajzolok a gyárban, rajzolok odahaza. Telnek-múlnak a napok, de semmi sem sikerül. Elkeseredik az ember, pár napra, vagy egy hétre félreteszi a témát, és aztán újra előveszi. Ez így megy addig, amíg a probléma meg nem oldódik. Az egyik témát hamarabb, a másikat viszont csak hosszas kutatás, kísérletezés után oldja meg az ember. A szarukapagyártás kísérletezésénél nekikeseredve azt mondtam: — Abbahagyom, képtelen vagyok megoldani...

Ezt meg kell csinálni, létkérdése a gyárrészlegnek — jelentette ki akkori főnököm Vincze János. Biztatására újra nekifogtam a munkának, végül sikerült megtalálni a megoldást. Persze ez nemcsak rajtam múlott. Hiába vannak ötleteim, ha hiányoznak a jó segítőtársak. Nekem pedig sok a támogatóm. Művezetők, lakatosok, szerszámkészítők, az új technológiát elvállaló dolgozók. Együttes munkájuk nyomán ölt valóságot az elképzelésem. De a munkások mást is várnak az újítástól. Azt, hogy az könnyítse meg a munkájukat. Hegyesi Gyulával, és más közreműködőkkel kidolgoztuk a villanyitás új technológiáját. Ettől a munkától korábban menekültek az emberek. Nehéz és fárasztó volt. A gyárnak pedig költséges, de hosszúra nyúlt a munkások betanulási ideje is. Kezdetben idegenkedtek az új módszertől, később pedig maguk kérték: vezessék be az újítást minden villafajtánál. Ezt az új technológiát Csehszlovákiából és az NDK-ból tapasztalatcserén nálunk járt küldöttség is magával vitte.

Jelenleg a csákánysajtolás műveleteinek összevonásán dolgozom. Sok kudarc után ma már eljutottam addig, hogy kimondhatom: a siker közelébe kerültem. Ha bevált az újításom, újabb hathétszáz ezer forintos megtakarítással számolhatunk. Nekem az újítás szórakozás, olyan mint másnak a keresztrejtvény. De kifizetődő is. 1963-ban én kaptam elsőnek aranyérmet. Most pedig ismét a bronzra vagyok esélyes. Ha számításaim nem csalnak, minden úgy sikerül, ahogy én szeretném, két év múlva újra aranyérmes leszek — magyarázza Kovács László, aki 33 éve dolgozik a gyárban.

★

Harminc évvel ezelőtt mint géplakatos segéd kezdte pályafutását a Salgótarjáni Aélárugyárban Balogh István, a hengermű gyegó üzemrészének művezetője. Amit mond, azt alaposan megfontolja.

— Az első újításom, amit annak idején ésszerűsítésnek mondtak, a háború előtti időszakra, 1940-re nyúlik vissza. Nyolcvan pengőt kaptam a gyártól, 80-at pedig a találmányi hivataltól. Akkoriban ez az elintézési mód járta. A jutalom átadására, díszebéd keretében Ózdon került sor, ahol többen vettünk részt. Újításommal a szabadon futó szíjtárcsákhoz készítettem fékberendezést. A felszabadulás után, amikor még nem volt újítási irodánk 500 pengőt kaptam a találmányi hivataltól, a hengerlőgép felcsévélő dobrendszerének átalakításáért, ami munkavédelmi célokat szolgált, ugyanakkor teljesen megszüntette a nehéz fizikai munkát. Ezt követően egy évet kivéve — amikor átvettem a jelenlegi részleg vezetését — minden évben adtam be kisebb-nagyobb jelentőségű újítást. Szám szerint nem tudnám megmondani, de ami irat ebben a dossziéban van, az mind újításról szól, — mutat egy vaskos iratkötegre.

Ahány újító, annyiféle a módszere. Én például csak olyan újítást adok be, amelyiket már a gyakorlatban kipróbáltam, sőt egy-két hónapja már alkalmazunk is. Újítási területeim? Azok, ahol anyagot lehet megtakarítani. Előnyös nekem is és a népgazdaságnak is. A húszhengeres hengerlőgép munka- és támhengereinek jobb kihasználását célzó újításom egy év alatt 466 ezer 137 forint megtakarítást hozott a gyárnak. Amivel elértem az aranyafokozatot, az a quarto hengerlőgép hengerféleségeinek csökkentésére és az új méretek bevezetésére vonatkozó újításom. Ezzel 422 ezer 993 forint megtakarítást biztosítottam a vállalatnak. Hogy mire költöm az újításért kapott pénzt? Három gyermekem van. A legnagyobb fiú, István, 30 éves, géplakatos, itt dolgozik a gazdasági szerárugyárban, a gépipari technikum harmadik osztályába jár. A fiatalabb László villanyszerelő segéd, utolsó éves technikumi hallgató, lányom Teréz, akivel együtt lakunk, a megyei tanácsnál dolgozik. Van egy ötéves unokám is. Részben rájuk, részben pedig magunkra költöttem a pénzt. A művezető ötször nyerte el a Szakma Kiváló Dolgozója kitüntetést.

★

Magas, derék ember Longauer József, a készáru végátvételi osztály vezetője. Negyven éve dolgozik a gyárban, júniusban kapja a jubileumi pénzt. A 40 évből négyet töltött a Tűzhelygyárban. Úgy ismeri az üzemet, mint a tenyerét, hisz itt nőtt fel, itt verekedte fel magát jelenlegi beosztásába. Neve az újítók könyvében az elsők között szerepel. Két jelentős újítására emlékszik vissza szívesen. Az egyik az acélhuzal patentirozásának ólomfürdő helyett sósfürdővel való felcserélése, a másik a Tűzhelygyárban született, amely a tűzhelykeret idomacéljának meleghengerlése helyett hidegen és fényesre való elkészítésére vonatkozik. Az előbbit Szabó Gyulával és Ferencz Gézával kísérletezte ki. Az utóbbit is itt valósították meg a gyárban. Mindkettő több millió forintos megtakarítást jelentett a népgazdaságnak. Két és fél év óta nem találkoztam nevével az újítási naplóban. Mi az oka ennek?

— Nem szeretek pereskedni, veszekedni, bíróság útján kikényszeríteni az igazságot. A sósfürdős újításnál ez történt. Azóta gyakran eszembe jut: hátha megint hosszas huza-vona árán érünk célt. Aztán meg eddig nem került hatalmába olyan téma, ami arra kényszerítene, hogy gondolkodjam a megoldásán — válaszol Longauer József.

Az aranyérem elnyerésére korábbi eredményei alapján terjesztették fel.

★

Amint a példák mutatják, sok fáradozás, álmatlan éjszaka, kísérletezés és számtalan kudarc előzi meg a sikert. Egyikőjük azt mondta: határtalan szívósság kell ehhez a munkához. A másik szerint rizikó nélkül nincs újítás. Egyben mindannyian egyetértettek: a sikerhez csak kudarcok, átmeneti elkeseredések, lemondások útján lehet eljutni.

Venesz Károly

Tizenhét esztendő

Amikor Rezsnák András, a nógrádi Béke Termelőszövetkezet nyugdíjasa átvette a megyei tanács elnökének elismerő oklevelét, hangos taps köszöntötte. Az összeverődő tenyereket, az ünneplést, amely az elmúlt tizenhét küzdelmes esztendőnek szólt, nem titkolt meghatottsággal fogadta.

— Tizenhét év... hogy elszaladt... — mondta az „öreg". S milyen sokféle érzés, küzdelem, gond, a siker öröme húzódott a szavak mögött.

Tizenhét évet töltött a termelőszövetkezetben. Mindjárt az elején beállt, s kilenc évig elnöke volt a Békének. Kínlódott a hegyekre kapaszkodó, vízmosások szabdalta erodált szántókkal, megszokásokkal, előítéletekkel. Hitte, közösen eredményesebb a munka.

Megértette azt is, amikor új elnököt választottak helyébe. Hiába, eljárt felette az idő. A szövetkezetnek nem fordított hátat. Mindig ott dolgozott, ahol éppen szükség volt rá. Ha háborgott is olykor-olykor, azért tette, mert látta, utódai hamar „belefáradtak" a munkába. Váltották is sűrűn egymást az elnökök. Kilenc esztendőt, mint ő, egyik sem húzott le közülük. Pedig most már könnyebb haladni a járt úton, mint annak idején a töretlenen. Jó lenne, ha végre nyugvópontra jutna a vezetés dolga. Annyi viszontagság után megérdemelnék a tagok, hogy felelősséggel vezessék, hűséggel szolgálják őket. Mert akiben ezt az igyekezetet látják, azt nem hagyják magára.

Rezsnák bácsi is segít, ahogy tud. Már hatvankilencedik évébe lépett, nyugdíjat kap, de még dolgozik. Nemrégiben is, hogy műtrágya érkezett, szóltak neki.

— Jó lenne, ha reggel eljönne Rezsnák bácsi... Lapátot is hozzon magával...

Másnap reggel pontosan ott volt a megbeszélt helyen. Két munkaegységet keresett. De nem is annyira a munkaegység miatt teszi. Sokkal fontosabb annál, hogy még mindig segíthet, hogy még mindig számítanak rá.

Nem telt el hiába az a tizenhét esztendő.

Vincze Istvánné

Központi konyha épül

Ezer gyermek étkeztetését oldják meg Balassagyarmaton

A balassagyarmati városi tanács vezetőit régóta foglalkoztatja a központi napközi-otthon egészségügyileg tarthatatlan konyhája, illetve zsúfolt étkezőhelyiségének problémája. Az itt étkező gyerekeket több turnusban kell ebédeltetni, délelőtt 11 órakor megkezdik az ebédeltetést. Az épülettől távolabb eső tanulószobai helyiségeket is az étkeztetés céljára kell átalakítani az ebéd időtartamára.

Községfejlesztési alapból járul hozzá a város, hogy megoldja az általános iskolai tanulók étkeztetésének gondját. E célra a tejipari vállalat épületét szerezték meg. Ugyanis a tejipari vállalatok központja nagyobb területi egységeket létesít a megyében, s így a balassagyarmati üzemrész működtetése szükségtelenné vált. Az épület területi nagyságánál, központi fekvésénél fogva alkalmas egy új központi napközi-otthonos konyha létesítésére.

A tejipari vállalat áprilisban adja át az épületet. A központi konyha épületének tervezését az étkezdék speciális tervező vállalata, a KELTI tervező irodája áprilisra készíti el. Az építőipari vállalat a nyár folyamán elvégzi az átalakítást. Több mint egymillió forintba kerül a modern, olajfűtéses kazánok beépítésével működő központi konyha kialakítása. A központi konyha üzemeltetése, az iskolai napközi-otthon tanulói mellett a város három óvodájának, mintegy ezer gyermek étkeztetésének problémáját oldja meg.

Védekezés a palántadőlés ellen

A kertészkedő termelőszövetkezetekben ebben az időben kell elvégezni a palántaágyak fertőtlenítését. A melegágyak, üvegházak talaja számos betegség és kártevő forrása lehet.

Ezért az üvegházak, melegágyak talaját évente cserélni kell. Ha erre nincs lehetőség a gazdaságban, a földet formalinnal fertőtleníteni kell. Időben védekezni lehet a palántadőlés ellen is. Az elvetett magvak takarásához használt földbe Bercema—Ferbam 20., Bercema—Ferbam 50, TMTD porcsávázó, Wolfen—Thiuram 85 vegyszert kell keverni. A poralakú vegyszer egyenletes elosztását úgy lehet biztosítani, ha megfelelő mennyiségű száraz homokkal egyenletesen elkeverik a kertészek, s ezt a keveréket adagolják a takaróföldhöz. Ezt a földet aztán egy—két centiméteres vastagságban kell elteríteni a palántaágyakban.

Ha a fiatal palántáknál mégis a palántadőlés betegséget észlelik a közös gazdaságokban, akkor a Zineb 0,2 százalékos oldatával lehet ellene védekezni. A munkát hetente két alkalommal szükséges elvégezni, s négyzetméterenként 0,5 liter permetlét lehet felhasználni. A munka során szigorúan be kell tartani az óvó rendszabályokat.

Talajjavítás a salgótarjáni járásban

A salgótarjáni járásban a komplex talajvédelem keretében az idén több helyen kémiai talajjavításokat végeznek. A munkát elsősorban azokban a tsz-ekben ütemezték be, ahol ebben az évben megkezdődik a komplex talajvédelem. Azt is figyelembe vették, melyik gazdaság készítette el a talajvédelmi programot. Az intézkedés szerint a homokterenyei és a mátramindszenti gazdaságokban 300—300, Kazáron 200, Karancslapujtőn és Mátraverebélyben 100—100 katasztrális hold kerül kémiai talajjavításra.

Felkészültünk az újabb feladatokra

Beszélgetés Kanyó Bélával, a MEDOSZ megyei titkárával

Az elmúlt hónapokban a mezőgazdasági üzemekben lezajlott a szakszervezeti tisztségviselők választása, négy év munkájának értékelésére készül a MEDOSZ megyei bizottsága. Az elkövetkező években újabb feladatokat kell megoldani a mezőgazdaságban működő szakszervezeti szerveknek is — sajátosabban és magasabb színvonalon. Ebből az alkalomból kerestük fel *Kanyó Bélát*, a MEDOSZ megyei bizottságának titkárát, hogy választ kérjünk kérdéseinkre.

— Milyen tanulságokkal jártak a nemrég lezajlott választások?

— A tanulságok igen sokrétűek — kezdte Kanyó elvtárs. — Dolgozóink megnyugvással és megelégedéssel nyilatkoztak arról, hogy a párt kilencedik kongresszusa jóváhagyta és megerősítette a korábbi jó politikai vonalat. Kedvezően fogadták a népgazdaság, ezen belül a mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozó határozatokat. Jólesik arról szólni, hogy igen aktív volt tagságunk, fokozott igényességgel értékelte a vezető szervek tevékenységét, az egyes tisztségviselők személyes munkáját, a hozzászólók megfelelő tanulságokat vontak le a szakszervezeti élet különböző területeiről.

— A dolgozók kritikus szemléletének okai nyilvánvalók. A gazdálkodás eredményeit általában olyan szempontból értékelték, bírálták, hogy az üzemek jelenlegi helyzete menynyiben felel meg a jövő fokozottabb gazdálkodási követelményeinek. Ugyanakkor a tagság részéről jogosan jelentkezett az az igény, hogy mind a gazdasági, mind a mozgalmi vezetők számára adott nagyobb önállóság és jogkör a fokozottabb felelősséggel járjon együtt. Sokszor elhangzott a felszólalásokban azonban az is, hogy a kijelölt feladatok a dolgozóktól is nagyobb figyelmet, fokozottabb termelőtevékenységet és fegyelmezettebb viselkedést kívánnak.

— A választások során igazolódott az a felfogás, hogy a dolgozók megérettek a szélesebb demokráciára. Bátran mondtak véleményt, s ha nem értettek egyet javaslatainkkal, megvédték a kollektíva elképzelését. A Szécsényi Tangazdaságban például nem fogadták el a titkár személyére tett javaslatunkat. Sőt, az öttagú vezetőségben három személyt újjáválasztottak. Ugyanakkor azt is elmondták, hogy a szakszervezeti bizottság miért nem felelt meg a feladatának, mit várnak az új vezetőktől a jövőben. A legtöbb bírálat a szocialista brigádok részéről hangzott el, amelynek legnagyobb részét a gazdasági vezetőknek címezték. A vállalások teljesítésének feltételeit kérték számon.

— Hogyan készülnek az új feladatokra a szakszervezeti bizottságok?

— Sikerült „üres járat" nélkül áttérni a választásokról más munkákra. Nagyrészt annak köszönhető ez, hogy a megfelelő embereket választottuk ki a mozgalmi tevékenység irányítására. Ez nagyon nagy szerepet játszik, hiszen sokoldalúak a feladatok. Ezeket két fontos csoportba lehet sorolni: az új gazdasági mechanizmus előkészítése, illetve az idei célkitűzések megvalósítása. Nos, az egyik következik a másikból.

— A gazdaságokban lezajlott műszaki konferenciák, termelési tanácskozások arról tanúskodnak, hogy a szakszervezeti tagság, a dolgozók, a vezetők döntő többsége a tőlük várt felelősséget érzi az idei tervek teljesítése iránt. Keresik a gazdaságosabb megoldásokat, szervezik a munkaversenyt, nagyobb figyelmet fordítanak a munkavédelemre. Megjegyzem, ez utóbbira különösen szükség van, mert az utóbbi évek javuló tendenciája ellenére sem kielégítő a helyzet.

— Az idei év jó előkészítése a jövő záloga. Ezt minden szakszervezeti aktívának, vezetőnek, mindenkinek látnia kell. Az új gazdaságirányítási rendszerben nemcsak a gazdasági vezetőknek, hanem a szakszervezeti vezetőknek is hatékonyabb szerepük lesz. Erre vonatkozóan még csak elképzelésekről lehetne beszélni, de rövidesen sor kerül az országos irányító szerveknél a tervezetek végleges megfogalmazására. Addig is rendezzük a sorokat. Ebben az időszakban zajlik le az új szakszervezeti tisztségviselők oktatása, munkába állítása.

— Most tartja a MEDOSZ a megyei küldöttértekezletét. Hogyan készültek erre?

— A több mint négyezres létszámú szakszervezeti tagságunk négyéves munkájának summázása lesz a küldöttértekezlet. A küldöttek megválasztása alkalmával sok jó javaslat elhangzott a szakszervezeti munka jövőjét illetően, amelyekről tárgyalunk az értekezleten. Nagy jelentőséget kölcsönöz értekezletünknek, hogy megváltozott körülmények között, a szocialista építés egy újabb fontos szakaszának kezdetén zajlik le. Ennek éreznünk kell a felelősséget. Elkészült már a megyei bizottság beszámolója, amely véleményem szerint jól összefoglalja az elmúlt évek munkájának eredményeit, hiányosságait, alapot nyújt arra, hogy tapasztalatokkal szolgáljunk az országos mozgalom számára. E tapasztalatok helyes értékelésével jól határozzuk meg sajátos szakszervezeti, illetve megyei feladatainkat. Megítélésünk szerint joggal mondhatjuk el a küldöttértekezleten, hogy az elmúlt években tovább erősödött szakszervezeti mozgalmunk a megyében. De megvannak a feltételek is az előttünk álló feladatok végrehajtásához. Szerveink, aktivistáink készülnek, felkészültek a magasabb színvonalú feladatok elvégzésére, élni tudnak a növekvő hatáskörrel és tovább erősíthetik mozgalmunkat — fejezte be nyilatkozatát Kanyó Béla elvtárs.

P. A.

képzőművészet

A Kilencek Szombathelyen

Egy évi hallgatás után újra bemutatkozott — ezúttal a *Savaria Múzeumban* — a Kilencek csoportja. Számuk ez alkalommal több a szokásosnál: tizenhárom törzstag és hat vendég van jelen a tárlaton; hanem mindegyikük csak három-három művel szerepel, ami jó alkalmat kínál arra, hogy tüzetesebben vegyük szemügyre az egyes alkotásokat. Alapállásuk most is a régi: a művészet társadalmiságát, eszmehordozó funkcióját vállaló, a közösség ügyeiben résztvevő ember érzésvilágának kívánnak hangot adni — ki-ki a saját egyénisége szerint. Hangsúlyozottan a szocialista rend barikádjait szándékoznak erősíteni művészetükkel; meggyőződésük, hogy a megformált művekben csak a humánum igazságával megerősített valóság az érték. Ma már, úgy hisszük, mind a művésztársadalom, mind a nagyközönség tisztában lehet azzal, hogy nem valami feltűnési vagy éppen kisajátítási vágy vezeti őket, mint ezt indulásukkor sokan terjesztették, s hogy művészetük nem divat, hanem tudatos elhatározás eredménye. Ritka az olyan tárlat manapság, ahol a művészetről komolyan gondolkozhatunk, s nem veszíthetjük el kedvünket a kirakott „modern" kompillátumok láttán. A Kilencek kiállítása a valódi élményt adó tárlatok közül való, és mint volt korábban, *most* is művészeti életünk eseménye.

A törzstagok festőgárdájából a fiatal *Konfár Gyula* szerzi a legtöbb örömet. Komoly szigorú ítéletű művész, őszintén, hévvel, tisztességgel fogja fel minden feladatát. Mind portréját, mind tájképeit a hangsúlyozott karakterkeresés s a színek sajátos dramaturgiája jellemzi. A jelenségeket nem formáikban, hanem körvonalaik adta ritmusukban érzékeli; festői nyelve tagolt, sokoldalú, érzékletesen tükrözi élményeit. *Ridovics László* csendéletei a markánsan megvalósított festői egyensúly mintadarabjai: anyag, súly, tér egyaránt pontos megállapítást nyernek nála, de nem formáik, *hanem* a szín, a folt, a tónus útján. Nem is ábrázol már, hanem kifejez; képein a tárgyak életet nyernek, dialektikus összefüggéseikben mutatkoznak meg. „1919" c. figurális kompozíciója kevéssé sikerült, a kép színvilága átgondoltabb súlyozásra szorul. A festői eszközök dús kiömlése kvalifikálja *Sarkantyu Simon* mindhárom bemutatott képét. Ezt a hatást nem egyedül a színek felfokozásával, ízesebbé tételével érte el, hanem azzal, hogy kiterjesztette s összefogottabbá szervezte színfoltjait. Az ily módon létrejött dekorativitás mégsem veszélyezteti látásmódjának realitását, mert a nagyobb felületekre, ill. színfoltokra való koncentrálás egyszersmind áttekinthetőbbé is tette kompozícióit. *Szabó Zoltán* ismét bizonyságát adta, hogy monumentalitása végsősoron nem a vásznak nagyságából adódik. Alakjai, formái már úgy születnek, hogy magukban hordják monumentalitásuk hevét. Mindez művészünk belső világára, energikus lényére megy vissza, nem véletlenség tehát, ha nagy formákra vágyik ez a festészet. Vele szemben *Vati József* inkább a lefokozások embere: a mindennapi élet apró, humánus mozzanataiból csinál művészetet. Festőisége sem sietős, de annál pontosabb, logikusabb; innen, hogy munkáinak mindenkor őszintesége, erkölcsi hitele van. *Iván Szilárd* művein főként az összefoglalás biztonságát véljük a legerősebb értéknek, ami párosulva színvilágának bizonyos megpezsdülésével fejlődésének újabb stádiumát sejteti. A vendégek munkáiból nagylélegzetű, a jellemzés széles tartományait felölelő festészetet igér *Bencs Gábor* művészete, de rokonszenvesnek tetszett *Bojtor Károly* elraj-

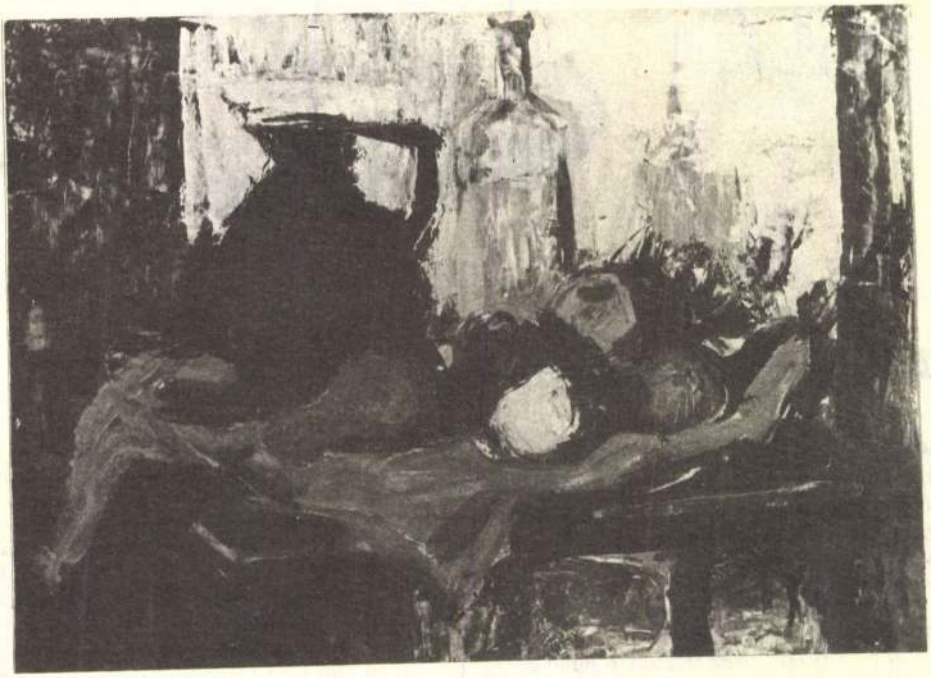

RIDOVICS LÁSZLÓ festménye

zolásokban megnyilatkozó iróniája, *Benedek György* megszerkesztettsége és *Veres Sándor* finom kolorítása is.

Magasszínvonalú a grafikai anyag. *Raszler Károly* és *Zala Tibor* heves érzéseket sugárzó, mozgósító jellegű anyagát jól ellensúlyozza *Stettner Béla* elmélyedtsége és *Plesnivy Károly* színes vidámsága, valamint az egyetlen grafikus-vendég: *Rozanits Tibor* a jelenségeket absztrakt eszközökkel láttató, három rafinált megoldású linóleummetszete.

Szokásosan jók a szobrászok is. *Kiss István* már ismert munkákkal szerepel, de jószerivel csak most érzékeltük igazán a „Galambok" és a „Kiáltás" agitatív erejét, mely mindkét esetben szerkezetileg is újszerűen valósul meg, s itt lett barátunkká a „Szúnyogok" c. kompozíció, a kevés számú, csupán díszítő funkciókat betöltő Kiss István-művek egyik legjobbika. *Kiss Sándor* szobrainak hatását a szép anyag s a felület szellemes megmunkálása is fokozza. Mindezek tartalmat kifejező elemek nála. „Vas megye" címet viselő, pattintgtatott fehér márványívbe helyezett csiszolt, fekete torzója úgy komponálásmódjával, mint anyagszerűségével találó szimbóluma a nagy kultúrákat hordozó dunántúli tájegységnek. A Kőműves Kelemen-balladát feldolgozó bronzkapuja az új magyar szobrászat egyik legjelentékenyebb alkotása, kár, hogy mind máig nem kapta meg az őt megillető méltánylást a kritikától. *Tar István*tól főként a „Folyó" c. kompozíció tetszett, térhatása már így, kisformátumban is elementáris. Hasonlóan jellemezhetnénk a vendégként kiállító *ifj. Szabó István* „Táncos lány"-át is, míg „Nyujtozkodó fiú"-ja megejtő líraiságával ragad meg.

Minden szempontból hasznos vállalkozás volt ez a tárlat. A művészek lemérhették fejlődésüket, a közönség országos színvonalú tárlatban gyönyörködhetett. S nem utolsósorban: kiderült, hogy a Kilencek nem kilencen, s még csak nem is tizennégyen vannak, *hanem sokkal többen;* hátuk mögött ott áll már az új generáció, szövetség nélküli társaik, ami bizakodással tölt el bennünket szocialista művészetünk jövőjét illetően.

TASNÁDI ATTILA

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

Schrammel Imre kerámikusművészről

Az élő és élettelen világ struktúrájának és változásainak megfigyelése közben szerzett élmények különféle jellegű műveket hozhatnak létre. Schrammel Imre *Ernst Múzeum*ban rendezett kiállításán komoly, elmélyült kutatómunka különböző fázisaival ismerkedhettünk meg, mely hazai vonatkozásban egyedülálló módon adja az agyag művészetének korszerű értelmezését. Az agyagművesség ősi hagyományait tudatosan vállalva és ezzel párhuzamosan a legkorszerűbb, még teljesen ki sem kísérletezett technológiákat segítségül híva építi alkotásait. Célja az élőt az élettelentől elválasztó születés és halál, valamint a nagy küzdelmek, az egész világegyetemet feszítő különféle irányú erők, konfliktusok formába öntése.

E problémavilág egyik csomópontját az elmúlásról valló művek képezik. A földágyukban megpihenő, oszlásnak indult állatfejek az elkerülhetetlen pusztulásba való belenyugvást fejezik ki. Felszínükön, mintegy beleolvadva a környező természetbe, levelek, ágak lenyomatait őrzik, az agyag rendkívüli érzékenységét tanúsítva. A bölényfej kegyetlenebb, erőszakosabb elmúlásról vall. Koponyáját kettéhasító széles árok és tátongó üregek mélyednek a gyötrődn kikezdett felületbe. Erőteljes, busa fejének roncsaiból szinte vádlón mered ránk, hiszen a civilizálódó emberiség irtotta ki ezt az ősi állatfajt, mely az emberek őskorának társa és természetábrázolásának egyik első modellje volt. Formailag a híres pompeji lávába szorult, haláltusába meredvedett emberi és állati figurák gipszeinek tanulságát használta fel Schrammel. A negatív formába öntött massza ugyanis pontosan megőrzi az élet végső perceinek és az elmúlás romboló tevékenységének jeleit.

A pusztulás folyamatának rögzítése figyelhető meg a korhadó fatörzset samottba átmenő darabokon is. A repedések, a kéreg külső burkát megszakító leválások azonban a művész számára legérdekesebb formaieszmei kérdéshez, a rétegződéshez vezetnek tovább. Különböző mélységekben elhelyezkedő réteg-rendszerek építik fel Földünk és általában a bolygók, valamint az emberi test és sok más élő anyag egészét. Nem véletlen, hogy ez a konstrukciós eljárás kristályosodott ki egy kerámikus- szobrásznál, aki már eleve az aránylag vékony falvastagsággal felrakott agyag használatához kötötte magát. Schrammelnek amúgy is idegen a kőben való formálás, ahol a körös-körül zárt, tömör felületről nem képes az anyag mélyébe hatolni. A belső lényeg kifürkészésére az egymás mögött feltáruló új és új — immár színükkel is megkülönböztetett — rétegek fokozatos kibontása az izgalmas számára. Ehhez a vonalhoz kapcsolódnak azok az anyagkísérletei, amelyeken a vulkanikus jellegű felszínt átszövő korróziós természetű repedések kerámiában való rögzítését sikerült megoldania.

Hogy milyen komplex tartalmi összefüggések kibontására alkalmas ez a formálásmód, mutatja a Történeti Múzeum Várban felállított nagy kerámia fala. Az idők viharától kikezdett, szenvedésektől meggyötört földfelszín védőárkaiból kitörő lándzsaerdő az eredeti terven a Vár elsődleges funkcióját, a védekezést domborítja ki. A Várhegy alaprajzát szabadon követő kompozíción belül kibontakozó részletgazdagság elsősorban megint a mélybe viszi a tekintetet, ezúttal a régészeti ásatások rétegeket kibontó árokrendszerének módszerével. Reméljük, hogy ezt a remek eszmei-kompozicionális rendet nem fogja döntő módon megváltoztatni a felhelyezésre kerülő ötvösmű.

A rétegeződésre építő másik monumentális megbízatása az AFIT számára készülő szoborkompozíció, melynek még csak kiindulási modelljét ismerhettük meg. Ha dinamikus fény-árnyék hatásait a szabad térben felállítandó nagyméretű alkotásnál a művész terve szerint jól irányított fénysugarakkal tovább tudja majd fokozni, biztosan új lehetőségeket fog feltárni köztéri szobrászatunk korszerűbbé tételére.

A kézzelfoghatóan réteges építésmód mellett — bár ez elvnek sosem ellentmondva — több formavariációt is bemutatott a kiállításon. Ezek mindegyike más-más ellentétpár szembeállításán alapul. Hol a sima és a rücskös felület, hol a lágy és kemény formák között feszülő kontraszt kiegyensúlyozása a cél. Lényegében a civilizált kemény formák és a puhább, látszólag esetlegesebb természeti formák összecsapásáról van itt szó. A bennük feszülő energiák egy Schrammelhez hasonló művész-alkatú építész architektúrájában kapnának funkcionális szerepet.

A dolgok mélyén rejlő belső lényeg keresése közben jutott el a művész ahhoz a formai megoldáshoz, amikor a gömbforma külső sima kérgét a magból kiinduló belső feszítőerők szakítják fel. Schrammel útja itt az olasz szobrász testvérpár, Arnoldo

és Gio Pomodoro bizonyos megoldásaival
találkozott. Az ő fémplasztikáiknál is
egyik alapvető elv a simára csiszolt héj
egyes pontokon való felrepesztése. Azonban
már az anyagok különbözősége is gátat
szab annak a feltételezésnek, mely a kiállí-
tás több látogatójában a közvetlen motí-
vumátvétel gyanúját keltette. Schrammel
következetes kísérletsorozatának óhatatla-
nul ebbe az irányba kellett torkollnia. Hi-
szen egy másik, kissé szabálytalan gömb-
formánál a teljes széttöredezés tanúi lehe-
tünk. Ezúttal a természeti változások koz-
mikus nagyságrendű eseményét, az ultra-
marin kérget szétfeszítő fehér és világoskék
plazma kibuggyanását ragadta meg. A ter-
rakotta különböző árnyalataival és a fel-
táruló belső rétegek kék és fehér mázaival
a formákhoz kapcsolódó bizonyos szín-
rendszert próbál Schrammel felállítani. A
kiállításon látható művekkel azonban még
nem tekinthető lezártnak ez a probléma és
maga a művész is tovább szeretné folytatni
kísérleteit, melyek ezzel a rendkívül izgal-
mas kérdéssel foglalkoznak.

A darázsfészek megfigyelése inspirálta
egy másik művét. A nagy tojásdad forma
erősen rücskös felületébe vágott tátongó

...gial és

...eseink végére hagytuk a minden-
nemű történés kezdetét és alapvető felté-
telét jelentő születést. Mélyreható termé-
szetmegfigyelései során Schrammel arra a
megállapításra jutott, hogy a születés, fej-
lődés — legyen az növényé, bogáré, vagy
bármely más élőlényé — a rügy, illetve a
bimbó mindig azonos helyen szétpattanó
formájára vezethető vissza. A belső feszítő-
erőtől duzzadva repedő zárt, tiszta forma
ezért szimbólummá emelkedhetett, a ter-
mészetnek önmagát mindig újrateremtő
hatalmas ereje szimbólumává. Így a pusz-
tuló állatfejekkel együtt annak az örök vál-
tozásban levő, de mindig azonos törvények
szerint épülő világnak a képe alakulhatott
ki bennünk, melynek formába öntésére tö-
rekszik Schrammel Imre.

SZINYEI MERSE ANNA

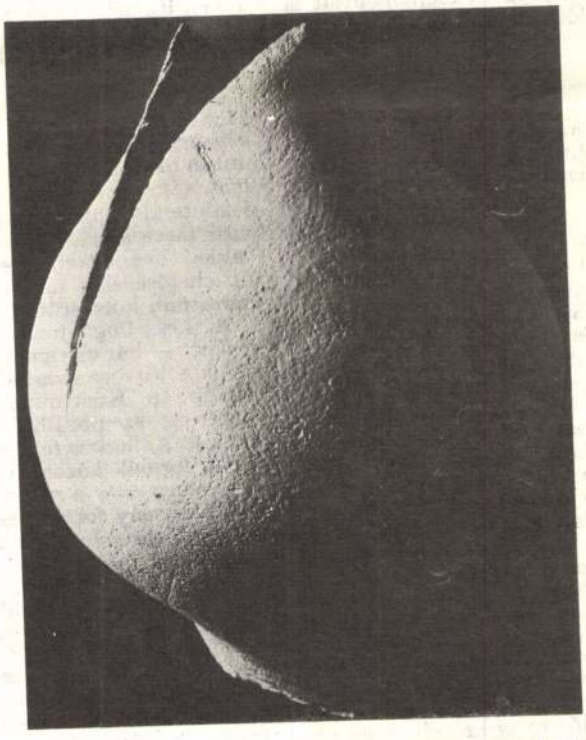

SCHRAMMEL IMRE kerámiája

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Szocialista Művészetért

FESTŐK, KÖLTŐK, EMBEREK

—Nyári beszélgetések fiatal művészekkel—

1.

Charles Baudelaire meséle:

— Egyszer egy német paraszt beállított a festőhöz és így szólt hozzá: „Mester, fesse meg az arcképemet. Szeretném, ha a portám kapujában festene le, amint abban a nagy karosszékben üldögélek, amelyik apámtól maradt rám. Fesse mellém a feleségemet is a guzsalyával, mögöttünk meg a lányaim sürögjenek a tűzhely körül, a család vacsoráját készítvén. A főutcán, balról, a fiaim jönnek haza a mezőről, miután jászolhoz kötötték a jószágot, vagy éppen jól megrakott szénásszekerekkel fordulnak be a kapun, a szekereken meg az unokáim ülnek. Ne felejtse el, kérem szépen, hogy amíg mindezt szemlélem, jókora füstfelhőket eregetek a pipámból; meg-megcsillan rajtuk a lebukó nap fénye. Jó lenne, ha hallani lehetne, ahogy angeluszra harangoznak a szomszédos templomban. Ott esküdtünk mink, mindannyian, az apák is, a fiúk is. Gondja legyen rá, hogy ezen a szép estén, miközben a családomat és gazdaságom aznapi gyarapodását nézegetem, megelégedés legyen az arcomon!"

Ezután Baudelaire, a költő, hozzátette:

— Éljen! Ez a parasztember öntudatlanul is megérezte, mi a festészet. Hivatásszeretete szárnyakat adott képzeletének.

2.

Konfár Gyula, a festő, így emlékezik:

— Egy nyáron át bányászok közt éltem. Próbáltam megérteni és megragadni az életüket. A tájat, ahogyan a dombok hajladozó vonulatából magasba törnek a gyártornyok. Az arcokat, amint a koponya boltozata mögött, láthatatlanul, de kitapinthatóan az új gondolkodás formálódik. A mozdulatokat, amelyek kemények, testük vonásait, amelyek szépek. Salgótarjánban éltem egy nyáron át. Rajzoltam, festettem. Munkára készülődtem. Salgótarján lett az egyik műtermem, a nagy műterem, ahová belefértek a gyárak, dombok, bányatárnák, lakások, napfelkelték, éjszakák, hétköznapok, vasárnapok és legfőképpen az emberek. A nagy modellel találkoztam, róla készítettem sebtiben, hogy az élmény megmaradjon, vázlatokat.

3.

Baranyi Ferenc, a népszerű, fiatal költő, most érkezett Szemesről.

— Balatonszemesen voltam vendégségben — mondja. — Illetve... barátok között. A KISZ budapesti bizottságának szemesi nyári táborában az egyes kerületek agitprop. és kulturális felelősei, kellemes körülmények között, készülnek a további munkára. Ők hívtak meg, író—olvasó ankétot tartottunk. Viszontláttam régi, kedves barátomat, „Benitó"-t is, a Csepel Vas- és Fémművek KISZ bizottságának kulturális felelősét. „Benitó"-t az egyik csepeli író—olvasó ankéton ismertem meg, majd barátok lettünk. A csepeli kiszesek azóta nemcsak ankétra hívnak, hanem baráti beszélgetésekre vagy éppen bálba is.

4.

Szabó Zoltán, munka közben, egy másik történetet ecsetel:

— Egyszer lementem Tatabányára. Az állomást kicsinek találtam. Aztán elindultam. Szétnéztem csak. Jártam a bányát, az utcákat, megismertem az embereket. A közvetlenség, egyszerűség és őszinteség volt az, ami megkapott. Festettem. Egy szobát kaptam később a Bányatechnikum kollégiumában. Évről évre visszatértem. Az egyik építésvezető a mecénásom lett. Rendszeresen vásárolt tőlem, és rendelt. Megkapott a hozzáértése. A kollégiumnak a diplomamunkámat, aztán több más képet festettem és ajándékoztam. Ha összeszámolom... kilenc évig tartott kapcsolatunk. Aki először száll le ott az állomáson, még nem is sejti, hogy milyen nagyság és erő rejtőzik mögötte... a tájban, a házakban, az emberekben.

5.

Borbély Sándor, a KISZ Fiatal Művészek Klubjának titkára végül összefoglalja mindazt, amiről eddig beszélgettünk:

— Az alkotók és a közönség találkozása egyszerre szolgálja a művészeti nevelést és a művésznevelést. Ezért tulajdonítunk neki, éppen a fiatalok esetében, különös, nagy jelentőséget. Nincsenek ugyan felméréseink arra vonatkozólag, hogy mindez milyen mennyiségi szintet ért már el, de tény, hogy a kapcsolatok ilyen alakulása elég gyakori. A Fiatal Művészek Klubja igyekszik kézben tartani ezt a folyamatot, bár egy része, a dolgok természeténél fogva spontán. Az a tervünk, hogy a jövőben intézményes összeköttetést teremtsünk a találkozók rendszeresítése és kibővítése érdekében a munkás és a mezőgazdasági területtel, valamint a tanintézetekkel. Így, reméljük, közelebb jutunk az alkotók és a közönség kapcsolatának kiteljesedéséhez.

SIMON GY. FERENC

...veny lassú
jelenik meg.
ében. A sok
gismerkedhet

tizált

MSZÍNHÁZ 2

ásával. Ez
folyamat,
ilmszakadás
előadás idő-
után termé-
ram módo-
ájában ezt
ezérlő-auto-
álják.
lési elv al-
ocsolási im-
program
e" (hang-
n-végszalag
automata
a működé-
már véget-
az egyes
k abszolút
repet nem
lzust min-
én elhelye-
létre.
a rendszert
program-
éhány in-
a szerke-
zített óra-
közbeeső
z automa-
.
működte-
éle megol-
ellátott ké-
ék,
lókkal mű-
állás, kon-

Automatikus berendezések

Az angol **G. B. Kallee** automatikus vezérlőberendezését az 1. ábrán mutatjuk be. A felső részen jól látható az a dob, amely 12 egymás mellett fekvő pályán soronként 50 lyukkal rendelkezik. Ezekben az érintkezőkben az előzőleg kidolgozott programterv alapján dugják be a megfelelő csapokat. Maga a programozó dob nem forog folyamatosan, hanem egy kilincsműves szerkezet forgatja elektromágnes segítségével. Minden lépésfolyamat egy vízszintes lyuksorral állítja tovább a dobot.

A beállított csapok a mikrokapcsoló közvetítésével hozzák működésbe a szükséges kapcsolási műveletet. A beépített időmérő szerkezet a készüléket hosszabb szünet után is (szünet a kisfilm és a nagyfilm között), kívülről jövő impulzus nélkül is, ismét bekapcsolja. A készülék a két gép közötti átkapcsoláson kívül az összes üzemeltetési műveletek kapcsolását is végzi. Az automatikát a film szélére elhelyezett, **kis felragasztott alumínium fólia vezérli.** A programozás és a vezérlő alumínium fóliák elhelyezése mindenkor **vetítőgépész feladatát képezi.** A film továbbszállításakor a fóliákat a gépész eltávolítja a filmről, ami természetes is, mivel az időponti beállítások miatt hasonló automatikus berendezés esetén is más-más programozás szükséges.

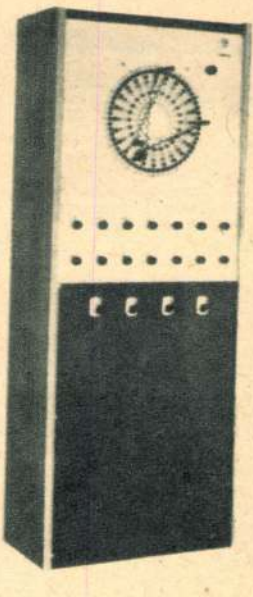

2. ábra

...i,
pe
es
za

...a tip
Zeiss Ikon
A berende
csapokkal n
működteti.
jes fordulat
csolóhenger
található, a
végzésére. A
lönféle műv
Ez a műv
előadás au
programozás
alsó tűzvéd
zett két érin
ténő áramk
pulzusokat
hetők a film
lán is.
A Siemen
az **„Euroma**
automatát.
betétet fogl
lönbözőbb
Az automat
let elvégzés
automatikáv
vetítőgépet
matikán tal
dás-kapcsoló
szakadás e
kapcsolja a
a magnetofo
gáltat.
Hasonló e
még számos
ram autom
matáját (2.
motor műk
kös tárcsát
csolási műv

Klasszikus élvezet

1965 DEC 31
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

1/6

szültem. Az első képet 1950-ben festettem, ha jól emlékszem, egy akt volt. Most nagyméretű képet festek, az *Idő és tér* címmel. Közben eltelt az idő. Harminckét éves vagyok.

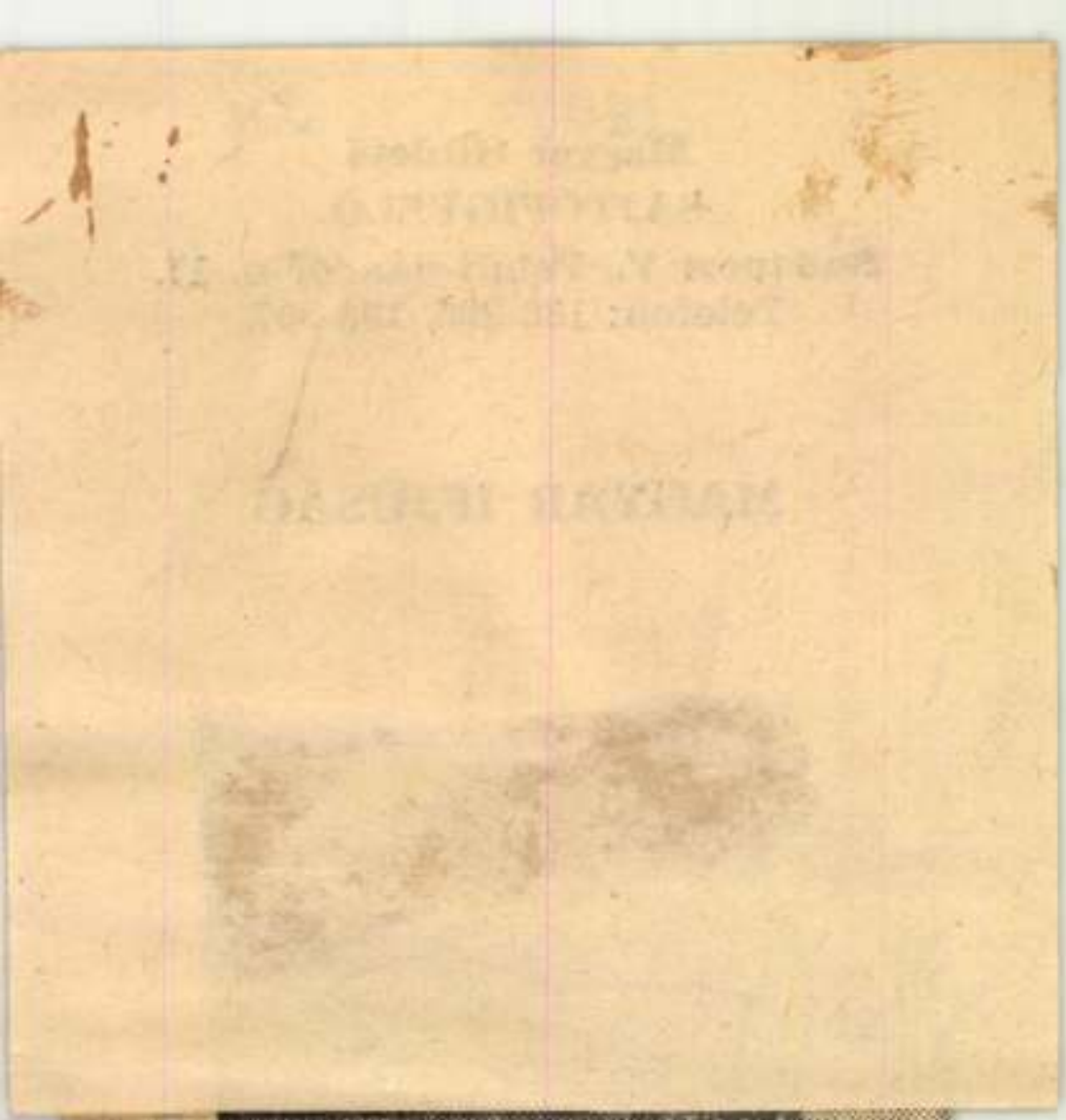

ez-
bai
vel
az
ás,
és
n-
im
ö-

1969 SEP 24

Konfár

1021

KISALFÖLD

Harminckét Konfár-kép

Ilyen fiatal? — szaladt ki a számon. Mert még fiatalabbnak látszik, mint amennyi. 1933-ban született Angyalföldön, Budapest egyik munkáskerületében. 1957-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát. A Munkácsy-díjat tavaly nyerte el. Kollektív tárlatokon láttam néhány munkáját és magánlakásban.

Festményei 1960-ban szerepeltek a Velencei Biennálén, a „kilencek" csoport alapítótagja. Egyéni kiállítása eddig csak Londonban volt, 1964- és 65-ben — itthon ez az első; a Képcsarnok Vállalat rendezésében a vállalat győri bemutató-termében.

Hivatástudata magas hőfokon izzik. Mércéjét is a legmagasabbra állította: önmaga a mérce. Tudom, láttam: mi van — mondja. Hogy mit csináltak az egyiptomiak, s mit csinálnak ma Amerikában. Ez a horizont. De nekem befelé kell fúrnom, a mélybe, a sötétbe, hogy olyat találjak, s olyat mutassak, amit s ahogy senki sem látott más, ahova már nem világít be a horizontról semmi, ahol csak én látok....

„A mindenséggel mérd magad" — tolul ajkamra a költő, mert nem könnyű ezt József Attila óta jobban megfogalmazni.

Tízéves pályája termésének tekintélyesebb hányada maradt Londonban, mint amennyit (harminckét kép) most Győrött láthatunk e kamarakiállítás alkalmából. De éppen elegendő, hogy híre és neve után szakmán kívüliek is megismerkedjenek lendületes alkotóegyéniségével, bepillantsanak abba a rendszerbe, amelynek jegyei csak üdvözletszerűen érkezhettek az egyes képekkel való találkozások során. Határozottság, merészség, lendület és frisseség fűti minden ecsetvonását: a belső fűtöttség az anyag fölötti uralkodó biztonságával párosul. Munka közben palettáján higítja, keveri (ez utóbbit ritkábban) a festéket, s gazdagon rakja fel a vászonra. Technikáját a mintázás első akkordjaihoz hasonlíthatnám, annál is inkább, mivel Konfárnál a szín és forma olyannyira egyenértékű eleme a kifejezésnek, hogy kevés festő visszaadhatatlanabb fehér—fekete reprodukcióban, mint ő. Ha egy élmény témává „lép elő", olyan erővel követeli a megfogalmazást, s oly teljességgel, hogy mint a zeneszerzőnél, több szólamban kívánkozik, s a „variációk" hol egymásba simulnak, hol feleselnek egymásnak — a formák fortéját és pianóját a színek dinamakája árnyalja.

Még egy lényeges vonást semmi esetre sem hallgathatok el. S ez az, amiről manapság kevés szó esik, holott olyan szempont, amelyet aligha lehet kiiktatni a képzőművészet hivatásának egyéb tényezői közül. Azt tudniillik, hogy kinek dolgozi a művész? Még pontosabban, hogy a képet általában meg szokták venni. Azért mondom, hogy általában, mert kevesebb ember vesz képet, mint amennyit kívánatosnak tartunk. Mi ennek az oka? Hosszú ideig valóban kevés olyan kép ke-

TURBÁNOS NŐ

rült tárlatokra, amelyek közül a szobájába kívánta volna valamelyiket a látogató. Ezen — részben — túlvagyunk, de a közönségnek még sok idő kell ahhoz, hogy igényelje lakásába az igazi művészetet. Még jó néhány ilyen kollekcióval kell találkozzék, mint Konfár harminckét képe, ahhoz, hogy megkívánjon egyet-egyet.

Márpedig a népművelés összes törekvései ellenére egyre inkább otthon élünk kevés kis szabad időnkben. Törődnünk kell tehát azzal, hogy olyan értékeink legyenek otthonunkban, amelyek szellemi felüdülést, esztétikai élményt, vagy egyszerűen kellemes színfoltot jelenthessenek akár magányunk, akár barátaink számára. S Konfár képei ilyenek: nem idegenítenek el, nem az atomkor borzalmaira hívják fel a figyelmünket, nem arra ingerlik a kevésbé felvértezett tárlatlátogatót, hogy találja ki, mit ábrázol a kép, hanem megajándékoznak. Egy olyan hangulatot lopnak be a szobánkba, amelyet szívesen megőrzünk.

Medve Imola

KISALFÖLD
Győr

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

nevekedett tulipán ...”

ek műsc
ospatako..

délután a pataki vár lovagtermében. A kamarakórus és a Barsi-duó a XVIII. század magyar zenéjének gyöngyszemeit, a pataki diákok feljegyezte diákmelodiáriumok legszebb darabjait fűzte egy csokorba és szólaltatta meg. Zenetudósaink, köztük Bartha Dénes és Szabolcsi Bence tudományos munkáikban feldolgozták ugyan zenetörténetünk e becses dokumentumait, de arra, hogy ezek újra bevonuljanak zenei életünk vérkeringésébe, még eddig senki sem gondolt. Csaknem kétszáz évi hallgatás után most szólaltak meg először, eredeti formájukban, s éppen ebben a történelmi miliőben magyar kórusirodalmunknak e diákok által harmonizált első emlékei. A sikerben nagy része van *Halmos László* győri zeneszerzőnek, aki pompás, modern feldolgozásokat is készített a régi diákdalokból.

Drága kincsünk ez a hagyaték, megragadó erővel idézi a Rákócziak, a nemzeti függetlenségi harcainak zenében, énekben feltárulkozó hazafias érzéseit, a bukás, az üldöztetés szívbe markoló hangulatát.

A publikum döbbenten hallgatta a feledésből kiásott szép műveket, s nemcsak az úttörő vállalkozásért, hanem a művészi teljesítményért is méltán jutalmazta tapsviharral a kamarakórus és a Barsi-duó tolmácsolását.

A kórus különösen a Rákóczi-nóta, a „Hogy el akarsz menni...” eredeti letéttel, egy pataki diákcsokorral és a Kazinczy Bordalával remekelt. Hatásos volt Ákáb István „Aeneas és Dido” című énekes iskoladrámájának bemutatott részlete *Légrádi Beáta, Lehelvári Márta, Szvacsina Péter, Varsányi Mária, Trombitás Ida, Lappints Pál és Szüts Andrea* közreműködésével.

Barsi Ernőné kifejező, szép hangja hamar utat talált a közönség szívéhez. Az Erdőkön mezőkön járó, Ellopták szívemet, valamint a „Bodrog partján nevekedett tulipán...” című dalcsokrot éne-

kelte nagy sikerrel. Barsi Ernő átélt hegedűjátékában Halmos László: Sepsiszentgyörgyi táncok című művének mély szépségei tárultak közönség elé. A gyönyörű hegedűszóló a műsor egyik kiemelkedő száma volt. Elismerést érdemel *Lehelvári Márta* (Lévay József: Mikes) *Tóth Teréz* (Ritka dolog... kuruc vers) kifejező, szép versmondásáért. *Tóth Károlynak*, a Sárospataki Tanítóképző Intézet vezető tanárának muzikális, finom hangvételű zongorakísérete nagyban emelte a szólószámok sikerét.

A szépen hangzó kórusszámok, a szólók méltán aratták osztatlan sikert, s a közönség is a sárospataki kulturális és tudományos napok egyik legrangosabb, legemlékezetesebb rendezvényeként értékelte a győriek szereplését.

Hamar Imre

Mitől sá

A répa gyökerét egy jellegzetes növényi festékanyag, *a karotin* színezi vöröses sárgára. Kisebb-nagyobb mennyiségben más növényekben is előfordul — pl. a tökben, a napraforgóban —, sőt ezek leveleiben is megtalálható, de ott a jóval nagyobb mennyiségben jelenlévő klorofill zöld színe „eltakarja” (ha a zöld levelekből készült, benzinnel kevert kivonatot lúggal öblítik át, s ezzel a kivonattal a klorofillt eltávolítják, narancsvörös színű, karotintartalmú oldat marad vissza). Maga a karotin egy szénhidrogén, a hozzá közelálló szerkezetű karotinoidok pedig a szénhidrogének oxigéntartalmú származékai.

A karotintartalmú festékanyagok *fontos szerepet játszanak a növények életében*, a növényi szervezetben vég-

A Raszputyin-r

„... Életem január elseje előtt véget ér.... Orosz Föld cárja, ha hallod a harangszót, amely tudtodra adja, hogy Grigorijt megölték...., akkor két esztendő múlva senki sem lesz életben a családból — végez velük az orosz nép.” Prófécióba illő szavak. Az idézetben szereplő Grigorij Jefimovics Raszputyin a látnok pontosságával jósolta meg az utolsó orosz cár, II. Miklós bukását.

De ki volt ez az ember, aki évekkel előre látta a kiszámíthatatlan sors alakulását? Ki volt az az ember, aki minisztereket nevezett ki, de életében sohasem viselt hivatalt; aki főpapok sorsáról döntött, de nem volt pátriárka; aki legotthonosabban érezte magát a cári kristálypalotában, holott egész életében szibériai muzsik maradt. Ki volt ő, hogy egyformán lekezelően beszélhetett mindenkivel, a cárral éppen úgy, mint annak kocsisával?

A felsorolt kérdésekre ad lebilincselően izgalmas, tartalmas feleletet *Harmat Endre „Gyilkosság a palotában”* (Gondolat, 1969.) című könyennek révén került kapcsolatba az udvari körökkel Raszputyin is. A többit már biztosította személyes megjelenésének szuggesztív hatása.

Raszputyin udvari karrierjének döntő jelentőségű motívuma volt az, hogy 1912. októberében sikeresen gyógyította meg a vérzékenységben szenvedő trónörököst. A gyermekét őrjöngésig szerető Alekszandra cárnő ezzel Raszputyin örökös elkötelezettje lett. A kezdődő első világháború eseményei elvonák II. Miklóst a hivatali ügyek intézésétől, feleségére bízta távollétében. A cárnő pedig nem hozott egyetlen egy fontos döntést sem a „sztarec” megérkezése nélkül. Így történhetett meg, hogy a 10-es évek közepén egy szibériai muzsik irányította Oroszország bel- és külpolitikai életének igen jelentős részét. A cárnő a férjével Raszputyinnak szinte valamennyi elgodolására a cári akarat pecsétjét üttette.

A cári familia nem sokáig tűrhette a „parasztkancellár” önkényeskedéseit, és 1916. december 16-án sikeres me-

z új klubban

lőbb elkészüljön. Az avató ünnepségben a termelőszövetkezet díszvacsorával fogadta a legjobb társadalmi munkásokat.

Ez jelképezi azt az igyekezetet, amellyel — mint a devecseri járás művelődésügyi vezetőitől hallottuk — a szövetkezetek segíteni igyekeznek a falusi kultúra ügyét. S nemcsak alkalomszerűen, hanem rendszeresen: így pl. sok faluban a tsz-hozzájárul a klubkönyvtáros, műve-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Konfár Gyula

ESTI HIRLAP
1966 OKT 7.

1021

Kilenc művész egy tárlaton

A kiállítás holnap nyílik

Festmény, grafika, — kilenc termet megtöltő majd háromszáz mű. Kilencen vannak az alkotók is, akiknek közös tárlata holnap nyílik a Műcsarnokban: Csohány Kálmán, Konfár Gyula, Raszler Károly, Reich Károly, Ridovics László, Sarkantyú Simon, Stettner Béla, Szabó Zoltán és Vati József.

A kiállítás egyik rendezője: *Konfár Gyula* kalauzol végig a még kopácsolástól hangos termeken. Portrék, tájak, életképek, csendéletek — csupa *realista és tematikus* mű. A szépművészet világszerte a kísérletek, útkeresések jegyében feszegeti a régi formavilágot. Az itt látható alkotások — hagyományosak. A kilenc művész tehát *közös koncepcióval* lép a nyilvánosság elé.

— Ez a kiállítás amolyan flottatüntetés féle?

— A világért sem... Nincsen rá okunk. Az volt az elgondolásunk, hogy a nagyközönségnek bemutatjuk, milyen fokon áll a mai, realista, magyar festészet.

— Nem tartanak attól, hogy ez már nem tetszik — legalábbis a szakmai — közönségnek?

— Vállaljuk... Minden megjegyzést, észrevételt vállalunk. A közvélemény egy részében, sajnos, él az a felfogás, hogy ami igazán modern, az csak nonfiguratív lehet. Pedig világszerte — Nyugaton is — a realista piktúra épp úgy része a mai képzőművészetnek, épp úgy vannak erényei és hibái, modern és konzervatív képviselői, mint az expresszionisták legkülönfélébb csoportjainak.

— Az itt kiállító művészek határozottan elhárítják a nonfiguratív kifejezésmód lehetőségeit?

— Csak magunkra vonatkozóan. Nyugaton ugyanis az igazi, művészi nonfiguratív festők mögött társadalmi előzmények vannak. Ezeket az előzményeket mi nem éltük meg, mögöttünk és körülöttünk mások a társadalmi mozgások. Tehát, ha ugyanazt, vagy más — hasonlóan idegen eredőből származó — stílust, irányzatot próbálnánk utánozni, ez nem lenne igaz.

— Ezek szerint mégsem csak áttekintést akarnak nyújtani munkásságukról a nagyközönségnek, hanem bizonyítani is szándékoznak valamit?

— Természetesen. Például provincializmus ellenességünket. Azt, hogy a magyar festészet hagyományai mindig európai hagyományok voltak. Nem az európai fejlődés alatt, vagy fölött, hanem mellette, vagyis a fejlődés eleven részeként hatottak... Ha az itt bemutatott anyag képes ezt bizonyítani — akkor megérte a vállalkozást... Egyébként valamennyien átestünk már nemzetközi tárlatok tűzkeresztségén, s az eredmény... biztató volt.

— Milyen értelemben?

— A realista festészet formavilága mindenütt ott van a haladás áramában, csak az a különbség, hogy a külföldi realistáknak nincsen kisebbrendűségi érzésük. Úgy értem, hogy a kisebbrendűségi érzés nem készteti őket arra, hogy kompenzálásból olyan „moderneknek" akarjanak látszani, amihez nincsen képességük.

— Visszatérve a tárlatra: az anyag hány év terméke?

— Valamennyi az utóbbi egy-másfél évben készült. Azóta, hogy közös kiállításunkat elhatároztuk.

A kiállítás holnap délben 12 órakor nyílik.

Nóti Ilona

Ára 60 fillér

1966. o

Esti Hír

POLITIKAI NA

A Bundestag külpolitikai v

a váltók
nem állítot

hogy a heves vitában kikovácsolódik az NSZK jövendő külpolitikai irányvonala, az *csalódott.* A felszólalások hangja erős volt, de nem világos. Az ellenfelek bírálták egymást, de

nem mondták meg, mit is kívánnak voltaképpen.

Látszott, hogy sem a CDU—CSU, sem az SPD nem akarja letenni kártyáit az asztalra. A váltók, amelyeknek új vágányra kellene terelniük a nyugatnémet külpolitikát, továbbra is elrozsdásodva, a régi pozícióban maradtak.

Pedig folyik Bonnban érdemleges vita is a nyugatnémet külpolitika jelenlegi feladatairól. Ez a vita azon-

Két
külfö

Segítség a testv
gyarapító sike

Konfár Gyula
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-294, 188-307
1960 JUN 1 F
ESTI HIRLAP

117

SZÉP MOZDULAT

Vízcsepp a fehér papíron. Puha korom száll a levegőbe és mellételepszik. A ceruza átgázol rajtuk. A kéz sietve húzza a vonalakat.

Nyílik a kemenceajtó, a forró lehelet perzseli a bőrt. A homlokon gyűlnek a vízcseppek, a kéz letörli és a ceruza szalad tovább. Facipők kopognak a vaspadlón. Borostás arc hajol a papír fölé, csillog az izzadságtól, mintha zuhanytól jött volna.

— *Látta már a vasat?* — kérdezi.

— *Még nem.*

Kék üveget nyújt. — *Ezen keresztül nézze. Menjen közelebb.*

A fiatalember leteszi a padra a papírt, ceruzát, kézbe a színes üveg, indul. Bent ezerkilencszáz fok, fehéren izzik minden, bugyborékol a folyékony vas. — Gyönyörű... És félelmetes... Az ős tűz — gondolja míg hátrafelé húzódik. A meleg üldözi.

Berregő jelzés jön a sistergő, zizegő, csörömpölő zajon keresztül: utat kér az adagolódaru. Ágyúcső vastagságú hosszú kar nyúlik előre fenyegetően, akár valami ősállat ormánya. Csillék sora követi, megterhelve vashulladékkal. Az ágyúcső belekapaszkodik az öntött vas ládába, felemeli, nyílik a kemence ajtaja, odafordul a daru és eltűnik belsejében a vashulladék.

Szalad a ceruza. Pillanat és a papíron megjelenik a kemence szája, az etető daru. A tekintet fáradhatatlanul járkál a valóság és a papír között, a ceruza engedelmes. Hosszú vaskarok a fal közelében. Belekap az egyik munkás, feszülnek az izmok, kinyúlik a test, húzza lefelé, s a láncok, kerekek segítségével emelkedik a kemenceajtó. A figyelem már ott van. A fiatal, izzadt arc arra fordul, s a modell mozdulata a papírra kerül.

— *Vázlat?...*

— *Az... Szép mozdulat volt...*

A munkás bólint és tovább megy. A tartályba hidegvízzel töltött kristályosüvegek táncolnak, gyerekesen, esetlenül. Kiemeli az egyiket, csípőre a kéz, a fej hátrahajol, s az üvegből ömlik a kristályvíz, nyeli a szomjas torok. Megtörli a száját, az üveg visszakerül hűsülni. A vázlatfüzetbe kirajzolódott az ivó munkás. Ő nem tudja: valakinek valamit kiált és tovább megy a dolgára.

A gödör fölött roppant nagy tartályt himbál a daru. Egy kapcsolás és beáll a formák közé. Szikraeső, akár a nyári felhőszakadás: folyik az acél az öntőformákba. Körülötte munkások, talpig azbesztruhában, a gyakorlat rögzítette mozdulatokkal, nyugodtan és mégis gyorsan csinálják azt, amit ilyenkor csinálniuk kell. A daru mozdul, a tartály odébb billen, ugranak az emberek védett helyre. Szikraeső, láng, füst. Beáll a daru a következő forma fölé.

A hőség még nagyobb. A pórusok most már szünet nélkül bocsátják az izzadságot. A nedves tenyérben megcsúszik a ceruza, de az akarat visszafogja. Inkább sejti a fül, mint hallja, hogy zizeg a papír a lapozásnál, hogy tiszta lap kerüljön a ceruza alá. Gyűlnek a rajzok a füzetben. Egy-egy mozdulat, műhelyrész, munkafolyamat.

— *A kettes kemencében tapasztanak. Még nem látott ilyent?* — kérdezi egy munkás — *érdemes megnézni...*

Hosszú vasrúd végén kanál, benne valami massza. Nyílik a kemence szája, a rúd beszalad a kanállal. A munkás arca elé kapja a kezét, védekezik a meleg támadása ellen. Az ajtó csukódik. A mozdulat ismétlődik.

A csepeli gyorsvasúton az ablaknál két izzadt arcú fiatalember ül, térdükön vázlatfüzet, abban lapozgatnak. Egy asszony azt mondja a másiknak.

— *Meleg van máma is.*

A fiatalemberek egymásra néznek, mosolyognak. És visszahajolnak a vázlatokra. Magukkal hozták a martinüzemet és a munkásokat. Egy hete ismerkednek az üzemmel. Képzőművészek, Derkovits-ösztöndíjasok. Zsebükben hivatalos papír pecséttel, a vezérigazgatótól, hogy *Konfár Gyula* és *Stettner Béla* a gyár területére léphet.

— *Holnap is kimegyünk? Ráérsz?* — kérdezi Stettner.

— *Ráérek* — bólint Konfár és a gyorsvasút mellett szaladó világot nézi. — *Lenyügözően szép a munka* — gondolja — *még sokszor ki kell járni, sok vázlatot készíteni és talán akkor... akkor talán képpé érik...*

A Boráros téren átszállnak a hatos villamosra. Mennek haza a műterembe. Hónuk alatt a vázlatfüzet.

Pesold Ferenc

Kovfér Gyula

... 3-án lesz a margitszigeti Uttörő Stadionban.

... Csenszlov... és Bulgária in... ját.

RÁDIÓMŰSOR

JÚNIUS 17, PÉNTEK

KOSSUTH:

16.15: Az Állami Népi Együttes műsorából. — 17.00: Hírek. — 17.15: Szív küldi ... — 17.55: Boszorkányok, vagy nem ... Dr. Kardos Tibor egy. tan. előadása. — 18.10: Uj élet Gyulán, Erkel Ferenc szülővárosában. - ... réna. — 19.00: R... gedül. — 19.15: C... hály verse. — 1... 19.50: Mese. — 20... — 20.30: Táncisk... csár István jegyz... vetítés Varsóból. ... stein zenekari zongoraestje. A szünetben: 22.00: Hírek. — 22.20: A hangversenyközvetítés folytatása. — 22.55: Kosztolányi Dezső verse. — 23.00: Könnyű melódiák. — 23.45: hangverseny. — 19.00: Hírek. — 19.05: 1000 szó angolul. — 19.15 Liszt-zongoraművek. — 19.30: A toronyból — hét intrade Pezel műveiből. — 19.45: Sporthíradó. — 20.00: Heti hangversenykalauz. — 20.40: Falurádió. — 21.00: Hírek. — 21.05: Magyar nóták. — 21.40: József Attila Öcsödön. — 22.00: Operettrészletek. — 23.00: Hírek.

JÚNIUS 18, SZOMBAT

KOSSUTH:

4.30: Hírek. — 4.35—7.59: Zene. — 8.10: Lányok, asszonyok ... — 8.25: Csajkovszkij: II. (F-dur) vonósnégyes. — 9.00: Kincses Ázsia szívében. — 9.15: Könnyű zene. — 10.00: Hírek. — 10.10: Óvodások műsora. — 10.30: Operettrészletek. — 11.00: Különös házasság. Mikszáth Kálmán regénye folytatásokban. — 11.20: Zenekari muzsika. — 12.00: Hírek. — 12.10: Nótacsokor. — 12.45: Mit olvassunk? — 13.00: Operarészletek. — 13.40: Válaszolunk hallgatóinknak. — 13.50: Szív küldi ... — 14.25: Hriszto Radevszki bolgár költő állatmeséiből. — 14.40: Martiny Lajos zongorázik. — 15.00: Hírek. — 15.10: Énekkari híradó. — 15.40: Élő szóval — muzsikával. Közben: 16.00: Hét nap a külpolitikában. — 17.00: Hírek. — 17.15: Az Élő szóval — muzsikával c. műsor folytatása. — 18.00: A Rádió irodalmi hetilapja: Gondolat.

PETŐFI:

5.00—8.00: Zene. — 14.15: Operakalauz. — 15.15: Bélyeggyűjtők ötperce. — 15.20: Gyermekrádió műsora. — 16.00: Zenéről — mindenkinek. — 17.25: Látogatás alkotóműhelyekben. — 17.35: Hangverseny. — 18.10: Filmzene.

SZÍNHÁZAK PÉNTEKI MŰSORA:

Operaház: Trisztán és Isolda (D-bérlet ... Operaház

SELYEM-HETEK

AZ ÁLLAMI ÁRUHÁZAKBAN

Több 100 cikk, több 1000 minta között válogathat áruházaink méteráru osztályain

HETI AJÁNLATUNK:

Tiszta selyem twillkülönlegesség, 90 cm széles	115,— Ft
Daisy, gyűrtelenített, 80 cm széles női nyári ruhaanyag, divatszínekben és mintákban	40,70 Ft
Nyakkendőselyem, 90 cm széles, ruhára és blúzra	57,— Ft
Shantung, gyűrtelenített, 90 cm széles, divatszínekben	44,50 Ft
Kínai brokátselyem, 73 cm széles, férfi házikabátra és női kimonóra	78,— Ft

KAPHATÓ:

Kálvin téri Áruház, IX., Kál...
Corvin Áruház, VIII., Blaha...
Divatcsarnok, VI., Népköztá...
Csillag Áruház, VII., Rákócz...
Lottó Áruház, VII., Rákóczi ...
Újpesti Állami Áruház, IV., ...
Uttörő és Ifjúsági Állami Ár...
Vörösmarty téri Áruház, V., ...

Könnyű a választás, m...

1021 KONFAR GYULA

NAPLÓ

GYERGYAI ALBERT

Források

Már majdnem tizenegy éves voltam 1903 őszén, amikor apám beíratott a kaposvári gimnáziumba. Öt elemit végeztem otthon, a falusi iskolában s addig sem a világból, sem a tág Somogyból nem láttam mást, mint széles határú falumat a környező pusztákkal (ma is el tudnám sorolni mind: Balaskó, Nagysári, Nyiresi, Nagyhidi, Sápa, Csikota, Lencsen és a többi...) s egy-két távolibb községgel, ahova nagyritkán ünnepenként rokonlátogatóba vittek kocsin, mert a vonat drága volt és nem is ért el mindenhova. Kaposvár volt az első város, amelyet életemben láthattam: addig csak hírből ismertem, apám révén, aki be-bejárt időnkint a megyei tanítógyűlésekre, vagy pedig anyám meséiből, aki néha, igen ritkán, ott rendelt ruhát a hírneves Kleinkisasszonyok szalónjában, vagy pedig ott vásárolt cipőt a Korona utcai Radóéknál, kalapot Feketénénél, kelmét, bútort, fehérneműt a Fő utca vagy a Korona utca legrégibb és legjobb boltjaiban s olyankor mindig hoztak valamit az ismeretlen város csodáiból, amit a falusi boltokban csak híréből ismertek, enyvesképet, társasjátékot, dominót, narancsot, datolyát s oly híreket, amelyekről csak félfüllel vehettem tudomást, az új színtársulatról (mert anyám rajongott a színházért), a helyi és megyei kisebb-nagyobb köz- és magánbotrányokról (micsoda nagy város lehet, hogy annyi minden történhet benne), anyám egy gazdag rokonáról, aki alig akarta megismerni, apám a híres alispánról, aki viszont elfogadta s viszonozta a köszöntését s még kezet is szorított vele, mindenki láttára, a Megyeház előtt. Megvallom: féltem, szorongtam, rosszul éreztem magam ebben a beláthatatlan városban, a boltok roppant tükörablakai, a sima aszfalt, az emeletes házak veszedelmes csapdáknak tetszettek, a hatalmas gimnáziumban csak úgy találomra tévelyegtem s amikor késő délután szüleim elhelyeztek új otthonomban, sírva szaladtam utánuk az utcán, távolodó kocsijuk nyomában. Megszerettem-e Kaposvárt? talán igen, hisz nyolc hosszú évet töltöttem ott első fiatalságomból, hisz ott jöttem tulajdonképpen az ízére mindennek, a tudásnak, az ismeretnek, a legjobb értelmű civilizációnak, ott éreztem először, vagy legalább is tudatosan, a tágabb szellemi élet első szárnycsapásait, ott láttam bele legmélyebben az élet titkaiba és ellentmondásaiba, a legelső barátságok, a legelső szerelmek, a nagy álmélkodások, a nagy ábrándok mélyeibe — egyszóval, szülőfalum után, ott találtam meg legjobban, legteljesebben, legdöntőbben hajlamaim, szomjúságaim, ismereteim, becsvágyaim legelső, legelevenebb, legtáplálóbb forrásait. S mégis, bármily hálával is gondolok erre a városra, Somogy megye székvárosára, szűkebb szülőföldem központjára, mért tagadjam? még ma is bizonyos elfogultsággal gondolok rá, mert nemcsak első „sikereim" s elégtételeim születtek ott, hanem első sebeim, keserűségeim és megalázásaim, főképp mert örök falusiasságom sosem tudott felolvadni ebben a büszke városi közösségben, minden valószínűség szerint nem Kaposvár hibájából, inkább, sőt legnagyobbrészt, a magaméból.

Az első ily „forrás" természetesen maga a város, a Város volt, a századeleji kis Kaposvár, minden különösebb múlt, minden virágzóbb jelen nélkül, amely közepes jelentőségét részben a rajta átvonuló Budapest—Zágráb—Fiumei vasútvonalnak, részben talán hatalmas cukorgyárának, részben megyeszékhelyi előnyének köszönhette — de mit bánta ez a faluról jött tizenegy éves gimnazista, hogy nincs virágzó ipara, se múzeuma, se műemléke (hacsak nem tekintjük annak a „Közjóért" emelt

szólni tudó más nyelveken is,
hű európaiként
mondandói miatt figyelemre,
bólintásra becsült más népek előtt is:
nem léphet föl oly ünnepi polcra,
nem kaphat koszorút
oly ragyogót, amelyet, szaporán lesietve ne hozzád
vinne, ne lábad elé
tenne, mosollyal bírva mosolyra vonagló
ajkad, fölnevelő
édesanyám.

KONFÁR GYULA festménye

megyeházát), hogy a pécsi vagy soproni színtársulat csak tavasszal, két hónapig terjeszti itt a kultúrát — mégis csak város volt, iskolákkal, kórházakkal és gőzfürdővel, cukrászdával és könyvesboltokkal, honvéd és „közös" kaszárnyával, aszfalttal s kövezett utakkal s korzóval, esti korzóval, amelyet ő, a gimnazista, sohasem a sétálók közt, sosem tevékeny részvevőként élvezhetett, hanem csak a kapu alól, a kapualjból kitekintve, mint egy farsangi menetet, mint egy tarka karnevált, mint a Város, a Társaság, mint az Élet tükörképét, az év minden szakában, uzsonna- és vacsoraidő között, mint a típusok, az embersorsok, a rangok, a komédiázások szüntelenül változó és örökké egyforma játékát. Akár egy tágas színpadon, a Fő utca üzleti részén egészen a Templom térig és a Korona utcáig, itt-ott kis álló-szigetekkel a patika, a megyeház, a könyvesbolt vagy a „bankosok" előtt, színes és népes balettként itt lejtett és csillogott, mosolygott és tornászott testileg-lelkileg egy egész város uralkodó vagy csak uralkodni vágyó vagy az uralkodókat csak körülrajongó „felső" rétege, amelynek én már akkor is csak nézője voltam egy kapualjból, csodálva ezt a tarkaságot, ezt a furcsa társasjátékot, ezt a fölényt, ezt a biztonságot, a szép ruhák, a büszke magamutogatás, a gőg és az alázat, az érdekek és az ösztönök hol látható, hol rejtettebb látványát. S amennyire emlékszem (emlékszem, mert ma is rezeg bennem) s amennyire megérthettem, egyszerre gyönyörködtem a játékban s iszonyodtam a játék rugóitól — különben hogy maradt volna bennem, még ma is, annyi év után is, az utazások, a megpróbáltatások, a hosszú nagyvárosi élet után ez a szomorú, leküzdhetetlen, falusiasan együgyű és értetlen idegenkedés első, nyolc esztendeig tartó városi tapasztalásom irányában, amelyet az emlékezés csak enyhít, de nem szüntet meg, s amelyhez képest a legkedvezőbb történelmi jóvátételek csak külső, csak jótékony, de nem mindig végleges gyógymódnak vagy gyógyszernek számítanak. „Gyógyítunk — mondta egy okos orvos — de meggyógyítani csak ritkán tudunk; s nincs öröklés, nincs akarat, nincs józan ész, nincs terápia, amely egy fogékony fiatal lélek első és kiirthatatlan benyomásaival megküzdhetne.

Kaposvár — ha próbálom elemezni ezt az idegenkedést, amelyet bőven ellensúlyoz nálam Somogy és a szülőföld szeretete — az én időmben afféle feudális város volt grófok nélkül s klerikális város papok nélkül s az Eszterházy-hitbizománynak akkor már, az én koromban, kivéve a hitbizomány „örök bérlőjét", a Hitelbankot, másképpen a „bankosokat", egy teljhatalmú jószágkormányzóval, e város fejedelmével az élén, inkább csak lelki, légköri kisugárzásai maradtak, ezek viszont a köz- és a magánélet minden megnyilvánulásán uralkodtak. A korzó „emberi színjátéka" ezt mindennél világosabban hangsúlyozta — főképp hogyha hozzátesszük a szép látszatok hátterét, a pletykákat, a rejtett vagy kitörésre kész botrányokat, az elejtett célzásokat, a sokszor alaptalan rágalmakat, amelyek a szép színjáték kísérőzenéjéül szolgáltak, s amelyeket mi, kis gimnazisták, nem mint herbáriumi növényeinket, a szabadban, hanem „kosztoshelyünkön", a kapualji cselédlányok közt, az iskolai szünetekben vagy pedig a helyi lap homályos célzásaiból szedtünk össze s éppoly gonddal illesztettünk egy-egy korzói tünemény köré, mint szárított növényeinket egy-egy latin nyelvű lap üres és széprajzú keretébe. Először a szépasszonyok rajzanak fel emlékezetemben, mindegyik a maga kis pillanatnyi csillagrendszerével: a gyönyörű bíróné, mindig suhogó moarében, feketén, kifestve, sudáran, kislányával és kiskutyájával, mindig derékban hajolva meg egy-egy kalaplengetésre, s hol egy honvéd-, hol egy közös tiszttel (az előbbiek, a közhit szerint, szebbek, az utóbbiak műveltebbek voltak), a porcelánarcú földbirtokosné, aki arcát, így mondták, Párisban emailoztatta évről évre, s ezért még mosolyognia sem volt szabad, a ragyogó szőke ügyvédné jól fésült és jól vasalt bankfiúk között (mert bank az volt vagy féltucat, Nemzeti, Somogyi, Kaposvári, mindegyik más arculattal s más „társaságbeli" törzsekkel), a többnyire Párizsban élő, de időnkint hazajáró és itthon is kiállító festő felesége, akinek szokatlan tollaskalapját, járását, mosolyát, illatfelhőit minden korzózó megcsodálta, akárcsak tavasszal a színésznőkét, akik ha nem játszottak, erre a színpadra is kirándultak, pártfogóik, rajongóik és szívbeli barátaik társaságában (mert hisz mi, a kapu alatt, mindent láttunk s mindent tudtunk). Időnkint egy-egy kisebb kurtizán is feltűnt az úri nép enyhén rosszalló, bár inkább kíváncsi moraja közt, hazulról rég

elszakadt s kisebb-nagyobb szerencséjű lápvirágok, akik itthon, az itthoni korzón szerették volna megmutatni ékszereiket, hermelinbundájukat, azt hogy ők is vitték valamire s nem kell nekik varrólányként vagy bolti kisasszonyként megöregedni: a kevély tisztek utánuk néztek, a gentryfiak füttyentettek, a közismert szoknyavadászok a kalapjukat is megemelték nekik, s ez elég volt jóvátételnek, legalább is esztendőre. Mint gyakorlott vadászok, úgy jártak ebben a rengetegben a város furcsa óriásai, nagytestű, rengő pocakú s tokájú és nem csupán termetükben tekintélyes notabilitások, a hatalmas alispán, akiről egyébként csak jót mondtak, aztán a vadászruhás főszolgabíró, a nagy könyvesbolt tulajdonosa, egy gentryskedő csizmás, bőrnadrágos, sörtekalapos biztosítóügynök, aki mindig úgy járt, úgy öltözködött, akár egy cserkésző vadász, pedig talán legfeljebb ügyfelekre, hitelezőkre s újabb szerelmekre vadászhatott, egy helybeli ügyvéd fia, mindannyi közt a legfiatalabb, akkor még több izommal, mint hájjal, de nem kevésbé mázsás súllyal, maga a „bankosok" vezére, ősi gentry-ivadék, aki a Bank révén, így suttogták, a megyét, a városházát, ezt az egész társaságot a maga vaskos kezében tartja, csupa ragadozó hal ebben a félhomályos akváriumban, ahol a kishalak karéjban várták, hogy felfalják vagy éhezni hagyják őket, de nálunk, a kapualjban, a sokhelyütt szolgált cselédek mindegyik nagy halról tudtak egy-két épületes históriát, öngyilkos szobalányokról, beteggé ölelt, szégyenbe hajszolt nőkről és kerítőikről, párbajra kényszerített férjekről, elárverezett ügyfelekről és váltókról, felmondásról, óvatolásról, kezesekről, váltókról, amelyeket otthon, nálunk, csak borzadállyal emlegettek, s amelyek úgy röpködtek itt, e jólöltözött, mosolygó és pár órára oly biztonságos urak és úrhölgyek felett, mint a könnyen elűzhető, de mindig visszaszálló lepkék a napfényben fürdő rét felett, csupa ösztönös, féktelen s a kisváros kereteit szétrobbantó falánkságról eszem-iszomban, bujaságban, pénzben, hatalmi őrületben — s micsoda türelem, fásultság, elernyedés vagy cinizmus élhetett e környezet, e kisemberek lelke mélyén, hogy évekig, évtizedekig sürögtek, szorongtak, ravaszkodtak, bujkáltak vagy hízelkedtek ezeknek a pöffeteg potentátoknak a bűvkörében, csakhogy fel ne falják őket, csakhogy később falják fel őket, öt perccel később, mint a többit, mert hiszen mindnyájukra sor került. S a szépasszonyok, a hatalmasok, a pillanat és önmaguk ragyogását élvező, gondtalan és talán még önzetlen fiatalok körül mennyi rossz vágy, becsvágy vagy szerelemvágy, rangkórság és beteg illúzió: levitézlett ál-ifjak, akik valami korzón-szerzett előnyös ismeretségtől várták, hogy sötét kis ügyeiket házassággal, esetleg egy pénzes viszonnyal hozzák rendbe; valaha szép, de szegény úrilányok, régi, büszke megyei családok talán utolsó ivadékai, akik kellő rangú kérő vagy megfelelő hozomány híján (ki gondolt köztük munkára? s kinek volt nagyobb műveltsége, mint amit a négy „polgári", a zárda vagy az otthoni osztrák nevelőnő adhatott?), már csak szokásból rótták esténkint a Fő utca aszfaltját, hadd lássák őket, hogy még élnek, hogy még van egy jó ruhájuk, s hogy nekik is joguk van az úri nép szórakozásához. Ügyvédek, bankárok, boltosok, akik mint magánemberek itt találkozhattak leginkább a megyei és városi urakkal, hogy ügyeik gyors elintézéséért hitelt, váltót, jó üzletet kínáljanak nekik cserébe, mert a bensőbb társas érintkezés csak egyenrangúak, egyfajtájúak, egy világból valók közt volt lehetséges s a dzsentriné csak dzsentrit, a hivatalnokné a hivatalnokokat, a gazdag zsidó csak a gazdag zsidót fogadhatta otthoni uzsonnára, különben mi lenne, Úristen! ebből a bonyolult szerkezetű, ebből a kacsalábon forgó úrivilágból? Paraziták és ellenzékiek akarva — nem akarva csak hizlalták a páholyban ülők önérzetét, hisz létjoggá, valósággá dagasztották az ő illúzióikat! Az ügyvédbojtár, aki kalaplengetve bókolt gazdája gőgös feleségének, a helybeli újságíró, aki abból élt, amit megírt vagy pedig amit elhallgatott a megyei s méginkább városi közés magánbotrányokból, a jólöltözött kosarasasszony, aki szerényen kínálgatta, szó nélkül, csak egy szemcsippentéssel, kifogyhatatlan emberáruját, a sokgyermekes pénzügyőr, aki mindenét odaadta volna, fiát, leányát, feleségét egy helyi hatalom kézszorításáért. S e közelmúlt nagyjai hányféleképp tudtak kezetszorítani! hanyagul vagy óvakodón, kétújjal vagy egész tenyérrel, kesztyűsen vagy meztelen kézzel, előzékenyen vagy tartózkodón s hányféle mosollyal adták az alacsonyabbrendűek értésére, hogy azért mert kezet fognak, azért mert egymás szemébe néznek, még nincs

ám joguk a barátságra, a meghívásra, az emberségre! Hányféle módon tudták megrontani, beszennyezni és lealjasítani az embernek emberrel való közvetlen és becsületes kapcsolatait, mily raffinált művészettel, a képmutatás hányféle fortélyával! Évekig néztem a kapualjból, cselédek s udvarló bakáik, házbeli kosztosdiákok és boltosinasok körében, a városi korzónak sose szűnő látványosságait, évről évre jobban ismertem az állandóan visszatérő tipikus arcokat, játékokat, intrikákat és rejtélyeket s évekre volt szükségem, hogy szabaduljak egyszerre vonzó és taszító varázslatuktól, a látszat és a valóság egyszerre jelenlevő egyvelegétől. Falun mindenki szeretett, falun mindenkit szerettem, itt mindenki idegen volt, kétszínű és fölényes: ez hát a Város! a Társaság! ez volt az én Párizsom, Balzac, Hugo, Eugène Sue regényeinek visszfényében, mert ekkor már csak úgy faltam, Jókai és Mikszáth után, a legszebb, a legbódítóbb külföldi regénycsodákat s köröttem a valóságot ezeken át véltem látni, sőt egyenesen átformálni, s a Fő utca aszfaltja alatt, a házakban s e házak mögött Párizs katakombáinak, örömtanyáinak, alkóvjainak, a hiúság vásárjának kénköves szagát szimatoltam. Igen, ez volt az én Párizsom, s mivel a sors mindenkire oly bőségesen pazarolja a legváltozatosabb csalódásokat és megpróbáltatásokat, erre az első rétegre, évek és évtizedek során, sok-sok új réteg rakódott, sokkal súlyosabb tapasztalásokkal, nem szólva arról, hogy ezt az első, kaposvári réteget egy naiv falusi regényfaló építette fel magának a valóság morzsáiból, s Jókai, Balzac és Dosztojevszkij kő- és papírhalmaiból, tudatlanul, kritikátlanul, szorongása és képzelete erejével, jóllehet tudta és tapasztalta, hogy a monstrumok s áldozataik, a kevélyek s a megalázottak között feddhetetlen asszonyok s talpig férfiak is akadnak. Hogy vártuk, mint az esti csillagot a homályos égbolton, a város legszebb leányának, a kórházi főorvos legfiatalabb gyermekének hirtelen, csak pillanatnyi feltűntét a sétálók között, hamvasan, mosolygón, könnyedén, szépsége, fölénye, sérthetetlensége teljes biztonságában, hol idősebb nővérei, hol fehérhajú s pirosarcú édesanyja társaságában, aki hírneves orvosapja, s tudós vagy katona-testvérei között az egész város önkéntelen s egyhangú hódolatát élvezhette: az önképzőkör költői hozzá írták első verseiket, s mindannyian szentül hittük, hogy egy fiatal vidéki gróf veszi majd el feleségül. (Mi persze, akkori divat szerint, egy Innocent-képhez hasonlítottuk, mivel Innocent Ferenc volt — vane, ki még e nevet is ösmeri? — a kor híres szépségeinek egyformán édeskés festője.) Vagy mily megható jelenség volt az öreg nyugalmazott zsidó őrnagy, kard helyett bottal, civilben, de még egyenes testtartással, ahogy karcsú, sportoló s lassan vénülő két lányával szintén végigsétált a korzón, mint a ferencjózsefi, kissé kirakatos liberalizmusnak inkább tűrt, mint tisztelt szimbóluma! Valami biztosan élt még a szívek mélyén Kossuth, Eötvös, Kemény, Deák egybeforrt, nem elkülönzött nagyságából, s egy-egy bíró, alispán vagy városi tanácsos tisztessége olykor legalább enyhítette, ha nem is szüntethette meg egy alkonyodó társadalom félhomályát. És mégis, ez az első réteg, mint egy traktor alá került cinke, némelykor ma is megvonaglik bennem, oly erősek és kitéphetetlenek a fiatalkor első bántalmai. Ma is teljes biztonsággal érzem, hogy ott, azon az esti korzón, az esti korzó szemléletén fogamzott meg először bennem az emberi méltóság és megalázottság nagy élménye, egy törtgerincű társadalomé, amelyben felülről lefelé a gőg, a fölény, a pöffeszkedés, a lenézés és még jó, ha a szánakozás volt a nagyok legkedveltebb társasjátéka, ehhez viszont, alulról felfelé, a jámborok, a kijátszottak, a talpnyalók, a törleszkedők cinkossága is szükséges volt — s aki szeretne kívülmaradni (s meddig s hogyan maradhat kívül?) ezen a mindenkit elkapó, mindenkit elszédítő forgatagon, az csak a teljes félrevonulással, a legvégső lemondással, a legmakacsabb alázattal védekezhet, mint ahogy egyes esetekben a betegség termeli az orvosságot. Évekkel később, mint felnőtt gimnazista, első írói „sikerem", az Új Időkben megjelent novellám bátorító tudatában, én is végiglejtettem, végig mertem lejteni az esti korzón, szeptemberben, kibújtam a kapu alól, abbahagytam a szemlélődést s a cselekvők, az élvezők menetébe keveredtem, szívdobogva: tudják-e vajon, hogy ki sétál közöttük? az Új Idők új munkatársa, Herczeg Ferenc, Lyka Károly, Sebők Zsigmond, Farkas Pál s más hírességek osztályosa? S ha tudják, mit nekik Hekuba! a barátnő új ruhája, a szomszédasszony vasárnapi főztje, a barát csődje vagy fonyódi új villája, a hivatali előlépés, egy gyümölcsöző

vállalkozás minden figyelmüket lefoglalja s egy könyv, egy novella, egy műalkotás legfeljebb csak ebédvégi csemege a számukra, műveltebb csevegési téma, múlékony élvezeti cikk — s hirtelen csüggedten, kiábrándultan léptem le az aszfaltról: nem mindenki született hódító és tudatos élvezőnek.

Szerencsére nemcsak ilyen forrásból ihattam Kaposváron —, hisz szüleim mégiscsak gimnazistának adtak a városba, s tudásomat elsősorban a gimnáziumból kellett merítenem. A század elején, Pécsig és Kanizsáig, Kaposvár e két riválisáig, nem is volt régibb és népesebb főgimnázium errefelé, kivéve talán a csurgóit, amely azonban akkor csak úgy tengett, a Csokonai-hagyományok ellenére, s inkább a gyengébb diákoknak volt az Eldorádója, mivel ott, szórakozás híján, unalmukban is tanultak, és mivel kevesen is voltak, tanáraik annál jobban foglalkozhattak velük egyénileg. Kaposváron, az én időmben, különös tanári kar alakult ki, részben a régi Magyarország Jókai-Mikszáthos példái után, részben Somogy és Kaposvár síkvidéki, hagyománytalan, vidékies kultúrája, vagy mint egyidőben mondták: „kastély kultúrája" következtében s a tanárok, a legműveltebbek is, bármilyen messziről jöttek, előbb-utóbb belesimultak vagy beletörtek ebbe a környezetbe. Bármilyen keserűen hangzik, de alig volt köztük emelt fejű, épgerincű vagy pláne „ellenzéki" ember. A társaság nem fogadta be őket, és pedig nemcsak a dzsentrik, hanem még az orvosok, ügyvédek, mérnökök, megyei vagy városi hivatalnokok sem, talán tisztes szegénységük s kénytelen garasosságuk miatt, talán mert nem tudták elsajátítani a vidéki, fölényes, hetyke kaszinói jómodort, talán mert a vidékiek nehezebben viselik el a műveltséggel oly gyakran együttjáró pedantériát, s mivelhogy régen „úrilányok" még akadtak a tanítónők között, míg tanárnak legtöbbnyire csak a szegény „jótanulók" mentek. Amellett a mesterség is valahogy elferdítette őket: uralkodni egy osztályban, pusztán szellemi fölénnyel, úrifiúk, gazdag fiúk, főszolgabírók, jószágigazgatók, bankügyészek, főorvosok, gyárigazgatók csemetéi között s ugyanakkor, odakinn, páriákká válni az apák előtt nem éppen könnyű feladat, s akárhány kitűnő ember már ezen a nehézségen is elcsúszott, nem szólva a függésnek ezer bonyolult módjáról, amelyek alól, mert láthatatlanok, sosem lehet teljesen szabadulni. Az idősebbek bölcsen megalkudtak a helyi körülményekkel, disznót hizlaltak, leckéket adtak, kosztosdiákokat tartottak, s öreg korukra megérték, hogy saját házukban lakhattak, a fiatalabbak viszont láthatólag szenvedtek s ezt még mi, kisdiákok is leolvastuk az arcukról vagy kitaláltuk a szavaikból. Volt aztán aki előbb-utóbb megtért, volt aki keserű lázadó maradt, volt, akit népes családja tett tönkre, volt akit az alkohol vagy egy méltatlan élettárs, mindamellett a legtöbben türelemmel, megadással, serényen s becsületesen tanítottak, talán mivel a tanításban, a fiatalság körében találták meg azt az elégtételt, amelyet az életben már nem lelhettek. Mindegyik adott, átadott valamit, s még a züllött énektanár is mily áhítattal vezényelte a gimnázium énekkarát, amely minden ünnepen szebbnél-szebb kórusokkal szerepelt, s a félsüket, tüdőbajos, áldatlan családi életű történettanár milyen forró beszédekkel lelkesített bennünket március tizenötödikén vagy október hatodikán! Eleinte még féltem tőlük, hisz tanárok voltak, nem egyszerű falusi tanítók, mint apám, s akkor még irtózatos volt a különbség a városi tanár és a falusi „mester" vagy „rektor" között, amellett tőlük függött a létem, vagyis tandíjmentességem, a városban való maradásom, tanulásom, egész kis jövőm, mert csak jeles tanulóként kaphattam ingyenes tankönyveket, s maradhattam a kosztoshelyen gazdag vidéki fiúk között, akikért szüleik sokkal többet fizettek, mint az enyéim énértem, persze azzal a ki nem mondott, de nem kevésbé kötelező feltétellel, hogy egy kicsit törődök a többiek feladataival, s ha egyebet nem teszek, legalább például szolgálok, s emelem a kosztoshely jó hírét. Mindezt nem tudtam, csak sejtettem, s eszerint is cselekedtem, mert szüleim szegénységét talán még náluknál maguknál is erősebben éreztem. De ez a félelem lassan megszűnt, jobban összeismerkedtem tanáraimmal s volt már, aki a folyosón, az utcán is rám mosolygott, s ha a felnőttek sejtenék, milyen éhes egy fiatal szív egy kis figyelemre és gyengédségre, talán nem egy kamaszdrámát, nem egy kamaszbánatot tudnának felderíteni vagy enyhíteni. Hamarosan felfedeztem apró furcsaságaikat és modorosságukat, amelyeket nem egy társam olyan jól tudott utánozni, svábos, tótos vagy na-

gyon is tősgyökeres tájszólásukat, állandóan visszatérő szó- és mondatfordulataikat, mindazt, amit a fiatalok közti jóhiszemű önelengedésben oly könnyű prédaként engedtek át a mi gonoszkodó jókedvünknek. S mindezek után egyszerre szántam s csodáltam legtöbb tanáromat: milyen kedvvel tanítottak! milyen komolyan vették tanári hivatásukat! hogy fájt nekik, ha nem tudtunk! hogy örültek viszont, ha tudtunk, ha a lustából iparkodót, a tompa agyúból éleseszűt, a rakoncátlan kedvűből fegyelmezettet tudtak faragni, minden külön elismerés nélkül, munkájuk egyéni örömééért! S mennyit tanulhattam tőlük, főképp a földrajztanártól, egy inkább csúnya, sovány és beteges emberkétől, akinek a kedvéért az Alpok minden csúcsának és a Csendes-óceán minden szigetének nevét álmomban is felsoroltam, úgy megtanultam — vagy történettanáromtól, aki gyűlölte a Habsburgokat s az egyetlen 48-as volt, még a választásokon is, „labanc" tanártársai között. Úgynevezett „híres ember" talán egy sem volt köztük, kivéve egyik magyar tanáromat, aki egész verskötetet adott ki valahol vidéken, aztán egy német tanáromat, aki német tankönyveket írt, de a tanításunkkal nem törődött, meg egy másik német tanárt, mindnyájuk közt a legműveltebbet, akitől azonban rettegtünk, mert bár egy szavát sem értettük, kezdettől fogva kizárólag csak németül beszélt velünk, azaz hogy csak ő beszélt, mi meg szégyenkezve hallgattuk. Különös módon legkevésbé magyar tanáraim hatottak rám, viszont annál jobban szerettem Riedl Retorikáját és Poétikáját, ezeket a minden más iskolai „segédeszköznél" kedvesebb és értelmesebb tankönyveket. A végén valahogy mindannyit afféle csapdába vagy kalitkába került rabmadárnak láttam és sajnáltam, a vidék, a társaság, a kor, a mesterség rabjának s érzelgős képzeletemben s regényolvasmányaim alapján elhitettem magammal, hogy fiatalon mindannyian ábrándos és nagyrahivatott világmegváltóknak készültek, vagy legalább is hódítóknak, az élet királyainak, ahogy akkor Balzacban és Ohnet Györgyben nevezték őket, s hogy nem az ő hibájuk, nem egészen az ő hibájuk, ha végül is Kaposváron kellett megküzdeniük a léttel, családi gondok, szilaj kamaszok s kisvárosi hierarchiák hálóiban vergődve. Mindegy, azért egyre jobban szerettem, szántam, bámultam őket, nyolc éven át ők voltak az én igazi mentoraim, ezek a többé-kevésbé groteszk, ha akarom humoros, ha akarom szánandó, hol aszkéta, hol borvirágos, hol kopasz, hol kövér, hol cson-

---

FÖNYI GÉZA festménye

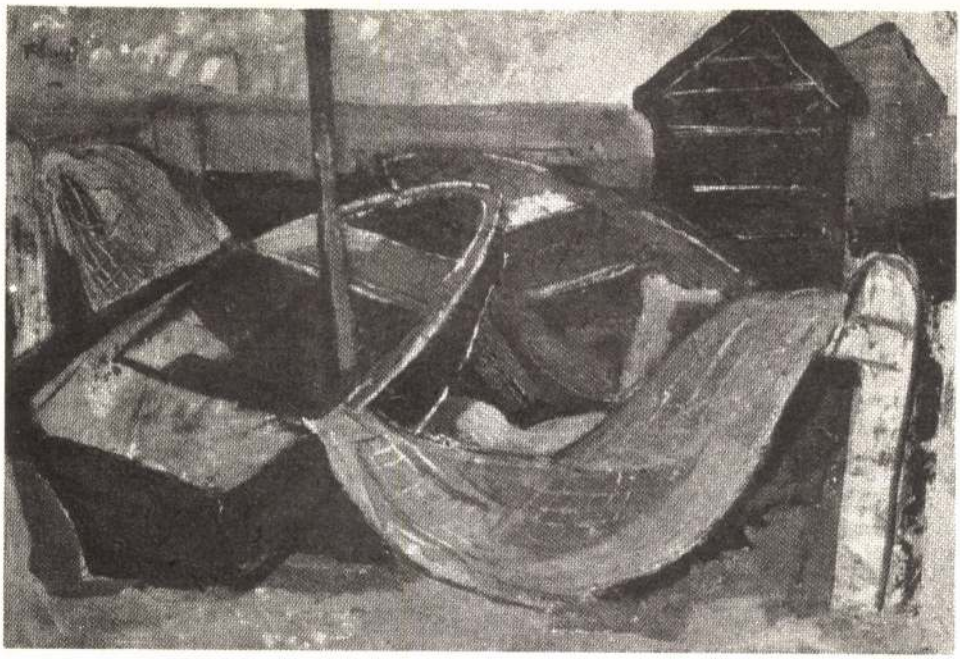

tig aszott, hol kopottas s többnyire oly ügyefogyott s tehetetlen őrangyalok, s még ma is, ha eszembe jut egy-egy suta lépésük, egy-egy mulatságos nyelvbotlásuk, s főképpen oly lefegyverző s javíthatatlan gyengeségük az utánuk jövőkkel, a környezettel, a sorssal szemben, elfogódva, hálásan és sajgó szívvel idézem rég elköltözött árnyaikat. Mi mindent kellett lenyelniük, nemcsak kinn az életben, a kisváros annyi gőggel s érdekkel telekuszált hínárjában, hanem saját birodalmukban is, egymás közt és a fiatalok egyre megújuló köreiben, ahol a jog és az igazság bírái és bajnokai voltak, annak kellett volna lenniük, annak szerettük volna látni őket — ha persze a nagyhalak nem sürögtek volna köröttük, hogy gyenge és veszendő voltukra figyelmeztessék őket. Ma is látom a megalázottság könnyes keserűségét kedves latin tanárom szemében, mikor a nagyhalak legnagyobbikának, a bankos vezérnek unokája nem tudott felelni a vizsgán tanára legegyszerűbb kérdéseire, s amikor a jelenlevő terebélyes nagymama az igazgató előtt s előttünk is nyíltan, gőgösen, szemrehányón „képtelenül nehéznek" ítélte a kérdéseket. Hogy aztán ez az egyébként kedves, csak kissé „tohonya" fiú jelest vagy jót kapott-e a végén, már nem tudom; abban azonban biztos vagyok, hogy tanárunk húzta a rövidebbet, s ő örülhetett legjobban, mikor a fiút a következő évben a kalocsai jezsuitákhoz vitték, bizonyosan belátóbb és hajlékonyabb tanárok elé. Gondolom, azóta máshonnan is jönnek tanárok a középiskolákba, erősebbek, elevenebbek, jókedvűbbek és szabadabbak, s gondolom, másképp is érintkeznek a mai fiatalokkal; de azért szívemből kívánom nekik is, tanítványaiknak is Kaposváron, s nemcsak Kaposváron, sose legyen rosszabb dolguk, mint e sorok írójának, akár a tanári pályán, akár az iskolapadban.

Ha szeretetben nem kaptam is többet Kaposvártól és a kaposváriaktól, mint azt a bizonyos köteles részt, ami akár spontánul, akár a hagyomány révén, egy-egy kis, vidékről beszivárgott gimnazistának juthatott, szellemiekből annál többet nyertem, jóval többet, mint a köteles részt, ezerszer többet, mint szülőfalumban, éspedig nemcsak s talán nem is elsősorban az iskolától, hanem inkább azoktól a megfoghatatlan tényezőktől, amelyek nem ejtik útjukba a félreeső falvakat és csak a városokban észlelhetők — bizonyos új áramlatoktól, amelyek Budapestről vagy még messzebbről érkeztek a Kapos partjáig, s amelyeknek már elgyengült, de még felfogható hullámai a fogékonyabb gimnazisták körébe is lejutottak, bizonyos fővárosi hírességek futó látogatásaitól, de talán mindenekelőtt a színháztól és a könyvtáraktól, amelyek persze nem versenyezhettek a mai Rippl-Rónai téri palotával, de megvoltak, nyitva voltak, hozzáférhetők még nekem is, s láthatatlan, felejthetetlen, mindennél szívósabb szálakkal fűzték egy vidéki gimnazista áhítatos készülődését a főváros, Európa, az egész világ szellemi életéhez. Én még láttam Blaha Lujzát, Küry Klárát, Fedák Sárit, akik a donnervárosi sétatér nyári színházában vendégszerepeltek, mikor a pécsi vagy soproni színtársulat tavasszal egy-két hónapra Kaposvárra költözött, s fővárosi szereplőkkel próbálta ékesíteni műsorát, amelyből egy-két rég kipróbált drámán vagy vígjátékon kívül főképp régi vagy divatos operettekre emlékszem. Olyankor az egész város megelenevedett pár hétre, a színésznők versenyt trilláztak a sétatéri madarakkal (egyszer láttam a szép Borbély Lilit, a vidék híres primadonnáját, nappali próba előtt vagy közben a fák alatt, a füvön ülve, szétterített szoknyájával, két ragyogó tisztudvarló között — s ez a kép úgy belém véződött, hogy máig is frissen látom, gazdag fény- és árnyjátékával, mint az akkor olyan kedvelt Margittay Tihamér egy olajképén) s a korzón, este, csak őket nézték, a diákok és inasok az ő kedves Lehár-, Fall- vagy Strauss-áriáikat fütyölgették vagy énekelték az utcán, a műhelyben, az iskolai tízpercekben s még az „úrilányok" is, komoly etűdök helyett, azokat petyegtették a zongorán. Egy vidéki színháztól akkor még mindent megköveteltek, operettet, népszínművet, vígjátékot, még drámát is, de elsősorban operettet, tánccal, énekkel, komikussal, primadonnával és szép kosztümökkel, régieket az idősek kedvéért, frisseket a fiataloknak, s így láthattam már Kaposváron a Cigánybárót, a Nebántsvirágot, Rip van Winklét vagy a Koldusdiákot, valamint a magasabb igények kielégítésére a Vasgyárost, a Kaméliás Hölgyet, a Nagymamát vagy a Falu Rosszát, s mint akkor minden kortársam és nemcsak itt, vidéken, nem győztem betelni a színpad akkor még teljes és zavartalan varázsával, s értetlenül bámultam azokat a fölé-

nyes és mindentudó műkedvelőket, akik mindig elkéstek, s meg se várták az előadás végét, éppen hogy csak megtapsoltak egy dalt vagy egy jelenetet, köszöntek előkelő ismerőseiknek s már mentek is, boldogok vagy inkább boldogtalanok, akik le tudtak mondani a színház mágiájáról, a veszélyes feszültségről, a váratlan fordulatokról, a jók és a rosszak harcáról, a dolgok végső tisztázásáról, büntetés vagy jóvátétel vagy halál vagy házasság formájában, míg én lihegve, dobogó szívvel követtem mindazt, ami a színpadon történik, megcsodáltam a primadonnát táncáért, énekéért, mosolyáért, tapsoltam a komikusnak, nevettem a felsülteken, reszkettem a fenyegetett, de mindig győzedelmes ártatlanságért, s főképp hittem, mindent elhittem s felüdültem, kitágultam, átszellemültem az Illúzióban. Ha egy pesti színésznő érkezett a városba, a fiatalok kifogták a lovakat a kocsijából s az állomástól a szállodáig vonszolták tüneményes terhüket, előadás után pedig fáklyásmenettel, szerenáddal ünnepelték városunk nagy vendégét. Vidéki mulatós gavallérok cigányzenét húzattak a művésznő ablaka alatt, a helyi lap hosszú hasábokon méltatta művészi teljesítményét, aztán egy szép nap megint minden elszürkült, beborult, összeszűkült, a korzó, a kávéház, a donnervárosi sétatér, s a színészek Kanizsán, Egerszegen vagy Keszthelyen folytatták fényes és bizonytalan vándoréletüket — de ezekből a legelső, vidéki, közepes színiélményekből máig is őrzök emlékezetemben néhány kedves dallamot, néhány színpadi jelenetet. „Szeretlek, de megtörlek!" — dörögte a már kopasz Derblay Fülöp az uszályát belülről egyre rugdosó Claire-nek, mivel a szűk színpadon és még szűkebb szoknyájában nem lebeghetett kellő méltósággal Ohnet György elnyűhetetlen drámai remeklésében — s így egyszerre élvezhettem benne a pátoszt és a bohózatot. S ma is él bennem valami szégyenkező szeretet a zenéjében és szövegében oly kétes operettműfaj, művészet" iránt, amelyet még a komoly drámák, a klasszikus zeneművek ismerete se tudott eltüntetni. Olykor jó zenét is kaptunk a „Zenekedvelők" jóvoltából. Volt egy zeneiskola a Teleki utcai Tűzoltótoronyban, s Gyenes úr, a lelkes hegedűtanár nemcsak maga lépett fel olykor Dancla, Bériot, Vieuxtemps, Hubay legszebb hegedűszólóival, hanem növendékeivel egész kis zenekart szervezett (én is játszottam második hegedűt Mozart Éjjeli zenéjében) és ő tanította be az ekkor oly kedvelt „melodrámák" zenei aláfestését, mint például Pán halálát vagy Liszt és Jókai közös művét, a *Holt költő szerelmét*, vagy *Petőfit a Hortobágyon*, Várady Antal szövegével s nekünk, mármint a diákoknak, az egész inkább afféle magasabb sportélvezet volt, mivel hol a zongora hangzott erősebben a költeménynél, hol a szavaló harsogta túl a zongorakíséretet, úgy hogy maga ez a verseny szinte fontosabbnak tetszett, mint a zene vagy a költemény minősége. Némelykor, egy-egy nőegyleti vagy más jótékony estélyre helyi virtuózokat hívtak meg a Koronába vagy fővárosi művészeket hozattak, sok pénzért, magas belépődíjjal, de ezekről, kellő zsebpénz híján, én inkább csak másodkézből, hallomásból értesülhettem. S még ritkábban, tűnő meteorként, egy-egy szellemi s művészi híresség is átvonult felettünk, hol hangosan, hol rangrejtve, hol csak a beavatottak tudtával — feministák, mint Bédi-Schwimmer Rózsa, kaposvári testvérhúga, a nyelvtanárnő Franciska kedvéért (aki lánynövendékei között egész kis feminista tábort nevelt, az okos Oláh Margittal, később Bolgár Ferenc feleségével, Fuchs Elzával, a város nem épp legszebb, de félelmesen művelt szülöttével, akit meg Kozma Lajos vett feleségül, vagy a kedvesen bandzsalító, korán elhalt Pogány Ilonkával, aki rövid időre Göndör Ferencnek lett az élettársa s akiket én akkor mint felsőbbséges lényeket csak közvetve, látásból vagy hallásból ismerhettem, legfeljebb a korzóról, de akiknek húgai vagy gimnazista fiúrokonai már az én köreimet is súrolták.) Egy-két bátrabb diákpajtásommal később, a felsőbb osztályokban, a haladó, féligtűrt „kereskedő-ifjak" közé is eljártunk, ahol a helybeli, fiatal „kimívelt fők" meghívására nem egyszer Gárdos Mariska, vagy a Népszava egy munkatársa, vagy a kezdő Huszadik Század egy-egy szociológusa tartott előadást, de oda csak titokban, kicsit nyugtalanul lopózkodtunk, mivel a gimnazistáknak csak „osztályfőnöki engedéllyel" lehetett este nyilvános helyre járni, ilyesmihez viszont akkoriban semmiféle engedélyre nem számíthattunk. Miért jártam ilyen gyűlésekre? romantikából, a többiek példájára, olvasmányaim hatására (akkoriban egyik társam már a *Világot* olvasta és nekem is odakölcsönözte, miközben a legtöbb család inkább

a *Pesti Hírlapot*, a *Pesti Naplót* vagy *Az Újságot* járatta), semmiképp sem lázadásból a ferencjózsefi rend ellen, inkább csak félénk kíváncsiságból, egy csöpp dacból, némi hiúságból, mert az ilyen körökben én is a fiatal hívek közé számítottam s az idősebb kosztosdiákok, akikkel egy helyben vagy házban laktam, tánciskolai lányismerőseiknek úgy mutattak be, ha alkalom nyílt rá, mint „színjeles tanulót" (ami városunk szépeinek, akik közül a legszebb és legkacérabb később Földi Mihályné lett, csak mérsékelten imponált), viszont ha azt mondták rólam, hogy ismerem Ibsent és Wilde Oszkárt, s járok a szociológiai estékre, valamivel elismerőbben, majdnem melegen néztek rám.

Költők is éltek vagy jártak Kaposváron, régebben is, mint Berzsenyi vagy Csokonai korában és az én időmben is, nem szólva az egész Somogyság zengő hagyományairól, vidéki papok vagy tanítók hivatásos vagy egyéni zöngeményeiről, valami ősi, szakadatlan föld alatti tenyészet állandóan megújuló s korán hervadó zsengéiről, amelyekről már otthon, a szülőfalumban is tudtam, hisz bátyám is költőnek készült, legjobb barátja, Barna is, a református lelkész fia (valóságos Jókai-hős, álmatag, lánglelkű, szenvedélyes, aki aztán egyszerre, még fiatalon összeroppant), s a kedves új plébános is, aki apámhoz is eljött s megajándékozta „Pálma-ágak" című verskötetével. Magában a székvárosban mindenki tudott Szalay Fruzináról, anyai ágon az idészármazott Kisfaludyak ivadékáról (anyja, hogyha jól emlékszem, Kisfaludy Atala volt, szintén nevezetes költőnő, akinek hangulatos versikéi akkor még nem egy almanachban s antológiában szerepeltek), bár a korzón sohase látták, társaságba se igen járt, s annyira szerette a magányt, hogy szobájába senki, még a szobalánya se léphetett be, s inkább egymaga takarította, azért is volt, a bennfentesek szerint, olyan rendetlen és poros. Versei viszont A Hétben, Kiss József lapjában jelentek meg, kötete, *„Egy marék virág"* (célzásként Kiss József egy sorára) még Gyulai lapjában is kedvező kritikát kapott s én magam is kívülről tudtam egy Barcarolája strófáit („A tengeren mily tiszta fénnyel — Csillan a nyájas holdsugár..."). Vajon számontartják-e még odahaza, Kaposváron? A költészet, az ő révén (bár volt férje, háza, rangja s aránylag jó híre is az irodalomban), afféle életidegen, zárkózott, félénk, érzékeny hangulatképekben jött elém, dallamosan, szomorún, vidékies elhagyatottságban. Hallottam még egy korán elhalt helyi költőről, Herczeg Jenőről, rövid ideig szintén a *Hét* vidéki munkatársáról, aki ügyvédbojtár volt a város egyik jogászánál, s amennyire emlékszem, az akkor igen népszerű *Makai Emilt* visszhangozta. Legnépszerűbb volt a székvárosban és az egész megyében Pethe Lajos, a szolgabíró-költő, aki Fráter Loránd-szerű dalait maga adta elő az egész megyében visszhangzó hangos és hangulatos koncertjein: tulajdonképpen ez volt a kor legigazibb, legspontánabb költői és zenei tápláléka... Annál több volt a jelentős, kaposvári születésű, vagy Kaposváron élt festőművész, mint Vaszary vagy Rippl-Rónai vagy Kunffy Lajos; sőt a zalai Bernáth Aurél, mint emlékirataiban beszéli, szintén több esztendőt töltött fiatalkorában Somogyban — bár megvallom, nem tudnám s nem is próbálom megmagyarázni, mi vonzhatta vagy irányíthatta a festőtehetségeket a Kapospartra, hacsak a város környéki szelíd és termékeny dombok nem, amelyeknek felszíne tavasztól télig olyan szépen tükrözte az évszakokat, s amelyek Somogy egyhangú és lapályos közepén oly üdítő keretet adtak az egyébként oly jellegtelen városképnek; dehát tudjuk a művészettörténetből, hogy ha olykor a szép természet neveli a festők egész sorát, olykor meg épp e természet hiánya serkenti őket az alkotásra, nem szólva arról, hogy a jó festő mindent szépnek lát vagy széppé tesz. Gimnazista koromban láthattam Kiss Józsefet, aki a helyi Nőegylet meghívására jött a városba; a *Hét* révén, amelyet Kaposváron is olvashattunk, ő volt akkor az ország egyik leghíresebb költője s balladáit, Ábrányi Emil, Kozma Andor és Reviczky versei mellett, nálunk is szavalták az önképzőkörben. A Nőegylet estélyére persze több okból sem mehettem (a város előkelőinek mulatsága volt, drága pénzért), viszont szabad volt megvárnom a pesti gyorsot az állomáson, s így legalább láthattam az öreg, apró termetű költőt, mikor szép, fiatal leányával beszállt a Nőegylet hintójába, s bizonyosan Szalay Fruzsinát is meglátogatta. S láthattam és hallhattam pár évvel később Ady Endrét, aki a Nyugat kezdeti, országjáró kirándulásai közt Kaposvárra is eljutott

Mikes Lajos és Reinitz Béla társaságában, s akit meg is hallgathattam a Korona-szálló nagytermében egy novemberi vasárnap délutánján. Kaposváron akkor még nem sokat tudhattak Adyról s én is csak egy János utcai művelt család jóvoltából hallhattam róla először: házitanítója voltam a család több irányban is művészi tehetségű fiának (akitől többet tanultam képzőművészet, zene és irodalom dolgában, mint amennyit ő tanulhatott tőlem matematikából és fizikából), s a ház rokona, Kozma Lajos, aki akkor jött haza Párizsból, s néha még velem, unokaöccse instruktorával is szóbaállt, elsőnek beszélt előttem Párizsról, Adyról, a Nyugatról, mutatta akkoriban készült gyönyörű illusztrációit Révész Béla *Hamupipőké*jéhez s királyi nagylelkűséggel még egy Ex-librist is adott az előkelő rokoni ház szegény kis parazitájának. Úgy néztem rá, mint egy félistenre, hisz spontánul, természetesen, minden fölény, minden gőg nélkül, új világot, új szépségeket, új ismereteket tárt fel egy kis vidéki rajongó minden szépre s jóra éhes s minden újat befogadni kész sóvár és telhetetlen szellemének! Ha tudnák a „nagy emberek", mily zengő visszhangot kelthet egy jó szavuk a legtöbbször csak lenézett vagy észre sem vett fiatalokban, nekik szólnának elsősorban, hisz őbennük élnek tovább s adódnak át az utókornak, nem pedig s legalábbis nem elsősorban egy elgépiesült filológia mindent felőrlő termeszeiben! Egy helybeli kedves orvos, egy másik tanítványom apja, látva, mily búsan ődöngök a Korona nagyterme előtt, megsajnált, s befizette értem az eléggé magas belépőjegyet (ha jól emlékszem: öt koronát), bár azonnal hozzátette, hogy „nem éri meg" — s így én is helyet foglalhattam a nem éppen népes nagyteremben, amely inkább nagy báloknak s „jótékonysági" előadásoknak épült, s most még a csillároknak is legfeljebb csak a fele égett a nehezen verbuvált, tájékozatlan, kíváncsi, inkább gúnyos mint áhítatos hallgatóság felett. Mikes bevezetőjéből semmire sem emlékszem, csak azt tudom, hogy hosszú volt és másnap a helyi lap olyasmit merészelt írni róla, hogy a végén úgy kellett lerángatni a pódiumról, ami persze túlzás és rágalom volt, viszont annál jobban hallom, ha olykor-olykor felmerül bennem, Reinitz Béla énekét, saját zongorakíséretével s még inkább magát a költőt, rekedtes, nem is nagyon erős, mégis oly tiszta és tagolt hangját, ahogy a reinitzi chansonok és indulók elhangzása után újabb, merészebb verseit mondta el csodálatos közvetlenséggel *(A Grófi Szérűn; Az Ágyam hívogat; Álmodik a nyomor:)* s biztosan legfrissebb, már ott írt strófáit a *Kisvárosok őszi vasárnapjairól*. Kozma Lajos unokaöccse s barátnője, Oláh Margit, másnap nagy sárga krizantémcsokrot vásároltak a virágüzletben s a jövendő ifjú költő maga vitte fel a vendég Korona-beli szobájába, aki aztán egy nagy mulatság után Rippl-Rónaiéknál, a Róma-hegyen, végleg elhagyta Kaposvárt, ahova, ha jól tudom, soha többé nem tért vissza. Kaposváron írt verse kísérteties látlelete a vasárnapi korzónak, mikor az úri társaság mindig átengedte a teret a szabadságukat élvező cselédeknek, bakáknak, inasoknak s más szegénylegényeknek. S ugyancsak Kaposvárra emlékezhetett, amikor évekkel később, Kozma Lajos kérésére, oly szép, nemes és tanulságos hangon ismertette ifjú költőtársa első, vidéki verskötetét. Magát a Nyugatot ettől fogva már rendszeresen olvashattam: testvérbátyám, egykor szintén költő, Budapestről küldte le havonta, de ez az első érintkezés a kor nagy újítóival, úgy látszik, nem törte meg mindjárt a jeget, mivel első novellámat, egy falumbeli történetet, a gimnázium vége felé az akkor legnépszerűbb hetilapnak, az *Új Idők*nek mertem csak felajánlani.

*

Bár a régi Kaposvár kisebb-nagyobb könyvtárait semmiképp sem vethetem össze a mai, Rippl-Rónai téri s mindenképp mintaszerű intézménnyel, falum kis gyűjteményeihez képest itt végre kellő teret és tápot nyertem kamaszkori könyvfalánkságomnak. Költő-tanítványom révén, akinek apja tagja volt a kevély Úrikaszinónak, én is megkaptam kölcsönbe a Hét és a Budapesti Szemle bekötött vagy friss példányait, s ugyancsak onnan jutott hozzám Ambrus Zoltán műveinek mind a tizenhat kötete. A gimnázium tanári könyvtárának vezetője, úgy látszik, megsajnált vagy bízott bennem, s kivételesen odakölcsönözte Gyulai Pál tanulmányait (hogy szerettem

Vörösmarty életrajzát! egyes remek mondatai zeneként vibrálnak bennem ma is) Péterfy három kötetét, Salamon Ferencet, Erdélyi Jánost és még Taine értekezéseit is, amelyeknek, bevallom, inkább nemes retorikájára, mint tartalmára emlékszem. De legtöbbször s legszívesebben a gimnázium közelébe, az akkori „Hivatalnokok Társaskörébe" jártam, hivatalnok-házigazdám jó indulatú támogatásával. Estefelé, ha szabad voltam, mindig arra vitt az utam, s míg köröttem, a nagyteremben, a felnőttek, a törzsvendégek sakkoztak, kártyáztak vagy biliárdoztak, én, a golyók csattogásának s a kártyalapok pattogásának nem is hallott lármájában az akkori népszerű hetilapokat forgattam, főképp a *Vasárnapi Újságot*, ahol Mikszáth regényei mellett akkor már Kaffka Margit is feltűnt a *Színek és évek*kel, s ahol Schöpflin tömör, mértéktartó és józanul világos kis kritikái oly nyugodt biztonsággal értékelték Ady, Babits, Móricz, Szomory akkor még vitatott könyveit s puritán egyszerűséggel hozták őket közelebb az olvasóhoz.

Mi maradt ennyi közvetlen és közvetett „befolyásból", ennyi emberi s könyvélményből, ennyi gyermek- és kamaszkori ábrándból és sérelemből, abból az egész fortyogó és boszorkányos kotyvalékból, aminek az évek során talán csak a söpredéke rakódik le agyunkban, s talán méginkább idegeinkben s amiből az emlékezet, mint a méhek a virágokból, egyre oldja vagy sűríti a maga többé-kevésbé édes mézét? Mi az „igazság" mindebből, s mit ad hozzá az emlékezet, vagyis a merengés a múlton, egy vége felé közelgő élet s a meg nem álló idő távlatában? Bízhatunk-e emlékeinkben, e sohasem egyformán erős, sosem teljesen hiteles, törékeny és tűnékeny és megfoghatatlan álomképekben? mert hiszen hol szépítik, hol torzítják a valóságot, megváltoztatják az arányokat, rokon- és ellenszenvek szerint osztályozzák az embereket és az eseményeket, amellett önkéntelenül is egyre azon fáradnak, hogy gyengéinket, hajlamainkat, botlásainkat és kudarcainkat, végzetünk vagy temperamentumunk kitanulhatatlan bonyodalmait okszerűen, logikusan, az értelem alapján igazolják? Beszéltem az emberekről, a hatásokról, a környezetről, s mindez bizonnyal hozzájárul egy élet, egy pálya, egy jellem fokozatos épüléséhez — s mégis, ha most végignézek kaposvári éveimen, nem ezeket látom döntőknek, nem ezeket érzem legmélyebbnek. Egy Weber-koncert motívuma, amely egy kis működvelő hangversenyen szívódott belém, egy ünnepelt pipiskelány véletlenül rámtévedt mosolya az esti korzón, amellyel csak úgy röptében, lopva, adakozó kedve teljén engem, a korzószélit is megajándékozott, egy csodálatos tehetségű osztálytársam fellépése, akárcsak Toldi Miklósé igaztalan testvérbátyjával szemben, egyik könnyen s nem is mindig joggal csúfolódó tanára ellen, egy önképzőköri elnökünk Arany- és Petőfi-szavalata, egy főispáni beiktatás két- és négylovas hintókkal, sújtásos, ékköves, kócsagtollas díszmagyarokkal a megyeház előtt, egy félig még gyermek diáktársam hirtelen halála és temetése, fiatal görög tanárom enyhén baráti tekintete, mikor a főigazgató előtt ex abrupto fordítottam nyolcadikban az Odüsszeiából, a keddi és pénteki piac képe a városház környékén, ahova Somogy egész népe a Drávától a Balatonig elhozta ősszel a kertek és rétek minden java termését, többek közt somot, berkenyét, mirabellát, e ma már félig kiveszett gyümölcsféléket, amelyeknek formájára, színére és ízére egyre gyengébben emlékszem, egy napnyugta, ahogy a város szélén egy elhagyott kert kivágott akáctörzsén ülve néztem, egy növénygyűjtő-kirándulás a Rómahegy horhóin át vagy a Cserben, vagy a tüskevári malom táján, amikor a merengés, a táj csendje, a pillanat hangulata úgy csapott rám, oly váratlanul s oly ragyogón, mint egy hangtalan villámütés s a hosszú-hosszú városvégi séták egy-egy „bizalmasommal", velem egykorú, egy utcában lakó, egyazon osztályból való barátommal — ezek formáltak, ezek élnek bennem, vagy mint ma se holt sebhelyek, vagy mint hinni segítő illúziók. Hova tűntek a régi pajtások? Az egyik híres mérnök lett, ő tervezte az Erzsébet-hidat, a másik a város rendőrkapitánya, a harmadik jó nevű orvos, szép házzal, szép feleséggel, aki jómódja teljében hirtelenül összeroppant, egy negyedikből író lett, több regény és színmű szerzője, Toldi Miklósból tornatanár, bár testilelki képességei révén világbajnok, miniszter, feltaláló is lehetett volna. Van, aki meghalt, van, aki nehezen él, van, aki papnak, sőt szerzetesnek ment, van, aki messzire tűnt a szülőföldtől s a velük való együttélés, az eszme- és élménycserék, a közös

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 OKT.
KORTÁRS
Budapest

csínyek, a közös kalandok, a közös légkör cinkossága éppúgy gyúrt és éppannyira alakított mindnyájunkat, mint akár a szülőház, akár az egész történelmi korszak, aztán éppúgy lehullott rólunk, mint a gyermekkor bánatai, mint az érettkor szenvedélyei. Mi maradt meg? Mi magunk, néhány szokás, néhány vágy, néhány tájék, néhány arc, talán mindennél szívósabb, mindennél zavarosabb egyvelege...

Tavasszal, május elsején, vagy legalábbis még májusban, az volt a szokás a városban, hogy kora reggel gyöngyvirágot szedtünk a közeli erdő alján, mivelhogy az „szerencsét hoz" a barátoknak és az ismerősöknek — azonkívül a gimnázium majálist is rendezett a kislaki erdőben, ahova a szülőket s a két polgári iskola fiú- és lánynövendékeit is meghívták, s ilyenkor kocsin és gyalog egész kis karaván indult Kislak felé, amennyire emlékszem: eléggé messze Kaposvártól. A velünk hozott elemózsiából ott ebédeltünk a füvön, voltak, akik jobbra-balra kínáltak ételt és italt, ilyenkor, nem is egészen titkon, bort is ihattunk a felnőttekkel, a jobb hangúak énekeltek, a sportkedvelők labdáztak, néhányan elmerészkedtek az erdőn át a faluig, mások gombát szedtek vagy ritka növényeket kerestek, mindenki jó volt mindenkivel, még a nap is szebben sütött, az erdei mókusok mulatságosabban tornásztak, a madarak is, így hittük, külön hangversennyel kedveskedtek, s az élelmesebb kis gimnazisták, ha kevés volt az ebédjük, azt se tudták, hova üljenek le, annyifelé tessékelték s annyi jóval tömték őket az ilyenkor megenyhült? vagy már jóllakott!? jobb módúak. Távolabb a tisztástól, ahol a legtöbben tanyáztak, egészen az erdő szélén, egy kis vízesés-szerű forrás futott le a lejtőről, körötte egész kis medencével, amelyet maga vájhatott s a medence körül mindazokkal a tavaszi virágokkal, amelyeknek akkor még a latin elnevezését is tudtuk, primulával, tavaszi kankalinnal, mocsári gólyahírrel meg boglárkával, s ebéd után odaültünk páran, a lejtő egy távolibb és szárazabb foltjára, onnan néztük a csörgedező forrást s onnan hallgattuk a madarakat. Emlékszem ma is, egyszerre milyen szomjúság tört rám, s akár a tenyeremből is, de mindenképp szerettem volna hörpinteni a forrásvízből. De mivel nem volt poharam, vagy hogy egy arrajáró felnőtt idején figyelmeztetett, ne igyak a jéghideg vízből, mert nem tudhatjuk, honnan jön idáig s mi minden került bele útközben, nem is mertem inni belőle, s elfogadtam a palackból odakínált s hazulról hozott városi vizet. Utána csak néztem a forrást, elképzeltem a hidegét, az ízét, meg hogy mennyi fűszálon, virágon, falevélen folyt keresztül, madártollon, tölgyfagubón, homokon, kavicson, csigahéjon, s milyen jól olthatja a szomját a nálam bátrabb madárnak vagy vadnak, vagy vándorlegénynek. Messzebbről a játék, az ének egyre gyengébben ért hozzám s az erdőszéli csendességben a forrás annál hangosabban, szinte kihívón csergedezett, míg én tovább is elbűvölve, szomjan és szófogadón nézegettem. Megvan-e még a kislaki forrás? Ma már, több mint hatvan év után, nem tudnék odatalálni egyedül, de talán akad még Kaposváron, aki elvezethetne: abból a kislaki forrásból szívesen innék néhány kortyot...

JÁNOSY ISTVÁN

Protest é[illegible]ssiónál

II. rész

5.

Ginsberg mellett *Gary Snyder*-t éreztem a legjelentősebb beat-költőnek. Legalábbis a Kaddish után az ő versei maradtak meg leginkább az emlékezetemben. Így látta meg a leányt: „*Egyszer csupaszan futottál felém, / térded merült a márciusi habba / két zúzó szirt közt / a firkás fövenyen / láttalak mint hindu Déva-lányt, / lenge lábbal táncoltál a habokban, / melled álom, tenger-mell, / gyerek melle, mint / asztrál vénusz-ontó tej, / s nyújtottad sós szájad* —

A lány igazi hús-vér, földi lány, hiszen marakodtak, és Snyder féltékenységből alaposan eltángálta. De ugyanakkor Déva-lány is — és ez az igazi lénye: *S megláttalak újra megkövülten / Zimmer: India Művészetében: / bájosan, szerelmesen / táncoltál amaz életben / gyűrűkkel és arany övvel / csupasz popsid felett. / És gondoltam, mennyivel bájosabb, / szeretőbb vagy e vad / Déva-lány létedben, mi az igazi léted, / mint amennyit e ruhás-öves életben / kaphatsz, vagy adhatsz.*

E sorok figyelmeztetnek arra, amit a szürke, fantáziátlan életben annyira elfelejtünk, hogy még a legesendőbb-szimplább embernek is lehetnek olyan pillanatai, amikor egy örök lélek-kép — archetípus — csillan át viselkedésén. Snyder nyilván ezeket az archetípusokat keresi, mindenekelőtt a nőben. Mindjárt a legelső, legnagyobb archetípust vetíti elénk, amely a leghétköznapibb, és ugyanakkor olyan ősi, mint maga az emberiség (hisz az ember első szoborkísérlete is őt ábrázolja!) az *anyát*. Megjeleníti, amint szül:

A nőstény termékeny és a fegyelem / (contra naturam) csak / megzavarja őt, / akinek, fejét oldalt hajtva, karját / puhán kitárva, meghatón, nehéz / táncot kell járnia, de nem elméjében.

Kéz a kabátujjon: a nő a napfényben / pókfonálon forgó levelet tart: / megcsillantja a fiút, mint sekély vízen pisztrángot, / építi búvárrá, hideg mocsárrá, / kiszívja a nyugovót: csont csörtet be / a hűvös magzat mögött csomó nő, / hirtelen gyökerek füvesítik, s teszik szilárddá, / koponyatetőről eső hull, kis patakok mossák a száját, / haja nől, kiölti a nyelvét — és a nő... / a fej gyorsan kifordul: fénylik a hát, egy kéz / a nő combját ujjak simogatják, s a fiú lát.

Ám a nők gondoskodnak a mindennapi életről is: ők gyűjtögetnek élelmet, túrják a földet és közben megsérülnek, mert sérülékenyek és törékenyek és titokzatos hold-leányok.

Almák savanyulnak, ha nézed, / bimbók hullnak az ágról, / csontfehérre válik a föld, nedves rizs, / száraz rizs dombhajlaton elhal. / Minden nő megsebesül, / ki bogyót gyűjt, pettyes fényben palántáz, fehér gyökeret fordít ki a földből, kövön diót tör. / Magas fennsíkon bandzsi szemmel / vagy pihen cédrus-árnyban. / Megsebesültek / jurtában, favázban, vagy anyák / külvárosban vásárlók friss ruhában.

De ők segítenek beteg-magukon és a férfin, mert ők a gyógyítók, ápolók, javasasszonyok is:

Ti ifjú lányok, / kiket először fojt torok-görcs, / gyűjtsetek taplót, savanyú lombot, / kerüljétek konyháinkat! / Kertjeitek, fényes építményeitek, / gyerekkihordó, okos módjaitok / rejtik a szépséget, mint évszak, vagy dagály / Bőg a tenger / Beteg nők, / álmodnak hosszúlábú táncról a fényben

Igen, ők számunkra a Szépség, a báj szárnyas angyalai: titokzatos szépségükkel ők töltik be életünket.

1021

PANNÓK, TABLÓK ÉS PLASZTIKÁK AZ AUSCHWITZI MAGYAR LÁGERMÚZEUMBAN

Auschwitz-Oswencim, a Krakkótól mintegy 60 kilométerre délkeletre fekvő kis lengyel városka sötét folt a legújabb kori történelem térképén. Határában volt ugyanis a legnagyobb német SS „Vernichtungslager", ahol több mint 400 000 ártatlan honfitársunk, — javarészt asszony, gyermek és öregember — esett áldozatul a fasizmus minden emberi gonoszságot felülmúló őrjöngésének az általa kezdeményezett háború éveiben.

A láger nemrégen ünnepelte felszabadulásának 20. évfordulóját. Erre az eseményre számos ország úgy készült fel, hogy a lengyelek által a központi lágerben létesített múzeum egyes érdekelt nemzetek részére átadott barakkjaiban komoly munkával és befektetéssel meg-, illetve újjárendezték az illető nemzetek múzeumi részlegét, ezek sorában mi is a magunkét.

Az auschwitzi múzeumot évente a világ minden részéből sokszázezer ember kereste fel a múltban, és még többen fogják felkeresni a jövőben, hogy leróják kegyeletüket az itt mártírhalált haltak emlékének.

A fasizmus és Auschwitz ma már az emberek tudatában azonos fogalmakat jelent: egyrészt a bűnt és a szennyet, a rablást, a módszeres gyilkolást és az ösztönök végletes elfajulását, másrészt az ember hihetetlen szívósságát és erejét, amely a szenvedések és kínzások halálos szorításában is szembeszegült a pusztítás démonával, a mesék hétfejű sárkányával. Az ősi legenda modern változata itt, lengyel földön született meg a szovjet csapatok felszabadító harcai nyomán és innen vitték először szét a világon a lágerekből életben kikerültek.

Mindez persze nem nagyon illik egy eredetileg kritikainak szánt cikk bevezetőjéül. De ez alkalommal engedtessék meg a kritikusnak, hogy egy kis szubjektív kitérővel próbálja érzékeltetni, mondhatnám, képileg megfogalmazni, milyen nagy nemzetközi jelentőségű, bonyolult és nehéz feladat megoldására vállalkoztak a kiállítás rendezői és azok a művészek, akik egyes részfeladatok művészi megoldására kaptak megbízást. Az utóbbi években kétszer is elzarándokoltam Auschwitzba. Nemcsak azért, mert szüleimet és családomat ott vesztettem el — a gyász mélyen ásta már magát a lélek mélyébe —, hanem mert odavonzott annak a magyar származású kislánynak az ügye, akit a láger felszabadulása után egy helybeli derék munkáscsalád fogadott örökbe, s aki azóta már a krakkói Jagelló-egyetem orvostudományi karának végzős hallgatója. Ennek az ügynek személyes vonatkozásai igen erős szálakkal fűznek minden auschwitzi lágerrel kapcsolatos történéshez. Ottjártamkor természetesen megnéztem az egyik barakban elhelyezett magyar kiállítást is, és mélyen elszomorított annak kopár szegényessége. Érthető örömmel értesültem az auschwitzi magyar múzeum készülő munkálatáról, és még menetközben kezdtem figyelemmel kísérni a művészek műtermeiben készülő munkák megvalósulását, őszintén drukkolva azért, hogy a nemzetközi együttesben méltóképpen fejezzék ki Auschwitz történelmi tanulságát.

Így jutottam először egyik kollégám kalauzolásával Konfár Gyulának Kállai Éva utcai műtermébe.

Nagy többfigurás pannóján már nem sok munka akadt. A fiatal festőre jellemző vastag festéktraktálással, a vörösnek, feketének és aranynak komor ünnepélyességében frontálisan megjelenő csontvázszerű alakok az egykori häftlingek elgyötrött, deformált testének festői vízióját idézik fel a szemlélőben. Eredetileg a festő mozaikba képzelte el, így is készült feladatának megvalósítására. Arany háttér, vastag fekete kontúrok, a kobaltvörös lobogó tüzében égő testek már-már a végső széthullás határán állnak szemben a pusztulásukra szervezett gonoszsággal. Az egyes alakok mozdulatának, gesztusának egymástól kevéssé eltérő ritmikája emberi nagyságukat talán halkabban, de épp oly meggyőzően fejezi ki, mint Makrisz mauthauseni emlékművének ökölerdeje. Egyébként Makrisz szoboralakjai nyilván erősen hatottak a fiatal művészre, akiben talán már csak halvány emlékként él a fasizmus rettenete. De — becsületére legyen mondva —, mielőtt munkába fogott, maga is elment Auschwitzba, és az ott szerzett élmények súlyával terhesen sikerült is őszinte, bensőleg átélt munkát festenie.

Második látogatásom Hincz Gyulához vezetett a Képzőművészeti Főiskolán levő műtermébe. Ő akkor még csak elkezdte nagy háromrészes grafikai pannójának felrajzolását, illetve felfestését. Neki — mint mondotta – a kiállítás szövegkönyve szerint a magyarországi fasizmus történetét kellett művészileg kifejeznie a Tanácsköztársaság bukásától és Horthy uralomra jutásától a kizsákmányolt munkástömegeknek legnagyobb, 1932-es megmozdulásáig. Abban állapodtunk meg, hogy később majd megint elmegyek, de már csak a műszaki múzeum épületében összegyűjtött anyagban láthattam ismét a művét — hozzávetőleg úgy, ahogy eredeti helyére, Auschwitzba szállítják majd. A kiállítás zömét eredeti dokumentumok és fényképek alkotják. Azokon követhetjük nyomon, hogyan jutott az ország — a Tanácsköztársaság vérbefojtása után — Horthy vezetésével a prefasizmusból Hitler magatehetetlen csatlósává. Arcok, jelenetek villannak fel a gyilkosokról, és áldozataikról, és képek magáról Auschwitzról —, szörnyű, nyomasztó dokumentumok az emberiség ellen elkövetett történelmi bűnök legpregnánsabbikáról. Itt értettem meg, milyen nehéz dolguk volt a művészeknek ebben az együttesben. A fasizmus borzalmáról dokumentumok tömege vall nyomasztó, megrendítő erővel. Az itt szereplő műalkotásoknak szerepe tehát inkább az, hogy — az ókori sorstragédiák kórusaihoz hasonlóan — a történések egyes csomópontjain kommentálják az eseményeket, a gyásznak és a kegyeletnek lelki katarzisával erősítsék az ember hitét a jövőben, az emberiesség győzelmében, a béke megőrzésének szent akaratában. Hincz Gyulának — mint már említettem — jutott az a feladat, hogy átfogó művészi értelmezést adjon a két világháború közötti korról — a néptömegek és a vezető rétegek kibékíthetetlen ellentétéről. A pannók szemlélésekor az volt az érzésem, hogy noha a művész kitűnően értette meg feladatát, helyenként a kelleténél jobban ragaszkodva a forgatókönyv tartalmi kikötéseihez, kissé túlrészletezte, túlmotiválta művét, hogy — a festő szavait idézve — még „reálisabban", hitelesebben érzékeltesse a kort. De érzékeny művészi ösztönével mindegyik kompozíción kiemelt egy-egy szimbolikus alakot, egyiken a reakció lovasát, a másikon a tömegek elkeseredését kifejező proletárasszony alakját, s bennük szinte az indulatszavak szenvedélyességével sikerült visszaadnia a kor lényegét, a vezetők és a vezetettek kibékíthetetlen szembenállását, amely a felszabadulás után szükségképpen kellett, hogy a feudális-kapitalista társadalmi

rend konjunkturális erőinek felszámolásához, a szocializmus építéséhez, az emberiesség győzelméhez vezessen.

A kiállítás legnagyobb pannója elkészülésének utolsó fázisát Konecsni György műtermében követtem nyomon. Konecsni hatalmas műve izgalmas, problematikus alkotás, amely ugyancsak az embernek a pusztítás feletti diadalát fejezi ki. Konecsni a tasizmustól átvett festői eszközökkel, az egymásba csurgatott zománcfesték színeivel, a kavargó formák kuszaságával érzékelteti a háború értelmetlen pusztításait olyan művészi erővel, hogy a kép előtt állva mintha ismét a romhalmazból áradó rothadó hullák bűze csapna meg. De íme, a nap lassan felszívja a ködöt, a homályt, és fényében az élet diadalát jelképező alakok jelennek meg: a nő és a gyermekét vállán tartó férfi. Körülbelül így fogalmaznám meg Konecsni művének gondolati koncepcióját. Első látogatásom alkalmából a figurák élesen elhatárolt, dekoratív plakátszerűséggel szinte rá voltak applikálva a háttérre. Beszélgetésünk során szó került arról, hogy ez a stiláris kettősség tartalmilag sem indokolt, hiszen a mi életünk is úgy bontakozott ki a háború pusztításaiból, mint a szerves élet az ősvilág rothadó mocsarából. S a háborút még ma is idegzetünkben hordjuk, életünk felett még ma is ott gomolyog a fasizmus mocsarának gőze. Második alkalommal ez a bántó stiláris kettősség már eltűnt, az eredeti figurák a háttérrel egybehangoltan jelentek meg, abból szinte szervesen kinőve. Úgy éreztem azonban, hogy a mester önszántából még további módosításokat is szívesen tett volna, ha lett volna rá ideje s nem kellett volna arra gondolnia: mi lesz az átvevő bizottság véleménye. Bizony, nem ártana bizonyos esetekben több szabadságot biztosítani a művésznek az eredeti terv kivitelezése során szükségesnek vélt változtatások foganatosítására, végeredményben ő tudja, érzi legjobban, mikor vállalhat érte felelősséget akár a jövő ítélőszéke előtt is.

Még három festő-grafikus munkájáról kell szólnunk. Kass János, Kondor Béla és Szász Endre tablóiról, amelyek — a Hincz Gyuláéval együtt — a kiállítás térmegosztásának célját is szolgáló paravánok művészi kiképzését szolgálják. A fiatalabb korosztályhoz tartozó művészek a maguk sajátos felfogásával, stílusával járultak hozzá az auschwitzi magyar múzeum kialakításához. Kass János a tőle megszokott nagy rajzkultúrával, a fekete és fehér felületek nyugtalan foltelosztásával oldotta meg feladatát, Kondor Béla néhány világos színre redukált kolorittal szubjektív módon igyekezett megragadni azt az érzelmi-lelki reakciót, amiket a láger életéről ismert dolgok: gázkamrák, krematóriumok, a hullákat is felsorakoztató „Appel", a „Muzik" váltott ki belőle. Szász Endre lényegében ugyanezt teszi kissé illusztratívan, a fekete alapból kivillantott figurákkal, a koponyákat virágzó földdel. Munkáik a maguk nemében értékes és érdekes alkotások. Komoly tanulmányok és töprengések eredményei, de minden drámaiságuk ellenére sem tudnak átnyúlni a kiállítási dekoráció tisztes keretein. Alkotóik, — szerencséjükre mondva időben és térben is messzire estek ezektől a dolgoktól —, mintha sötétben, ingoványos talajon tapogatóznának a közvetve kapott képzetek szétmosódó formái, tartalmai felé, valami olyat igyekeznek megragadni, amit nem tudnak személyes tapasztalataik élményanyagával kitölteni. Szinte érthetetlen, hogy a kiállítás rendezői nem vették figyelembe, hogy élnek még közöttünk olyan művészek, akik maguk is végigszenvedték az Auschwitzéhoz hasonló poklok gyötrelmeit, és húsz év távolából is hitelesebben és meggyőzőbben vallottak volna ennek a kornak szörnyűségeiről.

És még valamit szeretnék itt szóvátenni. A kiállítás dokumentumai között láttam egy volt auschwitzi häftlingnek, a bizonyára ott pusztult dr. Hajdunak rajzait, amelyek a láger történésének egy-egy mozzanatát elevenítik meg művészileg elég primitív, autódidakta színvonalon. Mégis helyesnek tartjuk, hogy mint hiteles dokumentum a kiállítás anyagában szerepel. Ugyancsak örömmel láttuk, a kiállítás anyagában Derkovits Gyula egyik fametszetének nagyméretű fotókópiáját. De miért nem került a kiállításra néhány olyan képzőművészeti alkotás is mártírművészeink hagyatékából, amelyek Radnóti Miklós költészetéhez hasonló erővel tanúskodnak arról, milyen határtalan hittel és szívóssággal őrizték ezek az embe-

Konecsni György: Auschwitzi pannó — Panneau à Auschwitz — Панно в Освенциме

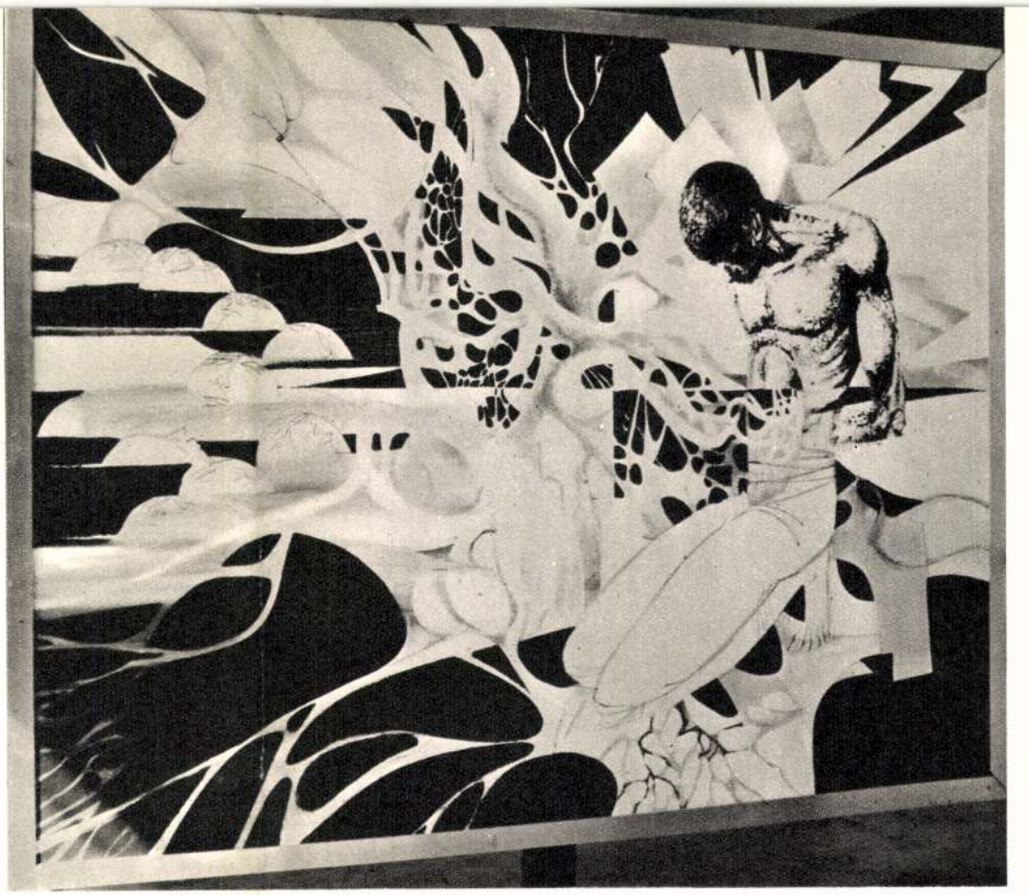

Kass János: Auschwitz. Pannó
Auschwitz. Panneau
Освенцим. Панно

rek lelkük legmélyén, halálba dermedő szívük utolsó dobbanásáig az emberi kultúra és igazság diadalába vetett hitüket, hogy életük igazolásaként örökül hagyják ránk, utódaikra.

Gondolok itt például Ámos Imrének élete utolsó szakaszából fennmaradt néhány nagyméretű vásznára úgy is, mint a kor üldözött emberének lelkivilágát művészi erővel megvilágító dokumentumokra. Ezeknek nem is lehetne méltóbb helyet találni, mint az auschwitzi magyar múzeum.

Végezetül még néhány szót a plasztikai munkákról, amelyek — közbevetőleg jegyezzük meg — eredetileg ugyancsak nem az auschwitzi múzeum számára készültek, de mondanivalójuknál fogva kitűnően alátámasztják és erősítik a kiállítás hatásfokát. Az egyik, Martsa István lemezből heggesztett szoboralakja a szenvedés végső tusájában élő tiltakozásként feszíti kezét a magasba. A görcsös, emberformára tagolt fémtömeg, mintha maga a Föld égbetörő panaszkiáltását és átkát közvetítené egyik lábával a földről, másik lábával a halálra-kínzás eszközéül aljasított munkát jelképező talpfarakásról nyúlva a magasba. A szobrot Varga Imre szögekből kovácsolt kifejező vasrácsa veszi körül. A másik szobor Somogyi Józsefé. A gyermekéért aggódó anya munkában megtört szépségű alakja, itt a gázkamrák és krematóriumok árnyékában arra figyelmeztet bennünket, hogy az új kor hajnalán, a pusztítás olyan eszközeinek birtokában, mint például az atombomba, az életet minden vonatkozásban úgy kell berendeznünk, hogy sem az egyes országoknak, sem az egyes embereknek soha többé ne legyen lehetőségük a józan értelem oly mértékű megsértésére, amely az eszeveszett ösztönök újbóli feléledésére, újabb világháború kirobbantására vezethet.

Az emberi szó végül is kifullad, ha mindazokat az érzéseket, gondolatokat szeretné megfogalmazni, amik egy ilyen kiállítás megtekintése során feltámad bennünk. Ám erre nincs is tulajdonképpen szükség, a művek és a dokumentumok önmagukban és önmagukért beszélnek. Reméljük, hogy eredeti helyükön, az auschwitzi lágermúzeumban még erőteljesebben és messzehangzóbban hirdetik a világban, hogy hazánk, népünk tanult a történelemből, és a békéért harcoló népek nagy családjában mindent megtesz azért, hogy ilyen vagy ehhez hasonló törekvések a jövőben fel ne üthessék fejüket.

Péter Imre

FIGURÁLIS DÍSZÍTÉSEK A MAI MAGYAR ÖTVÖSTÁRGYAKON ÉS ÖTVÖSMŰVÉSZETÜNK PROBLÉMÁI

I.

A művészet és a művészet éltetőjének, hordozójának és szülőjének, a művésznek bemutatása szép feladat. Örömmel és szívesen kutatom az új alkotásokat és mögöttük a különleges tehetséget, a művészegyéniséget. Nem tagadom, hogy az egyén vagy az alkotás megmutatásakor és jellemzésekor — talán szubjektív okok miatt is — elsősorban a pozitív jelenséget, a dicséretreméltó mozzanatot, a fejlődést és az eredményt keresem, azt rajzolom meg szavakkal és az illusztráló képek inkább ezt a célt szolgálják. Így teszem azért is, mert elsősorban a bemutatott ötvösművész szándékát példázom, a pillanatnyi keresztmetszetet próbálom papírra vetni; úgy szeretném a ma termését és néhány művészegyéniség jellemzését az érdeklődő közönség elé tárni, hogy közben a bonckés alá vett művészi terület árnyoldalait, égető problémáit félreteszem, azokról eddig még nem szóltam. Mentségemül legyen mondva, hogy a gondot okozó jelenségek nem kizárólag egyes személyek vagy szűkebb kör sajátjai, hanem általánosabbak, éppen ezért az ilyen kérdések leírásakor sem követhetem az eddigi formát — a személyek ismertetését — hanem átfogóbb, több ötvösművészt felvonultató és — őszintén szólva — problémázóbb témakeresésre van szükség. A mélyebbre hatoló elemzéshez egyetlen téma nem is elegendő, mert több oldalról kell vizsgálni az egészséges és kóros, az előremutató és lemaradást példázó jelenséget; a követésre méltót és a mindenképpen elhagyásra ítélt formát, tartalmat, ornamentikát és ábrázolási módot a mai magyar ötvösművészetben.

A szándék itt csak egyetlen célt követhet — előbbrevinni a modern magyar ötvösművészet ügyét.

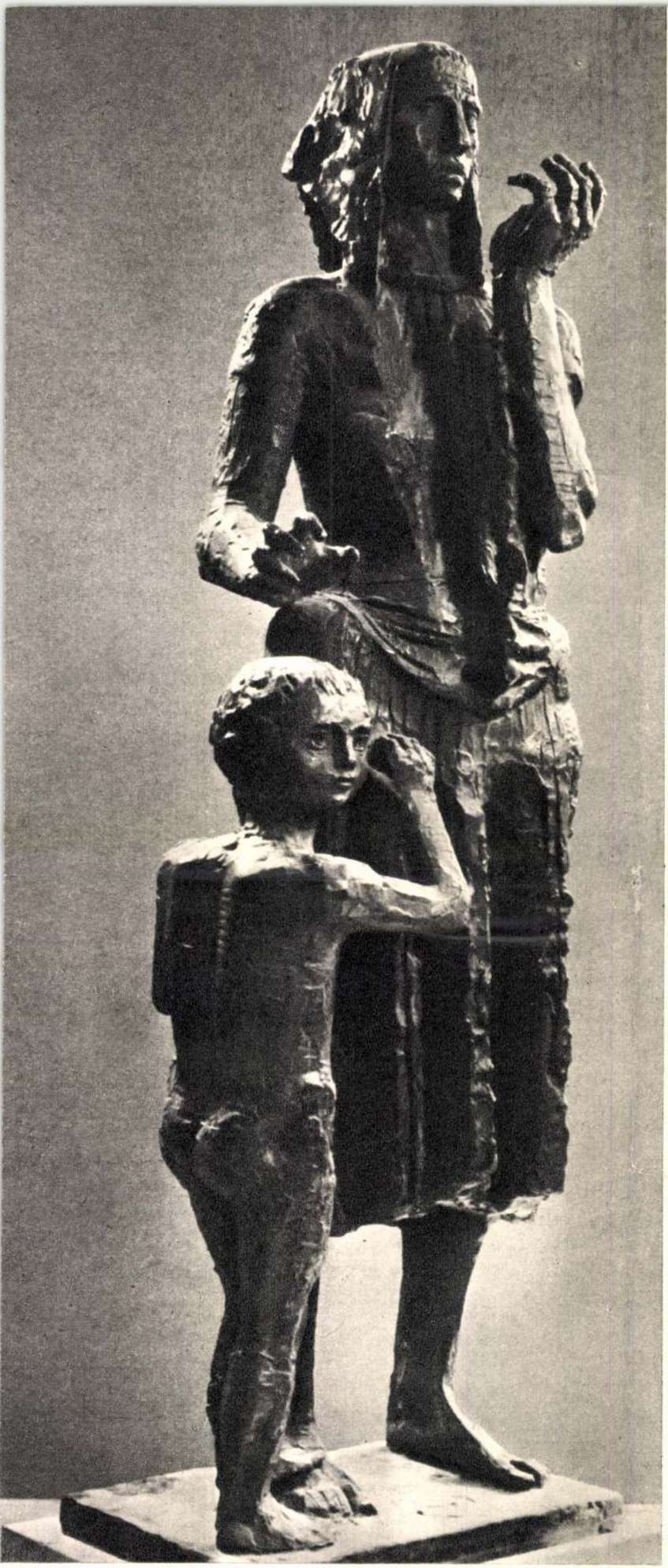

II.

Amikor az egyes alkotások formájáról, díszítéseiről, az alkalmazott ornamentikáról vagy ötvöstechnikai eljárásokról esik szó, az ötvösök is szívesen hivatkoznak arra a körülményre, hogy az ötvöstárgy funkciója elsősorban dekoratív hatás kiváltása; a tárgy nyugodttá vagy széppé teszi a meghitt szobasarkot; ékíti az asszonyt és a leányt; nagyobb méretben épületet öltöztet; funkcionális célja van tehát és ez a cél jelentős, gyakran minden más célnál jelentősebb. Ezért nem lehet például egyforma mércével mérni a képzőművészeti és iparművészeti — konkrétan az ötvösművészeti — alkotásokat.

Milyen igaz — de hiszen keveseknek jut az eszébe, hogy az ötvöstárgyat a festmény mellé állítsa és együtt nézze (talán nem is lenne haszontalan gyakorlat?). Az ötvöstárgy dekoratív hatású — a képzőművészeti alkotás is lehet ilyen — de a fémtesten megjelenik a figurális dísz, az ötvös ábrázol. Az ábrázolás módját meghatározhatja a fém anyagi tulajdonsága, fém jellege, anyagszerűsége; az alkalmazható és alkalmazott ötvöstechnika korlátaitól keretezve.

A figurális díszítés fémalapba foglal embert, állatot, ornamentális díszt, tájképet vagy éppen mesét költ; így mindenképpen ábrázol. Kérdés, hogy mit, hogyan és milyen szándékkal ábrázol.

A művészi tevékenység egyik sarkalatos tétele, hogy meri-e, akarja-e, tudja-e vállalni az ember felbecsülhetetlen szellemi, erkölcsi és érzelmi értéke kifejezését, egyéni és közösségi, — sokszor társadalmi szándékok és nekifeszülések eredőjét, velejét és célját? Mindezt vállalva a művész, hogyan gyúrja át érzelmi és értelmi síkon a látott valóságot, az ábrázolás mellett képes-e formálni és alkotásaiban megteremteni azt, vagyis hogyan állítja elénk a jót és rosszat követő; hasznot és kárt okozó; tisztességet és olykor megvetést érdemlő embert a maga környezetével, valóság, szellem és álomvilágával keretezve?

Az ötvösművészet — ítéletem szerint — mindezt megkísérli. Nemcsak ábrázol, hanem a megjelenítésen túl teremt; nemcsak újra, hanem sajátosan is formál, alkot, variál, bemutat; és teszi ezt elsősorban a tárgyakra ragasztott, a fémtestbe öntött, trébelt, cizellált, zománccal keretbe rakott figurális díszítéseken.

Akár sorba is vehetjük. A sorrend most önkényesen választott legyen. Gondoljunk csak Teván Margit tányérok szélén, korsó nyakán vagy dobozfedélen elhelyezett mesefiguráira. Vaskos alakjuk olyan meggyőzően, annyi szeretettel mosolyog ránk, mint gyermekkorunk feledhetetlen nagyanyó-meséi; az első megtanult dal bennünk maradt varázsa vagy életünk első emléke.

A mesét idéző figurák szerelmes gonddal végzett formálása, alkalmazása Engelsz József tárgyaira is jellemző. Egyik nagyméretű ezüst díszdoboza fedelén domborított, cizellált és gyönyörű színekkel zománcozott kivitelben a „Csodaszarvas" legendája elevenedik meg. Ahogyan a szép meséből hiányzik a történelmi bizonyíték, az ötvös úgy tördeli szét a figurák határozott vonalát, és a történethez hasonlóan az alakok teste is mesét idéz.

Engelsz József dobozain a zománc díszítésű emberformák sajátos egyéniséget képviselnek. Háromszögbe formált felsőtestükön szépen csillog a négyszögű vagy szabálytalan formájú mezőbe rakott színes zománc. A fejformák szívre emlékeztetnek, más tárgyakon pedig — ahol a zenélő bábukat komponálta — a fejformák már maszkhoz hasonlók. A bábuknál megjelenik a két nézetbe fordított fej, hogy szinte körben látjuk az arcot. Itt már a teljességre törekvő művész a tér konstrukcióit kutatja és azt céljai szolgálatába igyekszik állítani.

A bemutatott alkotásokon jól érzékelhető, hogy a fiatal ötvösművészek friss levegőt hoztak magukkal a Főiskoláról, ahol Borsos

Somogyi József: Auschwitz — Освенцим

Miklós szobrászművésztől kapták a szellemi útravalót. A fiatal ötvösművészek nem „csak ötvösművészi" rang elérésére törekednek. Művészek akarnak lenni a szó teljességét átfogó értelemben. Gondolataikat, művészi teremtő szándékukat — ha szükséges, ha az alkotás úgy kívánja — megjelenítik festékkel vásznon; tollrajzzal papíron; grafikai eszközökkel vagy szoborba gyúrva. Tehetségük alapján mindezt megtehetik és valamennyi esetben megteszik, amikor művészi területük — az ötvösség — úgy kívánja.

Dobozok szélén, csüngőkön és karpereceken románo stílusban kalapálja sorbaállított lovas, paizsos, fegyveres alakjait Szabó Gyula. A testforma itt már gyakran elnagyoltabb, mint az előző mesealakoknál, gyakran nem más, mint háromszögformák ismétlődése és testrésszé rendezése.

Tóthfalusi László lemezmunkáján a két ökölvívó úgy tűnik, nem is egymással küzd. A figurák vonalvezetése olyan, mintha a rideggé fagyott fémmel kelnének birokra, vagy valami más — az életet mozdulatlanná merevítő erőt tépnének, zúznának szét csupasz ököllel. Ezen a munkán annyi a mozgás, hogy minden más feleslegessé válik; még a sportolók szemét sem hiányolhatjuk, mert ugyan hová figyelhetnének jobban, mint ellenfelük érzékeny pontjára.

Rohanás, lendület, ökölbe szorított erő, ellentétes akarattá zsugorodott két fej, a gépek egykarú emelőire emlékeztet a kar és a lábforma; mindez életünk, körülményeink, környezetünk és ifjú társadalmunk mindent elsöprő lendülete, rohanó napjaink kifejezése. A gépek korszakában igába fogott fizikai erők és energiák láthatók e lemezen emberi testrészekre vetítve. Az ember legszívesebben önmagán példázza élményeit és a történelmet. Nos, e lemezmunka mindezt és ennél is többet jelent. Többet, mert képes napjaink igaz tartalmának egy részét bemutatni.

Sok-sok példát említhetek, amelyek akár önálló mozdulattanulmánynak hatnak — ha e témánál maradunk. Így például Engelsz József egyik dobozfedelén a tájképszerű háttér előtt vágtató lovak elevenednek meg. A nyugalmában örök táj előtt száguldó paripák annyi ellentétet tartalmaznak, hogy a képbe feledkező gondolat nem tud elzárkózni a kapott élménytől. Nagy József csüngőjét díszítő páncélba öltöztetett középkori lovag a mozdíthatatlan merevséget formálja meg. Merevségét — a közöttünk is gyakran megtalálható magatartást — a sisakkal burkolt fejen lengő tekergő dísz csigavonalai sem oldhatják fel.

Dömötör László figurái összerakott csupasz vonalak. Ezek az alakok nem a testforma megközelítő utánzatai, s hiába keressük rajtuk a ruharedőket vagy akár az öltözék valamiféle jelölését. A tekintetet legfeljebb az irány képviseli. Amúgy sem lehet mindent ábrázolni a fémen — visszavonulás talán, meghátrálás ez a típus a lehetetlennek ítélt előtt? — Az arcvonások is legfeljebb vonal- és domborulatmásolatok, fogalmi jegyei az egyedi formák általánosított képének. Mert hol van a koponyában lüktető agy, a gondolat, emlék, élmény, millió színárnyalatú hangulat, az emberi érzés, barátság és mindaz, ami kis egyéni világunkat benépesíti? Marad tehát az egyszerű jelölés, ami mindent jelölhet. Ruhátlan váz — fő testvonal. Nem akar bemutatni, de megjelenít. A bemutatott vonalak végső formálását, mozgatását, cselekvéseit és mondanivalójának megfogalmazását a művész a néző fantáziájára bízza.

Ilyen szándékot más művészek munkáin látható figurák is rejtegetnek. Tóthfalusi László csüngői, karperecei és dobozfedél díszei, Péri József zománcos figurái, tájképei, Szabó Gyula állatformái vagy Kótai József szimmetrikusan elrendezett görög versenykocsis díszítései magukon viselik, szálkás testformájukba zárják ezt a törekvést. Ebben a gondolatkörben az alkotó már nem elégszik meg a felületesen szemlélődő nézőtípussal. Gondolatot szökkent

Tóthfalusi László: Ökölvívók — Boxeurs — Боксеры

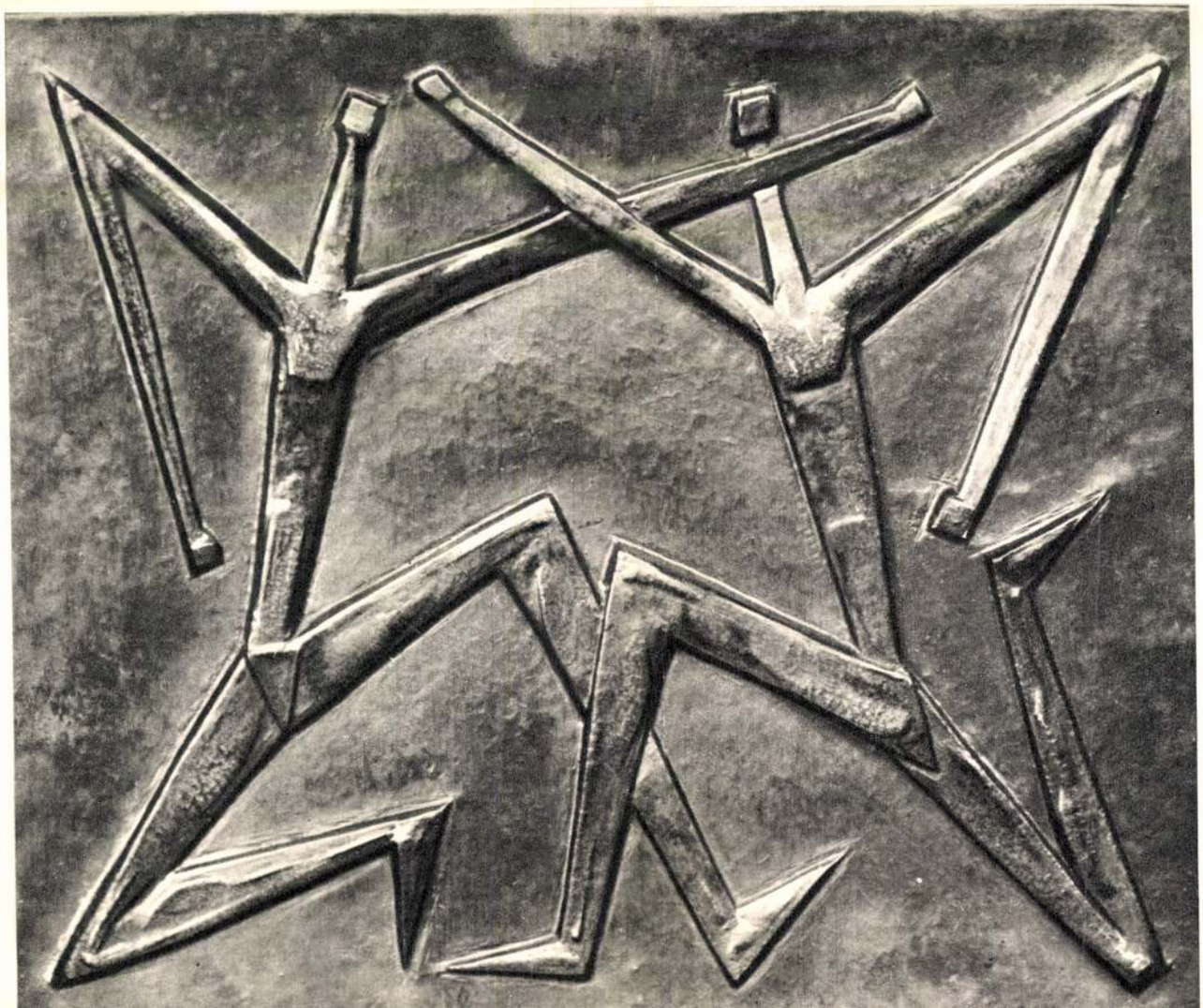

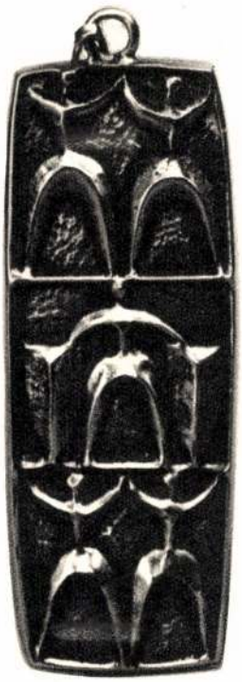

Szabó Gyula: Csüngő
Pendentif – Серьга

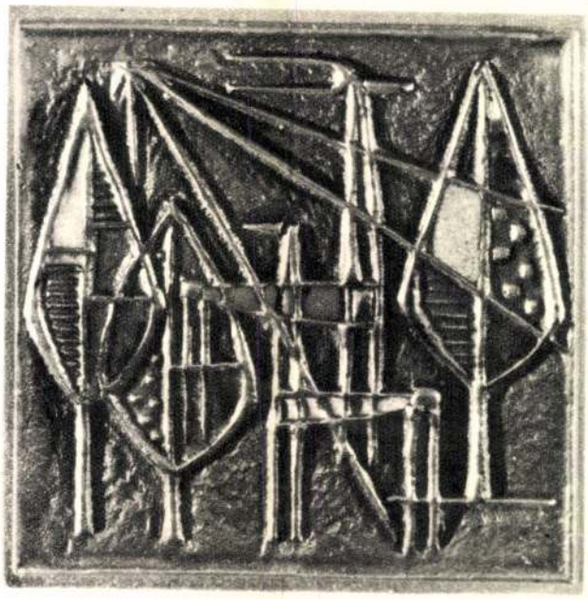

Péri József: Dobozfedél. Részlet
Couvercle d'une boîte. Détail –Крышка коробки. Деталь

Nagy József: Csüngő
Pendentif – Серьга

a néző agyából, emlékvilágunk rejtett képmozaikjait ugrasztja elő, hogy most már az érdeklődő formálja azt ismét cselekvéssé. Akit megfog a téma vagy a stílus szabadsága, alkotni kényszerül, legfeljebb társtalan marad a cselekvésben.

III.

Ezek után merészség lenne úgy zárni le a sort, hogy minden figurális díszítőelemet és típust felsorakoztattam, több nincs vagy az említettek valamennyi egyéniséget képviselnek. A teljességre törekvésre — érzésem szerint — itt most nincs is szükség, mert az újabb példák sem bizonyítanának egyelőre e témakörben sem többet, sem kevesebbet.

Mit állapíthattunk meg az eddig látott példákból?

Legáltalánosabban, hogy mai ötvösművészetünk formakincsben, technikában, díszítésben, a megoldásokban és mondanivalóiban színes, változatos, sokféle és szép alkotásokkal dicsekedhet; vagyis van termés.

No és — ezen túl?

Bizony nem minden rózsás. Ötvösművészeink között ma még nem találjuk meg azt a nagy egyéniséget, aki megállapodott, kiforrott és iskolának elfogadható példája lenne e művészi területnek hazánkban. Nem állítom, hogy a fiatalabb ötvösművészek valamennyien egy színten állnak. Néhányan már ott tartanak, hogy a legszívesebben rájuk „fognám", megértek; tehát fejlődésük nem lezárult, hanem beteljesedik. Legtöbbjük azonban pillanatnyilag inkább csak nagy ígéret.

Ez a néhány megállapítás még mindig általános. Sajnos a kiemelkedő, nagy lélegzetű és valóban megpróbáló alkotás kevés. Ötvöseink jórészt megélhetésük miatt kivitelező munkát végeznek — ez még nem is lenne baj — közben sorozatban termelik az igénytelenebb megjelenésű ékszereket, olcsó, kevés anyagot kívánó, gyorsabban tervezhető és sorozatban jól gyártható bizsut. Idő sem marad a sok tépelődést, tervező munkát és rajzolást igénylő munkához, a napi feladatok égetik el az erőt.

Az igényesebb — és ezért drágább — tárgyak elhelyezése bizonytalan — élni azért kell — megrendelésre pedig inkább a már megszokott — és elfogadott — ékszeren és bizsun alkalmazott ornamentikát és figurát nagyítják meg. A karperecek díszei átvonulnak a dobozok oldalára; a csüngő motívuma dobozfedélre kerül; a fali dísz is olykor ékszernek hat.

Ezt a tényt nehéz számon kérni az ötvösöktől, hiszen az ékszer és a bizsu ad kenyeret, erre a tárgykörre összpontosítják alkotó fantáziájukat; nagyobb, igényesebb és az eredetibb mondanivalót, alkotókészséget idéző tervezési lehetőség a kivétel.

Egyéb objektív okokat is lehetne még az eddigiekhez sorolni — mint például az anyaghiányt, szerszámhiányt, technológiai folyamatok végrehajtásának lehetetlenségét stb. — de ne szálljunk le a mindennapi gondok sűrűjébe, mert szem elől téveszthetjük az alapvető hibákat.

Hiányzik tehát a kiforrott, kialakult iskola vagy irányzat. Mindenki keres, ez a keresés a legtöbb esetben egyéni sajátosságok kialakulására mutat, néha azonban formakincs alkalmazásában közel is hozhat egymáshoz két művészt, mint például a románo s figurák alkalmazásával.

Az ötvösök birkóznak a mindennapi gonddal, az új alkotások nehéz körülmények között születnek. Megkísérlik a sajátosan újszerű megfogalmazását, hogy kalapácsuk alól előbukkanjon a tartalmában és formájában is korunkhoz szóló alkotás.

IV.

Merre vezet a fejlődés útja, hol áll ma ötvösművészetünk, hordoz-e biztatást a jövendő?

Erre a kérdéscsoportra bátran adhatok pozitív választ. A fiataloknál pedig — gondolok itt Engelsz József, Jajesnyica Róbert, Juhász Árpád, Péri József, Szabó Gyula ötvösművészekre és a még fiatalabb korosztályra — a kivételes tehetség mellett az Iparművészeti Főiskolán kapott útravaló, szellemi és művészi megalapozás a legvérmesebb reményekre jogosít.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN
MŰVÉSZET

A tehetségen túl életünk rendeződése, a közízlés fejlődése, a lakáskultúra kialakulása, gazdasági rendszerünk erősödése növeli a több alkotókészséget kívánó munkák iránti keresletet, bővül a piac és feltehető, hogy a hivatalos zsüri által értékesnek ítélt munkák egy része nem fut majd zátonyra néhány átvételi feladattal megbízott kereskedő zsüriző hajlamán.

A példák egy része azt sugallja, hogy ötvösművészetünk egészségesen fejlődik. Sokféle formálási mód, egyre bővülő tárgykör, új egyéniségek kialakulása megy végbe és mondanivalójában korszerű alkotások születésének lehetünk szemtanúi. Példaként említem Percz János vasból és rézből készített „Dózsa" fejét. Dózsa György vasból készült és téglalapformába keretezett fejét félkörben köríti a haj. Üres arcából kiégtek a szemek, elnémult ajka mintha szólásra nyílna. Néhány vonal, formaelem és aláírás nélkül is döbbenten ismerünk a sohasem látott Dózsa Györgyre. A parasztvezér négyszázötven éves szellemét láncolja magához e mű, erre a szellemre pedig fogékonyak vagyunk.

Tóthfalusi László dobozfedelét és a díszdoboz oldalát zománccal kitöltött ívelődő vonalakból összerakott emberek, zászlóvivők sora keretezi. Fenn a magasban zománcszíneiben tündöklő vörös és kék színű selyemerdő leng. Itt az állandóbb geometriai formák — mintegy a maradandó eszmék és célok jelképei — lenn pedig a sorban lépő és sorból kihulló nemzedékek testformát öltő alakjai, az alap, a nép.

Merész és nagyszerű célt kíván elérni Engelsz József készülő díszdobozával. Történelmünk nehéz vagy éppen sorsdöntő, sorsfordulót jelentő eseményeit jeleníti meg a cizellált, domborított és zománcozott lemezeken. 16 történelmi kép. A képeken ezer évnél is hosszabb történelmi időszak fegyvert markoló figurái menetelnek, száguldanak, csatáznak. Városokat borít el a lángtenger — mint már annyiszor — (1246); várfalak fenyegetnek vagy védenek, mint Nándorfehérvár és Eger harcait megjelenítő képeken (1456—1552); a nemzet és a föld népének szabadságáért hányszor kelt harcra a föld kisemmizett népe (1514—1705—1848—1919); majd az ezer éve várt szabadságot a szovjet hadsereg fegyverei hozzák el.

Feltűnő, hogy az alkalmazott forma és figuratípusok között e történelmi képsorozatnál milyen nagy hasonlóság tapasztalható. A forma mellett megegyezik a mozdulat és a lendület. Az azonosságot vagy hasonlóságot a képsor eszmei mondanivalójával lehet magyarázni. A harcba induló ember, a föld kisemmizett és hazát hódító népe mozdul a maga igazáért. Nem az egyén, hanem a tömeg elevenedik meg a doboz oldalára tervezett domborítások képein.

Mindhárom említett mű egyedi alkotás, rajtuk korunk szelleme, napjaink eszméje és törekvése, osztályrészes harcunk; a megvalósult szocializmus népe itt, míg a reményéért csatára kelt és tüzes vastrónon megégetett parasztvezér amott. Történelmünk és emberi céljaink ihletik ötvösművészeinket alkotásra. Történelmünk és más népek történelme; jövő célkitűzéseink mellett a közel és távolmúlt eseményei rajzolódnak a vörösréz vagy ezüstfelületre és visszatérhet a művész fantáziája az ókor eseményeinek eposzokból ismert igazság-mesevilágába. Milyen szép megjelenése ennek az elhamvasztott Hektor maradványait tartalmazó ötvösláda példájára készített doboz. Az urna szerepét példázó ötvösmunka oldalán a halotti szertartás kocsiversenyzői haladnak, a doboztetőre pedig a trójai faló stilizált figuráját — a győztest — forrasztotta Kótai József fiatal ötvösművészünk.

A példák egyediek, keletkezésük körülményei is azok voltak, mert pillanatnyi aktualitáshoz fűződtek. Nem lehet azt kívánni tehát, elképesztő naivnak hatna az ilyen célkitűzés — hogy az ötvösművészet e példákat sokszorosítsa vagy variálja. Az ötvösművészetben megtalálható aggasztó jelenségek egy része azonban ezekkel a példákkal bontható ki. Az ötvösök legtöbbször azért ragaszkodnak a „csak dekoratív funkcióhoz", mert ez a témakör időtlennek és aktualitástól mentesnek hat, míg az egyedi nem. A „csak dekoratív" funkciójú tárgy könnyen értékesíthető, nagyobb mennyiségben is gyártható és formálása is könnyebb.

No csak! Egyik oldalt vizsgálva a fejlődés korlátja és fékezőereje a tömeggyártás, az olcsóságra törekvés; másik oldalról szemlélve — még jó, hogy van.

Természetesen mindkét szemléletmód hordoz magában igazságokat. Legfeljebb annak az ötvösművésznek nincs igaza, aki nem vállalja a küzdelmet az egyedi alkotásért — mert ilyen is van — hanem tehetségét a „sorozatra" áldozza. Az effajta tevékenység a tervezés után már nem nevezhető művészinek, hatása pedig az ötvös fejlődésére többnyire káros. Prakticista és gyakorlati jellegű okkal magyarázható az a tervezési jelenség is, hogy a figura vagy dísz először pl. ötvösgyűrű fején jelentkezik, de a csüngőn is megállja a helyét. Később karperecen, doboz fedélen és doboz oldalán, dísztányéron, gyertyatartón és fali lemezen is ugyanaz a díszítőfigura jelenik meg. Ezzel egész készlet születik — ebből a szempontból nem is baj, hogy többféle tárgy viseli magán a díszt — azonban mindegyik tárgy sorozatban készül, az ismétlődés tehát gyakori és ami gyakran ismétlődik unalmas lesz, érdektelenné válik, vagyis nem dekorál, hanem untat.

Mi a művész nyeresége? A pénz. A művész ugyanis — ha nem óvatos — e módszer áldozata lehet. Már csak olyan díszítést tervez, ami minden tárgyon elfogadható figura lehet, le sem rajzolja a tárgy tervét, hanem közvetlenül a fémre veri. Rutin — mondják ilyenkor — pedig rutinra csak a gyakori ismétlődésnél lehet szert tenni.

Melyik a helyes módszer? Feltételezem, hogy a változatosabb. Egyedi készítésű tárgyakkal is kell kísérletezni. A sorozat életet, a merész vállalkozás művészetet ad. Az egyedi azonban egyed legyen, tervezése igényességre és alaposságra mutasson és a papíron megálmodott tárgy lehetőleg ne maradjon papíron; kerüljön fémre, mert értékmérő a fém anyaga és nem a papír lehet.

Az élő és gondot okozó jelenségek, problémák egy része valahol ebben a témakörben rejtőzik. Gyakran céltudatosabb tevékenység, önfejlesztő szándék, mások eredményeinek figyelemmel kísérése mellett az önképzés és tervezés — tervezés — tervezés, hogy a sok ígéretes tehetség beteljesedjen. Az alkotásoknál pedig a dekoratív hatásra való törekvésen túl mind gyakrabban kapjon helyet olyan eszmei mondanivaló is, amely ezerféle formában jelentkezhet, de tartalmában egyaránt múltat idéz; mát jelenít és holnapot jövendöl.

Pál Endre

*

A *Család és Iskola* szerkesztősége rajz, fénykép és kisfilm pályázatot hirdetett, „A kor gyermeke" címmel.

A beküldhető grafikai művek nagysága és száma kötetlen.

A rajzpályázat díjai:

I. díj 3000 forint
II. díj 2500 forint
III. díj 1000 forint

A pályaművek beküldési határideje 1965 október 31.

Cím: Család és Iskola, Budapest, V., Szalay utca 10-14.

*

Helyreigazítás. A Művészet májusi számában közölt kitüntetések felsorolásából sajnálatos módon kimaradt Fónyi Géza festőművész neve.

A forradalmi munkás-paraszt kormány hazánk felszabadulásának 20. évfordulója alkalmából *Fónyi Géza* Munkácsy-díjas festőművészt a *Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze* címmel tüntette ki.

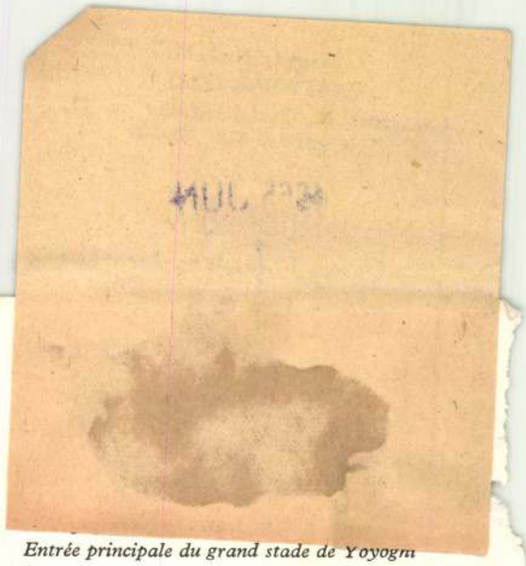

Entrée principale du grand stade de Yoyogi
Главный вход большого стадиона в Иойоги

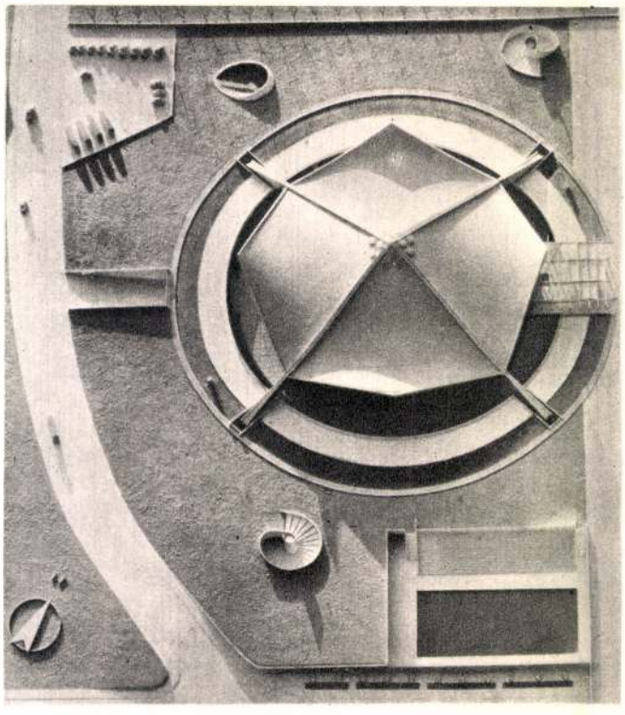

A Komazawa park sportcsarnokának madártávlati nézete
Vue d'oiseau du stade au parc Komazawa
Стадион в парке «Комазава», вид с птичьего лета

ÚJ SPORTLÉTESÍTMÉNYEK TOKIÓBAN

Az 1964. évi, Tokióban rendezett Olimpiai Játékok kitűnő lehetőséget nyújtottak a japán építőművészeknek, mérnököknek, belső tervezőknek kiváló képességeik bemutatására.

Azok, akiknek abban a szerencsében lehetett részük, hogy részt vehettek az Olimpián, saját szemükkel győződhettek meg a japán építészet kiemelkedő teljesítményeiről.

Azt hisszük, nem teljesen érdektelen, ha ebből a munkából, amely egyben a japán építészet mai fejlettségét is jól szemlélteti, valamit bemutatunk olvasóinknak is.

Természetesen szó sem lehet semmiféle teljességről. Csupán két létesítmény bemutatására van lehetőségünk. Az egyik a Komazawa parkban épített fedett sportcsarnok, a másik pedig a Yoyogi-i Nemzeti Sportcsarnok épületei.

Elég egyetlen pillantást vetnünk ezekre az épületekre és máris megállapíthatjuk, hogy formavilágúk a múltban gyökerezik ugyan, de korszerűségük minden követelményt kielégít.

A múltban gyökerező formavilág megjelölés feltétlenül magyarázatra szorul.

A történeti és művészettörténeti kutatások már bebizonyították, hogy az építkezések fő anyaga Japánban a fa volt, elsősorban a gyakori földrengések miatt. Nyilvánvaló ebből, hogy az építészet kialakult stílusait a fa, mint nyersanyag, döntően befolyásolta. A ház szilárd vázát pedig — éppen ebből folyóan — a fából épített váz, melynek egy része sokszor tető vagy terasz-tartó oszlopként is megjelent, a gerendázat és természetesen a tető képezte. A kerítések, teraszkorlátok sűrűsége, avagy áttörtsége már díszítőelemként szolgált. A legszembetűnőbb ezeken az építményeken a tetők, melyek hosszan előrenyúlnak, a teraszok fölé is és sarkaikon felfelé hajlanak, s már ezzel is rendkívül jellegzetessé tették évezredek óta a japán építészetet, amely egyébként — letagadhatatlanul — a kínai építészetből fejlődött. Ezek a jellegzetességek öröklődtek át a mai japán építészetbe is. És még valami. A természet szeretete, amely ősi korok óta a kertek kialakításában, a virágok, fák, növények formálásában, a belső terek dekorációjának megalkotásában is mintaképül szolgált.

A Yoyogi Nemzeti Sportcsarnok építész tervezője Kenzo Tange, akinek neve jól ismert szakkörökben, s akit 1958-ban az „Architecture d'Aujourd'hui" építészeti és művészeti nagydíjával tüntettek ki.

A mérnök Yoshikatau Tsuboi, a belső berendezés tervezője pedig Uichi Inoue volt.

Megállapíthatjuk, hogy ez az együttes kiváló munkát végzett, s művükről nagy elismeréssel nyilatkozott szerte a világon a szakemberek és hozzáértők serege.

Az épületeket a tervező nagy gonddal illesztette bele Tokió

A Yoyogi sportcsarnokok madártávlati nézete — Vue d'oiseau des stades de Yoyoghi — Стадионы в Иойоги, вид с птичьего лета

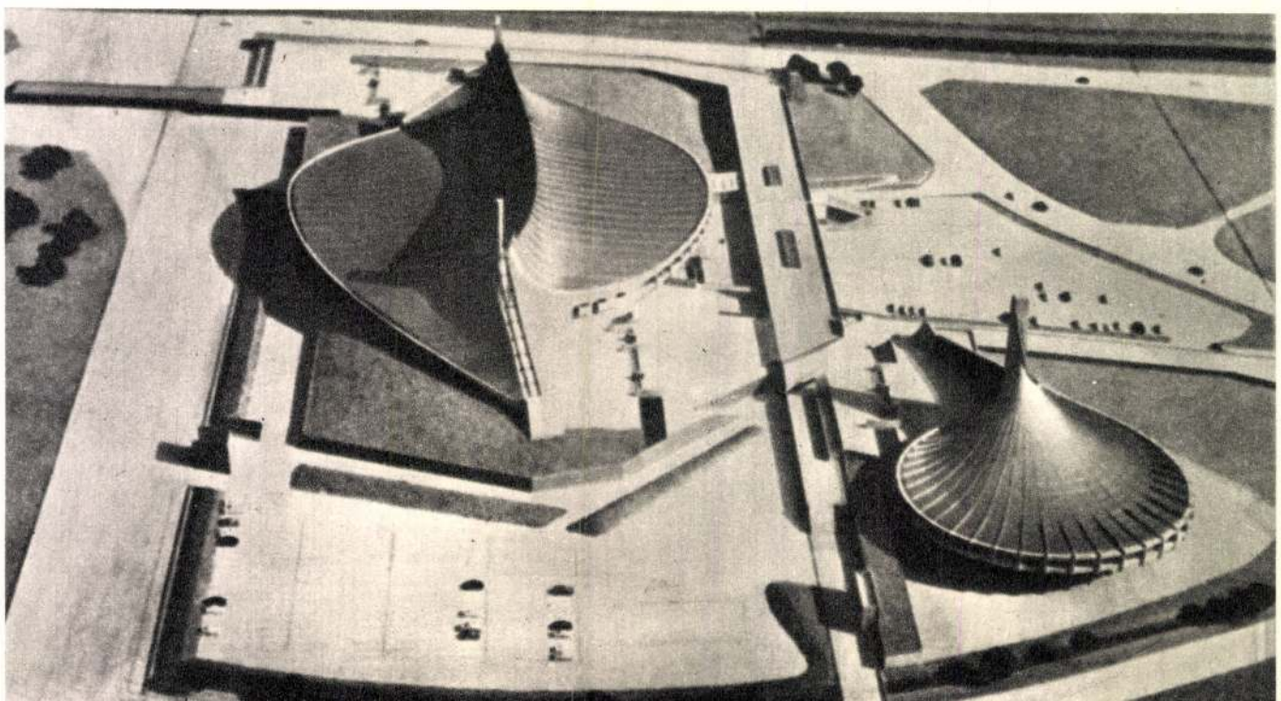

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

1960 APR 18

ÖT HÉT ÖT MŰVÉSZ

Tavaszi tárlat

117

A Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása a Magyar Ifjúság hasábjain (II. hét)

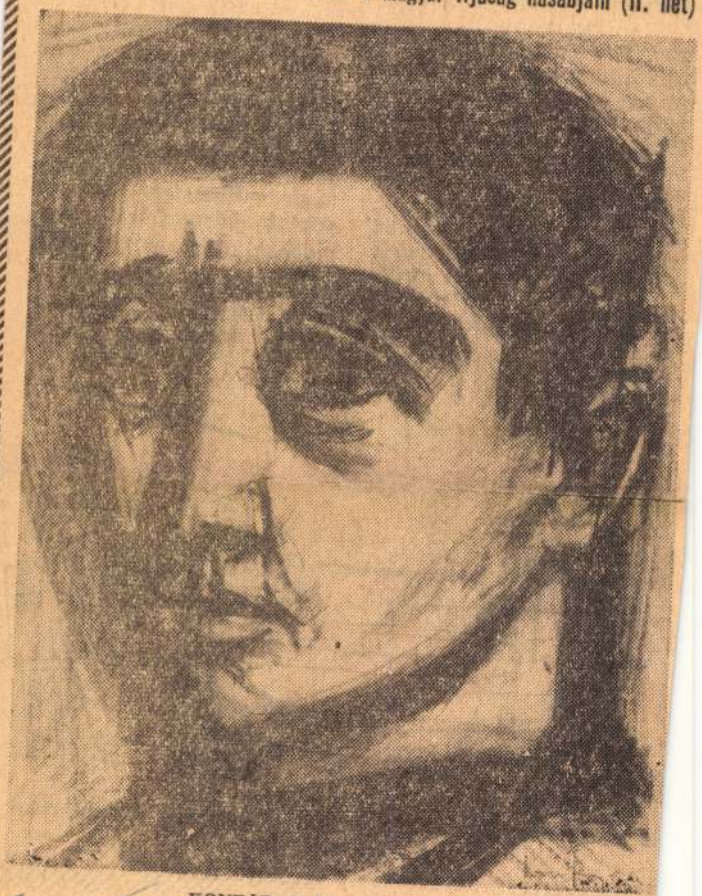

KONFÁR GYULA: PORTRÉ

költész
Legalá
szítésé

Ami
megáll
mánci
gyáreg
zánkban egyedül gyárt fürdő-
kádakat — különleges kül-
földi megrendelések érkez-
nek. Egy skót herceg fekete
fürdőkádat kért, valamelyik
francia szalon házvezető dá-
mája rózsaszínűt. A török
fürdözők csak ülőkádat ves-
znek és Allahnak fehér szín-
nel kedveskednek. Az extrém
kívánságok kielégítésén tul,
halványkék és halványzöld
színü kádakat is gyártanak,
amelyek azonos színü fürdő-
szobai kellékek mellett még
nálunk is költőien mutat-
nak.

A fürdőkád készítésének romantikáját csak azután ismertethetem, miután kellő tisztelettel adózom a gyár dolgozóinak, amiért a világon egyedülállóan négy milliméter vastagságú kádfalat sikerült készíteniök. Külföldön a kádfal vastagsága nyolc milliméter. Ezért a mieink könnyebbek és olcsóbbak. Naponta 259 kádat gyártanak, de már vásárolják azt a nyugatnémet automata berendezést, amely

A gyárban miniatür fürdőkádak szolgálnak hamutartóul. És otthon?...

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Könyvtár
Budapest
26 757

KONFÁR GYULA
1933 -

Festő, grafikus, Munkácsy-díjas. 1950-1957 között a Képzőművészeti Főiskolán tanult Kmetty János, Domanovszky Endre és Fónyi Géza irányításával. Tanulmányutakon járt Olaszországban, Hollandiában, Lengyelországban, Romániában. 1960-ban egy műve szerepelt a Velencei Biennálé magyar pavilonjában. Expresszív műveit kiállította Londonban, Japánban, Taivanban, itthon Győrben, Budapesten, Szegeden, Szombathelyen, Veszprémben. A Kilencek művészcsoport alapító tagja, bemutatóinak állandó résztvevője.

PARASZTASSZONY
karton, olaj, 100x70 cm.
j.j.l.: Konfár
Ltsz.: K. 85.72.1.

HÁROM NŐI ALAK - ASSZONYOK
papír, kréta, 595x465 mm.
j.b.l.: Konfár
Ltsz.: K. 96.92.1.

"A művészet bármilyen kifejezési formájában, kvalitás kérdése. Minden kvalitástalan munka: korszerűtlen. Minden olyan művészi alkotás, mely magas szinten fejezi ki önmagát: korszerű... Számomra a tartalmi indulat, természetes. A formai kérdést és annak megfogalmazását a festészet nyelvén, a szakma tiszta eszközeivel tartom kifejezhetőnek" -

Konfár Gyula

IRODALOM

Simon Gy.Ferenc: Történetek a művészettörténetből. Népművelési Propaganda Iroda, Budapest, é.n., 130.o.
Konfár Gyula és Schéner Mihály kiállítása. Grosvenor Gallery - London - 1964. Katalógus.
Újvári Béla: Kilencek. Művészet. 1968. IX. évf., 10. sz., 21-24.o.
Újvári Béla: Konfár Gyula. Művészet. 1970. XI. évf., 4. sz., 31-33.o.
Konfár Gyula műtermében. Műgyűjtő. 1970. II. évf., 3. sz., 30-33.o.
Konfár Gyula - album a művész és Rideg Gábor párbeszédével. 1994.
Konfár Gyula: Átváltozások - 1995. Konfár Gyula és Rideg Gábor beszélgetésével.
Konfár Gyula: Napszakok - 1996.
Legéndy Péter: Gyula Konfár, ein ungarischer Avantgardist. Ungarisches Kustforum. 1999. II. évf., 4.sz., 17-21.o.

Konfár Gyula

Tíz napos turné Amerikában (1998. március 31.–április 12.)

Az Angelica Kórus diadalútja

Még 1996-ban járt Budapesten az USA Wisconsin államának Oshkosh városából az egyetem zenei fakultásának vezetője: *Carl Chapman karnagy*. Mintegy 20 magyar kórus meghallgatása után esett választása a Városmajori Gimnázium jelenlegi és volt tanulóiból álló ANGELICA Leánykarra. A *Gráf Zsuzsanna* alapította együttes 1988 óta a magyar kórusmozgalom élvonalába küzdötte fel magát. Ezt bizonyítják nagyszámú hazai fellépésük mellett finn, francia, olasz, belga, svájci, osztrák, német, japán és ír kórustalálkozókon, nemzetközi versenyeken elért kiváló szerepléseik és CD-felvételeik.

Miután ön- és közerőből előteremtették a tengerentúli repülőút költségeit, Párizson keresztül elindulhattak Amerikába. A 43 lány és 5 kísérője már itt, „a fény városában", a csatlakozásra várva megkezdte a töltekezést a látnivalók végtelen sorával, erről a szülői segítséggel megalkotott videofelvétel tanúskodik.

A 10 napos turné percre kidolgozott forgatókönyve 8 önálló hangverseny lehetőségeit sűrítette, ezeken kívül a baráti találkozók, váratlan feladatok és meglepetések sora várt a lányokra. Az amerikai városok: a Michigan-tó nyugati partjain sorakozó Chicago, Platteville, Oshkosh, Appleton, Spencer, Chippewa Falls, Milwaukee templomai és előadótermei megteltek a kitűnően beharangozott koncertek közönségével. Közülük kerültek ki a vendéglátó családok tagjai is, akik a kórustagokat lekötelező szívélyességgel fogadták otthonaikban.

Tartottak bemutatót „beéneklés"-ből, az ott is jólismert Kodály-módszer gyakorlati alkalmazásával, versenyt daloltak az egyetemi énekkarral. Azt tapasztalták, hogy a kórusok Josquin, Palestrina, Lassus vagy Monteverdi műveinek ismerete mellett a kortárs amerikai zene tolmácsolásában érzik igazán otthon magukat. A mi szokásainktól eltérően nagy siker esetén nem vastaps csattan fel ütemesen, hanem a közönség felállva fejezi ki rendkívüli tetszését. Ebben bőven volt része az Angelicának, mert a régi mesterek mellett a kortárs magyar kóruszene gyöngyszemei őszinte tetszést arattak mindannyiszor. *Liszt, Bartók, Kodály, Bárdos,* valamint az őket követő nemzedék művei eljutnak hozzájuk és szívesen éneklik azokat. Carl Chapman például nemrég mutatta be egyetemi kórusával *Orbán György* II. Miséjét, sikerrel. Az egyetemek, főiskolák pazar kiadású, kevés szöveget és sok fényképet tartalmazó évkönyveiben mindig jeles helyet foglal el a muzsika. Kamaraegyüttesek, zenekarok alakulnak mindenütt, a közösségi zenélés eredményes műhelyei.

A nagyvárosokban kialakult

Ötéves a Lord-Major Galéria

Konfár Gyula kiállítása

A Lord-Major Galéria Konfár Gyula, Munkácsy-díjas festőművész kiállításával ünnepelte fennállásának 5. évfordulóját. „Fél évtized alatt 48 kiállításra került sor, 55 művész részvételével." – mondta Fodor Péter, a kiállítások szervezője. A korábban kiállító művészek közül sokan eljöttek az évforduló megünneplésére is.

Szt. Johanna a máglyán

Az évfordulóról *Bayer Ilona*, televíziós újságíró emlékezett meg, aki a galéria megszületésekor mintegy a „keresztanya" tisztét látta el. A kiállítást *Legéndy Péter*, művészeti író nyitotta meg, az elmúlt évtizedek festészeti törekvéseinek fényében méltatván a művészt. Beszédében, egyebek között, a következőket mondotta:

„Ma az olyan festészet számít progresszívnek, amely nem emberközpontú, nem szellemi természetű, csupán a holt anyagot kompiláló, sokszor mechanikus folyamat eredménye. Innen érthető a 70-es, 80-as évek művészeinek montázséhsége, ami annyira felfokozott volt, hogy válogatás nélkül, ízlésre és erkölcsre való tekintet nélkül összehoztak bármit, csupán az volt a kritérium, hogy az egésznek semmi értelme ne legyen. Emlékezzünk rá: a 60-as évek második felében progresszívnek mondott kollegáink milyen hasányan követelték a „szocreá helyett például az akcióművészetet, a happeninget, azután szemmel látható lett, hogy a „szocál"-ban nem a szocializmus volt bajuk, hanem a realizmus a valóságábrázolással. A 70 évek végére már a happening is bajuk lett. Nem az akció benne a kifogásolt elem, hanem művészet. Akkoriban élenjnak mondott művészeink performance-okat kezdtek bemutaazaz olyan akciókat, amelyek tökéletesen száműztek min művészi értéket. A nyugati vi ban ez a folyamat, vagyis a vészi értékteremtés teljes elvtése korábban, valamikor a 60 évek elején kezdődött, s az évzed végére befejeződött. Náli ez a folyamat 20 évvel később felzárkózás hamis jelszavá zajlott le. Nem arról volt s mintha valamilyen belső fejlőd vagy szerves folyamat eredm nyeképpen jelent volna meg a trekvés, egyszerűen másolásró vagy mondjuk így közönsége sebben: csupán majmolásról vo szó." (Közbevetőleg hadd je gyezzem meg: az impresszionizmus megszületése óta szinte minden stílusirányzat nyugaton született, követésük nem feltétlenül „majmolás". A megkésettség

Takács Tibor

Szerelmes kalandozásaink

Hová is mennénk ketten először? Fel a várba,
hol háborúzó ágyúk fölött ma csend lapul,
máris rohamra indulsz Marci, sebes a vágta,
mert győzni kell örökké és irgalmatlanul.

Másnap a Gesztenyéskert vár ránk a délutánban,
hol ősszel hullik ám ránk ezer ágyúgolyó,
s ahol a gyerekeknek készített kicsi ház van,
el is bújsz énelőlem, mert elbújni ma jó!

Ámulsz a szökőkúton a Feneketlen-tónál,
galambokat etetsz és szürke verebeket,
mert a kacsák és hattyúk népe ki tudja hol jár,
a tükröződő tóban már aranyhíd lebeg.

S a Déli pályaudvar – honnan az örök álmok
mind-mind utazni vágynak – az ám a nagy csoda!
Most még a vágyak szárnyán járjuk a nagyvilágot.
Indulás! Száll a lélek szép piros mozdonya!

A 21-es kék busz röpít a Normafához,
a hegyek és a dombok, az erdők és utak:
legyenek később társak szerelmi bujdosáshoz,
ha te vezetsz (s nem engem), de villó lányokat!

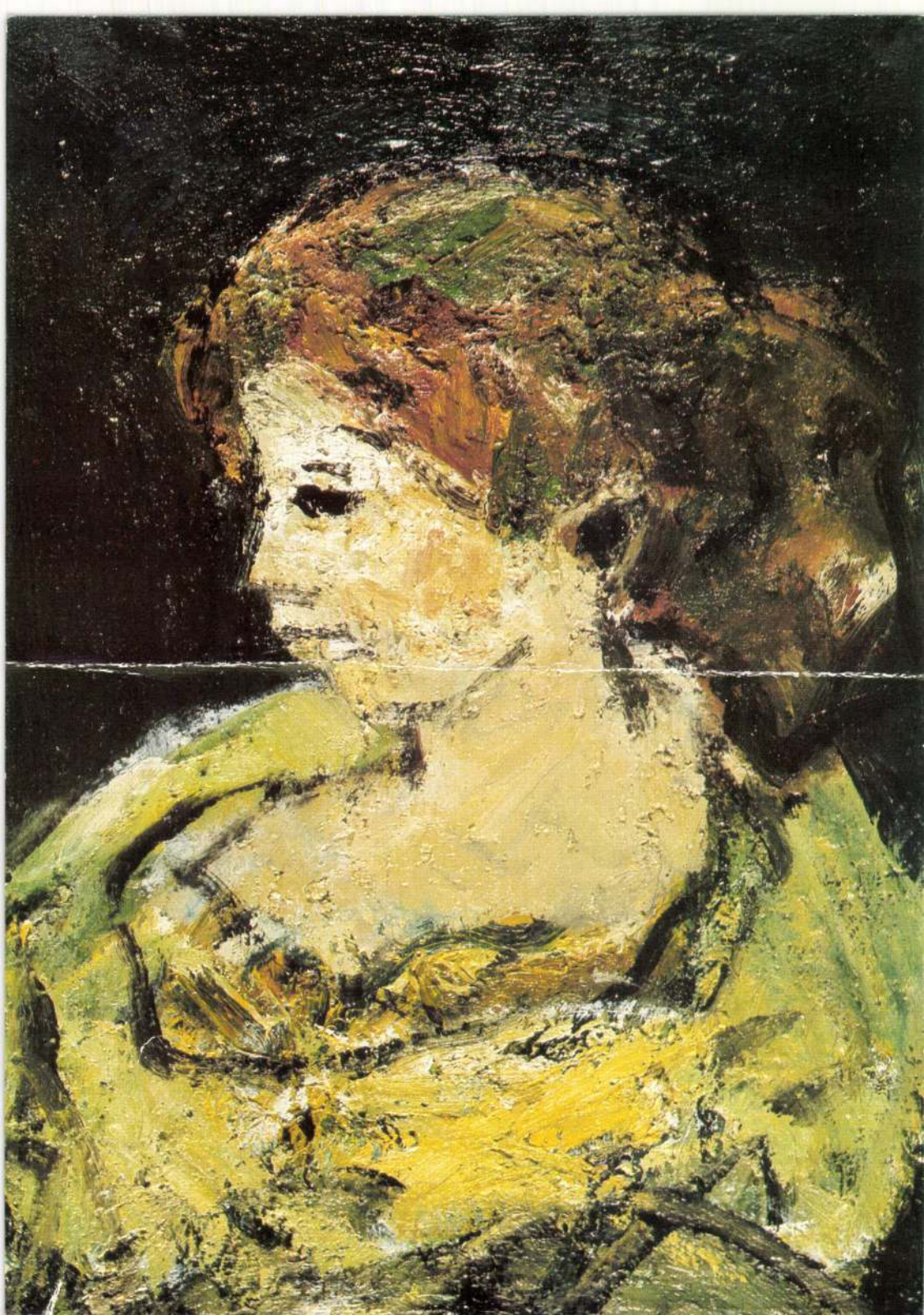

Konfár Gyula

Munkácsy díjas; kiállítás képcsarnokban 1984 Nov. 22 - dec. 1. ig

KONFÁR GYULA:
Sárga kendős leány

KONFÁR GYULA festő, grafikus, Munkácsy-dijas
Budapest, 1933

1950-57 között Domanovszky Endre, Kmetty János és Fónyi Géza növendéke volt a KépzőmÜvészeti Főiskolán. Tanulmányuton a Szovjetunióban, Romániában, Lengyelországban, Angliában, Hollandiában és Olaszországban járt. 1958 óta kiállító művész, állandó résztvevője a hazai tárlatoknak és a magyar művészet külföldi bemutatóinak. 1964-ben és 65-ben Londonban, 1969-ben Győrött, 1974-ben Szegeden jelentkezett önálló kollekciókkal; szerepelt a Velencei Biennálén (1960), a szocialista művészek szófiai triennáléján (1973), valamint Japánban (1970, 1973). A Kilencek alapitó tagja és valamennyi tárlatuk résztvevője. 1960-63-ban Derkovits-ösztöndijban részesült, 1968-ban Munkácsy-dijat kapott. A Művészeti Alap szaklektora. - Képeinek összetartozandóságát ábrázolásmódjának két tulajdonsága adja meg: a hangsulyozott karakterkeresés és a szinek különös, érzékiesen megválasztott ellentéte. A látottakat megszürve, egy-egy jellemző vonásukban ragadja meg, s erre támaszkodva épiti fel a képet. Ez a vonás a tájképek esetében formai természetü, a portréknál és kompozicióknál érzelmi és intellektuális, s közös bennük a minősitő érvény: sajátos szemszögből adják a kérdéses szituáció lényegét. A kolorit feladata a kép elevenségének biztositása, pasztózus felrakásában a művész életigenlése, vitalitása ölt formát. A Konfár-kép non-figurativ részletei ellenére is alapvetően realista, ami komoly érték benne, az sosem megy át stilizáltságokba.

Művés zéletrajzok 19

Konfár Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KISALFÖLD

Győr

1969 JUL 23

A győri képcsarnok őszi programja

Már végleges a győri képcsarnok őszi kiállításainak programja. Szeptemberben Konfár Gyula, októberben Bartha László, novemberben Tóvári Tóth István képeit mutatják be.

Konfár Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP. 16

KISALFÖLD

Győr

— **Konfár Gyula** Munkácsy-díjas festőművésznek nyílik kiállítása pénteken délután 6 órai kezdettel a Képcsarnok Vállalat győri bemutató-termében. Megnyitó beszédet Venesz Ernő mond.

1964 SZEP 20.
1021

KONFÁR GYULA: KÉT LÁNY

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Amit a hatósági bizonyítványokról tudni kell

Évente több ezren keresik fel a vásárhelyi városi tanács vb igazgatási osztályát hatósági bizonyítványokért. A kérelmezők zöme nem ismeri a hatósági bizonyítványok kiadási módját és azt sem, milyen okiratok vagy egyéb kellékek szükségesek a bizonyítvány kiadásához. Úgy gondoljuk, közérdeklődésre tarthat számot egy ezzel kapcsolatos tájékoztató, amely elősegíti, hogy a jövőben a hatósági bizonyítványt minél gyorsabban, és az ügyfelek megelégedésére készíthessük el.

A hatósági bizonyítvány az állampolgárok egyes személyi és vagyoni, valamint egyéb viszonyait igazoló, határozat jellegű közokirat. A hatósági bizonyítványt kérő okirathamisítást, a tanúk pedig a hamis tanúzás bűncselekményét követik el, ha a kért hatósági bizonyítvány valótlan adatokat tartalmaz. Éppen ezért a tanúknak teljes mértékben ismerniök kell az ügyet vagy a kérelmező körülményeit.

Az eljárások során számtalan esetben tapasztaljuk, hogy a tanúk és az ügyfél ség, csupán a nyugdíjat kérőnek a személyi igazolványára, amelyben fel kell hogy tüntetve legyen, melyik tsz-től ment az illető nyugdíjba.

Különélési pótlék ügyekben szükséges a kérelmező és a vele közös háztartásban élő családtagok személyi igazolványa és két tanú. Amennyiben a különélési pótlék elnyeréséhez szükséges (és a vállalat által kiadott) 2 űrlapot hozza a kérelmező, abban az esetben a két tanúra nincs szükség.

Telekkönyvi ügyekben szo-

Lúgos mosó épül

A Hódmezővásárhelyi Gépjavító Állomáson folyó építkezések során kialakítottak egy, a szalagszerű traktorjavítás megvalósítását elősegítő lúgos mosót; rendezték a raktárakat és egyéb belső átalakításokat is végeztek. A tervek szerint ebben az évben mintegy 800 ezer forint értékű építkezésre kerül sor házilagos kivitelezésben.

TANÁCSTAGOK FOGADÓÓRÁI VÁSÁRHELYEN

Szeptember 22-én, kedden Keresztes Imre a Marx utcai óvodában 19, Asztalos Imre a Marx utcai óvodában 19;

szeptember 24-én, csütörtökön Drávucz Mihály a Bajcsy-Zsilinszky utcai óvodában 17, Lengyel Antal a Répásháti olvasókörben 16

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Konfár Gyula

Magyar Nemze

1974 MÁR 22

1021

NAPLÓ

Konfár Gyula munkáiból nyílt meg tárlat csütörtök délután a Képcsarnok Vállalat szegedi bemutatótermében.

MSZ SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 MÁR 29
Népszava

Konfár Gyula festő
1021

Kiállítási kalauz

Konfár Gyuláról, szegedi kiállítása kapcsán

Izgalmas, problémagazdag piktúrát mutat be Konfár Gyula, a *Képcsarnok* szegedi bemutatótermében, eleven cáfolataként annak a kritikusi hiedelemnek, miszerint a műkereskedelem rendezvényein csak gördülékeny, rutinos munkákkal, a művész igazi törekvéseit, színvonalát töredékesen képviselő teljesítményekkel találkozhat a közönség. Kétségtelen, hogy esetenként valóban tapasztalható bizonyos kettősség egy-egy festőnk „hivatalos", illetve képcsarnoki jelentkezése között, ezért azonban olcsó dolog csupán a műkereskedelmet elmarasztalni. Ilyen esetben — nézetem szerint — a felelősség döntően az alkotót terheli. Egy művésznek mindenütt és mindenkivel szemben *vállalnia kell önmagát*, s ha ezt különböző vélt, vagy ténylegesen fennálló okok folytán vonakodik megtenni, úgy saját erkölcsi hitelét, belső meggyőződésének igazát teszi kétségessé.

Konfár Gyula munkásságát már az a tény is rokonszenvesen minősíti, hogy első, 1969-es kiállításának is kereskedelmi bemutatóterem adott otthont. Másfél évtizedes, sikeres pálya áll pedig mögötte, amelynek során bizonnyal felajánlottak neki nem egy „előkelőbb" szalont is, számára azonban sosem a fellépés módja volt a fontos, hanem *maga a fellépés*, elképzeléseinek szembesítése az élet objektív tényeivel. Indulása óta őszinte hivatástudat és felelősség fűti, belső motivációját, akár kollektívnek is nevezhetjük, amelyet a művészet funkciójának társadalmi eszménye irányít.

Konfár Gyula: Tanulmány

Normatíváinak komolysága magyarázza, hogy fejlődése ritka egyenességet mutat. Korábbi és mostani munkái között sem a szemléletmódot, sem a kifejezést illetően nincsen lényeges eltérés. Kezdettől fogva a környezetében és a gondolatvilágában fellelt életanyag általánosításából alakította ki kompozícióit, tudatosan alkalmazkodva a valóság arányaihoz és tartalmaihoz. Festészetében alapvető szerepe van az élménynek, amit benyomásaiból nem tud intenzív átéléssel megragadni, arról eleve lemond.

A Konfár-képek összetartozandóságát mesterünk ábrázolásmódjának két tulajdonsága adja meg: a hangsúlyozott karakterkeresés és a színek különös, érzékiesen megválasztott ellentéte. Konfárnál nem az a cél, hogy egy arc, cselekmény, vagy természeti jelenség a maga teljes jellegzetességében kerüljön vászonra. *A látottakat megszűrve, egy-egy jellemző vonásukban ragadja meg, s erre támaszkodva építi fel a képet.* Ez a vonás a tájképek esetében leginkább formai természetű, míg a portréknál és a kompozícióknál érzelmi és intellektuális, a közös bennük a minősítő érvény: sajátos szemszögből adják a kérdéses materiális vagy lelki szituáció lényegét. A képpé szervezés során mindehhez hozzáadódik a művész személyessége, a benyomások által benne kiváltott élmény, amelynek heve aztán a pillanatnyi megjelenést stabil, öröknek tetsző, *tipikus* helyzetté kristályosítja.

A kolorit feladata ebben a konstrukcióban a kép életszerűségének, elevenségének biztosítása. A színek a maguk finom és érzékeny ellentéteikkel egyfelől megadják a kép belső harmóniáját, másrészt viszont *önálló életre tesznek szert, s tartalmat hordozó elemmé válnak.* Bennük a művész vitalitása, életigenlése ölt testet. Potenciális tartalmiságukat Konfár a festék pasztózus felrakásával, s a formák irányát követő ecsetmozgással is felfokozza, s így végül is a képek nem a formákból, hanem a tapasztaltak kemény ritmusba tömörített folt- és tömegritmusából állanak össze.

Szép erénye ennek a festészetnek, hogy jóllehet súrolja a nonfiguráció határait, alapvetően megmarad realistának. *Ami komoly érték benne, az sosem megy át stilizáltságokba.* Konfár nagy szenvedélyeket görget, de legmélyebb gesztusaiban emberméretűvé léptékiesíti, bontja le a világot, amiért is felszabadultságában, expresszivitásában a mai Magyarország érzelmi és értelmi élményei nyernek megfogalmazást.

Tasnádi Attila

NÉPSZAVA

A szabálysértési törvényről, az árhatóságok tevékenységéről

tárgyalt a Minisztertanács

A kormány Tájékoztatási Hivatala közli: a Minisztertanács csütörtökön ülést tartott.

A kormány megtárgyalta és jóváhagyólag tudomásul vette *Lázár György*, a Minisztertanács elnökhelyettese *jelentését az MSZMP Központi Bizottsága 1972 novemberi ülésének határozataiból adódó állami feladatok végrehajtásáról.* Az utóbbi fél évben egyebek között sor került a népesedési helyzet javítása érdekében szükséges intézkedésekre, a férfi- és nődolgozók közötti egyenlő munkáért egyenlő bér elvének fokozott érvényesítésére, a távlati jogalkotási terv előterjesztésére, a szakmai béraránvok és szakmai bérek országos táblázatának elkészítésére, a munkaidő-csökkentés további területekre való kiterjesztésére. Tervszerűen folyik a kijelölt nagyvállalatok termelési szerkezetének korszerűsítése érdekében szükséges intézkedések kidolgozása, illetve végrehajtása.

A kormány megtárgyalta és jóváhagyólag tudomásul vette *a külkereskedelmi miniszter jelentését hazánk és a többi szocialista ország közötti árucsere-forgalmi megállapodásokról*, és az ezek végrehajtására tett intézkedésekről.

A kormány megtárgyalta az *igazságügy- és a belügyminiszter, valamint a Tanácsi Hivatal elnökének a szabálysértési törvény végrehajtásáról szóló jelentését*, különös tekintettel a gazdasági és vagyoni jellegű szabálysértésekre vonatkozó ügyészi tapasztalatokról is. A jelentés megállapította, hogy a szabálysértési törvény elérte célját. Az eljárás gyorsabb és egyszerűbb lett, bevált az eljárás demokratizmusát szolgáló községi szabálysértési bizottságok működése. A legfőbb ügyész tájékoztatója kiemelte, hogy az eljárások általában megfelelnek a törvényesség követelményeinek. Az ügyészségek rendszeresen figyelemmel kísérik a szabálysértési eljárások törvényességének alakulását. A kormány a jelentést és a tájékoztatót tudomásul vette.

A Központi Népi Ellenőrzési Bizottság, valamint az *Országos Anyag- és Árhivatal elnökei jelentést terjesztettek a kormány elé az árhatóságok árellenőrző tevékenységének és az árellenőrzések hatékonyságának vizsgálatáról.* A jelentés megállapítja, hogy az árellenőrzések száma az utóbbi időben nőtt, szakszerűségük javult. Az ellenőrzések hatékonysága azonban sokszor még nem kielégítő, a lakosság érdekeinek védelme és az árellenőrzések eredményességének növelése érdekében — a meglevő jogszabályok alapján — jobb szervezőmunkára, a személyi és szakmai feltételek biztosítására és következetesebb felelősségre vonásra van szükség. A kormány a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette, s az árhatóságok ellenőrzési tevékenységének javítására határozatot hozott.

Az Országos Bányaműszaki Főfelügyelőség elnöke jelentést tett a kormánynak a bányászat biztonsági helyzetéről, valamint a bányahatóság tavalyi tevékenységéről. A jelentés megállapítja, hogy a műszaki fejlesztés, valamint a biztonságos munkavégzés személyi feltételeinek kedvező alakulása eredményeként a bányászat biztonsági és baleseti helyzete javult. A bányászatban a létszám állandósult, s ez kedvezően hatott a technológiai fegyelemre, a dolgozók szakmai ismereteinek bővítésére. A Minisztertanács a jelentést jóváhagyólag tudomásul vette, és felhívta a minisztériumok, vállalatok vezetőinek figyelmét, hogy továbbra is tegyék meg a szükséges intézkedéseket a bányászat biztonságának fejlesztése érdekében.

A Minisztertanács ezután egyéb ügyeket tárgyalt.

A bányászok és a bányák biztonsága

Mint a Minisztertanács ülésén megállapították a bányászatban évről évre csökken a balesetek száma. 1973-ban például *700-zal volt kevesebb a három napon túl gyógyuló sérüléssel járó balesetek száma, mint 1972-ben.* Hasonlóan kedvező tendencia figyelhető meg hosszabb távra vetítve a halálos baleseteknél is. A bányászatra jellemző veszélyforrások közül változatlanul fennáll a kőzetomlás, a szénhomlok váratlan kidőlésének veszélye. A föld alatti halálos balesetek 41 százaléka, a három napon túl gyógyuló baleseteknek pedig 21 százaléka következett be kőzetomlás miatt. *Az omlásos balesetek elleni legjobb technikai védekezés a frontfejtés komplex gépesítése.* A hazai gyártású fejtési biztosítópajzs alkalmazása igen jó eredménnyel biztat, a hazai és nyugatnémet tapasztalatok egyaránt kedvezőek.

Tűz- és sújtólégveszély

szalagok gumihevederei, a kábelek és az olajos hidraulikai vezetékek.

Egyik legfontosabb feladat a bányabeli berendezések tűzveszélyességének csökkentése. Ez többek között az önkioltó szállítószalagok és nehezen éghető hidraulikafolyadékok alkalmazását jelenti. *Az önkioltó szállítóhevederek felszerelése már megkezdődött, a Borsodi Szénbányáknál 14 ezer, a Középdunántúli Szénbányáknál pedig 4 ezer méter hevedert cseréltek le.* A gyors elterjedést gátolja, hogy ezek ára körülbelül másfélszerese a hagyományo-

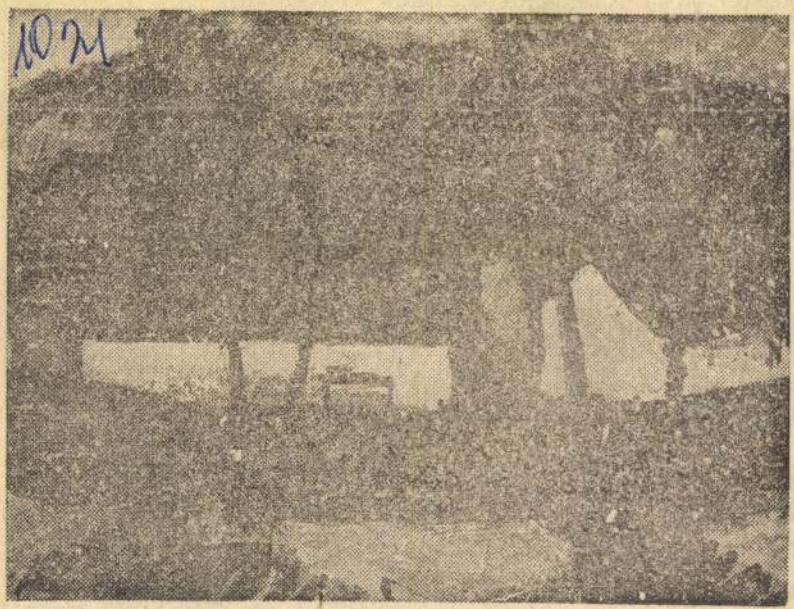

Konfár Gyula: Tanulmány

Népszava, 1944. szept. 21.

Konfár Gyula

Sarkantyu Simon: Tolnai táj

Papp Albert: Zalai falu

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
VÝSTŘIŽKOVÁ SLUŽBA
Praha 2 - Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 544-778

VÝSTŘIŽEK Z ČASOPISU

HÉT, BRATISLAVA

30. XI. 1969

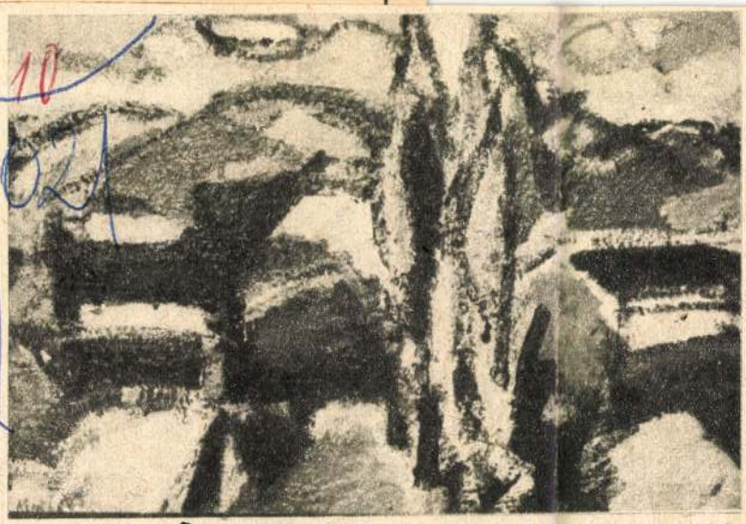

Konjár Gyula: Tájkép

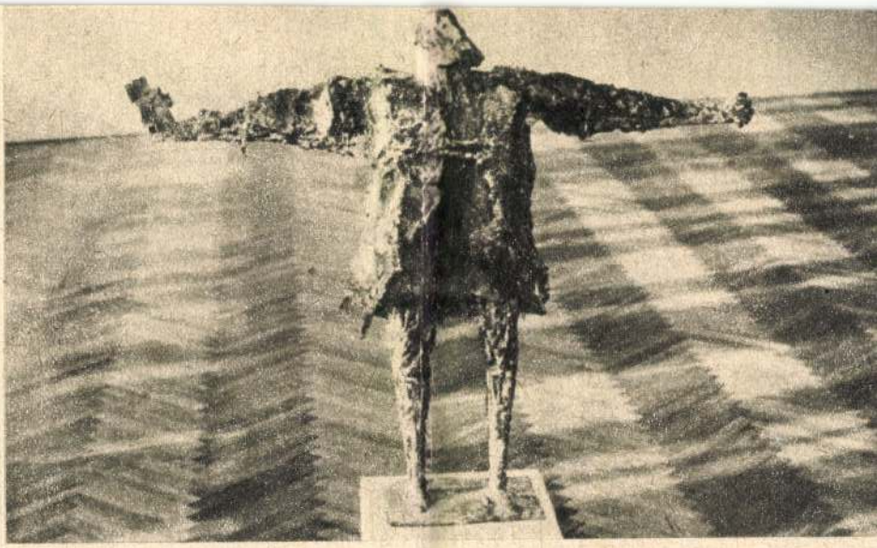

Varga Imre: Próféta — szobor

Új irányzatok a magyar képzőművészetben

Kádár János Miklós: Orfeusz

Pozsonyban a Művészetek Házában nemrég zárult a mai magyar képzőművészek sajnos érdemtelenül nem nagy feltűnést keltett kiállítása. Ezen ötven képzőművésznek mintegy száz alkotása szerepelt. Festményeket, rajzokat, karcolatokat, szobrokat egyaránt láthattunk a tárlaton, melynek meglehetősen szűkszavú és gyér képanyaggal rendelkező katalógusát böngészve megállapíthatjuk, hogy — Dante szavaival élve —, a kiállító művészek még el sem érték „az emberélet útjának felét".

De éppen ez, a ma harminc—harmincöt éves generáció bizonyította be, hogy megszabadulva az ötvenesévek tévelygéseitől, átvette a stafétabotot a ma már klasszikus „nagybányai iskola" képviselőitől és hiányt pótolva be tudott kapcsolódni a nyugati avantgard irányzatok áramkörébe.

Természetesen a tárlat jellegénél fogva távolról sem egységes, inkább kaleidoszkópszerű, de ad egy — ha nem is általános — keresztmetszeti képet a mai magyar fiatalokról. Egy-két alkotás alapján nehéz megjósolni, kik jutnak majd fel a Parnasszusra és kik merülnek el a névtelenség homályában. A festményeket és grafikákat szemlélve azonban tárgyilagosan meg kell állapítani, hogy valami rendkívülien újat, vitára késztetőt az eddigitől teljesen ellentéteset nem hoztak, mint például az amerikai művészek nemrég zárult tárlata. De hoztak summázva egy évtizednyi munkásságot, jó ízlést, kiegyenlített mesterségbeli tudást, esztétikai érzéket, olykor átlagon felüli színvonalat. A szobrászok, bemutatott kisplasztikáikkal, külön figyelmet érdemelnek. Itt egységesebb a színvonal és kiforrottabbak az alkotások. Külön érdemes megemlíteni Varga Imre szobrász gazdag érzelem- és gondolatvilágról tanúskodó két alkotását. Hegesztett bronzszobrát, a „Próféta" vagy az „Asszony és lánya" nevet viselő nemesen egyszerű kompozícióját az ember a legszívesebben magával vinné emlékül.

VARGA JÓZSEF

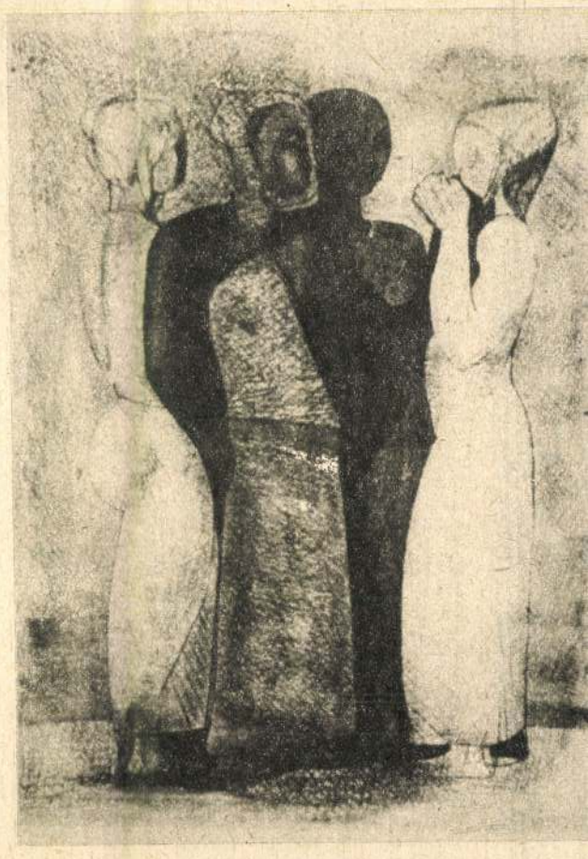

Barczi Pál: Négy asszony

emberek-képek-események

A sztereo-rádió egyetlen hátránya, hogy korunk szűkre méretezett lakásaiban sok helyet foglal el. Az idei párizsi, illetve amszterdami kiállításon, ahol a legfrissebb technikai újdonságokat mutatták be, olyan készülék jelent meg, amely az adott helyzetben célszerűnek bizonyul. A fejre erősíthető tranzisztoros sztereo-vevőkészülék tartozéka a teleszkópikus antennával ellátott fülhallgató.

Tragikus kimenetelű bátorság. — Arthur Clarkson angol állampolgár imádta a hegymászást. A veszélyes sportág alapelemeit fiával is korán megismertette. Felszerelést készítetett számára, majd időnként magával vitte a kevésbé kimerítő túrákra. Az ifjú Roy hamarosan kijelentette: „A hegymászás a legjobb szórakozás a világon!" Az angliai gyermekvédelmi intézet tiltakozott a túlbuzgó apa kezdeményezései ellen. Az apa ennek ellenére elhatározta, nyelcéves fiával megmássza Európa legveszélyesebb csúcsainak egyikét, a Matterhornt. Bár az időjárás nem kedvezett, Clarkson mégis útra kelt. A „hegymászópárt" utoljára közvetlenül a csúcs alatt látták. Egyszerre mindkettőjüknek nyoma veszett, a szakadék mélyén csupán Roy sisakját lelték meg.

Mi ebből a tanulság? — Ez a majom állítólag rendkívüli tehetséggel rendelkezik, úgyszólván nem ismer lehetetlent. A legmagasabb, legnehezebben hozzáférhető helyekre is feljut, persze ha valaki hajlandó a hátát tartani!

Orvos a szorítóban. — Sam Sheppard 45 éves amerikai orvos azért állt a szorítóba, hogy pénzbeli támogatást nyerjen a rákos megbetegedéseket tanulmányozó kutatás céljaira. Az önfeláldozó orvos két percen belül kétvállra helyezte Portyt, a szabadfogású bírkózás bajnokát. Sheppard orvostudományi trükk alkalmazása révén győzte le ellenfelét: összeszorította a nyelv alatt lévő igen érzékeny idegszálakat.

Hozzám ne nyúlj! — ez olvasható ki Fammy Vanussinak, a szépséges olasz filmszínésznőnek a szeméből, no és a kéztartásából. Egy Spanyolországban készülő filmben játszik, amely szűz amazonok életéről szól. Fammy egymás után 17 szépségversenyen lett első.

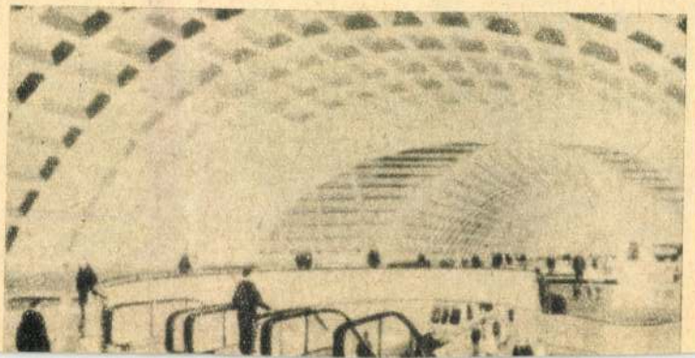

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

RUHÁZATI MUNKÁS

Konfár Gyula

1021

KONFÁR GYULA rajza

Március 8.

A nemzetközi nőnap alkalmával szeretettel köszöntjük az állami ruhaipar nődolgozóit. Kívánjuk, hogy munkájukban sikereket érjenek el, egyéni életük kiegyensúlyozott, boldog legyen.

ELNÖKSÉG

Az európai szakszervezeti vezetők találkozójáról

Néhány évi előkészítő munka eredményeként a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet II. európai regionális konferenciája keretében került sor az európai országok szakszervezeti vezetőinek találkozójára. A találkozó — melyhez hasonlóra a szakszervezeti mozgalomban bekövetkezett 1949-es szakadás óta nem volt példa — messzemenően beváltotta a hozzáfűzött reményeket.

Figyelemre méltó a résztvevők széles köre. Európa valamennyi szakszervezete a legfelsőbb szinten képviseltette magát. Megfigyelői minőségben jelen voltak a három világközpont, a Szakszervezeti Világszövetség, a Szabad Szakszervezetek Nemzetközi Szövetsége és a Munka Világ Szövetsége, továbbá az Európai Szakszervezeti Szövetség küldöttei is.

A konstruktív légkörben lefolyó tanácskozáson — a résztvevők megítélése szerint — egyetlen zavaró tényező, disszonáns megnyilvánulás nem volt tapasztalható, 23 hozzászóló méltatta a tanácskozás jelentőségét és hangsúlyozta az európai szakszervezetek együttműködésének szükségességét, valamint azt az óhajt, hogy ez az együttműködés a találkozó után eredményesen folytatódjék.

A tanácskozás egyik jelentős eredménye az a döntés volt, melynek értelmében az év végén össze kell hívni az európai szakszervezeti konferenciát, ahol a kontinens dolgozóit közösen érintő kérdések és problémák fognak megvitatásra kerülni. A találkozó alapján a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban lezajló folyamatot illetően az alábbi fontosabb következtetések vonhatók le: — A találkozó alkalmával hivatalos megbeszélésre került sor az SZVSZ és az SZSZNSZ főtitkára között, akik megegyeztek abban, hogy konzultációikat a jövőben rendszeresen folytatják a meghatározott konkrét kérdésekben. — Az európai szakszervezeti vezetők találkozójának eredménye előreláthatólag nagy hatással lesz az egyes nyugat-európai országokban folyó egységtörekvésekre. — Az együttműködés kibontakozását jelentős mértékben elősegíti az a fokozott érdeklődés, amely a szocialista országok és a szocialista országok szakszervezetei iránt megnyilvánul.

Ha figyelembe vesszük az előzményeket, a szocialista országok és a nyugat-európai szakszervezetek együttes erőfeszítései és fellépése eredményeként, létre-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓ

1973 DEC 1

Konfár Gyula

1021

Konfár Gyula: Utcasor

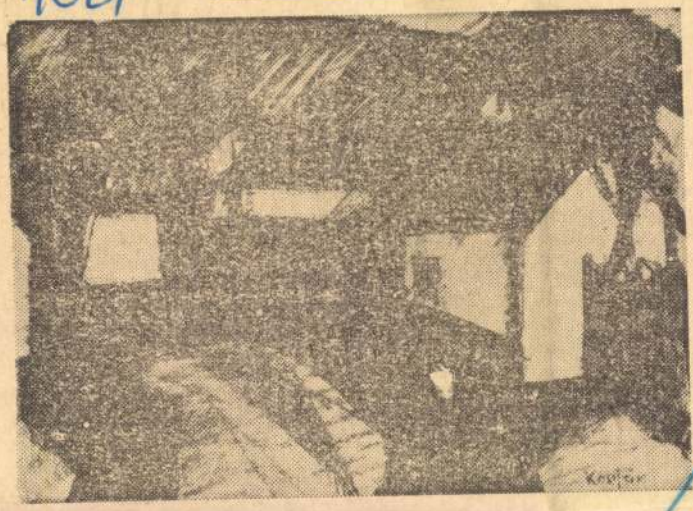

tárvezető és *dr. Ke*
válóan.

A jubileumra
Megyei Kórház tö
Rudolf kórházigazg
bizottság elnöke é
tottak össze.

A tudományos
Tibor pécsi profes
veszélyeiről tárt fe

Október 18. és
el három szekciób
az orvostudomány
kat az előadásoka
kérdéseiről, az egészségügyi ellátás megyei helyzetéről, a megyei kórház progresszív betegellátási rendszeréről, a gyógyszeres kezelésről szóltak. Első ízben esett szó zalai tudományos tanácskozáson a kórházak gazdasági munkájáról. Ezek az előadások beváltották a hozzájuk fűzött reményeket, segítve a kórházak eredményes gazdasági munkáját. A harmadik szekcióban a zalai orvos- és gyógyszerésztörténeti kutatások eredményét tárgyalták meg. Az értékelés kiemelte a körzeti orvosok és gyógyszerészek aktivitását.

A III. zalai orvos- és gyógyszerésznapokat dr. Szilvás Rudolf kórházigazgató zárta be.

Dr. Fogarasi Ferenc

1021

WYCINKI PRASOWE GLOB RSW „PRASA"

BIURO WYCINKÓW PRASOWYCH

Warszawa
Pl. Starynkiewicza 7
Tel. 28-59-59

GŁOS SZCZECIŃSKI
C
SZCZECIN, UL. HOŁDU PRUSKIEGO 8

wydanie .....

Nr 201 z dn. 25-08-1971

IV Prezentacja Malarzy Krajów Socjalistycznych

Węgierscy bratankowie

Wystawę sekcji węgierskiej na tegorocznej IV Prezentacji Malarzy Krajów Socjalistycznych otwiera wielki i niesłychanie sugestywny obraz Laszlo Ovari. Artysta należy do tego pokolenia malarzy, których w Polsce przywykło się zaliczać do „Arsenału". Pokolenie to dało początek rozwojowi sztuki powojennej w Europie. Reprezentanci jego należą już dzisiaj do klasyków awangardy. Obrazy Laszlo Ovari — artysty w pełni świadomego faktu, że współczesne malarstwo sprostać musi ustawicznej eskalacji wizualnej środków reklamy i filmu — odznaczają się tak intensywnym działaniem wzrokowym, jakiego nie znało malarstwo innych epok. Obrazy Laszlo Ovari uderzają widza swoją ostrą, dynamiczną kolorystyką, swoimi wielkimi formatami, biorącymi jak gdyby w wizualną niewolę. Jest to malarstwo związane z nurtem sztuki geometrycznej i racjonalistycznej. Wywodzi się ono z konstruktywistycznych tradycji „Bauhausu" i przynależy do tego nurtu współczesnej sztuki, który wiąże się z nazwiskiem Vasarely'ego. Przypomnijmy, że Vasarely chociaż stale mieszka i pracuje w Paryżu jest Węgrem z pochodzenia i utrzymuje z Węgrami stałe kontakty — jedna z największych wystaw tego najgłośniejszego artysty, twórcy sztuki optycznej, zorganizowana została przed paru laty w Budapeszcie.

W sztuce węgierskiej tradycja konstruktywistyczna zakorzeniona była i jest do dzisiaj bez porównania silniej niż w Polsce. Sztuka Laszlo Ovari jest tego wyrazistym potwierdzeniem. Drugi z wystawiających artystów węgierskich, Gyula Konfar, należy do orientacji artystycznej krańcowo przeciwnej. Chociaż znacznie młodszy reprezentuje on nurt poszukiwań bliskich tradycji polskiego „Arsenału".

Spontaniczne i ekspresyjne malarstwo Gyula Konfar z pozoru tylko wydaje się abstrakcyjne. Inspiracje płynące z przeżycia natury czytelne są nie tylko w tematach obrazów. Proste, wielkie rytmy, formy i plamy, stanowią jedynie artystyczne, malarskie uogólnienie form przedmiotów i układów pejzażowych. Jest to malarstwo liryczne a jednocześnie dramatyczne. Współczynnik ekspresyjności, dynamizmu — a jednocześnie pewien „biologizm" farby nakładanej grubo, tworzącej zacieki i materie — jest podstawowym środkiem działania artystycznego i wizualnego tego malarstwa.

Józef Breznay i Janos Szurcsik pomimo znacznej różnicy wieku prezentują obrazy zbliżone do siebie zarówno pod względem formalnym jak tematycznym.

Gatunek malarstwa rodzajowego — martwych natur i pejzaży — pomimo swych wielkich i bogatych tradycji muzealnych stanowi dzisiaj margines życia artystycznego. Obrazy obu artystów mogą nas wprawdzie pociągać swym nostalgicznym urokiem pól, wsi, drewnianych kościółków lub krzywych uliczek nie mogą nam jednak objawić żadnej prawdy o dniu dzisiejszym. Rodzajowe sceny wiejskie Janosa Szurcsika są pełne wewnętrznego ciepła, zadumy, jest to malarstwo proste i skromne, z pewnością uczciwe i szczere w swym artystycznym przeżyciu. Pomimo tego ciąży na nim piętno tradycjonalizmu, co sprawia wrażenie uchylania się artysty od tych współczesnych problemów, których podjęcie jest moralnym obowiązkiem zarówno artysty jak naukowca. Problem ten stanowi jedno z podstawowych pytań, które postawić można nie tylko wielu artystom ale także organizatorom tegorocznej wystawy.

Czy godząc się na taki a nie inny kształt tegorocznej „Prezentacji" odpowiedzieli sobie na pytanie jakie wartości lansują? Czy wystawa przyczynia się do rozwijania nowoczesnej świadomości, tak ważnej w epoce rewolucji naukowo-technicznej, czy też odwrotnie — przyczynia się do utwierdzania widza w jego tradycyjnych gustach, przyzwyczajeniach i sposobach myślenia? Pytania te nie mają charakteru retorycznego. Popularyzacja jest sztuką trudną. Wymaga wiedzy, kompetencji i nakładu nie tylko środków materialnych.

A. Z. RADAJEWSKI

g kolarski

icami Goleniowa

MKS „Birkut" organizują 1 wrze-
Trasa wyścigu przebiegać będzie uli-
Reymonta, Sportową, Świerczew-
Start i meta w pobliżu restauracji
vnili udział w imprezie wielu zna-
zegrany zostanie w kategoriach: mło-
(9 okrążeń, 3 lotne finisze), junio-
lotnych finiszów) oraz seniorów —
finiszów). Zawodnicy nie zrzeszeni
m (6 okrążeń, 2 lotne finisze). Zwy-
dy. Zdobywca pierwszego miejsca
rower.
imprezy 1 września o godz. 14. (RM)

Ciekawa inicjatywa

Ziemniaki z pola do robotniczych mieszkań

Będąc w Goleniowie trafiliśmy na bardzo ciekawą inicjatywę. Zastaliśmy tam mianowicie przestawicieli dyrekcji i Rady Zakładowej Huty „Szczecin" podczas pertraktacji z przedstawicielami Inspektoratu PGR w sprawie dostaw ziemniaków dla pracowników huty. Ustalono, iż huta nabędzie dla swoich pracowników 600 ton ziemniaków w goleniowskich PGR, odbiór nastąpi bezpośrednio na polu, kartofle, w większości transportem huty, zostaną dowiezione do mieszkań pracowników.

Transakcja ta jest korzystna dla obu stron. PGR sprzedają ziemniaki bezpośrednio na polu, pracownicy huty otrzymają je na zimę po cenach hurtowych i w dobrej jakości, w dodatku bez żadnych kłopotów i zabiegów. Warto byłoby tego rodzaju inicjatywę szerzej spopularyzować. (paw)

n KP PZPR w Łobzie

zienny dialog

**ne Komitetu Powiatowego PZPR w Łobzie zamknęło ważny etap przygoto-
tutejszym terenie. W referacie sekretarza KP tow. Zbigniewa Cona oraz w
biegu rozmów, jakie aktyw partyjny przeprowadził z członkami 1300 organi-
23 proc. stanu organizacji powiatowej.**

Ko-
one
ziej
przy
, w
włas
spra
zają

cych daleko poza ramy jedynie życia wewnątrzpartyjnego.

Nie ma w tym nic dziwnego, iż w takim powiecie jak Łobez na plan pierwszy kampanii, o której mowa, wysunęły się zagadnienia w jakiś sposób związane z rolnictwem. Podobnie jak przy innych okazjach

niedbania w dziedzinie warunków socjalno-bytowych.

Poruszono również w dyskusji na plenum jak i wcześniej podczas rozmów istotne problemy życia wewnątrzpartyjnego. Mówiono między innymi o nie zawsze właściwym, interesującym środowisko, do-

Modernizacja starej fabryki

Pamiętająca staszicowskie czasy Fabryka Wyrobów Nożowniczych w Drzewicy (pow. Opoczno) podlega gruntownej modernizacji. W połowie przyszłego roku produkcja przeniesiona będzie z wiekowych budynków do nowoczesnej, liczącej blisko 5 tys. m kw. hali produkcyjnej, wyposażonej m. in. w nową galwanizernię. Przy nowo budowanej hali powstają też urządzenia socjalne.

Popularny „Gerlach" wzbogaci się o

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS
Budapest

1971 MK 1021

KONFÁR GYULA rajza

Konfár Gyula

JEGY

Jankovich

1907—1971

Akik csak ritkán érintkeztek vele, szép szál alakja, férfiasan szép hangja és megnyerő baráti gesztusaiban is benne rejlő életszeretete ismeretében hihetetlennek tartották volna, hogy ilyen gyorsan búcsúznia kell az élettől. Az atlétatest, a harangszavúan érces orgánum azonban magában hordozta már az utolsó évtizedben a tragédiát, melynek előérzete a költő verseiből is ki-kisajgott. Búcsúzott Jankovich — nem egy versében a testámentum tömörségével beszélt a világról, a természetről, a teljes szívéből szeretett magyar hazáról.

S most, hogy eltávozott, távolodó arcának vonásait figyelve még, most döbbentünk rá, milyen messziről is jött. A dunántúli puszták világának mélyéről, a sárpentelei cselédházak cédrusokra emlékeztető akácosai és az uradalmak szegényei közül. S mintha a Toldi-erő farkasokat legyőző bátorsággal párosult volna, ahogy egymás után verte szét maga előtt a társadalom vetette akadályokat a pusztától Párizsig, a szegényes elemitől a Sorbonne-ig. Bölcsésznek készült, Eötvös-kollégista volt, de ugyanúgy, ahogy a toll a kezére állt már nagyon fiatalon, joggal kínálhatták magukat neki az operaszínpadok hírnevet biztosító deszkái is. Jankovich azonban a leírt szó erejében inkább hitt, szépségvarázsló erejében éppúgy, mint igazságosztó hatalmában. Hamarosan nemzedéke élvonalába tört szuverén hangú, népi képvilágú, eredeti mondanivalójú verseivel. Konok forradalmár volt költőként is; európai látókörbe helyezve reflektorozta meg a változásra érett magyar társadalmat, elsősorban is a falu, a parasztok világát. Mélységesen hitt a szegények igazában, s ez a hite történelmi forrásokból töltődött föl időről időre. Hitte a nép országbirtokló jogfolytonosságát s kereste a történelmi analógiákat a bizonyításra. Történelmi regényei — Mátyásról, a kurucokról — mind-mind az ő hitének kifejezői lesznek ezután is.

Sokoldalú, sokfelé tekintő művész volt. Művész, a szó legszebb és legteljesebb értelmében. Ezt a jellemzőjét is nagyon szerettük. Szépen, okosan tudta nevelni a fiatalokat, minden fellengzősködés nélkül. Én is korán kapcsolatba kerültem vele, még a háború alatt, gimnazistaként. Balatongyörökön kerestem föl, az „Iránytű a magyar irodalomban" című könyve ismeretében. Ha semmi más nem maradt volna a látogatásból, csak hirtelenében ajánlott könyvlistája, akkor is hálára kötelezett volna. A XX. századi magyar irodalom lényege az ő útmutatásai nyomán világosodott meg akkor előttem. Nem sajnált időt és fáradságot, ha egy parasztfiúban íráskészséget látott, élt az a fiú akár egy ismeretlen hegyközségben, mint például Szabó István, a kitűnő novellista. Ezért is kerestük föl mindig bizalommal. Utoljára ő jött el hozzám, egy faragott kő sorsának ügyében. Béri Balogh Ádám egykori présházának monogramos követ véletlenül beépítette a múlt nyáron a kőműves Jankovich pincéjébe. Azt kellett volna támogatnom, hogy valamelyik múzeum segítse onnan kiemelni. Bizonyára nem intéződött el a dolog, s a kuruc generális köve ott maradt s marad már Jankovich egykori hajlékában. Ahogy az ő szép életműve, amely népünk szocialista tudatának erősítője, egyik fundamentumköve is beépül majd az utánunk jövők emlékezetébe, az új Magyarország kultúrájába.

Simon István

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Konfár Gyula

1957 MÁR 2

— Új képzőművészeti alkotásokkal gazdagodik az idén a nagybátonyi bányavárosi művelődési ház. Konfár Gyula és Szurcsik János budapesti művészek nagyméretű szeccokat készítenek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 DEC 30

KISALFÖLD
Győr

1— 700	5066	201— 300	5734	801— 900	
701— 800	5070	001— 100	5736	001— 100	
501— 600	5074	001— 100	5743	801— 900	
601— 700	5079	901—1000	5744	701— 800	
801— 900	5083	101— 200	5746	201— 300	
601— 700	5087	701— 800	5754	001— 100	
301— 400	5102	501— 600	5754	601— 700	

számhibákért felelősséget nem vállalunk. A kötvények kifizetését 1970. január 12-én kezdik meg az Országos Takarékpénztár fiókjai és a postahivatalok. (MTI)

1021

A győri Képcsarnok első éve

Nem jubilál még a Képcsarnok Vállalat győri boltja, első naptári éve záródik csak a napokban. A márciusi kapunyitás óta azonban emlékezetes tárlatoknak, bemutatóknak adott otthont ez az új létesítmény, kiállítási tárgyai a modern formáktól idegenkedőket is méltán gyönyörködtetik.

Az első év eseményeiről, forgalmáról faggattam *Siklósi Erzsébetet*, a Képcsarnok megbízott vezetőjét. Válaszában elsősorban a terem képkiállításairól tájékoztatott, elsőként júniusban a *Szovjetunió Művészeti Alapjának* érdekes népművészeti gyűjteményét láthattuk, majd az őszi idényben három önálló kiállítást: *Konfár Gyula* harminckét alkotásának művészi dokumentumait és nemrég *Tóvári Tóth István* festményeit. Ez utóbbi vonzotta a legtöbb látogatót, anyagilag is ezzel érték el a legszámottevőbb eredményeket. *Kátay Mihály* zománcmunkáiból bő anyagú bemutatót rendeztek.

Mit kerestek a Képcsarnokban leggyakrabban? A kiegészítő bútorok iránt a legnagyobb a kereslet, különösen kedveltek a dohányzóasztalok; sok faliszőnyeg, kerámia, ötvösmunka vándorolt a győri és Győr környéki otthonokba. *Kovács Margit* figuráiból sohasem kapnak annyit, amennyi el nem fogyna, de egy-kettőre elkelnek a tehetséges fiatal gárda művészi termékei is: *Kovács Éva* mokkáskészletei, *Szabó Erzsébet* üvegtárgyai, *Percz János* fémmunkái.

1970. februárjában fiatal festő, *Gyémánt László* képeit mutatják be. A felszabadulási évfordulóra és a Lenin-centenáriumra rézkarcokból, olajfestményekből, kisplasztikai alkotásokból álló gyűjteményekkel készülnek.

l. g.

kimonoba
tartást cel
mológépet
zó lányok
mezítláb ti
a 250 kilo
gel száguld
vonatok, a
kások és a
dulát vásá

Az a Jap
zadokig me
minden kü
1868-tól 19
iji-korszak
hány évtized alatt —, korszerű ipart teremtett, s olyan tudományos, technikai vívmányokat és politikai intézményeket vett át a művelt Nyugattól, amelyeket ott évszázadok alatt fejlesztettek ki. A második világháború óta Japán többé nemcsak „utánzója" a fejlett tőkés hatalmaknak, hanem mindinkább egyenrangú partnere, sőt minden eddiginél veszedelmesebb világpiaci vetélytársa.

Ott építik a világ legnagyobb hajóit, szuper-expresszvonatai a világon a leggyorsabbak. Az első helyen áll a háztartások villamosításában, a fényképezőgép- és a repülőgép-gyártásban. Néhány hónap alatt földalatti-vasutakat, felüljárókat, 8—10 sávos autóutakat építenek. El-

miniatür modelleket, csak nagyítóval látható alkatrészeket mutattak. És olyan reklámfilmet vetítettek, amely érdekes volt, szakszerű és kedvcsináló. Bemutatták a gyár alkalmazottainak életét: a nők, akiknek nagy része vidékről jött, hipermodern, ragyogó, tiszta munkásszálláson laknak. Ott vásárolhat, tanulhat, tornázhat, úszhat, ikebana (virágrendezési) tanfolyamra járhat a bentlakó.

A legapróbb

1021

Péntek, 1966. július 15. Magyar Nemzet

NEMZEDÉKEK

KÉT SZÍNÉSZNŐ

Néhány percig egymással szemben álltak a presszó bejáratánál. Az idősebb azt mondta a fiatalabbnak: *Helyes vagy kicsi.*

Sohasem játszottak együtt.

Dayka Margit most a Thália Színház tagja, *Csűrös* Karola a Madách Színházé.

Néztem őket és az jutott eszembe, valami azonosság van köztük. Nem a külsejükre, nem is a művészetükre gondoltam. Érzésemet csak ezzel a kurta, ostobának tűnő mondattal próbálhatom kifejezni: *Két kedves ember.*

Emlékezem Dayka Margit egy mondatára: »*Emberséget és művészetet nem lehet egymástól elválasztani*«.

Ezt a mondatot csak olyan művészektől hallottam, akiknek élete és művészete egyformán tiszteletre méltó; csak azok az emberek tartják érdemesnek kimondani.

Ime, beszélgetésünk.

1. Színpad és színész

Csűrös Karola:

— Az ember magáról akar beszélni mindig, kapcsolatot keres önmaga és a világ között. A művészet valamiképpen közelséget teremt, olyan, mint a barátság, vagy a szerelem. A lényege is az. Odaadni saját magunkat. Úgy is mondhatnám, visszaadni az összegyűjtött és rendezett világot, ami tulajdonképpen minket jelent, a gondolatokat, az érzelmeket, a fényt, a bánatot. Olyan bonyolult dolog ez, mint az őszinteség, mert köze van az egyszerűséghez és az egyszerűség a legnehezebb. A színpad tulajdonképpen nekem az emberekhez való közelséget jelenti.

Dayka Margit:

— Ha én valakiről tudni akarok mindent, megnézem a színpadon. A színész játék közben önmagát adja, hiába játszik, ez másfajta játék: bélyegként viseli és felmutatja műveltségét, emberségét, okosságát, elárulja, miféle életet él, mennyit lát meg az emberekből, elárulja, hová tartozik. Ha színpadon vagyok, én mindig úgy érzem, hogy köztem és a nézőtér között nincsen távolság, bárki közel férkőzhet hozzám, belém tekinthet. Észreveszem, ha rosszindulatú, vagy közönyös emberek ülnek a nézőtéren. Ilyenkor bizonytalanság fog el, valamifajta bénaság, rettenetes nehéz minden szó, minden mozdulat. Ez a kapcsolat és érzés, amelynek semmiféle érzékszervhez nincs köze, nemcsak a nézőt, hanem a színészt is kötözi.

— *De hát a rosszindulatot meg lehet fordítani...*

— Meg — int a fejével. — Persze, hogy meg lehet. — Furcsa fintort vág és hozzáteszi: — Meg is szoktam.

2. Tehetség

Csűrös Karola:

— A színész tehetsége nem egyéb, mint hajlam a közelség megteremtésére, az emberi indulatok, embervágyak szembeötlő kifejezésére. A színész megértheti az író szándékát, s ha ezt a szándékot erősíteni tudja, önmagával igazolja, saját korának képére formálja, kiteljesíti, akkor művészete alkotóművészet lehet. A színpadi irodalom, a színjátszás is, kezdetétől fogva azonos térben mozog; az emberérzelmek változtak, de nem alakultak mássá, az embert érdeklő gondolatok köre kiszélesült, de jobbulást sürgető lényege hasonló maradt. A színész dolga nem más, mint a többi művészé, *saját korát kell kifejeznie*, hozzáadni az egészhez azt, amit a kor jelent, amelyben élünk. Korhű színjátszás talán nincs is, csak korunk elképzeléseihez hű színjátszás. Minderre persze csak később gondol az ember, először csak hajlandóság van benne, hogy színész legyen.

— *Hogyan keletkezik a hajlandóság?*

— Egészen kicsi koromtól kezdve bujkált bennem, bábokkal játszottam, aztán önmagammal helyettesítettem a bábokat. Nem láttam mástól ilyesmit, a környezetemtől nem leshettem el, így hát mást nem mondhatok, belőlem származott ez a hajlam.

Dayka Margit:

— A tehetség azt hiszem, egyéniség. Vannak valódi kövek, amik csillognak nappal, éjjel. Vannak hamis kövek, amik fényükkel idegen fényre felelnek. *Tolnay* Klári rám egy csodálatos szomorú lány hatását teszi mindig. A színész alkata meghatározza, milyen szerepet játszhat el és ahogy az élete, az egyénisége kiteljesül, változik, úgy változik az a sugárzás, amit tehetségnek nevezünk. Változik, de akinél létezik, annál meg is marad.

3. Alakítás és alkotás

Csűrös Karola:

— Engem sok minden érdekelt, a zene, a könyvek, a képek, de nem tudtam közöttük rendet teremteni, mindez szétesett, nem tudtam, hova tartozom én, hová tartoznak az érzések, amiket kiváltanak belőlem. Mikor kiderült, hogy színész akarok lenni, attól kezdve mindezt fel tudtam használni, mindez rendeződött, értelmet nyert bennem. A felébredt érzelmek, az addig szerzett tapasztalatok már a hivatásomhoz tartoztak, tudtam, hogy mit kezdjek velük. Aki valamiképpen élete részesévé tudja tenni a művészetet, az nagyon biztos talajt nyer, értelmet talál. Az igazi művészet nem alakítás, hanem alkotás.

Dayka Margit:

— A művészet mindig bizonyos fajta egyszerűséget követel, de ez az egyszerűség csak tisztulás eredménye lehet. A színész szerepe, művészetének lényege nemcsak a közvetítés. *A színész teljesítménye bizonyos fokon túl alkotás.* A tapasztalatok összegezése, a világ, az emberek szüntelen figyelése és megértése nélkül lehetetlen hozzáadnunk egy keveset ahhoz a meglevő időtlen építményhez, amit a művészet szó jelöl. Persze ennél a kevésnél többet talán senki sem tehet.

4. A vidék és a színház változásai

Csűrös Karola:

— Akkor, amikor elvégeztem a főiskolát, még kötelező volt vidékre menni. Három évig játszottam Győrött, és azt hiszem, nagyon sokat nyertem azon a három éven. Mi főiskolás korunkban csak egy-két szavas szerepeket kaptunk és az is nagy dolognak tűnt, odalent rengeteget játszottam és megértettem, hogy az igazán nagy dolgok nehezen érhetők el. Sokat tájoltunk és ilyenkor, ha nem voltam a színpadon, a közönséget figyeltem, hiszen *a nézőtér legalább olyan érdekes, mint a színpad.* Mikor felkerültem Pestre, a Madách Színházhoz, sokkal több időm lett, mint azelőtt, eleinte nem tudtam mit kezdeni üres napjaimmal, aztán rájöttem, mennyi értelmes dolgot lehet csinálni: ismét a zene, az irodalom, a képzőművészet vonzásába kerültem, most már azzal a félig-meddig biztos hittel, hogy valamilyen áttétellel mindez a hivatásomhoz tartozik.

Dayka Margit:

— A mi munkánk lényege az idők során aligha változott. Még azt sem mondhatnám, hogy merőben másfajta darabokat játszunk. A nagy változás nem a színpadon, hanem a nézőtéren történt. Különös jó érzés az, amikor az ember olyan közönségnek játszhat, amelyik a legfinomabb árnyalatokat megérzi, s érti a gondolatok leheletnyi különbözőségét is. Döbbenetes dolgot kérdez tőlem a Közértben az elárusító, olyan gondolatokra figyel fel a varrónőm, amelyekhez csak bizonyos műveltség, és olvasottság útján lehet eljutni. Mindenkinek könyv van a kezében és a könyv talán a legtöbbet jelenti a világon.

— *Fejlődött-e a vidéki színjátszás?*

— Fiatal színésznek azt hiszem, csodálatos, nélkülözhetetlen élmény a vidéki színház, sorsot formáló hatású. A vidéki és a fővárosi színjátszás és élet közti különbség összezsugorodott, a vidék óriási fejlődésen ment keresztül.

5. A másik nemzedék

Csűrös Karola:

— Amikor főiskolás voltam, azt hittem, az idősebbek egészen más bolygón élnek. Később rájöttem, hogy sok közös dolgunk, közös érzésünk van, ez a pálya alapjaiban nem változott, ha lehetőségei változtak is. Sokszor egy idősebb színésszel jobban megértem magam, mint egy főiskolással. Igaz az is, hogy néha az öregek fejcsóválva szemlélik a fiatalokat, de ebben többnyire irigység van, amit illendőbb nosztalgiának nevezni. A pálya azonos törvényei aztán az embereket összehozzák és eltüntetik a nemzedékek közötti különbségeket.

— *Előnynek érzi fiatalságát?*

— Fiatalnak lenni, azt hiszem, kellemes, és vonzó dolog. De önmagában nem sokat jelent. Tulajdonképpen egyenlő esélyei vannak az időben az utódoknak és az ősöknek. Művésszé válni mindig nehéz volt, a különböző korok ebben egymástól nem különböznek.

— *Az élete miben különbözik az idősebb nemzedék életétől?*

— Ennyi idős korunkban azt hiszem, ők is hasonlóképpen éltek. Az embernek később alakulnak ki a szokásai, elhagy egy csomó felesleges dolgot és megtartja azt, ami lényeges. A fiatalabbnak szükségszerűen az a szándéka, hogy úgy éljen majd, mint az idősebbek közül azok, akiket becsül és szeret. És ez nemcsak az életünkre, hanem a művészetünkre is vonatkozik.

Dayka Margit:

— A mostani nemzedék és a mi törekvéseink, hivatásunk között, azt hiszem, különbség nem is lehet. Csak tapasztalataink mennyisége különböztet meg minket egymástól, s én úgy érzem, legalább olyan korszerűen élek, mint ahogyan ők élnek.

— *Mit nevez korszerűségnek?*

— Lehet, hogy ez a különbség közöttünk: mit minek nevezünk. Csodálatos, szép életet élek, mert olyan dolgokra készülődöm, amiket nagyon szeretek, rengeteget olvasok, közben kitakarítok, elmegyek a piacra, nagy örömöt okoz mindig a bevásárlás, azután főzök, az egyenjogúság engem nem nagyon érdekel. Van egy barátom, egy nagyon nagy színésznő, *Horváth* Teri, a férje festő, *Konfár* Gyula, nélkülük nehezen tudnék élni. Gyakran vagyok velük együtt, szeretem a képzőművészeket, mert okos, nyugodt és egyszerű emberek. Én ezt a csendes életet érzem modernnek, nekemvalónak. Van egy kocsink, néha a férjemmel kiszaladunk a városból levegőzni, én is vezetek, ő is vezet. Hát miben különböznék a fiataloktól? Talán csak abban, hogy nem vagyok egészen fiatal?

Amíg beszéltünk, és néztem százfényű arcát, folyton arra gondoltam: vannak emberek, akik időtlenül hordozzák magukban az ifjúságot. Ez az ifjúság értékesebb, mint a természettől való, hiszen belülről árad, bölcsességgel ötvöződik, s így tisztább, meghökkentőbb a valódinál.

Kristóf Attila

MAGYAR NEMZET
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NIKA

— **A Magyar Partizán Szövetség** háromtagú küldöttsége csütörtökön az NDK fővárosába utazott, hogy részt vegyen a spanyol szabadságharc kezdetének 30. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségeken. A delegáció vezetője Tömpe András, a spanyolországi nemzetközi brigádok kiemelkedő harcosa.

— **A kubai Népek Barátsága Intézet meghívására** a július 26-i forradalom 13. évfordulója alkalmából rendezendő ünnepségekre csütörtökön magyar küldöttség utazott Kubába, Puja Frigyesnek, az MSZMP KB külügyi osztályvezetőjének vezetésével.

'OS JEL

ünk!

(Takács Imre rajza)

— **A lottó** 28. játékheti nyerőszámait ma délelőtt 10 órai kezdettel Siófokon sorsolja a Sportfogadási és Lottó Igazgatóság.

— **HALÁLRA TAPOSTÁK AZ ELSZABADULT BIKÁK** Subitz György 67 éves éjjeliőrt csütörtökön hajnalban a Szikrai Állami Gazdaság újbögi üzemegységében. Az éjjeliőr meg akarta kötni az elszabadult állatokat, azonban nem bírt a gondozójukhoz szokott

SPORT

Megváltozott összeállítással a brazilok ellen

Nagy István sérült, Gelei, Matesz és Szepesi játéka előtérben

Hoffer József, az MTI kiküldött munkatársa jelenti Southportból:

Az angol televízió szerda esti kerekasztalánál neves angol szakemberek értékelték a látottakat. Tom *Docherty*, Billy *Wright*, Danny *Blanchflower* és Jimmy *Hill* mellett a híres játékvezető, Ken *Aston* fejtette ki véleményét. Igen sok szó esett a portugál—magyar mérkőzésről, s Hill meg is mondta, hogy miért:

— *A magyar és a portugál csapat összecsapása hozta a VB eddigi legjobb mérkőzését. Ragyogó küzdelmet, magasfokú technikai képzettséget láthattunk.*

Hill következő szavaival is minden részvevő egyetértett:

— *A valós eredmény a magyar válogatott győzelme lett volna.* Régi futballigazság, hogy sok gólhelyzetet nem lehet büntetlenül kihagyni. Alberték nagyszerű alkalmakat szalasztottak el és ezért drágán kellett fizetniük.

A televízió szakértői mellett, az Old Trafford-stadionban megjelent 29 886 fizető néző és az újságok tudósításai is egyöntetűen leszögezik, hogy ritkán látott jó mérkőzés volt a portugál és magyar csapat küzdelme. Óriási iram, változatos küzdelem, gólok, izgalmak, nagyszerű technikai megoldások emelték magas rangra ezt a 90 percet.

R. Greenhood, a West Ham United menedzsere, akit az egyik legjobb angol szakértőnek tartanak, a magyar—portugál mérkőzés után a következőket mondotta:

— A magyarok támadásszövése időnként a régi nagyokra emlékeztetett, kapu előtti higgadtságuk azonban egy kis csapatéval azonos. Albert nagyon elegánsan játszik, de ha nem válik erőteljesebbé, nem lehet helye a világ élvonalbeli csatárai között. Példa erre Pelé és Eusebio, akik a legerőteljesebb hátvéddel is sikerrel vehetik fel a harcot.

szenvedtek. *Nagy* István sérülése a legveszélyesebb, bokája alaposan bedagadt, s dr. *Botár* Zoltán utasítására csütörtökön fel sem kelhetett az ágyból, pihenésre volt szüksége. A csütörtöki pihenés azonban kevés ahhoz, hogy Nagy István pénteken este harcképes legyen a brazilok ellen, s így biztosnak látszik, hogy *Varga* után a helyére bekerült Nagy sem lehet ott a csapatban.

Baróti Lajos szövetségi kapitány csütörtökön még nem tudta megadni a brazilok elleni csapatot:

— Nagy István sérülése és egyéb okok miatt is várnom kell az összeállítás kihirdetésével. Egy biztos, a szerdai csapat tagjain kívül *Gelei*, *Matesz* és *Szepesi* is készenlétben áll, s lesz néhány változás az összeállításban.

Szentmihályi a gólokról

Kétségtelen, *a magyar válogatott vereségében döntően közrejátszott Szentmihályi indiszponáltsága.* Érthető, hogy a 27 esztendős kapus a mérkőzés után eltelt órákban a legszomorúbb volt a magyarok közül.

— Szörnyű visszagondolni erre a mérkőzésre — mondotta. — Kis gyermek korom óta arra vágytam, hogy válogatott legyek és világbajnokságon szerepeljek. Szerdán itt volt a nagy nap, életem első világbajnoki mérkőzése és olyan hibákat követtem el, amelyek esetleg az egész csapat sorsát megpecsételhetik. Rossz arra gondolni, hogy talán miattam nem jutunk tovább. Amíg élek nem felejtem el ezt a mérkőzést.

Szentmihályi elmondta, mi történt a gólok előtt.

— Egyáltalán nem mentségnek szánom, de meg kell jegyeznem, hogy a bemelegítésnél összeütköztem Rákosival, alaposan megütöttem a fejemet ,s megzavarodtam. Az első gólnál, amikor a bal oldali szögletet beívelték, *Torrest* kerestem, de amikor láttam, hogy nem ő lesz ezúttal veszélyes, a labda már félúton volt. Mátrai lekapta a fejét. (Mátrai azt mondta: valaki szólt, hogy hagyjam...) A második gól előtt Torres alapos falsot adott a labdába, nem számítottam jól ki az útját és a labda jobb vállamról kipattant, sajnos, pontosan *Augustó* elé. A harmadik gólra még ennyi magyarázatom sincs, szinte megkövülten álltam a beívelés után.

Tárgyilagos portugálok

A szerdai mérkőzés után a portugálok tábora valóságos örömmámorban úszott. Ez nem is csoda, hiszen első világbajnokságon játszott mérkőzésükön régi, tapasztalt VB részvevőt fektettek kétvállra. A győzelmet nagyra értékelik, de ugyanakkor tárgyilagosságukat sem veszítették el.

A 25 éves José Alexandre *Baptista*, a Sporting játékosa a következőket mondotta:

— Egyetértek azokkal, akik azt mondják, hogy szerencsés győzelmet arattunk. Szerencse nélkül nincs labdarúgás. Nehéz volt játszani a kitűnő magyar csatárok ellen. Örülünk a győzelemnek, s reméljük a jó kezdés után, a folytatás sem marad el.

Otto *Gloria*, a portugálok edzője így nyilatkozott:

— Jobb játékot vártam a csapatomtól és rosszabbat a magyaroktól. Két gólunk óriási kapushibából született, de meg kell jegyezni, hogy a magyarok góljánál a mi kapusunk, *Carvalho* sem remekelt. Még egyáltalán nem érezhetjük páholyban magunkat, Bulgária és Brazília ellen igen nehéz mérkőzésünk lesz.

A Szovjetunió női tőrcsapata megvédte világbajnokságát

A vívó-világbajnokság hetedik számának, a női tőrvívás csapatversenyének döntőjére került sor csütörtökön este a Luzsnyiki sportcsarnokban a Szovjetunió és Magyarország között.

Magyar szempontból jól indult a találkozó *(Rejtő—Rasztvorova 4:0)*, de ezzel mintha el is lőtte volna puskaporát női tőrcsapatunk. Egymás után nyolc olyan csörte következett, amelynek végén a szovjet versenyző hagyta el győztesen a pástot. Ezután két csörtét sikerült nyerni (8:3), de végül: *Szamuszenko* legyőzte *Gulácsyt*, s így a Szovjetunió csapata megvédte világbajnoki címét, 9:3-ra nyert a magyar együttes ellen.

A magyar győzelmeket *Rejtő* (2) és *Bóbis* szerezte.

A harmadik helyért: *Franciaország—Románia* 9:4.

A női tőrvilágbajnokság végeredménye:

Világbajnok: *Szovjetunió*. 2. *Magyarország*, 3. *Franciaország*, 4. *Románia*, 5. *Olaszország*, 6. *NSZK*.

A Szovjetunió vívói csütörtöki sikerükkel ötödik világbajnokságukat nyerték az idei VB-n. A pontversenyben *Magyarország* áll a második helyen.

SPORTNAPLÓ

A nemzetközi ifjúsági öttusaverseny negyedik napján — Halleban — a szovjet Djukov nyerte az úszást az NDK-beli Braeber és a magyar Bakó előtt. Összetettben az NDK I. csapata vezet, 2. Magyarország, 3. Szovjetunió.

Az MHS rendezésében folynak a nemzeti és nemzetközi vitorlázórepülő-bajnokság küzdelmei. A 241 km-es hurokrepülés, az Alag—Miskolc—Alag távrepülés és a kettes hurokrepülés eredményei alapján a nemzeti bajnokság élén Várkövi áll Vadon és Kovács előtt. A nemzetközi versenyben a lengyel Adamek vezet, 2. Szeredai (Cskalov RK), 3. Petrőczi, Ganz-MAVAG.

Amszterdamban befejezéshez közeledik az IBM nemzetközi sakkversenye. A győzelmet a volt szovjet világbajnok, Botvinnik már megszerezte, miután az osztrák Robatsch legyőzésével 7 pontja lett. A két magyar közül Szabó döntetlenül végzett a szovjet Flohr ellen, Szilágyi viszont vereséget szenvedett a holland van Scheltingától. Botvinnik után a spanyol Pomar következik 5, Flohr pedig 4,5 ponttal.

Az Asztalos Lajos sakkemlékverseny befejezett játszmáinak eredményei: Paoli—Bukics 1:0, Dely—Haág 1:0, Kavalek—Csom 1:0, Bronstein—Lilienthal 1:0, Pelitov—Paoli 1:0, Bukics—Lilienthal, Bárczay—Flesch, Flesch—Bilek, Bukics—Ciocaltea és Lengyel—Navarovszki döntetlen. Az élcso-

Clarke ismét megelőzte Mecsert

Bécsben ismét találkozott az ausztrál *Clarke* és a magyar *Mecser*. Versenyüknek az idő nem kedvezett, az 5000 m-es futószámra esőben, elázott salakon került sor. A rossz pálya miatt *Clarke csak 13:41,8 p-es időt ért* el, de megelőzte Mecser Lajost, aki 13:55,2 p-et futott.

Konfár Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1960 APR 1
117

Konfár Gyula: Leányfej

GALGÓCZI ERZSÉBET:

Az eltévedt

Áprilisban, az első bombázás után bezárták Győrött az iskolákat.

Egész nyáron nem láttam mást a háborúból, mint a kondenz-csíkokat.

Ha kint kapáltunk a határban, a zúgás első hangjaira fa alá húzódtunk s számoltuk őket. Keskenyek voltak s kúsztak előre az égen. Volt úgy, hogy hetvenkilenc csíkot megszámoltunk.

Ha otthon voltunk a háznál, légiriadó alatt felszaladtunk a kertünk végére, a dombra, s néztük, hogyan oldják ki Győr felett a bombákat a Liberátorok. Győrt nem láttuk, eltakarta egy másik, magasabb dombsor, de légvonalban nincs messzebb öt kilométernél. A gép testétől elvált egy kis henger, néhány pillanatig láttuk, aztán csak egy zuhanó vonást, aztán felmorajlott a föld. Néha fölénkkeveredett a kéttörzsű amerikai vadászok s a Messerschmidtek között folyó légicsata.

A szomszéd Rudi bácsi ült a bunker szájában és félt.

mögé. A fiúk mind levente-korosztályúak voltak, két-három hetenként cserélődtek, s közülük négy mindig ott lakott a harmadik szobánkban, de a többiek is hozzánk jártak kártyázni udvarolni. Aztán egy éjjel eltűntek. Volt olyan is, aki két hét múlva visszatért az Alföldről. Egyszer az egyik elvitte apám sapkáját, mert hasonlított a katonasapkához. Ő nem tért vissza.

A konyhában két magyar katona lakott, két bevetés közötti pihenőn. Este szalmát vittek a pajtából, elterítették a konyhaföldön, azon aludtak. Reggel kivitték a szalmát. Förtelmes színű leveseket szoktak a tábori konyháról hazahozni, anyám mindig megtoldotta a kosztjukat. Pedig már mi is kezdtünk kifogyni mindenből. Aratás óta egymást érték a rekvirálók.

Az istállóban magyar tüzérek laktak, a lovaikkal együtt. A mi takarmányunkat etették.

A falu tömve volt katonával. A katonák piszkosak voltak, vánszorgók és keserűek.

És még mindig özönlöttek a visszavonulók,

A pápai országúton végtelen szekér-, meg autóoszlopok meneteltek. Meg ágyúoszlopok. A makadámút felfakadt s dőlt belőle a fekete genny. A mélyebb helyeken szálfákat fektettek rajta keresztbe, valóságos pontonhidat csináltak rajta, aztán egy-két menetoszlop a hidat is belegyúrta a sárba.

Minden este újabb százas katona érkezett a faluba s persze, aludni akartak valahol. Kezdetben még [illegible]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1960 AUG 12.

Konfár Gyula

/ 117

Konfár Gyula rajza

IRODALOM A KÖZÉPISKO

DIÁKSZEMMEL

Diákszemmel figyelem a diákokat, saját osztálytársaimat és gondolkozom azon, miért olyan kétségbeejtően tájékozatlanok, és miért olyan fásultak az irodalommal szemben. Az elsőre megfelelek: nem olvasnak. Egy-egy regényt esetleg igen. Legfeljebb kihagyják az unalmas részeket. Novellát is olvasnak néha. Verset egyáltalán nem, csak ami kötelező.

Elgondolkoztató ez a közönyösség.

Irodalmat tanulunk hét éve, de sokan azt sem tudják, mi az irodalom! Nem tanították meg nekünk, mi a Szép, csak elvárták, hogy megtanuljuk az életrajzokat, a definíciókat és egy-két (inkább kevesebb, mint több) verset. Ma a legtöbb diáknak a vers csak annyit jelent, mint egy képlet a kémiában, és ha meg kell tanulnia kívülről, éppolyan fásultan és unalmasan mormolja, mintha a fonálinga tulajdonságait magolná. A lelkiismeretes, pontos diák esetleg kifogástalanul definiálja a metafórát, vagy az allegóriát, és esetleg mond egy-két példát is már az általános iskolában agyonnyúzott és sokszor megúnt versek közül. (De ha nem v kötelező megtanulni, akk csak címeket sorol fel olyan eset is van, hogy cs a címeket tudja, nem is vasta a verset soha. De mi ez? Mi értelme ennek?

Eltelik egy év — az e osztálynak ugyanis irodalc elmélet címen ez az anya — és semmit sem kaptu az irodalomból. Csak a d betűs meghatározásokat t juk pontosan, de azt sem t juk, mit csináljunk vel Es másodikban komoly m ka vár. Irodalomtörté Olyannyira komoly, h meghaladja az erőnket. M azt se tudjuk mi az iro lom. Még semmit sem jel nekünk a vers, mert nem nítottak soha arra, hogy szeressünk a költészetben, mi már irodalomtörténe tanulunk!

Logikusan és pontosan, kétségtelen. Megtanulju hogy az első magyar nyel irodalmi emlék a Halotti B széd, és így fokról-fokra h ladunk Bornemisza Péteri Balassiig, megtanuljuk, hog ki volt Misztótfalusi Kis Mil lós, meg Szkhárosi Ho váth András. De nem fu csa ez kicsit? Tegyük fe valaki még sosem látott há zat és akkor tájékoztatóu megmutatnak neki egy kö vet: Látod, ebből lesz a ház Aztán mire a barlangoktó primitív földbevájt viskóktó eljut a modern tágas épülete kig, halálosan fáradt és se hogysem érti, minek kellet végignéznie az ősember ott honait.

Egy tizenhatéves diák nem képes megérteni, miért kell

SIMON LAJOS:

Hazatérő a küszöbön

Néha az ember annyira hirtelen
toppan az otthoni
küszöbre, hogy szégyenli üres tényerét,
lélekig elpirul: ó, kedveseim,
már csak a végső kocsit értem el...
Lába alatt a küszöböt nézi,
melyre szerencsétlen dédöregapja
szerencsepatkót kalapált.
Így vagyok én: így tértem haza
üresen, mindent odahagyva,
még szívem nehezékeit is,
hogy könnyedén felemelkedjem, szinte közétek
szemem testvérkéi, csillagok.
S most itt a küszöbön kedvem volna fütyörészni,
sírni vagy dalolni — ó, te ellágyulás!
Arcomon gyík szalad: hideg... Mi az? Talán a könny?
Nem, nem, csak erős ammónia száll:
trágyát raknak a szekérre a kertek alatt.

Kontár Gyula „Falu"

A VII. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás anyagából. Népmüvelés. 1963. I.

MDK

otthon
áncokt
gyébe
tánco
ási ór
beszám
atároz
llapíta
Miye
össztá
fizeth
nc ór
961. (
dosít
utas
kletér
társ
elügy
tt ha
zási
ktató
avisz
ő m
ni."
ben
unkai
tt t
legf
más
el n
leg
3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Konfár Gyula
NÉPSZABADSÁG

1962 DEC 15

1021

MISKOLCI MŰVÉSZET

A *Herman Ottó Múzeum* emeleti termeiben rendezték meg az idei — immár a hetedik — *Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítást.* Vannak, akik kétségbe vonják a tárlat „országos" jelzőjét, épp azt hozván fel érvül ellene, ami pedig a legnagyobb erénye: határozottan felismerhető helyi karakterét. A régebbi tárlatokon, igaz, jóval több neves alkotó vett részt, volt idő, amikor a megnyitók miniszteri részvétellel zajlottak, a fővárosi sajtó gyorsabban és több cikkben reagált a miskolci rendezvényekre, mint az idén. Viszont az is igaz, hogy azokban az időkben az itteni seregszemlék a Műcsarnok nemzeti kiállításainak kisebb arányú megismétlései voltak csupán, anyaguk összképe sajnálatosan nélkülözte a helyi atmoszférát.

A miskolci művészkolónia tagjainak a munkái a legutóbbi időkben mind erősebben rányomták a bélyegüket a kiállítások jellegére, az idén pedig alapjában meghatározzák annak arculatát. És ez már önmagában is színvonalat jelent, mert a miskolciak alkotásai nemhogy nem maradnak el a fővárosi jobb átlagtól, hanem többségükben magasan felülmúlják. Alkotóik lépést tartanak képi kultúránk fejlődésének az ütemével, érzik és élik a problémáit, s ritka őszinteséggel törekszenek a megválaszolásukra, a korszerű képi beszéd stílusának a kialakítására.

Ez azonban nem jelent holmi fordított előjelű uniformizálást. A miskolciak körében a természethű és a valóságot stilizáló festészetnek egyaránt vannak hívei. *Imreh Zsigmond* ma is hű finom pasztelltónusaihoz, amelyeket a látvány élménye ihlet, *Kunt Ernő* modern szellemben dolgozik, *Seres János* és *Ficzere László* pedig napjainkban új utakat keresnek a tájfestészetben. A fiatalok közül *Vati József* Domanovszky stílusát tekinti példaképének az emberábrázolásban, *Mazsaroff Miklós* a természethű piktúra híve, a hasonló szellemű parasztképekkel szereplő *Cs. Nagy András* viszont újabban, a Nyolcak mestereit tanulmányozva, modernebb megoldásokkal próbálkozik. *Varga Miklós* szobrain az antik szépségeszmény ihletése és Meggyessy erőteljes plasztikájának a hatása egyaránt felfedezhető, a legfiatalabbak közé való *Lenkey Zoltán* pedig merészen újszerű, igen kifejező *József Attila-illusztrációival* tűnt fel.

Kiemelkedően szerepel a tárlaton *Feledy Gyula* és *Tóth Imre*, akiket már jó ideje számon tart a művészeti közvélemény. Feledy erőteljes, határozott szerkesztésű kompozíciói sajátos módon egyesítik a monumentalitást, a modern ember belső fűtöttségű izgatott lélekrajzával *(Munka után, Pihenő)*, Tóth Imre *Afrika-sorozata* és háborús képe viszont kiváló példája annak, hogy a *modern felfogás, látásmód* — tehát nem csupán holmi külsőséges álmodern formanyelv — *milyen kiválóan szolgálhatja az agitatív, „beszélő" művészet célkitűzéseit.* Mélységesen humánus, végtelenül egyszerű kompozíciói alig néhány alakkal, de felettébb megragadó — távolról Derkovitsra emlékeztető — drámai sűrítéssel szólnak a háború borzalmai és a gyarmati elnyomás embertelensége ellen.

Szép számmal találkoztunk a kiállításon fővárosi és más tájakról való művészek alkotásaival. *Bernáth Aurél* svájci tájképével elnyerte a megyei tanács nagydíját, *Kurucz D. István* néhány ízes színvilágú paraszti életképet küldött be, abból a fajtából, amelyekkel a velencei biennálén nemrég értékes sikert aratott. A puha tónusok lírikusai, *Miháltz Pál* és *Jakuba János* festményei, *Csohány Kálmán* és *Raszler Károly* grafikái, a salgótarjáni *Czinke Ferenc* ipari tájábrázolásai, a tatabányai *Szlávik Lajos* igen szép portréja, vagy az immár vásárhelyinek számító *Szabó Iván* plakettjei eléggé meggyőzően tanúsítják a miskolci tárlatok iránti országos érdeklődést.

A modernebb megoldású művek közé tartoznak *Tar István* Moore művészete tanulságait felhasználó szobrai, *Konfár Gyula* határozott felépítésű tájképei, és főként *Somos Miklós* árnyalatgazdag, lefojtott színvilágú, bányász-kompozíciói *a mai élet korszerű ábrázolásának*, elsősorban a dolgozó ember, a munkásélet megörökítésének kiváló példái.

A helyi művészet fellendüléséhez elsősorban tehetséges alkotókra van szükség. De ez önmagában mit sem ér a szűkebb környezet biztató erkölcsi és anyagi támogatása, a hivatalosok és a közönség őszinte érdeklődése nélkül. Miskolc éppen az utóbbiak révén tudta megelőzni más vidéki központjainkat. Mert itt még a kisebb egyéni kiállításokat is a tanácsi vezetők nyitják meg, s a nagyobbak nem nyílnak az ipari vállalatok igazgatóinak a jelenléte nélkül. A város, a megye, sőt az üzemek is vásárlásokkal, megbízásokkal serkentik az alkotókat, okos mecénások módján, a téma meghatározásán túl, nem igyekezvén befolyásolni őket. Az európai hírű múzeumtól a legmesszebbmenő támogatást kapják, a helyi sajtó orgánumai bőséges helyet biztosítanak a róluk, rendezvényeikről szóló cikkeknek, rendszeresen közlik műveik reprodukcióit, velük illusztráltatják szépprózai írásaikat, sőt Miskolc igen színvonalas irodalmi folyóirata, a Napjaink néhány tagú szerkesztő bizottságában egy festő is helyet kapott. Aránylag sok a városban a magángyűjtő, aki határozott szándékkal vásárolja egyik-másik művész alkotásait.

Ezt a széles körű érdeklődést és sokirányú pártfogást a helyi alkotók nemcsak műveikkel viszonozzák, hanem azzal is, hogy tevékenyen részt vesznek a közönségnevelő kultúrmunkában (például, többen vezetnek üzemi köröket). S ha a fiatalabb nemzedék még kevésbé aktív ezen a téren, az nem baj. Ők erejük javát tehetségük kimunkálására kell hogy fordítsák, amihez művészetpolitikánk felső fórumai is minden támogatást megadnak. Alig van a tehetséges miskolciak között, aki Munkácsy-díjat vagy Derkovits-ösztöndíjat ne kapott volna, települ épületeit az *Alap* — legalábbis részben — megújította. A *Képcsarnok*, felismerve a borsodi művészek munkájának a jelentőségét, és a benne rejlő lehetőségeket, az idén boltot nyitott a városban, amely nemcsak színvonalas művek propagálásával és terjesztésével szolgálja a *jó* művészet ügyét, hanem alkalmasint otthont nyújt egyéni bemutatkozásoknak is (most éppen *Lukovszky László* kiállításának).

Ha a miskolci művészkolónia továbbra is az eddigi lendülettel és eredményességgel működik, előbb-utóbb bizonyára valóra válnak híveinek távolabbi tervei: a városban művészeti gimnázium létesítése (az utcák külső képét, dekorációit látván, bizony, elkelne ide egy olyan iskola, amely kellő számú kirakatrendezőt, dekoratőrt és más, művészi ízléssel bíró fiatalt képezne ki) és a helyi képtár felállítása. Ez utóbbinak a létrehozása igen sürgető, lévén, hogy a múzeum csak kevés műalkotást tud befogadni, a helyszűke nem ad módot arra, hogy megfelelően gyűjtsék és főként kellően bemutathassák élő művészetünk — köztük főként a miskolciak — alkotásait. A kiváló *Kmetty János* nemrég ajándékozta munkáinak szép gyűjteményét a múzeumnak, s a Nemzeti Galéria raktári anyagából is bizonyára jutna a létesítendő miskolci képtár számára. Ennek megvalósulása mind a helyi kultúra fellendülése, mind pedig — engedtessék meg a jogos bizalom — a miskolci művészet majdan megírandó történetének a szempontjából egyaránt igen fontos.

R. R.

NÉPSZABADSÁG

AZ ÚJ KRESZ-RŐL

A fő szabály: elsőbbség a jobbról érkező járműnek

Az új KRESZ-ben megszűnik az útvonalak jelenlegi bonyolult rangsorolása: *1963. január 1-től csak főútvonalak és mellékútvonalak lesznek.* Ezzel egy időben lényegesen csökken a főútvonalak száma, s nő a mellékútvonalaké és az egyenrangú kereszteződéseké. Teljesen logikus, hogy a modern közlekedésnek ezt a formáját egyértelműen kell szabályozni. Ilyen szabály az úgynevezett *jobbkéz-szabály:* ha egyenrangú utak kereszteződnek, *annak a járműnek van elsőbbsége, amely jobb felől érkezik,* függetlenül attól, hogy milyen irányban kíván tovább haladni.

A jobbkéz-szabályt a régi KRESZ-ben is megtaláljuk. Egyenrangú utak kereszteződésénél érvényesült is ez a szabály, természetesen azokkal a megkötöttségekkel együtt, amelyek egész közlekedésünkre nehezedtek. Elég, ha utalunk arra, hogy az elsőbbséget számtalan egyéb szabály is korlátozta: a villamosnak — egyenrangú utakon is — elsőbbsége volt a trolibusszal és az autóbusszal szemben, a trolibusznak az autóbusszal szemben, s mindhárman elsőbbséget élveztek a többi járműhöz képest. Az autóbusz- és trolibuszvezetők nemcsak éltek, gyakran vissza is éltek ezekkel a korlátlan előnyökkel.

Most elesnek a formális kötöttségek, egyenrangú utak kereszteződésében egyetlen fő szabály marad: *előny jobbról.* Más az elbírálás természetesen az olyan egyenrangú útkereszteződésekben, ahol a forgalmat rendőr vagy rendőrlámpa irányítja. Minden esetben elsőbbsége lesz kevés, de megkülönböztetett járműnek, és az egyenrangú utak kereszteződésénél a bal felől érkező villamos is előnyt élvez más járművekkel szemben. Az áthaladási elsőbbség megadására kötelezett jármű nem zavarhatja az elsőbbséggel rendelkező járművet és nem kényszerítheti sem indokolatlan sebességcsökkentésre, sem a forgalmi sáv megváltoztatására. Ezzel lényegében minden fontosat elmondtunk a jobbkéz-szabály előírásairól.

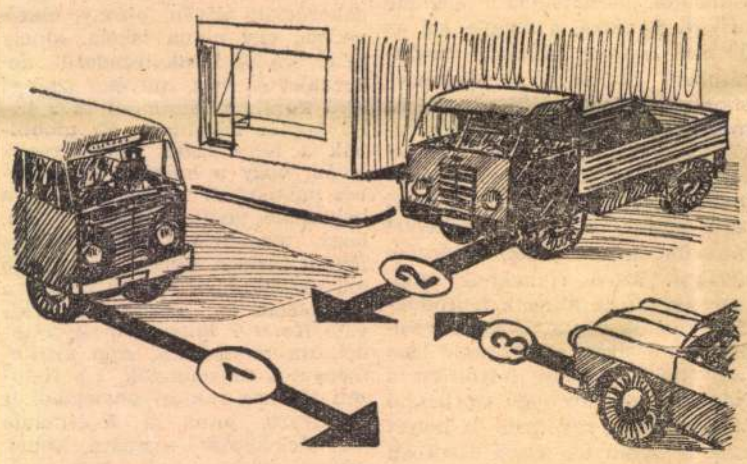

A három egyszerre érkező kocsi közül az áthaladási elsőbbség megfelel a kocsi számozásának: az 1-es kocsinak elsőbbsége a 2-es számúval, a 2-esnek a 3-as számúval szemben.

Szabatosak, világosak tehát az előírások, *a gyakorlatban azonban sokkal bonyolultabb a helyzet.* Mindenekelőtt gondot okoz a gépjárművezetőknek, hogy számos nagy forgalmú mellékút — Budapesten például a Wesselényi, a Majakovszkij, a Baross, a Petőfi Sándor, a Csanádi utca stb. — forgalma szinte vetekszik a főútvonalakéval. Hogyan érvényesül a jobbkéz-szabály ezeken a mellékutakon, amelyekbe megannyi utca torkollik?

Ezzel kapcsolatban a közlekedésrendészet szakemberei két körülményre hívják fel a járművezetők figyelmét. Az egyik: *a jobbról való előnyt nem szabad azonosítani a főútvonalaknak biztosított előnyökkel.* A főútvonalakon ugyanis a járműveket a betorkolló utak sarkán elhelyezett *„Állj! Elsőbbségadás kötelező!"* — vagy *„Elsőbbségadás kötelező!"* tábla védi a baleseti veszélytől. Az egyenrangú mellékutak kereszteződésénél — éppen az egyértelmű jobbkéz-szabály miatt — ritkábban találunk majd ilyen jelzéseket. Azokat a veszélyt, tilalmat jelző, utasítást és útbaigazítást adó táblákat, amelyek ma még az egyenrangú utak kereszteződésénél vannak, fokozatosan leszedik, kicserélik. Ott, ahol tisztán be lehet látni a kereszteződést, semmilyen tábla sem kerül a régi helyébe. Másutt — főként a nagy forgalmú mellékútvonalakba torkolló utcáknál, ahol a forgalmi viszonyok ezt megkövetelik — *„Állj! Elsőbbségadás kötelező!"*, illetve *„Elsőbbségadás kötelező!"* táblákat helyeznek el.

A másik körülmény az előbbiekből adódik: az új KRESZ nem adhat receptet a jobbkéz-szabály érvényesítésének tucatnyi formájára. Ezt a szabályt *a mindennapok gyakorlatában* kell megtanulni és megtartani.

Az új KRESZ az eddigieknél jobban bízik a járművezetők egyéni ítéletében, ezáltal nagyobb felelősséget is ró rájuk. Ha valahol, akkor a jobbkéz-szabály megtartásánál nagy szükség van a felelősségérzetre. Sajnos, ma még gyakran az ellenkezőjét tapasztaljuk. Budapesten éppen ezt és a hozzá hasonló szabályokat sértik meg a leggyakrabban, ebből adódik a balesetek 32 százaléka.

Mindannyian ismerjük azokat a „ki, ha én nem?" gépkocsivezetőket, akik nem képesek eltűrni maguk előtt a másik kocsit, rendkívül agresszívak, hideg, számító módon belehajtanak a gyalogosok tömegébe, vagy éppen elviharzanak az elsőbbséget élvező társaik kocsija előtt. Az ilyen vezetők mindenáron be akarják bizonyítani ügyességüket, bátorságukat, közben teljesen megfeledkeznek arról, hogy nem a gyorshajtáshoz kell az ügyesség és a lélekjelenlét, hanem a baleseti veszély felismeréséhez és elhárításához. A magas összegű bírságolás remélhetőleg jó orvosság lesz a hetvenkedő gépkocsivezetők „kigyógyítására".

De milyen legyen a jogi elbírálás az egyenrangú útkereszteződések szabályainak megsértőivel szemben? Ezt még nem fogalmazták meg a jogászok. Annyit azonban máris elmondhatunk: az *emberség mértékével mérve* egyre megy, hogy az egyenrangú útkereszteződéseknél kinek a hibájából következik be a baleset. Más szóval: nem elég kétséget kizáróan megállapítani, hogy kinek volt előnye. *A baleseteket meg kell előzni!* Ebben nagy szerep jut azoknak a gépjárművezetőknek — s ők vannak többségben —, akik ma is figyelmesen és körültekintően vezetnek. Elsősorban tőlük várjuk a közúti közlekedés egyik legfontosabb szabályának, a jobbkéz-szabálynak mind körültekintőbb érvényesítését.

Kőszegi Frigyes

a gyár

ték újabb ötszáz ember foglalkoztatását. Igen, így dolgozik egy modern vezető [illegible] azért mindehhoz kell még [illegible] plusz Gal-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Konfár Gyula

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1965 JUN 20.

1021

1965. JÚNIUS 20., VASÁRNAP

KONFÁR GYULA: MARTINÁSZFEJ

1965. JÚNIUS 20., VASÁRNAP

Ismét rekordra készül

Juhász István pankotai kombájnos

A Pankotai Állami Gazdaság legjobb kombájnosai az országos versenyben évek óta előkelő helyezést értek el. *Barna* László a múlt évben harmadik volt, s az első öt között szerepelt *Juhász* István. Barna László betegsége miatt az idén valószínűleg nem vehet részt a betakarításban. Juhász István a tavalyi idényben mintegy tízezer mázsa gabonát aratott és csépelt. A nagy munka fáradalmait csehszlovákiai jutalomüdülésen pihente ki, s utána friss erővel látott a gépeknek az új idényre való előkészítéséhez. Ezen a nyáron szeretné megdönteni rekordját. Ennek előfeltételét szocialista szerelőbrigádja — amelynek ő a vezetője — jó munkával teremtette meg. A kombájnok minden „porcikáját" átvizsgálták, kijavították s indulásra készen állnak a gépek.

Juhász István még fiatal, de már tapasztalt szakembernek számít. Több mint egy évtizede dolgozik a Pankotai Állami Gazdaságban. Tudja azt, csak akkor arathat jól, ha egyenletes, sima gabonatáblán futhat kombájnjával. Az eredményekben tehát a traktorosok, a vetőgépkezelők is osztoznak, akik gondos talajelőkészítéssel és vetéssel járultak hozzá a jó termés megalapozásához. Nemsokára beérnek a gabonák s akkor a kombájnosoké lesz a szó, rájuk figyel az ország. A most meghirdetett kombájnosversenyben Juhász István ismét az elsők között akar lenni.

Szocialistabrigád-r
és pártépít

Konfár Gyula
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SEP 23

VAS NÉPE
Szombathely

Derkovits-ösztöndíjjal tanult... 1021

Konfár-képek Győrben

Érdekes képzőművészeti esemény színhelye volt pénteken este a Képcsarnok Vállalat győri kiállítási helyisége. Először mutatkozott be ugyanis önálló, kamarajellegű kiállításon Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész alkotásaival.

A szerény, fiatal művész, akit Kmetty, Ényi és Domanovszky oktattak a mesterség titkaira, már eddig is jelentős sikereket könyvelhet el. Többek között 1960—63 között Derkovits ösztöndíjjal tanult Romániában, Olaszországban, Angliában, Hollandiában és Lengyelországban.

Élete első egyéni kiállítását 1964-ben, Londonban rendezte meg. Egy angol képkereskedő 100 képét meg is vásárolta. De szerepelt a Velencei Biennálén. Alapító tagja a „kilencek" művészcsoportnak.

zentai

1969. szeptember 23. Kedd

Halmosi, Farkas, Po
Dragasics.
Nagy K. tárgyilagos
tűnően bíráskodott.

—

Diósgyőrbe

játszott vasárnap a m
utánpótlás labdarúgóv
tott az NB I-es DVTK ellen.
Az utánpótlás-válogatott: Hajdu — Bálint, Ruzsinszki, Megyesi (Fejes), Halmosi, Vidáts, Szabó S, Kocsis Répás, Müller, Nagy összetételben szerepelt és 4:0-ás félidő után végeredményben 6:0 arányban győzött. Góljait Szabó S (2), Halmosi (2), Müller és Kocsis szerezték.

Kézilabda-eredmények

NB I női: Savaria Cipőgyár—Almásfüzitő 17:7. — **NB II férfi:** Győri Magasépítők—Sz. Spartacus 25:12.

Konfár Gyula

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 2 11

MAGYAR HÍRLAP

Budapest

KONFÁR GYULA MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból nyílt pénteken kiállítás a Képcsarnok Vállalat győri bemutatótermében.

CSEHSZLOVÁK KÓRUS ÉS NÉPI ZE-

Konfár Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 2 0

NÉPSZAVA
Budapest

HORIZONT

— A Képcsarnok Vállalat gyűri bemutatótermében pénteken kiállítás nyílt Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból.

— Péntek este az „ősi iskolavárosban", Sárospatakon lampionos felvonulással, a történelmi emlékekben gazdag Rákóczi-vár udvarán megnyitották a sárospataki kulturális napokat. A városban először rendeztek ilyen ünnepséget, amelyre az ország minden részéből érkeztek vendégek, elsősorban volt pataki diákok. Az ünnepi megnyitót látványos műsor követte.

A
nagy érdekl
beszédében részl
foglalkozott a nemzetközi
helyzet valamennyi alap-
vető fontosságú kérdésé-
vel. Leszögezte, hogy a
Szovjetunió és a szocialis-
ta országok *igen nagy fon-
tosságot tulajdonítanak az
ENSZ tevékenységének*, és
a maguk részéről minden
támogatást megadnak a
világszervezetnek e fel-
adat teljesítéséhez.

Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1960 DEC

Szocialista Művészetért

1021

KILENC MŰVÉSZ kiállítása a Műcsarnokban

A Műcsarnok az idei kiállítási évadot kilenc művész, éspedig öt festő: Konfár Gyula, Ridovics László, Sarkantyú Simon, Szabó Zoltán, Vati József s négy grafikus: Csohány Kálmán, Raszler Károly, Reich Károly és Stettner Béla együttes kiállításával nyitotta meg. A csoportkiállításon részt vevő művészek neve nem ismeretlen, gyakran szerepelnek mind hazai, mind külföldi kiállításokon. Csoportkiállításuk nem alkalomszerűen jött létre, nem is közös stílusuk indokolja kollektív szereplésüket, baráti szálak fűzik össze őket. Barátságuk alapja elsősorban közös világszemléletük. Közös világszemléletükből következik, hogy azonos művészetszemléletet vallanak. Ezt az eszmei közösséget kívánták együttes kiállításukkal is hangsúlyozni.

Plesnivý Károly iparművész megnyitó beszédében a következőkben jelölte meg a kiállítók közös célját: „Szocialista társadalmunk művészetének kialakításán tudatosan és őszintén fáradoznak... olyan művészetet akarnak, amely elsősorban itthon és saját magunknak készül, mégis része, a világ — és ahogyan mostanában sokat emlegetik — Európa művészetének. Megtanulták és tudják, hogy a művészetet mély társadalmi erők, indítékok formálják, s minden társadalom a maga művészetét nehezen, ellentétek, harcok közepette szüli meg."

Kiállított műveikben művészetszemléletük megvalósításának eddig elért eredményeit mutatják be. Eredményeiket a kiállítók maguk sem tartják véglegesnek, csupán egyik, túlzás nélkül hozzátehetjük, jelentős állomásnak.

A kiállítás mind műfaj, mind a művek tárgya tekintetében változatos. Táblaképekkel, freskó- és mozaiktervekkel szerepelnek a festőművészek, a grafikusművészek pedig irodalmi művek, gyermekmese és tankönyvek illusztrációit, valamint önálló grafikai munkákat állítottak ki. A festmények és a grafikai munkák jellemző vonása, hogy a csoportkiállítás művészei egyaránt fogékonyak a társadalmi valóság és a természeti valóság témái iránt. Korunk társadalmi kérdései, a munka és a munkás ábrázolása gyakran készteti alkotásra őket, de a bensőségesebb témák iránt sem váltak érzéktelenné: erről tájképeik, csendéleteik és portréik vallanak.

A kiállítás anyaga azonban nemcsak műfaj, tárgykör tekintetében változatos, hanem a művészi mondanivaló kifejezésének módjában is. Nem vetik el a hagyományos kifejezésmódot, az ábrázolást, de nem idegenkednek a modern irányzatokat jellemző szín, forma felfokozásától sem, hangsúlyozzák a kép szerkezetét. A két kifejezésmódot művészi mondanivalójuk meggyőző tolmácsolása érdekében dialektikusan alkalmazzák. A közös vonásokat az egyes művészek egyénisége színezi.

A kiállítás meggyőzően tükrözi a kilenc alkotó művészi és emberi magatartását, valamint azt a küzdelmet, amelyet világ- és művészetszemléletük meggyőző kifejezéséért folytatnak. Legértékesebb vonásuk, hogy művészetükben a realista szemléletet, a szocialista humanizmus gondolatát kívánják korszerűen érvényesíteni.

ÚJVÁRI BÉLA

tta Mihály András operáját, az t, melyet a szerző Hubay Mik- edves" című drámája nyomán két főszereplő: Házy Erzsébet nt Lakatos Gabriella és a két Réti József és Várhelyi Endre Bojár felv.)

Tanács a fényreklámok színösszeállításához: különös figyelemfelkeltő erejük van az ún. kontraszt, másnéven kiegészítő vagy komplementer színeknek. Ezek a színpárok (fehér és fekete, piros és zöld, sárga és kék) kölcsönösen erősítik egymás hatásfokát.

SOPHIA, VAGY MASTROIANNI?

A közönség megtartásának további tárgyi feltételei a homlokzat és a portál korszerű reklámobjektumai.

A legősibb, egyben ma is leghatásosabb futó-műsor hirdetési mód: a nagyméretű figurális festett plakát a homlokzaton. E módszer alkalmazásánál azonban szigorú kritikával kell élni. Csak a valóban elsőrendű grafikusok keze alól kikerülő plakátokat szabad kihelyezni, mert egy Sophia Loren fej, amely a művész jóvoltából inkább Mastroiannihoz hasonlít, többet árt a filmnek, mint használ. Az emberek szeretnek általánosítani. Egy ilyen primitíven festett, felismerhetetlen figuráról a film minőségére következtetnek vissza.

Ahol nincs megfelelően képzett grafikus, de a homlokzat alkalmas a nagyméretű festett plakátok kihelyezésére: alkalmazzuk a betűs grafikát. Ez azonban egyáltalán nem jelenthet megalkuvást a színvonalban. A betűgrafikusnak legalább olyan otthon kell lennie a betűírásban, mint a figurális festőnek a maga szakmájában. A betűk formájának, nagyságának, a színösszeállításnak rendkívüli reklámértéke van a film szempontjából.

A nagyméretű festett plakát előnye, hogy jól látható az úttestről, a járművekről és a járdáról is. Éppen ezért esti megvilágításáról maximálisan kell gondoskodni. A reflektorokkal történő megvilágítást azonban soha ne a reklámtábla széléről, hanem a járdaszegélyről alkalmazzuk, mert ez a fény (elegendő fénymennyiség esetén) megfelelően oszlik el az egész megvilágított felületen, és nem okoz fény- és árny-pamacsokat.

SAKK

JNOKI MÉRKÖZÉSEKRŐL

édelem

Sötét
Boda Gábor
Bp. Művész SK

a6 5. a4,b6 6. Hf3,Hbd7 7. Fg5,Fe7 8. l1. Ve2,h6! (Sötét a statikailag szé- a ellenjátékot kezd a rosszul épített **. Hd1,Vc7 14. c3,d5! 15. Fb3,d:e 16. Fc2,Bcd8 20. Ba3,Fd4 21. Bg3??(Kh1), 24. Hg4??,V:h3+** Világos feladta, a m hiába kiváló szobrászművész, jó lecsapva gyors győzelmet faragott.

védelem

Sötét
Simonits József
Csemege SK

:3,Hge7 5. d3,Hg6 6. g3,a6 7. Fe3,Fe7 ték, mikor a Vezérszárny még fej- **I:d4,Bf7 13. Bc1,Ff6 14. Hce2!d5? 15. Bc5,Fb7** (Sötét látszólag rendezte állt; aktívabb tisztjei szinte hibázásra **Fg5?? 20. He6!,Vd6 21. H:g5,Bf5 22. 5. F:d4,Fc6?? 26. Be1!!** Sötét feladta; n.

versenyen játszották

védelem

Sötét
Kiss Ferenc
Bp. Művész SK

c4,Fg7 5. Hf3,Fg4 6. 0—0,0—0 7. Vd3, ! 11. Fg3,H:g3 12. f:g?(h:g),He5! 13. nge volt a 12 lépés f:g) **14. h3, Fd7 Bae1,h5!! 19. He2,h:g 20. H:g,F:g4 21. . Kf2,f5!!** Világos feladta, tehetetlen támadás ellen. Kiss Ferenc fiatalos lzett ifjú ellenfelét. Értékes játszma. asszikus, szépen kezelte a megnyi- készítést és a lebonyolítást.

ERDEI NÁNDOR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Konfár Gyula
CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP
1964 DEC 6.

1021

(Égető János felv.)

KONFÁR GYULA: FEJ

Jóború Magda.

Eredményes munkát végzett az UNESCO-közgyűlés

A napokban érkezett haza Párizsból, az UNESCO közgyűléséről dr. Jóboru Magda, az UNESCO magyar nemzeti bizottságának elnöke, akit a közgyűlés az UNESCO végrehajtó tanácsának tagjává választott.

Mint az MTI munkatársának elmondta, a négyhetes közgyűlés tanácskozásainak középpontjában a fejlődő országok elsősorban az afrikai államok megsegítése állt.

— AZ UNESCO nagy fontosságot tulajdonít ennek a támogatásnak. Ezt bizonyítja, hogy költségvetésének körülbelül felét, az ENSZ-től rendelkezésre bocsátott, úgynevezett technikai segélyt és speciális alapot pedig szinte teljesen a fejlődő országok javára használja fel.

— Az UNESCO öt fő működési területe a nevelés, a természettudomány, a társadalomtudomány, a kultúra és az információ. Ezek közül már a korábbi közgyűlések elsőbbséget biztosítottak a nevelésügynek.

— Nevelésügyi téren központi feladat az írástudatlanság felszámolása — állapítja meg a párizsi tanácskozás. Ezért az UNESCO világkampányt készít elő. Behatóan foglalkozott a közgyűlés a közoktatás tervezésével. Egy évvel ezelőtt Pá-

Körülmény

1 A

Amikor a kora tavaszo ottjártam, a nagymágocsi Hu nyadi Tsz-ben, *Makai* Feren azt mondta nekem: egy é múlva nem marad ember közösben. A szövetkezetnel náluk nincs jövője, hiáb törik magukat egyesek. Jobb volt egyénileg. Vitatkoztunk mert a nagyobb jövedelem elérésének feltételei már ot is megvoltak. Az elnök, *Nacs* Bálint ezeket próbálta felsorolni. Makai Ferencet azonban nem sikerült meggyőzni egyre csak a magáét hajtogatta: jobb volt egyénileg.

— *Talán, ha mindenki úgy dolgozna, mint én, dehát egyesek csak a napot lesik. Meg hát rosszak a körülmények is.*

Egyébként a szövetkezetben valóban nehéz volt a helyzet, tehát Makai Ferenc jogosan elégedetlenkedett. Bár akkor is eltúlozta a nehézségeket. De mert dolgos ember, volt tábora. Különösen az tetszett egyeseknek, hogy Makai a vezetőknek is „beolvasott".

A napokban megint ott jártam a szövetkezetben, és véletlenül Makai Ferenccel is összeakadtam. Régi ismerősként üdvözölt, de néhány perc múlva már a kérges tenyerét mutatta.

— *Látja, ilyen egy paraszt keze.*

Tudtam, hogy mire céloz.

— *Mindig is ilyen volt*

Konfár Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296. 188-301

1964 MÁR 19

MAGYAR NEMZET

Hosszú cikkben méltatja a Daily Telegraph képzőművészeti kritikusa Konfár Gyula és Schéner Mihálynak a londoni Grosvenor képtárban megnyílt kiállítását.

1021

Konfár Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 OKT 15.
FÖLDMŰVELŐ

1021

Segítséget, tanácsot kívánunk adni olvasóinknak, amikor elindítjuk lapunk új rovatát. A képzőművészet különböző kifejezési formáit mutatja be sorozatunk.

Képeink:
Fent: Konfár Gyula: Fésülködő lány

Lent: Mácsai István: Munka közben

Ismerkedés a képzőművészettel

AZ OLAJFESTMÉNY

Az olajfestmény a legismertebb és legelterjedtebb a képzőművészeti alkotások közül. A vásárok, piacok árusai, a giccsekkel házaló vigécek is *„eredeti olajfestménynek"* mondják gyatra mázolmányaikat, még akkor is, ha a fénylő zsíros folt egy darab szalonnabürkéről került a képre.

Az olajfestmény valóban egyik legnemesebb festői, művészi eljárás. Pedig nem is nagyon régi. Az ókori népek, egyiptomiak, görögök, rómaiak, tudomásunk szerint nem ismerték, legalábbis nincsenek róla adataink. Sokféle festési technikát használtak a régiek, de olajjal nem festettek.

A festéket az alapon — fal, deszka, fémlemez, vászon stb. — valamilyen kötőanyaggal rögzíti a művész. Legtöbb esetben a kötőanyagról nevezik el az egyes eljárásokat, festési módszereket. Van *enyves festés, tojástempera, gumitempera, viaszfestés, vízfestés*, és köztük a művészek által leginkább kedvelt: az *olajfestés*. Kötőanyaga a gyorsan és szépen száradó olaj, legtöbbször a kender- vagy a lenolaj.

Eleinte nem képeket, hanem szabadban használt vagy elhelyezett tárgyakat, *szobrokat, címereket, pajzsokat, zászlókat* festettek így, hogy megvédjék őket széltől, esőtől. Használták az olaszok, németek, angolok, franciák, mégis feltalálójának *Jan van Eycket* tartják, talán azért, mert igazán művészi módon ő alkalmazta először.

Használata azután nagyon gyorsan elterjedt. A festők hamarosan észrevették, hogy az olajképnek nagyon szép fénye van, hogy nagy művészi szabadságot biztosít, mert *minden más festési módszer hatását el lehet vele érni.* Lehet vele úgy festeni, mint az akvarellel (vízfestés); könnyedén és csillogóan, vagy mély és sötét hatásokat elérni. Lefesthetjük vele a sötét szobasarkok árnyékait éppúgy, mint az erdők barna homályát, vagy a folyó vizén megcsillanó röpke napsugarat.

A jó, értelmes, sokat tudó szerszámhoz hasonlíthatnánk leginkább. De nincsen olyan szerszám, amelyik magától elvégezze a munkát, amelyikhez ne kellene tanult, tapasztalt, hozzáértő mester. *A kontár bizony kontármunkát végez a legjobb szerszámmal is.* Nagy tudás, sok tapasztalat, eleven tehetség kell a valóban művészi olajfestmény alkotásához.

Nálunk, *Magyarországon*, a középkorban alkalmazták először ezt az eljárást. Templomok oltárképeit, nagyúri kastélyokba az ősök arcképét, várak nagytermeibe a címereket festették vele. Amikor a múlt század elejétől kezdve a nemzet a függetlenségért küzdött, virágzásnak indult festészetünk, és benne az olajfestés is. A század második felében *Munkácsy Mihály* már világhírt szerzett olajképeivel a magyar képzőművészetnek. Olajjal festette képeit *Székely Bertalan*, történelmünk nagy eseményeinek megelevenítője, *Paál László, Mednyánszky László, Szinyei Merse Pál*, a nagybányai művésztelep festői, *Ferenczy Károly, Csontváry, Derkovits Gyula, Csók István, Szőnyi István* — hogy csak néhányat említsünk a legnevesebbek közül.

Mai élő művészeink is nagy tehetséggel és tudással festik olajképeiket. Az olajfesték egyformán alkalmas arra, hogy a legapróbb részleteket is finoman kidolgozza a művész, mint a mellékelt *Mácsai-kép* mutatja, és arra, hogy nagy tüzű, belső mondanivalóját, mint *Konfár Gyula*, vastagon, erőteljesen, a részleteket éppen tömörség és célratörés érdekében elhagyva fejezze ki.

Az olajfestmény maradandó alkotás, esetleg nemzedékek családi kincsévé válik vagy nagyobb közösségek becsült értéke lesz. Éppen ezért csak az igazán művészit érdemes megvásárolni.

— cz —

duc jár éjszakánként zsákmány után.

A legfrissebb jelentések szerint a lázadók ellen kivezényelt kormánycsapatok parancsnokai tárgyalásokat kezdtek az El Hadzs vezette felkelők tisztjeivel, majd visszatértek csapataikhoz.

Mócz Menyhért

szont súlyosbítja a gumiabroncs és az üzemanyag — különösen a gázolaj — hiánya. Utóbbi *állandó nehézséget okoz nemcsak a szállításban, hanem az őszi szántási és vetési tervek végrehajtásában is.*

— Mi mindent megteszünk a tervek teljesítése érdekében, a gumiabroncsot és a gázolajat azonban nem tudjuk előállítani, ezért az arra illetékesektől

a téeszben — első az eredményes m
másik feltétel ped
karbantartása. Mi
baton déli tizenké
te hatig végezzük
lező karbantartást.
dás miatt alig v
munkakiesés.

— És tanulunk

tanítunk. Öten végzik az általános iskola hetedik és nyolca-

vekedett az elvetett őszi búza területe is.

nytelen éjszaka...?

talpat a barázdaszegélyre célozgatta, időnként hátrafordult, a hátsó lámpák fényében fürdő tárcsát figyelte. A motor fülsértő berregése, a nehéz lánctalpak csikorgása betöltötte a fülkét, súlyosan telepedett az idegekre. Szállt az erős hang a sík földek, szántások felett, beférkőzött a közeli tanyákba s az emberek álmába beleszőtte a küzdelmes munka zaját. Később megállította a gépet, a motor zaja lehalkult.

— Ki kell piszkálni a földet — mutatott hátra.

resztben diszktillerezünk. Így azután jó sima lesz a föld. Igaz, hogy kényelmesebb lenne, meg a gép sem ugrálna ennyire, ha abban az irányban mennék én is, ahogyan tavaly szántottak meg vetettek. De nézze, a mi vetőgépeink, meg kombájnjaink dolgoznak majd itt is. Ha én most keresztbe tárcsázok, az csak nekem rosz, a többi már jó sima földön jár majd és kevesebb lesz a meghibásodás, géptörés.

Talán fél táblahosszat men-

néhány méter után ismét elakad. A motor lehalkul.

— Nem megy, az anyját! Még két forduló hiányzik — mondja lehangoltan.

Néhány pillanatig gondolkozik. — Megyünk! Itt van az ekém is, szántani még lehet. Mert nem bírom a tétlenséget — mondja azután. — De talán együnk előbb néhány falatot, mert vacsorázni elfelejtettem — teszi hozzá.

— Éjszaka nem szokták ellenőrizni a munkáját? — kérdezem.

— De kijönnek elég gyakran. Az igazgató éppen tegnap éjjel is itt volt. A Vörös Csillag Tsz-ből is meglátogatnak néha.

— Szoktak valamit hozni magukkal?

— ?

— Hát mondjuk kannában jó meleg teát vagy kávét? Hiszen kocsival jönnek.

— Azt nem hoznak.

— Pedig gondolom jólesne. mert hidegek már az éjszakák.

— Hát az jólesne.

— Régen dolgozik ezen a gépen?

— Majd két hónapja. Végig kettős műszakban, meg vasárnap is. Azelőtt G—35-ösön dolgoztam. Szerettem volna én is univerzál gépre ülni, hiszen 1950. a Ceglédi Gépállomás megalakulása óta eleget rázott a körmös. Fájt már nagyon a gyomrom. Most aztán ezen a gépen dolgozom, váltóban. Persze ez nem olyan kényelmes, mint a Zetor, de szeretem ezt a gépet. Olyan biztonságos, nagy erő van benne, meg aztán fedél van az ember felett.

— Nem álmosodik el éjszaka?

— Én nem, jól bírom. Van ugyan néhány traktorostársam, akik nem bírják végig az éjszakát. Úgy csinálnak, hogy amikor nagyon álmosak, leállnak és fél—egy órát alszanak. Helyesen teszik. Inkább egy csöppet pihenni, mint menet közben elaludni és tönkremenjen a gép. Na, befejeztük a vacsorát — mondja. — Hiszen bál után sem vacsoráznánk előbb. Akkor induljunk!

A szomszéd terület kukoricatarló. Hosszú a tábla, a hatodik fordulóban vagyunk,

A gép lámpáinak

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 JUN 23
Konfár Gyula
NÉPSZAVA
festő

1021

KIÁLLÍTÁSI KALAUZ

Konfár Gyula képei Veszprémben

Negyedik önálló kiállításán, a veszpremi *Dési Huber Teremben*, mindenekelőtt magatartásbeli következetességével: szemléletmódjának és stílusának követhető *folytonosságával* érdemli ki elismerésünket *Konfár Gyula*. A változatlan jellem azonban korántsem jelent változatlan arcot: most bemutatott képei többek is, mások is a korábban látottaknál. E piktúra fejlődésének természetét leginkább a növekvő fához tudnánk hasonlítani, ahol a törzs új rétege a megelőzőből nő ki, magábaépítve, de egyben meg is haladva az abban felhalmozódott minőségeket.

Konfár művészete is *egyszerre járja a változatok és a fokozatok útját;* művei egyfelől folytatják és kiegészítik, másfelől viszont elfedik, sőt, ki is szorítják egymást. Nem a befejezettség, illetve a befejezetlenség húz közöttük határt, hanem az érzelmi, hangulati, gondolati tartalmak kifejezésének fokozatai.

E sajátos törvényű fejlődést a festői alkat és törekvés indokolja. Konfár Gyulában összefonódik a líra és a gondolat művészi és emberi jellemének *egyenrangú* eleme a szenvedélyes vérmérséklet és a dolgokat elemezni, uralni szándékozó intellektus. Számára természetes az a festői magatartás is, amely a látvány keltette élményt elsősorban hangulati-érzelmi tekintetben áknázza ki, de nem idegen az olyan nézőpont sem, amely a tapasztaltak gondolati tisztázására helyezi a hangsúlyt.

Amikor egy-egy témáját képpé érleli, többnyire mindkét oldalról, érzelmileg is, gondolatilag is birtokolni óhajtja tárgyát, s ezért olyan *összetett* képi struktúrát keres, melyben az ábrázolt jelenség egyszerre tükre a valóságnak és a valóságfelettinek. Ez a magyarázata, hogy Konfár szüntelenül alakítja, variálja, új meg új összefüggésekbe rendezi motívumait, amelyek így szükségképpen módosítják, esetleg el is vesztik eredeti jelentésüket. Műveire — de egész munkásságára is — ilyetén nem a harmónia, hanem a formaelemek ötvözéséből, pontosításából, kifejezőerejének növeléséből adódó *belső feszültség*, kolorisztikus mozgalmasság a jellemző, amelynek sodrában a befejezettnek tetsző ábrázolás is mozzanatértelmet kap.

Mindezek megjelenítésére Konfár viszonylag kevés motívumot használ — a legtöbbször portrékat, aztán fákat, házcsoportokat, hegyvidéki vagy vízparti tájrészleteket. Hangsúlyozottan a *mindennapi környezetből:* az ember természetes világából, valóságos lelki tartalmaiból merít. Annál meglepőbb a tartalmaknak az a gazdagsága, amit ebből a látszólag szűk világból ki tud bontani.

A kibontás eszköze — mint már utaltunk is rá — a valóság *expresszív átírása:* a színek és a formák olyan szuverén, de érzelmileg hiteles stilizációja, amely révén a képi elemek jelképekké nemesednek. Az effajta elvonatkoztatással tulajdonképpen nem formáikat, hanem *önálló minőségüket* vesztik el a tárgyak: többé már nem önmagukat jelentik, hanem tőlük idegen, s rajtuk túlmutató tartalmak — a művész személyes életének, kedélyhullámzásainak, erkölcsi és társadalmi eszményeinek — hordozására, kisugároztatására kényszerülnek.

Az „átlelkesítés" Konfárnál főként a *kolorit* síkján történik meg; sűrű, zamatos, szinte érzéki erővel ható, nagy fényerejű pasztát alkalmaz, amit vastag rétegekben, plasztikus hatásokat is keltő, energikus ecsetkezeléssel ken fel. Értelmezésében a szín nemcsak festői elem, hanem anyagi valóság is, szerves tartozéka a dolgok testiségének — tehát a minőségében bekövetkező mindenfajta változás maguknak a dolgoknak a megváltozásával egyenlő.

Ez a felfogás tudatosan számol az *optikai keverés* elvével is, azaz a néző szeme és a képfelület közötti levegőréteg mozgásával, amely megrezgetve a festékrücsköket, sajátos, irritáló mozgást visz be a kompozícióba. A kiegészítő színek dekoratív kontrasztjai mellett így egy második, úgynevezett szimultán kontraszt is fellép, amely jelentékenyen megnöveli a színek intenzitását.

A tájképek esetében, ahol a művészi szubjektum a tárgyi világ tényleges jelentésébe tevődik át, az alkotás pszichogramm-jellege természetesen csak *közvetve* érvényesül. Hogy mi forr a művészben, azt abból tudjuk meg, hogy mit és hogyan ábrázol a tájból. Konfárt a tájban a természet erőinek összetalálkozása, egymásnak feszülése, s ezek egyfajta kiegyenlítődése érdekli, a vonzó és taszító erőknek az a dinamikus egyensúlya, amelyre az anyag mozgása, a fejlődés épül.

A tájképek mögött tehát a *rendkereső ember válogat és komponál;* a tapasztaltak átélése és leképezése ürügyén a művész eredendő harmóniavágya, rendigénye jut kifejezésre. A képek drámai stílusa, az érzékek minden rétegét megmozgató előadása ugyanakkor arra utal, kogy Konfár számára nem kis küzdelembe kerül az egyensúlyi helyzet elérése; mély társadalmi konfliktusokból fakadó festői depressziókat kell legyőznie ahhoz, hogy a *„Haragos táj"*-ban, vagy a *„Borús táj"*-ban is felvillantsa a szépet.

Ennek a küzdelemnek *pszichikai analízisét* nyújtják a portrék, melyekben Konfár magatartásformák, típusok, lelkiállapotok megjelenítésére vállalkozik. Ábrázoltjai kettős kötésűek: részben a képzelet, részben a valóság teremtményei, s kitűnően alkalmasak arra, hogy bennük a művész alanyisága váljék a rendteremtés és formakeresés médiumává. Aligha tévedünk tehát, ha *önarcképeknek* fogjuk fel őket, noha fizikailag nem tükröznek személyes vonásokat, tükrözik viszont — olykor már címeikben („Magány", „Színésznő" stb.) is kifejezve — azokat a problémákat, melyekkel a Konfár-típusú realista alkotónak manapság szembe kell néznie...

A kiállítás egyetlen hiányossága: a túlságosan személyes, vagy semleges témákba ágyazott mondanivalók nem mindenki számára feslenek fel a *kellő* világossággal és erővel. *Elkelne néhány célratörőbb, átfogóbb igényű, a tájékozódás irányát pontosan kijelölő figurális kompozíció.* Ilyet azonban nem ad Konfár, s bizonnyal azért, mert a maga bőrén érzi: az effajta, tágabb lélegzetvételt inkább csak *szavakban*, mint ténylegesen igényli a kor. Igaza van — és még sincs igaza; ha így is van, ebbe aligha lehet belenyugodni. S különösen nem Konfár Gyulának, akire, mint nemzedéke, a mai negyvenévesek vezető mesterére, oly sokan felnéznek. Köztük — nem titkoljuk — magunk is!

Tasnádi Attila

Köztársaság budapesti nagykövete.

...ami újságíróknak

Az erről szóló levelet csütörtökön adta át *Király András*, a MUOSZ főtitkára *Nguyen Phu Soainak*, a Vietnami Szocialista Köztársaság budapesti nagykövetének. A bensőséges hangulatú baráti találkozón jelen volt *Várkonyi Péter* államtitkár, a Minisztertanács Tájékoztatási Hivatalának elnöke.

...T Központi Iskolán

...vezeti mozgalom időszerű feladatairól. Kiemelte, hogy nélkülözhetetlen a tisztségviselők felkészültségének állandó fejlesztése, s ebben a SZOT Központi Iskola fontos szerepet vállal. A tanév során az intézmény különböző tanfolyamain és tagozatain csaknem háromezer hallgató bővítette tudását, köztük külföldi szakszervezeti tisztségviselők is.

...autósegyezmény

...ményt írtak alá, amely hosszú távú munkaprogramba foglalja a két ország autóklubjainak sokoldalú együttműködését, a műszaki és jogi segítségnyújtás kölcsönös továbbfejlesztését.

...ött az aratás

A következő napokban Baranya más tájain is megkezdődik az aratás, a jövő héten pedig — várhatóan — általánossá válik az őszi árpa betakarítása a Mecsektől délre el-

Az elmúlt évi népgazdasági költségvetés mezőgazdasági vonatkozásairól tárgyalt az országgyűlés mezőgazdasági bizottsága *Cselőtei László* elnökletével. A tájékoztatót a Pénzügy-, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, valamint az Országos Vízügyi Hivatal terjesztette a képviselők elé, akik között megjelent *dr. Szlameniczky István*, az MSZMP KB osztályvezető-helyettese, valamint *dr. Dobi Ferenc*, a MEDOSZ főtitkára is. Szóbeli kiegészítőt *Kovács Imre* MÉM-miniszterhelyettes és *dr. Breinich Miklós*, az OVH elnökhelyettese nyújtott.

A bizottság megállapította, hogy az élelmiszertermelés szerkezete összességében kedvezően alakult. Előnyösen fejlődött az állattenyésztés, az élelmiszeriparban a tej-, a hús-, a baromfi- és a tartósítóipar fejlődött az átlagosnál dinamikusabban. Az elmúlt években megnőtt a mezőgazdaság vezésben, a termékek minőségének javításában. A föld s az öntözőberendezések jobb kihasználtságával lehet előrelépni az idén. A képviselők kérdéseire — az előterjesztőkön kívül — *Villányi Miklós* pénzügyminiszterhelyettes és *Breinich Miklós*, az OVH elnökhelyettese válaszolt.

*

Csütörtökön a Parlamentben ülést tartott az országgyűlés mentelmi és kérdéséről. A vitában [illegible] *Bodonyi Pálné*, *Varga István*, *Varga Zsigmond* és *Várhelyi József* országgyűlési képviselő.

*

Csütörtökön folytatódtak az országgyűlési képviselők megyei csoportjainak ülései: Bács-Kiskun, Győr-Sopron, Komárom, Nógrád, Pest és Somogy megyében tanácskoztak a megye egy-egy fontos

KITÜNTETÉS

Az Elnöki Tanács *Farkas László*nak, a Ganz-MÁVAG gyáregységvezetőjének nyugdíjba vonulása alkalmából, több évtizedes eredményes munkája elismeréséül, *a Munka Érdemrend arany fokozata* kitüntetést adományozta.

Magyar—angol parlamenti tárgyalás

A hivatalos látogatáson hazánkban tartózkodó angol parlamenti küldöttség — élén *Julius Silvermannel*, az Angol Munkáspárt tagjával — csütörtökön az Országházban megkezdte tárgyalásait a magyar törvényhozás képviselőivel. A megbeszéléseken részt vett *Péter János*, az országgyűlés alelnöke.

Délután — ugyancsak a Parlamentben — *Pesta László*val, az országgyűlés szociális és egészségügyi bizottsága elnökével és a bizottság több más tagjával folytattak eszmecserét az angol alsó- és felsőház képviselői.

Előtérben a minőség javítása

Aktívaértekezlet a munkaverseny-vállalások teljesítéséről

Méhes Lajos, a budapesti pártbizottság első titkára, *Soltész István* kohó- és gépipari miniszter és *Herczeg Károly*, a vasasszakszervezet főtitkára társaságában kereste fel a hazai járműgyártás egyik legnagyobb vállalata, az Ikarus mátyásföldi üzemeit. Tájékozódtak a gyár idei munkájáról, a munkaverseny-vállalások eddigi teljesítéséről, majd délután aktívaülésen találkoztak a szocialista brigádvezetőkkel, küldöttekkel.

Korea békés egyesí

Szolidarit

Sajtóér

a KNDK na

A világ békeszerető népei *június 25. és július 27-e között* az idén is — miként a koreai háború kitörése óta minden évben — megrendezik *a koreai nép igazságos ügyét támogató nemzetközi szolidaritási hónapot.* Ebben az időszakban különös határozottsággal követelik *az amerikai imperialista csapatok kivonását Dél-Koreából, és szolidaritásukról biztosítják az ország békés egyesítéséért harcoló koreai népet.*

A szolidaritási hónap alkalmából *Kim Ze Szuk*, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete csü-

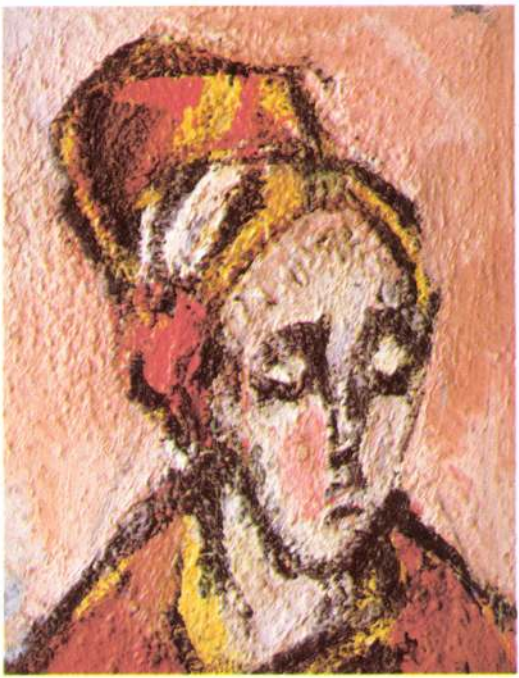

Konfár Gyula

Konfár Gyula: Női portré, olaj, 87x62 cm, 1962

Művészet, 1977. 29. old.

ban. Részletes bemutatása azért is szükséges, mivel jelentőségét talán még a megyé-

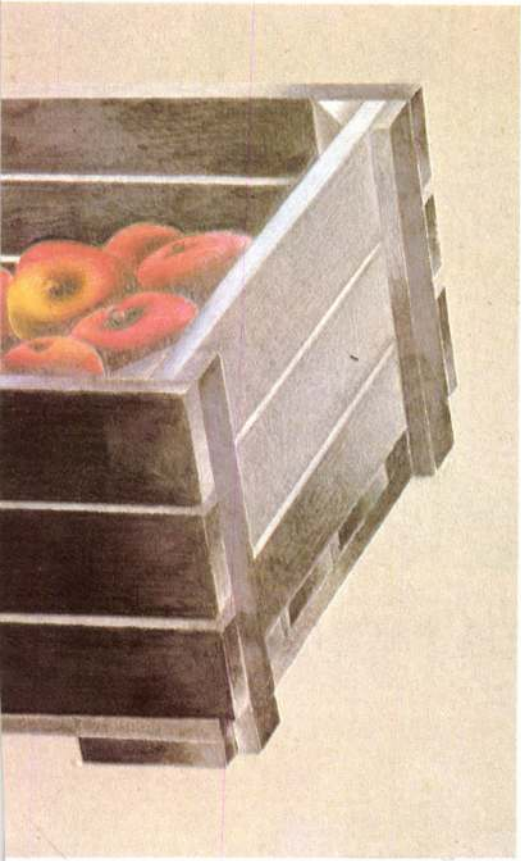

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 JUN 25

NÉPSZAVA

Konfár Gyula

1021

Konfár Gyula: Munkásportré

gda

EJÍ

kapom, fel
s rohanok
ölelem ma
pom, megfürdetem a nyelvem
alatt, ízlelgetem édességüket.
Ezt a sustorgót hallottam éle-
temben először. Nem is hallot-
tam: láttam, anyám száján lát-
tam életre kelni. Leguggolt
hozzám a porba, egy vonalba
ért a szánk. Ügyetlenül igaz-
gattam durcás ajkamat az ő
szép, sima szája után. Láttam
résnyire nyílni, s épp csak fel-
villanni, mint messzi fehér tü-
zeket, mögüle a fogait. S lát-
tam apró gyöngyszemek böl-
csőjévé kerekedni. Ilyenkor lá-
bam elé gurult a világ legcso-
dálatosabb hangja, a hosszú
palóc á.

Az én Hófehérkém, az én
hét törpéim mind így haltak
meg bennem. Egy-egy palóc
á-t mondtak utoljára, hogy az-
tán eltűnjenek hosszú időre.
Most feltámadtak, rozsdás
hangszálaikat nyikorogtatják.
Visszajöttek a piros szemű bé-
cák, ott slattyognak bebocsá-
tásért könyörögve az ajtónk
előtt. Visszajöttek a suhogó,
ietős záporok, a libalegelők, az
szapszagú vizek. Távolról sok-
angú gyereklárma kél, de

Torkomban felbugyborékol e
dalocska: „Szárnya, szárny
szárnya a madárnak.. "

Anyám abbahagyja szirm
hullatását. Nem néz rá
mintha attól félne, hogy a pi
lantásától elnémulok, torkon
ban összecsukódik a mad
szárnya, s nem röpül elé
többé az idők végezetéig.

Már nem dalolok. A madá
boldogan, hogy hosszú rabs
gából megszabadult, melege
a számra fészkel, oda, ah
egykor kikelt, sokáig vidáma
csattogott, majd hirtelen e
tűnt. Most újraéledt. Mo
minden újraéled. A fájdalo
is mocorog bennem, hossz
órák óta először, itthon. A
comon kétoldalt könnyek folj
nak. Anyám elfordul. Ritká
látunk egymás szemébe
könnyet, ilyenkor tisztelett
elfordulunk.

Aztán mégis felém néz. A
írógépemen babrálgat.

— Azt hittem, te már ne
is tudod kimondani úgy a szó
ahogyan mi.

Az írógép idegen bútordara
a konyhánkban. S nézem, ho

Galerie & Edition Schlégl
Minervastrasse 119, 8032 Zürich, Telefon 01 251 49 63

In den Ausstellungshallen an der
Minervastrasse 115

KONOK

Neue Werke

Ausstellung:
30. August bis 1. Oktober 1988

Vernissage:
Dienstag, 30. August, 18.00–20.00 Uhr,
zu der wir Sie und Ihre Freunde
herzlich einladen

Tamas Konok wird anwesend sein

Öffnungszeiten:
Dienstag bis Freitag 14.00–18.00 Uhr
Samstag 10.00–16.00 Uhr

Abbildung: L'Hiver, 1988
86 × 56 cm

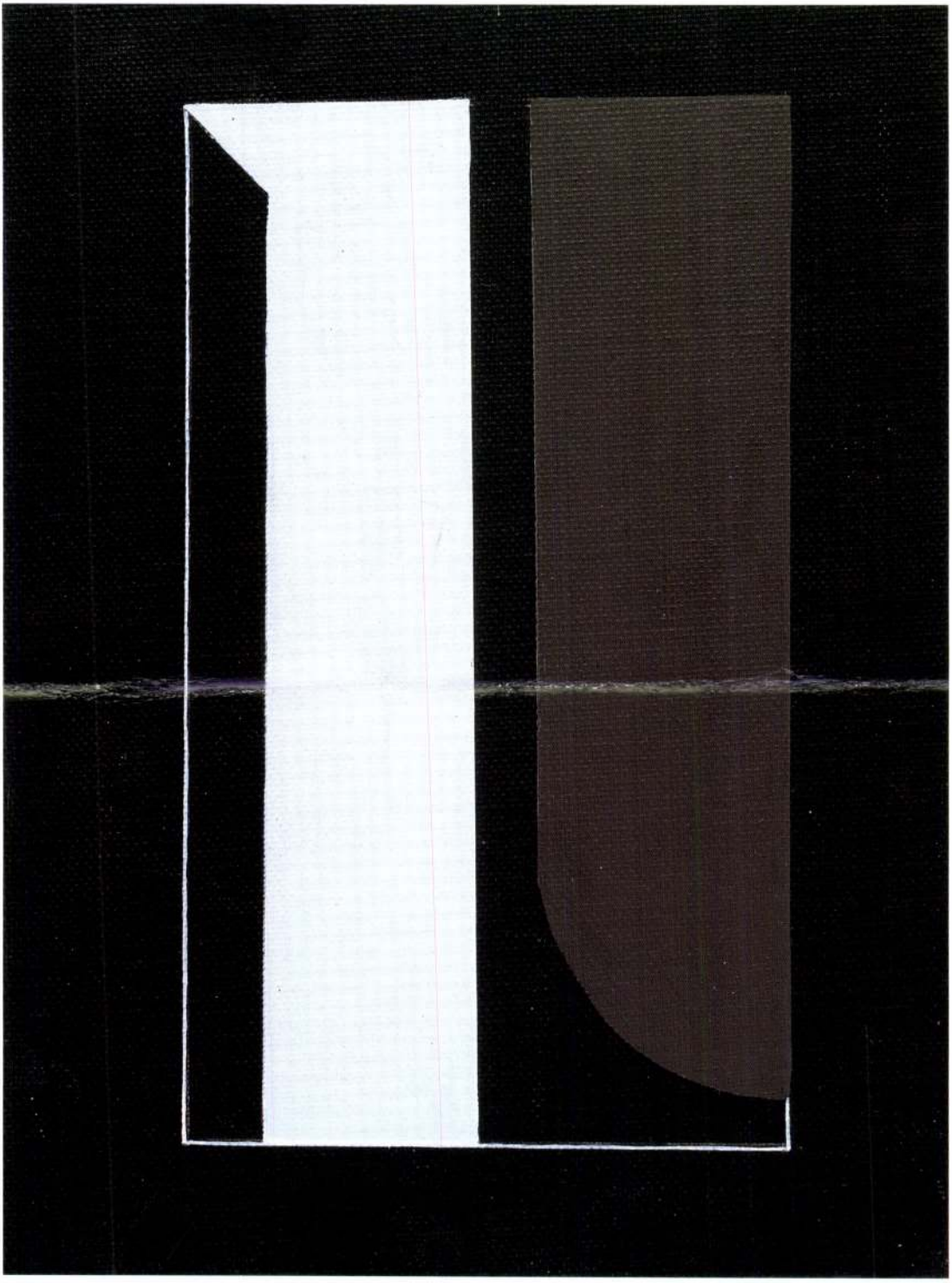

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KONFÁR GYULA

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1986. ÁPRILIS 10-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
dr. UJVÁRI BÉLA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

CSONTVÁRY TEREM
BUDAPEST, V., VÖRÖSMARTY TÉR 1.

A TÁRLAT MEGTEKINTHETŐ:
1986. ÁPRILIS 10–18.

F. k.: Köteles István – 86-418 GENERALART Nyomda – Dorog

KONFÁR GYULA

KONFÁR GYULA

KONFÁR GYULA MŰTERME

GENERALART Nyomda – Dorog Fotó: MILOS JÓZSEF

KONFÁR GYULA:
„Balaton" olaj 60x80 cm

GENERALART Nyomda – Dorog Fotó: MILOS JÓZSEF

KONFÁR GYULA:
„Teréz" olaj 100x70 cm

GENERALART Nyomda – Dorog Fotó: MILOS JÓZSEF

Konfár Gyula

festő

● *KONFÁR GYULA festőművész kiállítását holnap este hat órakor nyitják meg Nádudvaron az Ady Endre Művelődési Központban.*

Népnabadság, 1989. ápr. 20.

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KONFÁR GYULA

MUNKÁCSY-DÍJAS FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1988. SZEPTEMBER 1-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁS
KÖZÖNSÉG-MŰVÉSZ
TALÁLKOZÓVAL NYÍLIK

MEGTEKINTHETŐ
1988. SZEPTEMBER 1—10.

CSONTVÁRY TEREM
BUDAPEST, V., VÖRÖSMARTY TÉR 1.

Felelős kiadó: Tóth Pál István

Produkt Reklám

KONFÁR GYULA:
„Férfi portré"

Fk.: Tóth Pál István ● Foto: Milos József

KONFÁR GYULA:
„Csendélet tonett-székkel"

Fk.: Tóth Pál István ● Foto: Milos József

KONFÁR Gyula

Népszava 1999/ szept. 16

Virtuális életműtárlat

Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész virtuális életmű-kiállítása mától a nap 24 órájában látható az Interneten, a www.virtuartnet.hu címen. A tárlatot Legéndy Péter művészeti író, a Magyar Művészeti Fórum főszerkesztője nyitja meg ma 18 órakor a BKE Technológiatranszfer Központjában (Bp. V., Veres Pálné u. 36.).

k épületet pusztított el a vá-
vés korábbi barokk ház ma-
ista újonnan emelt épületek
A tűzvész előtti állapot fon-
t 1790-ből származó térkép,
gfontosabb útvonalát a mai
képezte, amelyet 1697-ben
r déli részére lokalizálható,
ásánál több tabáni fogadó is
i u. 3-5. – Apród u. 6. szám
eptember 27-i száma számol
a fogadót a házzal, beszálló
oba volt, biliárdszoba, vala-
tt – éppen az általunk most
gy újabb vendéglátóhely ki-
k újsághirdetéséből tudjuk,
sz. helyén megnyílt a „Hét
k az Alább-írtt alázatosan je-

A JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
MÚZEUMOK IGAZGATÓSÁGA

TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT

KONFÁR GYULA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1996. FEBRUÁR 18-ÁN 11 ÓRÁRA

A Szolnoki Galériába
Szolnok, Templom utca 2.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
SZAKONYI KÁROLY
ÍRÓ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
1996. MÁRCIUS 24-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 9–16 ÓRÁIG

SZOLNOKI GALÉRIA

Meghívó

KONFÁR GYULA KIÁLLÍTÁSA

Veszprém,
Dési Huber Terem

A színek ereje ragadja meg a látogatót. Konfár eszköze mindenekfölött a szín, a színek ritmusa. Arcképei, alakjai első látásra szinte feloldódnak a környezet gazdag kompozíciójában, hogy aztán — miként az ismerkedés során az ember karaktere — észrevétlenül elénk álljanak, mindegyik a maga pillanatnyi hangulatával, érzelmével arcán, mozdulatában. Ezzel a módszerrel a festő bizonyára az ember és a világ egységét, „egytőről fakadását" hangsúlyozza. Tájképein a „törékeny falvak" mintha védelmet keresnének a dús színű hegyek-dombok hajlataiban.

Konfár Gyula festészetének középpontjában azonban mindig az ember áll. Pontosabban az érzékenyebb, jelkép alkotásra alkalmasabb nem: a nő. Nem egy-egy női arc vonásainak ábrázolására törekszik, inkább nőtípusok karakterének kifejezésére. Így teszi láthatóvá azt, ami az arc, a felület mögött rejtőzik.

Balogh Ödön

SAJTÓFIGYELŐ
HIRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-740, 340-726
1978 JUN 14
NAPLÓ (VESZPRÉM)

Konfár Gyula festő.

1021

Gondolkozó

Zsuzsanna (Foto: Borbás)

Konfár Gyula festményei a veszprémi képcsarnokban

„Ez alkalommal zömében ebben az évben festett munkáit: arcképeit, alakos kompozícióit és tájképeit mutatja be. Arcképein, alakos kompozícióin újra a pályája korai szakaszának egyik kedvelt témája: az elmélyedés, magábaforduló érzelmű állapot kifejezése foglalkoztatja. Az ismét felvetett témát magasabb művészi szinten oldja meg. Egyszerűen és közvetlenül tolmácsolja a művészi mondanivalót. Ez az egyszerűség azonban nem jelenti a jellemzés elszegényedését, sőt rendkívül érzékenyen, sokrétűen jeleníti meg festményein a külvilágtól elforduló, magába mélyedő embert és érzékelteti az őt körülvevő csendet. Az új téma megváltoztatja képeinek színvilágát. Kolorizmusa nem a színek gazdagságában, hanem gazdag árnyalásukban jelentkezik. A szürkébe hajló zöld és kék gazdag változatából szervezett, nyugalmat sugárzó színharmóniában csak elvétve jelennek meg lassan elhaló erőteljesebb színek."

(Részlet dr. Ujvári Béla művészettörténész megnyitójából.)

lzt. árokásó gép
emelőgémjéhez
eredeti
7524 (32224)
típusú
sapágy kapható
a MAGÉV
ZAK-DUNÁNTÚLI ALKÖZPONTJÁBAN

Cím: 9027 GYŐR,
Puskás T. u. 19.
Telefon: 12-126, 13-274
Telex: 24-380

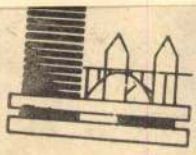

Építőipari Vállala
építési munkahely

felves

kőműves,
villanyszerelő,
víz- gázszerelő,
burkoló szakmunkásokat,
segédmunkás, kubikos és
betonozó dolgozókat.

Szállítási főüzemébe
darus gépkocsivezetőt,
T–174-es rakodógépkezelőt,
különleges tehergépkocsivezetőt.

Jelentkezés a vállalat munkaügyi osztályá
Veszprém, Budapest út 5. sz. alatt.

Apróhirdetések

GATLAN

100 négyszögöl, köz-
ett, építési enge-
Balatonalmádi, Vö-
y u. 30. alatt, 2000
ögöl zártkert meg-
is, Vörösberény Vö-
en gyümölcsös el-
rdeklődni: fenti cí-
het.

családi ház eladó.
dni: 16 órától,
m, Sigrai u. 22.
város).

rsi panorámás telek
gyszögöl eladó. Ér-
i: Berhida, Hősök

sdiáson 1300 négy-
szántó, gyümölcsös
lakóház + gazda-
épületekkel
eladó.

Eladó Veszprémben egy 53 négyzetméteres OTP lakás. (Kert, garázs, pince, padlás.) Érdeklődni lehet egész nap. Kallai, Veszprém, Szigethy u. 57. fdsz. 3.

3,5 szobás, étkezős, veszprémi szövetkezeti lakásomat elcserélném. „Minden megoldás érdekel 39329" jeligére a Magyar Hirdetőbe Veszprém, Kossuth u. 6.

Székesfehérváron különbejáratú központi fűtéses szoba, fürdőszoba használattal 2 fiú részére szeptember 1-el kiadó. Válaszokat: „Higiénia" jeligére 36114 számra a székesfehérvári hirdetőbe kérem.

VEGYES

Szép hálószobabútor 2300 Ft-ért eladó. Megtekinthető: csak hétköznap délután, Zirc, November 7. u. 7/B alatt. (Postás üdülő felé.)

Esztergályos munkákat, ékszíjtárcsák, csapágyházak, tengelyek, gyalu, fűrész, és betonkeverőgépek alkatrészeinek készítését, fékdobok szabályozását rövid határidőre vállalom. Szalai György esztergályos mester Keszthely, Dobó utca 21/a.

1000-es esztergapad eladó. Császár Kálmán, 8104 Várpalota III. ker. 13. épület.

10—20 kg-os Belker, mérleget vennék. Deli Zoltán,

ÉRTESÍTJ
ÜGYFELEINK
hogy vagyo
megállap

leltárunkat

1978. június 19-

1978. július 1

tartj

Ezen idő alatt
felveszü

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

NÉPSZAVA
1976 MÁJ 29

Konfár Gyula

1021

Konfár Gyula: Olvasó munkások

ki, hogy n
— humán
dő ember
egy-kettő.
tem, felvi
ebből nem
vőkörére n
vetkeztetés
a humán
törzskönyv
ajdványok
sárolnak,
megrendel
szempont
arányokon változtat, de azon a tényen nem, hogy egy-egy ilyen nagyobb igényű — tehát nem a zseblexikonok, keresztrejtvényfejtők számára kiadott kézikönyvek típusába tartozó — munka esetében is a nem szakember olvasók tízezreivel kell számolnunk, s ezek sorában meglepően sok munkással, falusi dolgozóval is.

A diadalmas lexikon

Annál is nyilvánvalóbb ez, mert a lexikonok kiadási példányszámait szemügyre véve kiderül, hogy ez a műfaj ma a bestsellerlista vitathatatlan győztese. A rekordot az Akadémiai Kiadó hatkötetes *Új Magyar Lexikona* tartja, amely eddig hat kiadásban, összesen 270 ezer példányban jelent meg, de a négykötetes, 40 ezer példányos *Művészeti Lexikon*ból vagy a 42 800 példánnyal startoló, tíz kötetre tervezett *Világirodalmi Lexi-*

képekkel illusztrált, fényes papírra nyomott *Biológiai Lexikon* már négy krimi áráért is: 165 forint.

Még kedvezőbb arányokat találnánk, ha más árucikkek — mondjuk a Nyugatról származó import cigaretták — áraival vetnénk össze a lexikonárakat s igencsak szemléletessé válnék a szocialista árpolitikai támogatás mértéke, ha mindezt a tőkés országok árviszonyaival is összehasonlítanánk.

Az információk robbanása

Korunk — mint mondani szokás — a tudományos-technikai forradalom kora, napról napra születnek az új találmányok, ismereteink úgyszólván minden órában gazdagodnak új tények és összefüggések megfigyelésével, új elméletek felállításával. Mindez egyre növeli a szakemberek-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 APR 5

Budapester Rundschau

Gyula Konfár

1976/14

1021

Gyula Konfár (geb. 1933): Frauenporträt

1976/14

Pressekonferenz des Nationalbankprä

Kredite und Anlei

Dr. Mátyás Timár, Präsident der Ungarischen Nationalbank, informierte Journalisten auf einer Pressekonferenz über die für 1976 fälligen Aufgaben der Bank. Eingangs erklärte er, die Bank habe in den letzten fünf Jahren Investitionskredite in der Höhe von fast 70 Milliarden Forint gewährt.

Zur Erfüllung der wirtschaftspolitischen Ziele des V. Fünfjahrplanes möchte die Bank mit einer selektiven Kreditpolitik beitragen. Für dieses Jahr sind im Volkswirtschaftsplan 148—150 Milliarden Forint Investitionskredite vorgesehen. Mit einem Kredit von 6,5 Milliarden kann die Bank Entwicklungsprojekte fördern, die auf allen Märkten

portwaren
den. In r
schlägen
derartige
kredite b
Inanspruchn
te erfolgte
im Maschin
der Chemi
der Leben
Die zur U
rückgegeben
prüften Vor
daß der im
vorgesehene
von 45
Jahresende
erfordernisg
tionen ausg
Bank erwar
hin die Vor
ternehmen
senschaften
amortisierba
fähige Expo
erteilt gerne

Konfár Gyula, festő

P. Szűcs Ju

Népsz

SZÖVEG ÉS LÁTVÁNY

Konfár Gyula kiállítása a Csók István Galériában

A Képcsarnok propagandaosztálya remek „ki kicsoda" füzethez juttatta a gyakorló kritikusokat. A festők és grafikusok művészéletrajzát tartalmazó gyűjtemény nemcsak azért fontos, mert innen könnyen lehet „kipuskázni" ösztöndíjak, kitüntetések, tanulmányutak idejét, hanem mert az adatok után néhány soros jellemzés foglalkozik egy-egy művész stílusával, képeinek mondanivalójával. Pontosabban: innen lehet megtudni azt a *besorolásra alkalmas véleményezést*, amely a művészek önvallomásaiból és a katalógus-előszavak — műfajuknál fogva cseppet sem bíráló — szövegeiből áll össze, hivatalos ítéletnek tetszenek, egészen addig, ameddig a szöveget nem szembesítik a látvánnyal.

Konfár Gyuláról azt írja például a füzet: „Képeinek összetartozandóságát ábrázolásmódjának két tulajdonsága adja meg: a határozott karakterkeresés és a színek különös, érzékiesen megválasztott ellentéte." A felszínen talán igaz is e jellemzés, ha karakterkeresésen a téma megválasztását értjük, nevezetesen azt a téves hagyományt, hogy a népi jellegű figura ábrázolása már eleve csak karaktereset lehet, következésképpen aki kutat népi figurák után, az egyben a karakterkeresés egyre mélyebb rétegeibe hatol be.

A *Csók István Galériában* kiállított képeken a többség valóban kendős, népies jellegű női figura, közöttük némelyik terhes *Várakozó*, némelyik — a Móricz-regényre, tehát igazán népi származásra utaló — *Árvácska*.

Am a széles kendőkön, a fiziológiai állapotot jelző beállításon és a képcímen kívül aligha tudunk meg karakterest és egyedit Konfár választott figuráiról. *A festői modor egyformává alakította őket, a jellemet kifejező érzelmi különbségek láttatása gyökeresen hiányzik festett embereiből.* Pirosainak, zöldjeinek, sárgáinak igazában mindegy, hogy a csendes melankólia, a harsogó életöröm vagy éppen a tragédia jegyében sűrűsödtek össze a vásznon, mert egyformán intenzívek, egyformán kellemesek és egyforma párosításokban fordulnak elő valamennyi témában.

Ebből a koloritkultuszból kellene „a színek különös, érzékiesen megválasztott ellentétére" következtetni — ahogy a füzet javasolja. Valóban különös is a több centiméter mélységű, borzolt felületű, olajban oldott festékanyag, mert látványa arra enged következtetni, hogy Domanovszky Endre egykori hűséges tanítványa hozzátanulta a tananyaghoz a Koszta Józseffel és Holló Lászlóval jelzett piktúra „vastag" technikáját is.

Csak éppen nem tanulta — talán nem is akarta megtanulni — a klasszikus alföldiek egész képfelületre érvényes izzó hangulatát, Koszta és Holló bátran egymás mellé rakott árnyalatainak színrobbanásait. Konfár ugyanis nem bízik — a látszattal ellentétben — a végletekig fokozott színerősségnek sem a kifejező erejében, sem önálló harmóniateremtő erejében. Nem meri összereszteni az önmagában tűzes színeket, a feldúlt felületeket; mielőtt még kiderülne, hogy választott pirosai és választott zöldjei hogyan birkóznak és hogyan teperik le egymást, a biztonság kedvéért semleges, barnásfekete sávokat húz veszélyes árnyalatai közé, igazi védőhálót szerkeszt, nehogy pengeélen táncoló kontrasztjai a semmibe zuhanjanak.

Tudom, a művészetben esetleg jártas olvasó ezután joggal mondja: ragyogó huszadik századi festmények egész sora készült ilyen „rekeszes" megoldásokkal, ott van a francia Rouault, a lengyel Makowski, a magyar Barcsay. A konstruktívan expresszív vagy expresszíven konstruktív irányok követői közül jó néhányan éltek már szín és vázrendszer összeparosításával. Csakhogy náluk a vázrendszer nem segédeszköz, nem járulékos „biztonsági öv" volt. Az említett nagyoknál ez a vázrendszer azért készült, hogy kifejezzen egy rendbe rakott és rendezettnek láttatott világot. Ez volt művük legfőbb tartalma, és ennek a tartalomnak engedelmeskedett forma, körvonal és szín.

Konfárnál ez a festészettörténeti hagyomány viszont odáig hígul, hogy *a vázrendszer egyszerűen átveszi a körvonal szerepét*, és ha elhagynánk a képből, a kép nem azért omlana össze, mert tartalom nélkülivé válik, hanem mert színei nem bírják el egymás közvetlen közelségét. Mint ahogy azon a *Sziklás tengerparti tájon* sem bírják el, ahol a hiányzó vázrendszer miatt a kékek, sárgák meg zöldek úgy zavarosodnak össze, mint a festékes palettán a tubusokból véletlenül egymás mellé keveredett színek — és nem úgy, mint azok a szakmailag átgondolt harmóniákra épített nonfiguratív festmények, amelyekkel ez az alig-ábrázoló kép kacérkodni látszik.

Ilyen gondolatmenet után pedig igencsak furcsa a lexikon címszavának folytatása: „A Konfár-kép nonfiguratív részletei ellenére is alapvetően realista, ami komoly érték benne, az sosem megy át stilizáltságokba." Leforditva a szöveg burkolt értékelését: Konfár tehát akkor realista, amikor felismerhető motívumokat, tengert, embert, jelenetet fest, és akkor nem realista, amikor részleteiben nonfiguratívan vagy — szelídebben — stilizáltan — fest.

Ez az ítélet figyelmen kívül hagyja a felismerhető motívumok valódi jelentését, *ebben a festészetben betöltött igazi funkcióját*. Egyforma érzelmekkel, egyforma rücskösen, egyforma színekkel festett alakzatai *ürügyek, és éppoly jelentés nélküliek, mintha az egyezményes jelrendszertől elkülönülő alakzatok kerültek volna a vásznakra.* Látványábrázolásuk — jóhiszeműen — a kép elemi artikulációjának eszköze. Rosszhiszeműen — a realizmus-koncepció teljes félreértése. Tehát aligha lehet bennük szó a szocialista tartalom adekvát megjelenítéséről, de szó van bennük egy polgári táblaképtípus különös utóéletéről, formálissá váló aktokról, díszítésre alkalmas tanulmányokról, kellemes tájképekről, amelyekről aligha állítható, hogy megegyeznének a mai magyar képzőművészet értékálló fővonalával.

P. Szűcs Julianna

Szupervonat, s
gép, szupertank
galom — íme a
Japánról hallun
aligha illik a
világ egyik legk
szó hivatalos bű
ja ellenére a vi
alvilága szövi á
társadalom életét.

Körözött bűnözők fényképeit látni az utcákon, olyan sokaságban, hogy az már ijesztő. Pedig ezek csak a „szúnyogok", ahogyan ott mondják: s nem az igaziak, a „nagymenők". Ezekben a napokban nem is rájuk, az utcán ezrével látható fényképeikre figyel az ország. Annál inkább a képernyőre, ahol viszont feltűnt egy-kettő az igaziakból, például a Hét nővér fiaiból.

A gazdasági bűnözés kis szeletkéje láthatóvá lett. A szeletke a Lockheed-botrány. Ez ma főműsor a tévében, vezércikk a sajtóban, beszédtéma a teaházakban.

A riportert eltüntetik

Láttam tv-riportert, aki úgy gondolta, ha már annyit beszélnek a Lockheed-ügyről, miért ne beszélnetne ő is a főszereplővel, a 40 napos előzetes fogságból épp most szabadult Tanakával, a volt miniszterelnökkel. Meg is közelítette Tanaka csodavilláját, be is csöngetett, de a kerti medence mellett napozó, korrupt államférfi közelébe sem jutott. Három testőr-gorilla szabályos rúgásokkal tessékelte arrébb a villa kapujából.

Aztán láttam este, amint a délelőtt őrizetbe vett volt közlekedésügyi miniszter és aktív képviselő — még mindig a Lockheed-*amerikai* ügyvéd, bizonyos Bradford Lovette. Kérdezte, hallottam-e a Lockheed-ügyben Yoshio Kodamáról, erről az ultrajobboldali háborús bűnös pénzemberről. Tanaka bizalmasáról, a Lockheed első számú japán titkos ügynökéről, aki eddig egy másodpercet sem volt börtönben. Mert hogy annyi mindent tud, többet mint Tanaka. Nos, valószínűleg azért, hogy ne beszélhessen, egy neves japán filmszínész — feltehetőleg eszmetársai megbízására — kamikaze-támadást hajtott végre Kodama háza ellen. Rávetette magát egy repülőgéppel, a régi módon, ahogyan ezt valamikor, a fasiszta rendszerben tömegével csinálták. Ő meghalt, Kodama sértetlen maradt. Kár volt a felhajtásért. Kodama ettől függetlenül is hallgat.

Pedig Kodama volt az, aki átvette a Lockheed hétmillió dollárnyi csúszópénzét Deák úrtól, ettől a magyar származású hongkongi pénzváltótól, aki titkos rekeszű böröndökben csempészte a tokiói államférfiaknak az óriási összeget.

Tulajdonképpen mit tud az átlag japán erről az egész Lockheed—Tanaka-ügyről? — izgatott a dolog és próbáltam választ keresni rá. Jóformán semmit. Még akkor sem, ha például a Japan Times — éppen ottlétünk alatt — öt folytatásban közölte Kotchian

Pedig gyilkossági ügyekben ig
jó a japán rendőrség felde
tési aránya. Tavaly több mint
százalékos volt. Viszont a közi
séges eltűnéseknél már koránts
ilyen eredményes a nyomoz
1975-ben is több ezer eltűnt so
maradt örök homályban

— És terjed a fiatalkori bű
zés, rohamosan — mondja O. T.
véd. — Közülük kerülnek ki
őrült motorosok, a bosozouk, a
ket főként a csendesebb éjsza
órákban látni, amint büntetle
150-nel repesztenek bandájuk!
hogy aztán halálra rémítsék
gyalogos-átkelőhelyeknél a já
kelőket.

Többször láttam őket én is,
lelmetesek.

Terjed a kábítószer-csempés
s bár nagyon szigorúan veszi
tiltott fegyverviselést, egyre t
ömlik az országba, persze ille
lis csatornákon. És jön a bu
haszon a szórakoztatóiparból.

— Kell-e ezek után olyan
alázó" módon pénzt keresnie
gengszternek, mint mondjuk a
törés? — kérdi O. T. A szórak
tatóiparban dolgozó félmillió
meg a tízezerszám működő ját
terem ma már akkor is milliár
kat hoz a Hét nővér konyhájá
ha azok az *ép* kisujjukat s
mozdítják. Bármennyire tiltják
prostitúciót, a különböző „k
bok", „szaunák", „török fürd

Közterhek és teherviselők 2.

Engem elfelejtettek...

Az élet a legjobb dramaturg. Két levél érkezett a szerkesztőségbe ugyanazon a napon. Az egyiket Szabolcs-Szatmár, a másikat Pest megyében adták postára. Mindkettő arról szólt, hogy a közműfejlesztési hozzájárulást a kétezerötszáz forintos nyugdíjra is ráterhelik. Az egyik helyen még csak kivetni készül, a másikon már le is tiltotta a tanács. Írásunk első részében idéztük a leveleket, néhány szociológiai adatot, a közműfejlesztési hozzájárulás kötelező voltáról szóló rendelkezést, és megszólaltattuk a Pénzügyminisztérium illetékesét.

Most tovább indulunk: a Pest megyei Szigethalomba. A nyolcvanadik életévét taposó *Kuria Albert* és felesége, a hetvenhárom éves *Rózsika* néni harminchat esztendeje él az Orgona utca 60-ban. A szoba-konyhás házat, amely már ugyancsak javításra szorul, annak idején ketten, *maguk építették*. Albert bácsi majd húsz évvel ezelőtt ment nyugdíjba a Csepel Autógyár szerszámgyárából. Ott volt *géplakatos, művezető, szakoktató*. És 1924 óta *szakszervezeti tag*.

Sajnos, sokan vannak

Gyermekük sosem volt, felesége világéletében a háztartást vezette. Kuria Albert nyugdíját 1966-ban *ezerhatszáz* forintban állapították meg. Jelenleg a házastársi pótlékkal, húspénzzel, mindennel együtt *3275* forintot visz a postás. *Ez kettejük havi jövedelme.*

A házat egyben tartani még a rajta végigkúszó tekintet is segít, de *a kert rendezett: paradicsom* érik a szőlő árnyékában, petúnia, tátika, szarkaláb bólogat a szélben.

— Ásni, permetezni jönnek rendszeresen a kiskatonák, de *a zöldségeimhez négykézláb is kimegyek*; anélkül hova jutnánk — tapogatja fásliba tekert, fájós térdét Rózsika néni. — Ez van rajtam, ez a hetvenhárom év. *Nagyon érzem a súlyát.*

Az idős asszony minden munkát *egyedül végez*. Férje tizennyolc évig viaskodott az érszűkülettel, amíg az végleg *ledöntötte a lábáról*. Albert bácsi fogja a két botot, kitotyog a ház ajtaja mellé ragasztott kispadra, de tovább már nemigen. Amúgy szürke *haja még dús, agya teljesen friss;* szeme ráncai közt soká megbújnak, míg végül elszabadulnak, s lefelé szánkáznak a könnyek:

— *Ahogy veszem észre, nem számítok semminek. Korán születtem.* Aki nálam négy évvel később ment nyugdíjba, négyezerötszázat kap most. Engem elfelejtettek...

Azért nem mindenki. Kísérőm, *Markó Alajosné*, a helyi vöröskeresztes titkár — Albert bácsi keze alatt volt szakmunkástanuló annak idején — *gyakran meglátogatja őket.*

— *Gyógyszerre* ebből a pénzből nem futja, azt rendszeresen hozom a tanácsi keretből — sorolja. — Fűteni szerzünk az ÉGSZÖV-től *fahulladékot*, karácsonykor minden évben *kis csomagot* kapnak Kuriáék, meg a hasonló helyzetben lévők. *Sajnos, sokan vannak.*

Adni tud, kérni nem

— Hogyan élünk? — kérdez vissza Rózsi néni. — *Villanyt* keveset fogyasztunk, az 160—180 forint kéthavonta. Tévénk van. *Hűtő is, de nem mutatom, mert üres.* Ha jön a henteshez *aprólék*, sietek, amennyire bírja a lábam, hogy kapjak. Régebben átjártunk segíteni a szomszédoknak, de már nem megy. Így aztán a nyugdíj előtti napokra nem marad egy vasunk se. Szerencsére *ruhára nincs gondunk*, azt rendszeresen kapunk a környéken nyaralóktól. Egy évben egyszer-kétszer kapunk *egy-kétezer forint segélyt*; a tavaly karácsonyiból megvettük a szomszédék *sparheltjét*, mert a miénk már összedőlt.

— Orvos?

— *Hol van a szegény embernek orvosa? Hívunk, ha van pénzünk. Ha nem, nem.* Két éve Pestre kellett vinni a papát, műtétre, de *ott is elfogadta a pénzt az orvos.* A múltkor az egyik szomszéd jött: Kuria néni, kommunista szombat volt a gyárban az idősek javára. Kaptak a pénzből? Nem, mondtam egy fillért se. Akkor megírta a szomszéd felesége a kérő levelet, kaptunk rá *nyolcszáz forintot.*

— *Én egész életemben csak adtam* — veszi vissza a szót Kuria Albert. — Nem néztem, ki került a kezem alá, az volt a fontos, hogy továbbadjam, amit a szakmából tudok. *Adni tudok, kérni nem. Röstell is az ember pofátlankodni...*

Azt hiszem, ritkán fordul elő, hogy az ember *fel sem teszi a kérdést*, amely miatt jött. De vajon ki kérdezte volna meg ettől a két embertől: tessék mondani, ha kivetnék a vízmű-hozzájárulást, futná-e rá a nyugdíjukból?!

A kérdést egyelőre a tanácselnök. *Németh Gábor* sem teszi fel. A kiviteli tervek ugyanis csak a jövő év első felében készülnek el, akkor alakul a vízműtársulás, és akkor kezdenek majd számolni is, mennyi jut egy családra. De azt a tanácselnök már most tisztán látja:

— *A kisnyugdíjasoktól nem lehet a hozzájárulást behajtani. Képtelenség.* Keressük a lehetőséget, hogyan mentesülhetnének, de egyelőre nem látom a pontos megoldást.

Váradi Lajos, a Szabolcs-Szatmár megyei *Hodász* község tanácselnöke keményebben fogalmaz:

— Jöjjön be a panaszos, megbeszéljük, milyen kedvezményt adhatunk, hogyan tudunk segíteni. De a vízműhozzájárulást *mindenkitől be kell szedni, ebből nem engedhetünk.* Nemcsak, mert így szól a rendelkezés, hanem azért is, mert *másképp nem tudjuk megépíteni a vízművet, a vezetéket.* A tanácsnak is szűk a pénztárcája. Megmondom egyenesen: *ha nem jön be a pénz, le kell állni.*

Csökkenjen a hátrány

A közös teherviselés, s ennek részeként az *adózás* sokáig lényegtelen, elhanyagolható tényezőnek számított. Az állami támogatások fokozatos megszüntetése, az érdekeltségre alapozott *gazdaságpolitika* megvalósítása, a jövedelmek erőteljes *differenciálódása* azonban mindinkább szükségessé teszi egy olyan *közteherviselési rendszer* kidolgozását, bevezetését, amely összhangban van hosszú távú céljainkkal. Mindez nem szakítható el a *szociálpolitika* megújításától.

Az új típusú adórendszer bevezetése küszöbön áll. Ettől — és a gazdasági teljesítmények növekedésétől — remélhető: lesz annyi pénz a közös kasszában, hogy a hátrányos helyzetben lévők fillérei nélkülözni tudják a tanácsok. Hatékonyabb szociálpolitikával talán az is elérhető, hogy *a hátrányok csökkenjenek.*

(Következik: Mi fér bele a méltányosságba?)

Varga Zsuzsa

Átadták a 300 ezredik Trabantot

A fiatalasszony — a tulajdonos — a volán mögé ültében először a dudához nyúlt. Így ez a hang záróakkordja is lehetett annak *a házi ünnepségnek*, amelyet tegnap tartottak a Merkur csepeli telepén. A 300 ezredik hazánkba érkezett Trabantot adták

Konfár Gyula

Kiállítási kalauz Népszava 1985. X 25

A SZOT-ösztöndíjasok harmadik bemutatkozása

Kőnig Róbert: Évek egymásra épülnek

Csonka Béla: Anno – 2000

Csendes jubileumhoz érkezett az idén a SZOT képző- és iparművészeti ösztöndíja: már a jutalmazottak „harmadik évfolyama" tárja a nyilvánosság elé a *Szakszervezetek Fővárosi Művelődési Házában* az ösztöndíjas periódusban készített műveit. Az elmúlt három esztendő eredményei, a támogatásban eddig részesült 32 alkotó munkálkodásának nyomon kísérése bárkit meggyőzhetett, illetve meggyőzhet afelől, hogy a szakszervezeti mozgalom illetékesei helyesen döntöttek, amikor az írók után a vizuális műfajokban tevékenykedő alkotók körére is kiterjesztették az ösztöndíjak megpályázásának lehetőségét. A művészi munkálkodás erkölcsi és anyagi befolyásolásával a SZOT olyan műalkotások létrejöttét kívánta — és kívánja — elősegíteni, melyek híven tükrözik napjaink társadalmi, gazdasági és politikai törekvéseit, illetve nyilvánvalóvá teszik azokat a problémákat, amelyek megoldása és kiküszöbölése az egész magyar társadalom érdeke.

A fentebbi megkötés természetesen elsősorban a művek *tartalmiságára* vonatkozik, s nem korlátozza az alkotói megnyilvánulás tematikai vagy előadásbeli vetületeit. Világosabban szólva: a pályázatokat elbíráló bizottságok (amelyek egyike neves művészekből és nagy tapasztalatú kulturális tisztségviselőkből áll) nem utasítanak el senkit sem stiláris alapon, azt azonban elvárják, hogy a választott formanyelvi megoldás *ne lépje túl* a megcélzott befogadók — a szakszervezetekbe tömörülő dolgozó rétegek — vizuális felkészültségének kereteit. Nem a kísérletek, hanem a *tömegigényekkel számoló* alkotói tevékenység előmozdítása tehát a cél, az olyan művészeté, amely vállalja a sokakhoz szólás esztétikai kritériumait is.

Amiként az eddigi kiállítások, ez a mostani is híven tükrözi a szakszervezeteknek a művészettel kapcsolatos elvárásait. Leszűkítésnek, uniformizálásnak ezúttal sincsen nyoma, annál inkább fellelhetőek azok a jegyek, melyeket összefoglaló*an demokratizmusnak* szoktunk definiálni. A tárlat műalkotásai értelmes és értékes alkotói gesztusokban szerencsésen ötvöződik egymással a művészet szubjektív és objektív szférája. *Azaz megnyilatkozik az egyéniség is, de szót kap az alkotás társadalmi mivolta is.* Tény és való, hogy a jelzett arányok nem minden művésznél és nem minden műben kerülnek az esztétika által ideálisnak elismert egyensúlyba. ám azt is elmondhatjuk, hogy bántó egyoldalúságoknak sem lehetünk — sok más kiállítással ellentétben! — szemtanúi.

A SZOT 1984/85-ös ösztöndíjait 12 alkotó kapta meg, jelesül három festő *(Konfár Gyula, Fábián Gyöngyvér* és *Vati József)*, két grafikus *(Kőnig Róbert* és *Klossy Irén)*, három szobrász *(Kiss György, Marosits István* és *Robotos Júlia)*, két iparművész *(E. Szabó Margit* és *Sor Júlia)*, valamint egy fotográfus *(Csonka Béla)*. Az itt grafikáival szereplő *Táncos László* mint szakkörvezető nyerte el a stipendiumot: gyakorló orvosként megszívlelendő eredményekhez jutott a mozgássérültek kreatív készségeinek — az egészségi állapotra is kiható — felélesztésével. Ezt azért tartjuk fontosnak megjegyezni, mert kiállított munkái csak ennek tudatában értékelhetőek helyesen.

Mint látható: erős és kiegyensúlyozott mezőny hozta el a kiállításra munkáit, s így a munkák között több, a legmagasabb mércével is mérhető produkcióra akadhatunk. Itt van mindjárt *Konfár Gyula* monumentális erejű pannóvázlata, a *Család*, amely a maga átgondolt kompozíciójával és pikturális logikájával mai festészetünknek is kimagasló darabja. Ugyanez vonatkozik *Vati József* egyéni felfogású, izzóan eleven *Dózsájára*, valamint *Marosits Istvánnak* már a tavaszi műcsarnoki seregszemlén is látott, tömbös formálású *Építőmunkására*. Szorosan mögöttük *Kiss György* dinamikus érmeit, *Klossy Irén* filozofikus természetlátomásait, *Kőnig Róbert* virtuóz szakmai tudásról és gondolati igényességről tanúskodó metszeteit és *E. Szabó Margit* a népit és a modernet ritka ízléssel és készséggel egyesítő faliszőnyegeit tudjuk említeni, mert ezek színvonal dolgában vitathatatlanul „elsősosztályúak".

A többi résztvevő inkább csak egy-egy alkotás erejéig mutatja legjobb formáját, pontosabban: néhány művükkel szemben már vannak hiányérzeteink. *Fábián Gyöngyvér* például gondolatilag sokkal felkészültebb festő, semmint ezt képein „hozni" tudná, a portrészobrász *Robotos Júlia* még „vacillál" a személyiség megjelenítésének reális (portrészerű), illetve szimbólumjellegű ábrázolása között, a szociográfiai készségű *Csonka Béla* olykor erőszakolt jelképekhez folyamodik, *Táncos László* pedig gyakorta a szimpla játékosság mezejére téved.

Sor Júliával kissé igaztalanul bánt a rendezés, mert nagy hatású tűzzománc triptichonját, az *Ünnep varázsát* hely hiányában kihagyta, amit viszont pótlólag bekért tőle, az rajzos megoldása folytán kevésbé tud érvényesülni. Szép és esztétikus viszont önkiszolgáló éttermekbe szánt zománcozott asztalkája, s ötletesek kongresszusi — tehát bizonyos tematikát is vállaló — ajándéktárgyai. Öröm az ürömben, hogy asztala időközben a Művelődési Minisztérium tulajdonába, s innen bizonnyal az Iparművészeti Múzeumba került.

A kiállítás a hónap végéig tekinthető meg a Fehérvári úti intézményben, majd — tudomásunk szerint — Győrben fog bemutatásra kerülni.

Tasnádi Attila

1976. IX. 16. 19.30. V.

Tv-híradó

– Ma megnyilt kiállitása alkalmából mütermében látogattuk meg Komfár Gyula, Munkácsy- dijas festőművészt. Ebben a müteremben dolgozott egykor a mester, Csók István és a kiállitás a Csók Galériában nyilt meg.

– Nagyon szerettem a festészetnek az eszközeit, ezek közül is különösen az olajfestéket, a legképlékenyebb, a legkifejezőbb, a leggazdagabb lehetőségeket adja a festőnek. A festőművészek életük egy-egy szakaszát majdnem mondhatnám , hogy kiállitásokon keresztül mérik. A kiállitás egy-egy szakaszt, egy etapot lezár és ugyanakkor meg is indit egy új folyamatot az életében, a mü kikerül a műteremből, tulajdonképpen elválik a festőtől és elkezdi a mü azt az életét, amiért tulajdonképpen készült. A kiállitáson nagyjából az utolsó év, másfél évnek a képei láthatók, néhány kép többéves munkának az eredménye, gondolok itt a Reqwiem cimü nagyobb méretü kompoziciára. Az emberi érzések és indulatok, drámai képben való megfogalmazása, régóta foglalkoztat, Most ugy érzem, hogy a Reqwiem cimü képben sikerült talán olyan drámaian megfogalmazni, amit 15 éve szerettem volna.

– A kiállitás a Váci utcában, szeptember végéig tekinthető meg.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 DEC 12

NÉPSZAVA

Konfár Gyula
1021

1976. december 12.

Konfár Gyula: Tanulmány

Az olasz Lock

Az olasz Lockheed-botrány első szakasza lezárult. A parlament vizsgáló bizottsága vád alá helyezett egy volt miniszterelnököt és két volt hadügyminisztert. Hogy mi a vad és mi a vádlottak neve, tűnjék ki az ügy körül zajló események krónikájából.

Február elején az USA szenátusi albizottsága nyilvánosságra hozta: az amerikai Lockheed részvénytársaság olyan adott el szállító repülőgépeket többek között Olaszországnak is, hogy a vásárlás kiszközléséért gyaníthatóan csúcspénzt *fogadott el több kormányférfi*. A római ügyészség, miután Washingtonból megküldték a dokumentumokat, azonnal megkezdte a vádemelési eljárást.

Az érzékeny olasz közvéleményben a megvesztegetés kiderítése óriási felháborodást keltett. Még ugyanabban a hó-

került. A gyanúsítottak közül azonban öt „váratlanul" külföldre menekült, ami gyakori eset az olasz botránytörténetekben, s a három másik letartóztatottat is rövidesen szabadlábra helyezték. A gyöngéd bánásmódnak akkor megvolt a maga politikai oka.

Március végén küldte meg a római ügyészség a Lockheed-ügy vizsgálati anyagát a kormánynak. Ebben vádemelési javaslat volt *Mario Tanassi* volt hadügyminiszter ellen, aki ezt a tisztségét a szociáldemokrata párt képviselőjeként töltötte be a középbal kormányban. *Tanassi* nevét az újságok már előbb is jól megszellőztették, állítólag több mint egymillió dollárral vesztegették meg; *hírhedt volt amerikai hajbókolásáról*. Pártja sem vállalta tovább, *le kellett mondania a főtitkári tisztségről*.

Az amerikaiak meglehetős huzavonát tanúsítottak ugyan a dokumentumok átadásában, de nemsokára akadt egy volt CIA-ügynök, *Ernest Hauser*, aki közölte,

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 SEP 15

DÉL-MAGYARORSZÁG
(SZEGED)

Konfár Gyula, Munkácsy díjas festőművész

KÉPCSARNOKI KIÁLLÍTÁSOK 1041

Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás holnap, csütörtökön délután fél 6-kor a budapesti Csók István Galériában. Megnyitó beszédet mond dr. Ujvári Béla művészettörténész. A Képcsarnok szekszárdi Szinyei-Merse-termében Korga György festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás holnap, csütörtökön délután 5 órakor. Ugyanabban az időben Miskolcon, a Szőnyi István-teremben Gálffy Lola és Kántor Andor alkotásaiból nyílik tárlat. Debrecenben, a Medgyessy Ferenc-teremben Vásárhelyi Kovács Tibor festőművész mutatja be alkotásait.

numizmatikusok a római birodalom dénáraitól a szász tallérokig, az orosz rubelekig. A magyar anyagban néhány Árpád-kori pénz, Aba Sámuel veretei találhatók. A ritkaságok közé tartozik Ferenc József selmecbányai egyforintosának rézverete, s az úgynevezett hullámos talpú 2 pengős, amelynek hibáját egy verőszerszám téves használata okozta. Találnak különlegességet a kiállítás anyagában az érem- és rendjelgyűjtők is.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 JAN 29
Népszava

Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész
8 1021

Alkotóműhelyben

SZÍNEK NYELVÉN A VALÓ VILÁGRÓL

Konfár Gyula Munkácsi-díjas festőművész munkásságát egyfelől a szenvedélyes vérmérséklet, másfelől a művészi intellektus jellemzi. Temperamentuma festményeinek színvilágában és festésmódjában, intellektusa a szín és a valőr értékeinek gondosan mérlegelt, határozottan felépített színkompozíciójában rejlik. Művészi alkatának ebből a két *ellentétes* alapvonásából eredő belső feszültség áthatja munkáit, meggyőzően fejezi ki művészi mondanivalóját.

Alkotásra a *valóságból nyert élményei* késztetik, de művei — anélkül, hogy veszítenének az első benyomás frisseségéből — hosszú alkotói folyamat eredményeként érik el végleges alakjukat.

A festőművészet iránti vonzalom korán felébredt benne. Első szakszerű tanulmányait tizennégy éves korában az epreskerti esti iskolában *Domanovszky Endre* irányítása mellett kezdte meg. Művészi pályájára *Kmetty János*, majd *Fónyi Géza* osztályain készült fel.

Művészetének korai szakaszában, 1957—1963 között, képeinek tárgyköre *sokirányú* volt. Nagy méretű, többalakos kompozíció, életkép, szobabelső csendélet, arc- és tájkép egyaránt foglalkoztatta ugyan, de művészi érdeklődésének központjában az *ember* állott. *Bányász* című pannóján, *Halottsiratő* című nagy méretű festményén a mindennapi élet kérdései foglalkoztatják. A *Csepeli martinász* című munkájának, életképeinek, rajzainak ismételten visszatérő témája az *érzelmi állapot* festői kifejezése.

Újabban a tájkép, az alakos kompozíció és az arckép kötik le elsősorban érdeklődését. *Arcképeinek* egyedüli tárgya: típusok, az érzelmi magatartás különböző változatainak festői ábrázolása. Ezekkel a festményeivel — túlzás nélkül mondhatjuk — *új műfajt* hozott létre. Arcképei csak alaki tekintetben nevezhetőek portréknak, hisz kevés kivétellel nem egyes egyénekről festett arcmások. Művein az életben megfigyelt típusokat, érzelmi állapotokat eleveníteni meg.

Kiváló megfigyelő, kifejezőképessége, jellemző ereje módot nyújt számára, hogy fokozatosan háttérbe szorítva az ábrázolás és a leírás eszközeit, a hangsúlyt a *festőművészet kifejezőeszközeire* vesse. A típus vagy lelkiállapot elsődleges vonásait — képeinek alapmotívumát — a fej- vagy kéztartással jelzi; a jellemet szín- és színfoltritmussal sokrétűen, árnyaltan bontakoztatja ki. Nemcsak mimikával, mozdulattal karakterizál, hanem a hátteret, az alaknak a képmezőn való elhelyezését, a képzeletbeli fejdíszt és drapériát, valamint azoknak a színértékeit is a jellemzés szolgálatába állítja. Arcképein az érzelmi állapot — mint a valóságban — nem egyszer, s mindenkorra adottként, hanem egy folyamat egyik *mozzanataként* jelenik meg. Erre a színek és a színfoltok hullámzó ritmusával, a jelzésszerűen felvillantott arcvonásokkal, valamint a pasztózus festésmóddal utal.

Kifinomult színkultúrája módot nyújt arra, hogy a gazdagon hangszerelt *színharmóniák* széles skáláját bontakoztassa ki. A világító, derűs színekből szervezett harmóniák éppúgy megtalálhatók művein, mint a hideg és meleg színek, vagy a súlyos, tompább színek ellentétére épülők.

Figurális munkáit általában *lírai hang* jellemzi; két ember érzelmi kapcsolatait, együttérzését vagy karakterbeli ellentétét fejezi ki. Ilyen munkáinak sajátos értéke szituációt, hangulatot teremtő erejében rejlik.

Művészetének másik kedvelt témája a *tájkép*. Ezeken nem a kiválasztott tájrészlet forma- és színvilága, vagy az adott atmoszférajelenség köti le érdeklődését, hanem — arcképeihez hasonlóan — a táj sajátos jellegének a megragadására törekszik. Elénk idézi a bolgár tengerpart szikláinak torlódó formáit, a Földközi-tenger színgazdagságát és tűző fényeit, vagy a Dunántúl, a Tihanyi-félsziget dombjainak hullámzását. Az elmondottak azonban csak *általánosan* jellemzik tájképeit, mert ugyanazt a témát egyes képein különböző oldalról közelíti meg, más képein figyelemmel kíséri a jelleget módosító megvilágítás hatásait is. *Életre kelti és nem másolja a valóságot.* A táj valós vonásait a látvány hatására létrejött érzelmi benyomásai alakítják. Érzelmi, festői indulata felfokozzák színeinek tüzét, színritmusának ütemét, élettel telítik a formákat.

Tanulmány

Kompozícióin, arc- és tájképein a tapasztalati világ tárul elénk egy érzelmekben gazdag kolorista művész tolmácsolásában. Konfár Gyulát művészetében megnyilvánuló humanista magatartása, magas színvonalú művészeti kultúrája a középgenerációnak nevezett művésznemzedék egyik *legjelentősebb* egyéniségévé avatja.

Ujvári Béla

NÉPSZAVA

Fekete Gyula

Egy teljesülő kívánság – sok újfajta gond

Fejlődöm visszafelé.

Az első „sikerélményem", amire emlékszem, az volt, hogy kibetűztem az újság fölső címét. Apám-anyám elámult, ahogy sokat nyúvasztottam a családot a titokzatos betűk miatt. Lévén a bátyám akkor már iskolás, nem bírtam kivárni, míg jog szerint átörökölhetem tőle a palatáblát-balavesszőt.

A szülői házhoz a Friss Újság járt naponta; nagyapámnéknak hetenként a Szabad Szó.

A Friss Újságot Péter bácsi hozta, a falubeli rikkancs. Érces hangja volt, egy kántor megirigyelhette volna; maga költötte rigmusával naponta végigdanászta a falut:

Friss Újság mai lap!

Hat fillér egy darab!

A Szabad Szó postán érkezett, egy csomagban mindenkié; úgy adták tovább egymásnak — családiasan — az előfizetők.

Végigkísértek eddigi életemen a mindenféle újságok, szerkesztettem is néhányat; mindennapjaim tartozéka volt az újság. Vele kezdődött a nap évtizedekig. Korán reggel, fél hat tájban érkezett annak idején; nem alhattam tovább, ha föleszméltem rá, hogy bedobják a kisablakon. Úgy esett jól igazában újságot olvasni, heverészve az ágyban, mielőtt a célszerű és kötelességszerű napi teendők kezdődnének.

Egy idő óta azután bizonytalanná vált, majd végképp elmaradt a napnak ez a megszokott nyitánya. Hol késett az újság, olykor a déli órákig, hol meg sem érkezett. Hol a lépcsőházban találtuk meg a bérházét egy halomban. Végezetül a földszinti postaládában állapodott meg a napihetilap, folyóirat — csakhogy veszek vagy sem, vagy olvasok újságot, vagy sem.

A nap megszokott nyitányának kétségkívül befellegzett. Le kell szoknom valamiről, ami évtizedek során belenőtt az életembe; méghozzá olyan valamiről, ami hivatásszerű munkámban is segítségemre volt.

Fejlődöm tehát egyelőre visszafelé.

Mindezeket nem azért mondom el, hogy a hírlapok kézbesítése körül már régóta csapongó vitában én is letegyem a voksot a Posta új rendelkezése ellen, amely voltaképp a már kialakult gyakorlat szentesítése. Hogy tehát az újságkihordók a bérházakban nem az előfizető lakásához — a kilincsre, az ajtórésbe, a kisablakba —, hanem a földszinti levélszekrénybe kézbesítenek.

Nyomós *okokra* hivatkozott a Posta a módosítás indoklására, nyomós *érveket* hoztak és hoznak fel a módosítás bírálói is. de hát az okok, a szükségszerűségek a gazdasági életben — megszokhattuk már — mindig erősebbek az érveknél; tovább bírják egy rántással a huzakodást.

Nem a vaktölténnyel lövöldöző érvek szaporítására tehát, csupán példázatnak szánom visszafejlődésem történetét. Mert az elkövetkező egy-két évtizedben sok hasonló meglepetésben lesz még részünk.

Én úgy látom, kettős oka van — egymás hatását fölerősítő oka — ezeknek az ingerkedő meglepetéseknek.

Egyrészt a gazdasági fejlődés *természetes következménye*, hogy a valamikor nagyon olcsó emberi munka — az „élőmunka" — kezd egyre drágább lenni. Másrészt fogyóban minálunk az utánpótlás.

Mindenekelőtt a különféle szolgáltatásokban.

Automata vezérléssel röpködnek az űrhajók. Az elektronikus számítógép mindennapos segédeszközzé vált. Automata gépsorok fúrnak-faragnak-gyalulnak, esztergálnak-szerelnek a legmodernebb üzemekben, s a termelő tevékenység mind nagyobb arányban minősül át irányítássá, szervezéssé, felügyeletté.

Ugyanakkor: ha a tévékészülék tömérdek forrasztásából egyetlenegy leválik, ha a rádiókészülékben kiég a biztosíték, ha egy szigetelt huzalban megszakad a szál, ha a motorban testel egy bekötés, megszökik a szikra, ha a transzformátor zárlatos — a *javítást* nem bízhatjuk automatára. Szakember kell hozzá, aki megkeresi, fölismeri, megszünteti a hibát.

Szaporodnak a mindennapos használatba vett — tömegesen használatba vett! — bonyolult készülékek, szaporodnak tehát az efféle gondok is, amelyek közvetlen emberi — szakemberi — beavatkozást igényelnek.

És nemcsak a bonyolult készülékek miatt. Hovatovább némi szakértelem és megfelelő szerszámok nélkül egy szöget sem lehet a falba verni: a modern bérház falába. (Amellett fölöslegesen is szaporítjuk ezeket a gondokat. Teszem azt, régen egy konyhaszekrény sarokvasai kitartottak addig, míg föl nem vágták a szekrényt tűzrevalónak. A modern konyhabútorok képtelenül bonyolult, képtelenül drága, képtelenül törékeny és nehezen cserélhető — és sok utánjárással pótolható — sarokszerkezete viszont többnyire addig jó, míg használatba nem veszik.)

(kivált, ha nem spórolja el az alkalmazottakat a pénztártól is).

Vannak elviselhető formái: hamar megszoktuk, hogy magunk kezeljük a buszon, a villamoson a menetjegyet.

Vannak aztán nemszeretemformái. Mert a jelek szerint meg kell szoknunk lassacskán azt is: vagy drágulnak azok a szolgáltatások, munkanemek, amelyekhez mostoha a technika, az automatika, vagy átháríták ránk — „csináld magad!" alapon — az elvégzendő (s idáig *közreműködésünk nélkül* elvégzett) munka bizonyos adagját. Netán teljes egészében magát a munkát is.

Meg is pirongatnak olykor, ha nem szívesen vállaljuk. Mint az említett, a hírlapkézbesítés körül zajló vitában valaki, mondván: az előfizetők „maradiságból és kényelemszeretetből" továbbra is azt szeretnék, ha a lakásukra kézbesítenek a lapot.

Valóban maradiságból?

Én még azt sem bélyegezném maradiságnak, ha valaki a cipőjét — kényelem, időhiány, egyebek okából — bérben, mással tisztíttatja.

Persze azzal, hogy nincsenek ma már cipőtisztító standok az utcán, nem sokat károsodik a társadalom; ha tehát az állampolgár saját kezűleg pucolja, netán ritkábban pucolja a cipőjét. De a társadalmi *összesített számlán* vajon melyik veszteségesebb — időben, költségben, fáradtságban, energiában: — ha *megfelelő díjazásért* egy ember hordja szét ötszáznak a lakásra az újságot, vagy az ötszáz járja az emeletet, használja a liftet, és — ami általános ma már — viszi be a munkahelyre a lapot olvasni, minthogy otthon nem jut rá idő. (Egyre többen újabban: munkahelyi címükre rendelik meg.)

A társadalmi számlán vajon megtakarítás vagy ráfizetés, ha a posta, a vasút, a kereskedelem elspórol egy pénztárosnőt ott, ahol emiatt állandó a tülekedés, a sorállás?

A társadalmi számlán milyen előjelet kap, ha a vidéki lakos — nem lévén a környéken hozzáértő kisiparos, igénybe vehető javító szolgálat — maga bütyköli a motort, az elektromos gépeket-készülékeket, vagy hagyja pusztulni a könnyen javíthatót is?

A munkamegosztás nem *maradiságból* fejlődött a mai szintre, bizony nem.

Jó dolog a „csináld magad!" mozgalom, *átmenetileg* enyhíthet a gondokon is. De azért ne vegyük hozzá eszményi példának tízezer évvel ezelőtti ősapánkat, aki még csakugyan mindent saját kezűleg, maga csinált.

Mert átmenetileg is csak ott van értelme a „csináld magad!" jelszónak, ahol nem a kényszerűség termelte ki. S

Konfár Gyula: Tanulmány

Konfár Gyula

Tanulmány

Népszava, 1976. julius 31.
6. oldal.

Konfár Gyula festő

(harangozó)

Esti Hírl

FESTETT MAGÁNÜGYEK

Foltok, vastagon felhordott festékhalmazok, színárnyalatok és tematikai általánosságok. Ezzel szinte minden elmondható *Konfár Gyula* festészetéről. A művész a Csók Galériában állította ki az utóbbi években készült munkáit. Konfár Gyula szinte nem is festményeket, hanem domborműveket hoz létre festékből. A kiállítás fő helyén látható *Requiem* című nagyméretű képét, amely mind kompozícióját, mind megvalósítását tekintve ugyancsak a semmitmondó általánosságban lebegő munka, annyi festékkel készítette, hogy azzal más, akár egy egész életművet megalkotna. De hát végül is a festő módszerén múlik, hogy mennyi anyagot használ fel egy-egy képhez.

Konfár Gyula többnyire portrékat fest, amelyeken nincs felismerhető arc, a fej formáját csupán az összemosódó színfoltok adják. Ugyanezzel a módszerrel tájat is komponál, de tája éppúgy karakternélküli, mint portréi. Konfár láthatóan a színárnyalatok harmóniáját többre tartja, mint a festői mondanivalót. Színérzéke néhány képénél kellemes összhatású foltokat eredményez, függetlenül a megfestendő témától. A művészi szándék tehát csupán arra irányul, hogy a szemnek többé-kevésbé kellemes színhatást adjon. De még e tekintetben sem találunk különösebb változatosságot. Szinte minden kép ugyanazokra az alapszínekre épül, ugyanazzal a módszerrel és eljárással, s mivel a képnek nincs semmi tartalmi mondanivalója, majdnem teljesen mindegy, hogy a művész két-három, vagy ötven munkát állít ki.

Konfár Gyula egykoron a fiatal művészek stúdiójának kiállításain, s a nemzeti tárlatokon nemcsak tehetségre valló képeket mutatott be, hanem olyanokat is, amelyeknek minden festői bizonytalankodás ellenére határozott világuk volt: a munkásélet egy-egy szimbolikus pillanatát igyekezett felvillantani. Igaz, ezeken a festményeken többnyire mesterét, Domanovszky Endrét követte. De bizhattunk benne, hogy tehetsége leveti a modorosságokat és az általa is választott témavilágban *saját* útjára lel.

Miként ez a kiállítás is bizonyítja, *nem ez történt.* Konfárnak láthatóan kevés köze van mindahhoz, ami ma a világban történik, csupán színfoltjai, színárnyalatai, pazarló gazdagsággal vászonra hordott festékhalmazai érdeklik.

021

WALDHEIM:

Az ENSZ a törvénytelen Smith-rezsim ellen

New York,
szeptember 28.

Kurt Waldheim, ENSZ-főtitkár New Yorkban kijelentette: *az ENSZ továbbra is támogatja a zimbabwei nép törvényes jogait a függetlenség elnyerésére.* Hangot adott reményének, hogy az „ENSZ-alapokmány céljaival és elveivel össz-

Most bemutatott [illegible] alapján úgy tűnik, jól érzi magát ebben az arc- és karakter nélküli világban. És jókedvűen festi magán-ügyeit.

(harangozó)

Konfár Gyula, festő

□ KONFÁR GYULA Munkácsy-díjas festőművész kiállítását dr. Újvári Béla művészettörténész nyitja meg szeptember 16-án, csütörtökön délután fél 6 órakor a Váci utcai Csók Galériában.

— □ Konfár Gyula — — — 2.

Esti Hírlap, Bp. 1976. szept. 13.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL 31

NÉPSZAVA

Konfár Gyula

1021

rádiónek
horkolásuk
megállítja az óramutatót.

Konfár Gyula: Tanulmány

...játékosan, v
orgatják a lexikont.
Életrajzi Lexikon, Ki
ott felhasználása. Kib
llyés Gyula, Anderse

Kis szünet után m
edek Elek Az em
eszélgetnek róla, a
annak. Közben néhá
yar Értelmező Kézis

Azután az irodalmi mesék közül Kormos István Kevély iskakas című meséjét olvassa föl a könyvtáros. A szereplő figurákat posztó táblára erősíti. Megbeszélik a mese rkölcsi hátterét.

Ugyanezt a foglalkozást másnap megismétlik önálóban az ötödikesekkel is, a gyerekek maguk mesélnek, magószalagra, amit aztán visszahallgatnak.

Természetesen van, amikor csak mesét olvasnak, élvetből, ahogy zenét hallgat az ember, magára csak a mese első zenéjére figyelve, egyéni vagy csoportos foglalkozáson.

Eleven, könnyed, természetes foglalkozás volt. Azért is ittam igen hasznosnak, mert természetes folyamatban és em iskolaszerűen tanultak-olvastak — és tanultak olvasni gyerekek.

Az első pillanatra túlságosan szervezettnek tűnt a foglkozás. Aztán igen nagy előnyei mutatkoztak. Éppen a ikk elején írt kettős akadály eltüntetésében.

A könyv nem a maga nyomasztó betűmennyiségével volt elen, hanem mint játékosan megismert ismeretek tárháza. átszótársuk lett a könyv, kilépett könyv-mivoltából. S ami legtöbb: a gyerekek „bánni" kezdtek a könyvekkel. Ideyúltak, odanyúltak a polcokon, a kézi könyvtárat használák, bátor könnyedséggel. S a könyv elvesztette tankönyv ellegét, használták, mint egy munkaeszközt a kisinas, aki lővel bútorokat fabrikál szerszámaival.

S ami a legszebb: élt bennük a könyv, ők éltek a könyekben. Történetekben, mesékben, melyeknek ők lettek a zereplői, mint egy külön, varázslatos életnek. Fölszabadulan mászkáltak a könyvtárban, mint a tulajdonosok.

Konfár Gyula

Munkásportré

NÉPSZAVA, 1977. junius 25.
5.oldal.

Konfár Gyula: Munkásportré

Konfár Gyula: Olvasó munkások

Konfár Gyula

Olvasó munkások

NÉPSZAVA, 1976. május 29.
6. oldal

Konfár Gyula

Konfár Gyula (1933–): festő. Széles ecsetkezelésű figurális kompozíciókat, arcképeket, csendéleteket fest. Falképei is jelentősek.

Mihályfi Ernő:Müvészek,barátaim Bp.1977.Corvina

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1979 JAN 14
Népszava
Konfár Gyula

lunk különös elégséggel utaltak arra, hogy látszólag forradalmi kiállásában is több az önfeltszelgés és a szalonforra-

[illegible] csavarodó, vagy ahogy mondják, „ostorcsapásos" vonalvezetés, a nagy tömegű virágdísz.

kötetben lehetne érdemlegesen beszélni. *(Corvina)*

Harsányi Zoltán

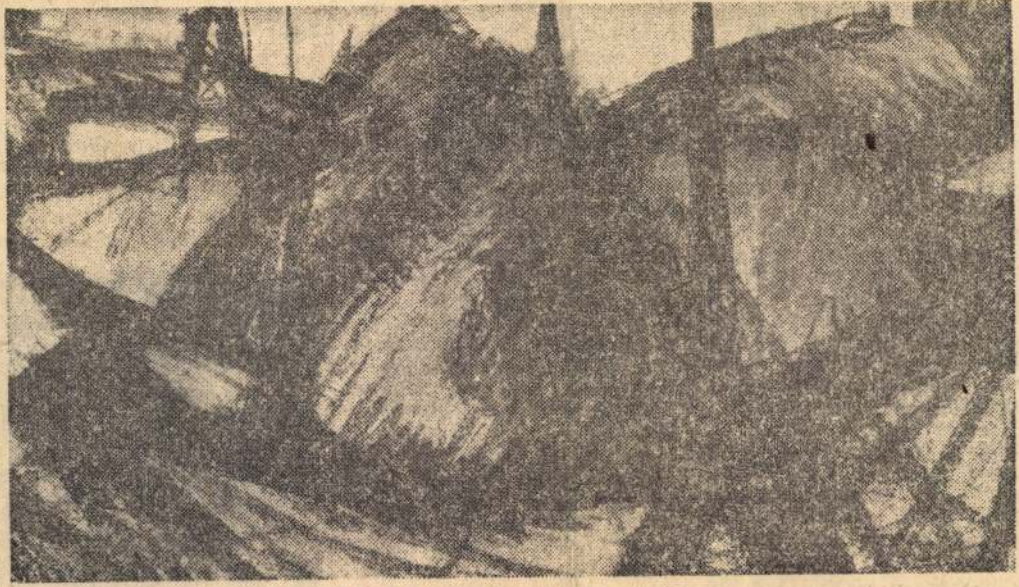

Konfár Gyula: Bányavidék

mük és képességeik szerint ítélik meg őket... Hiszek ebben... Hiszek abban, hogy a reménytelenség hegységeiből ki tudjuk faragni a reménység szikláját. És ezzel a hittel képesek leszünk együtt dolgozni és imádkozni, együtt harcolni és együtt vállalni a börtönt is, képesek leszünk együtt felemelni szavunkat a szabadságért abban a tudatban, hogy egyszer szabadok leszünk... És akkor majd új értelmet kapnak az ősi néger spirituálé szavai: „Végre szabadok vagyunk! Végre szabadok vagyunk! Hatalmas isten, szabadok vagyunk végre!"

Hosszú percek teltek el, amíg a mélyen megrendült tömeg magához tért, és felzúgott a hangok orkánja: *„Szabadok leszünk!"* Nem tapssal, hanem így, ezzel a világgá kiáltott fogadalommal ünnepelték a washingtoni menetet lezáró nagygyűlés szónokát.

A szónok, Washingtonban

március 28-án
bérért dolgoztat
oly sokszor meg
munkásainak tüntető menete.

— *Amióta Martin Luther Kinget hallgattuk, s együtt meneteltünk vele azok alatt a táblák alatt, azóta embernek érezzük magunkat. És ezt soha többé senki sem veheti el tőlünk. Így vagyunk ezzel valamennyien itt, Memphisben. És nemcsak mi. Mindenütt, ahol Martin Luther King járt* — magyarázta a Köztisztasági Dolgozók Szakszervezetében *E. D. Simpson, John J. Matthews, Earl* és *Theresa Thomas* 1975-ben, Memphisben.

Az április 5-ére tervezett újabb tüntetésen már nem vehetett részt *Martin Luther King*. Előző este motelszobájának erkélyén meggyilkolták.

James Earl Ray, aki „magányos gyilkosként" tölti 99 évi börtönbüntetését, mindig is azt vallotta, hogy *összees-*

ságnak 81, *Hollandiának* 25, *Írországnak* 15, *Luxemburgnak* 6, *Nagy-Britanniának* 81, *az NSZK-nak* 81 és *Olaszországnak* ugyancsak 81 képviselője lesz a parlamentben.

A választási előkészületek

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61.
Telefon: 337-748, 340-726

NÉPSZAVA

Konfár Gyula.

1979 NOV 2

festőművész

1021

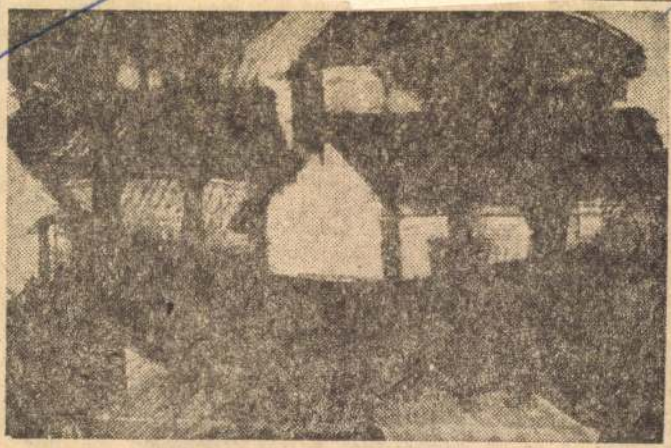

Konfár Gyula: Tanulmány

nös, ref
érzelmi.
Amint f
ják e tu
bi jell
hogy jó
meg föl
ben, emberségben.

Igaz, általában nem egyszerre világosodik meg mindez, hanem apránként. Sőt, egyesek talán betöltik a 25—30 évet, amire mindezek tudatosulnak számukra. De addig is gyakorolják s jó, ha ezt teszik már három-négy éves koruktól. Annál jobb, minél korábban alakulnak ki a segítőkészség, a szeretet, a kedvesség, a tisztelettudás stb., reflexei. A szülői szigorúságot elég ebben az esetben, ha a következetesség képviseli. De

...evé-
...éke-
...ha-
...őfe-
...ta-
...eszí-
...lés elsődleges célja az erdeklődés fölkeltése, akár úgy is mintha a tanítás mellékes dolog lenne, fontos az ember együttlét, a beszélgetés stb.

Újra mondom, nincs erkölcsi alapom, se jogom módszerekről tudósítani azokat, akik nálam ezt jobban tudják! Viszont, tovább ismerkedve a korábban említett „szigorú" tanárral, azt is megtudhattuk róla, (s ez véletlen?!), hogy előadása is „szigorú", s főként száraz, érdektelen, monoton.. Ezek után „lelkiismeretesen" számon is kéri az altatónak

KONFÁR GYULA

Képzőművészet és urbanizáció

Népszava

Csongrádi beszélgetés a környezetformálásról

1981. II. 21

Nagy újság járja ezekben a napokban Csongrádon: elkészült a város második monumentális képzőművészeti alkotása, *Konfár Gyula* Munkácsy-díjas festőművész közel 300 négyzetméteres üvegmozaikja. Az első ilyen jellegű munkát, *Németh József* freskóját tavaly avatták fel; a mesterien komponált, nagyméretű falkép a város őslakosságát képező egykori földmunkások küzdelmes életének állít emléket a tanácsház nagytermében. Konfár Gyula műve Csongrád egyik friss keletű létesítménye, a Faipari Szakközépiskola auláját díszíti.

Két ilyen igényes, országos viszonylatban is számottevő képzőművészeti beruházás rövid fél esztendő alatt — vajon mit jelent, mit jelképez ez a mindössze 22 ezer lakost számláló Csongrád életében? Erről kérdezzük *Oláh Ferencet*, a városi tanács művelődési osztályának vezetőjét;

— Bizony, nem kevesebbet, mint egy falusias mezővároska urbanizálódását, a gyors ütemű gazdasági, társadalmi és kulturális civilizálódást. Közismert, hogy Csongrád a két világháború között Magyarország legszegényebb és legelmaradottabb települései közé tartozott; lakói többnyire kubikosként keresték kenyerüket a Tisza szabályozásánál, vasúti építkezéseken. A felszabadulás sokban változtatott ezen a helyzeten, ám a város paraszti jellege csaknem a hatvanas évekig változatlan maradt. Az ekkor kezdődő nagyszabású iparosítás, a vasgyár, a bútorgyár, egy fűtőberendezéseket gyártó üzem, majd a MIRKÖV egy részlegének idetelepítése rövid néhány éven belül átformálta Csongrád arculatát; komoly munkásbázis jött létre, amely egyre sürgetőbbé tette az urbanizálódást, a város közművesítését, rendezését. Legelőbb a városközpont rekonstrukciójára került sor, amit néhány külső kerület rendezése, köztük egy teljesen új városnegyed, a bökényi lakótelep kiépítése követett. Szó ami szó: a városrendezéssel a régi parkos-ligetes Csongrád eltűnt, közterek, középületek jöttek létre — ezek díszítése pedig új típusú, közösségi jellegű műalkotásokat követelt.

— Körülbelül hány köztéri alkotás található ma Csongrádon?

— Ha jól számolom, 8—10. Egy régebbi hősi emlékművet s egy parkszobrot leszámítva, valamennyi az V. ötéves terv létesítménye. Mind a megye, mind a kulturális kormányzat messzemenően megértette és támogatta „városszépészeti" törekvéseinket, így jutottunk többek között *Tóth Béla* kubikosemlékművéhez, *Veszely Jelena és Sass Veronika* játszóplasztikáihoz, *Borsody László* kerámikusművésznek a városi rendelőintézet modern vonalaihoz igazodó, térplasztikájához — és a már említett két murális munkához is. A VI. ötéves tervben — elgondolásaink szerint — „szoborparkunk" új egységekkel bővül; ezek egyik legszebbike bizonnyal *Szervátiusz Jenő* Életfája lesz.

— Gondolom, ezt a fejlesztést a város nyilván összekapcsolja a művészeti kultúra népszerűsítésével, a művészeti élet megszervezésével?

— Természetesen. Ennek elősegítésére kezdeményeztük például a csongrádi művésztelepet, amelynek keretében főként tehetséges fiataloknak biztosítunk megfelelő munka- és kiállítási lehetőséget. A telep immár ötödik esztendeje áll fenn; augusztusi kiállítása a város jelentős művészeti eseménye. Tervezzük, hogy a városi művelődési központban működő kiállítóterem mellé építünk egy újabbat is a hamarosan megnyíló állandó múzeum keretében — ezt nemcsak a helyi lakosság, de Csongrád nyári idegenforgalma is igényli. Hivatásos művész pillanatnyilag egy él Csongrádon, *Aranyi Sándor* festő; most tárgyalunk a kubikosszobor alkotójának, *Tóth Bélának* itteni letelepedéséről. Városvezetésünk tisztában van a művészet, a kultúra mindenkori jelenlétének fontosságával, közérzetet, termelést serkentő erejével.

Konfár Gyula újonnan elkészült mozaikja

Danis Barna felvétele

— Mi a véleménye Konfár Gyula mozaikjáról?

— A január végén elkészült művet — már hivatalból is — többször is megtekintettem, s minden tekintetben sikerült alkotásnak tartom. Az aratási ünnepséget ábrázoló mű már témájánál fogva is szerencsésen ízesül városunk jellegéhez, s magas szinten utal az őt körülvevő épület rendeltetésére. Figurális megoldása, realista szemlélete külön öröm számunkra, így nemcsak mint dekoráló elem, de mint tudatformáló alkotás is kifejtheti hatását. Számítunk is erre a hatásra, hisz az élettel és a művészettel most ismerkedő fiatalok szemlélik nap mint nap. A végleges megítélés tisztét mindenesetre a kritikára hagyom: egy-két éves munkával készült alkotást igazán körültekintően amúgy is csak szakmabeliek tudnak kvalifikálni. Mindenesetre: bízom abban, hogy nekik is tetszeni fog.

— Ezt a vélekedését magam is osztom.

Tasnádi Attila

hetők. Somoskőn született 1928. október 23-án és tizenhárom évesen lett bányász, mert a bányász munkásélesal, amely megmutatta: tenyerében is, szívében is megőrizte munkásmúltja erőt adó melegét.

Napirenden az ügyintézés Borsodban

Javult az államigazgatásban a törvényesség, jól működnek az ügyfélszolgálati irodák, megkönnyíti, gyorsítja az ügyintézést a formanyomtatványok és a különböző, például az építkezésekkel kapcsolatos ismereteket tartalmazó tájékoztató füzetek alkalmazása. A Borsod megyei Tanács által Ózdon, Kazincbarcikán és Leninvárosban végzett fölmérés megállapításai ezek, amelyekről a *Borsod megyei képviselőcsoport* pénteken, Miskolcon tartott ülésén tájékoztatták a képviselőket.

Minőségdiagnózis

A Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet a múlt év második felében 2672 új hazai és importtermék, készítmény minőségéről adott a forgalomba hozatal előtt szakvéleményt, amelynek alapján az 1460 belföldi gyártmány 82 százaléka, az importminták 83 százaléka megfelelt a szabványnak és az egyéb követelményeknek. Az első félévinél több jónak minősített termék kerülhetett forgalomba.

Hírmagyarázónk írja: nem valami felemelő olvasmány a KERMI jelentése. Elég szomorú diagnózist állít fel az ipar, nem kevésbé a kereskedelem egyes ágairól. Mert, ha az élelmiszerek zöme például meg is felelt az előírásoknak, „a tőkehúsok egy része a kívánatosnál még mindig vastagabb zsírréteggel került a boltokba". Változatlanul szívárog a tasakból a tej, a szabványtól eltérő (alakjában vagy méreteiben?) a tojás, gyakran rossz a kenyér. A vizsgált burgonyának legalább 50 százaléka nem felel meg a követelményeknek. A vendéglátóipari ételminták közül minden második kifogásolható, a presszókávé egyötöde gyenge. (Gondolom azért, mert ebben viszont a „kívánatosnál" kevesebb a kávé.)

Vigasztalóbb képet nyújt a ruházati cikkek vizsgálata, bár még mindig sok a jogosan kifogásolt cipő. Megbukott a vizsgán a szén, különösen a brikett. Az építőanyagok közül a faanyag 40 százaléka találtatott rossznak.

Nem vigasztalásul, csupán a teljesség kedvéért jegyezzük meg, hogy azért többségben vannak a jó termékek. Mégis, az ellenőrök véleménye többnyire találkozik a fogyasztók tömegeinek tapasztalatával.

A rendszeres ellenőrzés makacsul visszatérő tanulságai alapján felvetődik azonban a kérdés: mennyi lenne a hiba, ha nem ellenőriznének? Avagy: a minőséget nem ellenőrizni, hanem gyártani kell?

L. M.

Diplomaátadási ünnepség

A Tanácsakadémia továbbfejlesztéseként három éve létrehozott Államigazgatási Főiskolán pénteken tartották az *első* diplomaátadási ünnepséget, amelyen *Papp Lajos* államtitkár, a Minisztertanács Tanácsi Hivatalának elnöke köszöntötte az első diplomásokat, s öt hallgatónak — *Barta Józsefné, Bordás Imre, Hunya Miklós, Nagy Jolán, dr. Petrik Jánosné* — vörös diplomát nyújtott át.

MNB-hitel Nigériának

A Magyar Nemzeti Bank 50 millió dollár összegű hitelt nyújt a nigériai szövetségi pénzügyminisztériumnak. Nigéria a hitelszerződés keretében komplett kórházi berendezéseket vásárol a Medicortól.

Árvíz után

Békés megyében az árvíz által megrongálódott csaknem 300 kilométer közút gyors helyreállítása nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a korábban elöntött területeken *az újjáépítés* azonnal megkezdődhetett — állapították meg pénteken Békéscsabán a Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium, valamint Békés megye vezetőinek tervegyeztető tárgyalásán. A megbeszélésén számba vették a VI. ötéves tervben megvalósítható út-, vasút- és hírszolgálati fejlesztéseket.

ne meghatározta a maga helyét.

— Itt, a legszélen — mutat *dr. Vitális Zsuzsa*, pszichológus az asztal sarkára. Ott áll *magányosan, védtelenül a babaház.* Még egy fácska sem került a közelébe. Se emberalak. A főtér olyan szabályos, mintha mérnök tervezte volna. Távolabb, magas kerítések mögött kórház, iskola. Az asztal túlfelén pedig a szinte *ijesztő nyüzsgés: tornyok, tátongó alagutak, embertömeg.* A kisfiúra az iskolából érkezett panasz: *összeférhetetlen, zárkózott, verekedő.* A tanulásban hónapok óta megrekedt. Ezért kérnek a nevelési tanácsadótól vizsgálatokat, véleményt.

— Valamennyi vizsgálatunk azt tükrözi: ez a gyerek felfelé lóg ki a sorból. Érettebb, tehetségesebb, mint a kortársai. Megtorpanását, magányosságát, türelmetlenségét éppen a *sem otthon, sem az iskolában fel nem fedezett többlet okozza. Hogy nem kapott a képességeihez illő feladatot.*

Szinte az ellenkező véglet bontakozik ki a szomszéd szobában *dr. Bergmann Erzsébet* vezető pszichológus-gyógypedagógus és egy tanácsot kérő édesanya beszélgetése során.

A kérdés: vajon, hogy csúszhatott be *egy négyes* a kislány színjeles bizonyítványába? A kisebb testvére most is tiszta ötös. S miért a nagyobb lány féltékenykedése és örökös versengése a kicsivel?

Peregnek a kérdések és a feleletek. A párbeszédben kibomlik a lényeg: az édesanya nevelői maximalizmusának valódi oka.

A nevelési tanácsadók munkája *hiánypótló* szerep. Az megmutató baráti — és szakértői — jó tanács, máskor hosszú évek fáradságos munkájáról is úgy látszik: eredménytelen.

— Mi valósággal *beépülünk a családokba és az iskolákba* — vallja a munkamódszerükről dr. Bergmann Erzsébet, a főváros VIII. kerületi Nevelési Tanácsadójának vezetője. — Körzetekre osztottuk magunk között a kerületet. Így a családgondozó pedagógusok tartják az óvodával, iskolával is a kapcsolatot. Ismerik a gyerekek teljes környezetét. A gyermeklélektani munkában a kerület vezető gyermekorvosa, *dr. Tomasov Mária* segít. A beszédhibákat javító négy logopédus vesz részt a munkánkban. Az úttörőházzal — ahol a csoportos foglalkozásokon sikeres szerepléshez segítik a gyerekeket — és a középiskolákkal is szoros a kapcsolatunk.

A Vörösmarty Gimnáziumban például — *Gáspár Sarolta* vezetésével — megalakult a *Beszélgessünk* csoport. A serdülő gyerekek igen nagyra becsülik, ha *nem a családjukhoz tartozó felnőtt érdeklődik őszintén a kisebb-nagyobb gondjaik iránt,* ha akad idősebb jó barát, akivel kibeszélgethetik magukat.

— Az életben való helytálláshoz talán *az önismeret a legfontosabb.* Ez nyitja meg az utat az alkalmazkodókészséghez s a jövő megtervezésének képességéhez. Ha a nevelési tanácsadás *ebben* segít, betöltötte legfontosabb feladatát.

— És gyakran nem is a gyerek a beszélgetésünk főszereplője, hanem *a szülők, a család, a környezet.* Úgy

Konfár Gyula

KONFÁR GYULA ÜVEGMOZAIKJA tegnaptól látható a csongrádi faipari szakközépiskola aulájában. A harminc négyzetméteres kompozició témája az ember élete a születéstől a felnőtté válásig.

Magyar Hirlap 1981/4/11/9

Konfár Gyula, festő

KÉPZŐMŰVÉSZETI ALKOTÁSSAL gazdagodott Csongrád városa. A faipari szakközépiskola aulájában elkészült Konfár Gyula festőművész üvegmozaikja. A harminc négyzetméteres, sokalakos kompozíció témája az ember élete a születéstől a felnőtté válásig.

— : Kú

8

Népszabadság, Bp. 1981. ápr. 11.

Konfár Gyula festőművész

első murális munkájának lehetünk tanúi a csongrádi fa-
ipari szakközépiskola és

Konfár Gyula üvegmozaik-kompozíciója. (Fotó: Pintér J.)

szakmunkásképző intézet aulájában. A táblaképeiről ismert művész először vállalkozott ilyen jellegű munkára, s készített a Képző- és Iparművészeti Vállalat megbízásából Csongrádra üvegmozaik faliképet, amely harmonikusan, emberi léptékrendben illeszkedik az iskolai aula belső teréhez. A 23 négyzetméteres, sokalakos kompozíció a közelmúltban készült el, s került végső helyére. Témavilága az intézmény nevelő jellegéhez kapcsolódva az ifjúságot, fiatalkort, a születéstől felnőtté válásig tartó időt célozva sugall humánus tartalmakat. A teljes felületet kitölti a mozgás ritmusa, amelyet a kontúros háttér színeiben is erősít. A természeti háttér zöld és kék árnyalataival — amely a vidék jellegzetes festője, Koszta József intenzív színvilágának hatását mutatja — a belső tér színhangulatát fokozza. Az üvegmozaik csillogása a fénytükrözés ritmusával segíti a kompozíciószeretetet, életszépséget és derűt hirdető tartalmainak érvényesülését.

BECSEI PÉTER

Konfár Gyula festőművész | Becsei Péter: Sugallatok.

Csongrád Megyei Hírlap 1981. szept. 23.

lezéssel készülnek a nagy üzemi kertészeti és állatte nyésztési telepek, miken alkalmazzák a mezőgazda ságban a könnyűszerkezete építési módszereket, hogyan alakulnak a kapcsolatok a nagyüzemek és a háztáji gazdaságok között, s milyen formában oldják meg a községekben a lakásprogram végrehajtását.

A delegációt tegnap dél- előtt *Szalai Sándor*, az AG- ROBER igazgatója, *dr. Bá-*

Szabó Sándor, a megyei t nács elnöke és *Szabó Jáno né* elnökhelyettes fogadja delegációt, majd *Kisteleke* és *Mórahalmon* tekint meg a lakásépítkezéseke s kapnak tájékoztatást kommunális ellátásról, lakossági szolgáltatásokr

Szovjet főszerkesztő Szegeden és Makón

Az MSZMP KB vendége- ként tartózkodik hazánkban *Alekszej Vladimirovics Romanov*, az SZKP KB pót- tagja, a Szovjetszkaja Kul- túra főszerkesztője, aki két- napos programra tegnap Csongrád megyébe látogatott. Délelőtt a városi pártbizott- ságon *Török József*, a MSZMP Szeged városi bi- zottságának első titkára fo- gadta a szovjet vendéget é tájékoztatta a város politi- kai, gazdasági, kulturális életéről.

Délután a szovjet vendég Makóra látogatott, aho

részt vett a Lenin születése nek 111. évfordulója alka nából az MSZMP városi b zottságának székházáb rendezett ünnepségen. A

A vásárhelyi t

Szerdán délelőtt *Csizma dia Sándorné dr.* tanácsel- nök vezetésével ülést tartot a vásárhelyi városi tanác végrehajtó bizottsága. A tes- tület *dr. Kószó Pál*, az egész- ségügyi osztály vezetőjének és *Nagy Jánosné*, a városi Népi Ellenőrzési Bizottság el-

Segítik az új lakóne

KISOSZ-tá

A KISOSZ Csongrád me-

Konfár Gyula

Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész műveiből nyílik kiállítás április 10-én, csütörtökön, a Vörösmarty téri Csontváry Teremben

Népszava - 1986. IV. 7.

Konfár Gyula

Kiállítási kalauz

Fenyők, nyáron

Gondolatok Konfár Gyula új képeiről

A fenti cím egy festmény címe, a festmény pedig *Konfár Gyula* kiállításán látható a *Csontváry Teremben*. A festmény nyári domboldalt ábrázol, ahol a rekkenő hőség szinte felégette a növényzetet, kivéve persze egy maroknyi fenyőt, melyek csöndes diadallal hordozzák örökzöld tűkoronájukat. Lángoló nyár, felperzselt természet — s a mindent letaroló évszaki erőszaknak dacosan ellenálló, létüket és habitusokat (divatos szóval identitásukat) makacsul őrző fenyőfák. Mitagadás, van ebben a szituációban, lett légyen bármily hétköznapi is, valami *szimbolikus elem*, hisz' a fenyő a népi hagyomány szerint az állandóság, a stabilitás, a hűség megtestesítője a változékony, minduntalan új arcot mutató tárgyi-természeti világban.

Ezek után önként adódik a kérdés: vajon, Konfár Gyula kompozíciója szimpla tájkép lenne csupán, az ábrázolt természeti kontrasztból adódó némi filozófikus többlettel, vagy valami más? Például rejtett hitvallás, önarckép, önéletrajzvázlat? Ha igaz is, hogy a *Fenyők, nyáron*, a szokványos műfaji besorolás szerint valóságos jelenség leképezésének, azaz *tájképnek* minősül — és sokan nem is fognak benne látni mást, mint egyszerű tájábrázolást —, jómagam hajlok afelé, hogy ezt az alkotást többrétegűnek, többértelműnek értékeljem. Tájkép is természetesen, éspedig nem is akármilyen, de ugyanakkor magatartásforma, emberi és művészi koncepció kifejezője is: — íme, egy alkotó, aki szembe mer szállni napjaink minden régebbi értéket megkérdőjelező közszellemével, s képes Ady módjára „tegnapi ember" — tegnapi festő — maradni akkor, amikor az általános művészeti értékmérce a divattal együtthaladóknak, az újdonságok hajszolóinak kedvez. Vélekedésem igazát egyfelől Konfár realista művészi múltjával, másfelől új képeinek vonzó intellektualizmusával tudom bizonyítani, amely olyan hagyományos témákat, illetve műfajokat is aktuális tartalmakkal tölt fel, mint a tájkép, a portré vagy a csendélet.

Hogy Konfár piktúrájának természetelvű felfogása ellenére is a konkrét látványon túlmutató mondandói vannak, azt persze korábban is tudtuk, hisz' a tapasztalatok elemzése, a gondolati tisztázás, a rendteremtés igénye mindig is jellemző vonása volt ennek az egyébiránt erősen érzelmi-indulati beállítottságú képvilágnak. Mesterünk számára a művészet egyszerre hivatás és mesterség: *vállalkozás az élet mélyebb átélésére, önnön lelki problémáinak, illetve önmagán keresztül a társadalom problémáinak tisztázására.*

A dolgokhoz való személyes viszonya a jelenségek expresszív átírásában jut kifejezésre, amelyek e személyesség hatására módosítják, sőt, olykor el is vesztik eredeti jelentésüket, s a belejük plántált emberi minőségek (pl. a művész erkölcsi és társadalmi eszményei, esetleges depressziója stb.) hordozói lesznek. Stilizáló előadásmódja mégsem hozható közös nevezőre az absztrakcióval, mert képein nem formai elvonatkoztatásról, hanem *a kifejezés érdekében eszközölt* (tehát mindig gondolati indítékú) formatorzításról van szó. A kifejezés intenzitását szolgálja sajátos színértelmezése (a koloritot a motívum anyagi részének tekinti, s robusztus erővel, mintegy reliefszerűen viszi fel a vászonra), valamint festői stílusának többszólamúsága is: tudatosan épít például az optikai keveredés elvéből adódó ún. *szimultán kontrasztokra*, azokra a másodlagos színhatásokra, melyeket a képfelület és a néző szeme között húzódó levegőréteg mozgása idéz elő. E levegőmozgás megrezegteti, mobilizálja a festékrücsköket, miáltal a képfelület, sőt, a kompozíció egésze elevenné válik, „mozogni kezd".

A beérkezett tehetség jegyei, a felsorolt erények természetesen *most is jelen vannak* Konfár Gyula képein, de ezúttal elmélyültebben, átgondoltabban, mondhatni, *funkciógazdagabban* jelentkeznek. Része van ebben annak is, hogy Konfár sokáig érlelte, s végletekig pontosította ezt a kollekciót (korábban észleltünk egyes munkáin valami bántó nagyvonalúságot), de a döntő változás nyílvánvalóan abból adódik, hogy egyéni élményeinek és benyomásainak sikerült *nyomatékos és hangsúlyos társadalmi karaktert adni*. A „társadalmasítás" a képek egy részén — mint már utaltam is rá — *kritikai színezettel* jelentkezik, más részén pedig a visszásságok legyőzhetőségében bizakodó, *optimisztikus kicsengéssel*.

E két elütő jellegű vonulat jellemzésére egy-egy példát. A *Régi asztal* címet viselő csendélet látszólag egy meghitt, családias hangulat rögzítése, ténylegesen azonban tiltakozás: elutasítása olyan újmódi nézeteknek, melyek a gazdaság mozgásának törvényszerűségeit, a piac elveit próbálják becsempészni a társadalmi együttélés szocialista szabályozói helyébe. A *Tihany* ezzel szemben tájképi ürüggyel festett nagyszabású *történelmi pannó*, a történelem kihívásaival szembenéző magyarság ünneplése: vörösbejátszó és viharos az ég az ősi apátság alig jelzett épülete mögött, de maga az épület várszerű masszivitással gyökeredzik a földbe. A megmaradásnak — mondja Konfár —, egyetlen feltétele van: a *helytállás*. Példa erre egész történelmünk.

Bizonnyal az sem véletlen, hogy Konfár — régebbi gyakorlatával ellentétben — most aggályos gondossággal lokalizálja a vásznait ihlető tájakat; lám, amikor a képzőművészet internacionalissá váló nyelvezete megszüntetni törekszik a nemzeti festészeteket, a téma is fegyver lehet az alkotó kezében a könnyebb ellenállás leküzdésére.

Konfár Gyula — nem vitás —, az időben alakuló ember megújuló hitét keresi vissza a hagyományosnak kikiáltott témákban és műfajokban. Meglehet, hogy elképzelése nem tartozik a mai vélekedések szerinti modern irányok közé, az is kétségtelen azonban, hogy a festészet, amit művel, *korszerű*.

Tasnádi Attila

szoncipő. Vállán zöldes színű vászontáska.

A Belügyminisztérium vezetése eddig szinte *példátlan gyorsasággal tájékoztatja a lakosságot* a lapok, a rádió és a televízió útján.

Rémhírek nélkül

Április 9. Az újabb rablótámadás és most már erőszakos közösülés gyarapítja az ismeretlen tettes bűnlajstromát. A nyomozóhatóságok a csehszlovák bűnüldöző szervek segítségével megállapítják, hogy az illető *Szlovákiában is hasonló bűncselekményeket követett el, majd illegálisan jutott Magyarországra.*

A tanúk segítségével elkészül a *fantomkép*, amit az újabb adatokkal együtt képtávírón azonnal eljuttatnak a megyei rendőrkapitányságokhoz. A képet ezrével sokszorosítják. A lehető legrövidebb idő alatt az ország egész területére, minden településére eljuttatják. A fotót és a személyleírást és minden fontosnak számító adatot megkapják a szállodák, a taxisok.

Tekintettel arra, hogy az ismeretlen tettes feltehetően a fővárosban tartózkodik, a nyomozás központja Budapest. A Belügyminisztérium vezetése elrendeli *a fokozott ellenőrzést.* De megszigorítják a határőrizetet is, mivel nagy a valószínűsége annak, hogy az ismeretlen gengszter Magyarországon át akar *illegálisan külföldre szökni.* Ezt a feltevést alátámasztja az is. hogy a tettes a rablások során a lakásokban valutát keresett. és sikerült is viszonylag jelentős összegű külföldi fizetőeszközhöz jutnia.

Csongrád megyében, amely közismerten a Jugoszlávia felé vezető út főirányа, ápA két taxisofőr

ján körözött csehszlovák rablóval.

A rádió, a délelőtt 10 órai hírekben, a Belügyminisztérium sajtószolgálatának tájékoztatása alapján, beszámol az újabb, s az eddigieknél is súlyosabb bűncselekményről, a rablógyilkosságról. Ismét felhívják a figyelmet arra, hogy a tettesnél pisztoly van.

A percre kész, őszinte tájékoztatás *elejét veszi a rémhíreknek*, amelyek korábban egy-egy jelentősebb bűncselekmény elkövetése után lábrakaptak, ok nélkül hozták túlzott izgalomba a közvéleményt.

Április 10-én délelőtt kezdi meg napi munkáját a szegedi Tempó Taxi Gmk tagja, *Papp János*, az 52. számú Lada vezetője, aki aznap tölti be a 39. életévét, de a születésnapja ünneplését máskorra halasztja. Fuvarba indulás előtt a Tempó tarjánvárosi lakótelepen lévő központjába hajt, ahol — mint minden alkalommal — ezúttal is rápillant *a tájékoztató táblára.* Ott találja a rendőrség által körözött rablógyilkos fantomképét. Nemcsak a fotót, de a személyleírást is rögzíti emlékezetében. A taxisokban az évek során bizonyos *önvédelmi reflex* alakul ki, hiszen a menekülő bűnöző nem válogat a módszereiben. Ez a gyilkos ráadásul töltött fegyverrel kószál.

Este háromnegyed tizenegy. A tarjánvárosi lakótelepen lévő Csillag téren egy magas fiatalember ül be az 52. számú Ladába, Papp János mellé.

Amint a taxis a gépkocsi belső világításában megpillantja az utas ölében lévő *zöld, vállra akasztható táskát és a halszálkás dzsekit*, mint a filmvásznon a mozgó-

— Sajnos, nem tudom elvállalni — mondja hangosan, majd halkan folytatja: — Jánoskám, nagyon vigyázz. Indulj a központba, én követlek, *közben szerzek segítséget.*

Ábrahám elindul.

Papp visszaül a kocsiba. Kényelmesen, lassan ... elhelyezkedik.

— Uram, sajnos a kolléga se vállalhatja a fuvart. De nincs gond. *Bemegyünk a központba, itt van a közelben.* Biztosan gondoskodnak magának autóról.

Elindul a Tempó-központ felé.

Ábrahám megpillantja az akcióalosztály piros színű Ladáját. Menet közben szót érteni velük:

— Gyertek ... Fénykép ... Megvan a gyilkos ...

Az akciósok gépkocsija már tapad is rá a VW-ra.

Papp Ladájával közben a Tempó-központ elé érkezik, amely egy *zsákutcában* van. Onnan csak tolatással, vagy megfordulva lehet kijutni. A visszapillantóból észreveszi az akciósokat.

— Egy kis türelmet, azonnal szerzek kocsit — mondja Papp az utasnak, majd kilép a Ladából, de *kissé nyitva hagyja az ajtót.* A belső világítás fényénél a rendőrök jól látják a férfit, az viszont nem vesz észre semmit.

Kattan a bilincs

Pontosan 22 óra 50 perckor a nyitott ajtón benyúlva, egy férfikéz kikapja a megdöbbent idegen öléből a zöld táskát. Ugyanabban a pillanatban a másik oldalról két markos kéz fogja le az utast.

— *Rendőrség, igazolja magát!*

Mire a férfi rádöbben, mi is történt, a nyomozók már kivették a zsebében lapuló *40 pisztolygolyót, a táskából*

Konfár Gyula festőművész

■ Konfár Gyula Munkácsy-díjas festőművész kiállítását csütörtökön dr. Újvári Béla művészettörténész nyitja meg a Csontváry Teremben.

Népszabadság, 1986. IV. 8

Konfár Gyula

festő

KONFÁR GYULA Munkácsy-díjas festőművész munkáiból nyílt kiállítás Budapesten a Csontváry Teremben. A tárlat szeptember 10-ig tekinthető meg.

Népszabadság, 1988. sept. 6.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Konfár János

DOLGOZÓK LAPJA

1970 DEC 10

— **KONFÁR JÁNOS** grafikáiból és festményeiből nyílt kiállítás az esztergomi művelődési ház libresszójában. A fiatal képzőművész kiállítását az „Universum" Ifjúsági Klub rendezte.

— **Galambkiállítást** rendez-

SZABÓ LÁSZLÓ

BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 136-068, 337-718, 340-726

DOLGOZÓK LAPJA

KONKOLY A SALAMON TORNYÁBAN

Már-már arra gondoltam, könnyebb volna könyvet írnom *Konkoly Gyuláról*, mint ezt a kis megnyitót megtartani. Annyi mindent tudok róla mint idősebb kortárs, mint szemtanú, de félek, harmadfél évtized után az emlékezetem sem elég megbízható, továbbá a monográfiát írja meg más, aki majd — kölcsönveszem Konkoly képcímét — *A Hold Láthatatlan Oldalát* is, melyet én nem ismerhetek, kikutatja és földolgozza ebben a művészeti életrajzban.

Volt egyszer egy *Hatvanas évek* (mondom sánta nyelvtani egyeztetéssel, mégis pontosan), világra jött a nagy (és szervezett) festő- és szobrászgeneráció — erős egyénisége volt már Konkoly is —, mely még csak a kisújját sem nyújtotta a pártállamnak, sem a kemény sem a puha diktatúra idején: hiszen sajnálta volna az egész karját. Így lett a magyar művészettörténetnek egy terjedelmes fejezete; az utókor is büszke lesz rá. Hála Istennek, kevesen haltak meg közülük, többen külföldre mentek, s valamennyien tevékenyek ma is.

Konkoly 1970-ben költözött Nyugatra (emigrált), távollétében három és fél évi börtönre ítélték illegális nyomtatványokért, 1991-ben tért haza. Élete kalandos, munkássága pedig szellemi kaland. A képzőművészeti tendenciák *Don Juanja* ő, számlálhatatlan modern és posztmodern stílusban dolgozott (szocreálban egy vonásnyit sem), sőt egyszerre több formanyelven is beszél, s eljutott az eklektika nyelvjárásáig. 1989-ben interjút kérve tőle, érdeklődtem (hiszen nem láttam semmit) irányzatáról. *„Eklektikus disznóság"* — válaszolta. Ez lett az írásom címfeje is. A festő kedveli a *parafrázist*. Erről a *Zenei minilexikonban* ezt olvassuk: *„P. (=körülírás) egy vagy több dallam rögtönzéses jellegű átdolgozása"*. Ez a festő is szívesen bújik más bőrébe: anélkül, hogy a saját bőréből kibújna.

Intellektuális művész, gondolkodása villámgyors. Szakmai, mesterségbeli (rajz, komponálás, szerkesztés stb.), anyagtani (festészet, ecsetkezelés stb.) tudása virtuóz, anélkül, hogy mindezzel valaha is virtuózkodnék. Mert sajátja az etikai arányérzék és a sportszerűség is. Utóbbiról eszembe jut hatalmas fizikai ereje — bár énnálam beszédesebbek ezek az óriási táblák —, följegyeztem, hogy Franciaországban, egy időben szobafestéssel kereste meg a kenyerét, méltán vették be a nála öregebb, magyar, volt idegenlégiósok lakáskarbantartási brigádjukba. Maradva a sportnyelvnél, az állóképesség is tulajdona: különben hogyan tudta volna a mamut pannókat befejezni. Az előbbi tirádát különben nem dicséretnek szántam: ez a Konkoly Gyula-jelenség — orvosi terminussal — *„elkülönítő diagnózisa"*.

Mit látunk a Konkoly-életműből Visegrádon?

A már említett a *Hold Láthatatlan Oldalát*, melyen remek tömegkompozícióban talán három bikinis nő és egy férfi kapaszkodik egymásba az űrben lebegve, gömbformát foglalnak magukba. A neobarokk és a manierizmus üzen, Konkoly utánozhathatlan anatómiai tudásával, sima festésében még a régi képek elsötétedését, barnás galériatónusát is imitálja. Kevésbé magasztosan eszköztárába foglalja az emberi ürüléket a *trutymót* is, akár eufémisztikusan ezüst színűre festi, akár az alultáplált ember okkersárga nyoma ez. Nem *koprofilia* az ilyen dombormű: Konkoly sokkolni akar bennünket, persze.

Váratlanul, gyengéd parafrázissal fölfedezi újra az impresszionizmust, ezt a *terra incognitát, Iványi-Grünwaldot* is, akit évtizedekig — jogosan — lesajnáltunk, bár munkássága zömében mégis nagy festő volt. És *Claude Monet* Givernybeli háza környékének *Tavirózsáit*; nyilván Konkoly is olyan gyorsan dolgozott, mint új példaképe, hideg és meleg színfekvések variánsait látjuk, a szinte lebegő vízfelszínt, rajta a fehérkénsárga, terpedt korong alakú virágokat.

Trutyi helyett idill: ez már az irónia ironizálása.

Ilyen stílus, olyan stílus, visszacsatolás, tömény politika és *l'art pour l'art*. Nem irígylem azt a kollégát, aki egyszer a Konkoly gyűjteményes kiállítást rendezi, tagolja, proporcionálja a majdan újjáépült *Műcsarnok*, akkora már tizenkét termében. *(Elhangzott a kiállítás megnyitóján, 1992. augusztus 27-én)*

FRANK JÁNOS

KONKOLY Gyula

Új Művészet 1992. 12.

1933-ban született Budapesten. 1957-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát. 1958-óta rendeszeresen állít ki a hazai és a külföldi tárlatokon. 1968-ban Munkácsy-díjjal tüntették ki. 1960-ban részt vett a velencei biennálén.

Jelentősebb egyéni kiállításai:

1964. Grosvenor Gallery, London
1969. Képcsarnok, Győr
1974. Gulácsy Terem, Szeged
1976. Csók Galéria, Budapest
1980. Derkovits Terem, Szombathely
1984. Csontváry Terem, Budapest
1986. Csontváry Terem, Budapest
1992. Formosa Gallery, Taipei
1994. Formosa Gallery, Taipei

A TM Galéria meghívja Önt és kedves családját

Konfár Gyula

Munkácsy-díjasfestőművész

legújabb képeiből rendezett kiállítására

A kiállítást megnyitja
Rideg Gábor
művészettörténész

A megnyitó időpontja:

1994. november 18. péntek délután 5 óra

A kiállítás megtekinthető december 3-ig

Hétfő-péntek: 10-18 óráig
Szombat: 10-13 óráig

H-1051 BUDAPEST, FEHÉRHAJÓ U 10. galéria TEL: 36-1-266-5049

Csendélet, olaj, farost, 35x50 cm, 1994

galéria

MEGHÍVÓ

Kontiguals

A Képcsarnok meghívja Önt

Konfár Gyula

Munkácsy-díjas festőművész
kiállításának
ünnepélyes megnyitására
1980. április 30-án
szerdán délután 5 órára

megnyitja:
dr. Újvári Béla művészettörténész

megtekinthető: 1980. IV. 30—V. 15.
hétköznap 9—17.30, szombaton 9—14 óráig

Derkovits Gyula Terem
Szombathely, Bajcsy-Zsilinszky út 27.

KÉP CSAR NOK

Felelős kiadó: Köteles István
Képcsarnok Vállalat Nyomda Dorog

Konfár Gyula
festő

Részt vett hazai és külföldi kiállításokon. 1960-ban elnyerte a Derkovits ösztöndíjat.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 lap

Konfár Gyula
festő

1960-ban Londonban kiállítást
rendez (három év munka ismet)
és a XXX Biennalen is szerepel

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április -31 kp

Konfár Gyula
festő -

1958-ban kétízben volt Olaszországban.
1959-ben és ösztön díjjal 1963-ban.
Ezekben az ekben munkáinak tárgy-
kore az archéjsekkel bővült.

Ugvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április -31 kgs

Konfár Gyula
festő

1964-ben festett az „Auschwitz" című kompozíciót, 1965-ben készült az „Évszakok" és a „Bányászok" c. mű.

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 kp.

Konfár Gyula
festő

1960-ban hiszitt a „Korsós csend-
élet". 1963-ban miletett a „Csend-
élet kávédaráló val".

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 kap.

Konfár Gyula
festő

18 éves korában a Képzőművészeti Főiskolán Knuttly mester osztályára hertult, akiről ma is szeretettel és hálával emlékezik meg.

Nyvárc Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. cépzilés - 31 kgs

Fóringi Gyula
festő –

Konfár mestere volt, vidéka készült fel a diplomaterofel adatára is a „Festők" c. képeinek megkomponálására.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő –

Tanulmányait Fonyi mesterénél folytatta a művész, diploma munkáját a „Festők" c. képét és ~~[illegible]~~ akkor komponált a.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő -

1957 - ben festette a három-
figurás kompozícióját az
„Olvasztár"-t.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 lap

Konfár Gyula
festő.

Ikonujezetének egyszerű használati tárgyaibol komponálya csendeletet. Ilyen megfogalmazásai az 1958-ban kiszült, lék bögrés csendelet.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő

A Fiatalok Stúdiójának III. kiállításán 1961-ben szerepel 5 alakos magyméretű festménye a „Csepeli mártírcsiok".

Nyári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő –

Vegyes technikával szemel és hussal tanulmányokat készített. Az archéj várlatain a hősöki archéjat jellemző vonások már jelentkeznek.

Nyiáry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. cépülis – 31 lap

Konfár Gyula
festő

„Korsós csendélet"
„Kettős archép"
„Utcasor"
} repro

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő –

Első művészi tanulmányait
14 éves korában az Epreskerti
esti iskolában Domanovszky
mester irányításával kezdte meg.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Kompár Gyula
festő –

Archépeinek, egyalakos kompozícióinak
összhatása jellemzi csendéleteit
és tájképeit is. Jellemző pulajdonsága
a festői indulat, a magyarázatú kép-
ábrázolás, a szeles ecsetvonásokkal felra-
kott felület.

Ujvári Béla: Kompár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 kap

Konfár Gyula
festő

1968-ban hiszult a „Napos táj", a „Tó nagyval" c. mive.
Ugyanez év termése a „Balaton"

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő

1966-ban festette a „Terror"
című művét, az egyhori inter-
nálótáborok martirjainak
emlékét hirdető mű.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
. Művészet, 1970. április ~ 3-1 lap

Konfár Gyula
festő

1966-ban készült a „Halászok"
és a „Martin" c. kompozíciója.
1965-os mű a „Gendélet korsók-
kal" és a „Gendélet üveggel"

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula

festő.

1966-ban készült a „Szalottszirató I. II. és az 1968-as „Bányászok" című panneau a lét kérdésével foglalkozó archépeiket kapcsolódik.

Ugrázi Béla: Konfár Gyula

Művészet, 1970. április – 31 kap

Konfár Gyula
festő.

1968-ban festette „Fejkendős asszony"-át és a Stúdió kiállításán bemutatott „Teri" c. művét

Nyári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Konfár Gyula
festő.

1963-ban festette a „Szettős arckép" I. és II. 1964-ben.
Az ismételten megfestette „H.T." arcképét (Feleségé Horváth Teri művésznő")

Ujváre Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. cépzilis – 31 lap

Konfár Gyula
festő

1964-ben készült az „Fiatal
lány" című képe, 1968-ban
festette az „Turbinás nő"-t
1968-as termék a „Női arckép III."

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április ~3 lap

Konfár Gyula
festő.

1968-ban a „Kilencek" második kiállításán bemutatta az „Arcképek I., II., III." című szereplő munkáit

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 lap

Konfár Gyula
festő

1968-ban Munkácsy díj második fokozatát. 1964-ben Amerikába, 1965-ben Hollandiába és Lengyelországba utazik.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 lap

Konfár Gyula
festő

1966-ban részt vett a „Hétnek" művészcsoport alapításában. Rendszeresen részt vett a kiállításokon.

Vajda Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31. lap

Konfár Gyula
festő

Művészetében megfigyelhető
változásnak megrolt a külső
okai a nyugodtabb élethőnél-
ményeket nyújtó Dechorits őszkön-
dej és az első sikerek, versben anyagi
vesztés is

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. Ápriles – 31 kap.

Konfár Gyula
festő

1960-61-ben készült a „Fejkendős nő". 1960-as arcképe Sluczka Péter portréja.

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 kap.

Konfár Gyula
festő

1962-es mű a „Fésülködő nő"
c. mű képe, 1963-ban készülte
„Lány várával" c. mű alkotása,
ugyancsak 1963-as kompozíció a
a „Szendős asszony".

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. cipzelés – 31 kép

Konfár Gyula
festő

Nagy Balogh művészetére nagy
hatással volt.

Nyvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. cíjulis - 31 kap

Konfár Szyula

A gyári Képzőmű) termében
kiállítása nyílt

Szocialista Művészetért 1969 okt

Konfár Gyula
festő

Jelentős első sikerint 1959 – 1963 között
éte el. 1959 ben a „Könyöklő" – vel
az V. Miskolci Képrőművészeti Kiállí-
táson díjat nyert.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap

Kaiser Gyula festő

Emlékkiállítása lesz a
TV Galériájában

Kompozíció 70

TV 1970 I. 7.

Konfar Gyula

magyar kármazási művész, Grosvenor Gall., 30 Davies St., London W. 1.

International Directory of Arts I.

Berlin I. 1965/66[8] közlése alapján

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Méltatás.

Losonci Miklós: Szarom kiállítás
Művészet, 1968. október – 46 kep.

Konfár Gyula
festő

M.D.V.

A kiállításon bemutatta a „Fehérkendős fej", az „Archép I. II. III. ciminí archépcet.

Nyvári Béla · Kelevcek
Művészet, 1968 október · 21 lap.

MDK

Konfár Gyula

Kritika

Művészet 1968 máj.p.39.

Konfár Gyula
festő -

A tathaton bemutatta „Halottsirató"-t, tájképeket, „Csendélet"-eket, és a Kettes I.-tinű művert.

Horváth György: Festészet a Kilencek kiállításán
Művészet, 1967. február - 17 lap

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Részt vett a tárlaton:
— „Ketten" (repro-)

Pogány Ö. Gábor: Kilencen
Művészet, 1967. február – 15 lap

Konfár Gyula
festő

M.DK

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Ihún év után
Művészet, 1965. cépűles - 3 lap

Konfár Gyula
festő -

A hatvanas évek elején olajjal festett. Túlnyomóan női arcképcin, egyalakos kompozícióin ábrázolás módja megváltozott.

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április - 31 kep.

M. D. K.

Konfár [Gyula], festőművész

nevét az "álpatétikus, modoros, szélsőséges kozmopolita törekvéseket"követő fiatalok között említi a szerző, akik "a nyugati dekadens művészet bűvöletét keresik."

D.Fehér Zsuzsa: Mai képzőművészetünk néhány problémájáról.
Művészettörténeti Értesitő, 1962.XI.évf.1.sz. 52.old.

Konfár Gyula, [grafikus] MDK

Modernebb törekvéseket mutatnak a Miskolci Gyn. Képző művészeti Kiállításon bemutatott tűjképei.

R. R.: Miskolci művészet 8.(.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. dec. 15.

Konfár Gyula

MOK

Részt vett az Ernst Múzeumban rendezett kiállításon.

"Gyár"

Lánczos Sándor: "Építjük, védjük szép hazánkat"
Élet és Irodalom, 1962. okt. 6.

M.D.K.

KONFÁR Gyula festő

résztv ett a kiállitáson

Csendélet, Tájkép

Gábor István: Szegedi Nyári Tárlat

Magyar Nemzet 1962 .augusztus 11. 4.l.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Gyár" cimü művét állitotta
"ki az Ernst Museumban.

Láncz Sándor: Építjük, védjük nép haránkat
~~Művészet~~, 1962. október 6 – 8 lap
Élet és Irodalom,

Konfár Gyula, festő

MDh

Nyilatkozik: „fél szívvel nem lehet dolgozni".

— Művészet, élet, valóság
(körkérdés)

P. F.: „fél szívvel nem lehet dolgozni" H.

ESTI HIRLAP, 1961. nov. 6.

MDK.

Konfár Gyula

Szereplése az auschwitzi kiállitáson

Népmüvelés 1965 május

Konfár Gyula

hartinász (szerkő)

Tinatáj, 1965, 4 n., 257 o.

Konfár Gyula,

Ellenállás a táborban.

Kép. repro.

Az Auschwitzi Állami Múzeum állandó magyar kiállítása.

Népművelés, 1965. 5. sz. 40. old.

Konfár Gyula.

Ellenállás a táborban. kép,

az Auschwitzi Múzeum állandó Magyar kiállítása.

Említve.

Népszabadság, 1965. 5. sz. 41. old.

K

Konfár Gyula festő
Somos Miklós "
Stettner Béla (graf.)
Szabó Zoltán "
Udvardi Erzsébet "

Derkovits ösztöndíjat kapnak

Népszava

1960 márc. 25.

(5 fiatal művész kap Derkovits-ösztöndíjat.)

P

Horvai János

Vásady Ferenc: Baranya multja és jelenje.

Honfár Gyula
festő

M.D.K.

„Két nő" (repro)

Élet és Irodalom, 1961. április 7. – 1 l.

Thonfár Gyula
festő –

M.D.V.

Részt vett a tárlaton.

Péter Imre: A monumentalizmus bűvöletében
Művészet, 1966. január – 10 kép

M.D.M.

Ihonfár Gyula
festő

Részt vett a tárlaton.

D. Fehér Lovrsa: A X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Művészet, 1965. november – 28 lap

Konfár Gyula, festő

MDk

A fiatal festő egyéni hangon az általános, az átfogót tudja kifejezni.

AX.M.Képzőmüv.Kiáll

Rényi Péter: Festészet és korszerűség 9-10

NÉPSZABADSÁG, B 1965. okt. 3.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

„Kislány" (vegyes)

Művészet, 1965. december – 15 lap

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov. lap 3o.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

„Kovácsok" c. képével vett
részt a Fiatal képzőművesek
kiállításán.

Aradi Nóra: Gondolatok a fiatal képzőművesek studió-
Magyar Ifjúság, 1960. febr. 6

(ja kiállításáról

M.D.K.

Konfár Gyula

Festőművész kiállitott a Nemzeti galériában.

havas:
Tizenöt év és a tizenötödik év képzőművészete.

Népszava 1960. ápr.17. 4.old. 92.szám.

Konfár Gyula

MDK

Az V. Országos Képzőművészeti Kiállitás megnyitása alkalmából kapta meg

a diósgyőri Lenin Kohászati Müvek 5000 forintos diját

"Portré" c. grafikájáért

Ünnepélyesen megnyitották vasárnap Miskolcon az V. Országos Képzőművészeti Kiállitást.
NÉPSZABADSÁG NÉPSZABADSÁG, 1959. X. 20.

M. D. K.

KONFÁR Gyula

2 női alak, az egyik harján cse-
csemő, rasz. (Repr.)

A Magyar Nemzet galériája

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 9. l.

M. D. V.

KONFÁR Gyula festő

„Csepeli martinászok"

Dusza Mária: A Fiatalok Studió-jának 3. Miáélitása

Magyar Nemzet 1961. máj. 21. 7. l.

Konfár Gyula
festő

MDK

Méltatás.

Bence Gyula: A fiatal hipzőrnű vészek stúdiójának II. szeregszemlége
Élet és Irodalom, 1961. május 19 – 5 kap.

M.D.K.

Honfár Gyula
festő

Baresay Jenő hatása látszik
még munkáin

Artner Tivadar: Fiatal festők a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1959. ápr. 4.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Élet nő- c. műve

Lajos Sándor: A dolgozó emberek között – 2 l
Élet és Irodalom, 1966. december 2

Konfár Gyula
festő

M.D.V.

„Fésülködő lány" c. hégce.

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon.
Művészet, 1961. március. – 37 l.

Konfár Gyula, festő M Oh

Munkáit a szocialista munka pátosza lelkesíti.

Hatalmas vászna a Csepeli martinászok c. alkotása. Felfogásában sok rokonvonást mutat Domanovszky sztáli u városi freskójával.

Péter Imre: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának III. Kiállításáról 9.f

Ly. 1961. jún. 7.

NÉPSZABADSÁG

Konfár Gyula
festő

M.D.K

Gyemekkori nyári élményéről
ír

Simon Gy. Ferenc: Iskolai dolgozatok, a nyárról.
Magyar Sfjiság, 1961. július 1.

NL 19

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Csepeli martinászok" c. képével
"vett részt a kiállitáson.

Csek Miklós: A fiatal képzőművészek studiója harmadik
Magyar Ifjúság, 1961. ~~[illegible]~~ jún. 10 kiállitásán ezt láttuk

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Méltatás. —— „Két nő" c. képe
az Ernst Museumban szerepelt a
kiállításon. „Horácsok" c. műve
az Új Delhiben rendezett kiállí-
táson szerepel.

Dolyfanos: Konfár Gyula
Magyar Ifjúság, 1960. dec. 17.

MDK

Konfár Gyula

Öregasszony fej, kréta

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
196o. 28 l.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Müve a miskolci tárlaton

Fekvő kat , repr.

Magy ar Hirek 1964. dec. 15.

MDK

Konfár Gyula festő /Bp. 1933.V.13.-/

Natura morta, of.

Ungheria, 3o. Biennale Venezia 196o. kat.

M.D.K.

Konfár Gyula.

Grafikus müvész rajzának rep.

Magyar Nemzet.1961. máj,21. 9.old.

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

„Martinász" (repro)

Doby János: Konfár Gyula
Magyar Ifjúság, 1960. dec. 17.

N.A.M

Konfár Gyula
grafikus

M.D.K.

Méltatás.

Laucz Sándor: Képzőművészetünk miskolci, szeregszem léje
Élet és Irodalom, 1961. január 6. — 2 kap.

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

A Matrai Erdőgazdaságban
töltött tanulmány útjáról
számol be.

V.É.: Fiatal képzőművészek falun.
Magyar Ifjúság, 1959. aug. 15.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Csepeli martinászok" - c. képe
"szerepel a kiállitáson. — + repro
Munkásságáról.

Arfadi Nora: A fiatal képzőművészek stúdiójának II
Művészet, 1961. augusztus. — 12 l. kiállitása

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Férfiportréjáról.

Lehőcz Mária: Derkovits ösztöndíjas művészek munkabeszámolója
Művészet, 1961. junius — 29 lap.

Konfár Gyula
grafikus

M.D.K.

Szénrajzaival vesz részt
a kiállitason.

D. Fehér Ismsa: A rajzművészet ifjú mesterei.
Magyar Ifjúság, 1960 ápr. 30.

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Olvasnivalót.

D. Fehér Zsuzsa: Fiatal festők.
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 23.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

Aradi Nóra: Utólagos megjegyzések a VIII. Képzőművész Kiállításról

Élet és Irodalom, 1960. jul 1. — 27 szám — 6 l.

Klonfai Gyula
grafikus

M.D.K.

Raja

Élet és Irodalom, 1960. okt 21 – 43 sz – 3 l

Konfár Gyula
festő

M.DK

Martinászokról készített művei

Avadi Nóra: Utolagos megjegyzések a VIII. Képzőművészeti Kiállításról
Élet és Irodalom, 1960. jul. 1 — 27 szám. — 5 l.

Konfár Gyula
festő

Az 1963. évvel Konfár Gyula
műveszetének egyik korai sza-
kasza lezárult. A következő
években tartalmi és formai
változás állt be.

Nyvizi Béla Konfár Gyula
Műveszet, 1970. ápreles – 31 lap

Konfár Gyula
festő.

A „Tájjegyzetekkel" című képe
1960-63-ban készült. Pasztell-
képeinek sajátos jellegét mutat-
ja az „Utasok" című műve

Nyéki Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1970. április – 31 lap.

Konfár Gyula, festő

D Oh

A miskolci tárlaton szereplő fővárosi művész.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás 8. l

Népszabadság, bp. 1961. jan. 7

MDG

Konfár Gyula, festő

A D. Gy. ösztöndíj-pályázat egyik nyertese.

—: 6 fiatal művész kap Derkovits-ösztöndíjat

Népszabadság. BP. 19[illegible] 0. márc. 26. 8. l

M. D. K.

KONFÁR Gyula festő

Az 1960-as velencei Biennalén szerepel

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 167. sz. 4. l.

Dutka Mária: A Derkovits-kiállítás sikere Velenciben

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Munkáit a velencei biennalen
állitottáh ki.

Vayer ~~Varga~~ Lajos: Az idei velencei biennale és . . .
Müvészet, 1960. ~~augusztus~~ szeptember

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Derkovits ösztöndíjat kapott

Pályáratok – 33 lap
Művészet, 1960. augusztus

Konfár Gyula
Grafikus

M.D.K.

Rajza

Élet és Irodalom, 1960. aug 12 — 7 lap

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Felsorolás „Munkások" c. műve.

Borgáti Péter: Vívódás a kifejezéssel
Élet és Irodalom, 1960. május 6–19 szám

P.T.O.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Tanulmányfej
(repro)

Élet és Irodalom, 1960. máj. 27 – 22 szám

M.T.A.

Temple Square
Utah

Konfár Erzsi, grafikus

† diósgyőri Lenin Kohászati Művek 5000 Ft-os
díjat kapta Portré c. grafikájáért.

– ünnepélyesen megnyitották vasárnap Miskolcon
az V. Országos Képzőművészeti Kiállítást

Népszabadság, Bp. 1959. okt. 20. 8. l

Konfár Gyula, festő MDH

+

Művénete ellentmondásos: régi forma, mai téma ellentmondása.

Munkások c. nagyméretű olajfestménye nem meggyőző. – Előadása bizantikus.

Rémyi Péter: Kürdelem a valóság kifejezéséért
A VIII. M. K. Műv. k. II.

Népszabadság. Bp. 1960. máj. 8. 11. e

Konfár Gyula, festő

MDK

Kovácsok c. képe monumentális hatású.

Péter Imre: A fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8. a

M.D.K.

Konfár Gyula festő

„Kovácsok" c. képe

Bolgár Kálmán: A Fiatal Képzőművészek Studiójának II. kollektív kiállításáról

Élet és Irodalom, 1960. febr. 19.

A.T.M

M D.K

Konfeár Gyula
grafikus

Portei szerepelnek

Magyar Nemzet, 1959. nov. 3.
Hajdú Béla: Mozaikkép az V. miskolci országos ... 4l

Konfár Gyula
festő

MDK

Méltatás.

Dutka Mária: Fiatal művészek kiállítása. 8 l.
Magyar Nemzet, 1960 jan. 24.

Konfiar Gyula
grafikus

M.D.K

Rajza

Élet és Irodalom, 1961. febr. 24 – 5 l.

Kunfalvi Gyula
Grafikus

MDK

Rajza

Élet és Irodalom 1960. dec. 9. — 3 lap.

K. D. K.

KONFÁR Gyula festő

A velencei Biennalen szerepel

(1960.)

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 109. sz. 3. l.

(d.) Derkovits-kiállítás Velencében

Konfár Gyula, festő

Három éve végezte a főiskolát. Azóta: márciusban Derkovits-ösztöndíj, őt kép a VIII. M. Képző-művészeti kiállításon, egy a „Munkások a képző-művészetben", három a miskolci tárlaton. Részt vett a velencei biennálén és az újdelhi nemzetközi kiállításon. Német- s lengyelországban is szerepelt a magyar vándorkiállítások során.

Bernáth László: Új nevek a művészetben

2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. jan. 1.

M.D.K.

Honfár Gyula
Grafikus

A Csepeli Munkásotthonban rendezett kiállításon áprilisban részt vett.

—: Hírek
Művészet, 1962. július – 38 l.

MDK

Konfár Gyula festő

5 fiatal művész kap Derkovits-ösztöndijat.
Népszava, 1960. márc. 25.

Konfár Gyula

festő-

Tsenenjen és részben a Balaton partján készített pasztellképein a széles körvonalak kemény ritmusú összecsengésével fejezi ki

Ujvári Béla: Konfár Gyula

Művészet, 1969. december – 46 lap

Konfár Gyula

Pannója szerepel a
„Kilencek" kiállításán

Szabó György: A Kilencek új
kiállítása a Műcsarnokban

Társadalmi Szemle 1968 XII. n.

Konfár Gyula

évek hosszú során Domanovszky Endre posztimpresszionista nagyméretű képeiben kapcsolódó munkáit ma bizonyos expresszív, érzelmi tartalommal igekszik megtölteni... további útja dönti el, képes lesz-e következetesen túllépni eddigi külsőséges megnyilatkozásain.

Haulisch Lenke: S festő és grafikus kiállítása.

Új Irás VI. évf. 1966. dec. 12. sz. 106. l.

Konfár Gyula

Hajnal c. műve (eml.) és Portré c. festménye (szepró)

szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon az Ernst Múzeumban

Szabó György: Dolgozó emberek között

Kritika 1968 III. 51 old.

Kontár Gyula

Szerepel a Kilencek tárlatán a Műcsarnokban

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Studió

Kortárs 1969 IV. sz. 666 old.

Konfár , festő M.D.K.

nevét a Barcsay Jenő hatása alatt állók körök emliti

Bencze Gyula: Képzőművészetünk tegnapja, jelnne, fejlődésének néhány kérdése

Művészettörténeti Értesitő, 1965,XIV.évf. 3.sz.

229 old.

KONFÁR GYULA

LEGÉNY PÉTER: KONFÁR GYULA, A MAGYAR AVANTGÁRD.

ÁRGUS 1997/4, 96-101

:n, hogy udvarának reprezentációjáról, főként pedig
; az interregnum időszaka köszöntött be Magyarorszá-

:ott decretum többek között úgy rendelkezik, hogy
'e mint Magyarország jele, s ezt a pecsétet őrizzék Buda
)hassanak perleveleket, és szolgáltassanak igazságot,
ig". Ugyanakkor az ország fővárosa, Buda, amely
észen azt a központ szerepet, amelyet a decretum neki
: udvari művészet folyamatossága.
entőségű művészeti központ a kormányzó, Hunyadi
ge, főként vajdahunyadi berendezkedése és építkezései
k is fel, az így kialakult művészeti központ eleve csak az
közeként tekinthető. „Az ország egész teste", amely a
kon kívül magában foglalta immár a köznemességet s
a királyi udvartartás minden hatalmi funkcióját, s
et kulturális egységet teremtő központi szerepét is.
ására, a királyi tanács és a két kancellária – közöttük az
sére egyértelműen a Zsigmond és Albert kori példák
a királyi kincstár állapotáról és a bevételek sorsáról,
l írhatta, hogy „atyai házainkat mindenütt üresen
ele fejezi ki világosan: „Mivel megszégyenítő volna, ha
resen találná, kívánja, hogy azok illően fölszereltesse-

MDK

Konfár Gyula, festő

A legfiatalabb kiállító.

Székely András: A „Kilencek" kiállítása a Műcsarnokban 7

Népszabadság, Bp. 1968. [illegible] 11.

Konfár Gyula

MDK

Bejelentette részvételét.

--: Budapesti és vidéki alkotók idény művésztelepe nyilik Salgótarjánban.

Nógrádi Népujság. 1963. aug. 7.

MDK

Konfár Gyula

fest.:

Csendélet	olaj	70x100
Falu	pasztell	90x64
Falu	"	45x64

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll.Herman Ottó Múzeum.1962.Nov.Kat.

Konfár Gyula, festő MDK

Falu c. képe szép alkotás.

Szurányi-Kovács Endre: Országos képzőmű vészeti kiállítás Szegeden 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. aug. 15.

Konfár Gyula, festő

MDk

A Csepeli Munkásotthonban megnyílt tárlat egyik alkotója.

—: Ma hallottuk

2.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1962. ápr. 2.

Kovfár Gyula
festő

M.Df

A „Gyár" című képe a szegedi
tárlaton szerepel.

Szovács Gyula: A megyedik Szegedi Tavaszi Tárlat
Művészet, 1963. november – 43 kap.

Konfár Gyula, festő

Londonban, a Grosvenor Galleries kiállításán szerepel.

- : Magyar festők képei Londonban

7.

NÉPSZABADSÁG

bp. 1963. dec. 1.

Konfár Gyula
grafikus

M.D.K.

„Mő nő"

Élet és Irodalom, 1963. dec 21 - 13 lap

MDK

Konfár Gyula

Mihályfi E.: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőmüv. Kiállitáson. Népszabadság 1962. máj. 22.

MDK

Konfár Gyula

szerepelt a kiállításon.

Szelesi Zoltán: A IV. Szegedi Nyári Tárlat.
Keletmagyarország, 1963. aug. 4. 6. lap.

M.Dk.

Konfár Gyula
festő

Londonban mutatta be
festményeit a Grosvenor
Galleryben.

—: Hírek
Művészet, 1964. június — 46 lap.

Korsós Gyula
grafikus

M.D.k.

„Falu"

Élet és Irodalom, 1964. július 18. 8. lap.

KON FÁR Gyula festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson
/ gyár külseje/

Dutka Mária: "Épitjük, védjük szép hazánkat"
Kiállitás az Ernst Muzeumban

Magyar Nemzet 1962. szeptember 30. 8.l.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Müvei a szegedi nyári tárlaton

Gyár

Gábor István: Szegedi tárlatok

Magya Nemzet 1963. augusztus 2. 4.1.

Konfár Gyula

Képei a VII. miskolci Országos Tárlaton.

emlékbe.

Napjaink, 1962. 9. szám, 8. lap.

Konfár Gyula, festő

MDk

Konfár Gyula s' Schéner Mihály festőművészek 60 művéből tárlat nyílik a londoni Grosvenor Gallery termeiben.

—: Röviden

6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. márc. 4.

Konfár Gyula, festő

MDK

Londonban, a Grosvenor Gallery új helyiségeiben márc. 4-én megnyílt Konfár Gyula és Schéner Mihály festőművének gyűjteményes kiállítása. A Gallery tulajdonosa, Eric Estorick elmondta, hogy az első kiállításon egy-egy Konfár és Schéner-képet vásároltak meg, most eddig négy és egy képre jelentkezett vevő.

–: Magyar festők kiállítása Londonban 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. márc. 5.

Konfár Gyula
festő

M.D.K

"Portré" - ja szerepel a
"
tárlaton.

Lajos Sándor: Székesfehérvári tárlat
Művészet, 1964. május–30 lap.

Konfár M.D.K.

Résztvett a IX. Képzőművészeti Kiállitáson

Tillai Ernő: Kiállitás

Magyar Epitőművészet 1962 /4. 51.1.

Konfár M.D.K.

Résztvett a IX. Képzőművészeti Kiállitáson

Arckép

Tillai Ernő: Kiállitás

Magyar Epitőművészet 1962 /4. 51.l.

Konfár

Lekepel a Fiatal Kejzőművének Studiója Kiállításán az Ernst Museumban

Vigilia, 1961, 7 n., 440 old.

Konfál

Festmányi (szepró) kánitat az anschnitt magyar munkam kánáka

Tükör, 1965, 12 n., 22 old

Konfár M.D.K.

Művei a kiállitáson

Ritly Valéria: A VIII. miskolci országos kép - zőművészeti kiállitás

Magyar Nemzet 1964. december 12. 4.l.

KONFÁR

le. D. K.

Részvétel a kiállitáson

Putka Mária: Második séta a IX. Magyar Képzőművészet Kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. május 6.9.l.

Konfár, festő MDK

Mészáros András: Alakul az egységes stílus c. karikatúráján szerepel.

Mészáros András: Zajlik az eszmei harc 13. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. ápr. 4.

Konfár Gyula, grafikus MDK.

„Két nagyerejű krétarajz portréja" példázza a fiatalok „kingrását".

Herczegh János: A VII. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népszabadság, bp. 1959. ápr. 19. 7. l

M.D.K.

Konfár
grafikus

Méltatás.

Dutka Mária: Fiatal művészek kiállítása. 8 l.
Magyar Nemzet, 1960 jan. 24

N.T.M

vzpravit
audiopis

autotelik

PS: viz odpl, Jarmila vzpomn

Konfár Gyula (?) M.D.K.
grafikus

„Asszonyfejtés" a kiállításon nevepel

Dutka Mária: A gobelin és a grafika a . . . .
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 10

Gl.

Kontar, Gyula

Mühödik:
~~c/o~~ Grosvenor Gall., 30 Davies St,
London W. 1.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966.
I. /Ed.: H. Rauschenbusch/, Berlin, ~~in~~ 6.n. Deutsche
Zentraldruckerei AG. 1004 l., ill. 706. i.

M.D.L.

Konfár Gyula
festő

Szeptemberben lesz kiállítása
a győri hipcsarnokban.

—: A győri hipcsarnok őszi programja.
Kisalföld, 1969. jul. 23.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Konfár Gyula, festő

MDK

Kiállítása nyílik meg Győrök.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1969. szept. 20. [Kiadó]

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Konfár Gyula

festőművész
új Munkácsy-díjas, II. fokozat

P.G.: Művészek ünnepe

Magyar Nemzet 1968. ápr. 13.4.o.

Konfás Gyula festő

Szerepel az alábbi. Táslaton

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68

Művészet 1969 IV. n. 3 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Konfar Gyula

festőművén és 8 tessa közös tárlatán a
Műcsarnokban 150 festmény és 140 grafikát
tekinthet meg a közönség

Kilenc képzőművén közös tárlata
Pestmegyei sérlap, 1966. okt. 16. 9.o.

Konfár Gyula
festő-

M.D.Y.

„Teri" parasztmadonnája
szerepel a tárlaton.

Vidos Zoltán, A Fiatal Képzőmüvészek
Müvészet, 1969 okt 19. lap

Konfár Gyula, [ ]

Kiállít a Műcsarnokban.

Rózsa ~~[illegible]~~ Gyula: Számvetés és történelem

M.S.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. ápr. 27.

Konfár Gyula

Tamilmány (fotó)

Népszava, 1974. szept. 21. 102. ev. 221 sz. 5 p.

Konfár Gyula, Jestő

Megszigetelte Altorjai István

Tárlatát. (Stúdió Galéria. V. 28.)

—: A Jelenkor krónikája 672.

JELENKOR, Pécs, 1975. július

XVIII
7

Konfár Gyula, Jestő

L.: Alberjai István

Bán András: Aretalan nostré 742-743,

Jelenkor, Pécs, 1975. augusztus XVIII/8.

Konfár Gyula

Tanulmány (fotó)

Népszava, 1974. nov. 17. 102. évf. 269 n. 9 n.

Konfár Gyula

Munkácsy dijas festő kiállitása nyilt meg a Képcsarnok Vállalt győri brmutatótermében.

Magyar Hirlap 1969.2.évf 26o/9

Konfár Gyula festő

a Derkovits-teremben rendezték meg kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1971. okt. (?)

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

A konfigurativ expresszivitás
jellemzői

Perneczky Géza: Csoportok és műhelyek
Élet és Irodalom, 1963. okt. 12-i lap

Konfár Gyula
festő

A spoletoi IV.Nemzetközi Festészeti
Fesztiválon vett részt.

-.- Magyar müvészek kiállitásai külföldön.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 46.oldal

Konfár Gyula
festő

A szegedi Kiscsarnok Kárász utcai kiállítóterméhez Konfár Gyula lépet mutatják be. Március 17-e után.

- . - Kiállitási naptár

Müvészet, 1973, február - 46. oldal

Kenfár Gyula
festő

Szegedre rendelték Kenfár Gyula
társaikat.

-.- : Kiállitási naptár.
Művészet. 1973. április - 46.oldal

Konfár Gyula festőművész

A szegedi Képcsarnok kiállitó termében rendezett kiállitását március 21.-én nyitják meg, -közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovata.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 16.
XVIII. évf. 11. sz. 2. lap.

Konfár Gyula, festő

Szerepel a spoletói művészeti fesztiválon.

–: Európa: Kilenc magyar festő 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. jún. 12

Konfár

A fiatalok gyors elkötelezettsége bizonyos szemlélethez, festői technikai formavilághoz való kötödése (pl. egyrészt Kóka, Korga Gyémánt szürnaturalizmusa, másrészt Konfár, Veress, Svaby Torunyai-Damanovszky hagyományokon alapuló geszlus festőisége) sokszor csak megnehezíti a művész önmagára találását.

Péter Imre: Kiállításról kiállításra
Studio 58-68

Népművelés 1969/2 31 old.

Konfár Gyula

Teri 1968, olaj, 91x 62 cm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Konfár Gyula

Képe szerepel a Csontvány
Teremben rendezett tájrajzbemutatón

Népszava 1972 augusztus 11
2. old.

Konfár Gyula

1972 augusztus 29-én
16000 Ft ért szerepelt eladó képe
a Képcsarnok Vállalat Csontváry
termében

Kritika 1972 november
7. old.

Konfár Gyula

A „heti zsűri" vitában résztvevő festő.

Vadas József: Válasz Szilárd Györgynek

Látóhatár 73 máj. 151-o.

Kovács Gyula.

A Képcsarnok Vállalat Csontvári termében vásárolhatott képet a művésztől a látogató.

A hallgatás érthető /Cóbor-Nagy, a "heti zsüri" vitához/

Látóhatár 73 máj 158. old.

Kónfár Gyula

Rouault külsőséges stilusjegyeit utánozza /Fiatalasszony/.

Székely András; A Kilencekről Kiállitás a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 1970, 17.l.

Konfár Gyula

Ketten

Népmüvelés 1968/2 borito lap 48 old

Konfár Gyula

„Fiatalok"

„Portré" c. lengyel szerepelnek

a „Kilencek" dabasi találatán

Pestmegyei Hírlap 1971 szeptember 5

4. old.

Konfár Gyula

13 társával („Kilencek") a veszprémi Vegyipari Egyetem anlájában közös kiállítása volt (1967. VIII. 11 – IX. 10).

Kiállítási krónika 1967–68; Képzőművi Almanach 1, Corvina 1969, 68 l.

5.

agyar Iparmüvészeti Főiskola
tási ideje alatt látogathassa
lyok betartása mellett igénybe

.nap.

arkas Domonkos sk.
igazgatóhelyettes

Konfár Gyula, festő

1968-ban Munkácsy-díjat (II. fokozat) kapott.

Képzőműv. Almanach 1, Corvina 1969, 7. l.

Konfár Gyula

Budapesten született 1933-ban. Tanulmányai: Képzőműcépeti Főiskola. Tárlatai: London 1964, Győr 1969.

Szántó Tibor: Pictura Hungarica I. A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971.

Konkó Gyula

Képes reprodukció egész táblán:

61. p. „Női portré", olaj, 100×65 cm; Nemzeti Galéria.

Szántó Tibor: Picture Hungarica, I.

A mai magyar táblafestészet, Budapest, 1971

Kovács Gyula

Műve szerepel az „Art Hongrois
Contemporain" c. kiállításon a párizsi
Musée Galliera-ban

Képzőművészet

Vigília 1970 július
489. old.

Konfár Gyula MDK

Szerepelt a kiállításon

"Falu"

Murányi-Kovács Endre: Országos képzőművészeti kiállítás Szegeden.

NÉPszabadság 1964 aug. 15

Kovács Gyula

Műterme díszletként szerepel.

Portréfilm Horváth Tamásról; Valóság, 1971.2.sz. 94-95.p.

Kovács Gyula

A Derkovits Teremben soron kerülő kiállításait (IX. 10 – X. 1.) jelzi a Kiállítási naptár.

„Műgyűjtő", 1971. 2. sz.

Korsós Gyula
festő

Fiatal művészként Derkovits
ösztöndíjban részesült.

Bereczky Loránd: Gondolatok a Derkovits-ösztöndíjról.
Művészet, 1973.junius - 11.oldal

Konfár Gyula

a Képcsarnok pályázatára beküldött festményeit kiállítása megnyílt a Csontváry-teremben, ahol műve szerepel.

Lasovci Miklós: Pályázat és bemutatkozás.
Pest m. Hírlap, 1942. aug. 6.

Konfár Gyula

Párizs. 1971. Olaj. 1o5x 14o cm /szines repró/

Mügyüjtő, 1972/2, 31. l.

Korfár Gyula

Kiállít Szegeden (Kárász u. 17.).

Műgyűjtő 1972/4. sz. „Kiállítási naptár"

Konfár Gyula

Bemutatott művei:

"Portré", olaj, 62 x 87

"Halászok", olaj, 120 x 160

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968

Konfár Gyula

Székely András kiállításismertetésének /"Kilencek"/
a fenti művésszel kapcsolatos megjegyzéseit bírálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőművészeti Almanach,2.197o/
Művtört.Ért.1972.2.sz.156-16o.l.

157.1.

Kompár Gyula
Tárlata Szegeden, márc. 21.-én
nyílik meg.

Láttuk, hallottuk.
1944. márc. 10. Petőfi 11.53 | 11 | KGyé.

Konfár Gyula festő

a Sárospataki Galéria új szerszemény-anyagából rendezett kiállításon szerepel festménye.

Északmagyarország, 1974. jún. 26.

Konfár [ ] fest.

Megemlítve.

Kékedy András: Stúdió '73 7.

Népszabadság, Bp. 1973. dec. 28.

Konfár Gyula
kiállítása a budapesti Derkovits
teremben szeptember 17-én nyílik meg.

V. T. Uj képzőművészeti bemutatóterem
nyílik Nyíregyházán.

magyar Hírlap 1971/207 Pold

Kovács Gyula

neve említve

Művészettörténeti Értesitő 1972

305, 315. old.

Konfár Gyula

A spoletói művészeti fesztivál szervező bizottsága meghívta hazánkat egy festészeti kiállítás bemutatására. A művész alkotása szerepelni fog a kiállításon.

Esti Hírlap, 1972. jún. 12.

Konfár Gyula, díszlettervező

A Bartók Szinházban bemutatott
műhöz a díszleteket tervezte.

Koltai Tamás: Rénegy eső 7.

Népszabadság, Bp 1973. ápr. 18.

Konfár Gyula

"Remekbe sikerült" alkotása szerepel a Csontváry Teremben, -irja Szabó György: "Pályázat" c. kritikájában, mely a Képcsarnok vállalat pályázati felhivásáról szól tájképfestészetre.
A pályázat kiirását a Képcsarnok Váll. a Müvészeti Alap felügyelete mellett végezte.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. aug. 26.
XVI. évf. 35. sz. 12. lap.

Konfár Gyula

Munkácsy dijas festőművész kiállitása nyilt Szegeden a Képcsarnok Váll. Kárász ut̨cai bemutatótermében.

Magyar Hirlap 1974/8o 6.old.

Konfár Gyula

Szegeden a Képcsarnok Vállalat Kárász utcai bemutatótermében 1974. márc. 21-én kiállítása nyílt.

Népszava, 1974. márc. 22. 102 elf. 68 sz. 6p

Konfár Gyula

A Képcsarnok negedi bemutatótermében 1974.
márc. kiállítása nyílt.

Nógrád, 1974. márc. 29. 102 elf. 74 sz. 4p.

Konfár Gyula

Első, önálló kiállítása 1969-ben volt.

Népszava, 1974. márc. 29. 102 elf. 74 sz. 4p.

Konfár Gyula

Tanulmány (grafika)

Nemzeti, 1974. márc. 29. 102 cíf. 74 sz. 4n

Konfár Gyula

Tanulmány (grafika)

Népszava, 1974. ápr. 20. 102 ép. 91 sz. 5 p.

Konfár Gyula

A „Kilencek" tagja.

Népszava. 1974. febr. 17. 102 cs. 40 sz. 9 p.

Konfár Gyula

Részt vett a XI. Magyar Képzőművészeti Kiállitáson a Műcsarnokban 1968-ban.

Kortárs 1968/10 1673. old.

Konfár Gyula festő

A veszprémi egyetem anlájában rendezett „Kilencek" kiállításán – amely 14 fővel szaporodott művészcsoport lett, – művei szerepelnek.

Csehát József: A „Kilencek" második kiállítása Veszprémben.
Napló (Veszprém), 1968. dec. 3.

Konfár Gyula

A „Kilencek" nevű képzőművészeti csoport kiállításán – Veszprémben, – művei szerepelnek.

Napló [Veszprém], 1968. dec. 1.

Konfár Gyula
festő

A miskolci új Gyermekotthon Étterőnben és Klubterőnben elhelyezendő mozaik tervezésének pályázatán részt vett.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőmüvészeti pályázatok.
Müvészet, 1974.február - 48. oldal

Konfár Gyula festőművész

Részt vesz a "Kilencek" Műcsarnokban rendezett kiállitásán 1968-ban.

Kortárs 1968/9 1498. old.

Konfár Gyula festményei

Kortárs 1970/10 1187, 1605. old.

Konfár Gyula rajza

Kortárs 1970/11 1768. old.

Konfár Gyula festménye

Kortárs 1971/3 408-. old.

Konfár Gyula rajza

Kortárs Kortárs 1971/5 789. old.

Konfár Gyula festőművész

Részt vett a Képzőművészek Szövetsége által rendezett "Uj művek" kiállitáson a Műcsarnokban.

c: Női lej

Kortárs 1971/6 1000. old.

Kofár Gyula

Részt vett a Kilencek szombathelyi tárlatán a Savaria Muzeumban.

Kortárs 197o/5 837. old.

Kofnár Gyula festő

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió " c. esztetizáló cikkében szerepel.

Kortárs 1969/4 666. old.

Konfai Gyula

Portré olaj

Dolgozó emberek közötti képzőmű-kiáll.
Ernst múzeum, 1968. jún.

Konfár Gyula

Glapiol, olaj, 88 × 144

Portré, olaj, 62 × 89

Dolgozó emberek között képzőmüv. kiáll. Ernst múzeum 1968. jan.

Kontár Gyula

1. Hajnal olaj 88×114

2. Portré -u- 62×89

Dolgozó emberek kiörött
képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Kontár Gyula

Portré repr.

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968

Konfár Sesto

A Studió 57-68 kiállításon szerepelnek művei.

Péter Imre: Studió 57-68

Képművelés, 1969. febr. 30-31. old.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.21.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1968 szept.25.

MDK

KonfárGyula

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 szept.25.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 okt.14.

Konfár Gyula

Kettes /szepró/

Nagymuvalás 1968 II. v. 48 old.

MDK

Konfár Gyula festő

olaj:

Táj fákkal

Táj

Turbános nő

Különcök kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

MDK

Korfár Gyula festő

olaj:

Panno terv

Kalapos nő

Fiatalasszony

Kilenc kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

Konfár Gyula

Réntrett a XI. magyar képrőmű-ki-
-áll.-on.

A XI. magyar képrőmű. kiáll.
Dunántúli Napló 1968 IV. 21. 7

Konfár Gyula

festő

Munkácsy díjat kapott 1968-ban

új művészeti díjasok

Dunántúli Napló 1968 IV. 4. 9.

Ésrahmagyarország 1970

Konfár Gyula

szül: 1933 Bp. 1950-57-ig Képzőm. Főiskolán tanul, Domanovszky E., Kmetty János és Fónyi Geza voltak a mesterei. 1958-tól rendszeresen résztvesz hazai és külföldi kiállításokon. 1960-63-ig Derkovics-ösztöndíjas. Egyéni kiállításai: 1964 és 65: London, 1969: Győr.
1960: szerepelt a Velencei Biennálén.
1968: Munkácsy-díj.
A „Kilencek" alapító tagja.

Kiállításon szereplő művek:

Portré	olaj	1969	80 x 60 cm (repr.)
Sík, táj	-"-	-"-	40 x 72 cm
Fák, nap, házak olaj		-"-	100 x 70 cm

(Savaria Múz.

„9"-Szombathely 69. Kiáll. kat. Bev.: Tasnádi Attila Bp. 1969.

Konfár Gyula

1963-ban állított ki Londonban.

Gál István: Magyar-angol művészeti kapcsolatok. „Művészet" folyóirat, Budapest, 1968. március 3. sz.

91.

Konfár Szuha

Említve

Tóth Elemér: Képek, szobrok, tárlatok
Nógrád, 1970. sep. 13.

Konfér Gyula

Emlitve

Tóth Elemér: Képed, szobrad, tárlatod

Nógrád, 1970. sep. 13.

MDK

Konfár Gyula festő

olaj:

Dombos táj

Jegenye

Öreg és fiatal

Kilencek kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

MDK

Konfár Gyula festő

olaj:

Budapest

Teri

Matild

Kilencek kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

MDK

Konfár Gyula festő

olaj:

Panno

A katona halála

Halottsirató

Kilencek kiáll. Műcsarnok 1968. okt.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási hir

Kortárs 1968.szept.p.1498

Kontár Gyula

Lezepelt a „Kilencet" nevű
akrotóciopot bemutatójáró.

Nepszabadság, 1968, Okt 6.
„Tizennégy akrotóműveés tárlata
a Műcsarnokban.

Konfár Gyula
festő

M.DK

Méltatás

Losonci Miklós: Három kiállítás
Művészet, 1968. ahlóhez - 46 lap

Konfás Gyula

Pannóvárlata és „Halotkisató" szerepel
mivel (ehul.)
a Kilencek kiállításán

ujvári: A „Kilencek" Veszprémben

Magyar Hjusag 1968 XII. 13

Konfár Gyula
festő

MDK

„Nő portré"
(repro)

Ujo ári Béla: Kilencek
Művészet, 1968. október - 21 lap

Konfár Gyula
festő

M.D.Y.

A kiállításon szerepel a „Tavas tájkép", a „Halott sirátás" című képe. A bányászélet különböző eseményeit a Nagybátonyi Kulturházba kerülő panneau-n örökíti meg.

Nyvári Béla: Kilencek
Művészet, 1968. október - 21 lap.

Korfár Gyula
festő

M.D.V.

„Táj I." cimű képét a Mův.
Min. megvásárolta.

Ujvári Béla: Állami képzőművészeti vásárlások...
Művészet, 1968. október – 25 lap

Koufár Gyula

Szerepett a Kilencek – vizállításáz a Munkaszolvan. Megyitó 1968, okt. 5.

MEGHÍVÓ

MDK

Konfár Gyula

Portré, o.

Halászok, o.

11. M. Képsőm. kiáll. Műcs. 1968.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Dunai táj c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 4.l.

MDK

Konfár Gyula

repr.:

Portré

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.

Ernst Muz. 1968. jan.

MDK

Konfár Gyula

Hajnal, o.

Portré, o.

Dolgozó emberek között képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Női portré c.

Hajnal c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 4.1.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Horváth Teri portréja,

Táj c.

müve az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról 4.1.

M.D.K.

Konfár Gyula festő

Ketten c.

müve az Állami Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán bemutatva,
vásárlás a MNG részére.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. MNG anyagának vásárlásai 1.l.

M.D.K.

Konfár Gyula festö

Csendélet,

Táj I.

Portré c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 25 3.1.

MDK

Konfár Gyula, festő

Szerepel majd a Műcsarnok Ion a Kilencek körös tárlatán.

(f.f.): A Kilencek 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 25.

Konfár Gyula, Jertő

MDK

Nyilatkozata a Kilencek kémügyi kiállításáról.

(1.4.): A Kilencek .....

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. szept. 25.

MDK

Konfár Gyula, festő

A kilencek kiállításán komoly szerepet tölt be.

Harangozó Márta: Vezet a grafika 2. l.

EST. HIRLAP, Bp. 1968. okt. 14.

MDK

Kontár Gyula, [ ]

Szerepel.

– : Tizenegy képzőművész tárlata a Műcsarnokban 9

Népszabadság, Bp. 1963 [illegible] 6.

Konfár Gyula festő

munkány díjas

Kiállítása lesz a váci

görögtemplomban

Kismartoni Ferenc: Tizennyolc

kiállítás öt hónap alatt

Pestmegyei Hírlap 1971 V. 11

Konfár Gyula

műveit stilárisan más és más monumentálitás-kereses jellemzi.

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

2419

Konfár gyula-
festő"

/19331

Magyar művészet. 10. 26.
Képzőműv. Kiad. - 1971.

Konfér Gyula

Említve

Tasnádi Attila: A Kilence / Frombat-
helyen.

Korláns, 1970/5. 837. l.

Konfár Gyula

Említve

Tasnádi Attila: A Kilencek és a Studió

Korhárs, 1969/4. 667–668. l.

Konfár Gyula

Említve

Tasnádi Attila: A „Kilencek" kiállítása elé
Kortars, 1968. / 89. 1498. 1.

Kovács Gyula

Rajza, aláír.

Kortárs, 1970/11. 1768. l.

Konfár Gyula

Testnevelés, repr.

Kostaňs, 1970/10. 1675. l.

Konfár Gyula

Testmérye, repr.

Kostárs, 1970/10. l 607. l.

Konfár Gyula

Műve szerepel az állami

vásárlások 3. kiállításán a Műcsarnok-

ban

Népszava 1968 július 24

2. old.

Konfár Gyula

Györött nyílt Viállítása

– emlétve

Horizont

Nápszava [1969] szeptember 20

2. old.

Konfár Gyula
festő

Turbános nő, 1968
Repr.

Magyar művészet. 10. 19. k.
Képőműv. Kiad. 1971.

Kovács Gyula festő

a Munkácsy díj VI. fokozatát

kapta

Népszava 1968 április 4

7. old.

Konfár

Képnische von Horváth Gyula gyűjtemé-
nyében.

Vázlatok, régiségek; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 22. l.

Koufár Gyula

Fejes László képriportot készített K. Gy. műtermében címmel.

Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 30-33. l.

Konfár Gyula festőművész

A kiállítási vagytár Derkovits teremi kiállítását jelzi (III. 19 – IV. 2.).

Műgyűjtő, 1970. 4. sz.

Kontár Gyula festő

– Itt élő óta rendszeresen szerepel hazai és külföldi kiállításokon. Két egyéni kiállítása Londonban (1963, 1964). 1968. Munkácsy-díj.

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. o.

Konfár Gyula, festő

– 1933-ban született. 1957-ben végzett a főiskolán. Alapítványától tagja a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának. 1960-ban Derkovits-ösztöndíjat, részt vett a XXX. velencei biennálén.

Dr. Ujvári Béla: Művészportré
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 10. o.

Konfár Gyula

„Ficatalok" és „Pastrá" c. műve (ennek) szerepel az alábbi kiskönyvben

Péreli Gabriella: A Kilencek Dabason

Pest megyei Hírlap 1971 IX-5

Konfár Gyula, festő

- főiskola előtt Domanovszky és Kmetty János irányításával dolgozott. A főiskolán Fónyi géza a mestere. Járt Angliában, Hollandiában, Lengyelországban, Romániában, Szovjetunióban.

Dr. újvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Kovács Gyula, festő

Turbános nő
repr.

Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Konfár Gyula, festő

- a Kilencek második kiállításán három női típust mutatott be.

Dr. Újvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Koutár Gyula, festő

- művei politikai tárgyú kompozíciók, munkaábrázolások, tájképek, rendületek is.

Dr. Ujvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Konfár Gyula, festő

- 1959-ben a miskolci képzőművészeti kiállításon a Kompóklő c. grafikával szerepelt. Kedvelt témaköre a portré. Kettős arcképek, típusok.

Dr. Újvári Béla: Művészportrék
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 11. l.

Konfár Gyula, festő

– pannóvázlata és Halottsirató c. olajfestménye a Kilencek veszprémi kiállításán.

(ujvári): A „Kilencek" – Veszprémben
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 9. l.

Konfár Gyula, képzőművész

– készül a második közös kiállításra, mint a Tizennégyek tagja.

„Tizennégyek"
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Konfár Gyula, festő

– művei az Ernst Múzeumban a Dolgozó emberek között c. kiállításon. Realista.

Nivári Béla: Szándék és tett
Magyar Ifjúság, 1968. 11. 9. 9. l.

Konfár Gyula

Többekkel együtt kiállították a párizsi Musée Galliérában.

Műgyűjtő, 1970. 1.sz. 25.l

Konfár Gyula festő

művével szerepel a XI.

Magyar Képzőművészeti Kiállításon

– említve

Pestmegyei Hírlap 1970 április 28
8. old.

Konfár Gyula, festő

- Rouault-t klasszikáló Női fejei az új művek kiállításán a Műcsarnokban

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. máj. 342. l.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Népszabadság 1966 okt.29.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hiradás

Napló/Veszprém/ 1966 nov.3o.

Konfár Gyula

Barna Tibor: Mütermi vizitálások /Konfár Gyula, Szurcsik János./ - Nógrád, 1967. márc. 3o.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

8o. l.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Csongrádmegyei Hirlap 1966 nov.9.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 nov.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitás$ kritika 1966 okt.29.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hiradás

Egészségügyi Dolgozó 1966 nov.1.

MK.

Konfár Gyula

Kiállitási hir

Nógrád 1967 jan.4.

M.D.K.

Kontár Gyula, grafikus

Két szemben-ábrázolt profil fejes szénrajzát közli a lap a hátsó borító lap egyik belső oldalán.

ALFÖLD, Debrecen, 1966. XVII.évf. 2.sz. ~ old.

M.D.K.

Konfár Gyula
grafikus

Méltatás.

Losonci Miklós: Cs. Nagy András műtermében
Művészet, 1966. december - 34 lap.

Konfár Gyula, festő MDK

Részt vesz a Műcsarnok-beli

tárlaton.

— : Kilenc művész-egy tárlat 2.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. okt 6.

MDh

Konfár Gyula, Jestő

A Műcsarnokban okt. 8-án megnyíló Kiállítás rendezője. — Nyilatkozata a kiállítók művéni törekvéseiről és egyét dolgokról.

Nóti Ilona: Kilenc művén egy tárlaton 2

ESTI HIRLAP

Bp. 1966. okt. 7.

Konfár Gyula, festő MDH.

A Műcsarnokban állít-ki.

—: Kiállítások 4.

ESTI HIRLAP

bp-1966. okt. 8.

Konfár Gyula, festő MDK

Expressionista – konstruktivista
vonásai vannak. Szuggesztív hatásúak
művei: Auschwitz-panmótero,
női portréi stb..

Bugán István: Négy grafikus s'öt festő 2.
– a Műcsarnokban

ESTI. HIRLAP Bp. 1966. okt. 29.

Konfár Gyula M.D.K.

A Mérföldkő c. antológia egyik illusztrátora

Mérföldkő Egy emberöltő a magyar irodalom tükrében

Nógrádi Népujság 1965. márc. 14.

MDK.

Konfár Gyula

H.T.portréja

Népszabadság 1966 okt.16.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Magyar ifjuság 1966 okt.15.

MDK.

Konfár Gyula

Kritika

Élet és Irodalom 1966 okt.15.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hiradás

Északmagyarország 1966 okt.8.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 okt.19.

MDK.

Konfar Gyula

Kiállitási hiradás

Pestmegyei Hirlap 1966 okt.16.

MDK

Konfár Gyula

Férfi fej, kréta

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 22.l.

MDK

Konfár Gyula

Portré I. of.

Portré II. of.

Csendélet, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 14.l.

Konfár Gyula

MDK

Csendélet, of.

Falu, paszt.

" "

7. miskolci o. képzőm. kiáll. 1962.nov.
Herman O. Múz.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitásimkritika

Hevesmegyei Népujság 1967 márc.4

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 juli.8.

Konfär Gyula

Kisfiúiskai kritika

Beti Mirlap 1907 juli.8.

Konfár Gyula MDK

Csendélet, olf.

Portré, olf.

Munkások, olf.

Műcsarnok 1960. VIII. Képzőművészeti kiáll.

Konfár Gyula MDK

Falképtanulmány II-III. kréta

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási meghivó ,Mücsarnok 66 okt.8.

Konfár Gyula

Leány, o.

7611 Zárlat 1964 Székesfehérvár

ye: .....

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 febr.

MDK

Konfár Gyula

Ketten

Müvészet 1967 febr.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 febr.p.18.

Konfár Gyula

MNK

Részt vett a tárlaton.

—: A megyei képzőművészek őszi tárlata Balassagyarmaton.

Nógrádi Népujság. 1962. okt. 17.

Konfár Gyula, grafikus festő MDk

Most portrékon dolgozik.
Nyáron Salgótarjánban a bányászok
életéről alkot. képeket.

– Ma hallottuk 2.1.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. júl 7.

M.D.K.

Herczfáy Gyula
festő

Részt vett a kiállításon.

D. Fehér Erzsa: A Iskolai VII. Országos Kiállítás
Művészet, 1963. március - 34 lap

Konfár Gyula, Jestő MDK

Hazaérkezett egyhónapos romániai tanulmányútjáról. Mintegy félszáz vázlatot kérített Ploesti és Konstanza munkásairól.

—: Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. okt. 28.

Konfár Gyula, [festő]

MDK

Monumentális munkásnőalakjai
sikeres alkotások.

Gy. M.: „Dolgozó emberek között"
Kiállítás az Ernst Múzeumban

21

Esti Hírlap, 1960. dec. 1.

Konfár Gyula, [festő]

Női arcképei érdeklődést keltenek.

Gy. M.: Országos képzőművészeti kiállítás Miskolcon 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. dec. 10.

Kontár Gyula
kitő

Mértveti a XI. magyar képzőművészeti kiállításon.

A XI. magyar képzőművészeti kiállításon
Északmagyarország 1968 ápr. 28. 7

Konfár Gyula

1. Női portre olaj 100x65
2. Halottsiratók -"- 80x125
3. Auschwitz -"- 86x125

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Konfár Gyula

az alig két esztendejé megalakult „kilencek" csoportjának alapítótagja. A csoport jelenlegi kiállításán, a Műcsarnokban egy nagy pannója látható.

A „kilencek" már tizennégyen (Szabó György)
(Kultura-Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 október 8. G. l.

Kontár Gyula

Kiállítása volt ősszel a Képszerző
gyűri termében

-mi- Élmény lesz: Huszonkárom új
Tóvári kép

Kisalföld 1969 XI. 19

Konfár

Szekepel a csehszlovákiai magyar hárlaton

L. K.: Mladí maďarští výtvarníci

Rudé právo 1969 X. 17

Konfár Gyula

Szczepel a pozsonyi magyar tárlaton

dr. Milan Kassak: Mladi madarski umelci

Rolnické noviny 1969 X. 26.

Konfár Gyula

Szerepel az alábbi tárlaton Párisban

Lucien Curzi: L'art hongrois contemporaine au Musée Galliera

L'Humanité 1970 IV. 3

Konfár Gyula

neve emlitve

Megnyitottak a Kilenek Viallitását

Magyar Nemzet. 1968 okt. 6.

Konfár Gyula, grafikus MDh

A Skiccsarnokban állít ki.

— : Kulturális hírek 9.

NÉPSZABADSÁG, szk. 1966. okt. 9.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hiradás

Hétfői Hirek 1966 szept.12.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállítása len Nagybátonyban.

Nógrád 1966. sept. 21.

Konfár Gyula, festő MDK

Mezőn c. képe a legérettebb, de kitűnő kép a Halászok és az Auschwitz I. c. festmény is.

Rózsa Gyula: Kilenc képzőművész kiállítása a Műcsarnokban 8.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. okt. 29.

05

Konfár Gyula, festő

H.T. portréja c. műve.

Repr.

–: Festők, grafikusok Kiállítása

12.

NÉPSZABADSÁG, 1966. okt. 16.

M.D.K

Konfár Gyula
festő

1945 - óta részt vett a velencei biennalen.

Vayer Lajos: Biennalé - problémák
Művészet, 1962. november - 24 lap

MDK

Konfár Gyula

szerepelt a tárlaton.

Szelesi Zoltán: A III. Szegedi Nyári Tárlat.
Tiszatáj. 1962. aug.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Az Ernst Muzeumban a
kiállításon vett részt.

Szigeti Ismeza: Egy kiállítás és „háttere"
Művészet, 1963 január – 38 lap

Konfár Gyula, festő

MDK

Salgótarjánban dolgozott egy hónapig.
A bányászok életéről készített vázlatokat.
Ezeket egy nagyméretű olajkompozícióban
szándékozik feldolgozni.

—: Ma

2.

ESTI HIRLAP, bp. 1961. szept. 5.

mdk

Konfár Gyula

falu e. mive

Kép 1

A VII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiállítás anyagából
Népművelés 1963. 1. sz. kátió bírítítap

Konfár Gyula,
festő

M.D.K.

Londonban volt kiállítása.

Ortner Tivadar: Beszélgetés a Párizsban járt...
Élet és Irodalom, 1963. május 15 – 5 lap

le. D. K.

KONFÁR Gyula

Raja (2 asszony, csecsemővel)

rézk.

A magyar művészet galériája

Magyar Nemzet 1962. május 6. 7. l.

Konfár Gyula, MDK

Érzelmi, expresszív törekvésű.

Arcképei, szendéletei természetfelettien nagyok.

Rényi Péter: A IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás festményei 8.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. máj. 12.

Konfár Gyula, grafikus MDk

Itt a központ benél...

Rajz. Repr.

Pesold ferenc: Budapest éjjel — Halló, ébrentés!

3. l

Esti Hírlap, Bp. 1960. szept. 23.

Konfár Gyula MDK

Fiatal müvész az Ernst muzeum kiállitásán bemutatja munkáit.

/falkép tanulmányok/

Esti Hirlap 14 sz. 1960 jan. 17 2 old.

/Cs.M. cikke/

M.D.K.

Szonfár Gyula
festő

Méltatás. — „Csendélet"
(repro)

D. Fehér Zsuzsa: A kortársi festészetről
Művészet, 1962. január — 25 l.

MDK

Konfár Gyula

Magyarok a Biennálén. A művészek nemzetközi seregszemléje ez.
Fenti művész alkotásai is résztvesznek.

Esti Hirlap 136 sz. 1960 jun. 10 2 old.
/Cs.M. cikke/

Konfár Gyula
festő

Konfár

Portré (repro)

M.D.K.

—: Tavasz itáliat

Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 16.

НЗК

M.D.K.

Konfár Gyula
festő

Két portréját mutatta be
a kiállításon.

Lajos Sándor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962. május 12 - 8 lap

Skonfár Gyula
festő

M.D.K

Csendélet" c. munkája
" a IX. kiállitason van.

Lanár Sandor: Festészet és Grafika
Élet és Irodalom, 1962 - május 12 - 8 lap

H.D.K.

Thorfás Gyula
grafikus

"Női fej" c. művét állította ki.

Thorfás Sándor: A IX. kiállítás grafikai anyagáról
Művészet, 1962. május – 20 l.

Kontár Gyula, költő

MDk

Női lej egy 1957-ben

Repr.

[-: lej ....]

14.

NÉPSZABADSÁG, kp. 1961. dec. 24.

Konfár Gyula, grafikus MDK

Olvasztások c.
nézmajra. Repr.

Pesold Ferenc: Ahol Jehéren folyik az acél 5:1

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 20.

Konfár Gyula, grafikus MDk

A teherpályaudvar-éjszaka

c. rajza. Repr.

Pesold Ferenc: Jön a gőzös, megy a gőzös

3. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. aug. 25.

Konfár Gyula, grafikus MDK

Kenyérgyárban c. rajza.

Repr.

Pesold Ferenc: Sütik már a lágy kenyeret.

3. l.

ESTI HIRLAP, bn. 1960. aug. 28.

Konfár Gyula, grafikus MDH

Este a kórteremben. Rajz.

Repr.

Pesold ferenc: Budapest éjjel – Egy sóhaj a csendben 3.l.

ESTI HIRLAP, Sp. 1960. szept. 2.

Konfár [Gyula], festő

A Derkovits, Rivera stb hagyományokat helyesen felhasználja.

Kovásznai G. György: A művészet élménye 9.l.

NÉPSZABADSÁG bp. 1962. máj. 30.

Kontár Gyula, grafikus M Dk

Hol az a csillag? Rajz.
Rejtv.

Pesold ferenc: Budapest éjjel – A csillagok titkai 2. l

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. sept. 4.

Honfár Gyula, grafikus MDK

Garázsban. Rajz.

Repr.

Pesold Ferenc: Budapest éjjel – Jó éjszakát, autóbuszok 3. l

ESTI HIRLAP, Bp., 1960. szept. 8.

Konfár Gyula, grafikus MDk

A bérház udvara. Rajz.

Repr.

Pesold Ferenc: Budapest éjjel Kapunt nyit a házmester 3.

ESTI HÍRLAP, 1960. szept. 13.

Konfár Gyula, grafikus MDG

Riadó c. rajza.
Repr

Pesold ferenc: Budapest éjjel – Szivénázik a piros kocsi 3

ESTI HIRLAP, Bp. 1960. szept. 15.

MDK

Konfár Gyula

"Munkások" /Nem eleven embereket mutat be, hanem festői xxxxxx absztrakció./

Péter Imre: Gondolatok fiatal képző művészeink fejlődéséről.
Valóság. 1960 / 3. 93-97.l.

Kontár Gyula, grafikus

MDG

Pihenő bányászok c. rajza.

Repr.

– : Pihenő bányászok

7. l

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. márc. 25.

Thonfár Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás.

A. Ny. Tyihomirov: Magyarország fiatal művészei
Művészet, 1962 március – 37 l.

M. D. K

KOMFÁR Gyula

Gyári fájlalt

Dutka Mária: Müvész a gyárban
Kiállitás Csepeeln

"agyar Nemzet 1962. április 4. 8.l.

Konfár Gyula, grafikus

M D4

Értékes művel szerepel.

Mihályfi Ernő: A grafika eredményei és tanulságai a IX. Képzőművészeti Kiállításon
8. l.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1962. máj. 22.

Konfár Gyula, grafikus

MDK

Leszállt a gép. Rajz.

Repr.

Pesold Ferenc: Budapest –éjjel–
Szabad a légtér, leszállhat
5.l

Esti Hírlap, Bp. 1960. okt. 2.

Konfár Gyula, [festő] MDk

Az Új-Delhiben rendezett IV. Nemzetközi Modern Kiállításon szerepel egy műve.

–: Magyar festmények az indiai nemzetközi kiállításon – 2-l

Esti Hírlap, Bp. 1960. okt. 4.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Kállai Éva utcai műtermében
készül az auschwitzi lagermu-
zeum részére egy alkotás.

Péter Imre: Pannók, tablók és plasztikák . . . . . .
Művészet, 1965. junius – 21 lap

Konfár Gyula.

„Munkásoké" c. nagyméretű kompozíciója a VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállításon.

emlékül.

Valóság, 1960. 3. sz. 94. l.

MDK

Konfár Gyula

Falu

Murányi-Kovács E.:Országos képzőművészeti kiáll. Szegeden. Népszabadság 1964. aug. 15. 8.l.

Konfár Gyula

Anya gyermekével
Leánykor

2 festmény, reprodukcióról.

Alföld, 1965. 3. A. bontó 3. 4. l.

Konfár Gyula, festő MDK

Aktja harmonikus. Tájképe nem.

Rónai Gyula: Borsodi képzőművészeti Kiállítás Miskolcon 9.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1964. dec. 31.

Konfár Gyula

Csendélettel szerepel a VIII. magyar képzőművészeti kiállítás on

Vigilia, 1960, 5 sz., 313 old.

Skonfar Gyula
festő

M.D.K.

„Portré" (repro) A szakmai
„bemutatóra kiloltött művelet.

D. Fehér Lenzsa: A hétmillíos vásárlás szakmai bemutató-
járol

Művészet, 1966. augusztus - 16 lap.

Skonfár Gyula
festő

M.D.V.

Falképét haldte a szakmai
bemutatóra.

D. Fehér Zsuzsa: Hetmillios vásárlás szakmai bemutatójáról
Művészet, 1966. augusztus - 16 lap

MDK

Konfár Gyula, Bp.

Portré, of.

Fésülködő lány, of.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 1960.

MŰK

Konfár Gyula, Bp.

Parasztfej, tanulmány, kr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Mus.
1960.

MDX.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961 I.7.lap 8.

MIK

Konfár Gyula

Krumplihámozó, of.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG. 196o.

xxxxxx 19 1.

MDK

Konfár Gyula

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG 196o.

9 l.

MDK

Konfár Gyula

Falképtanulmány, II., kr.

" III., "

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

MDK

Konfár Gyula
festő

Pannóit mutatta be a tárlaton.

Angyal Endre: A Veszprémi Művésztelep ...
Művészet, 1967. augusztus - 42 lap

Konfár Gyula

csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

Napló 1967. aug. 5.

Konfár Gyula

Csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

Napló 1967. aug 13.

MDK

Kontár Gyula, festő

Kiállító.

– : Tizennégy művész kiállítása
Veszprémben 12

Népszabadság. Bp., 1967. aug. 12. [Vidéki]

Konfár Gyula MDK

Halottsirató,I. repr.

Műcsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfáriszule

Képét cím nélkül emlitis meg -

Tanulmányok a 2 millios vásárlásról
Magy. Képz. Stor. 1966

D. Fehér Zsuzsa cikke

30 l.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási meghivó

Veszprémi E˘yetem 1967 aug.11.

Konfár Gyula

ÁZT - c. művét dicsenlik

Tanulmányok a kélmilliós Táblaképvásárlás eredményeiről és problémáiról, Magy. Képz. Szövetsége, 1966, Solymár István, a kélmillios képvásárlás tanulságai

891.

MDK

Konfár Gyula, festő

Szerepel a Műcsarnok

táclatán.

Zsugán István: Képzőművészet — ötmillióért 2

ESTI HIRLAP, Bp, 1967, jul. 8.

MDK

Konfár Gyula, festő

Nyár c. színes, lobogó kompozíciója maradandó élmény.

Tamás István: Tizennégy festő, szobrász és grafikus kiállítása Veszprémben 7.

Népszabadság. Bp., 1967. szep. 6.

MDK

Konsár Gyula, festő

Kiállít.

– : Gyűjteménye Kiállítás Veszprémben 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. aug. 12.

MIK

Konfár Gyula

Falu, paszt.

Szegedi Ö. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

MDK

Konfár Gyula, festő

Kiállít.

— : Vennémi tárlat. 2

ESTI HIRLAP, I. Bp. 1967. szep. 6.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Magyar -emzet 1967 szept.15.

Konfár Gyula MDK

Halászok, repr.

Auschwitzi Pannó-terv, Terror, repr.

Horváth Teri portréja, repr.

Kettős portré, repr.

Mücsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

Csendélet V. olf.

Martin, olf.

Mücsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula

MDK

Évszakok I-II, olf.

Auschwitz I-II, olf.

Fiatalok, olf.

Halottsirató, I-, olf.

Műcsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

H.T. portréja I-II, olf.

Ketten I. olf.

Táj I-II, olf.

Ketten II. olf.

Műcsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

Halászok, olf.

Csendélet, olf.

Valika, olf.

Kislány, olf.

Mücsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

Kendős nő, olf.

Akt, olf.

Csendélet, olf.

Táj III. olf.

Mücsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

Portré I-II, olf.

"sendélet, olf.

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Konfár Gyula MDK

Férfifej, kréta

Mücsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Konfár Gyula MDK

Kislány, olf.

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

Konfár Gyula MDK

Férfi portré, olf.

Táj IV-V. olf.

Mezőn II. olf.

Martin, olf.

Műcsarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula MDK

Portré, olf.

Csendélet III-IV., olf.

Bányászok, olf.

Falképterv, szénrajz

Miskarnok 1966 9 festő és grafikus kiáll.

Konfár Gyula

Csoportkiállításon szerepelt Veszprémben.

Esti Hírlap 1967. aug. 12.

Konfár Gyula

Csoportkiállításon szerepel Veszprémben.

Hetfói Hírek 1967. aug. 14.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hir

Neute Zeitung 1967 szept.1.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 szept.

Konfár Gyula
festő

MDK

Két képe szerepelt a X. magyar képzőművészeti kiállításon

Harangozó Márta: A X. magyar képzőművészeti kiállítás
Nagyló, 1965. okt. 17. 9. lap

MDK

Konfár Gyula

Kislány, o.

Csendélet, o.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

Konfár Gyula

MDK

Táj, olf.

Portré, olf.

Akt, olf.

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

MDK

Konfár Gyula

Fésülködő lány, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz.
1960.

MDK

Konfár Gyula

Két nő, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

gyes képein nagyon olaszosan dol-
a jeles portretista, Ch. Amberger
lmi iskolát B. Strigel /146o/61 k.-
1478/79--1546/49/ képviselik. A ma-
t Németalföld felől jövő befolyások
.

Konfát Gyula festő

Szövegy emeliti: illusztrációk az „Alföld"

fettnáti számában

1966 feb 2 Kajdutihatmennei Népújságban

MDK.

Konfár Gyula

Kislány

Vas Népe 1965 okt.24.

MDL

Konfár Gyula

Csendélet, of.

Portré, of.

Munkások, of.

VIII. M. Képzőművv. Kiáll. Műcs. 1960. ápr.

MDK.

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Magyar Ifjuság 1965 nov.6.

Konfár Gyula festő M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Akt

Mohácsi Regős Ferenc: Országos Képzőművészeti Ki - állitás Miskolcon

Vasas , január

Konfár Gyula

Krumplihámozó, olf.

Miskolc 1959. VII. Nagy. Képsőn. Kiáll.

Konfár Gyula MDK

Öregasszony fej, repr.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Klonfai Gyula
festő

Kiállításán bemutatta a „Napostáj" a „Tó mappal" c. képeit, valamint a „Balaton"-t

Lyári Béla: Klonfai Gyula
Művészet, 1969. december - 46 lap

Klonfár Gyula
festő

A Képcsarnok Vállalat szeptemberében Győr új bemutatótermében Klonfár Gyula illusztrációs díjas festő pasztelljeiből és olajfestményeiből rendezett kiállítást.

Nyári Béla: Klonfár Gyula győri kiállítása
Művészet, 1969. december – 46 lap.

Stonfár Gyula
festő

Kiállításán ez évben festett munkái-
val szerepel. Képeinek tárgya a táj.
Művei számot adnak legujabb mű-
vészi törekvéséről.

Ujvári Béla: Stonfár Gyula . . .
Művészet, 1969. december – 46 lap.

Konfár Gyula

festő.

Első önálló kompozicióit és
archíjeit a felfokozott plasztika
és az erősen hangsúlyozott
szerkezet jellemzi.

Ujvári Béla: Konfár Gyula . . .
Művészet, 1969. december – 46 lap.

Konfár Gyula
festő

A 60-as évek körül a festői
indulatot kiegyensúlyozott har-
moniára való törekvés
jellemzi a művészetét.

Ujvári Béla: Konfár Gyula
Művészet 1969. december – 46 lap.

Konfár Gyula
festő

A 60-as, évek körül tájhéjat vérben
víkszerű ábrázolás jellemzi és a táj
tárgyait-testmértani alapformákra
egyszerűsíti.

Ujváry Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1969. december – 46 lap.

Konfár Gyula
festő

Olajfestményei részben a Balaton-parti, részben a dimiantáli vidék dombos tájának benyomásaiból szemelnek be.

Ujváré Béla: Konfár Gyula
Művészet, 1969. december – 46 lap.

Konfár Gyula, festő

MDK

kerepel a Csók Galériában.

—: (— szöveg — fényképi —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. márc. 19.

Konfár Gyula

Kilenc festő és grafikus kiállitása /Csohány Kálmán, Konfár Gyula, Raszler Károly, Reich Károly, Ridovics László, Sarkentyu Simon, Stettner Béla, Szabó Zoltán, Vati József/. Műcsarnok, 1966. - Ismertető, Kossuth ny. - Is Ism.: Szocialista Művészetért, 1966. nov. - Akácz László, Csongrád Megyei Hirlap, 1966. nov. 9. - Haulisch Lenke, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12.sz. 1o4-1o7.l. - Plesnivy Károly, Uj Irás, 1966. 6.évf. 12.sz. 1o2-1o3.l. Ujvári Béla, Magyar Ifjuság, 1966. okt. 15. - Ujvári Béla, Szocialista Művészetért, 1966. dec.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

27o. l.

Konfár Gyula

Résztvesz a párizsi magyar Riállításban

Magyar Riállítás
Északmagyarország, Miskolc 1970. úvar 20.

Konfár Gyula

Emlétve

Tasnádi Attila: A Kilence / Szombathelyen

Kortás, Bp. 1970. máj.

Konfár Gyula
festő

Nagyméretű műre kerül a nagybátonyi Műre-
bődési Házba.

Lasonci Miklós: Szarvsik János
Tiszatáj, Szeged 1969. VI. 530.

Konfár Gyula

Pár tanon a pannszimagyar kiállítóson

Magyar kiállítás

Ennek magyarország, Miskolc 1970. már 20

Konfár Gyula

Resztúrasz a párizsi tárlatan

Lukácsterész: Megjelenhetett Tuzsamosvány-ban

Esti Hírlap, Tgs. 1970. ápr. 7.

Konfás Gyula grafikus

Tagja volt a Fiatal képzőművészek Studiójának

M. Kiss Pál: Harai Ciáhítások

Látóhatás 1969 VI. n. 553 old.

Konfár Gyula
grafikus

Tagja a Stúdió-nak

M. Kiss Pál: Hazai kiállítások
Látóhatár 1969 V-VI. 554.

Konfár Gyula, [ ] MDK

Szerepel Párizsban a Galliera Múzeumban.

Lukács Teréz: Magyar Letek Franciaországban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. ápr. 7.

Konfár Gyula, festő MDh

Baroda, Chandigarh és Új-Delhi

Kiállításán szerepel.

-: Magyar festészeti tárlat India három

városában 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 31.

Konfár Gyula festő

N.D.K.

Résztvett a kiállitáso

Horváth György: Kilenc képzőművész kiállitása a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1966. okt. 19. 4.l.

M.D.K.

Konfár Gyula festő

Müve a 9 művész közös kiállitásán a Mücsarnokban

Napló

Magyar Nemzet 1966. okt. 9 11. 1.

MDK.

Konfár Gyula

Horváth Teri portréja

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

MDK'

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Társadalmi Szemle 1966 dec.p.93.

MDK

Kontár Gyula

Fésülködő, of.

Müvész a gyárban kiáll. Csepel

MDK

Göndör Bertalan

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

MDA.

Konfár Gyula

Kiállitási hir

Fejérmegyei Hirlap 1966 okt.23.

Konfár Gyula

Csoportkiállításon szerepel a Műcsarnokban.

Zalai Hírlap 1966. nov. 20.

Konfár Gyula

Szerepelt az indiai első magyar képzőművészeti kiállításon.

MN 1967. jan. 31.

Konfár Gyula

festő

Képei a kiállítás harmadik
termében vannak elhelyezve.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 - 7 lap

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Nógrád 1968 febr.8.

M.D.K

Konfár Gyula
festő

Munkácsy Mihály díjat
kapott.

—: 1968 Kiváló és érdemes művésze
élet és Irodalom, 1968. ápr. 6 - 2. lap

Konfás

Kerepel a „Kilencek"
táslatán a műcsarnokban

Kritika 1967 I n. 45 old.

MDK

Konfár Gyula, [festő]

Portré c. műve az
Ernst Múzeum kiállításán
látható.

— : Dolgozó emberek közt 6

ESTI HIRLAP Bp. 1968. jan. 20

Konfár Gyula

Csendélete

szerepel a X. magy. Kép. mův.
Kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004 old.

Konfàs Gyula festő

Mü nem emlitve

Nógrád 1966 más 4

MDK

Konfár Gyula

Ketten c.képe

Népművelés 1968 febr.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 jan.26.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Lángoló az szines festményeit
mutatta be.

Heitler László: 14 művész kiállítása Veszprémben.
Művészet, 1968. február - 37 lap.

M.D.Y

Konfár Gyula
festő

A kiállitáson bemutatta a
„Nyár", a „Kendős portré" című
műveit.

Ériné Takács Margit: Tizenmégy művész Vesprémben
Művészet, 1968 február - 36 kep.

Konfár Gyula

MDK

Könyöklő nő, kréta

Öregasszony fej, tanulmány, kréta

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Konfár Gyula

szerepelt a kiállitáson.

"Ülő nő"

--: Értékes anyag a Göcseji Muzeum "XX.századi magyar festők alkotásai" c. kiállitásán.
Zalai Hirlap. 1963. okt. 27.

Konfár Gyula

Johanna a máglyán.

Rajz, reprodukció

Tiszatáj 1964 9-sz. 10. l.

Kovács Gyula

Bányászok (rajz)

Leányfej (rajz)

2 reprodukció.

Tiszataj, 1964. ~~II~~. - ~~X~~. - 1. lap.

Konfás Gyula

Szerepel a Veszprémi Vegyipari Egyetem „14 művész" c. kiállításán

(eml.)

Tasnádi Attila: Kiállítási jegyzetek

Kostars 1967 X. 168 old.

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Évszakok I.

Évszakok II.

Auschwitz

" "

9 festő és grafikus kiáll. Mücs. 1966. okt.

Konfár Gyula

Az V. Miskolci Országos K. kiállításon monumentális grafikai portréja díjat nyert.

Hajdu Béla: Az V. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás

Északmagyarország 1959. okt. 30. 4.l

M.D.K.

Konfár Gyula, festő

állát jobb tenyerébe támasztó férfit ábrázoló portréja illusztrálja Kucha Péter „Felfedező uton" c. versekhel vegütett irását.

BUDAPEST, 1968. VI.évf. 5. sz. 20. old.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Falképterv, szén

Csendélet V.

Martin

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Csendélet III.

Csendélet IV.

Bányászok

9 festő és grafikus kiáll. Mücs. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Martin

Portré

Táj V.

9 festő és grafikus kiáll. Mücs. 1966. okt.

Koufár Gyula

a VI. miskolci országos kiállításon is szerepelt műve.

Hajdu Béla: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállitás
Északmagyarország 1960. dec. 22. 4.1

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Férfi portré

Táj IV.

Mezőn II.

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Akt

Csendélet

Táj III.

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula, festő

A Munkácsy M. – díj II. f. – t

kapta.

– : Az idei irodalmi és művészeti
díjasok 13.

Népszabadság, Bp. 1968. ápr. 1.

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Valika

Kislány

Kendős nő

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

NDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Ketten II.,

Halászok

Csendélet

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula, [festő]

A Munkácsy M.-díj. Π. f.-t kapta.

– : Új művészeti díjasaink 12

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. ápr. 3.

Konfár Gyula

Bányász madonna / festmény, eml.)

magyar / fjmsóg 1961 XII. 23

Konfár Gyula

Szerepel a IX. nagy Kép. mű.

Kiállításon

Nagyar Hjuság 1962 IV. 28

MDK

Konfár Gyula festő

olajf.:

Ketten I.

Táj I.

Táj II.

9 festő és grafikus kiáll. Miskc. 1966. okt.

Konfár Gyula festő

olajf.:

Halottsirató I.

Mezőn

H.T. portréja

H.T. portréja

9 festő és grafikus kiáll. Miskc. 1966. okt.

MDK

Konfár Gyula

Munkácsy dijat kapott

Népszabadság 1968 ápr.4.

MDK

Konfár Gyula

Portré

Kritika 1968 márc . melléklet

MDK

Konfár Gyula festő

repr.:

Halászok

Auschwitzi Panno-terv: Terror

Horváth Teri portréja

Kettős portré

Halottsirató I.

9 festő és grafikus kiáll. Műcs. 1966. okt.

Ifj. Gyula festő

Csendélete szerepel a X. Magyar Képzőművészeti Kiállításon, a Műcsarnokban.

Bolgár Kálmán: X. Magyar Képzőművészeti Kiállítás.

Magyar Ifjúság. 1965. XI. 6.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Rovót vett a tárlatón.

Pagány Ö. Gábor: Dolgozó emberek közötte
[illegible], 1968. május – 33 lap

Konfár Gyula
festő

MDK

Az 1968-as évi Munkácsy díj
II. fokozatát nyerte el.

—: 1968. évi Munkácsy-díjas művészek
Művészet, 1968. május - 32 kép.

Konfár Gyula festő 32 éves

1950 óta fest.

Felenlep „Idő és tér". festményén dolgozik (eml.)

Magyar Hírlap 1965 XII. 31

Konfárt Gyula

Kettes (szepkó)

Magyar Szabadság 1966 XII. 23

Konfár Gyula

Szerepel a „Dolpozó emberek körött"
c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolpozó emberek körött

Kortárs 1968 VI. 992 old.

Koufár Gyula (szül. 1933)

Kubikosok. o.v. 140×90 cm.

J.j.l.: Koufár.

A mű vizi tul.

Reprodukció: Kubikosok

Mérőjárdaság a képzőművészetben.

A kat. bev. Matolsi János.

Bp. 1959

21. l

Konfár Gyula

képeit a dolgozók világjának alapos ismerőjeként festi meg

Halász Zoltán: La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

276 l.

M.D.K.

Konfár Gyula, festő"

nevét említi:

Fehér, Zsuzsa: Malerei und Plastik

Kulturelles Leben in Ungarn. /Red. Zoltán Halász/.

Bp. 1966. 363 l. 26 t. 288. old.

MDK

Ilonfár Gyula
Pestő

Részt vett a tárlaton.

Pogány Ö. Gábor: A Sárospataki Galéria
Művészet, 1968. július – 22 kap.

Konfár Gyula

„Martin" és „Auschwitz" c. műve (eml.)

szerepel a „Kilencek" kiállításán a műsorban

Magyar Ifjúság 1966 X. 15

Konfár Gyula

Fertőrákos (Sopron).

Kortárs 1968 II. 292 old.

Konfár Gyula

– váth: Tizenhárom művész tárlata Veszprémben.

Magyar Nemzet, 1967. IX. 15. 4. o.

Konfár Gyula

Szerepel a „Kilencek" tárlatán

Székely András: A „Kilencek"
kiállítása a műcsarnokban

Négyszabadság 1968 X. 11.

Kontár Gyula

festőművén a Munkácsy Mihály
díj II. fokozatát kapta.

Átadták az idei művészeti díjakat
Molnár Vencsel 1968. ápr. 4. 10.o.

Klontár Gyula
festő

M.D.K

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68.
Művészet, 1969. április – 3 lap.

Konfár Gyula

Tájképe

a szolnoki muzeumban van

Egri Mária: A Damjanich Muzeum legujabb képzőművészeti szerzeményei

Szolnok megyei Néplap 1969 I. 7

Konfár Gyula

szerepel a „Kilencek" távlatai

Gyuris: 9-ek távlata

Szerszámgépipar 1968 X. 23

Konfás Gyula

Képekkel

szerepel a „Kilencek" tárlatán

havas: A „Kilencek" kiállítása

Nepnava 1968 X. 24

Konfás Gyula festő

szerepel az alábbi háslaton

Iván Bojás: Alle „Neune"

Budapesti Rundschau 1968 X. 18

Konfár Gyula

szerepel a XI. Magyar Képző művészeti kiállításon

(2-a): Kiváló művének – érdemes alkotások

Pest megyei Hírlap, 1968. ápr. 28. Pv.

Konfár Gyula festő

Kerepel a Kelemen tárcatána

Műcsarnokban

Kolosi Tamás: Idősek és fiatalok

Ifjú Kommunista 1968 X.

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

AKISZ alapszervezet-titkára volt
a Fiatal Képzőművészek Stúdiójában.

Bolgár Kálmán: Tíréves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet, 1969. január – 14 lap.

Konfár Gyula
festő

M.D.Y

Méltatás.

Losonci Miklós: A Stúdió festő
Művészet, 1969. január - 24 lap

Konfár Gyula
festő

M.D.K.

Egyéni technikájával ért
el újabb magaslatokat.

Losonci Miklós: A Stúdió festőr
Művészet, 1969 január - 24 lap

MDK

Konfár Gyula

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 okt.p.46.

Konfár Gyula

Loska Lajos: Képmesék

Művészet, 1982. február

KONFÁR Gyula

Legéndy Péter: Együtt a terben.
= MMF 1999/1. 37-39. ll

terjesztették az uralkodói jogokat és biztosították
égét az uralkodói gyűjtemények számára.
ak fogalmának kiszélesedését. A művészettörténet
árgyban megtestesülő érték egyetemes, s a mű-
lkodói érdeket, hanem a társadalom érdekeit kell

19
kedések céltudatosan és nagyobb hatállyal a ~~XIX.~~
nciaországból kiindulva Európa valamennyi állama
ndoskodott kulturális öröksége számbavételéről,
ól nőttek ki a múlt század folyamán Európa szerte

konyságát alapvetően meghatározza az adott or-
n érdekében kialakított rendszer milyensége.
árgyvédelem kérdésköre a reformmozgalmakhoz
ora komolyabb eredményt csak a kiegyezés után
deiglenes Bizottsága. 1881-ben fogadták el a mű-
évi XXXIX. t.c.), amely az ingatlan műemlékeket

Konfár Gyula festő.

(Munkácsy díjas)

Kiállítása a veszprémi Dési Huber Teremben

Veszprém 1978. jun. 1-15

- Zatulógus a Zöngvtaszban -

Gyula Konfár

Vernissage, Desi-Huber-Saal:
Gemälde von Gyula Konfár

Ausstellungen in Provinz

Daily News, 1944. Juni. 13.

Konfár Gyula

A vajai Vay Ádám Múzeumban van a művésznek „Női portré"-ja.

Lóska Lajos: Nyirségi körkép.

Müvészet, 1977. szeptember - 28. oldal.

Konfár Gyula

„Női portré"
(vegyes)

Lóska Lajos: Nyírségi körkép – 1977.
Művészet, 1977. szeptember – 28 lap.

Konfár Gyula, festő

A KÉPCSARNOK VIDÉKI BEMUTATÓTERMEIBEN hat kiállítás nyílik ma délután 5 órakor. Veszprémben Konfár Gyula Munkácsy-díjas, Nagykanizsán Szekeres Emil, Kecskeméten Izsák József, Békéscsabán Hajós Éva, Salgótarjánban Kiss Attila festőművész, Szombathelyen pedig a Csongrád megyei festőművészek kollektív tárlatát rendezik meg. A kiállítások két hétig láthatók.

-: Hír

8.

Népszabadság, Bp 1978-jún 1.

Konfár Gyula, festő

□ KONFÁR GYULA festőművész kiállítását dr. Újvári Béla művészettörténész nyitja meg június 1-én, csütörtökön délután 5 órakor, Veszprémben a Dési Huber Teremben.

□ Konfár Gyula 2.

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 30

Konfár Gyula

Konfár Gyula festészetének középpontjában mindig az emberi állt. Nőtípusok karakterének kifejezésére törekszik.

Losonczi Miklós: Konfár Gyula kiállítása. Új Tükör, 1978. június 18 - 4 lap.

Konfár Gyula

Konfár tájképein a „törékeny falvak" mintha védelmet keresnének a dús színű hegyek-dombok hajlataiban.

Losonci Miklós: Konfár Gyula kiállítása.
Új Tükör, 1978. június 18 - 4 lap.

Konfár Gyula

Archipei, alakjai első látásra
szinte feloldódnak a környezet
gazdag kompozíciójában. Élnek
sillnak pillanatyi hangulatá-
val, érzelmével.

Losonci Miklós: Konfár Gyula kiállítása.
Új Tükör, 1978. június 18 - 4 lap.

Konfár Gyula

Konfár eszköre mindenekfölött
a szín, a színek ritmusa. A
színek ereje ragadja meg a
látogatót.

Losonci Miklós: Konfár Gyula kiállítása.
Új Tükör, 1978. június 18 - 4 lap.

Konfár Gyula

Konfár Gyula kiállítása
Veszprémben, a Déri Ha-
ber Teremben megnyílt.

Balogh Ödön: Konfár Gyula kiállítása.
Új Tükör, 1978. június 18 - 4. lap.

Konfár Gyula

Tanulmány

Népszava, 1976. december 12.
8. oldal

Konfár Gyula: Tanulmány

KONFÁR GYULA, festő

A vajai várkastélyban, a Vay Ádám Múzeumban rendezett "Mai magyar képzőművészet", cimü kiallitast 1971. augusztus 20-án nyitottak meg. A kiallitás anyagában szerepeltek az ő alkotásai is. 84.old

SÁNTA JÁNOS: Mai magyar képzőművészeti kiállitas 82.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1971. VI. 4.sz

Konfár Gyula festőművész

A Magyar Nemzeti Galériában Pátzay Pál szeptember 17-én, a Műcsarnokban Herczeg Klára szeptember 11.-én, a Helikon Galériában Szervánszky Jenő szeptember 16.-án, a Gutenberg Művelődési Házban Szák András szeptember 13.-án, a Csók István Galériában Konfár Gyula szeptember 16.-án, a debreceni Medgyessy Teremben Vásárhelyi Kováts Tibor szeptember 16.-án, a Miskolci Szőnyi István Teremben Gálffy Lola és Kántor Andor szeptember 16.-án, a szekszárdi Szinyei Merse Teremben Korga György szeptember 16.-án nyitja meg kiállítását, -mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. szept. 11.
XX. évf. 37. sz. 8. lap.

Konfár Gyula, Munkácsy-díjas festőművész a képzőművészeti világhet alkalmából a Csák Galériában látható a művész kiállítása.

Reggeli Kronika, III.

1976. IX. 17. Kossuth 7.00 /M/ Gué.

Konfár Gyula, festő

Kiállítások:

Élet és Irodalom, 1976. szept. 11.

Konfár Gyula

Konfár Gyula kiállítása a Csók István Galériában szeptember 16-án nyílt meg.

----:Kiállítási naptár.
Művészet, 1976.szeptember - 48.oldal.

Konfár Gyula

A müvész "Táj" c. képei jobbak voltak az átlagnál, de annyira nem, hogy a rendkivül magas - 21.000.- Ft. -os ár indokolt lett volna. A kép a f.é.vi Csók Galéria-i kiállitáson volt látható.

Kerékgyártó István: Festészet: mükereskedelem, mecenatura. MÜVÉSZET, 1979. november - 8.lap

Konfár Gyula

A müvész tájképeihez rokonul Veres Sándor "Fák,felhők,ligetek" c.képe.

Kerékgyártó István: Festészet,mükereskedelem, mecenatura.
MÜVÉSZET,1979.november - 8.lap.

KONFÁR GYULA

A jelenlegi Képcsarnoki vásárlási arányok azt az illuziót keltik, hogy pl.Tóth Menyhért harmincszorta kisebb sulyu életmüvel bir,mint Konfár Gyula.

Kerékgyártó István: Festészet,mükereskedelem,mecenatura. MŰVÉSZET, 1979. november - 8.lap.

Konfár Gyula, festőművész

Nagybátonyban, a Bányász Művelődési Ház előcsarnokának kétoldalán Szurcsik János és Konfár Gyula egy-egy nagyméretű, mozgalmas festménye díszíti.

Sulyok László: Az egyszerű, dolgos emberek festője.
Nógrád, 1979. szept. 6.

Konfár Gyula festő:

kiállítása a Csontváry Terembe

Népszabadság, 1984. XI. 23

Konfár (Gyula) fm

"Kilencek" tagja

→ Szabó Zoltán

MŰVÉSZET 1985/2/40

Konjár Gyula

Kiállítás a Gondolat teremben

Magyar Nemzet 1986. 10. 4.

Konfár Gyula, Munkácsy-díjas festőművész

A Csontváry Teremben három Munkácsy-díjas festőművész tárlata látható nov. 22-dec. 2.-ig. — Konfár Gyula arcképeit és alakos kompozícióit mutatja most be a kiállításon. Képeinek legfőbb jellemzője a hangsúlyozott karakterkeresés, és a színek érzékeien megválasztott finom ellentéte különössé teszi festményeit a pasztőrösen felhordott festékréteg.

Petőfi Népe, 1984. 11. 28., 6. old.

Konfár Gyula, Munkácsy-díjas festőművész

Három Munkácsy-díjas képzőművész kiállítása nyílik ma a Csontváry Terembén: Iván Szilárd, Konfár Gyula, Ridovits László kiállítása. – Konfár Gyula szelett 10 évvel a kék-sárga színekkel dolgozott, – úgy érzi, hogy egy festő színvilága mélyen összefügg érzelmi világával is – és ez egy változó világ.

Déli Krónika,

1984. XI. 22. Kossuth, 12.00 (Némethné).

KONFÁR Gyula

Tasnádi Attila: Három festő a Csontváry-teremben.
= Nepszava, 112. 283. 1984. dec. 2. 6. p.

Iván Szilárd, Ridovics László, Konfár Gyula
csoportkiállítása

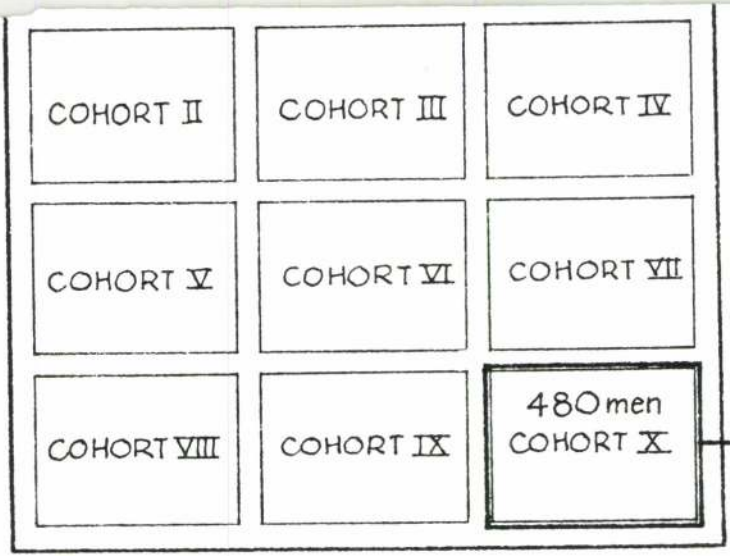
COHORT II
COHORT III
COHORT IV
COHORT V
COHORT VI
COHORT VII
COHORT VIII
COHORT IX
480 men
COHORT X
1 C
= 6 CE
CENTUI
(1)
CENTUR
(4)

KONTÁR Gyula

Pogány Gábor

Iván Szilárd, Kontár Gyula és
Ridovics László képei
Budapest, Goethe Terem

Új Tükör 1984 dec. 2. XXI. évf. 49. sz. 4.

West
Gate

Kovács Gyula

Iván Szilárd

KONFÁR Gyula

Legeřický Péter: Konfár Gyula grafikái. = Művészet és Barátai; 1998. 1. 14–15. ll

Értékküldemény postai lezárása küldeményenként 50,– Ft

* Postafiókra és postán maradóra címzett küldeményeknél
** Házhoz címzett küldeményeknél

K Ü L

Levél		Közvetlen*** szomszédos országokba	Egyéb**** európai országokba
Szabványméretű (114x162 mm, 110x220 mm)	20 g-ig	30,–	100,–
Egyéb	20 g-ig	100,–	100,–
	100 g-ig	190,–	190,–
	250 g-ig	450,–	450,–
	500 g-ig	870,–	870,–
	1000 g-ig	1700,–	1700,–
	2000 g-ig	2600,–	2600,–
Levelezőlap, képes levelezőlap		24,–	65,–
Nyomtatvány hírlap, nyomtatott füzet	100 g-ig	52,–	110,–
	250 g-ig	102,–	220,–
	500 g-ig	200,–	440,–
	1000 g-ig	370,–	800,–
	2000 g-ig	605,–	1310,–
Könyv	2000 g-ig	azonos a hírlap díjáv	
	3000 g-ig	1800,–	1800,–
	4000 g-ig	2810,–	2810,–
	5000 g-ig	3370,–	3370,–
Egyéb nyomtatvány	20 g-ig	70,–	70,–
	100 g-ig	175,–	175,–
	250 g-ig	360,–	360,–
	500 g-ig	710,–	710,–
	1000 g-ig	1350,–	1350,–
	2000 g-ig	2370,–	2370,–

Kiadja: a Postavezérigazgatóság

KONTÁR GYULA

Napszakok

Bp 1996

Konek Ida MDK

Mese

Mlecsarnok 1936. máj.-jun. Jub. kiáll.

Konek Ida MDK

Felső-krajnai templomjelenet, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Konek Ida MDK

Felső-krajnai templomjelenet, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

MDK

Konek Ida

Képkiállitások megnyitása. Vas. Ujs. 1898. 51. sz. 897.l.

Konek Ida MDK

Tiroli korcsmajelenet. repr.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

Konek Ida MDK

Ibolyák, olf.

Szobarészlet, olf.

Mücsarnok 19oo. tavaszi kiáll.

MDK

Konek Ida

Ibolyák, of.

N.Szal. tavaszi kiáll. 1916. ápr. 14. l.

MDK

Konek Ida, festö.

Megrendelik az ezredéves kiállitás történelmi csoportját ábrázoló olajfestményt.

" Mücsarnok." 1899. 373.l.

MDK

Konek Ida

Szegfü, of.

A baba, of.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
33.1.

MDK

Konek Ida

Ponte Vecchio, vf.

Téli Kiállitás. Mücs. 1935. nov.
28.1.

Konek Ida

Ponte Vecchio, vt.

M.D.K.

Konek Ida /1856-193../

428. Vajdahunyadi vár a városligeti tóval. Olajf. 100x151 vászon.
429. Merengés. Olajf. 55x67 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 29.,30. l.

Konek Ida festő.

Ibolyák. Olajf.
Halvásár. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Konek Ida, festö

Kertünk bejárata.

Bp.Műcs.-OMKT Nemz.Képzőműv.kiáll./Nemz.N.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.sz. 28.l.

Konfeld János –
Konok Tamás

KSH SZÜV NYOMDA, BUDAPEST MSZ 6135

Konfeld János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1958 SZEP 5

A nemrég elhúnyt Medgyessy Ferenc harminchárom alkotásáról Konfeld János szobrász és kerámikusművész kicsinyített másolatokat készít. Két-két példányt a művész felesége és a debreceni Déri Múzeum kap, ahol Medgyessy-termet rendeznek be. Képünkön Konfeld János Móricz Zsigmond ülőszobrának másolatát készíti.

és megter

XX. kerü

zö

A járdaszeg
tal fa kerü
iskolát kap
mes, kétem
Csarnok té
roly út 169 alatti iskolaépület négy tanteremmel bővítik. Gondoskodnak 12 tanteremről a külső Török Flóris utcai iskolában is.

Bővítik az Ady Endre utcai *SZTK-rendelőt*, az épületre két emeletet húznak. A Szabó-telepen anya- és csecsemővédő intézetet létesítenek.

A kerületben három mozit szélesvásznúvá alakítanak át.

Angyalföldön még az idén 63 millió forint értékű beruházást végeznek. A helyiipari vállalatok fejlesztésére 2 millió 300 ezer forintot, *a Fiastyúk utcai lakótelep továbbépítésére 41 millió 200 ezer forintot* fordítanak. *Megépítik a Dózsa György úti gyalogutat* a Váci út és az Angyalföldi út közötti szakaszon. A Vőlegény

ség
fi

Versenyeredmén

Dorog, szeptember 4. *(Kiküldött munkatársunktól)* Két nappal a bányásznap előtt Dorogon is készülnek a VIII. bányásznapra. A *Magyar Szocialista Munkáspárt* járási és városi bizottsága, valamint a Dorogi Szénbányászati Trösz *kétnapos ünnepséget készít elő*, már épül az ünnepi vásárt befogadó sátortábor a kultúrház előtti parkban. A Komárom-Esztergom megyei ipari és kereskedelem nagy mennyiségű árut szállít nemcsak Dorogra, hanem külön Sárisápra is, ahol a IX., X., XII. XIV. és a legutóbb megnyílt

M.D.K.

Konek Ida /1856-193../

319. Csendélet. Olajf. 68 x 65 vászon.
320. A müvész gyakorlata. Olajf. 68.8 x 54.4, vászon.
321. Viareggioi részlet. Olajf. 13.8 x 24.5, fa.

Háborüs mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 36. l.

Pianist Prof. Paul de Comne

„Elcsigázottság" — „Erschöpfung"

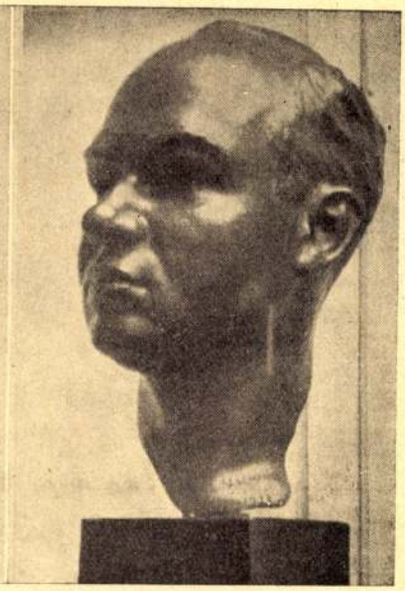

Dr. William Brodyés, a Nobeldíjas

KONI MIKLÓS SZOBRÁSZ �útJA VÁSÁRHELYBŐL BÉCSIG

Mint *Kohn* Miklós indult el Marosvásárhelyről 19 éves korában, hogy Bécsben fejlessze művészi tehetségét. Marosvásárhelyen fafaragást tanult, amely nem elégítette ki művészi ambícióit. A bécsi akadémia felismerve tehetségét, felvette ösztöndíjas növendéknek és eltekintett az előírásos érettségi vizsgától is. Innen már könnyen ívelt felfelé pályája. Három pályázatnak lett a nyertese. Mindhárom szoborművét ünnepélyes keretek között állították fel az osztrák fővárosban. Az első műve a magyar származású prof. Heinrich Glücksmann dramaturg bronzszobra, felállítva a Deutsches Volkstheaterben. Második a Wiener Konservatorium igazgatójának, prof. Joseph Reitlernek szobra, harmadik a meggyilkolt prof. Alexander orr-fülspecialista bronzszobra, felállítva a bécsi poliklinikán. A bécsi hitközség megvette prof. Chajes főrabbiról készült szobrát és a Zsidó Múzeumban állította fel. Legutóbb két hétig tartó kollektív kiállítása a Gallerie-Würthle-ben nagy sikert aratott. 21 bronz-, 4 márványszobra szerepelt Bécs prominenseiről, köztük a Reinhardt-Bühnenek karakter-színészei (Hörbiger, Hübner, Darvas Lili, Ernst Deutsch), orvosok, professzorok sorozata, gyermekportrék, karakter-fejek és kompozíciók. Nicolaus Koni még nincs 24 éves. Most Párizsba és Londonba kapott meghívást, ahol gyarapítani fogja eddigi sikereinek sorozatát.

A Koni-kiállításból (Oldalt Hörbiger szobra)

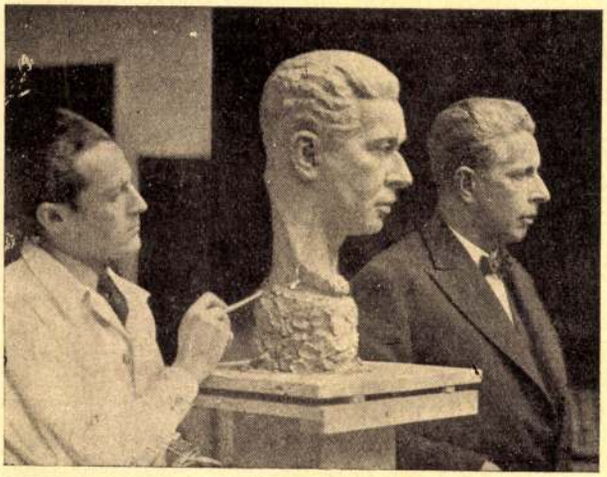

Koni műtermében. Prof. Joseph Reitler és szobra

Múlt és Jövő 1934 jul.-aug

PETERDI ANDOR: REB FLEISZIG NYARALNI MEGY

Reb Fleiszig immár a pátriárkák korát éli egy alföldi városkában, ahol bizony a kánikula beálltával poros, fojtó a levegő s az öreg ember szaporábban köhög, a tüdő is nehezebben cserélgeti az éltető levegőt. Egyszóval Fleiszig bácsi fulladozott s arra a könnyelmű elhatározásra jutott, hogy elmegy az orvoshoz, alaposan megvizsgáltatja magát s megfogadja a tanácsát, mert — úgy gondolta —, hogy az ember még ebben a rossz világban is ráér meghalni. Mert az élet, ha nem is mennyei boldogság mai napság, de a világ mégis csak szép. Öröm megérni a madárdalos reggelt, belepislogatni az aranyos, tündöklő napfelkeltébe, nézni a messze szétterülő vetéseket, lombos fákat, este meg a csillagos égboltra fölbámulni s úgy magunkban üzeneteket váltani a hatalmas Teremtővel, aki mindezeket a csodákat megteremtette az emberek ámulatára és gyönyörére.

Reb Fleiszig ezeket gondolta el, mialatt elhatározta, hogy elmegy az orvoshoz. Még aznap délután eltipegett az orvosához:

— Baj van, doktor úr, nem kapok levegőt, — panaszolta neki, miközben úgy nézett rá, mint egy pihegő, beteg madár, amely már nem fél embertől s tűri, hogy emberkéz símogatja, dajkálja. Fleiszig bácsi se félt az orvostól most, pedig hosszúra nyúlt élete során nem volt valami épületes véleménye az orvosokról. De most, az más lapra tartozik. Ha az ember nem kap levegőt, az már nem tréfa és talán mégis tudnak ezek a doktorok valamit. Most majd kiderül. S Fleiszig bácsi felfüggesztette az ő rossz véleményét róluk.

— No, Fleiszig bácsi, vetkőzzön le, mert alaposan meg akarom magát vizsgálni.

És Fleiszig bácsi levetette a kabátját, mellényét és várt.

De a doktor csak nógatta:

— Az inget is.

Erre lehajította az inget is magáról.

— Hány éves, Fleiszig bácsi? — kérdezte az orvos.

— Jó órában mondva, hetvenhat.

— No, még mindig huszonnégy esztendő hiányzik a százhoz, — évődik vele az orvos.

— Azért jöttem ide, mert ha Isten is úgy akarja, meg akarnám érni a százat is.

— Nagyon helyes, Fleiszig bácsi.

Közben alaposan vizsgálgatja, kopogtatja a melle és szíve tájékát, hallgatja a szívverést, mély lélegzeteket vétet vele, előveszi az óráját s pulzusát fogva, számolgatja az érverést. Egyszóval alapos vizsgálás után kimondja a szentenciát:

— Nincs semmi baj, Fleiszig bácsi. Magának nem kell egyéb, mint egy kis levegőváltozás, mégpedig hegyi levegőre van szüksége.

— Hegyi levegőre? — s kérdőn néz orvosa szemébe. — Hol veszek én itt hegyi levegőt?

— Hát bizony itt nem is kaphat hegyi levegőt, de el kell utaznia Tirolba vagy Svájcba, vagy a Tátrába egy kis időre, ott azután rendbe jön.

— Írja föl nekem, doktorkám, hogy hova utazzam, mert én ezeket a neveket elfelejtem.

A doktor fölírta e neveket egy receptre s még az Alpeseket is hozzáírta.

Azután felöltözött, megfizette az orvos vizitjét s haza ballagott, hogy megtanácskozza a családdal az elutazást.

Otthon már várták Fleiszig bácsit. Amikor benyitott, az egész familia közrefogta, hogy megtudják, mit mondott az orvos.

— Nincs semmi baj — szólt Fleiszig bácsi. — Csak el kell utaznom. Hegyi levegőt rendelt az orvos. Itt fölírta, hogy hová kell utaznom.

A cédula kézről-kézre jár. Mindenki fennhangon olvassa: Tirol, Svájc, Tátra vagy Alpesek, néhány hétre, a korai ősz beálltáig.

— El fogsz utazni — szólt az asszonyleánya. Rád fér egy kis nyaralás, én meg majd veled utazom.

— Ha muszáj, muszáj — bólintott Fleiszig bácsi. Holnap utazunk, mert itt most nagy a meleg s kevés a levegő.

A családi konferencia amellett döntött, hogy a tiroli hegyekre fog utazni Fleiszig bácsi. Eleget küszködött, dolgozott, kuporgatott egy hosszú életen át. Élete alkonyán megérdemli ezt a kis nyaralást a magaslatokon.

Másnap már el is utaztak: Fleiszig papa a leányával. Az utazás keserves volt. Az izzó melegben, mintha kemencévé vált volna a vasuti kocsi. Dacára, hogy nyitott ablakok mellett utaztak, türhetetlen volt a meleg. De a gondolat, hogy nagy hegyek felé tart velük a vonat, vigasztalódtak s könnyebben türték a szenvedést.

Másfélnapi utazás után végre kiszálltak egy kis állomáson, ahová őket még a vonatban igazgatták s az állomásnál autók várták az érkezőket, amelyekkel fölszáguldanak a tiroli hegyi falvakba.

Fleiszig bácsit is betessékelték egy autóba s leányával együtt vágtattak fölfelé a kanyargós hegyiutakon.

— Mintha kicseréltek volna, — mondja megkönnyebbülten Fleiszig bácsi. — Már nem is fulladozok.

És amint egyre följebb haladnak, annál több könnyebbséget és fiatalságot érez.

— Tudod, Fánikám, húsz évvel fiatalabbnak érzem magam. Most már gyalog is föl tudnék ide jönni. Én úgy éljek.

Fleiszig bácsi jókedvű, beszédes ember lett, s csodálattal bámulta a magasságokból a tündéri völgyeket.

Végre beérkeztek a kis hegyi faluba. Az autó megállt a kis vendégfogadó előtt s ők kiszálltak.

Senki se várta őket, senki se fogadta őket. Egy darabig csak álltak s aztán bementek a vendéglőbe.

Persze, hogy első szavuk az volt, hogy megkérdezzék, hogy hol lehetne itt egy jóravaló zsidó családnál megtelepedni?

A vendéglős csak nézi a jövevényeket s tiroli németséggel így szól:

— Itt nem laknak zsidók. Itt csak jóravaló keresztények laknak.

Fleiszig bácsi csak csodálkozott; ott álltak szomorúan és tanácstalanul. Most mit tegyenek, hová forduljanak, hol hajtsák le estére fáradt fejüket. A vendéglős végül azt tanácsolta nekik, hogy az éjszakát töltsék ott s reggel fogadjanak autót s menjenek le az állomáshoz s utazzanak másfelé, ahol zsidók is laknak.

Fleiszig bácsi, mit tehetett egyebet, ott maradt. Lefekvés előtt megevett egy kis sajtot kenyérrel, imádkozott és lefeküdt.

Sokáig nem tudott elaludni és sehogyse ment a fejébe, hogy ilyen nagy magasságban, ennyire közel az Istenhez, ne akadjon egy zsidó család.

— Fánikám, — szólt végül szomorúan — hegyi levegő az van itt, de zsidó levegő az nincs itt. Már pedig nekem mind a kettő kell ahhoz, hogy meggyógyuljak.

És másnap reggel elutaztak.

Megtalálták-e vajjon mind a kettőt? Bizonyára.

De otthon majd mesél erről a csodáról Fleiszig bácsi. hogy van olyan vidék is a világon, ahol nincs zsidó.

MILAN KONJOVIĆ EMLÉKEZETE

Hid 1993/12

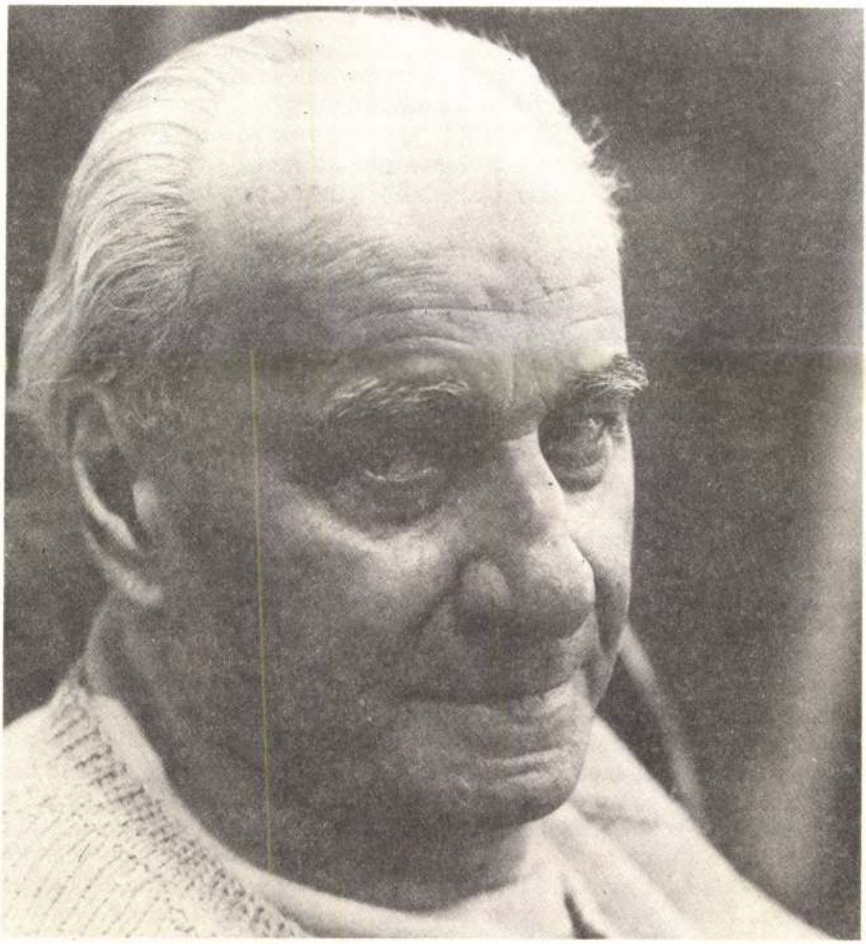

IN MEMORIAM MILAN KONJOVIĆ (1898–1993)

BELA DURANCI

Sajátságos alakja volt a szerb festészetnek; egyedülálló és megismételhetetlen személyisége a jugoszláv kultúra képzőművészeti életének, amelyben hat évtizeden át jelen volt lendületes alkotómunkájával; autentikus hozzájárulásával Európa művészi kincsét tette gazdagabbá. Alkotások ezreit hintette szét időben és térben, s még életében elfogulatlan tollak írtak szakavatottan, objektíven és lelkesen ecsetjének és szenvedélyességének az egybeötvöződéséről – az alkotóművészetéről kialakított értékelés nemigen fog megváltozni. Hosszú és termékeny életében művészi sokoldalúságával – ahogyan maga vallja – „mindig a napos oldalon járt, ahol legerősebb a fény, és legsötétebb az árnyék"; élvezte a hírnevet, de lehangolták a rosszindulatú kritikák. Szerencsére túlélte őket, alkotásai pedig halhatatlanná tették, hiszen már életében mítosszá vált.

Nem kétséges tehát, hogy október 20-án rendkívüli festő hunyt el, de tovább él „a vajdasági Anteus" legendája. Számunkra a legfontosabb, hogy mindvégig szülőföldjéhez: Zomborhoz és környékéhez, a bácskai rónához és a vajdasági tájhoz, a történelmi viharok gyakori színhelyének soknemzetiségű lakosságához kötődött. A mesterségbeli tudást gyűjtögetve hosszú utat tett meg Prágán át Párizsig, ahol az első sikerek sugarai melengették – de a művészetek fővárosában fölvilággott előtte a tanyavilág gyermekkori víziója, és akkor sorsdöntő lépésre szánta el magát: visszatért Zomborba, és következetes maradt „a szülőföldhöz való ragaszkodáshoz", amely forrása lett „a gesztus és az akció" sajátságos festészetének.

„Konjović nem az első, sem az egyetlen festő, aki furiózus lendülettel alkotott és alkot, de mindenképpen rendkívüli, hogy festménye *valóban befejeződik* az extázis elmúltával. Nála nincs javítás, semmilyen utómunka – a mindent vagy semmit, a győzelem vagy vereség jelszavával vág bele, mint valamilyen ütközetbe."

A *Valóság és mítosz Milan Konjović festészetében* című tanulmányában (Zombor, 1978) Lazar Trifunović továbbá ezt írja: „Amikor Konjović azt mondja, hogy ecsetjét »valami belső erők űzik«, hinnünk kell neki, mert ugyan nem érzékeli, és nincs tudatában, de a lényegre mutat rá: valóban erről van szó, de nem belébújó misztikus vagy isteni, hanem a bensőjéből felszabaduló erőről, lelki energiáról, amellyel a képein önmagát, saját lényét festette meg. Ez az elsődleges tartalom, amely sokkal izgalmasabb, mint valamiféle naiv pasztorál a búzamezőről, kukoricaföldről, vagy a bácskai bohémekről. A narcizmus és a szorongás a két legfontosabb tulajdonság, amelyek a társadalmi körülményektől és saját helyzetétől függően fejlődtek és változtak, néha

olyannyira gyorsan, hogy képeire a félelem vetítődött ki, mint ahogyan szürke fázisában vagy a sötét melankólia korszakában."

Mintegy lábjegyzetként a tanulmányhoz, Konjović megerősíti Trifunović fenti véleményét: „magam is ebben látom alkotómunkám lényegét".

Hatalmas opusában természetesen nem találni „naiv pásztorképet", hiszen szó sincs naiv látásmódról már 1913-ban sem, amikor még gyerekként Našice közelében megfesti a szlavóniai *Erdő* című egyik első olajképét, sem 1931-ben, amikor Zomborban az első vajdasági tájképei készülnek. 1932-től a vármegyeházban kap műtermet, s az itthoni gyökérből lombosodik ki szülőföldfestészete, ami sohasem lesz holmi alföldi tájfestészet, hanem ősi, paraszti „virtuskodás" az embernek a természettel vívott küzdelmében.

Milan Konjović ősei Kosovóból érkeztek Zomborba még Arsenije Čarnojević idejében, s a századokon át nagy tekintélyt szereztek. Nagyapja mérnök, apja, Dávid pedig ügyvéd és királyi közjegyző volt, és a város gazdagabb polgárai közé tartozott. Itt született Milan 1898. január 28-án, s a történelmi városmagtól a távoli tanyákig szétterülő város nyújtotta neki az első ismereteket. A Csonoplya felé vezető út melletti családi birtokon, tanyán tapasztalta először a szüntelenül megújuló élet csodáját, annak minden koloritását.

Korán, már 1912 nyarán ecsetet fog, s egy évre rá már olajban festi tájképeit, amelyek ugyan kinn, a természetben készülnek, mégis az *Út a fontainebleau-i erdőben* című gyakran reprodukált festményre emlékeztetnek. Erről maga Konjović tanúskodik: „Egyetlen művészeti irodalmam akkor az apám zombori könyvtárában levő néhány fekete-fehér barbizoni reprodukció és a Paál Lászlóról szóló monográfia volt."

Figyelemre méltó részlet!

Paál László (1846–1879) volt az első magyar művész, aki az egyetemes művészeti mozgalomhoz kötődött, de azt sajátságos módon interpretálta barbizoni alkotásaiban. 1872-ben érkezett oda, és idegenben is temették el. Semmiképpen sem kevésbé értékes festőként, mégis Munkácsy árnyékában maradt, két évtizedig ismeretlenül. Majd csak az 1902-ben megrendezett budapesti retrospektív kiállítás döbbenti rá a nyilvánosságot értékére.

A képzőművészet iránt érdeklődni kezdő gyermek Konjović apja könyvtárában éppen ezeket a természetben festett, drámai feszültségű, szenvedéllyel teli, az árnyék sötétjét és a fény világosságát hangsúlyozó képek reprodukcióit fedezi fel.

Tévedhetetlen ösztönnel „az igazi" festőt választotta példaképül, s később többször is elmondta: „semmi sem pótolhatja gyermekkorom tanyai élményeit".

A gyermekkorban átélt paraszti, természeti élményeknek s a kortárs képzőművészeti törekvésekkel is lépést tartó vidéki könyvtárban felfedezett barbizoni képek sajátságos világának a hatására a gyermekben meggyökerezett a ragaszkodás a környezethez, amelyben ismerték a munka–művészet–élet összhangját, azaz William Morris és John Raskin elméletét. Zomborból indult el a „visszatérés a természethez" szószólója, Schmitt Jenő gnosztikus filozófus, Tolsztoj barátja és fordítója; innen származott el Mály József festő, az első nagybányai művésztelep részvevője vagy Juhász Árpád, a gödöllői művészte-

lep alapító tagja, mindketten a természet festői. Zomborban „sportolt" Laza Kostić, a híres költő, aki teli tüdővel szívta be a „faültető" dr. Csihás Benő polgármesternek köszönhető zombori fasorok levegőjét. Az éppen száz évvel ezelőtt elhunyt Csihás varázsolta Zombort a lombok városává, ahová a harmincas évek elején az akkor éppen erejük teljében levő fák közé végérvényesen visszatért Konjović így vall:

„Úgy hiszem, a festészetnek a szabad és poétikus felfogása a helyes. Menjen a festő az intuíciója és víziója után, igyekezzék ezt plasztikusan kifejezni, tehát ne szakítson a természettel. Nekem csak az alkotás imponál és nem az utánzás. Legyen igazi élménye annak, aki nézi a képet, amely nem más, mint egy intenzíven átélt pillanata az emberi életnek." (*Reggeli Újság*, 1931. szeptember 6. 14. l.)

Az intuíció és a saját víziója által vezéreltetve, sohasem szakadva el a természettől, a művészi cselekvést a munka–művészet–élet önmagától termő gyümölcsévé változtatta.

Mindig a természettel szembesülve, általa ösztönözve ébredt föl benne az alkotói szenvedély, s mindig a „saját táját" festette meg szomszédjának, Veljko Petrovićnak a Ravangradjában. Ez a város, amely elválaszthatatlan a síksági környezetétől, egyidejűleg paraszti és polgári is, szerkezetével a háború előtti és utáni időben is a századforduló meghosszabbított korszakát éli. Az itteni emberek a természettel való paraszti megbékélésben s ugyanakkor a polgári Európára-tekintéssel éltek, alázatosan és méltóságteljesen, takarékosan és tékozlón, három nyelven fonva a kölcsönös megértésen alapuló közös sors koszorúját, de féltve őrizve a sajátosságokat is. A földben és annak terméseiben hittek, s óvakodva fogadták a gépeket és újításokat, de vágyakozva és kíváncsian lesték a látóhatárt. Az alapvető erény azonban mindenkinek a közös környezethez való ragaszkodása volt, amit Konjović később „az én kozmoszom"-nak nevezett.

Párizsból hazatérve Milan Konjović a századforduló idejének szülővárosába s azokhoz az évtizedekhez tér vissza, amelyek megőrizték a természet és az ember összhangját. Már tizenkét éves korában ugyan gépkocsin utazott a Zombor és Szabadka közötti rázós, poros úton, hogy láthassa Szárits aeroplánjának szenzációs fölrepülését, ám nem maradt meg benne sem a gépek, vashidak, beton és üveg felhőkarcolók, sem a jövő egyéb hírnökeinek a képe. Festményein nem látni autókat, repülőket, városi nyüzsgést; a régimódi cséplőgép is talán ha kétszer-háromszor „lopakodott be" a képbe. Műveit kizárólag csak a folytonosan megújuló élet csodálatos jelensége uralja.

A zombori vármegyeház tornyában levő műtermébe beköltözve a Párizsból hazatérő művész így kiált fel: „Saját víziómat festem . . . Az alkotás utáni poétikus vágyakozás ösztönöz . . .", s szavait az újságok éppen a születésnapján, 1933. január 28-án közölték. Harmincöt évesen már érett festőként igazolta 1931-beni sorsvállalását: „Akkor már meghúztam az első barázdát, a miénket, a vajdaságit."

Nos, bármennyire is képszerű a „barázda" kifejezés, találóbb és a valósághoz közelibb „az alkotás utáni poétikus vágyakozás", amit egyedülálló alkotói ösztön serkent, s amelyet évtizedeken át bizonyít, amikor fáradhatatlanul,

„valami belső erőktől űzve" festett. A színeknek a természettel összhangban levő orgiája a százados történelmi viharok, egyetértés és összetűzések színhelyén, a betelepített és szétköltöztetett lakosság soknemzetiségű rónáján magába ötvözi mindenki szülőföldjének a sajátságos koloritását, s ezáltal a mindenki által egyformán tisztelt, megismételhetetlen alkotói személyiség sajátságos költői megnyilvánulásává válik.

Isidora Sekulić a vásznakon fölfedezi „a szülőföld tisztán szellemi és tisztán festői képét . . . absztrakt realitásban, a föld és az ember lelkében rejtező világos és sötét erőkkel", amikor 1940-ben ír Konjovićról. Valamivel később, teljesen megváltozott társadalmi és politikai helyzetben, Herceg János a *Kalangya* 1942. júniusi számában bátran állítja: „A Bácska misztériuma a szerbek lelkében mélyebben él, mint a magyarokéban. Ezért nem véletlen, hogy éppen egy szerb festő tudja a leghívebben kifejezni a Bácskát."

Külön figyelmet érdemel B. Szabó György írása, amely 1945 szeptemberében jelent meg a második világháború utáni első nagy petrovgradi (ma: zrenjanini) kiállítás kapcsán: „Itt azonnal felmerül a vajdasági táji képzőművészet problémája, amely témakörrel egyformán foglalkoztak úgy a szerb kritikusok, esztéták és írók, mint ahogyan már a megszállás alatti években a vajdasági magyar írók is." Ugyanakkor válaszol is a saját kérdésére: „A festők közül csupán Konjovićnak sikerült a festészet nyelvén elmondani azt, amit vajdaságinak, bácskainak és sajátosan magunkénak nevezhetnénk."

Ezt a sajátosságot, a „magunkénak" a fölismerhetőségét keresve, a művésztelepi mozgalom (1950-ben Palicson, 1952-től folyamatosan Zentán, majd több vajdasági városban is) Milan Konjovićot hívja meg az élre. Kétségtelen, hogy nélküle a művésztelepek nem szereztek volna olyan tekintélyt és nem hatottak volna ösztönzően az egész egykori jugoszláv kulturális térben. Művészteleptől művésztelepig vándorolva, Konjović éveken át festette „a gesztus és az akció vitális jeleneteit", a mindinkább elmúló pannon síkság motívumaival.

A „Maestro" pannon végtelenjének háborgó síkságán a búza és a kukorica nem mai fajtájú, a fehérre meszelt parasztházak is eltűntek már, s a silók és toronyházak megjelenésével immár nem a hullámzó falvak dülöngélő templomtornyai mutatják az irányt. A *Picula*, a *Koporsós* vagy *Holpert Jóska* és a csapszékiek is már csak a nagy mester festményein halhatatlanok. A régi, díszes fiákerekből is sokkal többet látni a Konjović Galéria falain, mint „kozmoszának", Zombornak az utcáin. Látomásának göcsörtös vonalakkal felszántott parlagját búzatáblák, vagy *A részeg Topolya* dülöngélő házai töltik be; a valamikori vendégváró kocsmák ajtaja ásít – de minden kép a jövőben él, mert megtölti őket a festő alkotói vitalitása és sajátossága. Az égen guruló labda talán nem is valóságos nap, és mégis: az *Izzó Vajdaság* vagy a *Napfogyatkozás* című képekről ránk sugárzik a festői szenvedély heve.

A motívumok fölismerhetősége csupán számunkra jelenti a környezettel való elszakíthatatlan kapcsolatot. Amennyire a tájképek a Vajdaság igazi szellemi portréi, ugyanolyan mértékben az itteni emberek portréi voltaképpen Konjović lelkének és a sajátságos festő poétikájának a hű tájképei. Ahogyan a

baljóslatú felhőket, a vörös villanásokat, a sárgán hullámzó gazdagságot, a duzzadó zöld gyümölcsöket és a sötétkék végtelent látjuk a képeken, ugyanúgy megérezhetjük a mindent átfogó élet nagyszerű drámájából a sejtést és a szorongást, az indulatot és a vért, az örömet és a keserűséget is.

Konjović expresszív és mindenekfelett vitális festészete belső drámájával megegyezik e térség embereinek drámai korszakaival. A tragikus emlékek és a méltóságteljes emlékezés határán Konjović expresszionizmusában a vajdaságiak fölismerték az életet adó erőt, amelyet csak sejtettek önmagukban. Konjović képeit a Vajdaság jelképeként fogadták el, s Miroslav Antić *Vajdaság* című poémája is mintha a képeken látottakat, az ezen a tájon átélteket énekelné meg.

Milan Konjović festészete ezáltal – minden általánosan elfogadott művészi értéke mellett – egy vidék mindent átfogó élményévé válik, különösen a fönnmaradás történelmi pillanataiban. Minden egyéb mellett tehát maradandó dokumentummá is válik, annak ellenére, hogy a nagy művészt ihlető régi, egyszerre paraszti és európai Vajdaság eltűnik.

Konjović 1988-ban mondta: „Sem a régi dicsőségből, sem a munkátlanságból nem lehet élni. Az én életem a kép!"

Még azután is festett, s csak a legvégén hagyta abba. Mostantól helyette a képei élnek tovább. Maradandóan megőrizve azt a Vajdaságot, amely vele együtt távozott el.

KARTAG Nándor fordítása

„AZ ÁLMOT, NEM A VALÓSÁGOT AKAROM FESTENI"

Milan Konjović portréja

KATARINA AMBROZIĆ

A Konjovićok még Čarnojevićtyel együtt jöttek, emlegette előszeretettel Konjović. „Zomborban a Szent György-templomban a legrégibb sírkő, amelyen az elhalálozás éveként 1730 szerepel, az én ősömé." Zomborban született 1898-ban Milan Konjović, az egyik legnagyobb szerb festő. Ott nőtt fel, ott járt iskolába, s az egyetemi, valamint a háborús évektől eltekintve életével és alkotásaival is hű maradt szülővárosához.

Képek ezrei születtek itt, amelyekben minden különbözőségük ellenére is van valami hasonlatosság, s ez, ahogy Konjović nevezte, a *szülőföld*. A Vajdaság, a felette feszülő ég, tájai és termései, az itt élő emberek, életük Konjović alkotói lendületének kiapadhatatlan ihlető forrását, költői vízióinak alapját, művészetének meghatározó témáját jelentették.

A „kora szenvedélyét megörökítő festőről" annyit írtak, mint egyetlen művészünkről sem, de kiállításainak számával is aligha vetekedhet más festő. Konjović az életet kiegyenlítette a festészettel, s valószínűleg ennek eredményeként jött létre a legtekintélyesebb opus, amelyet szerb festő valaha is festett, a rajz és a festészet valamennyi technikáját felsorakoztató művek száma eléri a tízezret.

Az expresszionista festő hírében álló Konjović fauvista lendülettel és az expresszionistákra jellemző szenvedéllyel bontotta ki festői látomásait, miközben mindvégig a szín maradt művészetének alapvető eleme. Az olykor nyersen, már-már brutálisan felvitt meleg színpatakok sűrű, pasztózus felületekben borítják be a vásznakat, a vonalarabeszkek pedig sötét, markáns csíkokként kígyóznak a színfelületek körül. S míg a színek mindig, a vonalarabeszkek pedig többnyire állandó értékekként jelennek meg Konjović festészetében, a festői opus mégis több korszakra bontható, amelyek mindegyike ugyanazt a váltakozó, ám lényegbevágó problémát, a művésznek a művészete tárgya iránti viszonyát taglalja.

A LÁTOTT FELETT ARATOTT GYŐZELEM

Ez a Konjović poétikáját tekintve lényegbevágó probléma meghatározza művészeti fejlődési útjának főbb állomásait is. Lázadói jellemére, temperamentumára jellemzően ugyanis Konjović amennyire harciasan, annyira emotívan közelítette meg a képzőművészeti feladatokat. Ő maga így magyarázta ezt a gondolkodásmódot és hozzáállást: „Szeretem ledönteni a látottat, s megfesteni a víziót." Konjović képei, amelyek a valós világ és a festői vízió közötti összetűzésből sarjadtak, s a művésznek a látott felett aratott győzelméből teremtődtek, hatalmas vitalitást hordoznak magukban: a képeken a művész mindent meghódított, legyőzött, alárendeltté tett, a maga képére formált és újjáalkotott. Ez a művészi folyamat, vagyis a kép autonómiájának megvalósítása, a művész–valóság–mű viszonyának kialakítása nyolc évtizeden keresztül Konjović figyelmének középpontjában állott.

Konjović korán döntött. Tizenöt éves volt, amikor megfestette első s azonnal kiváló tájképét. „Már akkor tudtam: festő leszek, vagy semmi más", mondogatta gyakran. Ma ezek a zsengék a nevét viselő galéria több mint ezer alkotást felölelő gyűjteményének becses darabjai.

Konjović művészi fejlődésének induló szakaszát Prága és Bécs művészetének légköre határozta meg, amelyben a már csak utórezgéseiben élő szecesszió lassan átadta a teret Cézanne geometrikus világszemlélete hatásának. Akkor, 1922-ben, egy véletlenül megvásárolt könyv, Maurice Renauld Picasso-kötete nyomán elkészül – a modern szerb művészet genézise szempontjából igen fontos – első kubista sorozata, amely mintegy *visszatükröződése* Konjović azon korai felismerésének, mely szerint „a kép csak a külvilágból táplálkozik, de önállóan létezik".

A festővé érést jelentő nyolc párizsi év (1924–1932) a Louvre-ban kezdődött, ahol Leonardo rajzait másolta, azután rövid ideig André Lot híres rajzis-

A NAGY SZIGNÓ: MILAN KONJOVIĆ

Három zombori nap

DRAŠKO REĐEP

1993. március 5.

Nagy hó. A Szivác feletti mezőkön varjak és fekete kutyák. A dombon. A kljajićevói állomás falain graffitók: valami egészen patetikus, gyorsan időszerűtlenné váló, olcsó rímek Kadijevićről, Titóról, a partizánokról, usztasákról és csetnikekről. A zombori állomás előtti tér üres, s valahogy máris értelmetlen. Nagy csönd: a huszadik század kellős közepén egy ökológiai szempontból kitűnő helyzetbe térünk vissza. Sehol senki. Szemmel láthatóan nemsokára társzekereken fogunk utazni. Akárcsak Milan gyermekkorában. Dašo lánya, Milan testvérének, Fedornak az unokája, Milan festészetéről írja érettségi dolgozatát. Így marad minden a családban. David, Dašo, Milan unokaöccse Milan után a legidősebb. Mellesleg az egyetlen férfi a családban. Legalábbis az egyetlen Konjović. A galéria szomszédságában hatalmas piac. Nagyon hideg van. Benzint, fát, déligyümölcsöt, mimózát árulnak. Zombor teljes ősi kézműipara bemutatkozik. Gyertyaöntők, mézeskalácsosok, kosarasok . . .

Veročka értesít, hogy Milannak emésztési zavarai vannak. Nem hozzá megyünk hát. Magamra maradok a galéria termeiben. Itt a Szállások című kiállítás, a kísérő katalógusban Miroslav Josić-Višnjić szellemes, erősen ihletett előszavával. Nem tudok nem gondolni Veljko Petrović mondatára a Salašarból: A pár csak pár, nem ismer határokat (határtalanul?). Talán éppen innen eredeztethető Konjović filozófiájának egyik alapvető fontosságú, titokzatos pontja is: nincs határ, nincs halál, a horizontok sokasága vesz bennünket körül. A szállások, Eterović hajdani fényképein, szigetekre hasonlítanak, talán a Kornatokra: a síkság hatalmas dagályába veszve, Pannónia végtelen tengerén. Első ízben beszélek Milan képei előtt nélküle, magamban. Mint amikor Jovan Sivački fest, s magában, vékonyan és szaggatottan siránkozik a síkság, a szülőföld felett.

A szállások eltűnnek, de holmiféle szövetségként megmaradnak Konjović vásznai, nincsenek álmok, és nincsenek vesztesek. Az élet megnyilvánulási formái mintha nagyon hirtelen változnának. Ám a famózus életplazma, a megújulás csigavonalban szétáradó, nagy, romboló erejű, mindig éber anyaga a szemünk előtt csiszolódik, mint a pascali imagináció – és az erő – örvénye.

Mégis remélem: soha többé nem fogok a galéria földszintjén lévő padon egyedül ülni. A rég látott kép is, Konjovićtyal, mindig más. Sétálok, hívogatjuk egymást Milannal, s a sarok mögött ott ül Milan, türelmesen néz, hallgat, beszél.

MH SAJTOFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Milan Konjovic festő, művész

PETŐFI NÉPE
1983 OKT 2

● **Konjovic: A professzor portréja (1936).**

A Vajdaság életében klasszikusnak tekintett festője, Milan Konjovic a termő közép-európaiság egyik jellegzetes képviselője. Eltéphetetlenül kötődik szülőföldjéhez, a szépséges zombori tájak végigkísérték életét. Magába szívta a prágai Szépművészeti Akadémián tanultakat, egy ideig Kokoschka tanítványa volt, két évig Bécsben élt, beutazta egész Közép-Európát, dolgozott a Duna mentén, a két világháború között egy ideig a kecskeméti művésztelepen. Kiállított Budapesten, Bukarestben, Varsóban...

osztályvezetőt felvesz a Kecskeméti Centrum Áruház. 4966

FÖLDGÉP Vállalat Kecskeméti Főépítésvezetősége azonnali belépéssel felvesz gyakorlattal rendelkező autószerelőket és vizsgával rendelkező, magasnyomású kazánhoz fűtőt, lehet nyugdíjas is. Jelentkezés: Kecskemét, Korhánközi út 7. 1889

Mini Ildi

új gyermekdivatáru-üzlet Kecskeméten, a Városi mozi mellett.

Nyitás: 1983. október 27-én 10 órakor.

5078

VOLÁN 9. SZ. VÁLLALAT HIVATÁSOS

gépjárművezetői tanfolyamot indít

1983. nov. 9-vel.

Jelentkezni lehet:

a vállalat személyzeti és oktatási osztályán, Kecskemét, Csáktornyai utca 4—6.

5000

y 95/a.; 96; 97. (mel-et), valamint a Kő-y 98. sz. alatti in-ok. 1895

SBOLTOMAT meg-am! Baja, Szabad-80. (Csitanica mel- 1127

ALEMBER hivatásos tvánnyal, gyakor-soföri állást keres kisiparosnál vagy eskedőnél. Levele-Egész napra is 352 716" e a kecskeméti Ma-Hirdetőbe kérek. 5040

ESSZ szőnyegkárpit-is, közületeknek is n. Telefon: 26-377. —12-ig, du. 17-től. 5009

asság

ES, 165 cm magas, életű, nem dohányzó ijas keresi 40 éven elvált- vagy özvegy-y ismeretségét há-céljából, akivel még alévő évelmet meg n osztani, és aki ott-ba költözne. Kertes házam van. Gyer-em akadály. Kalan-kíméljenek. Kézzel pontos címmel ellá-fényképes leveleket s és meg fogsz fa-jeligére a kiadóba 13326

ES, 165 cm magas, ohányzó, józan életű, zenvedélyektől men-zeretetet értékelő lélő, segédmunkás körben dolgozó fér-gyermek után elkö-, hozzáillő, megér-egyasszony ismeret-keresi házasság cél-)—45 éves korig. La-an. Kecskemétiek es őszinte bemutat-levelét: „Őszirózsa jeligére a kecske-agyar Hirdetőbe ké- 5008

OOOOOOOOOOO

ROSFÖLDI Sertés- és Feldolgozó Tár-elvételt hirdet hús-s munkakörbe, a yíri II. sz. húsüze-lehet: Kökény Sán-őnél. 1704

Konvoié Milan

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP. 7.
MAGYAR SZÓ
1021

Konjović Milan műve

lassan égő viasz. Megijedtem, mert hi
az előbb még senki se volt a közelem
Rettenetes érzés volt. Nem tudtam, a p
ra ússzak-e, vagy az ember felé, aki n
dulatlanul feküdt a víz színén. Az
percekben ilyen fejvesztett voltam. De
kor eszembe ötlött hirtelen, hátha val
hulla lesz, melyet messziről hozott ide
víz. Valami öngyilkos, aki így utazik hinaros ágyon az olajos víz színén. Mindenekelőtt kiúsztam a partra, mert rémületem így is kimondhatatlan volt. De nem hagyott nyugtot a gondolat, hátha mégse halott, és rászóltam,

— Halló! Ember, jó ember, ki vagy? — Erre egy kissé mintha megmozdult volna egyik karjával. Akkor hát mégis él. Rákiáltottam még egyszer, most már a rémülettől türelmetlenül:

— Ember! Beszélj, ha élsz! Beszélj, vagy vigyen el az ördög! — Egy szót sem szólt. Erre okos ötletem támadt. Felkaptam egy göröngyöt a lábaim alól, és megdobtam vele. Valahol a fején koppant, és utána elmerült. De feljött abban a pillanatban újra, és láttam levegő után kapkodni.

Nem halaszthattam tovább. Talán egy eszméletlen ember, aki azonban még él. Beugrottam a vízbe. Néhány csapással elértem. Megragadtam nagy hajánál, és húztam ki a vízből. Hosszúkás, sovány, sápadt arca volt. Szemei lecsukódva. Mindez csak egy pillanatig tartott, hogy megnézhettem az arcát. Utána már újra elmerült. Rettentő harcot kellett vívnom. A haját nem engedtem el. Kezem köré csavar-

Hangya Ar

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Milan Konjović
Magyar Szó
1977 MÁJ 31

Megnyílt Milan Konjović kiállítása

Ünnepélyes keretek között a palicsi Vladimir Nazor Általános Iskolában megnyílt **Milan KONJOVIC** festőművész kiállítása. A neves művész 19 képet állított ki karlócai ciklusából. A kiállítást Ilija Burzan, a Szocialista Szövetség községi választmányának alelnöke és Pozsár László, a községi képviselő-testület társadalmi-politikai tanácsának elnöke nyitotta meg. A megnyitón Milan Konjović is jelen volt.

könyv
kal a
A z
terüle
a Bu
Torny
ugyan
pontb
bejegy
hát nem kell ezért
utazniuk.

két leghosszabb
utcát

világítás javítására, zöldövezet létesítésére, a mozi

Milan KONJOVIC
zombori festőművész

— **Európa-szerte** ismert zombori festőművész, Milan Konjovic alkotásaiból rendeztek kiállítást Kecskeméten. A festő műveit öt éve Budapesten a Műcsarnokban, tavaly pedig Pécsett láthatták az érdeklődők.

Kecskeméti kiállitása.

Népszava, 1976.február 2. - 4.oldal.

KONJOVIĆ, Milán festő

Híd, 1995/11.

HOMMAGE À KONJOVIĆ

Hommage à Konyovitch — hirdette a párizsi Grand Palais az október 16-án nyílt tárlatot, amelyen a 87 esztendős zombori festő, Milan Konjović ötven képét állították ki. A francia főváros egyik legismertebb kiállítóterme csak nagyritkán ad helyet élő festőnek, hagyományos őszi tárlatai leginkább a már lezárult életművek bemutatására van fönntartva. Konjovićot retrospektívájával viszont a még mindig alkotó művészt is ünnepelték.

Sajtónk az eseményt úgy értékelte, hogy ezzel a kiállítással szinte egész Európa tisztelgett Milan Konjović festészete s általa a jugoszláv művészet előtt. A napi jelentések eufóriája ezúttal valóban nem alaptalan, mert az 1903-ban alapított képtár kiállítójának lenni, már magában véve is jelentős művészeti esemény.

E számunk tematikus blokkjával köszöntjük Milan Konjovićot, a mestert, aki már majd hét évtizede munkálkodik következetesen festői világának állandó gazdagításán. Ő már a harmincas években (éppen Párizsban töltött évei során) kiforrott egyéniséggé vált, a háború utáni vajdasági és jugoszláv festészetnek pedig olyan vezéregyénisége, aki nemzedékekre hatott és hat ma is. Számos nagy művészeti kezdeményezés tervezője, művészeti pezsdülések szítója: szinte minden festőtelep alapítói között ott találjuk, szülővárosában képtárat nyitott, s nyilván nem túlzás: Konjović iskolát teremtett. Festészetünknek ő már nemcsak egyénisége, hanem jelensége, melyhez művészetünkben nemigen találunk analógiát.

Könyvek és monográfiák egész sora igyekszik megfejteni és magyarázni művészetét. Elsőnek — pontosan húsz évvel ezelőtt — éppen egy Forum-kiadvány, a Miodrag B. Protić-féle monográfia tett kísérletet értelmezésére, majd Grgo Gamulin, Katarina Ambrozić, Dragoslav Đorđević, 1978-ban pedig a kitűnő művészettörténész, Lazar Trifunović a Stvarnost i mit u Slikarstvu Milana Konjovića (Valóság és mítosz Milan Konjović festészetében) *című munkájában. Az idén látott napvilágot Draško Redep impresz-*

szionista kritikáit tartalmazó kötete, és a párizsi kiállítás megnyitójára készült el Katarina Ambrozić művészettörténész újabb könyve, egyelőre csak francia nyelven, de a kiadványnak — amely az említett kiállítás teljes képanyagát is tartalmazza — tavaszra a szerbhorvát és a magyar változata is elkészül.

A művészi érettségig vezető út fázisait, Konjović festészetének periódusait keresik művészettörténészeink ezekben a könyvekben, a már mintegy hatezer alkotásra tehető opusnak a jellemzőit kutatják. Bár sokan elemzik és értékelik mindazt, amit meghatározónak gondolnak, érzésünk szerint mindeddig csak a részeredményekig jutottak el. Nem vitás Konjović egyéni forma- és színvilága, ösztöneinek merészsége és burjánzása, színeinek harsogása, szabad életöröme és drámai nyugtalansága . . ., de mindettől jóval több és jóval bonyolultabb ez a festészet. Ha Konjović nevét halljuk, nem a leírt szó, a feljegyzett gondolat, hanem mindig képei, tájai és emberei, színei és hangulatai vagy vonalainak mélysége jut eszünkbe. Igen, a konjovići mélységek, a die Tiefe, ahogyan Füst Milán az irodalomról beszélve, de a festészetre is illően mondta, miszerint az igazi alkotó „a fénylő, ragyogó, színes felületek munkása, a dolgok látszatát, habját kergeti mindenkor, s nemhogy leszállna a mélybe, éppen ellenkezőleg: külső jelekből kell ellesnie s ugyanazokkal kell is ábrázolnia az emberi léleknek minden titkait, amelyeket benne megsejt vagy megérez. A művészete ugyanis ezt követeli meg tőle (. . .), ne a dolgok mélyével fejezze ki azok mélyeit, hanem e mélységek külső jeleinek ábrázolásával legyen mélyrehatő. *S ha tehetséges, nékünk e habokból és színekből, e felületes jelekből esetleg az infernó is látnunk adatik majd . . .”*

Milan Konjović munkássága előtt tisztelegve nem azok sorát kívánjuk szaporítani, akik képeinek festői és művészi kvalitásait igyekeznek megmagyarázni, tehát nem szakmai tudományosságra törekszünk, hanem a pályáról vagy annak egyes szakaszairól a vers, az esszé vagy éppenséggel a levél közvetlenségével és kötetlenségével szólni, s ismételten felhívni a figyelmet e sajátos világot (világunkat) tiszta művészetté szublimált festészetre és a „fénylő, ragyogó, színes felületek munkására”.

B. Gy.

KONJOVIĆ NEW PAITING-JE

TOLNAI OTTÓ

Zar se sa stotog manhatanskog sprata
čistije čuje, duševnije shvata
grč ljudskog srca i kraj usne bora,
no s poda žuta ispod naših gora?
Veljko Petrović: *Epilog*

Vajon Manhattan százemeletéről
tisztábban hallszik, szebb zengéssel sír föl
a szív görcse, a szenvedés redője,
mint ha itt dől a döngölt sárga földre?
Veljko Petrović: *Epilógus**

szerettem volt az alkony valótlan mályva
visszfényébe merített manhattan
keleti oldalán száguldozni
az a mályva némileg rokon párizs ciklámen lázával
rokon párizs romantikus pírjával
csakhogy párizs még mindig város
akár falunak is nevezhetnénk
new york viszont űr-lakkokba merített
lakatlan égitest
szerettem mondom e kristályhasábokkal
teleszórt égitest körül száguldozni
némi biztonságérzetet kölcsönzött
az a gyorsforgalmi sáv
és útban az union square felé ahányszor csak
lefordultunk a roosevelt drive-ről
a 14 street kormos közegébe
mindig összeszorult a gyomrom
noha éppen ad east village-en éreztem
igazán otthon magam
és noha különben sem féltettem irhabundámat
a legveszélyesebb pillanatban
egy harlemi hajnalon

* Ács Károly fordítása.

még arra is gondoltam egyáltalán nem lenne
stíltelen egy semmis vajdasági költőnek
éppen ott a harlemban halni meg
mégis mindig mély lélegzetet vettem
a biztonság kedvéért elég legyen az union square-ig
s ilyenkor az alábukás pillanatában
ha kigyulladt előttem egy-egy kisgaléria
a konceptualizmus után ezt akár szó szerint is érthetjük
(egyáltalán nem is csodálkoztam volna ha valamelyik
még átsaltolatlan kritikus kihívja a tűzoltókat)
pánikszerűen mindig megálljt vezényeltem
és mint a gyorsforgalmi sávtól is biztonságosabb
azilumba menekültem a kis égő akváriumba
(tán mindenért matisse aranyhalacskái a hibásak
mert kiszabadultak
mert felfedezték manhattan egy isteni akvárium)
nemegyszer így zsebgalériától zsebgalériáig
tettük meg az utat az union square-ig
így volt ez azon az estén is amikor az AVE B-nél
megpillantottam a MAX-ot
azt a színes képekkel zsúfolt zsebgalériát
ami nevétől csak még kisebbé zsugorodott
(tán éppen a MAX a legkisebb zsebgaléria a világon)
ám annál intenzívebben lobogó
sikerült lefékezni a közelben parkolni
és mint akiket üldöznek becsöngettünk
a kis japán (vagy kínai) galérista az íróasztalnál piszmogott
fel sem pillantott ránk
minden kisgalérista így piszmog egész éjszaka
valahol már messze túl a borzalmon
gyönyörű lepke- vagy bélyeggyűjtő-magányban
netán órát javítva fordított fél-gukkerral
tán észre sem véve körüle égnek
körüle szépen lobogva égnek a falak
első pillantásra azt hittem egy régi német
expresszionista mestert fedezett fel
hozatott ki new yorkba a kis japán (kínai)
hisz becmann lóg
a the museum of modern art egyik központi falán
de közelebb hajolva láttam gesztusai nem direktek

nem az isten felé csapkod hadonász
célja csupán a vászon
a vásznat (zsákot) szép színesre maszatolni
köpködni
s mint egzotikus vad bőrét a falra szögezni
az egyik képen egy tigriscsíkos fekete macska
nézett ki a nagyablakon
a vázában napraforgó
afféle homage a félfülű emlékének
sötét mintás köntösben egy fésületlen hölgy
karmai között könyvvel
azért említem e kis könyvet mert a festő
arra írta a nevét JOSEPH SHEPLER
feljegyeztem lehet más nem jegyzi fel
a kisgalérista nem tudja megfizetni a hirdetést a kritikát
(lehet a MAX már rég meg is szűnt divatszalonná rendezték
sorban ez a sorsa a kisgaléria̋knak)
lehet nagy festő lesz mert tényleg festő
és én jegyeztem fel elsőként persze teljesen mindegy
a lényeg az hogy e hopperi magányból
egy sárga talajú tájra
melynek sarkában kis sárga lombozatú erdő sejlett
egy sárga tájra látott a fekete macska
ami természetesen csak a pillanatnyi trend miatt
kapott oly ijesztő vörös tigriscsíkokat
egy kis sárga erdőre láttam én is
a fekete-vörös macska miatt nekem még sárgább
kénesebb tájra
a nő rémülten akár a szobájába lépő gyilkosra meredt
a festő irányába
mondanom sem kell én a macskával tartottam
a fekete macskával huppantam ki a sárga tájba
ki a kénbe
szóval (tán itt kellett volna kezdeni) ott
a kis sárga erdő előtt
vagy már benn a kis sárga erdőben
ott a kénben kínlódva
jutott eszembe konjović milan
azon a new york-i decemberi tavaszon sok mindenki eszembe
[jutott

(kár hogy nem regisztráltam sorban ki
és miért jutott eszembe new yorkban)
ott a MAX-nál a konjović milan
pontosabban a tizenéves konjović erdő-festészete
mert hát a new painting művészeinek nincs nagyobb festői
tapasztalata mint egy tizenéves európai festőnek
innen angyali ártatlanságuk (amit lehetetlen mímelni)
ami mögül és éppen ez a lényege a new painting-nek
ők mégis ki tudnak kacsintani
ez a balkáni pán
paál lászló bársony erdejét gyújtotta fel
hogy kiűzze mind a rémeket finom félelmeket
s valósabb félelmet őrületet engedjen be a zsákból
e tizenéves erdőképei alapján tartom őt
a tízes évek expresszionistái kortársának
ott a kis MAX nagy képablakán kiugorva
kiugorva kicsit new york mályva- és korom-közegéből is
ki a sárga sivatagba
ami ahogy földet értem petrović *žuti pod*ja lett
hisz a félfülű mediterrán-sárgájába is befolyik
a sivatag aranya
be kínja összkénje
ott a MAX-ban éreztem meg legvalóságosabban
konjović *žuti pod*ját
festészetének aranyfedezetét
de azt is és most ez a lényegesebb
hogy konjovićnak ezenfelül sikerült még valami
mármint az hogy opusát egy egészen új korszakkal zárja
egy korszakkal ami rárímel
ott a new york-i éjszakában különösen pontosan éreztem ezt
lobogó gyermekerdeire
hogy sikerült elidegenítenie
rouault—kokoschka—soutine—czóbel-féle expresszionizmusát
elidegeníteni a divatok szép véletlenének köszönve
elidegeníteni maga az expresszionizmus által
igen a divatok most hozzá igazodtak
legyen ismét expresszionizmus s lőn
expresszionizmus expresszionizmus által elidegenítve
tematizálva
már bloch is új expresszionizmusról beszél a geist der utopie-ben

a lényeg tehát az hogy először volt egy festészet
ez festészet
jegyezte fel a kis vajdasági vajda
a betegen vacogó b. szabó konjović-képek máglyája
mellette melegedve (ez a konjović-kritika alapmondata)
volt egy abszolút *žuti pod*
s most egy máris teljes kis opus
plus opus által elkészül
e festészet finom fonákja
ezért tudtam ott new yorkban fejjel lefelé is
sétálni azon a sárga talajon
abban a porzó kénben
a 80-as nemes kifakulástól számítandó
pontosan attól a pompásan színtelen színű csokortól
ami az újvidéki kiállításon ott lógott a lépcsőnél
természetesen még tart e korszak
és amikor én new york előtt és new york után
(ahol de kooningot pl. egy kicsit konjović miatt is tanulmányoztam
hogyan volt lehetséges egy teljes értékű
egy szuverén expresszionista életmű
az elmúlt évtizedekben)
noha konjović tán nem is tudja én közben megfordultam
new yorkban
ujjongok e fakó világért
ujjongok herceg nem kis megrökönyödésére
ujjongok s próbálom azon nyomban meg is ideologizálni neki
A festészet művelete véget ért csak az emléke maradt meg
írja az egyik w a másik w 82-es DER MALER-járól
ez az emlék jelen esetben emlékezés egy expresszionizmusra
konjović new painting-je (az is meg nem is az mindegy)
s így végső soron mégiscsak lehetségessé lett az amiben arnold gehlen
nem hitt amikor azt mondta
Egy peinture conceptuel az expresszionistáknál lehetetlen lett volna
igen konjovićnál éppen ez lett lehetségessé
miközben sorban megfesti képei fonákját
elkészíti azúr-röntgenüket
egy felfújódott hóka nő köré gyűjti élveteg fantom-figuráit
s kerül-fordul felkeni a régi képeket behordó
altinger markót
sváb nevű bunyevác anyagmozgatóját

Izzó Vajdaság, 1957, olaj, 73×100

ezt a konjović-képek közé préselt különös
stanlio-képű sztaniolemberkét akitől mindig megijedek
ha a depóból betámolyog egy-egy képpel
mindig elvesztem a lábam alól a talajt
utoljára konjović panaszkodott rá de megjegyezte
s én ezt feljegyeztem nem hiszi hogy lopja képeit
feljegyeztem mert az idős festő e kijelentése meghatott
ugyanis lopja
ez a stanlio-képű sztaniolemberke lopja a konjović-képeket
s nem-képeket csempész be helyettük
kiviszi (kilopja) a képből a képet
és ő maga a stanlio-képű sztaniolemberke ugrik be a képekbe
nehogy kitűnjön a csízió
igen a gesztusok már nem dörömbölnek át a kép dobján
már nem a hang
csupán a visszhang festészeti emancipációjáról van szó
akar átjutni
't is akarna amikor valójában már túl van
rost (lezonit) vakábécéjén elégül ki

Harcos órával, 1971, olaj, 85×115

számtalan színtelen színes maszat ide-oda
sosem is gyengédebb erotikum
marko most becipeli a tanyát
nem a tanyák egyikét a tanyát
majd kicipeli s én nézem röntgenfelvételét
e falfehéret már csak a vak meszelőasszonyok láthatják
tapogathatják az akác égre futó kék ideogrammáját
az úr lecsapó azúr-mennykövét
ott abban a kis east side-i galériában
a MAX-ban sárga cipőmre pillantva
értettem meg egyértelműen hogy volt (van)
egy abszolút *žuti pod*
s hogy az nekem pontosan az ami shepardnek pl a sivatag
nekem ez a sárgaság a nagy kaland
a legnagyobb kaland
a legéletveszélyesebb kaland
álltam ott a MAX-ban
álltam annyiszor fenn a manhattan századik emeletén
álltam és szavaltam petrović EPILÓGUS-át

Zar se sa stotog manhatanskog sprata
és onnan tényleg tisztábban lelkesültebben
láttam e tájat
láttam mint tisztára sikált sárga padlót
padlót amit anyám súrolt
anyám aki már a padlásgerendákat is sárgára súrolja
gyökérkeféivel
láttam azt a gyökérkefét (én a gyökérrágó)
láttam ahogy konjović felkeni sárgáit
láttam ahogy visszavonja a kévék keresztjeit
s az azúrban (ami ismét azzá az azúrpartivá párolódott)
mint agg vak alkimista megpillantja az aranyat
láttam
Zar se sa stotog manhatanskog sprata
szavaltam az EPILÓGUS-t
mert ezt a kérdést csak ott lehet feltenni
ott a századik emeleten
itt semmi értelme sincs ilyesmiről nyafogni
tehát mégiscsak kiugrottam
leugrottam mint annyi fura mamuszban csoszogó anonimusz
és zuhanás közben pillantottam meg a MAX-ot
a piszmogó kis japánnal (kínaival)
zuhanás közben kimondhatatlan kínomban
pillantottam be a képablak vakító kénjébe
és nem onnan a gyorsforgalmi sávról letérve
amelyen az alkony valótlan mályva visszfényében
mint mondottam annyira szerettem száguldozni
és hát new yorkban legyen az a harlemban
vagy éppen az empire state building körül valahol
tényleg senki sem vesz észre egy öngyilkost

KONJOVIĆ EMBERKÖZELBŐL

HERCEG JÁNOS

Konjovićon kívül nem tudok még egy festőt, aki több mint hetven éven át lett volna képes ébren tartani magában a teremtő munka szenvedélyét. Háborúkon, impériumváltozáson, fogságon és forradalmi időkön át, mindenkor megőrizve művészi autonómiáját, azzal válaszolva minden emberi és történelmi kihívásra. Mint akit oly szorosan vett körül alkotó egyéniségének varázsköre, hogy abból semmi sem tudja kimozdítani. Mert mindenre, ami az életben érte, öröm, gyász, szerelem, részvét, fájdalom, a lelkesedés mámorában éppúgy, mint a csalódás vagy megalázottság állapotában, mindig a művészetével reagált. Több ezer műve élő tanúságtétele ennek a hetven évnek. Csaknem függetlenül az útkeresés, a kezdet éveitől, minden képe ugyanazzal az intenzitással és kifejezési vággyal mondja el a maga festői anyanyelvén azt, amit látott, ami megihlette és munkára késztette.

Csodálatos, hogy minden vásznán mennyire ő, nemcsak vérmérséklete túlfűtöttségében, de a keze nyomán maradt festői beszéd dialektusában is. A tizenöt éves gyerek már kész, befejezett egyéniség, mert pontosan el tudta mondani, mit akart az erdő lombjain átsütő napfénnyel, temperamentumát és sajátos látásmódját is hozzáadva természetesen, a valőr összefüggéseire szintén csalhatatlanul ráhibázva, mint évtizedek múlva a rég kialakult művész, akinél már a mi lett a fontos s nem a hogyan. Még nincs húszéves, amikor olyan nagy lendülettel, széles ecsetkezeléssel és indulatosan megfesti önarcképét, mint később se hívebben soha. Ez a ráhibázás nem a véletlen játéka volt, hanem született csalhatatlansága.

Én azonban most nem szeretnék képzőművészeti elemzésbe bocsátkozni illetéktelenül, inkább az embert hoznám testközelbe, aki persze nem választható el a festőtől, ha fellépésében és egész megjelenésében százszor egy letűnt világ úri környezetében kapta az illető alkalmazkodást érzékeltető nevelést, a többnyelvűség gyakorlatában, amire aztán már könnyű volt ráépíteni az európai attitűdöt. Jellemző, hogy muzsikusnak indult, s hogy mégse zongoraművész lett, azt alighanem annak köszönhette, hogy idejekorán felismerte magában az önálló és független megnyilatkozás vágyát, s így az interpretálás öröme nem elégíthette ki. Neki volt mondanivalója, azzal kellett a világ elé állnia. Bár az exhibícióra való hajlama másban is megmutatkozott ifjúsága éveiben, nemcsak a muzsikában és festészetben. Gimnazistakorában sikeresen atletizált, s a tanulásban sem adta fel elsőbbségi igényét. Talán azzal, hogy mindenben kitűnt, egyben sikerült leküzdenie az idegenkedést, ami előkelő családoknál oly általános irtózást váltott ki minden művészi pályá-

val szemben. Apja országgyűlési képviselősége lehetővé tette neki, hogy az első világháború éveit meglehetős szélárnyékban vészelje át. Így a tiszti iskola mellett esti rajztanfolyamra is eljárhatott, úgyhogy a piavei frontról szerencsésen hazatérve nem volt kétséges előtte a művészi sors vállalása, bár festői stúdiumai mellett a zongoratanulásról se mondott le egyelőre. Prágába ment, mint akire nagy hatást gyakorolt az abban az időben ott megrendezett pánszláv kongresszus, s azzal a lelkesedéssel, hogy a szerbség kisebbségi státusa megszűnt, s valamiféle százados szláv álom megvalósulását ígérte, Prága lett a fénypont a kelet-európai szláv fiatalság szemében.

Az ígéretnek azonban nem volt meg a kellő aranyfedezete, legalább a fiatal Konjović festői érdeklődéséből hiányzott. Beiratkozott ugyan az akadémiára, a horvát Vlaho Bukovachoz, de már az első órákon óriási csalódás érte. A professzor nyakig elmerült az élettelen akadémizmus állóvizében, valamiféle romantikus nemzeti öntettel még gyanúsabbá téve idejétmúlt festői mutatványát.

És mégis ez volt a sorsdöntő év Konjović életében. Már azzal is, hogy megismerkedett Ema Mastovskával, későbbi feleségével, aki egy személyben volt szigorú kritikusa és rajongója egy életen át; párizsi éveiben még eltartója is, amit talán ezek a sorok tudatnak először a nyilvánossággal. Az avantgardista Jan Zrzavi hatására megnyílt előtte a kilátás a korszerű európai festészetre, amelyben már megtalálta helyét a kubizmus is. Ezután Bécs következett Kokoschkával és a fiatalon meghalt Egon Schielével, majd Párizs, amely munkásságának legjelentősebb fejezetét foglalta magába. Huszonhat éves, Ema is vele van, s ő felfedezte magának Cézanne-t és Van Goghot. Közben Prágában és Zomborban is volt egy-egy kiállítása, míg a már gyerekkorában készen jelentkezett Konjović most szorgalmasan eljárt a Louvre-be, Leonardo da Vincit másolta, mint aki így akarja pótolni az elhanyagolt akadémiát. „Meg a nőket néztem" — szokta mondani kellő bonhómiával, de egyben azzal az őszinteséggel is, amely oly jellemzően nem engedte meg neki, hogy a művészetet az élettől elvonatkoztatva nézze. Élet és művészet nála egész életén át elválaszthatatlan maradt, a szép nőkkel meg különösképpen érzelmeket is megszólaltatva képein. Mert minden lenyűgöző, robusztus ereje ellenére a líra is jelentős tényező a művészetében, ahogy égő színeiből és a téma újjáteremtésének ritmusából mindig kihallatszik vidám scherzókban vagy a férfias mélabú gordonkahangján az érzelmesség jelenléte, mintha a muzsika így köszönné meg az ifjúkori érdeklődést. Pedig mérföldes léptekkel távolodott el Konjović a gyerekkortól s az otthoni tájtól, amelytől fiatalon, csaknem érdektelenül fordult el, mert művészi mondandójának térfogatában még nem találta meg az őt megillető helyet. Festői témaköre még megelégedett azzal, ami általánosan európai volt, de hát Cézanne-nak is izgalmasabb volt az alma megfestése egy időben, mint a tájé, amelyben

élt. A merőben festői feladatok azonban Konjovićnál nem maradtak se megoldatlanok, se sikertelenek. Ha a művész egyelőre nem is találta meg egyéni hangját, mégis beleillett az akkori fiatal modernek kórusába. Néhány párizsi kiállításáról írva a jó szemű kritikusok észrevették, hogy jött valaki, akire oda kell figyelni. Erre itthoni vagyonát pénzzé téve házat épített Prizsban műteremmel, s úgy tűnt, végleg ott marad a biztató kezdeti sikerek után. Csakhamar kiderült azonban, hogy az adóssággal megterhelt ház egészen kilátástalan anyagi helyzetbe hozta. Ekkor próbált Ema segíteni, varrással munkát vállalt, keresete azonban nem fedezte az adósság kamatait és a megélhetést. Haza kellett jönniük, otthagyni Párizst és barátait. Mert egy egész nemzetközi generáció Sturm und Drangja kötötte le akkor is a fiatalokat. Jugoszláv kortársain kívül Konjović a magyarokkal is élénk baráti kapcsolatot ápolt, Diener Dénessel, Kmetty Jánossal s a süket Tihanyival többek között.

A csoda itthon várt rá. A hazai táj varázsa oly erős volt, hogy teljes odaadást követelt. A búzatáblák és kukoricaföldek végtelensége a messzeségbe vesző láthatárral soha el nem fogyó, mindvégig izgalmas témaköre maradt, mint egy különös világ, amely eddig néma volt, s most neki kellett megszólaltatnia. A maga módján sajátos temperamentumát is hozzáadva az európai hangvétellel, hogy egy sem előtte, sem utána nem volt, sajátos művészetnek legyen a törvényhozója. A zsíros, fekete bácskai humuszt természetesen falvak és városok szegélyezték, egy nem kevésbé eredeti konglomerátum népével, hogy ebből a hibrid földrajzi egységből egy különös, sehol másutt nem érezhető légkört teremtsenek. A felfedezés oly erős és izgalmas volt, hogy nem lehetett elválni tőle; ide kellett kötnie magát, egy könnyű istenhozzáddal elköszönve Párizstól és a nagyvilágtól, de nem mint fáradt vándor, aki csendes lemondással megül a szülőföldön, ellenkezőleg, az erőt gyűjtő s a maga igazáért küzdő embernek azzal a biztos tudatával, aki nem tud így maradni, s Adyval szólva, szeretné magát megmutatni a nagyvilágnak is.

Persze, a vérmérsékletéhez illő, lángoló színekben ez az egyébként mélán és szelíden elterülő bácskai táj is másképpen jelent meg Konjović megtáltosodott előadásában, mint amilyennek az addigi látszat mutatta. A békés felszín mögül drámai küzdelmek sejtelme tört ki, a nyers erő felszabadult szubsztanciája, s ehhez az eddig sosem látott mutatványhoz, mint valami csodálatos szellemi orgazmus után, végül is egy mélyen zengő, férfias líra kantilénája adta hozzá a csendes megnyugvás szépségét. Így és csak így lett élő és soha meg nem unható Konjovićnak minden tájképe. Azzal, hogy nem elégedett meg a festői feladattal s az objektív ábrázolás hazug hűségével, de megvolt a bátorsága hozzá, hogy a nem láthatót is láthatóvá tegye, s így a lényegével legyen igaz, amit megmutatott.

Ilyen áttételben jelentek meg képein a kisváros, Zombor kanyargós utcái is, amolyan félig városi, félig falusi néppel a földbe süppedt házak nyomasztó szegénységének súlya alatt, a szánalom, az együttérzés olykor lázító jeleivel. És másutt, csaknem politikai világnézettel, az egykori megyeszékhely kisurainak vidám és az irónia hangos hahotájával felvonultatott tarka serege, élén a holtáig ifjú és bohó Toncsi bácsival, csöppet sem zavartatva magát a ténnyel, hogy ugyanez a Toncsi bácsi apjának édesöccse volt. Ez az irónia később megint csak egy letűnt világ egykori hőseit eleveníti meg a nagy társadalmi átalakulás után, egészséges humorérzékéből fakadó metsző gúnnyal: a föld nélkül maradt földbirtokos Stevicát, ahogy bölcs fölénnyel belekönyököl a még megmaradt kaszinóbarátaitól körülült asztalba, mintegy külügyi negyedórát tartva arról, hogy nem maradhat ez így, s az önmagát Bronef-klubnak nevezett társaság tagjai ámulva hallgatják ezt az orákulumot. Vagy itt van a város legszínesebb figurája, Falcione Csíró zergetollas kalapjával és Vilmos császár-szakállával, mintha egy egész régen volt osztály helyett ülne méltóságteljesen szilvakék zakóban, tulipiros nyakkendővel a csíkos biedermeier karosszékben, s olyan határozott öntudattal, mint akinek merész egyéni stílusa azért a művészt is megfogta.

A város „műértőnek" tartott közönsége idegenül, sőt megbotránkozva nézte, hogy ez a Konjović mit csinál, s egy-két magát megjátszó sznobon kívül alig talált megértést szülővárosában a festő.

Tragikus ellentmondásra vall, hogy később, a szocrealista követelmények időszakában ugyanilyen süketen és vakon állt képei előtt a hivatalos kritika, az objektív ábrázoláson és természetmásoláson túl a tendenciát is megkövetelve, s a maga képtelen abrakadabrájával a művész világnézeti hovatartozását is jócskán megkérdőjelezte. Abban az időben az efféle megítélés majdnem feljelentésszámba ment. Erősen megterhelve egy másik, máig lappangó, súlyos félremagyarázással az 1942 őszén Budapesten példátlanul nagy sikerrel megrendezett kiállítását illetőleg. Azzal a merev, minden más formát elutasító nézettel, hogy amíg Konjović hazájának népe szenvedett és harcolt, addig ő az ellenség fellegvárában a siker reflektorfényét élvezte. Figyelmen kívül hagyva az igazság másik oldalát, amely egy ugyancsak elnyomott nép rokonszenvtüntetését bizonyította a szerbség mellett, s az uralkodó rendszer elleni demonstráció volt. Így történhetett, hogy a háborús Magyarország ellenzékének hivatalos képviselői: Bethlen István és Ugron Gábor ezen a kiállításon, az alkalomhoz illően talpig feketében, ezekkel a szavakkal fordultak Konjovićhoz: Fogadja részvétünket az újvidéki tragédiáért!

Mindez aligha volt elválasztható attól a ténytől, hogy a fogságból hazatérve a m. kir. rendőrség felügyelete alatt állt mint a közvetlenül a háború előtt megalakult Szovjet—jugoszláv Baráti Társaság vezető-

ségi tagja, s csupán a város higgadtabb és humánusabb magyar társadalmának iránta érzett szimpátiája mentette meg a komolyabb következményektől. Kiállítása meg Pesten párizsi magyar barátainak kezdeményezése volt. Mert szerették, számon tartották már fiatalon sokat ígérő tehetségét. Érdeklődéssel várták, hogy mi lett belőle.

Közben ő maga visszavonultan élt, művészetének befelé fordulásában, mint a szegények, a koldusok festője, egész megalázott népének fájdalmában osztozva, s a pasztellfestés minden ellágyulást jobban érzékeltető műfajába menekülve. Művészi vallomásának mélyhegedűjén halk, férfias szomorúság szólalt meg, témakörében helyet kapott például a temetés, valamiféle ősi pravoszláv bánat hangsúlyával, mintha már nem is csupán a maga bánatát fejezné ki. Hol volt már Európa és a nagyvilág! Vérben és vasban fetrengett, a példátlan erőszak és embertelenség dionoszauruszai tapostak rajta részegen. Ő bezárkózott a műtermébe, holott sose volt műteremfestőnek mondható. Már mintha az aktról is megfeledkezett volna, amelyen pedig a női test diadalmas domborulatait és lágy hajlatait akkora beleéléssel tudta érzékeltetni, mint kevés festő. Mert ebből se hiányzott elnémíthatatlan spontán őszintesége, ami minden képén jelen van.

És milyen kitörő örömmel és lelkesedéssel festette aztán a felszabadult Zombort, ahogy zászlókkal és jelszavakkal egyszer csak megérkezett a halk szavú eszéki tanár, Božidar Maslarić tábornoki egyenruhában rázta az öklét az októberi forradalom ünnepén. Egy darabig ennek a győzelemnek a hatása alatt állt Konjović is, el is felejtve fejlődésének korszakait, az úgynevezett kék fázist, amelyben mindent eldöntött ez a mennyei kékség, oly tiszta csengéssel, mint a hajnali harangszó. S mintha eltűnt volna körülötte egy időre a bácskai táj részegítő földszagával, mert a festő minden figyelmével az ember felé fordult, az embert ünnepelte, aki mintha isten lett volna a rengeteg borzalom után, elhozta a létezés legszebb feltételét, a szabadságot. A jelszavak is elragadták, s elment Gombosra a Dunához hídépítő munkásokat festeni, igaz, hogy közben a doroszlói Szentkút-kápolnát is megfestette a népviseletbe öltözött búcsúsok tarka tömegével, mint aki ember és ember között nem tud különbséget tenni.

A megtorpanás, a szürke korszak ezután következett az említett szocrealista igények hangos követelése után, de akkor is csupán a rajz fegyelmére szorítkozva és a valóság nevében hangfogót téve színeinek harsogására. S mivel őrá is gyanús szemmel néztek a nagy megpróbáltatás évében, 1948-ban, akárcsak e sorok írójára, hogy mit csinál ez a kettő, egy egész éven át kerékpáron jártak ki az egykori Fernbach-pusztára, amely állami birtok lett, hogy a mindennapi életben próbálják megörökíteni az egykori urasági cselédek életének átalakulását az új társadalomban. De az emberközpontú téma mögött mégis ott volt változatlanul akácfasorával a Csatorna, s a búzatáblák zöld hajába

játékosan kapott bele a szél. Mindez látható lett Dudás Gyuri kovácsműhelyének hátterében, a fehérre meszelt oszlopos kastéllyal s a szőke Liszivel, a lágeros lánnyal, fogainak gyöngysorával nevetésre nyílt piros szájában. Minden programszerűség vagy esztétizáló készség nélkül, oly természetesen, mint az élet.

S hogy el ne felejtsük, eközben egymást követték Konjović kiállításai, Belgrádban, a horvát fővárosban és Vajdaság-szerte. A legjelentősebb, amely válasz is volt úgy a szellemi élet komisszáriusainak, mint a képzőművészet csársijának féltékeny inszinuációjára, kétségtelenül az „Emberek" 1951-es belgrádi tárlata volt. Hatása egyszerűen elnémított barátot és ellenséget egyaránt, mert az emberi menazséria ilyen felvonulására nem volt közeli példa. És a merőben újszerű gyűjtemény, minden ellenkező feltevést megcáfolva, óriási közönségsikert aratott. A meglehetősen elmaradott kritika nem tudott vele mit kezdeni, mert semmiféle összehasonlító elmélet Prokrusztész-ágyába nem fért bele. S hol volt már Branko Popović, hogy ismét felköszöntse mint a legkiemelkedőbb festőt! Csak a közben megöregedett Isidora Sekulić érezhette igazán beteljesülve egykori állítását, hogy Konjović a Vajdaság szellemét szólaltatja meg képein. És miután a nagy belső fordulat után a bajszos georgiai se hathatott többé a köztudatra, a megváltozott klíma szabad légkörében, Konjovićból ismét feltört az újat teremtő készség, így következett el az 1953-as év.

Egy újabb korszak, amelyet mintha a reálisabbnak hitt követelmény korábbi időszaka készített volna elő benne. Mint aki épp akkor értette meg egy teljesebb realizmus igényét, a látott világot a maga belső kisugárzásával s ezzel az emanációval felszabadítva a naturalizmus nyűge alól. S mivel a természet arra kényszerítette, hogy mindig a dolgok közepébe vágjon, ezt a felismerést egy merőben tárgyi, magában semmit se mondó modellel, egy szövőszék megfestésével fogalmazta meg. Ez volt a médium, ez a csupa vonalból és szögletből álló tárgyi eszköz, amely a maga ridegségéből épp az elvonatkoztatás állapotában csodálatos módon életre kelt. Ez az egyszerű szóval absztraktnak mondott megjelenítés szín és forma elegyével egyszeriben tudatossá tette a festőben azt, ami addig csak lappangott benne, s öntudatlanul adta hozzá azt a többletet, amely spirituálisan emelte a valóság fölé a témát, mint például a bácskai tájkép esetében a megunásig hangoztatott külön szellemet. A megfoghatatlanságnak ez a rögzítése szabadította fel ezt az egyébként nagyra törő festőt a véletlenszerű ráérzés esetlegessége alól. Ezek után most már csak beszélni — bocsánat, festeni kellett, s az, ami eddig az ihlet isteni ajándékaként fogta el, ezentúl mindig vele volt, a látásában, a keze ügyében, oly természetesen, hogy enélkül nem is vehetett ecsetet a kezébe.

Ezzel egyidőben talált vissza Konjović a rajz teljes szabadságához, amikor vonalai a papíron énekelni kezdtek — hogy ezt a merőben

zenei meghatározást kölcsönvegyük tőle. És itt csakugyan nyoma se volt már az ábrázolás par excellence követelményének. A rajz függetlenítette magát nála a tárgyi világ minden kötöttségétől, érzelmeket és indulatot fejezett ki, vad ösztönöket és csendes mélabút azon a végtelennek tűnő skálán, amelyet a ritmus közvetített. Még csak nem is a vájt fülűeknek, hiszen az ő művészete mindig is provokáló volt, a nézőnek vele kellett örülnie, búsulnia, áradoznia vagy mint a transzhipnotikus állapotában mindenben ahhoz igazodni, amit a műve mondott. A közönségnek józan polgári többsége persze nem akart médium lenni, hanem a tárgyilagos, tudatos látás törvényeihez ragaszkodva ábrázolatot követelt, elvárta, hogy a művész kiszolgálja őt, s ezért nem lehetett Konjović soha a széles körök festője. Illetve épp azért emelkedett a szimpla polgár igényei, illetve igénytelensége fölé, hogy, megint Adyval szólva, nem akart a szürkék hegedűse lenni.

És eközben érdeklődése, látása, érzelemvilága tökéletesen nyitott volt. Az életnek soha semmiféle megnyilatkozása elől nem zárkózott el, s az elefántcsonttoronynál semmi sem volt idegenebb tőle. És titka se lévén a világ előtt, a legintimebb vallomásoktól sem riadt vissza, amihez bőven adott alkalmat az aktfestés, életművének, ha nem is túl nagy, de jelentős része. Ez a nála minden fülledt erotikát nélkülöző, de a bőr színét, a hús volumenjét, a csontozat finom vonalát, szóval a női test egész szépségét és magasztosságát világgá kiáltó téma mindig a vallomás őszinteségétől kapta erejét, minthogy a modell a legritkább esetben se szolgált csupán alkalmi feladatot.

Ahogy az enteriőr sem elégedett meg nála valamiféle hangulat érzékeltetésével. Társadalmi állapot és emberi sors kifejezése lett a múló időben, mint a rezignáltan vallomásos Karácsonyest családjával a fenyőfa alatt s a biedermeir bútordarabok között, egy soha vissza nem térő világ üzenetével.

Csak hát ne higgyük, hogy ez a saját törvényei szerint élő és alkotó ember mindig tele volt dagadó öntudattal, magabiztos fölénnyel, mint akinek semmi kétsége nincs, annyira biztos a dolgában. Ha voltak is hangosan ágáló, olykor erőszakosnak tűnő attitűdjei, melyeket nem a dicsekvés, inkább valamiféle védekezés szorított ki belőle, időnként a meghatódásig kishitű tudott lenni, mint aki elvesztette önmagát, s most ott áll az idő viharában védtelen. „Gondolod, vége? Gondolod, bezápultam, kifogytam a mondanivalóból?" — tette fel a kérdést a kétkedés csüggeteg pillanataiban, mint akit egyszerre cserbenhagytak az istenek, s így végére ért a maga eddigi nagy és mozgalmas jelenésének. Legtöbbször a téli hónapokban, amikor műterméhez volt kötve, miután nem volt „műteremfestő", elakadt a mindennapi munkának újabb erőt és önbizalmat adó folytonosságában. Szerencsére nem sokáig. Egy-egy finoman megfestett csendélet, így a magányos kuruc vitéz színes faszobrának vissza-visszatérő víziójával, a távoli történelmet is megzú-

Otthon, 1942, olaj, 73×92

gató hangulatában, a kancsók és terítők lírai pianissimóján át, csakhamar megelégedetté tette újra. A képeit koronként bíráló legridegebb kritikát, ha akadt ilyen a túlnyomóan lelkesen elismerő méltatások között, könnyen és fölényesen rázta le magáról. Ugyanakkor valami gyerekes izgalom fogta el, ha Emmának mutatta meg műtermében képeit. „Sietek, mert délután Emma fog meglátogatni!" Ema, aki fiatalságától fogva annyi áldozattal és lemondással állt mellette, akivel egy asztalnál ült, egy ágyban aludt egy életen át, Emma véleménye minden féltő, anyáskodó rajongásával fontosabb volt a kritikusok egész seregénél, Maurice Raynaltól kezdve Elek Artúron át Grga Gamulinig. Mert mintha neki is, mint a nőknek általában, valamilyen hatodik érzéke lett volna a meglátáshoz, s olyasmit is képes volt felfedezni, mint mindig a nők, annak a dolgában, akit szeretnek, amit rajtuk kívül senki a világon nem vett volna észre. „Tudja mit szeretek még külön Milán képein?" — tette fel a kérdést a szegény messzibe tűnt Ingrid szőkén és kék szemével valahova az égre nézve, mint egy északról idetévedt csillag. — „Színeinek fényét! Mert ahogy Rimbaud meglátta a szavak színét, úgy őnála hol hangosan eláradó napsugárban, hol halk szomorúsággal, mint a halvány mécsvilágtól, fényt kapnak a

színek!" És ha igaz, hogy a szubjektivitás olykor igazabb tud lenni a legelfogulatlanabb tárgyilagosságnál, akkor ezeket a véleményeket is figyelembe kell venni. Ahogy Konjović mindig is sokat adott rájuk.

E sorok írója múlt időben beszélt róla, mint aki önkéntelenül folyton visszanéz a több mint négy évtizedre, amit egymás közelében töltöttek. De hogyan is szólhatna arról a küzdelmekkel teli megtett útról, amelyen ez a kivételesen tehetséges nagy festő a maga művészi egyéniségét kibontotta? Nem az ultima verba búcsújával, csak az új nagy sikerek előtt néz vissza hát a tengernyi időre, maga is büszkén, hogy mindezt testközelből látta, s tanúja volt a termékeny szenvedélynek, amely példátlan bőségben alakította ki egy izgalmas művészi pálya életművét.

„LESZÁMOLÁS"

Szubjektív sorok Milan Konjovićról

BELA DURANCI

Mint bármely másik napon — ha csak nem vonult ki „megküzdeni" a kedvelt síkság valamelyik motívumával —, Milan Konjović ez év szeptember 24-én is saját zombori galériájában üldögélt. Így van ez az immár múltba vesző 1966. szeptember 10-ének a csodálatos estéje, a képtár megnyitója óta. Mindig pontosan meghatározott időben élénkül meg a képtár a festő lendületességet árasztó jelenlététől. Megszokott helyén ül, „saját hajóján" lehorgonyozva, mindig ugyanolyan, impulzívan beszél, vagy kissé előrehajolva, összeszorított fogakkal, égő tekintettel figyel. Mintha az „ellenféllel" folytatott párbaja sohasem lankadna. Csupán egyetlen egyszer, 1979. január 28-án 11.20 és 12.50 között láttam lazítani. Az ecsettel való csatározás helyett akkor az ő Emájáról mondott megrázó monológot.

Ezen a kellemes szeptemberi délutánon, bjelovári vendégeivel a városukban megrendezendő kiállításáról tárgyalt. Ugyanakkor a Párizs—Zombor vonalon valami eddig még nem látott dolog készült.

Mit vár Konjović a párizsi kiállítástól?

Természetesen *nem vár* semmit, s nem tisztelegni megy a régi, ifjúkori sikerek városába, hanem arra számít, hogy Párizst „leveszi lábáról".

A jól ismert kézrándulás, a kissé felemelt, félig nyitott jobb tenyér, a szem villanása, az alig észrevehető arcjáték, magvas mondat...

A párizsi Grand Palais-ban 1985. október 16-án 20 órakor, hosszú

távollét után Konjović visszatért a művészetek fővárosának a közönségével és kritikusaival való nagy leszámolásra.

„Ez az én Olümposzom, s egész életemben tudtam, hogy ez meg fog történni, mert így akartam." Ismerve a 87 esztendős mestert, más hangvételű kijelentést nem is várhattunk tőle. Mintha ez is csak egyike lenne az üres felület előtti szokványos viadalainak a bizonytalansággal mintha az egész világot az ő mértéke szerint kellett volna szabni!

Tény azonban, hogy az 1903 óta létező tekintélyes párizsi intézmény történetében ő az első élő, külföldi festő, akit meghívtak, hogy 50 képével mutatkozzon be a híres Őszi Szalonban. Az ok nyilvánvaló: „... hihetetlenül élénk és friss életmű az övé, amely még a fauve-isták nagy korszakában kezdődött, s amely ma is szüntelenül folytatódik .. " jegyezte le Steva Stanić a szalon alelnökének beszédéből. Az alkotói feszültség folyamatosságáról, az állandóan megújuló munkakedvről van tehát szó, amely arra készteti a mestert, hogy mindaddig szántsa és égesse a kihívó fehér felületet, amíg csak elégedett nem lesz munkájával.

Ez a felület, amely hatezernél többször állt kihívóan a művész előtt, kezdve az 1913-ban keletkezett *Patak az erdőben* gyermeki motívumától máig, állandó önigazolásra késztette a művészt. És ő igazolt, bizonyított. Alkatilag is olyan, hogy nemigen tűr meg maga előtt senkit sem. Már a fiatalkori futóversenyeken sem nyugodott bele, hogy bárkinek is a hátát nézze.

Konjović számára ösztönző erőt a lázadás adott, amelyet a síkság és az ég végtelenje közötti feszültség indukált. Itt minden elérhetetlen, óriási, rejtelmes — „csoda"! Az ember pedig eltörpül a mindenségben, amely leigázza, léte a természet törvényeitől, az égbolt szeszélyeitől és a föld termékenységétől válik függővé.

Miért szerette meg egy úrifiú a tanyák világát, s miért indult ecsettel a kezében örökös „viadalra", hogy soha többé ne találjon megnyugvást? — Ez még a festő előtt is titok maradt.

A föld embere időről időre összeszorítja a fogát, s a hegedű vijjogása meg a tambura lüktetése közepette csupasz tenyérrel belecsap a borospohárba, hogy egy pillanatra túlnője ezt a világot! Másnap aztán alázatosan visszatér a földhöz ...

Konjović tekintélyes polgári családból származik, amelynek ő maga sokoldalúan tehetséges hajtása. Mégis az „alkotás misztériuma" mellett kötelezte el magát, az állandó bajvívást választotta, amelynek során heves leszámolásokat folytat a megfoghatatlan ellenféllel, amely mindig újra meg újra üres felületeket rak elébe.

Konjović a saját maga választotta utat járta, autodidakta volt, nem tanult festészetet sem iskolákban sem akadémiákon. Párizsban a francia raffinemente modorában, saját „kék korszakának" idején, befejezte tanulmányait, és 1937-ben véglegesen visszatért Zomborba — Ravangrad-

ba, ahogyan szomszédja, az író, Veljko Petrović nevezte a várost. Itthon az európai mértékű, sikeres festők sorába került. Szülőföldje *síkságára*, az európai zajlástól távoli, lassú ritmusú városba visszatérve minden esélye megvolt rá, hogy a művészettörténetbe a két háború közötti kiváló festőként kerüljön be; a *Régi porcelán* nem mindennapi értékével gazdagabban, vagy mint az 1944-es *Ćiro Falcion* vagy az 1946. évi *Bronef család* korának mesteri krónikása.

Ezután azonban a történések eltérnek a dolgok megszokott menetétől. *Emberek* című festményével 1951-ben betört Belgrádba. A következő évben az első zentai művésztelep alapítói között van. Az 1953-ban megfestett *Nature morte* az absztrakttal való dialógus elfogadását jelenti, de tulajdonképpen „kolorista korszaka" bontakozott ki nem is sejtett intenzitással, az pedig, ahogy eufórikus gesztussal átadja magát az alkotásnak, már az igazi Konjovićot előlegezi. A művésztelepek ösztönzést adtak hatalmas lendületű alkotói kibontakozásához.

Konjović nem olyan ember, aki a magányt keresi. Ő az élet „napos oldalán" jár, de természetesen elfogadja a vele járó „sűrű árnyékokat" is. A családja: Ema és Veročka, az otthon melege egyet jelentett számára a munkafeltételekkel, s védelmet nyújtott számára a válságokban.

A tökéletes nevelésben részesült, az európai kultúra legjobb hagyományainak légkörét már gyermekkorában megismerő Konjović azonban indulatos, széles gesztusú, nyíltszívű, szenvedélyes paraszttípus — „dühös ember". Festés közben a közönség nem zavarja, sőt! Mint ahogyan a falusi legényeket sem, amikor a hajnalig tartó dorbézolás után a zenészek kísérik őket haza. Azonban az ő 1953-ban elkezdett „kolorista lumpolása" magában hordozza az elhivatottságában való az őszinte meggyőződését. Az a felismerés, hogy „szenvedés nélkül nem jöhet létre nagy mű", vásznain a nehéz munka, a természet szeszélyeivel való leszámolás, az aratás és a harci diadal megjelenését eredményezte.

Az 50-es évek közepén, amikor a művésztelepek kiállításai a kisvárosok nagy ünnepei voltak, Konjović képei ópiumként vonzottak mindenkit. Áhítattal lesték a Maestro jellegzetes reakcióit a kiállított képek előtt. A topolyai színház jutával bevont előcsarnokában a képek között sétált. Ha felfigyelt egy festményre, kicsit felemelte, ökölbe szorította kezét, és felvillant a szeme, kétségtelen jeleként annak, hogy eredeti értékét fedezte fel az ifjú kolléga alkotásán. Akkor úgy tartották, hogy az alkotás az ember saját bensőjének felszaggatása, nehéz és felelősségteljes munka, amelyet csak igaz ember végezhet. Konjović ezt saját példájával bizonyította, fáradhatatlanul festett, dolgozott, mint az arató, aki nem törődik a gyilkos hevű napsütéssel, s a kész műveket később úgy nézte, mint vadász a leterített vadat, diadalmas tekintettel; egész lényével átadta magát a festészetnek. Kialakult a vidék bélyegét magán viselő kortársainak galériája: énekesnők és kenyérként dagadó asszonyok arcképei, kocsmákat és züllött korhelyeket, koldusokat fes-

tett, felkorbácsolt érzékekkel a hullámzó síkságot, amelyen sorsukat várják a felforgatott tanyák, a sáros falusi utcák, a búza- és kukoricatáblák. Az ecsettel mind hevesebb leszámolásokra indult, a lezonitalapot olyan színekkel sebezte fel, amelyek a földművelő életét jellemzik, de felvillantotta az emberi lehetőségek végességét is. A múlt iránti elkötelezettségében azonban nem a letűnőben levő világ krónikása lett, hanem kora emberének drámáját jelenítette meg: az elérhetetlenre való törekvését és a saját lehetőségeitől való szorongó félelmét.

Konjović eufórikusan rombolva-építve ábrázolta az embert, miközben a világpiacon pánikszerű hajsza folyt az addig nem látott, mindenáron új, eredeti alkotások után, s ez egy pillanatban a művészet halálának közeledtét sejtette: hiszen az üzlet érdekében mindenki attraktivitásra és mindenáron való eredetiségre törekedett, s így a művészi alkotómunka erőltetettsége és kifulladása veszélyeztetett.

Konjović művészete a „kék" lázadástól és a párizsi „piros" összhangtól, a „szürke" szorongáson át a sajátságos és megismételhetetlen kolorittá fejlődött. A nálunk addig példátlan magabiztosságon és a kirobbanó eredetiségen alapuló konjovići optimista alkotói gesztus útravalóul szolgál a fiatalok számára, az ösztönök mélysége pedig a természettől elidegenedett kortársak emberi szükségletét vetíti ki.

A képzőművészeti változások és megrázkódtatások ellenére is találkozott az idővel, és nagy leszámolásra hívta ki. Talán a „kolorista fázist", ezt a titokzatos „állandó folytatást" jobban ki kellett volna hangsúlyozni a Grand Palais-ban — jobban illett volna a szerző harcias természetéhez, akit ismét magukénak vallanak a fiatalok!

Diadalmas festői útját összegezve emlékeztetnünk kell a Konjović Galéria megszületésére, amely ma nélkülözhetetlenül hozzátartozik Zombor kulturális arculatához, magának a festőnek pedig támaszpontja. Azon az ünnepi estén, 1966-ban a modern képtárrá átalakított régi zombori épület termeiben elégedetten sétált Veljko Petrović, a *Ravangard* írója, Marino Tartaglia, ifjúkori festőbarátja, Stevan Doronjski és Nagy József, Dévics Imre és Paja Radovanović, Veličković, Turinski és sokan mások. Dr. Kaća Ambrozić boldogan rebbent ide-oda közöttük ebben a képtárban, amelynek létrehozása részben az ő érdeme is. A terem sarkában, ahol e nem mindennapi esemény megnyitója lezajlott, karosszékben üldögélt és emlékei között keresgélt a festőnek a siker felé vezető útján elválaszthatatlan részese és társa — Ema Konjović asszony. Arra a kérésre, hogy aláírásával ő is „igazolja" ittlétét — noha betegsége miatt már régen nem írt — most hihetetlen koncentrációval ráírta nevét a Galéria katalógusára, a Konjović képeinek ezrein szereplő szignó mellé. A *mégis lehetséges* a lehetetlenben egyik olyan jelenete volt ez, mint a jugoszláv művészet e mostani nagy pillanata a büszke Párizsban.

Konjović párizsi „csodája", amely felkavarta a lelkeket, elmúlik, mi-

re ezek a sorok a nyomdába kerülnek. A leszámolás megtörtént, az eredményt kimutatják majd. A lényeget azonban már elmondtuk: Párizsból Zomborba vonulva vissza a festő nem tűnt el. Zomborból újra Párizsba hívták! A „párizsi iskolát" járt festő önkéntes elszigeteltségben annak idején, 1943-ban Koporsós Đuro, 1948-ban Tuna Kekez, majd 1953-ban Joco Erdeg és Baba Kukula, 1964-ben pedig Braca Bumbar elé állt és megígérte nekik, hogy valamelyiküket elviszi majd Párizsba. Megfestette őket, s az ígéretét teljesítette! *Bebizonyította a világnak, hogy az autentikus festészetet az ember hozza létre, nem pedig a környezete határozza meg.*

Most ismét hétköznapok következnek a Galériában, valamilyen következő „csodáig". Konjović jön és megy, a zombori „kopasz téren" át a lakásától a képtárig és vissza. Hajlott háttal lépked, az újabb leszámolásokra és viadalokra gondol. A nélkülözhetetlen dr. Katarina Ambrozić arcáról lassan eltűnik a párizsi viadalhoz a saját alkotói hozzájárulása által kiváltott láz pirossága, még ismét nem bocsátkozik egy következő kalandba, hogy megmutassa a világnak a jugoszláv képzőművészeti értékeket.

Zomborban lassan visszatér a nyugalom, az emlékek sorakoznak és megmaradnak, az „árnyékok" mind enyhébbek, az *Izzó Vajdaság* (1957) feletti nap, s a *Kék hold* (1958), áthaladva Párizs felett, visszatér vajdasági nyugalmába a következő hajnalig.

KARTAG Nándor fordítása

LEVELEK KONJOVIĆ MILANHOZ

Bálint Sándorral, a neves magyar néprajzkutatóval és feleségével, Sárával, aki a második világháború után a *Művészet* című folyóirat szerkesztőségében dolgozott, Konjović Milan 1942-ben ismerkedett meg. Bálinték akkor éppen Zomborban tartózkodtak. Az egykori vármegyeházán egy Konjović-kép oly ellenállhatatlan erővel hatott Bálintékra, hogy a számukra addig ismeretlen festővel mindenképpen meg szerettek volna ismerkedni. Egy életre szóló, őszinte barátság született ott, Zomborban. E tartós barátságot az átérzett és megértett emberi lényeg, a szellemi összetartozás érzésének millió gyökere táplálta, gazdagította soha el nem múló intenzitással. Fizikai valóságának csak Bálint Sándor 1980 májusában bekövetkezett halála vetett véget. Az utolsó hír Bálint Sándortól érkezett 1980. március 7-ei keltezéssel. A már több éve betegeskedő Sára haláláról értesítette a festőt. „Tégedet, drága Milán — tudod — nagyon szeretett — olvashatjuk többek között. — Mindig

igen boldog volt, amikor hírt adtál Magadról, de írni már évek óta nem tudott. Legutóbb küldött könyvedet segítségemmel még világos öntudattal nézte végig. Ez volt életének utolsó tiszta öröme, ajándéka."

Bálint Sára Konjović Milanhoz írott levelei az említett szellemi összetartozás kifejezői. A nagy festő művészete lényegének mélyén átélt valósága olvasható ki a sorokból, az a valóság, amelyről „az élet csodálatos látomásai és igazságai" sugároznak az emberre, „színeik, ritmusuk, fényük, illatuk, egyszeriségük" révén, amelyet a festő képeivel „az időtlenség számára" őrzött meg a lényéből fakadó "áradó ragyogásban, hérosi intenzitásban".

Konjović Milan festészetének értékelésekor e levelek is támpontokat kínálhatnak.

KÁICH Katalin

Szeged, 1955. V. 15.

Drága Milán,

nagyon boldoggá tettél, hogy rám gondolásodnak jelét is adtad, és elküldötted a szép és megérdemelt kritikát, ami Rólad megjelent. Szívből gratulálok és irigylem kritikusodat. Bár én írhatnék képeidről, úgy érzem, minden jó meglátása ellenére is, én mélyebben és teljesebben reagálok mondanivalódra. Érdekes véletlen, hogy éppen mostanában gondoltam Rád sokszor és erősen. Ugyanis egy Huxley-tanulmányt olvastam (Heaven and Hell), aminek minden sora a Te képeidet juttatta eszembe.

Nagyon érdekes munka ez, amelyben Huxley az emberek örök nosztalgiájáról ír egy Más-Világ, egy Aranykor, egy Elveszett Paradicsom után. Az ethnográfus és pszichológus szemével nézve foglalja össze és elemzi azokat a víziókat, melyeknek minden megfoghatatlanságuk, egyszeri sajátságuk és visszaadhatatlanságuk mellett is megvannak a maguk törvényszerűen jelentkező közös ismertetőjelei, ismétlődései: egy felfokozott szín-, forma- és fényélmény alakjában érzékelhető, magasabbrendű létezés átélése. Ebben, a mindennapi ember előtt zárt (saját hibájából zárt, lásd eredeti bűn stb.) magasabb szférában a dolgok a mi megfogalmazásainkban, egocentrikus, antropomorf szemléletünkön kívül *és* fölül önmagukban *léteznek, saját és sajátos — tőlünk független — törvényeik szerint, a szín, a fény és értelem kifejezhetetlenül boldogító hármas ragyogásában, amiben az isteni teremtés rendje, szépsége és törvényei tükröződnek, elbűvölő ígéretet adva egy magasabbrendű,* teljesebb *létezés gyönyörűségének, amelyben visszanyerhetjük azt a képességünket, amellyel a paradicsomi emberpár nézhette a nagy mindenséget. A vizionálók épp ezt a képességet akarják előre megízlelni, hogy túl tudjanak áradni saját emberi határaikon. Ez Huxley szerint sokféle*

módon elérhető. (...) Ugyanis azt kell elérni, hogy az agy tudatos működése, a mindennapi képzetek és fogalmak túlsúlya gyengüljön, és a tudatalattiban (a lélek exotikus, ősi tájain) élő titokzatos erők működésbe léphessenek, s az „elragadottság" állapotába emeljék azt, aki annyira vágyódik ennek a földi boldogsággal nem mérhető örömnek az íze után. (...)

És itt érkeztem el Hozzád, Milán. A Te képeid is elragadóak, a szó legszorosabb értelmében. Elragadnak egy másik *világba, ahol a Te fáid, búzaföldjeid, felhőid, napraforgóid, utcáid nem a mi fogalmaink szerint élnek, hanem önállóan, saját törvényeik szerint és ezáltal* többé *válva, velünk egyenrangúan, nem ahogy mi lekicsinyeljük őket, hogy birtokba vehessük, hanem annak a* teljességnek *a sodrását éreztetve, ahogy a Teremtő megformálta őket. A létezés „más-világi" extázisát ízlelteti velünk képeid szín-orgiája, zuhatagszerű ragyogásuk, vonalaid belső lendülete és felfokozott ritmusa. Az „elragadottságnak" ebből az állapotából a kiválasztott csak végtelen részvéttel és tragikus színben láthatja az embereket. Azt hiszem, ezért festesz Te mindig olyan megrázó figurákat, megdöbbentő sorsokat. Mégis, komor emberi témáid ellenére a legoptimistább festők közé tartozol, a sors sötét tragikumát mindig áthatja Nálad valami belső, dinamikus erő, nevezzük talán a létezés extázisának? Nálad a claire-obscure elve* ebben *a kettősségben, ebben a belső ellentétben mutatkozik meg. Sokkal szellemibben és átfogóbban, mint Rembrandtéknál, akik a fényt és árnyékot még materiálisan érzékeltették. A Te képeiden nincsen különválasztva a sötét és ragyogó rész, a Te színeid azon is átragyognak, mikor temetést, vagy kocsmai züllést festesz. Ez a ragyogás, ez a* teljesség *a képeidben valóban alkalmas arra, hogy „elragadtassa" az embereket és fölemelje a Más-Világ igézetébe. A mai szürke, eltompuló életformák között ez a Te legnagyobb ajándékod a számunkra, Milán, sőt több, mint ajándék: föladat, ha úgy tetszik hivatás.*

Szeged, 1958. XI. 12.

Drága Milán,

nem tudom leírni azt az örömet, mikor régen látott betűidet megpillantottam. Még nem vártam válaszodat, mert közben Bóna Júliától kaptunk levelet, és tőle értesültünk, hogy nem voltál otthon. Ő írta azt is, hogy milyen szép ünneplésben, ragyogó kritikákban van részed. ...

Talán jól fog Neked esni, ha idemásolom Júlia szép sorait képeidről. Megláthatod belőlük, mennyire meg tudod fogni az emberek szívét-lelkét és mennyire nem pusztába kiáltó szó a tiéd:

„Annyi szenvedéllyel, exaltáltsággal, valóság-kereséssel és annyi humánus, emberi mondanivalóval nálunk senki sem fest, mint ő. Belső átéltség minden színe. A heves érzések, borongós hangulatok, a szenvedé-

lyes akarás és szertelen cselekvés nagy mestere. Oszkár Davicsó — író — amikor méltatta, azt mondta, hogy „Konyovics olyan művészetet teremtett, melyre különösen szüksége van megkínzott, sok bizonytalansággal teli korunknak, mert művészetével az életerőt gyarapítja.« Menynyire igaz! Csak azért írok ilyen részletesen, mert tudom, hogy mindketten szeretik Konyovics festményeit. Ebben egyezünk. Engem nem annyira a színpompa, a belső látásmód, inkább a gondolatiság ragad magával festményeiben. Minden képe döbbenet, eszmélés valamire, valamiért. Hol szenvedély, hol áhitat, hol kétségbeesés, hol életöröm minden vonala, minden ecsetvonása. Ha Mestrovics »Mózes« c. márványszobra az erő kifejezése és »Asszony a gitárral«-féle bronzszobra a szublimált életérzés remeke, akkor Konyovics »Bika« című alkotása a kettő együtt. »Topolyai tája« mozdulatlanságával döbbent meg s van néhány felhője, amely olyan végtelen: az ember szeretne belekapaszkodni. Szeretem embereit is, mélységével nagyon közel tudja hozni őket."

Drága Milán, Júlia szép beszámolóját olvasva és a Te soraidnak minden szavát átérezve még most is — térben és időben oly messziről is — változatlanul elragad Benned az emberségnek az a csodálatos, forró teljessége, amilyennel még soha nem találkoztam, pedig sokat forogtam ú. n. alkotó emberek között. Olyan erő árad belőled, ami fölrázza és az élet titokzatos teljességével tölti el az elfáradt embert. Az alkotásnak, a tudásnak, a mélységes intuíciónak, a már nem is emberi, de isteni nyughatatlanságnak olyan tüze csap ki képeidből, hogy fölégeti a sokszor hiábavalónak tetsző szenvedések minden szomorúságát, a létezés értelmének minden bizonytalanságát. Ennek az isteni tűznek a fényénél látja az ember, lényegében *mennyivel* több, *súlyosabb az élet értelme minden külső esetlegességnél, jó sorsnál, „boldogságnál". (. . .)*

Drága Milán, már gyermekkoromtól fogva szerettem mindig a mitológiát és a mitológiai hasonlatokat. Így Téged mindig hőrosznak éreztelek, aki a mitológiai szörnyek helyett az emberi lét titkaival küzd és ezt a titokzatos, elrejtett lényeget éppen héroszi mivoltánál fogva mindenkinél jobban tudja látni és velünk is meg tudja láttatni.

A Forum által 1958-ban megjelentetett Miodrag Protić-féle Konjović monográfia kapcsán a következőket írta Bálint Sára, 1958. XII. 25-én: *„Elbámultam azon a hihetetlen gazdagságon, amit képeid jegyzéke mutat. Az egész világon mennyi felé jutott el alkotásaid fénye! Már maga a boríték képe is az első pillanatban szinte szuggerálja az embert. Hamarjában felsorolok neked pár képet, amik nagyon közel állnak hozzám: a 10, 11, 13 (emlékszem a színeire!), 18, 22, 25, 28, 29, 30, 33, 34, 36, 38, 39, 40. Most, hogy ránéztem a számokra, elnevettem magam: alig maradt ki valami, ami kimaradt is, talán csak a nem színes nyomás miatt. A legutóbbi képeid egészen döbbenetes telítettséget mutatnak, az életélménynek olyan félelmetes gazdagságát és érettségét,*

hogy nem is tudom, hogy lehet innen tovább menni? Ugyanakkor éppen az a robbanó dinamizmus hiteti el az elképedt és hitetlenkedő nézővel, hogy igenis van tovább. Nemcsak van, de muszáj is tovább menni, önmagad ereje pusztítana el, ha megállnál."

Budapest, 1960. aug. 22.

Drága Milán!

Végre egy forró augusztusi nap!

Ez mindig egyik képedet idézi elém: a tengernyi napraforgótáblák átfűtött, aranyló izzását, a felejthetetlen bácskai táj sárga lángolását, a szenvedélyes, sötét ragyogással vibráló égboltot, a túlcsorduló érettség robbanó feszülését, az élet lázasan lüktető erejét, amint máris és újból csak termékenyítésre vágyik s a nyár pompázatos díszletei közt türelmetlenül vár a lemezteleníteti őszi tarlókra.

Életnek, halálnak összeolvadó ritmusa ez a képed. Talán ez az örökkévalóság?

Budapest, 1966. VII. 19.

(...)

Van még valaki rajtad kívül, aki a színeknek ilyen mélységes izzásáig eljutott? Mintha nem is a valóságig, hanem a valóság belső, titokzatos erejű és sodrású, tüzes magjáig értél volna. A teremtés és a létezés alig elviselhető, isteni ereje csap ki a képeidből egyre intenzívebb kifejezésmóddal. Néha arra gondolok, hogy alkotásaid lényege egy az atomok világával, ugyanazt a törvényt, ugyanazt a titokzatos és mégis nyilvánvaló erőt, állandó, belső feszültségből való újrateremtődést, a kozmosz határtalan energiáinak sodrásába került, istenek által érintett emberi világot fested, amiről ilyen erejű beszámolókat, mint Te, senki sem tudott adni. Képeid messze lehagyják az artisztikum, a spekuláció és ünnepi ihletek világát, fornak, mint a pokol és fénylenek, mint a mennyország: létünk tragikusan, végletesen kettős gyökereinek bizonyítékai. Nincs jó és nincs rossz, csak a véghetetlen energiájú élet a kettőből.

KÉRDÉSEK ÉS VÁLASZOK

GÁL LÁSZLÓ ÖREGKORI KÖLTÉSZETÉRŐL*

UTASI CSABA

Nincs még egy költőnk, akinek munkássága oly nagy távolságokat ívelne át, mint a Gál Lászlóé. Lírájában, megannyi megtorpanás és újrakezdés után, egészen az öregkori verseknek addig a sorozatáig jutott el, amelyben a lélek már csaknem szenvtelenül rögzíti az elmúlás megmásíthatatlan tényét. S ez a hosszú pálya, az időközben lezajlott, meghatározó erejű társadalmi történések, a háborúk és forradalmak ellenére, meglepő módon egységes alapképletet kínál. Korszakolhatjuk ugyan, kijelölhetjük főbb szakaszait és állomásait, de nem annyira a költői ízlés és tájékozódás változásai alapján, hanem inkább a külvilági eseményekhez igazodva. E líra hol erősebb, hol gyengébb intenzitással visszatérő motívumainak mindegyike archimedesi pont ugyanis, amely nem csupán az időben hozzánk közelebb álló fejlemények és jelenségek között segít eligazodni, hanem egyúttal az egész opusra is fényt vet. Éppen ezért fölmerül a kérdés, érdemes-e, szabad-e Gál László lírájának kései vonulatait külön vizsgálat tárgyává tenni. Érdemes-e kiemelni az életműből az úgyszólván egyetlen témára variáló s poétikailag nem is mindig meggyőző posztumusz verseket, különösen ma, amikor nem a tíz éve halott emberre, hanem a változatlanul élő költőre óhajtunk emlékezni? A válasz, megítélésem szerint, csakis igenlő lehet, hiszen élete utolsó periódusában Gál László olyan felismeréseket is papírra vetett, amelyek megkönnyítik többé-kevésbé állandó lírai magatartásának értelmezését.

A kései Gál-verseknek csaknem mindegyike a megfáradtság, a lemondás és a dezillúzió élményköréből sarjadt. A lírai én újra meg újra emlékek, vigaszt ígérő korai élmények felé indul, de csak fölismerhetetlen és azonosíthatatlan törmelékekre bukkan, újra meg újra a jövőt fürkészi, de semmit sem lát. Az elvesztett, már az elme által sem újraalkotható múlt és az ugyancsak elvesztett jövő tudata természet-

* Elhangzott 1985. szeptember 20-án Kishegyesen, a Csépe Imre emléknap keretében megtartott díszülésen.

szerűleg felfokozza ezekben a versekben az idő harmadik dimenziójának, a jelennek a szerepét. A jelen megmaradt keskeny sávján vagy inkább szigetén halmozódnak föl a lélek szokatlanul erős, mert feloldhatatlan nyugtalanságának impulzusai, melyekről mindenekelőtt a költeményeket valósággal behálózó ellentétek tanúskodnak.

Az ellentétezés, persze, korántsem új jelenség Gál László lírájában. Ki ne emlékeznék azokra a korábbi, még belső egyensúlyra való verseire, amelyekben tételek és ellentételek tűzijátékával varázsolta elő a világban lejátszódó embertelen események groteszk, sőt abszurd látványát, vagy azokra a befelé forduló, önnön intim kételyeire választ kereső költeményeire, melyekben már-már mindent kockáztatva, a reménytelenség poklának mélyére száll alá, hogy aztán a zárósorokban visszájára fordítsa az elmondottakat, s a *mégis*, a *csak azért is* jegyében a hitetlen hit megtartó pozíciójára küzdje magát. Ez utóbbi szerkezeti alapképletet elvétve kései lírájában is alkalmazza ugyan, de már kevesebb sikerrel. Példaként az *Anyókához* című versét hozzuk fel, melynek első három strófájában tűnődő, elégikus hangon könnyezi meg azt, hogy „nem hullt jó langyos esőcske / hetven éve már". Az utolsó versszakban, a képletnek megfelelően, ellenpontozza a már közölteket, mondván: „ne bánd anyóka én hiszek a csöndes esőben / hiszek a langyos nyári záporokban / hiszem még zöld lesz a fűtakaró fölöttünk / és boldog napsugarak csókolóznak a kövön / mert lesz még nyár anyóka". Nyilvánvaló, hogy ez a költemény nem csupán kisebb feszültsége, nyelvi eszközeinek lazasága folytán marad el a hasonló szerkezeti megoldást követő korábbiaktól, hanem elsősorban azért, mert a megnyugvás lehetőségét sugallva, gyökeresen elüt a kései versek komor, *kétszeresen tragikus* sorozatától.

A kései versek zömében az ellentétezés ugyanis már másfelé mutat. Tiszta, erős kontúrú igenlések tűnnek fel itt, amelyekre nyomban ellentétes előjelű, még az egérút lehetőségét is kizáró, sötét szóegyüttesek válaszolnak, s az ekképpen megteremtődő éles kontrasztosság rendszerint a közelítő tél élményét domborítja ki. Míg a hitetlen hit költője a tételek és ellentételek összeütközése nyomán keletkező harmadik jelentéssíkon még életességét tudta demonstrálni az irónia és az önirónia sziporkáival, addig a kései versekben, ugyanezen a jelentéssíkon, már minden a nemlét felé tendál. Nem véletlen hát, hogy e jelenséggel párhuzamosan Gál László lírájában megnövekedett azoknak a költeményeknek a száma, amelyekben, mintegy súlyt képezve, a struktúra egésze a végpont felé zuhan, anélkül hogy az ismerős *mégis* akár egy pillanatra fölsejlenék.

csapkod a villám a házunk körül
és mennydörög és zuhog a zápor
ó te boldognak álmodott nyár

te öröknek álmodott napsütés
te halhatatlan halott ifjúság

elég volt a forradalomból —

zárja például *Hogy ember* című versét eszmélkedésének mélypontján. Hiszen nem valamely általános forradalomeszménytől fordul el itt Gál László, hanem magától az értelmes élettől. Ha szem előtt tartjuk, hogy a hatvanas évek végén még azt vallotta, a forradalom „dal amelyet tovább énekelnek / hang mely nem hal el soha / lépés mely után lépni kell egyet", vagy még szentenciózusabban: „a forradalom a meg nem állás", akkor aligha lehet kétséges, hogy az idézett vers konklúziójában a végérvényes lehatárolódás jelzetét kell látnunk.

Az efféle megnyilatkozások alapján azonban kár lenne azzal a gondolattal kacérkodni, hogy lám, a bölcs, az élettől elszakadóban levő s épp ezért már a maradéktalan őszinteség luxusát is vállalni tudó Gál László végül rádöbbent, hogy rosszul választott, zsákutcába torkolló eszmékre építette életét és művét egyaránt. Erről szó sincs. Még az *Utolsó füzet* legvégén, a definitív elhallgatás pillanata előtt is így összegez egy töredékben: „tudom tévedtem az út hibátlan / akarja fejem nem bírja lábam / de az út hibátlan". Nyilvánvaló tehát, hogy a nemlét felé zuhanó versek mély, csaknem parttalan pesszimizmusát nem az objektíve adott eszmékben való csalódása táplálta, hanem az a nehezen ellensúlyozható, Gál László számára pedig éppenséggel áthidalhatatlan kontroverzia, amely a mindenségáhítatú lélek és a határok közé szorított, pusztulását el nem kerülhető test között feszül. Létünk végpontja felé közeledve ez a kontroverzia természetesen gyorsuló ütemben növekszik. A test egyre több apró jellel figyelmeztet a maga végességére, ezeket a csúfolódó jeleket azonban a lélek, ha még mindig szomjazó és be nem telt, kényszerítő erejű kihívásnak fogja fel. S pontosan erről van szó Gál László esetében is. Szembefordult, ár ellen úszott, de mivel ő maga tudta legjobban, hogy a felülkerekedésre nincs reális esélye, lélektanilag nagyon is érthető módon a teljes sötétséget, a nemlétet kezdte szólongatni, abban a metafizikai reményben, hogy ily módon talán semlegesítheti a megnevezettek hatalmát. Ha tehát a végső számadás verseiben már-már szenvtelen hangon summázza tapasztalatait, ismételten a nullapontnál állapodva meg, akkor ebben korántsem valamiféle takargatni való öregkori fegyverletétel tüneteit kell látnunk, ellenkezőleg, a minden valós támpont nélkül maradt lélek tiltakozó fájdalmának egyedül lehetséges lenyomatait. Ha kapitulációról lenne szó, ezek a versek sohasem születtek volna meg.

Innen szemlélődve azt is mondhatnánk akár, hogy Gál László öre kori líráját egyfajta *biológiai tragikum* határozza meg és hatja Nem vitás, hogy a *Sziklaévek*et már ez is messze kiemelné költészet

NAGY MŰVEK

Méretüknél fogva szokatlanul nagy műalkotások lesznek láthatók. A kiállítás a képtár tulajdonában lévő azon műveket mutatja be, amelyek kvalitásos művészektől származnak, és amelyeket ritkábban van alkalmunk bemutatni más módon, mert akkora helyet foglalnak el. A kiállításban szereplő művek alkotói többek között Lossonczy Tamás, Konkoly Gyula, Szilárdi Béla, Ardai Ildikó, Szurcsik József és más kiváló művészek. A kiállítás egyfajta rekordkísérlet. A méret és a minőség holtversenyben van.

BIG WORKS

képek:
Konkoly Gyula: Telefon, 1968
Szilárdi Béla: Szék, 2007

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

H-9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. Pf. 71.
Tel.: (36) 94/508 800 Fax: 94/314 096
E-mail: keptar@int.szombathely.hu
www.szombathely.hu/keptar

A kiállítás megtekinthető 2007. július 10–29. között

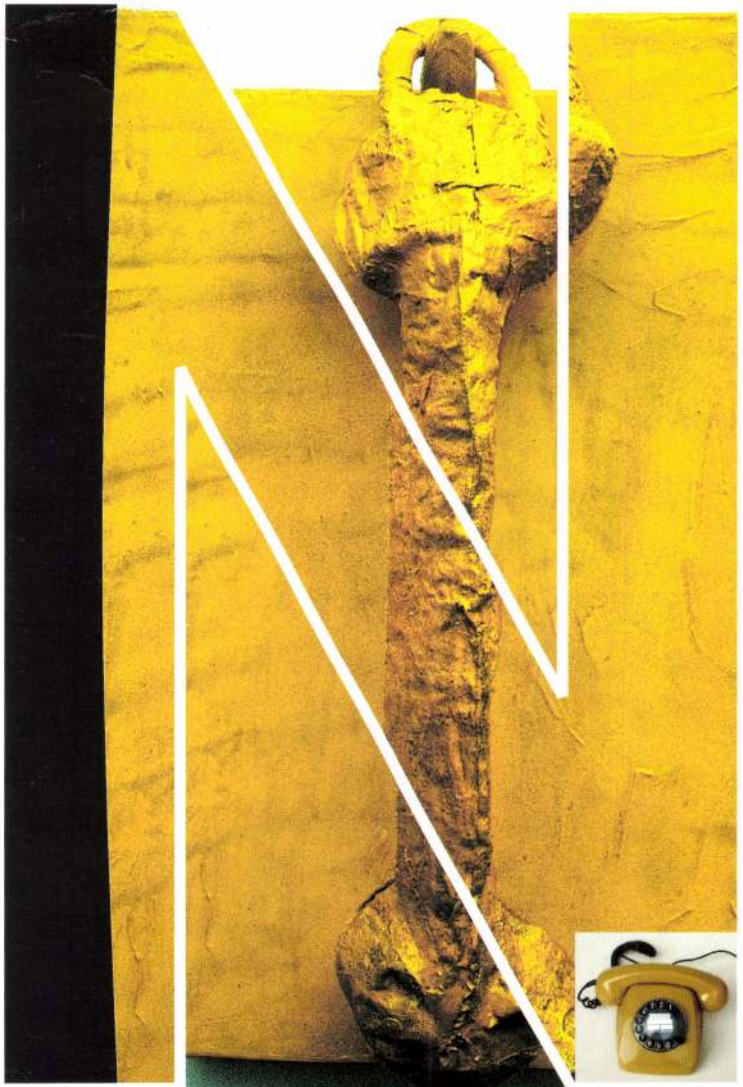

AGY MŰVEK

BIG WORKS

2007. JÚLIUS 10–29.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

KONOK TAMÁS

2005. május 11 – június 3.

Festmények, kollázsok

Megnyitó: 2005. május 11-én, szerdán 18 órakor
Megnyitja: Beke László művészettörténész

Konok Tamás – Synthese; 1991; akril, fa; 37×32 cm

Budapest II. – Művészek a II. kerületben

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

NYITVA TARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

Konok Tamás

Festőművész 1930. január 9-én született Budapesten. A gimnáziumi tanulmányaival párhuzamosan a zeneművészeti konzervatóriumot is látogatta, majd 1948-tól a Képzőművészeti Főiskolán Bernáth Aurél növendéke, ahol 1953-ban szerez diplomát. 1955-ben a fiatal művészek díját, majd 1957-ben Derkovits-ösztöndíjat nyer. 1959-ben Párizsban letelepszik. 1963–1964-ben a Hartford Alapítvány ösztöndíjával az USA-ban dolgozik. Műveiből több száz önálló kiállítást rendeztek többek között az amszterdami Stedelijk Múzeumban, Párizsban, Zürichben, Németországban, Olaszországban és az USAban. A 60–80-as években részt vesz a „Réalités Nouvelles" párizsi kiállításain, a baseli és düsseldorfi „Art Expo-kon".
Budapesten először 1981-ben a Szépművészeti Múzeumban, 1995-ben pedig a Ludwig Múzeumban volt retrospektív kiállítása. Művei európai és amerikai múzeumokban és magángyűjteményekben találhatók.

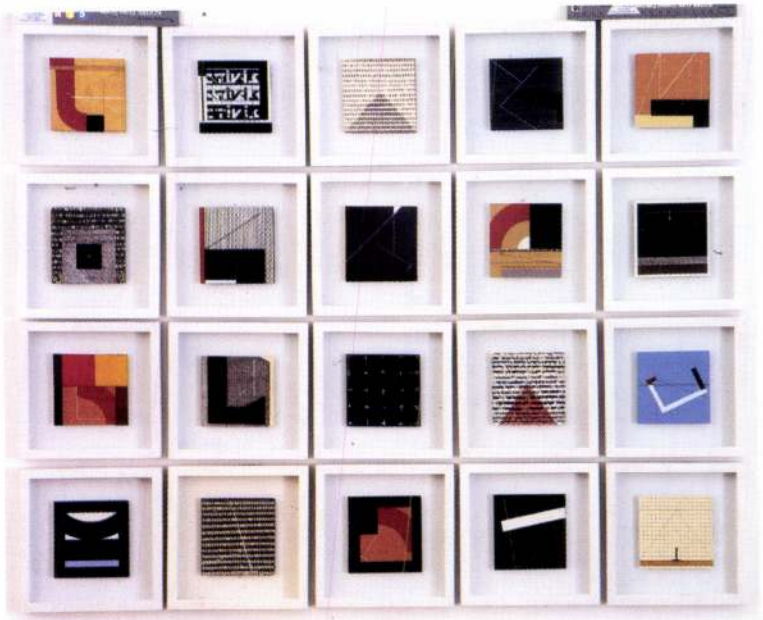

Konok Tamás – Mikroludíumok; 1994–1999; vegyes technika/fa; 68×85 cm

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 6925

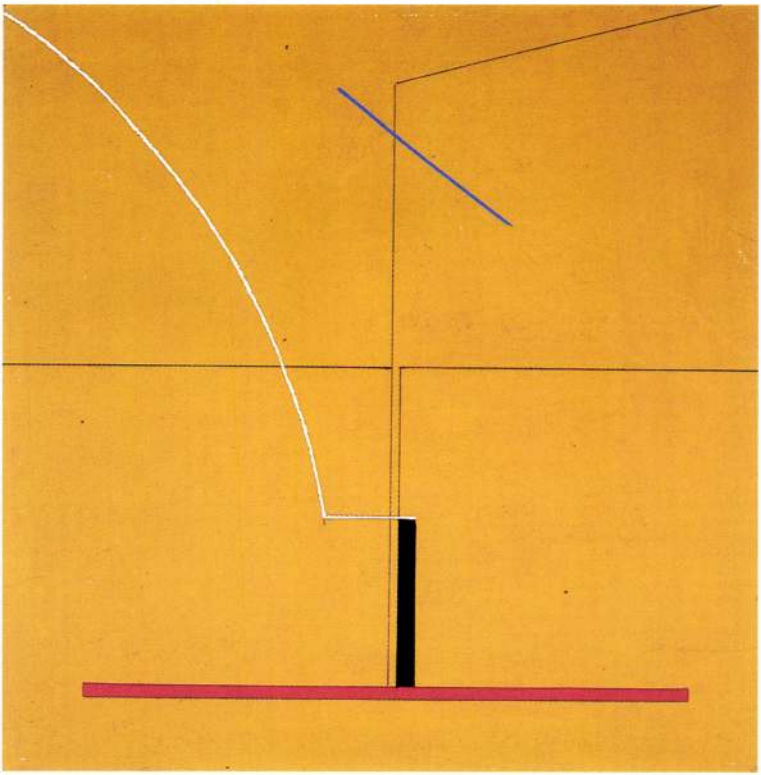

Konok Tamás – Synthese; 1997; akril, fa; 32×32 cm

Címzetes egyetemi tanár. 1987-ben, művészeti tevékenysége elismeréséül a Francia Köztársaság elnökétől a „Nemzeti Érdemrend Lovagrendjét" kapta. 1988-ban Kossuth-díjat kapott. A Széchényi Művészeti Akadémia tagja.

Művészetét a tiszta rend jellemzi, keresése az abszolútnak Képeiben megjelenő vékonytestű vonalarchitektúra egyben a zeneiség dinamikájára és az elvont anyagtalanság illanó mozgásaira utal, amelyet Konok a „gondolatmenet harmóniájának" nevez. Érzékeny színfelületekkel és szimmetriarendekkel új térszemléletet, úgynevezett „transzcendens geometriát" teremtett.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

NYITVA TARTÁS: keddtől-péntekig 13-18 óráig; szombaton 10-14 óráig

Konok Tamás – Megfordult világ; 1981; kollázs; 70×50 cm

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma,
Nemzeti Kulturális Alapprogram,
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

KONKOLY SUGÁR JÓZSEF

141 Noémi bronz 100.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1934

ller (Kniller).
8-án. † Twickenhamban 1723
er 7-én.

, áll, kissé balrafordult. Jobb
l a dombormüves kőkorlátra
jának fürtjei vállaira omlanak,
arna, arcza beretvált. Fehér
bátja bő ujjú, ingének korczba
ál szűk. Balról a szabadba
erül el. Az égbolt felhős.

2 cm. — Lelt. sz. 1332. — Véte-
t D. Colnaghitól 1467·60 K-án
95 junius 4-én (138–95). — Az
9–95 és az 1895 november 28-iki
. — Az elszámolást elfogadta az
635–900) és az 1901 augusztus
–901).
ó adatok:
901, 1904: VII. 1332. *G. Knel-*

umban. 1906: Cab. O. 778. *Sir*
06: Cab. O. 778. *Sir G. Kneller:*
Cab. O. 778. *Sir G. Kneller:*
Cecil.
istr. 24. l. — Verzeichniss Nº 228.

atalogusban az »1322« leltári

III
84 (1332)
622 (263).

84

FR

BUDAPEST Kőtő-utcai Kriszt-ház.
Das »Krisztháus« in der Kőtőgasse.
La maison »Kriszt« dans la rue Kőtő.
The »Krisztháus« in the Kőtő street.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
Landeskommission der Baudenkmäler. – Commission monuments historiques. – Commission of artistic monument.
Hornyánszky Viktor R.-T., Budapest.

BUDAPEST 13 OKT 1934 BUDAPEST 1934 OKT -5 3

Wappagos

Konkoly Sugár József
gyógyszerünvegyünek

Budapest 6

Elköltözött. Parti.

T.C. Kérem, hogy nb.
eletrajzi adatait az idén
arácsonykor megjelenő Gyó
ő Andor-féle művészlexikon
an való felhasználás célj
él sürgősen beküldeni szi
eskedjék.
Kiváló tisztelettel :
udessa
Dr. Szentiványi Gyula
VI. Aréna-ut 41.

Budapest 933 II. ker.

Kegyelmes Uzam!

Mélyen tisztelt sorai szerint Szfektélva kozlom Onnel: szolgálatot nem tehultam, semmiféle művészeti iskolába nem jártam; azonban a művészet, ugymint szolgálatot is festészet mindig érdekelt. Már 1904-ben Münchenben éltem, kesebb Drezda, Düsseldorf, Paris. Berlin.

Magamról: Puszta Fakorun (Jász nagy Kun Szolnok, m.) születtem 1887 január 23-án.

Leírok néhány plakettemet, természetesen sokkal többet mintáztam, de gondolom hogy még ez is sok lesz Kegyelmes Uramnak.

1. 10 x 15 cm. téglány idősb hölgy elörenező feje portrát 3 drb öntbronz mesterjel balra. 2. 10 x 15 cm téglány idősb elörenező férfifej portrát 3 drb. öntbronz m. j. bal 3. 15½ x 17½ Jobbranező fiatalleánykafej. portrát 1 drb. bronz önt. m. j. bal. 4. 20 cm átm. kerek jobbranező

hölgy feje portrát 1 drb. öut bronz m. j. bal
5. 15 x 21½ téglány elörenező idösebb férfi fej portrát
gyps. m. j. jobbro. 6. 15½ x 11½ ovál jobbranéz
hány kefej 1 drb. öut bronz m. j. bal. 7. 13 cm.
átmérőjü kerek balranéző fuccsko fej portrát
2 drb. öut bronz m. j. jobb. 8. 14 cm. átm. kerek
jobbranéző férfifej portrát 2 öut bronz m. j. bal.
9. 16 x 13 téglány elörenező férfifej portát 1 drb öut
bronz. m. j. jobb. 10. 21 x 17 ovál jobbranéző
hölgy feje portrát 1 drb márvány 2 öut bronz
m. j. jobb 11. 21 x 16 ovál jobbranéző hölgy feje
portrátt „Klára" feldrással 1 drb öut bronz m. j. alul.
12. 19 cm átm. kerek balranéző férfifej portrát
3 drb. öut bronz m. j. bal. 13. 10 x 20 téglány
elörenező férfifej. portrát 2 drb. öut bronz m. j. jobb
14. 20 cm. átmérőtü balranéző férfifej portrát 1
drb. öut bronz mest. jel jobb. 15. 20 cm átm.
kerek jobbranéző hölgy feje portrát 1 drb öut.
bronz m. j. bal 16. 21 cm átm. kerek balranéző
férfifej portrát 1 drb. öut bronz m. j. jobb.
17. 17 x 14 téglány jobbranéző férfifej portrát
1 drb. öut bronz m. jel bal. 18. 14 cm. átm. kerek
jobbranéző hány fej portrát gyps. m. jel. bal

19. 12½ cm. átm kerek előrenéző ~~leány fej~~ fej
portrát 4 Drb. önt bronz leányka mellkép
mester jel bal.

20. 9½ cm átm kerek előrenéző nő feje
portrát 1 Drb. önt bronz. m. jel bal.

Két utóbbi a téli tárlaton kiállított
két plakattem.

Remélve hogy Kegyelmes uram
kívánságának eleget tettem s egyben
nagyon kössön kitüntetését

Tisztelettel

Konkoly Sergős Jenő

Konkoly Sugár József

nobrass és festő

meghívó

Konkoly-Thege György kiállításai - 1998 június 5 - július 1

- Hotel Korona
  megnyitó 17 órakor.

- Kossuth Klub - „Gondolapjaim"
  megnyitó 18 órakor [M.A.M.I. - Soma koncert]

Ingyenes Reklámlevelezőlap · Budapest · © 1998 · Minden Jog Fenntartva · Tel.: 266-03-28
Kereskedelmi Forgalomba Nem Hozható · Free Advertising Postcard · Sale Prohibited · #457

Konkoly-Thege Klára: Díszletterv
Weber: A bűvös vadász c. operájához

MOZGÓ VILÁG, 1502 BUDAPEST PF. 205

Konkoly-Thege Klára: Díszletterv
Weber: A bűvös vadász c. operájához

MOZGÓ VILÁG, 1502 BUDAPEST PF. 205

KONODY, *Pauline*, magyarszármazású angol akvarell tájképfestő Londonban. Autodidakta, aki főleg angol és japán mesterek nyomdokain halad. 1923 óta gyakran állít ki Londonban, hol 1926. a Brock Street Art Galleryben gyüjt. kiállítása is volt.

E.g.I.578d

1103.

Girolamo da Santa Croce (~~[illegible]~~ modorn.

Velencei, festő a XV. századból

~~[illegible]~~ Trónoló Madonna:

A trónuson ülő

gyermek Jézust fogja, k

fehér kendőt, kék palás

~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

és a felhők közt két a

oldalon fák vannak és

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Fa ~~[illegible]~~, m

~~[illegible]~~ Ara 53

Vetetetett 189

Lsha. 11

21

$\frac{900}{44.6} + \frac{300}{44.8}$

401.40
134.40
535.80

16

KONKOLY Gyula

Nem politika: zene

Beszélgetés Fischer Iványal

Neve a magyar közönség számára egybeforrt a nyolcvanas évek elején megalakult Fesztiválzenekaréval. Lehet, hogy a negyvenéves karmester ismét „főszerepre" készül a hazai zenei életben.

— Ön élete tekintélyes részét külföldön töltötte. Külföldön járt főiskolára, munkája is többnyire idegen országokba vezérelte. Miért alakult így a sorsa?

— Tizenkilenc éves koromban mentem először külföldre, tanulni. Akkoriban nagyon érdekelt a régi — reneszánsz és barokk — zene, s ezt Magyarországon nem tanították. Volt egy ilyen kurzus a bécsi főiskolán. Ahogy odakerültem, megismerkedtem az ottani karmesterosztállyal — oda járt a testvérem is —, és rögtön kiderült, hogy az a legvonzóbb kurzus a főiskolán. Ezért mind a két tanfolyamot elvégeztem: a régi zeneit és a karmesterképzőt is. De az, hogy gimnazista koromban Magyarországon voltam, végül is meghatározta az identitásomat.

— Ez csupán a döntésen állott? Bécsben tanulni akkoriban egyáltalán nem volt magától értetődő dolog, ma sem gyakori.

— Arra való hivatkozással, hogy régi zenei tanszék nincs Magyarországon, a minisztériumtól kellett engedélyt kérnem, hogy külföldön tanulhassak, és ezt megkaptam. Egy kis magyar kolónia volt a bécsi főiskolán, legtöbben közülünk olyan dolgokkal foglalkoztak, amit nem tanítottak Magyarországon. Együtt laktunk a kollégiumban, körülbelül tízen. Pénzünk nem volt — a szülők nem tudtak minket Magyarországról segíteni —, ösztöndíj is csak nagyon ritkán, kivételes esetben fordult elő. De nagyon romantikus és kedélyes volt ott, a nagyon nemzetközi hangulatú kollégiumban, ahol Ázsiából, Amerikából, Európából, mindenhonnan jöttek zenét tanulni. Általában karácsonykor, nyáron is csak rövidebb időkre jöttem haza. De soha nem szakadt meg Magyarországgal a kapcsolatom, mert valahogy mindig úgy éreztem magam, mint egy kollégiumban lakó külföldi, aki tulajdonképpen Pesten van otthon. Aztán úgy alakult, hogy tovább tanultam Salzburgban egy-két évig. Utána elkezdtem dolgozni, és ez a munka nagyon nemzetközi volt. De mindig hazajártam, és ezért nagyon nehezen tudtam válaszolni azokra a kérdésekre, hogy én tulajdonképpen Magyarországon élek-e vagy külföldön.

— Azért én is megkérdezem: Magyarországon él vagy külföldön?

— Van egy otthonom Amsterdamban, és egy másik Csobánkán. Ha itt van dolgom, itt vagyok, ha ott van dolgom, ott vagyok. És persze nagyon sokat kell utazgatnom mindenfelé. De már húsz év alatt megszoktam ezt az életformát. Én koncertekkel kezdtem a karmesterséget, nem pedig állandó állásban egy operaházban; ez rögtön utazgatásokkal járt. Főleg hetvenöttől nyolcvankettőig nagyon sokat utaztam, évi ötven-hatvan koncertet, gyakorlatilag Európa szinte összes országába, Amerikába is. Nyolcvankettő-nyolcvanhárom körül történt a nagy változás, amikor úgy éreztem, ez a sok utazás már nem vezet semmire. Sokkal inkább az érdekelt, hogy egy társulatot magam formáljak. Akkor elvállaltam a Kent Opera zeneigazgatói állását Angliában, és ugyanakkor kezdtem bele a Fesztiválzenekar szervezésébe Pesten. A Kent Opera nagyon érdekes, rokonszenves fiatal társulat volt, nagyon sajnálatos, hogy nyolcvankilencben megszűnt, szubvenciókhiány miatt. A Fesztiválzenekar történetét pedig itt jobban ismerik.

— Kérem, azért idézze fel a Fesztiválzenekar megalakulása körüli viharokat. Még ma is az a benyomásom, hogy akkoriban az a kulturális tett politikai tettnek minősült. Talán a szokatlansága miatt, talán állóvízbe dobott kő volt...

— A magyar zenekarokkal sokat dolgoztam a hetvenes évek közepétől, és nagyon jó személyes kapcsolatom alakult ki rengeteg magyar muzsikussal. Akkor fogalmazódott meg bennem, hogy talán több van ezekben az emberekben, mint amennyire a zenekarokon belül lehetőségük van. És, hogy érdemes volna — zenei szempontból is érdemes — egy új alkalmi zenekart alakítani. Amikor megvalósult — nyolcvanháromban —, valóban voltak viták, viharok, de engem sokkal inkább lekötött a Fesztiválzenekar zenei munkája. A Kent Opera mellett talán ez volt a legizgalmasabb dolog, ami velem a nyolcvanas évek folyamán történt. A Fesztiválzenekarral más hangulatban, egészen más módszerrel, egész más emberi kapcsolatok hátterében dolgoztam, mint általában az összes többi zenekarral, ahová eljutottam. Ha megérkeztem más zenekarokhoz, akkor kész képességű és kész profilú társulattal kellett csak a heti műsort előkészítenem, a Fesztiválzenekar és a Kent Opera esetében azonban másról volt szó: egy társulat, egy újfajta művészi közeg kitalálásáról és formálásáról.

— Úgy tudom, fölmerült, hogy kellene a fővárosnak egy zenekar, és ennek ön lenne a vezetője. Nem tart tőle, hogy egy új zenekar szervezése ismét politikai kérdéssé válik?

— Azt hiszem, a politika szerepe itt teljesen mellékes. A tervet most bírálják el, és ősszel alighanem kiderül, hogy a közgyűlés megszavazza-e. Amennyiben a terv megvalósul, nagyon megtisztelő feladatnak tekinteném. A legfontosabbnak azt tartanám, hogy a budapesti koncertélet megint burjánzó, érdekes, izgalmas legyen, olyan, ahová csődül a közönség. Én továbbra is hajlandó vagyok ezért komoly áldozatokat hozni és nagyon komoly szerződésekről lemondani. Itt negyven éve nem épült koncertterem, vidéken lehetetlen állapotok vannak, csökken a koncerthallgatók száma, kiáramlanak külföldre a legtehetségesebb zenészek — hogy csak a legveszélyesebb tendenciákat említsem. Semmi kétségem nincs afelől, hogy a gazdasági élet fel fog lendülni, hogy az ország és főváros hangulata sokkal jobb lesz egy-két év múlva. S mivel a zenei tehetségek megvannak, és a főváros szellemi kapacitása nagyon magas, nincs akadálya annak, hogy itt nagyon virágzó hangversenyélet legyen. Hajlandó vagyok tűzön-vízen át harcolni hogy ez megvalósuljon. A pillanatnyi helyzetben szükség van friss szellőre ahhoz, hogy újra elindulhasson valami, és hogy Budapest újra európai zenei centrummá váljon.

— És erre a magyar közönség is megvan? Igénye, érdeklődése?

— A szellemi kapacitása megvan, a műveltségi szintje is megvan, a zenei vénája is. Talán az érdeklődése csökkent az utóbbi években. Ezt a súlyos mulasztást kell nekünk helyrehoznunk.

Kolossa Katalin

Lévai Jenő rajzai

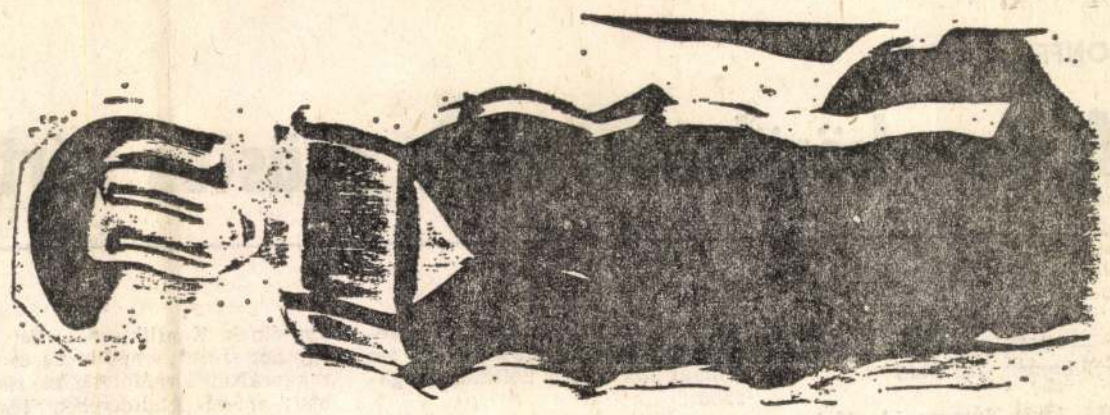

Képzőművészet

FRANK JÁNOS:

Október 22.

1991. október 22-én, a forradalom évfordulójának előestéjén, *Konkoly Gyula* rekapitulálta, újra építette, újra előadta a *Vérző Emlékmű* című *environment*jét, környezeti szobrát, melynek ősbemutatóját — a Prága elestét követő évben — 1969. *október 24-ére* időzítve az *Iparterv II.* kiállításán tartották. Most a *Fészek Galéria* közepén boncasztalra fektetett, embernagyságú, emberformát sejtető, hófehér gézbe csavart, mintegy mumifikált alak. Nézzük, egy ideig semmi sem történik. Egyszerre a friss tetem átvérzik a mullpólyán, sokasodnak, terjednek a piros foltok, aztán lassan, majd egyre szaporábban csöpög a vér a fölre tett lapos kádba. Már nem titok a művész leleménye: a mártír teste helyett jégtáblákat, vattát és piros festéket ('69-ben hipermangánt) rejtett a gyolcsba. A szobahőfokon egy halmazállapot-váltás, az olvadó jég tett csodát, és szabta meg a cselekmény ütemét. Nincs mit megfejteni, ez a szobor nyílt allegória, horrornak áttételesebb ugyan, de horror. És valóság.

A legutóbb (ÉS, '91. október 18.) Konkoly Ernst Múzeum-beli újabb műveiről írtam, de a Fészeké egy másik tárlat, alcíme a *Jelek a hatvanas évekből II.* A művész két évtizednyi külföldi élete után akar újra bemutatkozni idehaza a fiataloknak. S az idősebbek emlékezetét felfrissíteni.

A *Kiszolgáltatott víz (1970)* talán férfi és nő figuráját jelképező, tepsi-szarkofágba fektetett, két, jókora, vízzel töltött nejlontömlő. Csakúgy ingerli a kiállításlátogató agresszivitását, hogy átszúrja a műanyag epidermiszt, vagy égő csikket nyomjon el rajta. Senki sem huligánkodott; a szobrász főtétele potenciális maradt.

Megidézte Konkoly a *Bak Imré*vel együtt, 1970-ben rendezett *Fényes Adolf*-termi kiállítását is. (Akkor sem hiányzott a botrány: reggel engedélyezte a zsűri, délben betiltották, délután a meghívott tömeg hiába toporgott az udvaron, váratlanul visszaszívták a tiltást, diadalmas megnyitót tartottunk.) A Fényes termének ablakát, mely kilátást nyitott a kilátástalanságra, a szürke Rákóczi útra, csak fényképen lehetett elhozni a Fészekbe, persze, de a *Kalodát* újra építette a festő. Deszkafalon három-három lyuk, a fölsőn bedughatod a fejed, a két alsón benyúlhatsz. Az első stáción két üveg Nagyburgundi, talpas poharak — ihatsz belőle —, a másodikon só és kenyér, a harmadikban szemből semmi, illetve két oldalt, két rövid, feszes Konkoly-maxima szövege. *A Feketeség Kifejezését* én sem ismertem, mivel ősét 1970-ben, a viszonylagos művészeti szabadság hazájában, Lengyelországban — Lodzban — valósította meg először a kiállító. Keskeny nyíláson belépünk egy fekete falú, fekete mennyezetes kamrába, onnan fekete, vaksötét folyosón kell végigmenni. Nyolc méter hosszan. Még az alagútunk végét sem látjuk, mert sűrű szövésű, fekete függöny rekeszti a kijáratot.

Az Ernstben tehát, a neo-neo-impresszionizmusával villogó Konkolynak a Fészekben ez az environment és konceptuális művészet egészíti ki, tetőzi eklektikáját, igaz itt bő két évtizedre visszatekintve. De ha kiszállok az időgépből, körülnézek, és történetesen nem tudnám, hogy ezek a festő régi munkái, azt mondanám: íme a legújabb, az ezredvégi művészet, amelyet tengerentúlról, tengeren innen hoztak látókörünk tágítására.

Művészettörténet ez, de mégsem. Mert nem lett kötelező olvasmány a hatvanas évek magyar *Sturm und Drang*ja.

Basszuskulcs

WILHEIM ANDRÁS:

Tarkovszkij-emlékverseny, Kurtág-bemutatóval

Az októberben, Bécsben megrendezett Andrej Tarkovszkij-fesztivált Claudio Abbado kezdeményezte. Bemutatták Tarkovszkij összes filmjét (szinkronizált változatban és eredeti hanggal), az Operában játszották egyetlen opera-rendezését, a Borisz Godunovot, képzőművészeti és dokumentációs kiállítások láthatók. Ennek a fesztiválnak a keretében került sor október 27-én, a Musikvereinsaalban arra a hangversenyre, amelynek műsorán négy olyan kompozíció szerepelt, melyeket szerzők Tarkovszkij emlékének ajánlottak, vagy — mint a koncert alcíme mondja: az ő filmjei inspiráltak. A négy mű közül kettő, Beat Furrer és Wolfgang Rihm darabja, inkább csak arról ad képet a hallgató számára, hogy merrefelé tart a mai európai zeneszerzés átlagának főiránya — igaz: nagyon magas mesterségbeli biztonsággal. A szélsőségek kerülése, óvatos tartózkodás mindenfajta kockázattól, jól áttekinthető szerkezet, a lehetséges szintézis keresése: ezek és hasonlók lehetnek a vezérszavai a posztromantika és posztmodern utáni korszak értelmezéskísérletének. Luigi Nono kompozíciója *(No hay caminos hay que caminar...)* a nemrégiben elhunyt mester utolsó korszakának egyik reprezentatív alkotása: a többfelé osztott nagyzenekar adottságaira alkalmazza azokat a tapasztalatait, amelyeket az élőelektronika használata révén szerzett s kamaraművek sorában alkalmazott már: a hangzások transzformációja és a térbeli helyzetük változtatása a darab két legfontosabb kompozíciós eszköze.

Az est negyedik darabja Kurtág György új művének ősbemutatója volt. A *What is the word* című kompozíció Samuel Beckett utolsó írásának felhasználásával készült — első változatában énekhangra és zongorára (felirata szerint: *Siklós István tolmácsolásában Beckett Sámuel üzeni Monyók Ildikóval:*). A mű most előadott formájában az eredeti apparátus öt énekes szólistával és kamarazenekarral egészült ki, a zenei anyaghoz pedig elő- és utójáték tartozik — megváltoztatva ezzel természetesen a kompozíció dimenzióit s egész dramaturgiáját.

Az imént emlegetett „biztonsági zeneszerzéssel" szemben Kurtág kiélezetten szélsőséges szituációban jelöli ki darabjának mozgásterét. Az énekszólam az éneklés és a recitáció közötti hangütést kívánja meg, érzékelhető és követhető *konkrét* hangmagasságokkal (nem úgy, mint Schönberg énekbeszéd-szólamai), de nem énekelt, hanem beszélt, üvöltött-sikoltott, suttogott hangon. A pianínó szólama szinte mindvégig uniszónó halad az énekkel (csak néhány szakaszában lesz többszólamú, de többnyire ott is megőrizve homofóniáját); mintha egyik a másiknak árnyéka lenne, de nem eldönthetően, hogy melyik irányítja s melyik követi a másikat. A szöveg drámája az énekszólamban zajlik, de keretét, formáját, irányát a zenei történésben érzékeljük; alapelemek sorolódnak egymás mellé, mintha zenében ismételnék meg a szövegkezdet kérdését: „mi is a szó": mi is a zene? S a zenei formálás talán legnagyobb paradoxona és csodája, hogy a legtöredékesebb zenei anyag is, az első pillanatban érzékelhetetlen rendben egymásra következő motívumok, zenei „szótöredékek," mondatforgácsok, kötőszavak és ragok is egységes zenei folyamattá rendeződhetnek — megőrizve és megszüntetve Beckett kései szövegeinek nagy paradoxonát: a végletes redukció után végül maga a szöveg is zeneként jelenik meg a hallgató, az olvasó tudatában. Kurtág zenéje nem a Beckett-szöveg „megzenésítése" a szó hagyományos értelmében; sokkal inkább sajátos olvasata, interpretációja egy másik művészet másfajta közegében. Ezért lehetséges, hogy az ő alapelemei között a közvetlen idézet is helyet kaphatott: a szöveg legfájdalmasabb, legközvetlenebb mondatához Bartók Hegedűversenyének lassú tételéből veszi hangjait; fölvetve azt a kérdést is, hogy idézet-e még az idő művészetében, a zenében az, ha egy dallamnak csak a hangjait, a vonalát idézzük fel, s nem a ritmusát, lüktetését is? S persze, mivel e Bartók-dallam ritmusával együtt él bennünk, hangjait az eredeti ritmusban várjuk — s mivel itt nem úgy követik egymást, ebben az idézetben érhetjük tetten Kurtág művének talán legfontosabb formálóelvét: folyamatosságot létrehozni a mérhető, a számlálható, a kalkulálható időn kívül.

A mű zenekari változata az előadás terét is bevonja a kompozíció alapelemei közé: itt is, mint Kurtág legutóbbi kompozícióiban, az előadóegyüttes különböző csoportjai a terem különböző pontjain helyezkednek el. A térbeliség azonban ebben a darabban valóban különleges akusztikus érzeteket kelt: nemcsak az egyes csoportok távolsága, a hozzánk érkező hangok iránya számít, hanem leginkább az, hogy uniszónó hangokat hallunk, s így minden egyes hangmegszólalás más és más térbeli helyzetet definiál. Ha e hangokat — Cage terminológiáját segítségül véve — preparált hangoknak foguk fel, a preparáció egyik eszköze maga a tér. Ahhoz azonban, hogy ez a hangzási élmény a maga teljességében jelenhessen meg, olyan ideális előadást kellene elképzelnünk, ami talán már a lehetőségek határán is kívülre esik... Lehet, hogy e darab ismeretében arra a kérdésre is választ kellene keresnünk, hogy mi is hát az előadás?

Az ősbemutatón a kompozíciót Monyók Ildikó énekelte, akinek a számára a mű első változata készült: fantasztikus intenzitással, a kifejezés gazdagságával, megrendítően. A darabot e formájában irányító jelentőségű pianínószólamot Kurtág György játszotta. Az Anton Webern-együttest Claudio Abbado vezényelte — láthatóan nehezen barátkozva és birkózva a másodkarmester szereppel, s ez mindannyiunk kárára nem inspirálta arra sem, hogy számot vessen a feladat igazi dimenzióval: s kísérletet tegyen arra, hogy a mélységet is feltárja, ne csak a felszínt igyekezzék elsimítani.

SIMONFFY ANDRÁS:

„A vers körülvesz, mint ezüstös vért"

— Gérecz Attila, a költő — 1956 mártírja (Stádium könyvek, 195 old.)

(1954. Idyll Numero 1.) Matekóráról a pedellus — volt még ilyes — kiszólítja a Nép Ellenségének Fiát a folyosóra. Ott két komor arcú tanerő vár rá, egyikük ráadásul igazgatónak hevenyészett helyettese. A pedellus fenyegetőleg — marad. Csend. Légy ablaküvegnek koppanik. Delikvens méregetve. Delikvens hátán (még e sorok írása közben is, harminchét év múltán) végigborzong a testetlen félelem: mit vétett már megint puszta *létezésével?* Örökös bűnbaksága sérti, de nem ismer(het) más emberi állapotot. Ő dobja be az ablaküvegeket, ő kezdeményez minden verekedést, ő „fecseg túl sokat, ahelyett, hogy tartaná a száját". Mert kussnak, annak lennie kell. Annak kell lennie. Delikvens vár. Gyűlöli militarista tanerőit. Ám ezek itt most váratlanul negédesre igazítják ajkukat. „Tudsz te komoly is lenni, ha kell, igaz?" „Édesapád (a Nép Ellensége?!) bizonyára nagyon örül a kedvező fordulatnak." „Felelősségteljes feladat vár rád." „Társaid téged fognak demokratikusan megválasztani csapattanácselnöknek." "Ne izgulj, majd mi megmondjuk, mit kell mondanod, csinálnod." „Három stráf az úttörőingeden, az már nem semmi, igaz?"

Így érkezett el a Krisztina téri általános iskola 7/a osztályába Nagy Imre első miniszterelnökségének szellőcskéje. (Miért éppen én? Titok. Járt abba az osztályba leendő Kossuth-díjas, sőt, ma hivatalában levő külügyminiszter is.)

(Idyll Numero 2.) Kicsinyég — nagyonág? — elhanyagolt park, néhai rendezettségét ímmel-ámmal szelidítik vissza elképzelt törvényei közé. Szökőkútja szomjan halt, égre törő s visszaomló vize híján maga a hiány, gazverte medence, kiszáradt öl. Ám a bokrok izzanak a napfényben, árnyékuk alatt költők hevernek. Verseiket, műfordításaikat olvassák fel egymásnak. Béri Géza szigorú, lényegre hasító kritikákat lövell, Tollas Tibor elemez, Tóth Bálint képzeletben talán az esti vacsoraosztásra készül, s egy borosüveg nyakát becézi mellé, Kárpáti Kamill a napfénybe hunyorít. Törökülése távolinak tetszik. Tűnődő, ám mégis figyelmes. Hevernek ott mások is, barátok, odatévedő hallgatóság, koncentrikus köröket vonva ellazult testtel az éppen beszélő, felolvasó köré. A kéziratlapok luxusa már eleve jelzésértékű: bibliofil! (WC-papírnak is nevezhetnők ízetlenül). Mögöttük a többemeletes Duna-parti kastély a házigazda szigorú etikettjével, amelynek a létszámában túlzottnak tekinthető személyzet tesz eleget. Ám nem szabad csodálkoznunk, mert tegyük csak hozzá gyorsan: itt minden vendégnek lakosztályába viszik a reggelit, ebédet, vacsorát, speciális masszázsszalonok állnak rendelkezésére, sőt, még hordozható árnyékszékeket is rendszeresítettek, hogy ne szennyezzék nagyon a kék Dunát, hiszen ott, lágy hullámaiban rendezik a vadászattal egybekötött nagy átúszóbajnokságokat, amelyeknek örökös bajnoka éppen hősünk lesz — Schirillát is megszégyenítve —, habár nem télvíz idején.

Gérecz Attila volt soproni kadétiskolás, afféle jó családból való úrigyerek ugyan. Ám a népi demokrácia nem tesz kivételt, ki-ki képességei és tudása szerint érvényesülhet, szabad a pálya, nem kisebbit óvás, még *oly* ótvaros seb sem.

Gérecz Attila mindene a sport, az öttusa. Pisztolylövő világbajnokot utasít maga mögé. Sóvár női lelkek utólagos visszaábrándozásai mentén forrósodva elképzelhetjük: úgy ül a lovon, mintha karcsú testével hozzánőtt volna kentauros igyekezetében.

Mindeközben hobbija a vasesztergályozás. A dolgozó népet dolgozó népként szolgálja. (Ám ne feledjük: válságos perceiben az imperialista Churchill is maga malterozott falat birtokai köré.) Hősünk — képzelhető — bálványa volt/lehetett veszni vágyó szűzességének is. Lehetne tabu a téma, ám ő maga szól erről a költészet magasából:

„Ruhád majd lassan nászra oldozod,
s öledre kúsznak bíbor csóknyomok,
s a föld, mert szűzi véred áldozod,
kigyúlt, pogány oltárrá változott,
felizzó, rőt parázzsá festve meg
ringó öledre kulcsolt testemet."

De ott, annak az eleddig meg nem nevezett alkotóházi parknak bokros füvén még senki sem sejti, hogy Gérecz Attila költő is. Most lép elő! Hogy ő is... Igen, verset írt, felolvashatná, talán lenne ezzel ő is befogadható a megszólalásra érdemesek szigorú körébe. Az indulás bátorsága meglepő. Huszonöt éves sincs még (majd ősszel, Skorpiónak jegyében), mögötte a nagyúri lakban volt államfők, grófok, iparmágnások diszkrét bája. S ő itt, ebben a környezetben kivonja meztelen kardját, s rohamra indul a Parnasszusra. S már mondja is:

Így bocskorosan

Így bocskorosan ugye megnevettek,
hogy márványt törni hegynek indulok?
A számon pimasz mosolygás a jelszó,
füttyöm csibészes: én is feljutok!
Nincs tömött zsákom s hegymászó botom!

segítő kezet tán egy társ sem ad,
de vihart-oldó déli szél kölyök-
fejemre borzol lágy barackokat!
S a hegytetőn majd mindent mezt lehántva,

én is kacagva szélnek öltözök;
karjukra fűznek mind a fény-
nyalábok,
s eltáncolunk a fejetek fölött!
Így bocskorosan ugye megnevettek,
hogy márványt törni hegynek indulok?
A számon pimasz mosolygás a jelszó,
füttyöm csibészes: én is feljutok!
(Vác, 1954 május)

A park a váci fegyház udvara. A séta merev, néma órája helyett megtűrt heverészés. Így érkezett el a váci fegyházba Nagy Imre első miniszterelnökségének szellőcskéje.

Gérecz Attila akkor már öt éve a fegyház „lakója", 1949-ben, húszévesen tartóztatják le, és ítélik „a népköztársaság nevében" tizenöt évi fegyházra. Három „összeesküvő" társát kivégzik. Vajon mire esküdött össze négy fiatal? Halálos vétkük mi lehetett? Kétkedő szó? Gonosz könyv? Riasztó példa, amit „statuálni kell"?

Húsz és huszonöt között az élet maga, mert az ifjúság lüktet lobogva. Minden vadság, tékozlás, önpusztítás, tajtékzás szeretve megbocsáthatóságának időszaka. Minden, de nem börtöncella, kiszabott séta, zárkattanás, küblidörej; téboly, meghasonlás, beletörődés, lepülés, de nem *ezek* a WC-papírra írt, *megélt* sorok: „Most hunyd le, Kedves, fénymosott szemed, / pilládon bontva színörvényeket." Vagy: „A dal most halkul, kék homályba vész, / de bús visszhanggal egyre visszanéz, / hol hó tükrén az est, a barna fák / árnyékölében úgy karolja át / derengő testes szelíd arányát, / mint álmom fonja rád az éjszakát." Vagy „A nő a tűz elé ül. / Beszélek, s nézem. Lányos orr, / homloka felhős. Majd lekékül / szeméből az első mosoly."

Költői képei végigborzongatnak: „ittas halál", „fehér ökörrel égre fenyeget", „szépen halt virág", „lecsüngő szajhamell: a Hold", „sziromszép meztelenség".

(Szökés Nomero 1.) Folyton szökni akartunk mi, akkori gyerekek a kinti létezésből is. Szökni, de hová? Aknazár ölelte az országot és lehetőségeinket. Intézeti drill fenyegetése, spiclilánc, álomkarbantartó-hálózat. Fejjel is kiemelkedni bűn volt, nem volt rá szentencia sem; még a pártállam legutolsó éveiben is összeférhetetlen deviánsként deklarálódott a *más.* Ahelyett, hogy befogná a száját! A végén még minket hoz nehéz helyzetbe! Örülne, hogy luk van a seggén! Al-koholista! Kaparj inkább, kurta!

Szöktünk hát fantáziánk terelte vágyainkhoz. Emlékszem olasz álmaimra. Már folyékonyan beszéltem a nyelvet, fordítottam tágas világú novellistáit. De még sokáig nem járhattam ott. Álom és valóság: egymásba mosódó csupa tenger, csupa azúrkék, csupa sienai vörös. Fordítottam és ámultam, még némi sajnálatom *is* kísérte őket, olaszokat: hiszen *ezek csak úgy* élnek. Konfliktusaik: két férfi egy nőt szeret; emez biceg és gyerekkorában kicsúfolták az iskolában; amazt lendületében fékezik bigott szülei... De van, mindig van hová szöknie a vágynak is, a szerelemnek is, a tehetségnek is. E *nessun maggior dolore che* nyomorban emlékezni a boldog időkre. S ha nincsenek, ha nem lehettek „boldog idők?"

(Szökés Nomero 2.) Ha Gérecz Attila költészetében alább merülve divatos módszerrel összeszámlálom a leggyakrabban előforduló szavakat, a következő jellemző sorrend rajzolódik elém: ANYA, FÉNY (mosoly), LÁNY, ÖKÖL (rög), VÉR, RONGY, SZENNY (halál).

Sorsának sűrűsödő pillanatai is követik ezt a sort: anyai szeretet, szinte zenei áhítattal megélt szerelmek, szökés a zártságból, szökés az életből.

Daróc a szürkéhez című verse (Gyűjtő, 1956) smasszereihez szól, üzenete azonban éppen mai viták bozontját fésüli szelíd emberséggel és bölcs tűnődéssel *(részletek):* „Én nem utállak — én köszönnék. / Kis tökfilkó vagy, mint a többi, / akiknek, hogy a fém kiváljék, / a salakért kell létrejönni. / S hogy véres pénzért hited adod? / Mihaszna vagy csak; nem bánt senki. / Csak homlokod túl szűkreszabott / a mások sorsát elviselni. / Én köszönnék... s tán elűzné a / sok meleg száj a metsző fagyot, / csak ismernéd el néha-néha / a puszta tényt — hogy ember vagyok."

Saját sorsát döbbenetes tárgyilagossággal látja bele ebbe a kint is, bent is börtöntársadalomba: „Az én sorsom is fájó, dőre; / ha fölizzom, pöröllyel vernek. / Így leszek csikorgó küllője / vérpadra vivő szekereknek."

S a már-már beletörődés: „Fagy jött. A tükör megrepedt s lehullt. / Mosolyszilánkok, tört remény maradt. / Bezárult négy fal, jéghideg lehelet, / s a céljavesztett, szürke évek mellett / elidegenült, szennyes áradat." / *Az idegenné lett élet* /

Hová szökik Gérecz Attila? Tudni vélem, hogy szökik, mert szöknie — mert szökni kell. Az élet él benne, mert az élet — mint tudjuk — élni akar. Innen (sikerrel) még senki nem szökött meg. De Vác azon a nyáron If várához hasonlatos, a megáradt Duna hullámai a börtönépület falát nyaldossák, a nagy folyam felkínálja magát régi bajnokának. Gérecz Attila szétfeszíti a polírterem ablakának rácsait és „kidobtam magam, de a résbe / bennszorult átkozott farom, / s egy percig („mikor vesz már észre?") / lábam úgy járt, mint szélmalom, / de vizet értem és balkézre, / mint uszodában a falon / beütve szoktam verseny közben, / buktam a víz alá puhán." *(Töredék.)*

A túlparton kimászva a gátra, máris rendőrbe fut: „Álltunk szótlan, én meg a rendőr; / egymásra fogott magyarok, / s én néztem az álla hegyét. Belelendül / a váll, hova majd lecsapok. / — Itt térjen a föd fele — mondta lefödve / a lángot. Az ökle kinyúlt."

A Gondviselés vezeti ezt a fiút? Az első rendőr a rendőrállamban: az első ember az embertelenségben. Pedig odalökte neki a hetyke választ: — Vácról szöktem az éjszaka...

Gérecz Attila rögtön kimondja a szentenciát: „...vallja hazának az ember örökre, / hol két ököl összesimult."

Tűnt, kalodába zárt szerelmek és az árulás várja Budapesten. És három év szigorított Márianosztrán.

Karácsonyi énekének (1955, Márianosztra) variáló refrénsorait összeolvasva a vállalt szenvedésig eljutott erős férfi elszántsága, halálfélelem nélküli jelleme tűz ránk: „— hallod, Názáreti? Súlyosak a láncok — Megtörték a vágyak — Vedd el életünket! — Segítsd az anyánkat! — Peregnek az évek... — „Apámat ne engedd!" — Megbocsátunk... — Érted! — Hozzád száll az ének." (Minden sor elé odaolvasandó a hetyke: „— Hallod, Názáreti?")

Ahogy az első, *Az így bocskorosan* hangvételében a petőfis, József Attilá-s fegyelmezett és üledéktelen, szinte látó emberi hang szorított formáló abroncsába, a szigorított börtönben keletkezettekében ez a fájdalmas villoni odaseneki! Mert: „Kong a harang. / És soha be nem reked. / S hogy egyre közelebb kong: ez a rang. / Minden nap temetnek. / A sornak vége soha sincsen."

Gérecz Attila sztahanovista vasesztergályos.

Gérecz Attila, az öttusa-válogatott tagja, olimpikon.

dr. Gérecz Attila címzetes egyetemi tanár.

Gérecz Attila Kossuth-díjas költő.

„S a jövő? — Ne búsulj kölyök! / Fénylik majd minden perc és úgy pereg, / mint Éva játszó ujjai között / a kristályos, forró homokszemek."

(Tankok — T 34) Sztálin: „Északon, úgy hiszem, minden a legnagyobb rendben van. Finnország sok bűnt követett el velünk szemben. Ezért odébb toltuk a határokat, jó messze Leningrádtól. Nos, a Baltikum. Hát ezek igencsak ősi orosz földek. Most minden a miénk újra. Hiánytalanul itt vannak ismét a beloruszok, az ukránok és a moldovánok. (...) Nézzünk csak még körül! A Kuril-szigetek hozzánk tartoznak, Szahalin egész szigete is a miénk. De jó! Port Arthur kikötője is a mi birtokunk, amint a mandzsúriai Dalnij városa és a távol-keleti kínai vasút. Kínában és Mongóliában ugyancsak jól állunk. Ez a határvonal viszont sehogyan sem tetszik nekem!" Sztálin itt a Kaukázustól délre fekvő területre mutatott. *(Kun Miklós történész nyomán.)*

Amikor de Gaulle Moszkvában gratulált Sztálinnak újabb győzelmeihez (éppen Magyarországon húzódott a front), a Generalisszimusz így válaszolt: „Ugyan, néhány város."

Nem sejthette, nem hihette, hogy világhódító birodalmának tankjai éppen itt, ebben a néhány városkában lobbanak majd először lángra, Európa annyiszor felfénylő, annyiszor balkanizált, de egykét tollvonással látszatra mindig elintézhető mértani közepén.

Nekem gyerekkori teknősbékáimat juttatták eszembe áthatolhatatlan páncélzatukkal, fejük lassú, tekintet nélküli forgatásával. Az Astoriánál, a Parlamentnél, minden civil roham előtt beállt az a feszült, halálpattanásig feszült béna csend — mert ezekkel a szörnyekkel csak egyet lehetett: farkastorkukba nézni. Pönt már, a toronyban mégiscsak emberek, cigaretta után nyúlkáltak, volt rebbent vagy akár kisfiús szavuk, sity-sutty csúszott a zászló nyele a csőbe. Nagyhangú, harsány viccelődések: „Most lőj, Iván, hadd szálljon zúgva a győzelmi zászló!"

A szörny alattad már csak koktélra váró festett vasdarab.

(Tankok — T 54) Gérecz Attilának más típusú, más lakosú teknősbékák jutottak. Alakjuk is sunyítottabb, laposabb, mozgásuk átgondolt, számuk sáskarajéhoz hasonlatos. Lakóik fülén membrán, arckifejezésük nincs, olajos bőrük járomcsontjukra feszül, kezük fegyvert el nem enged.

Gérecz Attila a november negyedikére virradó éjjelen a város szívében a reménytelen, végső harcba vetette magát. Molotov koktéllal felgyújt két tankot a Corvin környékén, majd mellékutcákba húzódik, padlások és pincék egybenyíló labirintusain át közlekedik. Ám valahol, egy meszszi harcállásponton már értékelték az új, „budapesti" harcmodort, ellenszere is megszületett: tűziránnyal befelé elállni a főutakra kifutó kis utcák torkolatát. És lőni, lőni mindenre és mindenkire, aki és ami él és mozog.

Gérecz Attilát lekaszálta a harmadik, az általa már lángra nem lobbantható szörny szürkületi sorozata.

Ebben a gerince roppantott kis októberi forradalomban, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulójának napján ráébredt-e vajon, hogy börtöneitől nem szabadulhat már többé? „Valahol a Lidó / fövenyén mosolyt forr a nyár. / Itt megreped a csönd, a nyíló / szemeken átszáll a Halál." *(Ítélet)* Talán megszólaltak fülében a bitófák annyiszor hallott recscsenő csattanásai. Talán már koponyájában kondult meg a márianosztrai lélekharang csontrepesztő nyelve. Bátorsága a mindig mindent egy lapra feltenni vakmerőségébe hajlott át: „vigyázatlanul", még az esti sötétség beállta előtt átfutott az úton, s a szörny nem habozott.

„Hiányunk épségében mennyi csonkaság!... S mekkora épség az ő töredékességében!..." — írja róla évtizedekkel később majd kollégája és börtöntársa, Göncz Árpád köztársasági elnök.

Dósai István életműve

Talán különösen hangzik életművet emlegetni olyan ember kapcsán, aki nem írt sem könyveket, sem tudományos traktátumokat, nem szerzett zenét, nem festett képeket.

Talán különös: életművet emlegetni, amely nem látható és nem olvasható, nem hallható és nem tapintható.

És mégis van, mégis létrejött. Erős kövekkel épült bele a magyar film, a magyar kultúra történetébe. A barátságok köveivel.

Mert Dósai István különös tehetsége, ha úgy tetszik sajátos művészetének titka ebben rejlett: kapcsolatokat teremtett, barátokat szerzett. Nem, nem elsősorban önmagának, önmagáért, hanem a magyar filmnek, a magyar kultúrának.

Bacsó Pétertől származik a gondolat, hogy „Dósaiból szinonima lett, az új magyar film szinonimája. Mert ha bárhol kiejted azt a szót, hogy magyar film, a válasz tíz esetből kilencszer az: Mister Dósai, Monsieur Dosai..."

Jó fél évtizeddel ezelőtt írta ezt, amikor vagy negyedszázad után Dósai felállt a Hungarofilm igazgatói székéből, hogy a római Magyar Intézet vezetőjeként folytassa a szolgálatot, amelyet hajdanán felvállalt. Utódjának támadt akkor az az ötlete, hogy búcsúztatására adjuk ki a Hungarofilm Bulletin különszámát, kérjük meg barátait, hogy írjanak néhány sort róla. Az idő kevés volt, az ötlet kivihetetlennek látszott. De elégnek bizonyult néhány nap és jöttek a levelek szerte Európából. Írtak Bécsből és Párizsból, Londonból és Moszkvából, Velencéből vagy Locarnóból. Tollat fogott szinte valamennyi számottevő fesztivál igazgatója, kritikusok, rendezők. S egyiküktől sem udvarias frázisok érkeztek, hivatalos köszöntők, hanem szívből jövő, személyes emlékezések, közös élmények, a barátság elragadtatott dicsérete.

Mi volt a titka?

Talán Törőcsik Mari fogalmazta a legszebben: „Egyszóval — félve írom le ezt az avult fogalmat — lovag voltál."

Bán Róbert

Szabad esték

1991. november 5-én kedden délután ötkor lesz Rózsa Endre és Utassy József költői estje az írószövetség klubjában (Budapest VI., Bajza u. 18. I. emelet).

Pályázat

Az 1992. évi Móricz Zsigmond ösztöndíjra

Az 1992. évi Móricz Zsigmond ösztöndíjakra 1991. november 20-ig lehet benyújtani a jelentkezéseket.

Pályázhatnak mindazok az idén még 35 éves, vagy annál fiatalabb írók, akik a szépirodalom, a kritika, az irodalmi szociográfia vagy az irodalomtörténet terén magvas és ígéretes terveket tudnak benyújtani. A beadványok rövid szakmai életrajzon, publikációs jegyzéken túl tartalmazzák a jövő évre szóló terveket. A pályázatokat a fiatal irodalmat jól ismerő műhelyek által delegált, pártatlan bíráló-bizottság zsűrizi.

A pályázatokat két példányban kell beküldeni a Móricz Zsigmond Ösztöndíj Bíráló-bizottsága részére: Művelődési és Közoktatási Minisztérium, könyv, lap, és irodalmi főosztály, Bp., Szalay u. 10—14. Pf.: 1. 1884.

HAJDU ISTVÁN

Képfelbontás

Baranyay András, Birkás Ákos, Gémes Péter, Jovánovics György, Károlyi Zsigmond, Konkoly Gyula és Lovas Ilona kiállítása a Műcsarnokban

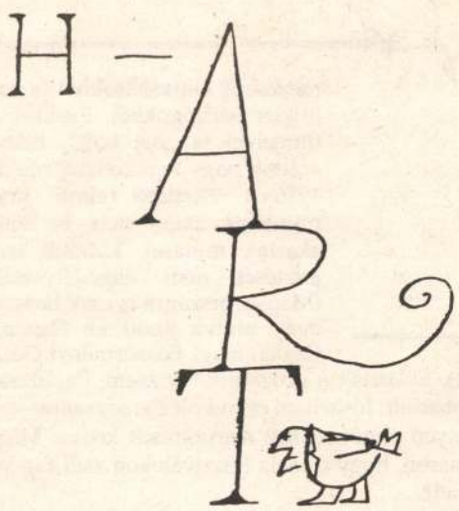

Ha jól értem a kiállítás koncepcióját – mely *Fabényi Júliától* származik –, akkor a képfelbontás amúgy az optikából és a nyomdaiparból ismert fogalma helyett inkább a képanalízisét kellene ajánlanunk, és fölcserélni a kettőt egy okszerűbb, mármint az eredményt illetően okszerűbb interpretáció kedvéért. Mert a címet komolyan véve úgy tűnhetne, mintha a válogatás látható szempontjait elsősorban egy meglehetősen mechanikus, formai szándék motiválta volna: szeriális vagy több részből álló munkákkal akarná illusztrálni ideáját a rendező. Szerencsére nem erről van szó.

A hét művésznek a Műcsarnokban bemutatott viszonylag új munkái ugyanis jobbára a képnek-mint-fogalomnak és a képnek-mint-tárgynak valamiféle elemzésére törekszenek, s bár tagadhatatlan, hogy *Konkoly Gyula* festményei a látvány érzékelés-észlelés ismert pszichofizikai ritusát is megidézik, a kép felbontásának processzusáról a művészek többsége vagy nem beszél, vagy éppen ellenkezőleg, egyfajta szintézisre törekszik.

A kép mint a látvány megfogalmazása, mint formaadás, mint materializáció, mint a látottnak vagy sejtettnek jellé vált alakja maga is látvány, analízise olyan utat követ és rögzít, melynek stációi spirálisan követik egymást, mintegy egymásra rakva a szétszedett és összeszerkesztett elemeket. *Károlyi Zsigmond* kép-sorai a festményt befogadó környezet (mint aktív, észrevett látvány), a megformált, motivált tárgy és festett síkon megjelenő elemek viszonyát vizsgálják. Károlyi eljárásában minden elemzett mozzanat jelként viselkedik; fogalmivá lesz a vakkeretre feszített festett vászon, az általa hordozott, minimális mozgást rögzítő festékréteg, az abból és azon kiszálazható, fölismerhető struktúra, valamint az egészet „tartó" környezet, fallal, nézővel, festővel együtt. Mindezt valamifajta „didaktikus" illuzionizmus és monochrom-monoton, egyszersmind fátyolosan érzelmes festészet közvetíti, festészet a szó szoros értelmében, melynek materiális és fogalmi rétegzettsége a konceptuális-minimalista „érdek" ellenére is igen gazdag.

Látszólag hasonló *Birkás Ákos* eljárása is, de míg Károlyi lecsupaszított jelei a festészetet, a vizuális ábrázolást magát jelenítik meg, s a mozgás, a szerialitásban megnyilatkozó „cselekményt" hordozó képépítő elem, Birkás művei egy antropomorf szimbolikán alapulnak, s a mozgás, mely az ő számára is igen fontos, más forrásból ered. A festés motorikussá tisztázott-egyszerűsített gesztusa, az állandósított mozdulat ereje sugárzik Birkásnak a nyolcvanas évek dereka óta ismert fejképein, melyek üres arcain a megfogalmazhatatlan tartalmú (és tartamú), végsőnek tetsző képmás a megismerhetőség képtelenségének, a mindennek ellenére működő, de automatizálódott vágynak s a formaadás iróniájának szintézise.

Ugyanezt gondolom *Lovas Ilona* bélből készült, orsó formájú szobrairól is, melyeknek amúgy a kiállítás címéhez és koncepciójához végképp semmi közük. Nagy, egyszerre érzékien vonzó és asszociációs terüket illetően taszító munkái a figura-mint-fogalom végső formáját megfogalmazva egy végletes és mégis billenékenynek rémlő statikusságról is szólnak, döntő mozgáshiányról, mely éppen attól az ellentmondástól lesz rendkívül izgalmas, ami a felfüggesztett forgástestek akasztottságából fakad. (Birkás és Lovas munkáinak szembe- vagy párhuzamba állítása egyébként Fabényi legjobb ötlete volt.)

Míg Lovas Ilona és Birkás Ákos munkái egy kitüntetett szerepű és jelentőségű, metaforává lett tárgy képének visszfényét fogalmazzák meg, Károlyi Zsigmond a képteremtő struktúrát, annak révén pedig a metafizikussá desztillált mesterséget ragadja meg. Konkoly Gyula festményei és *Jovánovics György* virtuóz gipszmunkái, elképesztő hártyái a látvány képpé alakulásának folyamatát elemzik, a művészetcsinálás tradicionálisabbnak látszó, ám mindenesetre rendkívül érzéki módján. Jovánovics színes „gipszfestményeinek" finom, olykor Mark Rothkóéira emlékeztető elomló, mégis feszültséggel teli foltjaiban a technika kiszámíthatatlan és mégis időzítettnek tetsző, rejtélyes autonomitása nyilatkozik meg.

Ugyancsak a látvány, de már nem a fizikai, hanem a pszichológiai látvány (ha van ilyen, de tegyük föl, hogy létezik, különben a mutatvány sikertelen lesz) megy analízisbe *Baranyay András* és *Gémes Péter* kezén. Mindkettőjük tárgya az Én, mindketten szerepbe burkolják önmagukat, ám a különbség a szerepválasztásban döntő. Míg Baranyay önmagát és önmaga kioltott, elmosott-elmosódott képét keríti önarca elé szerep és álarc gyanánt, mintegy kimenekülve önmagából, hogy visszatérhessen (?) ugyanoda, Gémes valóban beöltöződik, héjakba bújik, „próbálkozik". Baranyay önmagának, Gémes a világnak lesz szereplője, de legalábbis így tételezik és tételeztetik magukat, ennek pusztán eszköze, még ha adekvát módon is az, a kép, nem pedig célja vagy eredménye. Ilyen értelemben sokkal inkább dokumentumok Baranyay és Gémes művei, a személyes lét megélésének csak némileg közvetített „aktái" egy szomorú irattárban, ahol a kép talán felbomlik, talán nem, de egyre fájdalmasabb.

I. Budapesti Kaláka Folkfesztivál
A tizenhárom éve sikeresen működő diósgyőri Kaláka Nemzetközi Folkfesztiválokhoz hasonlóan szeretnénk a budapesti folkfesztiválok hagyományát is megteremteni,
A Kaláka Folkfesztivál tagja a Folkfesztiválok Nemzetközi Szövetségének, mely jelzi a rendezvények színvonalát és fontosságát.
1993. március 6. Petőfi Csarnok
Gyermekprogramok 14.00–17.00 óráig
Fesztiválprogram 17.00–01.00
A gálaműsor keretében a Hungaroton igazgatója **platinalemezt** nyújt át a Kaláka együttesnek, mely díjat 250 000 eladott hanglemez után érdemlik ki az alkotók.
A rendezvény egész ideje alatt **kirakodóvásár,** hanglemezárusítás lesz.

MOZIEGÉR

Bikácsy Gergely

A Hold kegyeltjei?

A világ két Joszelianiról tud. A kkozónővel épp e napokban mérkőzik a világbajnokságért Polgár Zsuzsa, névrokonának, Otar Joszelianinak e héten játssza a magyar televízió *És lőn fény* (értelmesebb magyar címen természetesen: *És lőn világosság*) című francia filmjét. Otar Joszeliani, a legismertebb grúz rendező ugyanis másfél évtizede Franciaországban él.

Számos jelentős grúz származású rendező tevékenykedett a szovjet–orosz filmben. Egyikük, Csiaureli a sztálinizmus első számú hivatalos rendeltfilm-készítője lett. Az *Eskü* és a *Berlin eleste* díszlapokon szerepel a propagandafilmek világtörténetében. Csinált szörnyű s Sztálin-díjas filmdolgozatot a nála sokkal jelentősebb (Kalatazosvili néven született) Mihail Kalatozov is, akire persze nem ezért, hanem a *Luxustutajon* és főleg a *Szállnak a darvak* miatt jó emlékezni.

Filmtörténész legyen a megmondhatója (például az orosz és grúz film avatott értője, Csala Károly), hogy mióta és mennyire élvezett bizonyos, az oroszországinál nagyobb függetlenséget és szabadságot a tbiliszi filmgyártás. Az ötvenes évek legvégén indult új grúz filmalkotók mindenesetre kritikus szellemükkel, „más" hangjukkal váltak ismertté. Tengiz Abuladzét vagy a két Sengelaját világszerte megismerték az igényes mozinézők. A grúz filmiskola a hatvanas évektől kezdve mindenütt nagy becsben állt; a grúz filmeknek saját és összetéveszthetetlen világuk volt, leginkább az olasz neorealizmus hangulata érződött bennük. Abuladze egyik korai (talán kicsit azóta is túlértékelt) filmjét, az *Idegen gyerekek*et szokták a „grúz neorealizmus" szép példájaként emlegetni. (Kamaszként láttam, s bizony leginkább a magyar fülnek és szemnek mókás *Cicino Cicisvili* nevére emlékszem: ő játszotta a női főszerepet, s egy iskolai vetítést a Május 1. moziban e név nagybetűs megjelenése utáni „derültség" miatt félbe kellett szakítani – bocsássák meg e pironkodásra késztető emlékemet a grúziai kultúra és film barátai.)

A Tbilisziben készült filmek sokáig orosz szinkronhanggal kerültek a magyar néző elé, először talán Abuladze mesés-mitikus filmje, *A kívánság fája* szólalt meg nálunk grúz nyelven. (Ha jól emlékszem, későbbi, leghíresebb, Cannes-ban díjazott sztálinizmus elleni legendáját, a *Vezeklés*t ismét orosz nyelven láttuk: eredetileg is így készült-e, nem tudom.)

A függetlenség és az alkotói szabadság azonban mégsem lehetett olyan nyilvánvaló, mint Moszkvából látszott. Abuladze arra a kérdésre, volt-e, van-e „cenzurális okokból" meg nem valósult filmje, röviden úgy válaszolt: „Ajaj!" (Filmvilág, 1987/5. szám) Azt is tudjuk, a *Vezeklés* elkészülte is csak az egykori grúz pártfőtitkár, Sevardnadze támogatásának köszönhető.

Otar Joszelianinak, a tbiliszi filmművészet legígéretesebb tehetségének a *Lombhullás* és az *Élt egyszer egy énekes rigó* után elege lett kérelmezésből, elutasításokból és politikus pártfogókból. Ezekkel a filmjeivel is „baj volt", hiába arattak nagy nemzetközi sikert. 1976-os *Pasztorál* című lírai munkáját aztán már be sem akarták mutatni, külföldi terjesztését nem engedélyezték (Magyarországra is csak hosszú évek múlva jutott el: Gazdag Gyula, majd Böszörményi Géza írt róla szép méltatást). Ekkortájt a grúz–örmény zseni, Paradzsanov épp börtönből szabadult. Joszeliani nem volt Paradzsanov-formátumú fenegyerek, ilyen élményekhez nem támadt kedve. Megengedték, hogy utazhasson, hogy francia fesztiválokon zsűritag lehessen. Párizsban maradt.

Párizsban maradt, és 1985-ben megrendezte az évtized egyik legjobb francia filmjét, *A Hold kegyeltjei*t. A René Clair klasszikus komédiáinak hangulatát fanyarabb, olykor Buñuel szürreális humorával ötvöző film a magyar mozikban és tévéelőadásban is meglehetős sikert aratott. Lírai tolvajkomédia, kitalálhatatlanul szellemes, egyszerre harsány és finom fordulatokkal. Kiderült, hogy a híres „grúz humor" a párizsi flaszteron is megállja a helyét. Kiderült, hogy párizsi hangulatokat egy tehetséges grúz rendező is meg tud éreztetni. „Plebejus bajtársiasság fűzi az olcsó, utcai pillangókhoz, szakadt, bölcs clochard-okhoz, bolondos, vén anarchistákhoz, tolvaj trubadúrokhoz, és szinte gyermeki kárörömmel figyeli, hogyan járnak pórul a pénzéhes bajkeverők, felfuvalkodott rendőrfőnökök, a tárgyak és javak gyűjtésének erkölcsi koldusai" – jellemezte a filmet s rendezőjét Létay Vera a Filmvilág 1986/10-es gazdag „Joszeliani-számában".

A francia grúz megint hallgatott jó néhány évig. Az 1991-es Velencei Fesztiválon meglehetősen nagy várakozással fogadták új, Afrikában forgatott filmjét. Az *És lőn világosság* talán nehezebben megközelíthető, lassúbb tempójú film, mint Joszeliani előző lírai komédiái. Nagyobb figyelem kell hozzá. Persze a világ is zavarbaejtő, melyet ábrázol. Az isten háta mögötti afrikai falu mindennapjaiban nehezen igazodunk el, kicsit bizonytalanul állunk a zűrzavaros cselekmény középpontjában. Vagy épp az lenne Joszeliani trükkje, hogy nem igazítja el nézőjét, mire is kell figyelnie, hol is a dolgok és az események „középpontja"? Egy afrikai falu vándorútra kényszerül, mert a civilizáció betört életükbe. Egy afrikai falu megszűnik létezni... Ezt a tragédiát a Tbilisziből Párizson át ideérkezett grúz rendező kesernyés komédiával láttatja. Talán ő is a vándorlók között érzi magát.

Hogy Joszeliani a „Hold kegyeltje" volna, abban nem vagyok egészen biztos. Az igazi tehetségeknek nem mindig alakul szerencsésen az életük. Most múlt ötvenkilenc éves, február elején. Most láthatjuk az *És lőn világosság*ot a televízióban.

Jó, hogy élnek s dolgoznak még ilyen furcsa filmrendezők.

ÉS 1992 Juin 26 12. p

A hatvanas évek forrósága

Alapélményem — a sok közül —: a hatvanas évek művészete. Most az akkori féllegális vernisszázsok forró légkörét észleltem újra a *Fészek Galériában*. Nem a harminc év előtti neoavantgárd, neo-egyéb, pop-art felújítása, nem ön-repríz, visszatekintés *A művészet természete* című kiállítás, nosztalgia-stílusgyakorlat sem, hanem ősbemutató. Igaz, a hatvanas évek festészeti auráját a nagy generáció szereplőinek föllépése is visszahozta, de csak a kézjegyük (vagy az sem) maradt meg a kilencvenes évek hangszerelésében; bírják az iramot. Nem művészcsoport, iskola vonult fel ebben a kis teremben, hiszen minden résztvevőnek más és más a fölfogása, más a stílusa. Ez a (persze a középszer és a rossz nélküli) pluralista, hét tagú zenekar mégis „együtt van", olyannyira, hogy észre sem vesszük a kiállítók közötti gyökeres különbségeket. Alighanem — ilyesmit ritkán írunk le — a tehetségük tartja össze őket.

Ezt nektek — mondja *Konkoly Gyula* a szemközti fogadófalat betöltő *panneau*-ja (magyarán: mozdítható freskó). Nincs egy éve, hogy (e sorok írójával együtt) betettük a figurativitás skatulyájába, most meg absztrakkal tiszteleg *Calder* és *Korniss Dezső* előtt. Kígyószárú hangjegyei kalligrafikusan, tévedhetetlen kompozícióban, magabiztosan mozognak; ropognak a vakító fehér alapon, mint friss hótakarón a lépés. *Keserü Ilona* szintén kalligrafikus, óriási szárnyasoltárának középső tábláján az eddigieknél is fölfokozottabb a szuggesztív, jellegzetes Keserü-féle színegyüttes, színskála. Az ecsetcsapások körkörösen iregnek-forognak; ugyanezzel az ecsetforgatással, ugyanazt mondja a triptikhon két oldalszárnyán, csakhogy váratlan merészséggel (a buták azt mondanák: oda nem illőn) fekete-szürkében (*grisaille*-ban), még a lavírozott tus halvány tónusát is imitálja — olajfestékkel. Ugyancsak kalligrafikus *Frey Krisztián*, tizenhattizenhat levelezőlap formából összeállított tábláival, mindig más színfekvésben, valódi kézírással, vagy csak díszítő firkákkal. (Azt hittem az előbbi három festő összebeszélt, hogy kalligráfia-szimpóziumot rendez. Dehogy.)

A 301-es parcella monumentális mártíremlékművének szobrásza, *Jovánovics György* ide kamaraműfajt, szobaképeket hozott, mondhatnám: lírai architektúrát. Tartózkodó, alig látható, színes ceruza nyomainak közös eljárása, de még a címe is: *Frottázs*. Nevezhetném *palimpszesztnek* is ezt a műnemet, a levakart szövegű, elhalványított ókori pergamen iratokra emlékeztetve. A szokásosnál is tartózkodóbb festésű *Várnagy Ildikó* amorfnak látszó, határozottan vízszintes, rongyos vas plasztikája. Csak messziről nézve absztraktok *Mazzag István* pasztelljei; posztmodern tájképek ezek, rajtuk Mazzag festészetének összes nyomaival, csakhogy a kisméretű pasztell-műfajban nem olyan lángolóan heves, mint a monumentális, fényesebb olajfestményein. Szándékos magatartása, hogy műveit olyan cikis keretekbe foglalta, mint az érettségi tablókat szokták.

Szurcsik József grafikáit jól ismerik az ÉS olvasói, erre a kiállításra *Gaál Józseffel* közös sarokplasztikát hozott, egy majd' a mennyezetig érő, szürke körvonalú kváderkövekből épített várat. Többszörözött kőemberek, hármas kőarcok, kőkémények. A komplex, szimmetrikusan, feszesen komponált mű címe: *Nedvek forrása*. (A vízkőpő mint építészeti tagozat a gótikából ismeretes, de már az antik görögöknél is volt.) Szurcsiknál patakokban folynak a könnyek, a szájak sugárnyalábban hánynak, rókáznak, lógómellű kváder-aszszonyok állva vizelnek, olyan a nemi szervük, amilyeneket a gyerekek rajzolnak a falra. A várépítmény koronája — felénk háttal, más nézetben, mint *Rembrandt* híres pisáló nő rézkarcán — egy guggoló csupasz nő. A nedvek a padlóra tett, formázott furnérlemez festett, örvénylő tavában egyesülnek. Itt semmi humor vagy irónia, áttétel sincs. Ez masszív verizmus. Ezt nektek.

ar kiadás előszava két és fél
arországot következetesen
n, nem a kitűnő szakfordí-
ndrás tehet róla — Kelet-
olja, és ezzel teszi Magyar-
ön az európai integráció
ira. Forróvá a könyvet — a
vazás után — elsősorban a
ödik fejezet teszi. Az előb-
Späth az európai kultúr-
l szempontokat, az utóbbi-
llamok jövőjét elemzi.
érdés élénken érdekel ben-
szerző pontosan látja, hogy
politika „az állam önértel-
yik kulcsterülete", és ezért
Közösség alapítói nem akar-
amiféle központi kulturális
„fűnyírója" nivellálja az
k kultúráját. De nolens vo-
ülődás — american way of
ött. Erre rosszul reagált a
irokrácia, és például „olyan
radt a nemzeti filmalkotás
ális értékeit illetően, mint-
vartermelés állami támoga-
volna szó". Lothar Späth
lassú integrálódásról és
ltúrájáról elsősorban az
atkoznak. Úgy gondolja,
kinek két-három nyelvet
en tudnia, lehetővé kell
kok tartós külföldi tar-
egyáltalán a kultúrában
kapcsolatrendszert kell
A német politikus ezen
eszmék mellett azonban
szól a nagy nemzet-kis nem-
a „nagy" kultúra-„kis" kul-
ről, holott bennünket, „dá-
ébb érdekelne álláspontja
érdésekben is. Voltaképp a
ság kérdésében is zavaró a
Mindenki előtt nyilvánvaló,
ai integráció csak a nemzeti
ől való részleges lemondás-
. Lothar Späth számára ter-
gy veszélyek rejlenek „a
nek állami kultiválásában".
ogy a nemzeti eszme jegyé-
gátlástalanul korlátozhatja
adságát. Rámutat arra a nä-
ritkán hangoztatott jelen-
nincs európai nemzetállam,
ainak épségét, biztonságát
arantálni tudná, vagy képes
ni egy ökológiai katasztró-
látja, hogy a nemzetek több-
országuk cselekvési lehető-
ami számukra objektíven
z a tévhit? Mert ez tudja
nagy nemzeteket. S ez a
yege: az európai integrá-
nemzetállam, egyáltalán az
. Amikor nemcsak a külm belügyi kérdésekben is ndenható állam kompeten-en látványos lesz a csökke- területén működő multi-dasági szervezetekkel szem-e csak összeurópai szabá-kozhat. Cserében remény sség nagy részének az eu-l életminőséghez való fel-. No de, ha egyszer a dá-nem kell felzárkózni, és ha az életminőségnél többre eti (korlátozott) önrendel-ogtatását? Ha a nemzeti olható háborús konfliktu-or bizony Lothar Späth ságából is kitetszik. Az eredetileg 1989-ben megjelent könyv „álma" a maastrichti szerződéssel valósággá vált. Azt azonban Lothar Späth sem állíthatja, hogy az idei, a valóságos 1992-es év azonos lenne könyve címében szereplő évszámmal, vagyis az álmok 1992-jével. A valóság — netán az ébredés — kevésbé lelkesítő, mint az a mérnöki álom, amit például Lothar Späth is álmodott. *(Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1991. 380 old., 360 Ft.)*

Lengyel László: Tépelődés

Lengyel László tavaly megjelent könyve, a *Micsoda év!* a Szépirodalmi Kiadó „Magyarország felfedezése" sorozatában jelent meg. Az idei is, és mégis micsoda különbség! Nemcsak abban, hogy az 1992-es esszégyűjteményt a T—Twins Kiadó gondozta, hanem a hangvételben: Lengyel László 1989—90-ben írt esszéiben még munkált a bizakodás, még mert tévedni. A mostani gyűjtemény hangja rezignált, és csak azt írja le benne, aminek utána lehet nézni, illetve — s végül ez a legfőbb különbség —, aminek már nincsenek tényszerűen ellenőrizhető körvonalai, lévén tiszta irodalom.

Igen, Lengyel László esszéi már az irodalommal ölelkeznek. Van egy olyan ciklusa, amelyben ez nyilvánvaló, hiszen az író már nem a politikát, a jelenkor történelmét kutatja, hanem a legszemélyesebb sorsot, némileg giccsesen szólva, az „életet és a halált".

S az is irodalom, ahogy jellemképeket készít: a köztársaság elnökéről, miniszterelnökéről és valamely miniszteréről. Mintha a politikai elemző, a fordított Kasszandra, aki népszerű, bár nem teljesülnek jóslatai (Tamás Gáspár Miklós maró kritikája Lengyel Lászlóról), rájött volna arra, hogy a mai politikai életünk szereplőit a személyiségpszichológia eszközeivel kellene megközelíteni. Mert ideológiájuk, politikai eszméik, súlyos stratégiájuk, nos, az nincs, annál inkább van személyiségük — vonzó és torz vonásokkal —, „karakterük", amelynek kutatása jobban megmagyarázza viselkedésük logikáját, mint bármi más, úgymond objektív tudomány. Az *Önmagunkban eltévedtünk* című írás már-már totalizálja a pszichológia világmagyarázó erejét, amikor a demokrácia (és főbb szereplőinek) dadogását arra vezeti vissza, hogy „a magabiztos korábbi én belezavarodott önmaga magabiztosságába. (. . .) Önmagadnak önmagadban nincs helye. Már csak a kórházban találkozol önmagaddal." Egyébként — amint a *Régi új helyzet* zárópoénja mondja — „ott vagyunk, ahol elindultunk".

Esetleg ennek következménye az irodalom; alakul az az utalásokban, allegóriákban gazdag nyelvezet, amellyel — az értők az értőknek — mindig is mindent kimondtak. De ha irodalom, akkor a normatív esztétika baljós árnyát is vállalva, fel kell hívni az író figyelmét arra, hogy iránya veszedelmesen sztenderizálódik. Kopogós, rövid mondatok, aforisztikus talányok, paradoxonok számolatlanul, s mindennek tetejébe (a szövegek szövetét át- meg átszőve) költői idézetek: ez az esszék alapképlete, ami nagyon hamar „önjáróvá", azaz modorossá teszi Lengyel László irodalmi próbálkozásait. Hogy az ő stílusában zárjam soraimat: „Kár len-

Lovász Gyula

TÁJKÉPEK AZ ELMÚLT ÉVTIZEDBŐL

plein - air

KONKOLY Gyula

Munkácsy-díjas festőművész kiállítása

MŰCSARNOK, 2001. DECEMBER 12 – 2002. JANUÁR 13.

Konkoly Gyula utolsó évtizedben készült munkáinak többsége tájkép. E tájképek egymásutánisága a témák és megoldások összefüggésében egy határozott irányú mozgást mutat a nonfiguratív táj-fragmentumok irányából a komplex, realista plein-air tematika és stílus felé. Ikonográfiailag ez a mozgás Claude Monet utolsó, lírai absztrakciót megelőző 1920-as szemléletétől vezet vissza a századfordulós, nemzeti művészetekben oly divatos plein-air zsáneréhez, magyar vonatkozásban Nagybányához, Ferenczy Károlyhoz.

Konkoly Gyula 1941. július 21-én született Budapesten.1956–64: Magyar Képzőművészeti Főiskola, mestere: Hincz Gyula. 1971: Biennale de Paris nagydíja (csoportos). 1992: Munkácsy-díj. 1964–65 között Bécsben, Olasz- és Franciaországban járt tanulmányúton. 1970-ben rövid olaszországi tartózkodás után Franciaországba emigrált. Távollétében két és fél év felfüggesztett börtönbüntetésre és vagyonelkobzásra ítélték. 1990–91-ben Svédországban dolgozott. 1991-ben visszatért Magyarországra. 1992–95 között a Janus Pannonius Tudományegyetem Mesterképző Iskolájában tanszékvezető tanár. Konkoly a 60-as évek közepén induló magyar neoavantgárd mozgalom egyik kezdeményezője, az Iparterv csoport kiállítója volt. Főiskolás korában csatlakozott Csernus Tibor, Lakner László és Szabó Ákos szürnaturalista irányzatához és az általuk meghonosított és kidolgozott eszköztár felhasználásával (tárgyi zsúfoltság, visszakapart és cuppantott felületek) személyes hangú képeket festett (*Vacsora a szabadban; A Múzsa jelenléte a Magyar Képzőművészeti Főiskolán; A Gyógyfürdő parkja*, 1962–64). A Bécsben látott nagy amerikai pop-art kiállítás és a párizsi G. Sonnabend anyagainak ismeretében sajtófotó-motívumokat, klasszikus művészeti idézeteket (George de la Tour, Tiziano, Rembrandt, Goya) társított csorgatásos és hard edge-es felületekkel, applikált textillel (*Ugar-ragu*, 1965; *Dózsa*, 1966; *Danaë és Maya*, 1966; *Szt. József a gyermek Jézussal*, 1967). Műgyanta felhasználásával készült sokkoló, groteszk, harsány színű objektjei a magyar pop-art legradikálisabb darabjai (*Főiskolai tanulmány; Lágyított tojás; Egy rózsaszál szebben beszél*, 1968). E radikalizmus vezetett az environmentális, konceptuális munkákhoz. Az egyszerű fizikai és kémiai törvényszerűségeket felhasználó ún. onánia-modellek ál-zárt rendszerként működő jég- és gázdugattyúk, míg az 1969. október 24-én nyíló Iparterv II. kiállítás emblematikus műve egy vattába és gézbe csavart, hipermangánt vérző, ember méretű jégtömb az emlékmű-sorozat része. A Karácsony és Újév közötti leninvárosi Ünnepi hét environmentális akciósorozat, központjában az Itt *jelentkezzen öt egyforma ember!* együttessel a politikai neoavantgárd egyértelmű példája. Az 1970 februárjában a Fényes Adolf Teremben látható kiállítás politikai konceptuális environment az elnyomottság és kiszolgáltatottság állapotáról kalodarendszerével, a kiszolgáltatott vízzel, a bezárt végtelennel és a kiállítás ablakába szoruló, reflektorfényben úszó „láttatott nézővel". A Fényes Adolf Teremben kiállítás az első magyarországi egyéni konceptuális kiállítás volt, fogalmi nyelvezetével, anyaghasználatának esztétikumával, tárgyformálásával meghatározó szerepet játszott a magyarországi konceptuális művészet kialakulásában. Az illegális Dokumentum *69–70* kiadvány szerkesztőjeként és kiadójaként a kiadvány megjelenésének másnapján Konkoly jobbnak látta elhagyni az országot. Az illegális M. K. P. emlékművét már a római G. Attico művészeivel valósította meg. Az 1971-es Párizsi Biennálén Lenin preparált szövegein nyugvó illegális pártszerv-struktúra projektjét állította ki, megfelelő illegálisan használható, manipulált hálózathasználattal, praxis-kész telefonfülkével. Utolsó konceptuális kiállítása 1972-ben a Cité des Arts-ban a művészet illúziókeltő képességéről szólt, amivel nem létezőt létezőként volt képes feltüntetni. 1972 végén manifesztumot adott közre a neoavantgard haláláról. 1973-tól illusztrátorként tevékenykedett, könyvborítóinak száma megközelíti az ezret (többek között a Gallimard, az Hachette, a Robert Laffont, J'ai lu, valamint az Albin Michel kiadók részére is dolgozott). Ugyanekkor plakátokat is készített (M. C. M., Warner Brs., Columbia, Walt Disney, Gaumont, U. G. C. stb. cégek számára). A 80-as évek közepén tért vissza a képzőművészethez. Festett és plasztikusan formált elemekből szerkesztett, nagyméretű, installációszerű, narratív műveket alkotott, informelt és popot, fotórealizmust és geometrizálást társítva egymással látványos és mozgalmas együttessé, melyek eleven festőiséggel, éles fényekkel, feleselő színekkel és a bélszerű és ürülékmotívum provokatív hangsúlyozásával tűntek ki (*Dávid és Betsabé, 1988; Ilza, a gulág tigrise*, 1987. *Visconti és az Adógaras*, 1988) Monet Tavirózsái ihlette sorozatában szabadon, rögtönzésszerűen árad a festőiség, víz és fény, tükröződés és szín, látszat és valóság szétválaszthatatlan összefonódásban (*Susanne Claude Monet-nál Givernyben*, 1990–92). A kiscelli templomtér installációs kiállításán az őt korábban is foglalkoztató idea, a művészet illuzórikussága, efemer volta ölt testet az olvadó jégszobrok és a műanyagból formált emlékművek nekropoliszában. A nagybányai műveszttelep alapításának 100. évfordulójára a Vigadó Galériában a plein air festészet látvány- és látszatvilágát tette képfelbontásos elemzés tárgyává. Az utóbbi időkben klasszikus figurális képeket fest.

Egyéni kiállítások: 1969: Budapesti Műszaki Egyetem, KISZ-klub; *Ünnepi hét*, Leninváros; Fényes Adolf Terem (Bak Imrével) (katalógus.); Galleria Attico, Róma; 1972: Cité des Arts, Párizs; 1991: Gallery Christoff, Stockholm; Ernst Múzeum; Uitz Terem, Dunaújváros; Fészek Galéria (katalógus); 1992: Pécsi Galéria, Pécs; Salamon-torony, Visegrád; 1993: Galerie Monika Relle, München; 1994: Dovin Galéria (katalógus); Magyar Intézet, Varsó; Galeria u. Jezuitov Poznatn; 1995: Budapesti Történeti Múzeum Fővárosi Képtár (katalógus); Parti Galéria; Magyar Ház, Moszkva; 1996: Vigadó Galéria; 1997: Vizivárosi Galéria (Lossonczy Istvánnal); Művészetek Háza, Veszprém; 1998: Goethe Intézet; 1998, 2000: Újpesti Galéria; Budapest Galeria; Zsánerképek, Budapest Kiállítóterem, Budapest

Válogatott csoportos kiállítások: 1968: *Iparterv I.*, IPARTERV; Stúdió 1958–68, Műcsarnok; 1969: *Iparterv II.*, IPARTERV; 1971: Biennale de Paris Párizs; 1972: Mail Art, Museum d'Art Moderne, Párizs; 1980: *Iparterv 1968–80*, IPARTERV; 1988: *Az avantgárd vége 1967-75. A huszadik század magyar művészete*, Csók Képtár, Székesfehérvár; 1989: *Hommage a Iparterv II*, Fészek Galéria; 1990: *Hatvanas évek*, Magyar Nemzeti Galéria 1991: *Új szerzemények*, István Király Múzeum, Székesfehérvár; 1992: *Bevezetés a kortárs művészetbe*, István Király Múzeum, Székesfehérvár; *A művészet természete*, Fészek Galéria; 1993: *Képfelbontás*, Palme Ház; *Jelbeszéd*, Magyar Ház, Berlin; 1994: *Variációk pop-artra*, Ernst Múzeum; *Hungarica*, Magyar Inézet, Párizs; 1995: *Pittura Immedia*, Neue Galerie, Graz *Helyzetkép/Magyar szobrászat*, Műcsarnok; 1996: *Művek és magatartás* 1990–1996. *A huszadik század magyar művészete*, Csók Képtár, Székesfehérvár; *Avantgárd a 60-as, 70-es években Magyarországon*, Kunstverein, Friedrichshafen, Műcsarnok; *Tájkép*, Fészek Galéria; 1997: *Olaj/vászon*, Műcsarnok, Budapest; 1997–2000: *Olaj/vászon*, vándorkiállítás, Galerija Teatrului National din Bucuresti, Bukarest; Mestna Galerija, Ljubljana; Galeria Uniuni Artistilor, Kisinyov; Muzej. Savremene Likovne Umetnosti, Novi Sad; Muzej na Grad, Skopje.; 1998: *A magyar neoavantgárd első generációja* 1965–72, Szombathelyi Képtár, Szombathely; *Erotika a képzőművészetben*, Óbudai Társaskör; 2000–2001: *Dialógus, Kortárs magyar festészet*, Műcsarnok, Budapest; 2001: *A szobrászaton túl*, Műcsarnok, Budapest

Nagy Zoltán: Konkoly Gyula, in: Kortárs Magyar Művészeti Lexikon, 443-445. oldal, Enciklopédia Kiadó, Budapest, 2000.

KONKOLY GYULA

KOLTAI TAMÁS:

Színház

L'art pour Lear

Amikor a családtagok álomból fölvert csapata fázósan topog a zord, fekete térben, riadtan méricskélve egymást, mi történik majd e korai órán, s a baljós zenei motívumok körülzárják a növekvő feszültségben gyanakvóan kóválygókat, már érezni, hogy színház van születőben. Vajon mi az, ami egy előadás kezdő perceiben eldönti, színház lesz-e belőle vagy imitáció, az alkotó képzelet, a költészet működésére számíthatunk-e, vagy csak egy korlátolt képzeletű és felelősségű, siker- és pénzhajhász társaság trükkös mutatványára, esetleg még arra se, csupán tehetségtelen erőlködésre? Van egy holtbiztos sugallat, ami nem hagy kétséget a játék minősége felől, egy szellemet, gondolatot és stílust diktáló gesztus, egy összpontosított figyelem, amely rávetül a színpadra, marokra fogja, magához öleli, egymáshoz hangolja és önálló létre szólítja a résztvevőket, mindenhol ott van és mindenben föloldódik, korlátot állít és szabadságot ad, inspirál, törvényt alkot és mértéket szab, s ez nem más — rajta, tessenek ide lőni! —, mint *a rendező*, aki nélkül nincs színész, csak mutatványos, nincs előadás, csak fércelmény, nincs színház, csak iparosmunka. A rendező személyisége teszi színházzá *Shakespeare Lear királyát* az *Arany János Színház*ban, az előadás első pillanatától az utolsóig, *Ács Jánosé*, aki a legjobbak egyike, s aki dacolva a saját válságával, a kajánkodókkal, a kudarcérdekelt ellendrukkerekkel, az alig-alig összehozható próbákkal, a kihívás elől a rutinba dekkolókkal, létrehozta ezt a „gyerekszínházi" produkciót, amelynél művészileg tökéletesebbet láttam az utóbbi időben, nem is egyet, de vonzóbbat, bátrabbat, heroizmusában meggyőzőbbet nem.

Valószínűtlenül hatalmas térre nyílik a színpad. Fáklyák és fények szabdalta, komor üresség. Lear a semmiből érkezik. Apró alak a fordított látcső végtelenében. Dörgő hangú, ritkás, ősz hajú, borostás, mokány ötvenes, csupa erő és energia, röhögve említi hanyatló életkorát. *Tordy Géza* súlyt helyez a figura féktelen szilajságára. Egy őserejű, korlátlan uralkodó a mitikus, barbár időkből — farönk trónon —, természettől kapott hatalmát átadja a „civilizált" utódoknak. Néhány egyszerű, vasból kovácsolt bútor jelzi a változást. Az „elfajzott" lányokból, a puha, simulékony, macskaszerű Gonerilből és Reganból fokozatosan bújik elő az elvadultság. A pompás *Györgyi Anna* és *Ráckevei Anna* egy társalgási dráma modorából, ejtett hangsúlyokból, fojtott pianókból vált át horrornősténnyé. Csak *Földesi Judit* Cordeliája marad apja lánya; ő már kezdetben is Lear nyerseségének örököse, nincs benne semmi a megszokott bájtündérből; a szerepformálás technikai fogyatékosságain is áttör a szilárd jellem kemény tartása.

Tordy Learje és *Rajhona Ádám* Glostere ellentétes pályát jár be. Tordy egy magabiztos despota agyának szétbomlását ábrázolja a szenvedésben; Rajhona csaknem hibbant Glosterének tudata, fordított folyamatban, percről percre föltisztul a rámért sorstól. (Az alakítást némileg lerontja, hogy Rajhona a bomlott öreget túlságosan szétesetten jeleníti meg; színészileg sokkal összefogottabban kellene „szétesnie".) *Czvetkó Sándor* fattyú Edmundja csinoska legény, aki inkább sihederes vonzerejét, mint cinikus elméjét használja; játékának javára válna a zártabb, fegyelmezettebb, gazdaságosabb eszközhasználat. *Mertz Tibor* Edgarjában az életidegenség nyer a megpróbáltatások árán szörnyű tapasztalatot, s válik ő maga sorsedzetté.

A Kentet játszó *Gáti Oszkár* a sziklaszerű, robusztus hűség; kár, hogy egyetlen szarkasztikus tiráda kivételével hiányzik az alakításból a szolgabosszantó, jókötésű verekedő dühödt humora. S bármilyen jó alkatilag Bolondnak az okos-keserű parasztivadékot sejtető *Őze Áron*, éretlen még a szerepre. Kitűnő *Tarján Péter* rájátszás nélkül pimasz Oszvaldja. Jó *Haás Vander Péter* becsületes arcú Albanja. *Hankó Attila* kissé túlteng mint Cornwall, és fölösleges szünetekkel lelassítja a ritmust.

A hibák jelentősek, és az előadást mégis olyan varázs lengi be, ami ritkán tapasztalható színházban. Nincs nyoma mesterkélt értelmezésnek, a formálás inkább hagyományos, mint „modern", az érzelmek és indulatok szinte „régiesen" áradnak, s az érzéki hatás mégis letagadhatatlanul *posztbrookiánus:* egyszerre érinti a létfilozófia kérdéseit és az ezredvég társadalmi emberének mindennapi életét. A dolgok nagyon szervesen, nagyon átélten, nagyon jelentős formátumban kapcsolódnak egybe. Tordy markáns színészetének csúcsára érkezett, a spontán jelenlét kifinomult, jól megválogatott és szuggesztív eszköztárral párosul játékában; Learje töretlen drámai ívben építkezik, és az előadások folyamatában a tudat szűrőjén átengedett „lelki hullámokkal" várhatóan tovább gazdagodik. Ács igazolja, hogy korai leírni a nagyok szűk listájáról, abszurd körülmények között egyesíti magában a művészt és a prakticistát, költő és színpadmester egyszerre, összehangolja *Menczel Róbert* kitágított, perspektivikus terét, *Simon László* gyönyörűen világított színpadát, *Csík György* rafinált egyszerűségű ruháit, *Márta István* sejtelmesen drámai, ősködökből előgomolygó zenéjét — Shakespeare-t és a jelen kort.

Meghatottan örülök ennek a Lear királynak. Az esztétikum és a morál győzelmét ünneplem benne a színház üzletemberei fölött.

SIMONYI IMRE:

ÉLETJELED

Neked már se életed, se jeled.
Ámbár egy jeled talán mégis
maradt még a világ felé
(mintha épp Gyula irányába mutatva):
jobb könyököd behajlítod,
bal karodat a hajlatba passzítod,
jobb tenyered ökölbe zárod,
s aztán szép lassan lengetni kezded...

(1992)

FÁY MIKLÓS:

Opera

Fidelio németül tanul

Úgy tűnik, az Operaházban lemondtak a Fidelio című operáról, helyette az ugyenezen címet viselő zeneműben bíznak. Ha nem átmeneti megoldásról van szó, nem tudom másként értelmezni a döntést, amelynek értelmében a színpadon németül énekelnek, de magyarul beszélnek. Nem egységes ezentúl a mű, a párbeszédek immár nem is próbálnak helyzeteket teremteni a zeneszámoknak. Kettéhasadt az opera egy teljesen elfogadhatatlan magyar részre, amelyben gyakorlatlan és ügyetlen, képesítés nélküli színészek beszélgetnek, és egy német részre, amely az előadóktól függően hol rossz, hol jó. Január 31-én különféle okok miatt, eltérő mértékben és színvonalon, de a hol rossz-elem került túlsúlyba.

A zenekar például módfelett unta a darabot, és egykedvűségéből sem *Bartal László* vezénylése, sem a kürtök hajmeresztő hibasorozata nem mozdította ki. *Ötvös Csilla* Marcellina/Marzelline szerepében szinte végig hamisan énekelt, nem bántóan, nem fülsértően, de kényelmetlenül. Igen rossz napja volt *Gerdesits Ferencnek* is, aki szerencsétlen jelmezében nemcsak úgy festett, de úgy is énekelt, mint egy bakter. És nem volt jó a Budapesten egyre ritkábban látható *Polgár László* sem, jóllehet őt nem hagyta cserben pompás basszusa, és a közreműködők közül a legkevesebb vétség az övé. Esetében a szerep és a személyiség össze nem egyeztetett, talán nem is összeegyeztethető volta okozott gondot.

Rocco a szövegkönyv és a zene szerint egészen hétköznapi börtönőr: nem gonosz, de nyilván nem is kockáztatja az állását a mások kedvéért, és ha nehéz helyzetbe kerül, ügyesen vágja ki magát. Ölni nem hajlandó, de ha kell, segít eltakarítani a hullát. Máskülönben idegen tőle minden, ami jelentős, minden fontos tett és gondolat. Polgár azonban Rocco szavainak külön súlyt ad. Ha kér, mintha egy uralkodó szólna alárendeltjéhez, ha a pénz hatalmáról énekel, ujjai kegyetlen karmokká görbülnek, szeme vadul mered ki, mintha Mephisto rondóját adná elő. A kicsiny és öreg Rocco, aki a legfontosabb pillanatban mégis a becsületet választja, Polgár László alakításakor gátlástalan köpönyegforgatóvá válik, aki a legjobb percben áll a másik oldalra, így megmarad az állása, és a lányának is talál új férjet. Szólhatna erről is a szerep, még ha nem illik a zenéhez, a mű egészéhez, de az a sokféle tulajdonság, amelyet a középszer egy jellemmé fog össze, az abroncs lehulltával sehogy sem tartozhat már egyetlen emberhez.

Az új beállók közül kellemes volt hallgatni a két rabot, *Giesel Tilmant* és *Kárpáti-Kohl Tamást*, ám az igazi esemény, a szerfölött ideges címszereplő, *Szilfai Márta* ezúttal nem volt olyan kiváló, mint szerettük, és egyéb szerepei alapján okkal vártuk volna. Mindjárt a legelső hangja nagyot reccsent, és a továbbiakban is néhány rossz belépés, röviden tartott magasság jelezte, hogy az énekesnő nincs legjobb formájában. Csupa olyan hibát követett el, amelyeket máskor nem, így esetében betegségre gyanakszom, és bízom a további előadásokban, annál is inkább, mivel a szerep lényege láthatóan megvolt. Szilfai hangja átsüvöltött a zenekaron, Leonórája Fidelióként is titokzatosan ragyogott a fiúruhában, kibontott hajjal pedig asszonyi és vonzó volt, egyszerű, tiszta és hősies. Olyan nő volt, akitől joggal félt a nyugtalanító és veszedelmes Pizarro *(Berczelly István)*, mert bizony keresztülhette volna férje védelmében.

A szabadító operához illő befejezés érdekében szólok legutoljára *Gáti Istvánról* és *Molnár Andrásról*. Az igazgató miniszter szerepében Gátiból áradt a nyugalom és a rendet teremtő erő, Molnár András pedig olyan volt, mint szokott. Hangja különleges, szürt, de nagyon tiszta fényt szórt, nem melegített, de megvilágosított. A tenorista jóformán semmit sem csinált, csak ott volt, feküdt vagy állt és énekelt — mégis sugárzott.

FRANK JÁNOS:

Képzőművészet

Képfelbontás

Fenti kiállítás gyűjtőcímével a városligeti *Palme-Ház* az alkotási folyamat reciprokját ígéri, tehát programzenét. Szerencsére ez inkább csak — a *causa bibendi* (alkalom, hogy piáljunk) mintájára mondom — *causa pingendi* (alkalom a festésre), előkelő helyeken nem méricskélnek, az efféle „kiírás" annyi hűséget követel mindössze, hogy művész részt vegyen a kiállításon. Megfordult a fejemben, hogy van spontán képfelbontás is — teszem —, ha valakinek nincs pénze nagy táblára, hát két kicsire fest. Azt meg honnan tudjam, hogy visszafelé vagy előre haladt a művész munkája, hiszen a bontás meg az építés egyes állomásai, voltaképpen egybevágóak: amikor a hajó éppen *Leányfalun* kötött ki, nem látni, hogy lejtmenet vagy hegymenet a célja.

Következetesen bontotta föl a festményét *Konkoly Gyula* négy táblára. A *Claude Monet* parafrázisok évek óta kedves témái, csakhogy most a mester *Giverny*-i parkjának látképe a szokásos szemmagasságból nézett perspektívája helyett, madártávlatból festette a képet Konkoly, térképszerűen. Egy-egy táblája a „kivágás" impresszionista módra esetleges, néhol azonban a kilátszó fal sávján túl, a másik, a mellé akasztott képen is folytatódik a motívum, mint például a kék tó partvonala. Konkoly virágszőnyegének színei tüzesebbek, mint a példaképénél voltak, elragadó ez a látvány, de mielőtt még elérzékenyülnénk, menjünk csak közelebb. Rögtön meglátjuk, hogy ezt a pompás színmozaikot a művész nem másra, mint domború, műanyag trutymó-hurkák alapjára festette. *Birkás Ákos* a már kézjegyévé vált, tojásdad idomú, emberfejet szimbolizáló, kevés eszközzel nagyon sokat, sőt egyszerre többfélét mondó foltjait variálta most is képsorozatán, hidegen, szándékosan színszegényen. A *Variációkon* nemcsak a fejek és háttereik színei, fakturája, némiképpen a méretek változnak képenként, hanem a festővásznak pozíciói is. Tudniillik egy-egy fej két vakkeretre húzott vásznat kapott, így függőleges tengely osztja ketté valamennyi képletes arcot, továbbá a bal oldali vásznakat egy cöllal kilépteti a falsík mellől a festő, tehát festményének plasztikája is van.

Jovánovics György külön termének képeit festett fának (sőt a fekete táblát égetett deszkának) néztem az ajtóból, pedig az ő anyaga továbbra is a finom gipsz maradt, csak nem hófehér mint eddig, hanem szürkébb, halványkékre, harsogó zöldre van színezve, néhol lavírozva. Ez a domborművű gipszfestmény együttes — képletesen mondva — architektúra: alaprajz, gyémántköves falazat, kíma- és szíma keresztmetszetű lécek, párkányok intarziája, egy magas rendű jovánovicsi filozófia nyelvezetén. Még a Birkás-fejek színeinél is visszafogottabbak *Károlyi Zsigmond* ad abszurdum hideg, kietlen szürkés alapra föltett színei. Rajta formában is redukált álló, hosszú, keskeny téglalapok ritmusa. Ezek az ugyancsak hideg vertikális elemek mind zöldek, egyetlen agresszív kéket találtam közöttük. Minimalista volna ez a festészet, ha nem ilyen eleven. Ez lélegzik.

Fényképek a *Baranyay András*-művek, igen, de rajtuk túlnyomó a festék, no meg a roncsolás. Önarcképein asztal mögött ül, rákönyököl, feje ugyan kimaradt az arcképekből, a papírlapok fölött karja, ceruzát tartó keze. A saját kezéről készített fotók ötször öt négyzetét szerkesztette egy tömbbe *Gémes Péter*, belőlük rakta ki a régi, négy felől egyformán olvasható varázsigét: SATOR, AREPO, TENET, OPERA, ROTAS. Lettrizmus, illetve pszeudóbetűk ütnek át a textiltervező *Lovas Ilona* plasztikáin, melyeket pergamenből csavart. Olyanok, mintha óriásira — méteresre — nagyított szövőgyári orsók volnának vagy talán a *Gyöngy Ilona* ludasjáték aranybuzogánya. Minden darab egyforma nagy, olyan széria ez, melynek nincs növekvő vagy csökkenő tendenciája, csak a pszeudó-betűk tartománya változik a felületeken.

Ahogyan elnézem a szereplők névsorát, ők heten a körülbelül ötvenévesek, illetve az őket követő negyvenesek nagy generációjába tartoznak. (Köztük a velük indult és húszévi emigráció után a rangját visszaszerző Konkoly Gyulával.) Végül is — mondtam már — mindegy ki volt itt fundamentalista képfelbontó, ki nem. Mindenesetre csupa jó művész, csupa jó művéből kiállítást rendezni jó dolog. Jó dolog nézni is.

– Heti 80 oldalon
– Hetente hatszor

Szerkesztőség:
1034 Budapest
III., Bécsi út 124.
Tel.: 168-2002
Fax: 188-9504, Tlx:22-7958

Napilap a profiknak

Hirdetéseit 72 órán belül megjelentetjük

EX LIBRIS

GÖTZ ESZTER

Dávid tornya. Modern héber költők

Nem szűkölködik költői témában ennek a századnak héber nyelvű irodalma. A Jóbot sújtó, teljesen indokolatlan bibliai istencsapások az utódok számára mindennapos valósággá lettek. Az első szentföldi bevándorlók a múlt század vége felé kelet-európai pogromok élményét cipelték magukkal a leendő hazába, s a következő hullámmal érkezők is szegénységet, rettegést hagytak otthon, hogy megteremtsék új életüket egy gyökeresen más világban, addig ismeretlen körülmények között. A pionírok kemény építő munkája mellett nem volt zökkenőmentes a szellemi akklimatizálódás sem: ott alig használható európai beidegződésektől kellett megszabadulniuk. Sok fogalom hirtelen elvesztette értelmét. A nagyvárosi létben uralkodó individuális alapélmény, amely döntően meghatározza a modern líra formálódását, ebben a történelemcsináló helyzetben háttérbe szorult. Közösséghez való erős kötődés vette át a helyét, a közösen viselt sors felelőssége alakította az újfajta gondolkodást és a költészetet is. A „hozott anyag" — a kelet-európai modern líra — és az évezredeken átörökített ótestamentumi hagyomány új létfeltételek közé került. Hogy sikerült-e mindezekből önálló nemzeti költészetet párolni, arra talán kézzelfogható választ ad ez a most megjelent antológia.

Lehet-e korszakokra tagolni egy csaknem évtizedenként átalakuló néptörténet lírai emlékezetét? A kötet összeállítói, magyarországi születésű Itamar Jáoz-Keszt így közelített a bőséges anyaghoz, és az általa javasolt felosztás valóban segíti a versolvasót. De ugyanezzel meg is kerüli azt a kényes kérdést, hogy létezik-e egységes héber költészet. Hiszen csak egy hajszál köti össze az Izrael után vágyakozó, oroszországi pogromok véres lázálmát verejtékező *Bialik* verseit a már ott élő, ott verselő *Uri Cvi Grinberg*-éivel. A legmélyebb szakadék az Auschwitz előtti és utáni költészet között tátong. Mert hiába hangzott fel Adorno maximája az ellehetetlenült költészetről — az irracionális pusztulás áldozatainak joga van az önkifejezésre. Az utódoknak pedig kötelessége az emlékezés. Lehet-e megénekelni a csöndet? — teszi fel egy tanulmányában a kérdést Heller Ágnes, Adorno logikáját folytatva. És egy válasz a sok közül, *Dán Págisz* költőé:

„Én Éva
Ábel fiammal
ebben a transzportban
ha látjátok nagyobbik fiamat
Káint az Ember fiát
mondjátok neki, hogy én"
(Lator László ford.)

Hogy a legfiatalabb költőnemzedék merre viszi tovább ezt az ősiben gyökerező lírát, azt még csak körvonalakban lehet sejteni. Annyi biztos, hogy náluk is eleven téma még a haza, a nemzet, de már nem elsődleges. Ők ismét a Nyugathoz közelednek, világlátásukban abszurd vonások jelennek meg, a dalokat áthatja a jelen kizárólagossága, Joan Baez és a tömegkultúra. Birtokában vannak az előző idők tragikus hozadékának, de leginkább a saját világukkal foglalkoznak. Nincsenek meghatározó előképeik, nyitottabbak az idegen kultúrák, megújuló vallási irányzatok, másfajta szellemiségek felé. Az igazán modern héber költészetet ők formálják: érdemes volna önálló kötetet szentelni nekik. *(Belvárosi Könyvkiadó, Budapest, 1992., 280 old., 250 Ft)*

Kelecsényi László: A múlt lépcsői

Nosztalgikus érzemények vezethették Kelecsényi Lászlót arra, hogy — magánkiadásban — megjelentesse a hatvanas éveket visszaidéző esszégyűjteményét. Paperback borítóján miniszoknyás, szandálos lányok hevernek a „rakodópart alsó kövén", álmosan sütkérezve a nyári napon. A Nagy Generáció, amelynek egykori élményei különös módon feszengenek ebben a kis könyvecskében. Még akkor is zavarba ejt az írások alaptónusa, az egyetlen mondatból sem hiányzó múltsiratás, ha nem teszem föl a különben jogos kérdést, tudniillik, hogy mi lett belőlük. Tudom, hogy ez a nemzedék kivételes lehetőségeket kapott, mi több, még élt is velük valamennyire. Tudom, hogy ők látogatták először az Egyetemi Színpadot, róluk-nekik szólnak Cseh Tamás és Bereményi dalai, övék az Illés, a magyar film új hulláma, Mensáros „Huszadik század"-a, Latinovits és a Filmmúzeum, hiába részesültünk mi, utánuk következők is mindebből, azért mégiscsak az övék.

Csak azt nem tudom, jó-e valamire száz-egynéhány oldalon át panaszkodni az illékony idő miatt. Kijelenteni, hogy a múlt értékei voltak egyedül elfogadhatók, hozzájuk képest a jelen fabatakát sem ér. Kelecsényi kiindulópontja alighanem az volt, hogy egy számára oly fontos korszakot a maga bájában örökítsen meg, ha már meghosszabbítani nincs módja — mint ama régi kabát életét, amelyről annyi szeretettel szól egyik legélvezetesebb írásában, a *Kabáttörténelem*-ben. A legendás hatvanas évek helyett inkább a maga köznapi legendáriumát rajzolja meg egy-egy vonással, ami legalább olyan izgalmas lehetne, ha a történetkéket nem rendelné alá egy félreértett irodalmi ízű koncepciónak. Minthogy a feltámadó emlékeket keresztbekasul járja a szerző mai veszteségérzete, sem egyikre, sem másikra igazán odafigyelni nem lehet. Csak valami homályos bűntudat kerülgeti az olvasót: vajon ő tehet-e róla, hogy ennek az állítólagos aranykornak vége? Egyáltalán: szabad-e egy kort nyomasztóan ráterhelni bármely előbbi vagy későbbi időszakra?

Meglehet, hogy manapság már nem érdemes moziba járni. De a Kelecsényi által nyújtott indoklás durva általánosítás, ennélfogva nem igaz. („A gondolkodó és gondolkodtató film a végóráit éli, ha ugyan nem halt ki egészen.") Az is valószínű, hogy egy Örkénnyel vagy Ozével folytatott beszélgetés sokáig emlékezetes marad. Nem kevésbé a megidézett találkozás Ruttkai Évával, Latinovits egykori otthonában. De... ez a „de" majd' minden karcolat olvastán ott berzenkedik bennem. De... azért nem túlzás azt állítani, hogy vége a világnak? *(Kelecsényi László kiadása, Budapest, 1992. 147 old., 127 Ft)*

Martin Roberts: Európa története 1789—1914

Most, hogy végre felszabadult az oktatás a kanonizált tankönyvek rémuralma alól, valódi esélyt kapott a történelemtanítás is. A hivatalos kultúrpolitika elkészítteti a hazánk történelmét összefoglaló könyveket, a nagyobb kiadók pedig jól használható, politikai elfogultságtól mentes egyetemes történeti munkák után kutatnak — nem mindig sikerrel. Az angol történész-tanár, Martin Roberts könyve kakukktojás az igényesebb művek sorában, hiába a rózsaszín borító üdesége és a tekintélyt parancsoló küllem. A szerző rögtön az előszóban felkészíti — várhatóan középiskolás, illetve Európa iránt érdeklődő — olvasóját, hogy stílus és tartalom szempontjából az alábbi szempontok vezérelték: „Egyrészt hogy a szókincs ne okozzon különösebb nehézséget a középiskola átlagos diákjainak sem, másrészt hogy olyan fogalmak is szerepeljenek benne, amelyek a legkiválóbbakat is próbára teszik." Valóban embert próbáló vállalkozás a könyv elolvasása, különösen, ha valaki meg akarja őrizni a témához illő komolyságát. Néhány „újdonság", melyről megrökönyödve értesül a művelődni vágyó: „1789-ben Európa politikai határai is sokban különböztek a maiaktól... Kelet- és Közép-Európában néhány név ismerős már, semmi több." Sajátos summázata ez a térség korabeli helyzetének. Egy történelemformáló pillanat a francia Konventben így válik szemléletessé a mai olvasó előtt: „...amikor Robespierre újra szólni kívánt, pisszegéssel és «Le a zsarnokkal» kiáltásokkal fogadták. Egy szót sem tudott kinyögni. (sic!)"

Pongyolaságért önmagában még nem ítélhető el egy történeti munka — maga a törekvés, hogy egy tankönyv élő nyelven szóljon —; ha következetes és világos rendszerbe állítja a politikai, társadalmi, gazdasági összefüggéseket, a nyelvi sutaság legfeljebb csak bosszantó. Csakhogy Roberts műve nem ragyogtat fel ilyen szakmai erényeket. Tagolása felületes, néhány szóval csap össze nagyobb áttekintéseket, annál feltűnőbb a csatajelenetek aprólékossága. Paródiának is felfoghatjuk a legtöbb történelmi személyről adott jellemzését. Napóleon például „ragyogó vezető volt, de bosszúálló zsarnok is, és a közönségesség sem hiányzott belőle." Robespierre viszont „nagy ember volt, de félelmetes." A harcleírásoknál talán csak a színpadias jelenetekhez van jobb érzéke. Vaskos fejezeteket szán a kor művészetének, még azt is megtudhatjuk, hogy Cézanne apja egy időben kalaposként dolgozott, de semmi olyat, amit bármely más kötet ne írna le, igényesebb kivitelben.

A kötet lapjain egy rosszul megrajzolt képregény-história bontakozik ki, Európa történetének elszabott jelmezében. Ez lenne a jövő generációk műveltségi horizontja? Ha így van, akkor Európának befellegzett. *(Akadémia Kiadó, Budapest, 1992., 361 old., 550 Ft).*

Martin Roberts: Európa története 1900—1973 Az új barbárság kora?

Ahogy közeledünk Európa történetében napjaink felé, egyre több türelmet követel az események megértése. Az éppen most is dúló déli háború nyilvánvalóvá teszi, hogy Martin Robert könyvének alcíme mögül nyugodtan letakarhatjuk az óvatos kérdőjelet. Új barbárság korát éljük, s kevéssé vigasztal, hogy Európánk nem az utolsó ebben a versenyben.

Segíthetne a gyorsan terjedő szellemi tompaság ellen, ha — akár iskolai órán, akár kinőve a padból, saját erővel — feldolgozhatnánk az elmúlt évtizedek folyamatait. Magunknak, okulásul, hogy ne történhessen meg annyiszor a tragédia. Sajnos erre a könyvre nem támaszkodhatunk, mint ahogyan a szerző előző évszázaddal foglalkozó kötete, ez is csak szobadísz lesz a polcokon. Mert most, amikor tisztán láthatnánk, hogyan jött létre az a szovjet birodalom, amelynek függvényeként létezett az egész kelet-európai térség, ilyen viccbe illő kitételeket találunk például Trockijról: „ő volt a Vörös Hadsereg főparancsnoka, aki páncélvonatjában beszáguldozta a hadszíntereket, megnyerte a háborút és könyörtelenül leszámolt a kronstadti lázadókkal." Lenin hiteles értékelése pedig így hangzik: „Nagy műgonddal dolgozta ki kommunista tanait, amelyek világszerte szegények és jogfosztottak millióiba csöpögtettek reményt és vigaszt." Kérés, hogy milyen remény és vigasz marad a magyar olvasónak, ha megelégszik a közhelyeknek eme lapos tömegével. Ám ennél is komolyabb veszély rejlik a hitleri diktatúrát tárgyaló fejezet zárszavaiban: „Hitler megérzései, remek érzéke az időzítéshez és kötélidegei nagyban hozzájárultak Németország 1942-ig tartó diadalmenetéhez; arcátlansága, téves számításai és irtózása a visszavonulástól pedig gyors bukáshoz vezettek 1943 és 1945 között. Legnagyobb tévedése... Oroszország megtámadása volt, de szép számmal akadtak egyéb, kisebb balfogásai is." Azt hiszem, nincs szükség kommentárra.

Európa huszadik századi történetéhez tehát ez a kötet sem visz közelebb. Az igazán hiteles krónikát — legalábbis ami az első ötven évet illeti — egy kortárs írta meg: Stefan Zweig. Ez a história pedig már akkor félelemmel töltötte el. Ami számára emlékezés, az nekünk figyelmeztetés: „Ha valaki a szíve mélyén harminc-negyven éven át hisz valami módon a világban, nehéz egy-két hét alatt hitehagyottá válnia. Jogfelfogásunk szilárdnak vélt alapján így hittünk a német az európai lelkiismeretben, a világ lelkiismeretében, és szent meggyőződésünk volt, hogy az embertelenségnek is van határa, s a világ «normális» rendje győz majd." Nekünk már ilyen illúzióink sem maradtak. *(Akadémia Kiadó, Budapest, 1992., 402 old., 550 Ft).*

Új Magyar Tájszótár 3. (K—M) kötet. Akadémiai Kiadó, 1992. 1341 old., 470 Ft.

PALÁDI-KOVÁCS ATTILA:

Tájszavaink kincsesháza

Az Új Magyar Tájszótár első (A—D) kötete 1979-ben, a második (E—J) 1988-ban jelent meg, a harmadik (K—M) kötet pedig 1992 karácsonyára. S ha a tudományos könyvkiadás nem lehetetlenül el teljesen, néhány éven belül megjelenhet a befejező (N—Zs) anyagrész is. A vállalkozást vezető Lőrinczy Éván, Hosszú Ferenc szerkesztőn, s az áldozatos munkát velük együtt végző — tudomásom szerint — fiatal munkatársakon ez aligha fog múlni.

Nem tudom, hány szava lehet a magyar nyelvnek. Az új tájszótár fülszövegében azt olvasom, hogy több mint félmillió adatot tár az olvasó elé, mintegy 120 ezer szócikkben elrendezve. Ez a szűkszavú közlés sejteti a mű monumentalitását, s ugyanakkor fényt vet nyelvünk hihetetlen gazdagságára is.

Az Új Magyar Tájszótár már a harmadik az Akadémia által támogatott hasonló szótárak sorában. Az elsőt még Vörösmartyék kezdeményezték, s a Magyar Tudós Társaság 1838-ban egyetlen kötetben nyomtatta ki Budán. A második a századfordulón (1893—1901. között) két kötetben jelent meg Szinnyei József szerkesztésében. Ez a mostani az 1890—1960 között feljegyzett tájszavakat adja közre. A nyomtatott források mellett feldolgozza a fontosabb, eddig múzeumokban, könyvtárakban, kutatóhelyeken lappangó néprajzi, népnyelvi kéziratos gyűjteményeket is.

Azt gondolom, hogy a nyelvjárások, a népnyelv vizsgálata, s ezen belül az Új Magyar Tájszótár kiadása egyike aktuális nemzeti ügyeinknek. A kutatóknak szinte az idővel versenyt futva kell végezni a feledésbe merülő szavak rögzítését, mentését. Az is társadalmi igény, hogy a feltárt szókincset egy ilyenféle összegző nagy műben tegyék hozzáférhetővé mindazok számára, akiknek a szó mindennapos munkaeszköze. Szüksége van rá a nyelv kopását, szürkülését fájlaló írónak és újságírónak, a riporternek és a nyilatkozó közszereplőnek, a tanárnak és a diáknak, az egész kommunikáló és írásművekkel élő magyar társadalomnak.

A magyar nyelv kutatása és művelése alapításától fogva feladata az Akadémiának. Az MTA Nyelvtudományi Intézete — megannyi kiváló szótár után és az Akadémiai Nagyszótár előmunkálatai közben vállalkozott az Új Magyar Tájszótár megvalósítására is, amely Szabó T. Attila és a munkáját folytató kolozsvári munkaközösség Erdélyi Szótörténeti Tárával együtt nemcsak a nyelvtudomány, de a néprajz, a művelődés- és a társadalomtörténet kutatói számára is kimeríthetetlen forrás.

A Tájszótárt sokszor forgatjuk ízes szavakra vadászva, saját nyelvjárásunk emlékeit keresve, másokéval összehasonlítgatva. Új szavakat, jelentéseket találhatunk benne mint ahogy a serdülő Sütő András ízlelgette a falujában megforduló székely szekeresek szólásait, vagy ahogy Aranytól tanult. „Nyelvünk erdőzúgását hallgattam benne" — írja a Toldiról. Ezt az erdőzúgást, máskor mély tenger mormolását hallom én a Tájszótár lapozgatása közben. Honnan tudnám meg különben, mi az a *kelempász*, s hányféle jelentése van a Nyugat-Dunántúl nyelvjárásaiban. Azt sem tudtam eddig, hogy a *medvefi, lúdfi* típusú megnevezések a magyar nyelvterület peremein itt-ott még a 20. században is használatosak. Honnan tudnák meg a városokban felnőtt nemzedékek, mit jelent a *litya*, a *macsuka* vagy a *kupujka*? A jelentésüket én sem adom meg, de elárulom, hogy a III. kötetben ezekre nagy számban találhatunk adatokat. Az Új Magyar Tájszótár sok olyan szót, szóalakot tartalmaz, amelyeket elődei még egyáltalában nem említenek. Ritkán ugyan, de azért előfordul az is, hogy egy-egy Szinnyei által már közölt szót az Új Magyar Tájszótárban hiába keresünk. Ilyen például a székelyföldi *köpec*, melynek jelentése 'komondor'. Kár, hogy erre az új szótár forrásaiból nem került elő adat.

Azoknak, akik feleslegesnek tartják a népnyelv búvárlatát, a Tudományos Gyűjtemény 1817-ben megjelent szerkesztői sorait ajánlom: „Sokan tréfára fogják venni a dolgot, s előre kinevetik ezen Jutalomtételt, de a tudatlanságon szánakodni lehet, mert ezek nem tudják, hogy a szepesi németeknek és az erdélyi szászoknak már Idiotikonjuk (tájszótáruk) vagyon; nem tudják, hogy az amit tréfának, nevetségnek tartanak, nagy és fontos igazságokra és következtetésekre vezethet." Bárcsak megértenék ezt a tudomány mai gazdái is.

Az Új Magyar Tájszótár szerkesztőit, munkatársait, a vállalkozást támogató Nyelvtudományi Intézetet és az Akadémiai Kiadót elismerés és köszönet illeti az impozáns kötetért. Őszintén kívánom nekik, hogy nagy vállalkozásukat sikeresen be is tudják fejezni.

ráakadunk a szeretkezési jelenetre. Lehet, hogy Skvorecky innen is tanult: nem vitás, hogy a bűnügyi szál meg az erotikus szál hozzájárul az olvasói érdeklődés fenntartásához – de a regényben benne van az 1945 és 1968 közötti Csehszlovákia, egy-két szereplő sorsán keresztül pedig még a háború és a '68 utáni emigráció világa is.

Hogy hogyan? A legfeltűnőbben persze az anekdotákban (részint szereplők idézik fel, részint az elbeszélő szájából, főtörténetként halljuk őket) meg a politikai és magánéleti vitákban, a legapróbb és legszemélyesebb cselekedetekbe minduntalan belepofázó hatalom ábrázolása által, a nevetséges hazudozások és a cinikus vagy épp hősi pózok leleplezésében. Nagy, klasszikus (kritikai) realista körkép, ha úgy tetszik: csakhogy rendkívüli humorral és mindent átható szkepszissel. Ahogyan az utószóban írja a parádés fordítói munkát végző V. Detre Zsuzsa (akinek a nevét Hrabal magyar olvasói biztosan megjegyezték már): sokak szemében „cinikus, gonosz politikai pamflet" volt a *Csoda*. Meglehet, de számunkra épp ezért hiteles: mert híján van a hősöknek, a bátor, gáncstalan ellenállóknak, a beteljesült, boldog szerelmeknek és a megoldott bűnügyi históriának.

Az elbeszélő igyekszik elkerülni a „szimbolikus" mozzanatokat, szeretné fenntartani az elfogulatlan, gúnyoros és nem irodalmias történetmondás látszatát, de túl sokszor ütközik szimbolikusnak tekinthető eseményekbe, jelekbe. Mint például amikor a rádió munkatársai meghallgattatnak egy „protest songot" az elbeszélő-főszereplő Dannyval. A dal így hangzik:

Micsurin utca
a kedvesem tanyája
Micsurin utca
Micsurin utcája.
Nagyon tetszik nekem,
mint más egyetlen sem,
Micsurin utca
Micsurin utcája!

Mi ez? Komplett hülyeség, gajdolós dalocska. De ha „két fiatal, csak éppen csúfondáros hang" énekli, akkor egy adott helyen és egy adott időben sokan érezhetik úgy, hogy „valami megfoghatatlant és megcenzúrázhatatlant hajtogatnak". Épp csak felidézik az élenjáró szovjet tudós nevét, belehelyezik egy semmitmondó rigmusba, amely még slágerszövegnek is primitív – és kész a lázítás.

Ha ez önarckép, akkor túl szigorú: Skvorecky regényének vannak ugyan olyan rétegei, melyek a könnyű, gyors befogadhatóságot biztosítják, az egész azonban igen összetett, gondosan kifundált, részleteiben is átgondolt mű. Több szálon – több időpontban induló cselekményvonalon – kezdődik, ezek egy hosszabb szakaszon ('68 körül) egészen közel kerülnek egymáshoz, csaknem együtt haladnak, majd ismét szétválnak; az olvasó, ha rejtvényfejtő kedve van, szép ábrákat, folyamatgörbéket skiccelhet fel róla. Ha pedig nincsenek ilyen hajlamai, adja át magát az élvezetnek.

Ajánlom ezt a vastag könyvet azoknak, akik nem szeretik a hosszú regényeket. Ajánlom ezt a krimit azoknak, akik utálják a bűnügyi történeteket. Ajánlom ezt a politikai kulcsregényt azoknak, akiknek elegük van a közelmúlt feltárásából. Ajánlom ezt a klasszikus regényt azoknak, akik valami újabbra vágynak. Ajánlom ezt a modern írást a klasszikus elbeszélés híveinek. Ajánlom ezt a nehéz művet a könnyű kikapcsolódást keresőknek. Ajánlom ezt a könnyű kikapcsolódást azoknak, akik nehéz műveket olvasnának.

■■■

üvegszem

FELJELENTÉS 3.

Drága jó Nahlik kollega!
Igazából nem is tudom, mi a hivatása, de azt hiszem, mint a Magyar Televízió legfőbb fejét, én, a nyugdíjas tanárember nyugodtan nevezhetem kollegámnak, hiszen kinek, ha nem magának dolga, hogy szépre, jóra tanítsa végre ezt a sokat szenvedett kis népet. Nem tudom, bokros teendői mellett menynyi ideje jut manapság tévénézésre, de gondolom, mindenképp kevesebb, mint a magamfajta lézengérnek. Mert én kérem, nézem a televíziót reggeltől napestig. Ahogy a kollegáimnak félig viccesen meg szoktam volt fogalmazni: Práger Gyuri kakasától Egressy Béni Szózatáig. Nézem, és nagyon el vagyok keseredve, amikor olyan, megbocsásson a szóért, kedves jó Nahlik kollega, marhaságokat kell látnom, amely semmire sem okít, csak a rosszra meg a helytelenre. Hát nincsenek már abban a televízióban olyan régi motorosok (szívmotorosok, ahogy én szoktam mondani), mint Öveges professzor vagy mint dr. Benedek? Mi lesz ezekből a mai gyerekekből, ha ilyen zagyvákat kell nézniük, mint csütörtök este is a „Villik" című Bozsik Yvette-féle vonaglásokat. Micsoda bűnös bakot lőttek a maga alantasai, kedves Nahlik kollega! Egy ilyen teljes hosszában úgyahogyvan őrültséget összeszerkeszteni! Micsoda liberális sumákolás! Választani jó és rossz közül?! Választani az egyes műsoron pergő Szokolay Sándor-műsor, az ő népi gondolatai és a kettesen sötétlő Bozsik-táncikálás között! Évtizedes megfigyelésem, hogy a jó és a rossz közül mindig az utóbbi lesz kiválasztva, kedves kollegák! Ezért mondom én azt, hogy semmit sem szabad a véletlenre bízni! Nézzen a körmükre, kedves Nahlik kollega, mert a népnevelésnek ebben a farkasvilágban olyan nagy szerepe van, mint talán még sose! Most dől el, hogy a harmadik évezredben áll-e magyar a Hargitán, hogy magyar folyó lesz-e a Tisza. De hát magának magyarázzam én azt, hogy milyen fontos küldetés a Magáé? Megvédeni legfontosabb értékeink rangját, épségét?! Hogy aztán unokáinknak nehogy az ilyen Bozsik Yvette-féle vonaglásos nyekeregtéssel kelljen menniök az utcán, hanem mint a magyar jegenyék a pusztán, szálfaderékkal, egyenesen.

Elnézést, ha bokros elfoglaltságában zavartam, maradok továbbra is a nemzet egyik kiszolgált napszámosa:

ÖregSzem ■■■
(pontos név, cím a szerkesztőségben)

P. S. Kérem, ne haragudjon, ha egy-két gondolatom humorosabbra sikeredett volna, mint azt a tárgy komolysága engedi, de a vicc az élet sója, Csurka Pistával vallom ezt.

HAJDU ISTVÁN

A gumírozott történelem

(Variációk a pop artra, fejezetek a magyar művészetből, 1950–1990)

Az ötvenes-hatvanas évek – azóta talán az idők hályogos foncsorú tükrében baloldali liberálisnak is nevezhető, ittenfelől akkoriban rendre kiátkozott – esztétái hol a romantikát (Ernst Fischer), hol a realizmust (Roger Garaudy) tették, a szó szoros értelmében, s számomra (is) rendkívül rokonszenves módon parttalanná. Majd – csak a XX. századot szem előtt tartva – a rövid „avantgarde kontra minden más" program után, a modern-posztmodern meccs következett, az utóbbi teljes és megsemmisítő győzelmével, hogy aztán ennek, vagyis a posztmodernnek a tekintete pásztázzon végig a kultúrtörténeten, s vegyen észre minden második stíluson, tendencián vagy áramlaton pre-, valódi vagy poszt-posztmodern jegyeket, s posztmodernizálja végül át nemcsak a második, de már a mindig soros-aktuális harmadik szellemi programot is.

És most itthon akár csönd is lehetne, mert hiszen jobbára még a legutolsó vetélkedés izgalmait nyögjük és emésztgetjük, de nem, mert a jogos nemzeti öntudat végre megmakacsolta magát, majd kellő erőt merített, s konokul eddig meg nem hódított magaslatokra igyekszik hágni. Célja felé a pop art átértelmezésével és kiterjesztésével tör.

Keserű Katalin, a Kiállításicsarnok (volt Műcsarnok) igazgatója, az ELTE BTK Művészettörténeti Tanszékének tanára, a XIX. századi kismesterek, a századforduló szecessziójának s utóbb a hetvenes-nyolcvanas évek szentendrei festőzenészeinek kiváló ismerője úgy döntött:

– egyrészt hungarizálja a pop artot;
– másrészt univerzalizálja a magyar művészetet;
– harmadrészt egyetemes esztétikai magaviseletté sugallja-avatja – ugyancsak – a pop artot.

Szándéka több szempontból is jogos. Egyfelől: már miért ne lehetne egy ilyen aspektusa is a művészet története vizsgálatának, már miért ne mondhatna bárki bármit, ha tud, ha hagyják beszélni egy a liberális politikai és eszmei értékekre egyre fogékonyabb, s azokat mihamarabb a hétköznapjaiba is beépítő társadalomban; másfelől: miért kellene elhinnünk azt, amit eddig mindenki szajkózott, hogy tudniillik Magyarországon a pop artnak a társadalmi-politikai, gazdasági-szocológiai okok miatt nem volt valódi gyökere, a popot inkább csak stiláris, mint praktikus szinten élték meg a magyarok, s nem e tendencia szellemében, hanem annak értelmezett-közvetített-vágyott változatát csinálták errefelé stb. És tovább: miért kössük magunkat ahhoz a kishitű, sőt defetista szemlélethez, miszerint itt soha nem történt semmi, itt nem találtak ki semmit, innen nem származott kifelé semmi, ide nem jött senki, innen mindenki elment, itt csak az elkésettség és a bánat honol(t). (Vö. Major János konceptjével, mely most már pop mű.) Nem, ami itt történt az jókor, időben, párhuzamosan s gyakran invenciózusabban esett meg, mint másutt; itt ki lett találva, be lett vezetve, ki lett irányítva, ottan meg be lett fogadva, meg lett emésztve, vissza lett irányítva. A magyar művészet semmivel sem késettebb, esettebb, szerencsétlenebb, mint az összes többi, a „nagyok" igyekezete, melylyel lerégiózzák a kicsiket, magukat pedig központként tételezik, csalás és hazugság. Azután: már miért ne lehetne a pop art-magatartást avantgardizmusként is – vagy éppen szó szerint annak – megfogalmazni, mi kötelez a szavakhoz, a ragaszkodás a skatulyákhoz kinek kedvez vajon, miféle konzervativizmust szül a kánon betartása?! Hogy innentől kezdve újra kellene kalibrálni néhány történeti kategóriát, s dimenziókat, neveket, dátumokat, geográfiai-szociológiai kötődéseket kényszerülnénk új koordináta-rendszerbe helyezni, hogy újra kellene patentozni azt a fűzőt, melybe – ezek szerint – eddig még úgy-ahogy sem tudták belepréselni a művészet hízékonyhurkás testét, mert amelyből – s ebben is igaza van Keserű Katalinnak – folyton kibuggyannak a sehova nem való hájacskák, amiket tényleg illene végre (és végleg talán? – bár akkor mi marad az új újítóknak?!) beletuszkolni már valami rendes míderbe.

Szóval így van ez, a rendre valóban szükség mutatkozik. Az is fontos, hogy végre valaki személyes ügyként veszi kézbe a dolgot: ezt az igazgatónő egy kötettel (Új Művészet Kiadó, 1993), valamint a könyv megjelenését köszöntő, az abban foglaltakat tovább példázó-illusztráló, a szezon legnagyobb magyar kiállításává szervezett tárlattal, hál' Istennek, meg is teszi. A szép könyv minden tekintetben – ahogy mondják – gondolatébresztő. Vezérmotívuma: ami figurális s

amiben az ironikus vagy mágikus, esetleg metaforikus (népies, fétises, pszichedelikus vagy társadalomkritikus és így tovább) tárgyhasználat megnyilatkozik, az pop art. Amiben nem, az nem az. Azután: az originális amerikai pop art „tárgyábrázoló" ága, valamint amit mások amúgy happeningnek, performance-nak, narratív konceptnek, az arte povera „realista" változatának, álnaiv-cinikus új figurativitásnak, individuális mitológiának, pátoszos transzavantgarde-nak, alternatív rockzenének, art brût-nek, barkácsművészetnek, applikációnak, campnek, modern quodlibetnek – és ezen a vonalon így tovább – neveznek, tartanak, hisznek, az mind pop art. Következésképpen a köztes (például az Indiana-féle), az absztrakt (így a Krushenick által is képviselt) pop nem pop ebben az interpretációban, ahogy a szignál-, és az emblematikus művészetnek (d'Arcangelóéra vagy itthonról a valaha, a hatvanas–hetvenes évek fordulóján „népies" Nádleréra gondolhatnánk), sincs köze a dologhoz. A leitmotív lényege: a posztmodernizmus a pop arttal kezdődött, s a neo-poppal végződött. Más megközelítésben avagy fénytörésben: az avantgarde művészet figurális munkákat létrehozó változata = pop art. Néhány speciális magyar almotívum: a magyar művészet – minden nyomor és a vérgőzzel telt politikai elnyomás ellenére, valamint az átkos szkepszis dacára – uptodate volt, van, lesz. Csak mindig meg kell – mert lehet – találni a kapcsolódás és meghaladás pontjait. Az idő évszámok sugallta terrorját vissza kell utasítani. Továbbá: a hatvanas évektől máig a magyar neo-pop, avantgarde, transzavantgarde, posztmodern, tehát a pop art, tehát a valódi és értékes művészet csuklópontja, kristálytengelye, vezérlő csillaga, teoretikusa és innovátora Konkoly Gyula.

Szóval így van, ismét csak.

A világ egyébként ilyesféle módon tükröztetve tényleg egyszerűbbnek mutatkozik. Valóban csak az kell, hogy megnevezzük, kinevezzük – a kiábrázolás analógiájaként –, s aztán az átrendeződik magától. A gumírozott történelem fel van találva, csakúgy, mint a pop art. Az eredmény a kiállítás anyagán mérhető le a maga teljes dimenziójában – mert hiszen a könyv az örökkévalóságé, így tévedhet, virtuális sugallata éppen nem más –, tehát a tárlaton vizsgázik, mely bár a dolgozat szellemétől abszolút nem érintetlen, viszont a művek zöme anarchista, engedetlen, majd' azt mondtam, konzervatív módon őrzi még a számára szabott új ideológia előtti állapotot.

(A kiállítás az Ernst Múzeumban december 9-től január 16-ig látható)

■■■

Lakner László: Rembrandt tanulmány, 1966.

A megnyitón két popsztár: Gyula és Laca

16. csütörtök

FILM

ÜZLET A KORZÓN

„A csehszlovák Jan Kadár és Elmar Klos filmje 1942-ben játszódik egy szlovák városkában.
Az ÜZLET A KORZÓN éppenséggel nem tartozik a tökéletes műalkotások közé...
S tudj' isten, lehet, hogy ez helytelen esztétikai magatartás, de a magam részéről az ilyen ÜZLET A KORZÓN-féle vegyes színvonalú filmeket mégsem adnám tíz ízlésesen mértéktartó, kiegyensúlyozott, hibátlan filmtökélyért."
(Létay Vera)
Duna Tv, 18.10

TARR BÉLA: AZ UTOLSÓ HAJÓ

Krasznahorkai László egyik „halálnovellája" alapján, holland koprodukcióban készült ez a rövidjátékfilm, ami évek óta nem talál forgalmazóra Magyarországon.
Egyetemi Színpad, 18 h
(Bp. V., Szerb u. 21–23.)

ELŐADÁS ÉS ZENE

A Yahalom Zsidó Szabadegyetem rendhagyó délutánján Éri Péter és Sipos Mihály (a Muzsikás együttes tagjai) mutatják be Bob Cohen közreműködésével, szóban és zenében a Kárpát-medence zsidó népzenéjét.
Országos Rabbiképző Intézet, 17 h
(Bp. VII., József krt. 27.)

IRODALMI KÁVÉHÁZ

SZIGETTENGER

„Lator László esszéi valósággal a XX. századi magyar költészet történetét rajzolják meg... Költő szól költőkről, lírikus a líráról: nem kevesebbet kapunk, mint magát a költészetet." (Ferencz Győző)
A kötet most jelent meg az Európa Könyvkiadónál. Ennek apropójából beszélget a szerzővel Domokos Mátyás, a Budapesti Művelődési Központban található Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban, 18 órakor.
(Bp. XI., Etele u. 55.)

17. péntek

SZÍNHÁZ

IBSEN: ROSMERSHOLM

A Rosmerek ősi családja az erkölcs, a tradíciók, a konzervatív eszmények letéteményese. De Johannes Rosmer otthagyja papi hivatását, szembefordul a konzervatív hagyományokkal, mert szabadságra, derűre és lelki békére vágyik. Csakhogy előbb saját múltjával kell megbékélnie, és túllépve felesége emlékén – aki elborult elmével öngyilkosságba menekült – szembe kell néznie saját érzelmeivel: azzal, hogy egy másik nőbe, Rebekka Westbe szerelmes.
Az előadást Valló Péter rendezésében láthatjuk, Bálint Andrással és Kováts Adéllal a főszerepben.
Radnóti Színház, 19 h
(Bp. VI., Nagymező u. 11.)

ZENE

A külföldön is egyre nagyobb ismertségnek örvendő, fiatal zenészekből álló Trio Midnight (Oláh Kálmán, Egri János és Balázs Elemér) első, megjelenésre váró nagylemezének anyagát mutatja be.
A legmodernebb jazzstílusból, a *straight ahead*ből kapunk ízelítőt.
Doo Bop Jazz Pub, 22 h
(Bp. VI., Teréz krt. 38.)

AZ ÚJ BUDAPEST VONÓSNÉGYES HANGVERSENYE

Az együttes (Kiss András és Balogh Ferenc – hegedű, Bársony László – brácsa, Botvay Károly – cselló) Bartók és Beethoven műveit játssza.
Bartók Emlékház, 18 h
(Bp. II., Csalán u. 29.)

FILM

FEDERICO FELLINI: A NŐK VÁROSA

„A nő a világmindenség igazi alkotója. A nő a világmindenség teste, s nincs nagyobb öröm, mint amit a nő képes nyújtani – ez olyan, mintha én írtam volna... úgy tízezer évvel ezelőtt" – mondta Fellini tízezer évvel később – a NŐK VÁROSA forgatása idején –, amikor már nem egészen így látta. A film zenéje Nino Rota – számos esetben a rendező egyenrangú alkotótársa – utolsó munkája.
Örökmozgó, 20.30
(Bp. VII., Erzsébet krt. 39.)

18. szombat

BÁBSZÍNHÁZ

AZ ELÁSOTT KINCS

Vitéz László újra itthon II.
„Halló, halló, gyerekek! Gyorsan, gyorsan ide gyertek! Kacagás és jó mulatás, kezdődik az előadás! Csak közelebb, csak közelebb, messziről nem látnak semmit, közelről még annyit sem! Itt látható a világ szenzációja, a világvárosi csoda! A mester megtartja az ő művészetét! Itt szem szárazon nem marad! Ezt mindenkinek látni kell!" (Idősebb Kemény Henrik közönségcsalogatójából, 1927)
Kolibri Színház, 15 h
(Bp. VI., Jókai tér 10.)

ZENE

KARÁCSONYI ZENEÓRA

Az Óbudai Társaskör Zenei Klubja és a Tv2 karácsonyi hangversenyt rendez Laky Krisztina (ének), Pauk György (hegedű) és Kovács Lóránt (fuvola) közreműködésével. A műsort Sebestyén János vezeti.
Óbudai Társaskör, 20 h
(Bp. III., Kiskorona u. 7.)

PEGE ALADÁR JAZZKONCERTJE

A Black & White jazzpizzériában a „nagybőgő Paganinije", Pege Aladár lép fel kvartettjével.
(Bp. VII., Akácfa u. 13.)

FILM

ROBERT BRESSON: JEANNE D'ARC PERE

„A per ridegen, tárgyszerűen folyik. Cauchon püspök és a többi vádló inkább szenvtelen ügyintéző, mint fanatikus. Isten ebből a tárgyalóteremből is kivonult, s talán ez adja Jeanne néma makacsságát. Dreyer JEANNE D'ARC-jának vászna szinte izzott és zokogott a fékezhetetlen szenvedélyektől: némafilm volt, de harsogott." „A némaságot a hangosfilm találta fel" – vallja Bresson.
Örökmozgó (19-én is), 16.30
(Bp. VII., Erzsébet krt. 39.)

PETRI GYÖRGY: „ÖTVEN FELÉ"

– részlet –

„Ötven év. Olyan nagy számnak tűnik.
(Pláne, hogyha félszáznak mondanám,
vagy 0,05 évezrednyinek.)
Holott: hullong mint a pernye,
avarégetés után,
nyúlik-szakad, utálatos!, mint az ökörnyál.
Itt van. Itt van. Rám terpeszkedik, befon,
pedig valami telítettnek-szépnek
gondoltam ezt a kerekded számot,
jóllehet tudhatnám: mindig tévedek,
ha megtagadom magam.
Ez csak egy szám a számegyenesen,
folytonosság, monotónia, megbízhatóság,
pozitív egész szám.
A többi:
néma
ujjongás, jajgatás."

A SÁR című kötetből
(Jelenkor Kiadó, 1993)

PETRI GYÖRGY SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTÉSE

december 22-én, 21.30-kor az Arany János Színházban
(Bp. VI., Paulay Ede u. 35.)
A műsort az Alapítvány az Európai Magyarországért támogatja.

PETRI-MŰVEK

Az Író Színháza sorozatban ezúttal Petri György adja elő saját műveit december 18-án, 20 órakor a Kamrában.
(Bp. V., Ferenciek tere 5.)

Konkoly Gyula

LEVÉL

Az egyensúlyról

A szakkönyvek szerint öregkorában (öregkor? ötven se volt) Boccaccio felhagyott a pajzán novellákkal, és a természet parancsát követve – hasonlóan nem egy mai író-politikushoz – a női lélek mélységei helyett az államelméletet kezdte tanulmányozni. Dante-életrajzának elején mindenesetre ennek jelei látszanak: már nem a kolduló barátok és a kikapós menyecskék furfangjai foglalkoztatják, hanem a görög Szolón tételei, közülük is főleg az, mely talán először fogalmazza meg, még az ókorban, minden demokrácia dilemmáját. Vagyis hogy (s immár az athéni törvényhozót idézve) *a köztársaságok is, éppúgy, mint az emberek, két lábon állnak és járnak*, és hogy *a jobb láb az, amely semminemű vétket nem hagy megtorlatlanul, a bal pedig az, amely minden jócselekedetet megjutalmaz.*

Nem érdemes közép-európai iróniával közelíteni e hasonlathoz. Mint minden hasonlat, ez is kissé gyermeteg, vagy – közkeletű szóval élve – sántít, hiszen a jobb láb megtorló lendületét még csak érti az ember, de a balról el nem tudja képzelni, miként jutalmaz. A nagy gondolkodók képzavarait mégsem illik bírálni, hiszen sültrealizmus helyett *költőien* vannak szerkesztve. Esetünkben a *szabadság* és a *rend* egymást tételező fogalmainak összeműködéséről van szó (akárcsak két és fél ezer év múlva József Attilánál), mégpedig a minden eszményi társadalomnak oly fontos *egyensúly* végett. Mert ha ez nincs meg, a járás igencsak megnehezül, sőt előfordulhat az is, hogy – Szolón szerint – még talpra állni sem képes. És hanyatt vergődik.

Mai nyelvre lefordítva ez annyit tesz, hogy olyan világ az eszményi, melyben rend van, de nem korlátoztatik a szabadság, és szabadság van, de működik minden. Jog, piac, tapintat, értékrend. Hogy önkény helyett a józan ész tisztessége tart fegyelmet, s teszi ezt anélkül, hogy bárki személyét (hacsak nem bűnöző) csorbítaná. Szó sincs tehát arról, hogy a demokrácia káosz, ahol a viselkedés szabados, az erőszak lefoghatatlan, a harács megtorlatlan, de arról sem, hogy mindezt olyanféle „rendcsinálással" kell elérni, mely minden diktatorikus törekvés (legtöbbször „nemzetmentőnek" feltüntetett) jelszava. Volt rá példa éppen elég ebben az évszázadban, mire jók a félelmetes oszlopok, pillanatok alatt terrorba fagyasztva a közállapotokat. De annak megtanulására Magyarországon még nem volt mód, milyen a polgárok érdekeinek védelmére működő és az egyenjogúságot betartó demokrácia. Egyedül 1945 után sejlett fel ebből valami, de gyorsan aláhullott megint a tekintélyelvűség meg az internálótábor álszentségébe, ahol a választások – először Mikszáth által leírt forgatókönyv szerint – ismét a csalással fonódtak össze. Azaz (1990-et kivéve) a népakarat kifejtésének és valóra váltásának lehetősége eddig nálunk soha nem volt meg. Túl fiatal hát az egész konstrukció ahhoz, hogy imbolygások és megtántorodások nélkül működjék. Ez viszont óhatatlanul a parlamenti rendszerrel kapcsolatos bizalmi válság veszélyét idézheti fel, amennyiben a polgár azt érzi, hogy ő ugyan magyar is, meg dolgos is, meg béketűrő, takarékos, jóindulatú, ám a hatalomból gyakorta függét mutatnak neki vagy tudatosan *fárasztják*, akár a halat a horgon. A szíved nem idegen? Hangosan bizonyítsd naponta. (De mi az, hogy a szív „idegen"?) Szorgos vagy? Túrd a pénzromlásspirált, ne izgasson, hova tűnnek a milliárdok. Adózz persze, itt élned s halnod kell. Majszold a nyugdíjacskát, mi elmegyünk a puccos bálba. Mintha nem vehetnénk evidenciának, hogy a totalitárius rendszerek talaja a szegénység és a reménytelenség. Ezen pedig a köztársaság könnyen hanyatt esik. Az elharapózó korrupcióval szembeni tehetetlenség, a közvagyon széthordásának erkölcstelensége, vagy a szerencsétlen televízió körüli mesterkedés (ahelyett, hogy mind szájbarágósabb „népnevelői" egyeduralmát, akár az újságoknál, rég megszüntették volna) mind lejáratása a demokráciának, mely – zsenge lévén – nehezen bírja a hitelrontást.

Holott igazán kis jóakarattal is könnyű rájönni, mit kíván a magyar nemzet. Hogy tapasztalat híján is a zsigereiben tudja, mit értsünk a görög fogalmon, mely nyelvünkre fordítva: népuralom. Aminek (igaz, ideális) alapja, hogy – Szolón tételével élve – lehetőleg a rossz kerüljön hátrányba és a jó nyerje el jutalmát. Van bennünk jogérzék, és van hajlandóság az egyenes járásra.

Szabó György

Félpercesek

Zs. Nagy Lajos kötetéről

Zs. Nagy Lajos első verseskönyve kereken harminc éve jelent meg Pozsonyban, akkor már huszonkilenc éves volt, nemzedéktársaitól kissé lekésett, s noha mindenki tudja, hogy jó költő, róla nem nagyon szokás megemlékezni. Meg aztán ő sem nagyon törekszik arra, hogy résztvevője legyen az úgynevezett irodalmi életnek, még annak a kicsinek sem, amit a pozsonyi magyar írástudók csinálnak, tehát az irodalomtörténészek és a kritikusok eleve felmentettnek érzik magukat, hogy sajátos hangvételét, fanyar líráját egyáltalán értékeljék.

Ráadásul – mint ezt tárcáiban, karcolataiban kivételes őszinteséggel megvallja – egyáltalán nem él értelmiségi életet: egész életében robotos hírlapíró volt különböző szlovákiai magyar lapoknál, s a szerkesztőségi szobák helyett jobban kedvelte a kocsmákat. És prózája ugyanazokkal az erényekkel ékes, mint költészete. Egyszer azt írta egyik versében: *„tele vagyok baromi nagymagyar sorskérdésekkel / miért múlt el a kánikula példának / okáért"*, s akkor gondolja-közli ezt, amikor a magyar sorskérdések, az igaziak és a csináltak egyaránt, szinte kötelezően foglalkoztatnak csaknem minden írástudót, s azok, akik emberi kérdésekké fokozzák fel ezeket, fölöttébb gyanúsak a többség szemében. Egyik tárcájában pedig, valamelyik egykori főnökére emlékezve, felemlíti, hogy a főszerkesztő, aki még a „szabadság" köszöntést sem vette szívesen a munkahely folyosóin, hanem ragaszkodott a „cseszty práci"-hoz, szóval ez a hajdanvolt főszerkesztő egyszer csak fölfedezte, hogy megjelent a *Toldi*. Nem újra, hanem először. S abban egy bizonyos cseh vitézt legyőznek. S azonnal felötlött benne a kérdés: „hogy lehet proletár internacionalizmusra tanítani ifjúságunkat ilyen könyvvel, ahol azt olvassák, hogy egy magyar vitéz csúnyán megaláz, sőt megöl egy csehet". S természetesen a bűnös könyv bezúzását javasolta. (Tanúsíthatom, hogy az a bizonyos Toldi-kiadás Budapesten is viharokat kavart, Zs. Nagy egykori főnökénél jóval magasabb rangú hazai potentát javasolta Arany János meghúzását, de aztán valahol, valakik lebeszélték.) Ha tetszik, mindez leleplezés is lehetne, de Zs. Nagy egyszerűen a korlátoltsággal elegyes szolgalelket ábrázolja ebben az epizódban. A „rendszerfüggetlen" ostobaságot. És erről beszélget velünk, olvasóival. Ironikusan, kímélettel, ön- és közkímélettel, természetesen, s ugyanakkor kérlelhetetlenül. Mert egyre nehezebb néki is együtt élni az ostobasággal, pláne akkor, amikor már hivatalosan ez nem is kötelező. De hát a viszonyok a pozsonyi Zabosban olyan nagyon nem változtak. Legfeljebb Zs. Nagyék kertes házát vitte el a buldózer, s most egy lakótelepi ház sokadik emeletén tűnődhet, hogy ugyan miért romlott el már megint a lift.

A purgatóriumban pedig Örkény Istvánnal találkozik, akivel azt szeretné megbeszélni, hogy mivel a mai olvasónak egy perc már túlságosan hosszú idő, ő, mármint Zs. Nagy, inkább *félperceseket* írna. Örkény azonban, mielőtt felröppenne a mennyországba, azt mondja neki: „Azért gondold meg a dolgot. Érdemes akár fél percet is irodalomra pazarolni?"

Zs. Nagy Lajos kötete, a *Szárnyas történetek* egy új szlovákiai magyar kiadónál, a dunaszerdahelyi *Lilium Aurum*nál látott napvilágot.

E. F. P.

ISMÉT MEGJELENT
Ottlik Károly
PROTOKOLL
Viselkedéskultúra a mindennapok gyakorlatában Habsburg Ottó előszavával.
Nyomda: Kner
Illusztráció: Sajdik Ferenc
Nagyság: A/4
Oldalszám: 340
Megrendelhető:
Telefonon:
250-2496, 167-1409
Faxon: 250-1106
Levélben: Protokoll 96 Kft.
1025 Budapest, Zöldmáli lejtő 12/B
Ára: 1950 Ft (bruttó)
Szállítás: azonnal, postafordultával
Utánvéttel: a postaköltséget a kiadó fedezi.
61970 LJ

Még játszhat velünk!
TOP 50
Világcégek Országos Reklámjátéka a Gyermekekért és a Környezetért
Városok és áruházaik: Ajka Marci ABC Áruház • **Baja** Bácska Áruház • **Balassagyarmat** Ipoly Áruház • **Békéscsaba** Universal Áruház • **Budapest** Alfa Color (Nándorfehérvári út) Adidas (Váci utca) Adidas (Váci út) Rothschild Élelmiszer Áruházak (Szent István krt. 4. Károly krt. 9. Rákóczi út 32) • **Csorna** Rábaközi Áruház • **Debrecen** Délibáb Áruház • **Dunaújváros** Skála Áruház • **Eger** Eger Áruház • **Esztergom** Bástya Áruház • **Érd** Ritmus Áruház • **Gyöngyös** Skála Gyöngyszőv • **Győr** Arrabóna Áruház • **Heves** Heves Áruház • **Jászberény** Jászság Áruház • **Kalocsa** Marx téri ABC Áruház • **Kaposvár** Zselic Áruház • **Karcag** Nagykunsági Áruház • **Keszthely** Georgikon Áruház • **Kiskunfélegyháza** Szarvas téri ABC Áruház • **Kiskunhalas** Kiskún Áruház • **Makó** Maros Áruház • **Mezőtúr** Skála Ifjúsági Áruház • **Miskolc** Pátria ABC Áruház • **Nagykanizsa** Dél-Zala Áruház • **Nyíregyháza** Szabolcs Áruház • **Pápa** Pápai Áruház • **Pétfürdő** Nitrocén ABC Áruház • **Salgótarján** Pécskő Áruház • **Sárospatak** Bodrog Áruház • **Sátoraljaújhely** Sátorhegy Áruház • **Siófok** Sió Áruház • **Sopron** Fenyő Áruház • **Szeged** Stadion ABC Áruház • **Székesfehérvár** Fehérvár Áruház • **Szekszárd** Sárszeg Skála Áruház • **Szentes** Szentes Skála • **Szolnok** Skála Tiszavidék • **Szombathely** Kékmadár Áruház • **Tapolca** Tapolca Áruház • **Tiszafüred** Tiszatáj Áruház • **Tiszaújváros** Szent István úti ABC Áruház • **Vác** Naszály Áruház • **Veszprém** Jutas ABC Áruház
Kedves Gyerekek!
Keressetek az Áruház előtt!
TOPI

Rögeszmék jól és rosszul

Kiállítás a Dovinban és a Palme Házban

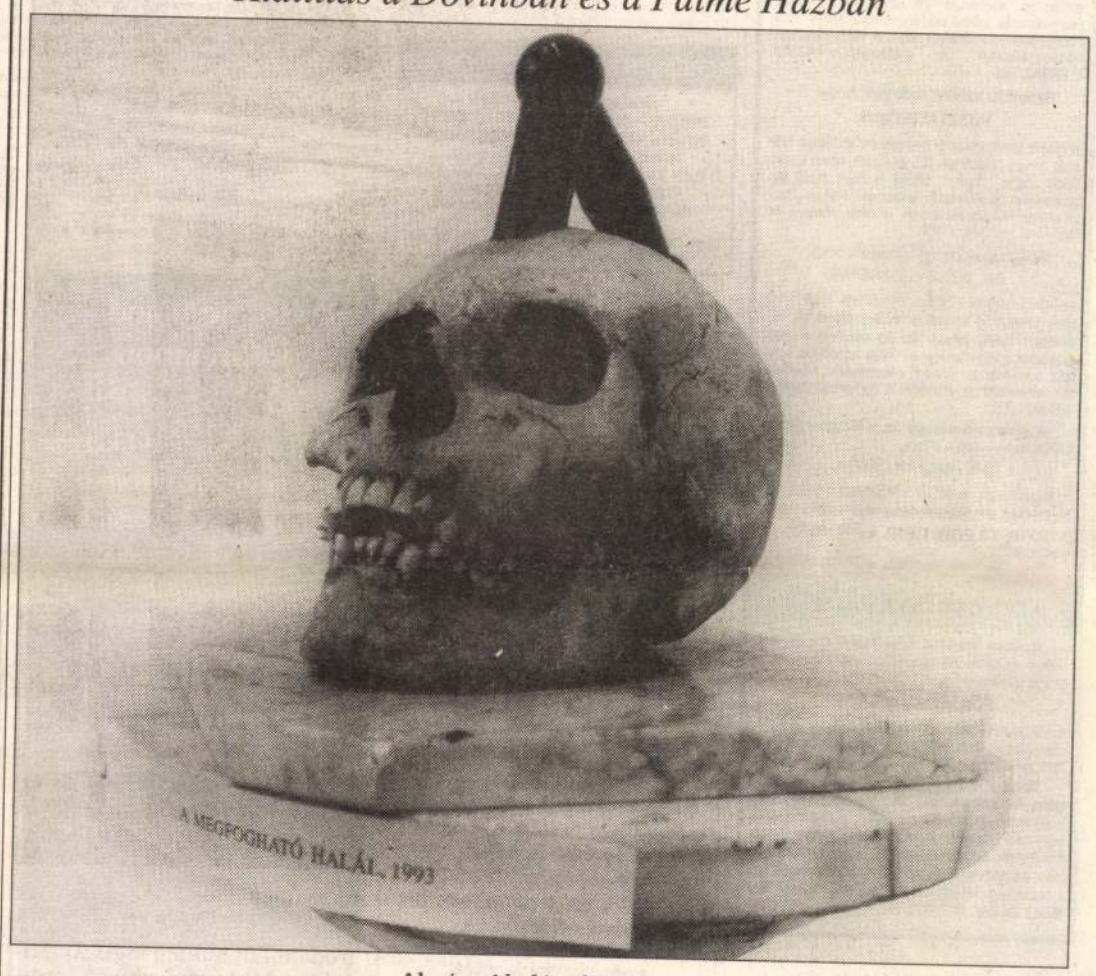

Almásy Aladár plasztikája

Művészember manapság fixa idea nélkül egy senki. Neki létkérdés az előítélet. A bőrre égett póz. A meggyőződésnek álcázott rögeszme. Gorombában, a művészembert nem az eszéért szeretjük, hanem a művészetéért. Nagy hiba – nem mindig, de sokszor – komolyan venni a művészember önmagyarázatát, szóban fogalmazott világvízióját. Félrevihet.

Konkoly Gyula

katalógusszövegét olvasva úgy érzem, olyan, mint egy egyketted dolgozat az esztétikai tanszék proszemináriumán, Fröhlich tanár úrnak címezve. Azt írja ugyanis, hogy „a huszadik század művészetének fejlődése se nem lineáris, se nem ritmikusan periodizált", meg hogy „húsz éve a képzőművészet az önrepetíció állapotában van", meg hogy „a szellemtudomány meghatározása értelmében, mi most a posztmodern korban élünk. A dekonstrukció módszerével élő hermenológiáében, ami a képzőművészet berkeiben is azt jelenti, hogy a dolgok, a múlt és a jelen összefüggéseit nem bármi megalapozott doktrína szerint értékeli újra." Szabad fordításban tehát a Lyotard-tól Fou-cault-ig, Ihab Hassantól Fukuyamáig itten minden el van olvasva, és a lehetőségek szerint meg van értve. A kollokváló igyekezett felkészülni a tanár kellemetlen keresztkérdéseire, aki talán számon kérheti „a pozitív esztétikai minőséget" csakúgy, mint „személyiségének disztinktív érzékenységét".

De hagyjuk meg Steinmannak, a jó tanulónak a kacér pillaverdesésektől kísért mondatokat, és *nézzük* Konkolynak, a festőnek a kiállított műveit. Amely festmények gyönyörűek.

Minél kevésbé látszik rajtuk a disztinktív érzékenység, annál inkább. Konkoly rájött, hogy Claude Monet fantasztikusan nagy festő volt. Ezt a nagyságot ugyan korábban is tudta minden jegyszedő, aki az Orangérie örökösen hömpölygő tömegével volt kénytelen dolgozni. De más dolog a jegyszedés és megint más dolog a művészettörténeti aktualitás. Hálásnak kell lenni tehát a posztmodern ideológiának, hogy egy mai képzőművész eszébe juttatta a színérzékenység fölülmúlhatatlan etalonját. Hogy egy mai festő meg merészelhesse idézni az impresszionizmus sixtusi kápolnáját, a Tavirózsákat, egy nagy kultúra kikezdhetetlen, ám csak néha szeretett és gyakran feledésre ítélt dokumentumát.

Konkoly 1991-ben életmű-kiállítással mutatkozott be az Ernst Múzeumban. Akkor slusszpoénként hatott a Párizsban nagy magyar művésszé érő festő tette a hosszanti teremben: megidézni a „barbárok ecsetjével" a kifinomodottság csúcsteljesítményét. Akkor ez olyan gesztusnak tűnt, mint amikor a pályakezdő, és rajzban még bizonytalankodó Cézanne Delacroix-t másolt önbizalom és szakmai muníció erősítése végett. Vagy olyannak, mint amikor a modern harcizajtól elkámpicsorodott Csernus visszatért Caravaggióhoz erkölcsnemesítési és szemkápráztatási célból.

Mai produkcióját a *Dovin Galériában* másnak látom. A „Monet-festés" óriási energiákat szabadított föl Konkolyból. Nemcsak tanúságtevő hitvallást és a „történelem végét" idéző divatos magatartást. Az 1990-ben alkotott *Iványi Grünwald Béla Nagybányán* még reflexfürdette hiperrealizmus, a háttérben gondosan szervírozott zöldkörettel, finom olaj és fűszerszagú aranysárga dresszinggel megbolondítva. Az 1993-ban komponált *Suzanne chez Claude Monet à Giverny No. 41* és *42*, sőt már az egy évvel korábban festett *27* nehéz, ravasz, komplikált egytálételek. A receptet hétpecsétes titok őrzi. A bársonykékből előkígyózó hurkincák és a drogos kábulatba ejtő zöld partvonalak kapcsán lehetne ugyan a Monet-ra joggal hivatkozó, majd őt „lebanálisozó" Jackson Pollock-féle informelről, a kelet-ázsiai kalligramizmus unhatatlan hatásáról, és persze, és újra, és mindig, és megint posztmodern teóriáról beszélni. Lehet, de minek. A túlsúlyos elmélet ellenére vonzó és gusztusos művek születnek manapság. Megengedem: a kellemetlen szöveges hipotézis nélkül talán nem lennének a festmények ilyen kívánatosak. De miért kell folyton a munkakörülményekről, a konyhaszagról és a kosztpénzről beszélni, miért nem lehet kicsit felhőtlenül örülni az ízeknek?

Almásy Aladár

nem fogalmaz összefüggő elméletet, meghagyja azt az irodalomra érzékeny művészeti íróknak. Tőle eddig egyetlen és egymondatos ars poeticát olvastam, még 1978-ból. Akkor azt állította, hogy „létezésem egyedülálló vizuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép." Ugye nem sértem meg, ha leírom, hogy ez még közhelynek is kevés.

Almásy mindazonáltal mégis verbális fenomén. Arról is híresült el. Ő a Nagy Magyar Műcímadó. Mint ahogy a Nagy Magyar Jazz-zenére festő a Gyémánt László, a Nagy Magyar Zongoraszabdaló a Barabás Márton. Az ő felségterülete a képaláírás, amelynek ő az utolérhetetlen mestere, szürrealista költője és virtuóz felszabadítója. Hol vagyunk már a kezdetektől, amikor még Rippl-Rónai azzal hökkentette meg közönségét, hogy *Közeledik a vihar*, *Schlesingeréknél már esik*. Almásy ma már a Breton-féle pszichikai automatizmus Dalí-féle paranoiakritikai alvállalkozását hajtja végre, midőn – idemásolom kedvenceimet – *Gertrudis téves bárányáldozatot mutat be Lucifernek*, *Elhalványult lelkű két asszony*, *Héber tűzoltó*, és főként, és mindenekfelett: *A középszenzitív zseni prédikációja* féle, fajta, forma címekkel látja el... Miket is? Hát ez az!

Kezdetben halovány nyomú toll haladt a fehér papíron. A rajz meg-megbicsaklott, mintha alattomos szellem rángatná az asztalt, de csak annyira, hogy a megrendült vonal kivághassa magát, és az eltérített eredeti szándékot hátrahagyva a vonal egy parázsló piruettel fejezhesse be az elképesztően könnyed produkciót. Aztán minden áttevődött halovány színes ceruzába, és még minden nagyon jó volt, nagyon szép volt, és mindennel meg lehet elégedni. A színek nem mentek túl a diszkrét fehérnemű-árnyalatok illendő határán, a lap fehérsége még súlyt adott a vonalat felváltó satírozott, rongyolt felületeknek. Aztán jött a rézkarc – úgy a nyolcvanas évek elején –, és az Almásy-vonal kezdett ércnél maradandóbb végleges formát nyerni. A suta, majdnem bocsánatkérő rajz időnként besült és recsegően keménnyé vált. A félmosolyos vizuális irónia, a kupléritmus trillázó exhibicionizmussá, magaelégedett táncdallá szélesedett.

De a feketeleves csak most jön, amely művészünk esetében és a *Palme Házban* színes és túlsúlyos, mint egy rossz álom. Manapság Almásy gondosan összepatinázott „szekondhend" keretekbe nem is olyan kicsiny kompozíciókat állít ki. Az akvarellt és a gvast úgy használja, hogy annak töménységét az olaj is elirigyelhetné. Az üres felületet úgy tünteti el, ahogy mohó földbérlő a mezővédő erdősávot. A biccenő vonalat most már a legnaivabb szem se látja véletlennek és varázslatnak. Az indokolatlan irányváltást most már a leghiszékenyebb néző se gondolja a tudatalattival parolázó fölényes rajztudás paktumának. A vonalat bedögleszti a szín. A színt összezavarja a túladagolt rajz. A rajzot sterilizálja a kompozíció (vagy dekompozíció?) hiánya. És az egészet befedi valami fátyolos sznobéria és természetességet nélkülöző szellemi verejtékszag.

Mielőtt még Almásy az elkövetkező években a szekkókon és pannókon, középületi mozaikokon és gobelineken próbálná ki a rebbenően szűzies és törékeny vonalkultúrájának halott preparátumait és szellemes címadásaitól megrészegült önimádó verbalizmusát, szeretném, ha megfogadná egyik újabb műaláírásának rejtett üzenetét. *Egy rögeszme kiűzetése* ugyanis még menthetné a menthetőt.

P. Szűcs Julianna

HALÁLOZÁS

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy

NAGY LAJOS

nyugalmazott honvédtiszt, a Belvárosi Közért Vállalat nyugdíjas polgári védelmi előadója, életének 70. évében meghalt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1994. február 24-én 11 órakor lesz a Rákospalotai köztemetőben. A gyászoló család. (183322/1K)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

PUSZTAI ISTVÁN,

a Ganz Villamossági Művek nyugdíjasa február 11-én, életének 83. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Soha el nem múló fájdalommal gyászolják: felesége, Faludi Zsuzsa, fiai, Mihály és Ervin, unokái, menye és testvére. (183941/1K)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

DR. BORSY JÓZSEFNÉ

sz. dr. Lengyel Anna türelemmel viselt, súlyos betegség következtében, életének 66. évében 1994. január 29-én elhunyt. Kívánságának megfelelően a római katolikus egyház szertartása szerint csendesen eltemettük, szeretett férje mellé. A gyászoló család. (184071/1K)

A gyászoló család és a Magyar Orvosi Kamara tudatja, hogy

DR. HUSZÁR CSABA

fogszakorvos, a MOK közgazdasági és jogi bizottsága elnökének temetése 1994. február 23-án 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondok köszönetet mindazoknak a magam és családom nevében, akik drága jó férjem,

DR. ÁSVÁNY ÁKOS

temetésén részt vettek, vagy más módon részvétnyilvánításukkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Ásvány Ákosné.

Mind a magam, mind szeretett feleségem vér szerinti rokonai nevében, ezúton is köszönöm mindazoknak, akik a búcsúztatáson való megjelenésükkel vagy más módon kifejezték együttérzésüket, hogy gyászunkban osztozva megpróbálták a pótolhatatlan veszteség feletti fájdalmat enyhíteni. **Dr. Bócz Endre.** (183883/1K)

Hirdetések felvétele

Várjuk tisztelt hirdető ügyfeleink megrendeléseit. Hirdetéseiket elküldhetik levélben vagy telefaxon, illetve elhozhatják személyesen.

A magánmegrendelők

személyesen, készpénzfizetés ellenében adhatják fel hirdetéseiket a Hírlapkiadó Vállalat hírlapboltjában (Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.), a Referens Kft.-nél (Budapest XI., Bertalan Lajos u. 26.) és a Magyar Hirdető felvevőhelyein. A hirdetések levélben is feladhatók, a Hírlapkiadó Vállalat levélcímén (a befizetendő összegről a kiadó csekket küld). Érdeklődni lehet a 138-2399/563, 379-es telefonszámon.

Közületi hirdetések

felvétele megrendelőlevéllel, postán vagy személyesen. A megbízást előjegyezzük, a befizetendő összeget kiszámítjuk és írásban közöljük, faxon vagy levélben. A hirdetés befizetése történhet személyesen vagy utalással. Levélcímünk: Népszabadság Rt. Hirdetési Igazgatósága, Budapest 1960. Címünk: Budapest III., Bécsi út 122–124. I. emelet. Telefon: 250-1680, 148-as, 149-es mellék. Telefax: 188-9567. Egri irodánk címe: Trinitárius utca 2. Telefon: (36) 313-522. Fax: (36) 312-899. Miskolci képviselet: Görgey A. u. 5. Tel./fax: (46) 411-149. Bővebbet a hirdetésmegrendelést visszaigazoló levelünkben. 100 000 forint feletti megbízást a megjelenés után számlázunk 15 napos inkasszóval.

PRIMUS NÉPSZABADSÁG MEDIA AGENCY LTD.

A Népszabadság Rt. tisztelt ügyfelei jobb és az eddigieknél szélesebb körű kiszolgálása érdekében 1993. augusztus 1-jével létrehozta a

PRIMUS NÉPSZABADSÁG MÉDIA-KÉPVISELETI KFT. -t

A Primus Kft. üzletkötő-tanácsadó munkatársai várják tisztelt ügyfeleink érdeklődését a Népszabadság Rt. székházának második emeletén a 203., 204. és a 206-os irodákban, illetve a 250-1680/189, 190, 191, 192, 193 és 194 telefonszámokon. Tisztelt ügyfeleinket – kérésükre – munkatársaink személyesen felkeresik.

Telefonos hirdetésfelvétel

2-69-71-00

hétköznap: 8-tól 20 óráig,
20 óra után üzenetrögzítő.
Szombat-vasárnap: 9-től 17 óráig,
17 óra után üzenetrögzítő.

Ha 14 óráig feladja hirdetését, lapunkban másnap megjelenik.

Állás

HATMILLIÓS lehetőség! Nyolcezer forintos befektetéssel komoly jövedelemhez juthat! Részletes tájékoztató felbélyegzett válaszborítékért: Fortunaplay Bt., 6701 Szeged, Pf. 817.

Ügyvezető igazgatói munkakörbe közgazdasági vagy műszaki egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, agilis, koncepciózus munkatársat keresünk, salgótarjáni kft.-nk vezetésére. Jelentkezését részletes önéletrajzzal az alábbi címre kérjük: 2013 Pomáz, Pf. 14. (183306/1H)

Üzletkötőnek alkalmaznánk középiskolai végzettségű, tárgyalóképes, agilis, jó megjelenésű, fiatal hölgyeket, urakat. Jelentkezni lehet a 132-1701 számon, 9 és 17 óra között. (59415/3H)

A Halásztelki Kertészeti Szakközépiskola az ország egész területéről menedzsereket keres a szakképzési alap szervezésére. Jelentkezés az iskola igazgatójánál, Halásztelek, Rákóczi út 17. Tel.: (24) 374-517. (58099/3H)

Jövedelmező munkához talpraesett partnerek jelentkezését várjuk. Felvilágosítás reggel 8–10-ig, este 17–19 óráig. Telefonon: 121-2998. (59181/2T)

KERESSEN PÉNZT OTTHONÁBAN!

Budapesti székhelyű magyar–amerikai társaság keres egyéni szerződőket üveggyöngy fülbevalók összeállítására. A heti kereset elérheti a 23 000 Ft-ot. Gyakorlat nem szükséges. Küldjön felbélyegzett, megcímzett válaszborítékot. Cím: San Francisco J., Co., Inc. – DCS G.-HC, 1475 Budapest, Pf. 242. Tel.: 178-3644.

Alkalmaznék asztalost és segédmunkást. Érdeklődni: 1033 Bp., Zsófia u. 20. (183421/1K)

BÉR-, munkaügyi és SZTK-ügyintézőt keres vegyipar területén több éve működő kft., március 1-jei kezdéssel, kiemelt kereseti lehetőséggel. Érdeklődni: február 21–22-én egész nap, a 149-9128-as telefonszámon. (183280/1K)

Jelentkezzen még ma, hétfőn vagy kedden délelőtt. Nemzetközi cég keres üzletkötőket. Önálló vállalkozás, karrier, jövedelem, minimális befektetés (csak budapestieknek!). Tel.: 127-5152. (59362/1T)

A Központi Elszámolóház és Értéktár (Budapest) KELER Rt. SZÁMLADISZPONENSEKET, PÉNZTÁROSOKAT, EXPEDIÁLÓKAT és CSOPORTVEZETŐKET keres pénzszámla-vezetési és pénztári-értéktári területekre.

Alkalmazási feltételek:
● középfokú végzettség, ● több éves pénzintézeti, folyószámla-vezetési és pénztári gyakorlat,
● 28–45 év közötti életkor,
és KATONAVISELT FIATALEMBEREK jelentkezését is várjuk.
Jelentkezés a 269-6550/133-as melléken, a pénzforgalmi vezetőnél.
(59112/3H)

Gépelni jól tudó, 17 és 30 év közötti, nem dohányzó hölgyet felveszünk. Jelentkezni lehet a 112-8979 számon, 9 és 16 óra között. (59413/4H)

A Csepeli Kórház-Rendelőintézet felvételt hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: intenzív szakápoló, aneszteziológiai szakasszisztens, műtősnő. Jelentkezés Fritz Györgyné ápolási igazgatónál személyesen, vagy a 276-5511 számú telefonon.

Digitális rádióberendezések fejlesztésére számítógépes tervezési gyakorlattal rendelkező villamosmérnököket keres tervező és irányító munkakörbe, nemrég alapított részvénytársaság. Fizetés megegyezés szerint. Érdeklődni: munkaidőben, a 183-6121 telefonszámon.

Olasz nyelven jól beszélő, lehetőleg külkereskedelmi üzletkötői végzettségű hölgy vagy úr jelentkezését várjuk fatermékek már kiépített külkereskedelmi áruforgalmának továbbvitelére.

Érdeklődni a 251-7907-es telefonszámon.

Kimagasló kereseti lehetőséggel munkatársakat keresek, azonnali kezdéssel. Telefon: 215-2814. (59646/3T)

Nyugdíjas német nyelvű külkereskedelmi levelező titkárnőt napi 4 órába magánvállalkozás alkalmazna. Német nyelvű ajánlatokat részletes szakmai önéletrajzzal „Azonnal 59604" jeligére a szerkesztőségbe. (59604/2T)

Wir suchen einen zuverlässigen Assistenten der Geschäftsführung.
Wir wünschen uns, dass Sie folgenden Anforderungen entsprechen:
○ absolute Zuverlässigkeit, ○ Belastbarkeit, ○ Geschäftssinn, ○ Alter zwischen 25 und 35 Jahre, ○ Deutsch perfekt, ○ Erfolgsorientiert, ○ eigenes Fahrzeug.
Wir bieten:
○ Interessantes Betätigungsfeld
○ gute dauerhafte Stelle
○ sehr gute Bezahlung mit Kilometergeld,
○ Weiterbildungsmöglichkeiten im Ausland:
Österreich und Tschechien Melden Sie sich schriftlich mit Lebenslauf bei CONCORD INVEST KFT., 1142 Budapest, Tengerszem u. 52. Tel.: 251-2380.

Az IP-RAK Kft. keres nagy gyakorlattal rendelkező vámügyintézőt, raktári adminisztratív és számítógépes ismerettel. Jelentkezés személyesen: Budapest III., Fehérítógyár u. 2., vagy a 168-9609 telefonon. (59654/3H)

Jól jövedelmező, otthoni, másolási munkát ajánlok. Válaszborítékért tájékoztatom. Cím: Magyar Ferencné, 4233 Balkány, Fürst Sándor út 15. (59812/2T)

Gépjárműjavításban jártas, üzemvezető vagy cégvezető felvételre pályázatot hirdetünk. Pályázatokat kérjük: 1922 Budapest, Pf. 16. címre. (59816/2H)

Cipős szakmában jártas boltvezetőt keresünk. 157-5603. (60131/1H)

Jövedelmező, otthon végezhető munka, bedolgozás. Válaszborítékért ismertetőt küldök. Somorjai, 1105 Budapest, Bolgár u 18. (183676/1K)

Keresünk külszolgálati eladókat termékbemutatókra (nem házhoz járás) Budapest és környékére, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Tapolca és környékére, Gödöllő, Hatvan, Gyöngyös és környékére, Pécs és környékére. Ön szabályozza munkájával kereseti lehetőségét. Mi elvárjuk: legyen egy partnere, segítsége, ápolt, jó megjelenésű, jó kapcsolatteremtő, autóval rendelkező, közönség előtt jól beszélő és jó előadói képességgel rendelkező, telefonon elérhető, kora 25 és 45 év között. Ha az összes pontot igennel válaszolta meg, jelentkezzen! Mi ingyen végezzük a kiképzést. **Találkozások: Hatvan:** 1994. február 23-án 15 órakor, Városi Művelődési Központ, GRASSALKOVICH-kastély (Posta mellett). **Nagykanizsa:** 1994. február 24-én 10.30 órakor, Hevesi Sándor Művelődési Központ, Széchenyi tér 5–9. **Zalaegerszeg:** 1994. február 24-én 16 órakor, Szakszervezetek Művelődési Központja, Kosztolányi tér 6. I. emelet 13-as terem. **Pécs:** 1994. február 25-én 14 órakor, Művelődési Központ, Széchenyi út 9. III. em. (183859/1H)

Financial and Information Technology Assistant

- The candidate is likely to have graduated from one of the top Universities
- 2-3 years work experience in finance banking or software assistance
- Fluent in English
- Knowledge and interest in computers essential. Some knowledge of Local Area Networks helpful.

Call Barbara Bikár 112-3229 or fax resume 131-5345.

Katona József Színház azonnali belépéssel felvesz gyakorlott férfiszabó szakmunkást. Jelentkezni lehet 8–15 óra között a színház varrodájában, Vári Jánosnál. Cím: Budapest V., Petőfi S. u. 6. I/2 em. 10. Tel.: 118-6599/19 mellék.

MASPED-TRIAS Nemzetközi Szállítmányozási Kft. pénzügyi osztályvezetői állást hirdet. Feltételek: németnyelv-tudás, felsőfokú pénzügyi végzettség, vagy 10 éves pénzügyi gyakorlat, és 5 éves vezetői gyakorlat, devizagazdálkodási ismeretek. Jelentkezni lehet: Bp. XXI., Szikratávíró út 17–21., személyesen Nagy Andrásné gazdasági igazgatónál. Tel.: 277-5023, 277-3377/103. (59881/2H)

Nyomda-szakmai ismeretekben járatos, gyakorlott üzletkötőt keresünk reklámkiadónkba. Tel.: 122-1089.

Privatizáció előtt álló társaság pályázatot hirdet FŐKÖNYVELŐI állás betöltésére.

Követelmények:
○ közgazdasági egyetemi végzettség és az előírt szakvizsgák,
○ legalább 2 éves ipari üzemi gyakorlat,
○ 30–40 év közötti életkor.
A pályázatot szakmai önéletrajzzal együtt „Koncepció 2000, 59723" jeligére kérjük a kiadóba.
(59723/1H)

Mestercukrászt perfekt németnyelv-tudással keresek, a fizetés szuper. 9400 Sopron, Baross u. 6/B, Somogyi. (36237/1K)

MEDAPACK dobozüzem felvesz képesített könyvelőt, vagy könyvelésben jártas adminisztratív dolgozót, továbbá dobozgyártásban jártas szakmunkást, szabászt, gépmestert, betanított munkást, általános segédmunkást, valamint kimetsző szerszámok gyártására, gyakorlott szerszámkészítőt, könyvkötőket, bevonólányokat és kézilányokat. Jelentkezni lehet önéletrajzzal, személyesen vagy levélben az alábbi címen: 1142 Bp., Teleki Blanka u. 17. (59931/2T)

Édesség-, fűszer-, gyarmatárunyagykereskedés alkamaz áruterítést vállaló, gépjárművel rendelkező, UTAZÓ ÜGYNÖKÖKET Budapesten és a megyeszékhelyeken. Önálló munkavégzés, szoros elszámolás, erős érdekeltség. Jelentkezés levében „Jutalék 59737" jeligére, a kiadóba. (59737/2T)

Kereskedelmi üzlet felvesz 1 fő gépelni tudó kontirozó könyvelőt. Feltétel: érettségi. Jelentkezni az üzletvezetőnél a 140-3750-es telefonon. (59942/2H)

Modern bécsi háztartásba fiatal, leinformálható, németül beszélő házvezetőnőt keresünk, legalább 2 évre. Telefon este: 122-1307. (59970/2T)

Gyakorlott fényezők jelentkezését várja a Schiller Opel Kft. Érdeklődni munkaidőben: Imrei Sándor, tel.: 140-1553.

AGENT required for a Dutch company: top sales-person, with connections, fluent in English, High commission, no invest, ness. Fax: 31-10-4662930.

Jövedelmező, otthoni szellemi munka, bedolgozás, felbélyegzett válaszborítékért ismertetőt küldök. Kalmár Károlyné, 8121 Tác, Petőfi út 87. (60031/1T)

Felveszek gépen is dolgozó (marógép, gyalugép) lakatost. Érdeklődni munkaidőben: 127-3081. X., Ceglédi út 15/F. (60036/1T)

Kispesti fiatal kisnyugdíjast keresek szabadban végzendő munkára. 19–20 óráig: 280-5843. (59448/2T)

Közlemények, információk

Elveszett

Elveszett az ALMÉP GMK. 5. sorszámú bélyegzője 1994. február 16-án. E naptól használata érvénytelen. (60114/1T)

A Fővárosi Önkormányzat Szociális Otthona, 9919 Csákánydoroszló, Fő u. 11. lenyomatú bélyegzője elveszett. Használata 1994. február 14-től érvénytelen.

Utazás

Görögország, AGISTRI-sziget: autóbusszal 16 990–29 900 Ft/fő, repülővel 40 900–48 900 Ft/fő. **STAVROS:** autóbusszal 6900–16 900 Ft/fő, repülővel 16 500–27 900 Ft/fő. **TOVÁBBI KÍNÁLATUNK:** Olaszország, Tunézia, Thaiföld, Malajzia, Szingapúr, Bali-szigetek, Dominika, Holland-Antillák, Japán, Mexikó, Ausztrália. HYDRA TOURS, 1067 Budapest, Eötvös u. 46. I. 11. Telefon: 132-9463, (62) 484-531, (62) 413-452.

14 NAPOS MAROKKÓ–SPANYOLORSZÁG-körutazás: félpanzióval márc. 22-től ápr. 4-ig 59 900 Ft, okt. 15–28-ig 62 900 Ft. 14 NAPOS SZICÍLIA–OLASZORSZÁG-körutazás: félpanzióval, márc. 1–13-ig 63 900 Ft, ápr. 14–26-ig 65 900 Ft. PÁRIZS–EURODISNEY: reggelivel, belépővel, ápr. 6–10-ig 20 900 Ft felnőtteknek, 19 500 Ft gyermekeknek. Minden utunkat NEOPLAN luxusautóbuszunkkal bonyolítjuk le! Musztáng Utazási Iroda, tel.: 267-8846, 267-8847.

Utazzon velünk, megnyerheti álmai autóját, egy TOYOTA COROLLÁT! **KRÉTA-HANIA,** ahol mindig süt a nap, zöld a növényzet, és kristálytiszta a víz. Színvonalas, felszerelt apartmanok, szállodák, választható félpanziós ellátással. 1 hét szállás, repülővel, előszezonban 18 900, főszezonban 26 900 Ft-tól foglalhatók, amig a készlet tart. 3400-an már kipróbálták 1993-ban. **HA SPANYOLORSZÁG, AKKOR EUROTOURS!** Hagyományosan a legjobb árakat nálunk találja: **MALLORCA:** 1 hét repülővel, félpanziós ellátással, már 25 900 Ft-ért. **COSTA BRAVA és COSTA DORADA:** autóbusszal, 1 hét reggelivel, már 13 900 Ft-ért, 1992-ben és 1993-ban 15 000-en már kipróbálták! **VÁROSLÁTOGATÁSOK EUROTOURS SZÍNVONALON!** Utazás luxusautóbusszal, elhelyezés korrekt, kétcsillagos szállodákban, színvonalas programok idegenvezetéssel. PÁRIZS: 5, 6, 7 napos, 12 900–32 900 Ft. PÁRIZS–BRÜSSZEL–GENT: 29 900. HOLLAND KÖRÚT: 37 900 Ft. ÉSZAK-OLASZORSZÁG GYÖNGYSZEMEI: 22 900 Ft. MINDEN ÚT RÓMÁBA VEZET: 18 800 Ft. BELLA ITÁLIA – nagy olasz körút: 39 800 Ft. KÖRUTAZÁS NYUGAT-EURÓPÁBAN: 39 700 Ft. LONDON: 6 nap 26 900 Ft. SALZBURG–MÜNCHEN: 14 900 Ft. KATALÁN VÁROSOK: 21 300 Ft. ANDALÚZ KÖRÚT: 49 900 Ft. NAGY SPANYOL KÖRÚT (20 nap): 65 900 Ft. Jöjjön be a programfüzetünkért, hisz ez csak ízelítő kínálatunkból. KÖZVETLEN JÁRAT A NYÁRBA! Észak-Görögország két legismertebb üdülőhelyére visszük el Önt, hihetetlenül kedvező áron, május és október között közlekedő, emeletes autóbuszainkkal. ASPROVALTA és PARALIA: egy hét szállás utazással együtt 9900 Ft-tól. Csak busz 6900 Ft oda-vissza. Várjuk irodáinkban, ahol prospektusunkból kiválaszthatja apartmanját. ÁLOMSZIGET–ROVINJ: 1 hét szállodában félpanzióval 14 900 Ft-tól, autóbusz-utazás 5800 Ft (oda-vissza). **EUROTOURS** (osztrák–magyar utazási iroda), Budapest V., Nagy Ignác u. 14. 269-1426, 269-1427, VI., Ó u. 15. 269-4375, 269-4376, SZEGED, Hungária Szálló, (62) 480-580, GYŐR, Árpád u. 51/B. (96) 317-133, SOPRON, Lackner Kristóf u. 1–3., (99) 311-041. Útjainkat 25 millió Ft-tal biztosítja a GARANCIA UTAZTATÓI CLUB. Ha bármelyik utunkat február 15-ig kifizeti, 10 százalék; ha március 31-ig lefoglalja, 5 százalék kedvezményt adunk. OSZTRÁK SZÍNVONAL, MAGYAR ÁRAK!

Hétvége Párizsban luxusbusszal, belvárosi szállodában, február 23–27., 13 900 Ft. Nőnap Prágában. Bécsben, március 4–6., 9500 Ft. Spanyolország–Portugália, április 14–24., 43 500 Ft. Róma, az örök város, április 5–9., 17 300 Ft. Hollandia–Amszterdam, április 6–10., 23 900 Ft. Flórián 2000, 117-1356.

Hetente Bécs, München Stuttgart, Zürich, Frankfurt, Párizs. Flórián 2000, 117-1256, 117-1356.

A VARÁZSLATOS TÁVOL-KELET – 11 és 14 napos utak, sokszínű, választható programokkal, úszómedencés, légkondicionált szállodákban, magyar idegenvezetővel. Indulások: március 1., 10., 31. Részvételi díj: 94 900 Ft-tól. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 131-5368, 132-5527.**

Egyiptomi körutazás március 11-én és április 1-jén, Kairó–Alexandria–Memphis–Ghiza–Szakkara: 7 nap, repülővel, félpanzióval, 3 egész napos programmal, 4 csillagos szállodákban 59 800 Ft/fő. Jelentkezni lehet: HELLAS MEDITERRAN TOURS, 1066 Budapest, Teréz krt. 36. Telefon: 132-7771, 269-5561. (58674/3H)

HÚSVÉT RÓMÁBAN KÜLÖNREPÜLŐVEL, ÁPRILIS 1–4-IG. 4 teljes nap, transzferek, elhelyezés belvárosi, 3 csillagos szállodában, reggelivel. Félnapos, panorámás városnézés, magyarul beszélő helyi kísérővel 29 900 Ft. Fakultatív programlehetőségek: Vatikáni Múzeum, Tivoli: Villa Adriana, Nápoly–Pompeji. Jelentkezés: Holiday Travel, 1086 Bp., Benczúr u. 9. Érdeklődni lehet: 141-1720 és 268-0063. (58734/4T)

RIO DE JANEIRO: 10 illetve 17 napos utak, négycsillagos szállodák, színes, fakultatív programokkal. Indulások: március 9., április 6., 174 500 Ft-tól. **DÉL-AMERIKAI KÖRUTAZÁS:** 17 nap, négycsillagos szállodák, gazdag program. Indulások: március 8., április 11. Részvételi díj: 199 500 Ft. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Bp., Lázár utca 6. Telefon: 131-5368, 132-5527.**

NAPFÉNY, TENGER, EGZOTIKUM... MEXIKÓ: 15 nap, választható programokkal, április 29-től, 141 500 Ft-tól. **MAURITIUS:** 14 nap, március 14-től vagy április 11-től, 153 000 Ft. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Bp., Lázár u. 6. Telefon: 131-5368, 132-5527.**

Nyugati vendégeinknek fizetővendég-házakat keresünk Balatonnál, Velencei-tónál, Duna-kanyarban. HUNNIATOURS, (22) 355-360. (59220/3T)

Az EXPRESS Utazási Iroda mindig kínál valami újat! **Portugál nyár** az Atlanti-óceán mellett: 1–2 hetes turnusokban, repülővel, 3–4 csillagos szállodákban, már 39 900 Ft-tól. **Palma de Mallorca:** 1–2 hetes turnusokban, 7 szálloda között választhat, az ár teljes ellátással, svédasztal-rendszerben: 37 800 Ft-tól. **USA–Kanada:** 8 nap, repülővel, gazdag programokkal, időpont: április 13., május 25., 105 900 Ft-ért. Európa és Afrika között útvonal: **Málta,** üdülési lehetőség, repülővel, 4 csillagos szállodában, félpanzióval, 59 500 Ft-tól. Egyéni szállásfoglalással, vízum-, valuta-, repülőjegy-ügyintézéssel, valamint 19 ország programajánlatával várjuk irodánkban. EXPRESS Utazási Iroda Rt., Budapest, Andrássy út 55. Telefon: 142-5337, 142-5341. (59667/3H)

LILLEHAMMER nyáron! Norvégiai körutazás hét fantasztikus tájegységen keresztül, többszörösen bejárt útvonalon. Érdeklődés: Luxus Tours, 114-2886. (183763/1K)

NORVÉGIAI körutazás: hegyvidék, fjordok, fakultatív gleccserjárás, nemcsak fiataloknak, 49 990 Ft-tól. Skandinávia Baráti Kör, 177-4453. (183762/1K)

RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY! Február 27-én induló utasaink 4000 Ft/fő kedvezménnyel, most 29 900 Ft-tól tölthetnek egy hetet a Vörös-tenger partján. Tíz fő feletti csoportok esetén további kedvezmény. Remek idő, gazdag programok. EMMANUELLE TOURS, 1052 Budapest, Váci u. 9. Tel./fax: 137-7590, 6720 Szeged, Oroszlán u. 1. Tel./fax: (62) 471-066. 8000 Székesfehérvár, Várkörút-Romkert. Tel./fax: (22) 329-503.

RENDKÍVÜLI AJÁNLAT: 8 napos egyiptomi körutazás, amely 4 napos nílusi hajóutat (teljes ellátással), és 3 éj kairói tartózkodást (félpanzióval) tartalmaz. Február 28-tól 64 950 Ft-ért. További csoportok április végéig. Jelentkezés: PEGAZUS Rt., Ferenciek tere 5. Tel.: 117-0075, 117-1644. (60003/2H)

TENGERENTÚLI AJÁNLATOK: húsvét az Arab Emirátusokban 119 000 Ft-ért, thaiföldi nyaralás (10 nap) 98 700 Ft-tól, brazíliai körutazás (15 nap) 189 000 Ft-ért. Felvilágosítás (egyéb társasutakról is): PEGAZUS Rt., Ferenciek tere 5. Tel.: 117-0075, 117-1644. (60004/2H)

LAST MINUTE! Március 1-jétől Bangkok–Pattaya 11 nap/9 éj, MALÉV-géppel, úszómedencés szállodákban, színes programokkal, 84 900 Ft/fő. **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 131-5368, 153-2159.**

Centrumba került az Omnibusz, mert megnyitotta új irodáját a Blaha L. tér 3. sz. alatt (tel.: 138-4965, 138-3530)... És centrumban az árak: Mallorca 15 900 Ft/fő/hét, Tunézia 18 500 Ft/fő/hét, török Riviéra 21 800 Ft/fő/hét + repülőjegy. Sőt, most még 5–10 százalék kedvezmény is.

A MISZTIKUS EGYIPTOM. Körutazás Kairó–Luxor–Asszuán útvonalon. Elhelyezés középkategóriájú szállodákban. Időpontok: 1994. április 4–12., május 20–28. Részvételi díj: 73 500 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

HÉTVÉGE PÁRIZSBAN: repülővel, programmal. Elhelyezés középkategóriájú szállodában, reggelivel. Időpont: 1994. május 12–16. Részvételi díj: 34 900 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

PÁRIZS HÚSVÉTKOR: repülővel, programmal. Elhelyezés középkategóriájú szállodában, reggelivel. Időpont: 1994. április 1–4. Részvételi díj: 34 900 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

Tanfolyam

Munkanélküli felsőfokú végzettségűek részére térítésmentes, 9 hetes tanfolyamvezető (tréner-) képzés indul, munkalehetőséggel. Jelentkezési határidő: február 25. Felvilágosítás: BFI SZAKKÉPZÉS, Budapest II., Tárogató út 2–4. Tel.: 176-2929, 176-7089, Kissné.

Tanfolyamok a Józsefvárosi Művelődési Házban: szabás-varrás, diákújságíró, fotóriporteri, tűzzománckészítő, gyermekeknek kezdő japánnyelv-tanfolyam, valamint balett. **Szakmásítók:** manikűrös-pedikűrös, szemfelszedő. Jelentkezés és befizetés: VIII., József krt. 70. Tel.: 113-9883.

Tengeri sporthajó-vezetői tanfolyam indul Balatonkenesén, február 26-án. Érdeklődni: (88) 381-561. (59700/2T)

Új gyors- és gépírótanfolyamokat indít az Optima Gmk. Végzettséget igazoljuk. Tel.: 112-9797. (60005/5H)

Egyéb

Fogyókúra Fonyódon bentlakással: szeptember 1-jétől május 31-ig, folyamatosan, 2 hetes turnusok – orvosi (belgyógyász–kardiológus) és diétetikus ellenőrzés – kondicionáló masszázs, szauna, szolárium. Érdeklődni és jelentkezni a (85) 360-242 vagy (85) 361-743-as telefonon lehet. (59566/2T)

ÚJPEST SZÍNHÁZÁBAN (Budapest IV., Tavasz u. 4.) a Tatabányai Jászai Mari Színház bemutató előadása: NOEL COWARD: MAGÁNÉLET (Privat Lives) romantikus vígjáték 2 részben. Fordította: GÖNCZ ÁRPÁD. Szereposztás: AMANDA: Piros Ildikó. ELYOT: Sztankay István. SIBYL: Orosz Helga. VIKTOR: Kautzky Armand. DÍSZLET: Szlávik István. JELMEZ: Felkay Anikó. ZENE: Fekete Mari. MAI SZÍNPADRA ALKALMAZTA ÉS RENDEZTE: Lőte Attila. MŰVÉSZETI VEZETŐ: dr. Éless Béla. Előadások: február 20-án 14.30, 21-én 19 órakor. Jegyek válthatók az Ady Endre Művelődési Központ pénztárában munkanapokon 10–18 óráig, valamint előjegyezhetők a 169-3533, illetve 169-6481 telefonon.

A Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola és Óvoda gimnáziumi tagozata felvételt hirdet hatodikosok számára az 1994/95-ös tanévre. A jelentkezés határideje: 1994. március 7. Érdeklődni lehet személyesen a II., Tárogató út 2–4-ben, az I. emelet 114-es szobában, vagy a 176-2735-ös telefonon.

A Magyarországi Olasz Kultúrintézet tisztelettel meghívja az érdeklődőket Giorgo Pressburger „A fehér közök törvénye" című könyvének bemutatására, amelyre 1994. február 24-én, csütörtökön 18 órakor kerül sor az intézet előadótermében (1088 Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.). A bemutatón részt vesz: a szerző, Kertész Imre író, Barna Imre, az Eruópa Kiadó főszerkesztője, Magyarosi Gizella, a kötet fordítója.

XII. kerületi, Csaba utca 16. sz. alatti általános iskola felvesz gazdasági ügyintézőt. Érdeklődni helyben, 8–17 óráig vagy a 155-2219-en. (60052/1H)

Az Európai Chips és Snack piacokon vezető szerepet betöltő német vállalatcsoport magyar érdekeltsége,

a Chio Magyarország Kft. KERES budapesti munkahelyre fiatal, dinamikus, a reklámszakmában jártas MARKETINGEST.

Követelmények:
✱ kifogástalan németnyelvtudás,
✱ szakmai tapasztalat,
✱ kreatív gondolkodás.

A fényképes pályázatokat az alábbi címre kérjük:

Chio Magyarország Kft., 1506 Budapest, Pf. 88.

Szennyvíztisztítással és iszapkezeléssel foglalkozó vegyes vállalat felvételre keres vegyipari végzettségű és gyakorlatú, francia- vagy angolnyelv-tudású, fiatal, agilis, jogosítvánnyal rendelkező szakembert. Betanulás és tanulmányút céljából többszöri külföldi tartózkodás szükséges! A munkakör rendszeres belföldi kiküldetéssel jár! Bérezés: megállapodás szerint. Személyes megbeszélés előzetes egyeztetése telefonon: (34) 311-390.

Budapesti légtechnikai kft. keres légtechnikában jártas épületgépész mérnököt, termékmenedzseri munkakörbe. A munkakör betöltéséhez a műszaki tudás mellett kereskedelmi képességre is szükség van. Angol- vagy németnyelv-tudás előnyt jelent. Tel.: 157-1075, vagy 06 (60) 324-609. (60091/1H)

Looking for young Hungarian man with sales experience, as sales representative for Italian company dealing with technical blinds in the Hungarian market. Good English or/and Italian, driving licence necessary.

Curriculum vitae to be sent to: TECHNOPLAST S.P.A. Via della Republica 1, 20080 Tavazzano con Villavasco (Mi) Italy. Tel.: Italy (371) 470212. Fax: Italy (371) 470105.

Gyakorlott magyarnyelv-tanárt keres nemzetközi nyelviskola. Telefon: 111-9466, 112-3037, fax: 111-5394. (60150/1T)

Budapest belvárosi utazási iroda keres 2-3 éves idegenforgalmi gyakorlattal rendelkező fiatalt, utasforgalmi munkakörbe. Tel.: 269-6618, 122-3964. (60089/1T)

Az ANTENNA HUNGÁRIA RT. műszaki előadói munkakörbe gépjármű-előadói irányító vizsgával rendelkező munkatársat keres. További feltételek: érettségi, autószerelői szakképzettség, legalább B kategóriájú jogosítvány. Jelentkezés önéletrajzzal személyesen, az osztályvezetőnél, a szolgáltatási osztályon: Budapest VIII., Trefort u. 2. I. emelet. Tel.: 127-5848. (60141/1H)

Nyugdíjas házaspárnak könnyű, otthon végezhető munkalehetőséget kínálunk. Kizárólag pestimreiek jelentkezését várjuk. Érdeklődni: Budapest XVIII., Pestimre, Pázsit u. 4., 17 és 18 óra között. (60083/1T)

Belvárosi élelmiszer-üzletlánc felvételre keres azonnali belépéssel eladót, csemegepultost és biztonsági őrt. Jelentkezni személyesen a Rothschild Kft. irodájában, cím: Bp. XIII., Szent István krt. 4.

Festékgyár keres jogosítvánnyal rendelkező férfi ügynököket,
40 éves korhatárig, Budapest, valamint Észak-Magyarország területére.
Jelentkezés „Jo megjelenés" jeligére a kiadóba.

Képviseleti, marketingvállalat Budapesten, a XIII. kerületben azonnali felvételre keres NÉMETÜL BESZÉLŐ GÉPÉSZMÉRNÖKÖT vagy ÜZEMMÉRNÖKÖT gyárlátogató marketingmunkára. Személygépkocsit biztosítunk. Betanulás Ausztriában. Elektromos kisgép-, szerszámismeret előny. Telefon délutáni órákban: 153-4829.

FELVÉTELRE KERESÜNK tengizi munkahelyünkre alapfokú angolnyelv-tudással, **munkavédelmi szakmérnököt, munkavédelmi szaktechnikust** építőipari, vegyipari, gépész vagy olajipari jártassággal. **Kiemelten magas fizetést biztosítunk. Jelentkezés:** 252-8666/2026, 2027 melléken. (60212/1H)

Felsőfokú szakirányú végzettséggel, épületgépészeti és technológiai szerelés irányításában nagy gyakorlattal rendelkező vezető munkatársat keresünk. Feladata: szerelőipari tevékenységet folytató egység irányítása, munka ellátottságának biztosítása, elsősorban Hajdú, Borsod, Szabolcs megyében. Válaszokat szakmai önéletrajzzal „Jövedelem megállapodás szerint 60147" jeligére a szerkesztőségbe. (60147/1H)

Kotrógép-kezelőt keresek, EO 2621-es gépre, vidéki munkára. Tel.: 176-2741, 18 óra után. (60159/1T)

Csőd- és felszámolási eljárás

**Tájékoztatjuk tisztelt ügyfeleinket, hogy az ebben a rovatban megjelenő közleményeket csak

RÁDIÓ

Örkény, reggel

Tegnap reggel dramatizált Örkény-egypercest játszottak be a Kossuth rádióban. A férfi *(Garas Dezső)* kalapüzletben próbál. Mindjárt az első megtetszik neki, de azért másfélét is kér az eladótól *(Törőcsik Mari)*. A harmadik kísérletnél azután kiderül: ugyanazt az egy kalapot kapta kézbe mindháromszor. Csak az az egy van. De azért „az elsőt" választja.

Mikor ezt hallgattam, borotválkozás közben, valami régóta nem érzett melegség, otthonosságérzet fogott el.

Ha netán egy marslakó csak ezt a percet hallgatta volna aznap a műsorból, tökéletesen tisztában lett volna vele, hol jár. Egy félig polgárosult országban, ahol a feltételek ugyan nincsenek meg a polgári léthez, de az emberek mégis makacsul ragaszkodnak hozzá. Legalább annak illúziójához, hogy az élet kisebb-nagyobb dolgaiban kedvükre választhatnak. Örkény éppen ezt, a szabadság utáni vágyakozást írta bele ebbe a miniatűr remekbe.

Másként szólt, szólhatott volna ez a rádiós feldolgozás egykét évtizede, mint ma. Akkor bizonyára nem is kerülhetett volna a reggeli hírmagazinba, legfeljebb csak valamelyik szigorúan irodalmi műsorba, délután kettő és három, vagy este tizenegy után. Mindenki az egypártrendszer metaforáját hallotta volna ki belőle. Noha nem erről, hanem sokkal többről, mélyebb, alapvetőbb dolgokról szól. Olyasmikről, amelyekbe éppen beletartozik a mindenkori egypártrendszer is, amelyet voltaképpen – ugyancsak mindenkor – több párt alkot.

Furcsa, hogy a rádióban még mindig – már megint? – Örkény a legpontosabb és legmélyebb valóságábrázoló. Aki a reggeli hírmagazin munkatársaként utánozhatatlan magabiztossággal szól, miközben tétova hírfoszlányok hallatszanak csecsenföldi vérfürdőkről, hazai kormánykiigazításokról, januári zúzmarákról. És Örkény kelet-közép-európai abszurdba hajló szatirájához képest a tegnap reggel legfrappánsabb rádiós poénja is halványnak tűnt. Az egyik, évtizedek óta a legtehetségesebbek közé tartozó rádiós újságíró mondta: a templom egere kitűnő szponzora a hazai zenekiadásnak, másokhoz képest. Jó, jó, de hol vannak a kalapok?

Nemes szándékra vall reggel valódi irodalmat sugározni. De kicsit kockázatos.

Varsányi Gyula

Kern a nyertes

A HBO magyarországi forgatókönyv-pályázatára több tucat írásmű érkezett. Az öttagú bírálóbizottság az A cappella jeligéjűt tartotta a legjobbnak. Most már lehet tudni, hogy írója: Kern András. A jelige nem véletlenül zenei műszó: az elképzelt film főhőse – akinek szerepét természetesen saját testére-lelkére szabta a forgatókönyvíró – karmester. Akinek váratlanul fölbillen a családi élete, kiborul, éjszakákon át nem alszik, ideggyógyintézetbe kerül. A továbbiakból talán elegendő annyi: beleszeret az őt kezelő pszichiáternőbe, az meg lassacskán őbeléje. S mindenféle bonyodalom lesz ebből a viszonylatból, de hogy mire jutnak egymással a hősök, azt talán jobb, ha majd csak a moziban tudja meg a közönség.

– Mi a címe a tervezett filmnek?

– Ideiglenesen: Stracciatella. Ez ugyan egy tojásleves meg egy fagylalt neve, de úgy hangzik, mintha zenei műszó volna. Jellegzetes, megjegyezhető cím, és egyelőre ez a fontos.

– A pályázatra készült ez a forgatókönyv, vagy már korábban készen volt?

– Már korábban. Az Objektív Stúdiónak szántam, Rózsa János javaslatára kezdtem el írni.

– Sejthető, de azért nem teljesen világos: ha Kern András ír egy forgatókönyvet, amelyikben a főszerep nyilván az övé, akkor a rendezőjeként is saját magára gondol?

– Igen.

– És honnan merít hozzá bátorságot vagy honnan kapott biztatást? Talán színészkollégái, Koltai Róbert vagy Lukáts Andor példájából?

– Hát gyáván nem lehet belevágni a rendezésbe, az biztos. Félni félek tőle, de az más, az talán nem gyávaság. Amúgy nem a kollégáimmal akarok versenyezni, hanem egyszerűen csak szeretnék egy szeretnivaló mozit csinálni, amelyikhez szívesen ül be a közönség.

– Érdekes, hogy a jó vígjáték inkább csak a színészektől telik ki nálunk mostanság, nem a rendezők vágyálma.

– Vígjáték?! Nem tudom, mi az a vígjáték... Ez nem annak készül.

– Már pedig én – ha félreértés áldozataként is – jól szórakoztam a forgatókönyvet átlapozva...

– Humora, remélem legalábbis, van a történetnek, hiszen ironikus az elbeszélés; de én nem szeretem a tiszta műfajokat, nem szeretnék úgynevezett vígjátékot csinálni. Valami olyat inkább, amelyik tükröt tart az emberek elé, amit szívesen megnéznek. Amilyet az amerikaiak olyan borzasztóan jól tudnak művelni, és amit a hatvanas, hetvenes évekig a magyarok is tudtak, csak azután jött a „filmművészet"... Szóval, közönségfilmet szeretnék. Ez persze nem ellentéte a művészi színvonalnak, de – hadd mondjam úgy – én kevésbé a művészetet, inkább jó szórakozást keresek a moziban, és tudom, hogy az

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

emberek általában ugyanígy vannak vele.

– Kitől tanult a legtöbbet a moziban vagy netán filmforgatáson? Mondok – nem találomra – két nevet: Sándor Pál, Woody Allen.

– Sokat tanultam, úgy érzem, magyaroktól is. Sándor Pali neve nem rosszkor hangzik el itt; nemrégiben megnéztem a televízióban a Ripacsokat, és érdekes volt megállapítanom, hogy milyen jó lett a film – azért hangsúlyozom, hogy lett, az idők folyamán, mert annak idején korántsem voltunk vele annyira megelégedve. De inkább az amerikaiaktól tanultam. Nem Woody Allentől, hanem azokból az úgynevezett hollywoodi sikerfilmekből, amelyeket a videotékákban nálunk is mindenütt keresnek az emberek; amelyeknek sokszor a rendezőjét sem tudjuk, mert a jó színészeik miatt nézzük őket. Ezek szakmailag nagyon pontosan kidolgozott, jól megcsinált és néha művészileg is értékes filmek. Olyanok, amilyeneket a magyar filmesek mintha szégyellnének csinálni mostanában. Miután ilyen példákra figyeltem, ígérhetem, hogy az én filmem nem „lila" művészkedés lesz, az biztos.

– És lesz film a forgatókönyvből?

– Azt hiszem, lesz. Még az idén nyáron szeretném leforgatni az Objektív Stúdiónál.

Cs. K.

A kiállítás mint műalkotás

Speculum a Budapest Galériában, Konkoly Kiscellen

Vörösváry Ákos csekély kézügyességgel és hatalmas kreativitással bíró magyar személyiség. Mondhatnám gyűjtőnek, de ez így roppant kevés információ. Ez az állítás legföljebb azon a letagadhatatlan tényen alapul, hogy birtokába kerültek anno például nagyon érdekes Gulácsy-rajzok, talán a legfurcsábbak, nagyon erős Román György-festmények, talán a legfölkavaróbbak, és csinos Wahorn-festmények, még a magyar posztmodern pubertáskorából. Ő azonban sose volt büszke tulajdonos és föltűnően fütyült a korábbi tekintélyek sugallta szempontokra. Bizsergést érzett, hogy megszerzett javait lerántsa a piedesztálról. Van nála „kefe, meg minden, szar, szappan, szalmiákszesz", ahogy a magyar nyelv értelmező szótárának durva, népies példamondatai között olvasható. Aztán később – úgy a rendszerváltás táján – Vörösváry nyolcadmagával gründolt egy Első Magyar Látványtár Alapítványt és pillanatokon belül intézményesítette (kiállítássorozat!) a művészetről alkotott enyhén szólva szabálytalan elképzeléseit.

Speculum címen ez a fajta deviancia a tükröt „mint olyat" helyezte a megfigyelés középpontjába. Így azért ez még vörösváryul sem igaz, mert a *Budapest Galériában* trükkös tükrös kompozíciókon kívül legalább annyi „doboz" is található, de anyagszerűtlen itt pontoskodni. E tárlat előzményeként tudható tihanyi *Absolut* című bemutató választéka még mindkét ötletet fölvállalta, de ismétlem, *itt és most* minden tudományos számonkérés csakis a viselkedni nem tudás szánalmas bizonyítéka. A kérdés csupán csak az, hogy a Vörösváry-féle tükrök (és dobozok), mint egész, mint vállalkozás, mint produkció, mint „össz" adnak-e élményt vagy nem adnak, mulattatnak-e vagy sem, tetszenek-e vagy untatnak?

Ha és amennyiben a tükör-(és doboz-) kiállítás őrzi a lírai találékonyság szabályokba nem szorítható szenvedélyét, úgy a válasz: igen. Ha és amennyiben a tárlat csupán csak alkalom féltucat esztéta és ugyanennyi Schöngeist kisdolgozatának illusztrációjára, úgy a válasz nemleges.

Bevallom, mindvégig ingadoztam. Mert ha a *Mécs Imre* tulajdonában lévő, idehozott óeklektikus keretben hagyott, hólyagzott-foncsorú felületre gondolok, akkor örülök. Ennél szebb „talált tárggyal", ilyen finom szándéktalanul szerkesztett absztrakt képpel nem sokkal találkoztam életem során. De ha ugyane műfajban *Gross Betteelheim Jolán* háztartásából ideszármazó berendezési tárgyakat nézem, róluk nem jut eszembe semmi. Illetve annyi, hogy az eredeti tulajdonos valami delejes hatást fejthetett ki az érdekeltekre, mert képzőművészeti földilettancia ide, modoros, utóweimárias lobogás oda, Jolán kabalababaként (mint valami posztumusz Später Erzsébet-díj) mindvégig megfigyelhető a Budapest Galéria – Vörösváry Ákos – Látványtár Alapítvány vállalkozásoknál. Ha *Lugosi-Lugo* fotográfiáira, *Orosz István* megunhatatlan anamorfózisaira, *Pruttkay Péter* litániásan ismételt madártojás-fészek-toll objektjeire gondolok, akkor úgy érzem magam, mint jó vadászat után a bolhapiacon: többet kaptam, mint amit kiadtam. De ha *Zoltán Sándor* művelt utalásokból szerkesztett rebbenően sznob házioltárkáira, *Nagy Bálint* abszolút bájtalan sakkszékeire vagy *Somogyi Győző* presztízsgyanúsan ideszervezett műreformkori portréira gondolok, akkor bosszankodom, kedvetlenedek.

Véleményem szerint Vörösváryt hagyni kéne, hogy dühöngje ki magát egyedül, súgás nélkül, művészettörténeti asszisztencia mellőzésével. Bolondozzon a saját kárára, tévedjen a saját szakállára, mulattasson, ahogy neki jó. Ha ugyanis mellérendelik kiállítási tanácsadóként *Beke Lászlót*, aki soksok egyéb mellett már több mint egy évtizede foglalkozik a tükörrel, mint esztétikai problémával, akkor két eset lehetséges. Vagy Beke és csapata belenyugszik, hogy egy különckedvű főúri amatőr minduntalan keresztülhúzza elméleti számításaikat, vagy Vörösváry nem hallgat többet vére szavára, és hagyja, hogy a szürke teória megszállottjai rendet teremtsenek költői padlásán. És addig magyarázzák neki, hogy vitrinbe helyezett légyfogói (ilyen tényleg van a Lajos utcában) ezer szállal kapcsolódnak a rudolfinus kör Wunderkammerjeihez (lásd Velencei Biennálé 1984) meg Marcel Duchamp Rose Selavy parafrázisaihoz, míg az egész játék, úgy ahogy van, megdermed és tudományként az asztrológia, művészetként az Ecseri szintjére áll be.

❑

Olyan adottsága van a *Fővárosi Képtárnak* (lánykori nevén Kiscelli Múzeumnak), amellyel nemhogy a Nemzeti Galéria, de még a Louvre sem rendelkezik. Van egy kiszuperált kápolnája, amely megőrizte azt a döbbenetes hatást, amit egy csehsüvegboltozatos késő barokk építmény szerkezete és egy múlt századi lőszerraktár titokzatossága térszervezésben létre tud hozni akkor, ha a szükségből erényt teremtő későbbi műemlékvédők érvényesülni hagyják a burkolatlan meztelen téglafalakat.

A Kiscelli kápolna versenyfeladat. A mai magyar képzőművészek szép türelmesen sorba állnak két instruktora, Földes Emilia és Mattyasovszky Péter előjegyzési naptáránál, és várják, hogy mikor kerül rájuk sor. Azaz, hogy mikor kapják meg a fantasztikus belsőt, megrendezni benne a jutalomjátékot.

A kápolnában rosszul járnak azok, akik kész művekkel, előre eltervezett műegyüttesekkel szerepelnek. Őket, mint a népmesék szerencsét próbáló két első királyfiát, Kiscell sárkánya szépen fölperzseli, meggrillezi, csontjaikat szerteszét köpi. Jól az jár, aki furfanggal közeledik a gyönyörű szörnyhöz, aki előbb terepszemlézik, töpreng, veszi a centiméterét és szolid, de fényes látomása van.

Konkoly Gyula egykori magyar hiperrealista, későbbi elfranciásodott popartos, még később visszamagyarosodott „Monet-szakértő" pontosan tudta, hogy cselhez kell folyamodjon. Ha túl büszke és fennhéjázva idetukmálja moziplakát szemtelenségű vásznait, ha túl művelt és agyonkérkedik Monet tavirózsáinak „újszenzibilis" parafrázisaival, sorsa megpecsételődik. Az irdatlan pilaszterek fölzabálják műveit, láthatatlanná teszik kultúrszíneit, és a nézőt ellenállhatatlanul arra késztetik, hogy már a küszöbön forduljon vissza és az előtér folyosóira helyezett múlt századi nyomdagépekben lelje kedvét a továbbiakban.

Konkoly tehát, alkalmazkodva a terephez, még önmagához képest is föltűnően ronda anyagokat választott (eupol P és poliuretán, azaz műgyanták és habok). Belőlük goromba sírszerű sziklákat, óriás ágyúgolyónyomokra emlékeztető falsérüléseket, roggyant zsírtömböket asszociáló plasztikákat, alacsony munkakultúrára valló csorba szélű kútkávákat formázott. És ahogy negatív érték negatívval szorozva pozitív eredményt termel, úgy válik Kiscell szörnyű falai között a szörnyű anyag gyönyörű művészbútorrá. Az esetleges vad formák a rusztikus erő szimbólumaivá, a kútba rakott színes jégtömb fejek a múlandóság monumentális emblémáivá, a nyirkos felületek a természet elcsent ötleteivé.

Miután Konkoly körüludvarolta a kápolna kegyetlen falait, végtére is megtehette, ami miatt festőnek és jelentős művésznek tartjuk őt. A képzeletbeli apszisba, az ikonosztáz fiktív helyére tizenkét kazettából álló hatalmas falat húzott a fentebb említett poliuretánból. A nemtelen anyagot harsanó plain airzölddel, éles, fehér csúcsfényekkel, bimbót sejtető rózsaszín pamacsokkal borította. A hungarocell felületre oly buja, túlcsorduló festett életöröm-vegetációt futtatott föl, hogy ehhez hasonlót Malibu milliomosai hiába is kérnének kertészeiktől. A fal előtt lapos vízmedence. A fal benne visszatükröződik. Itt – a természet törvényei szerint – a fekete-zöld kerül felülre, a fehér csillámok alulra.

Igaz is: Kiscellen szintén a tükörről volt szó, kiállítási műként ott is ez volt az igazi attrakció, egy múlandó együttes legemlékezetesebb mozzanata. A sors minő igazságtalansága, hogy ez az itteni *egy* erősebbnek bizonyult, mint a Lajos utcai több mint félszáz tükörcserép. Meg doboz.

P. Szűcs Julianna

Konkoly Gyula kiállítása a Kiscelli kápolnában

RÉDEI FERENC FELVÉTELE

A magyar gyógyszerpiac vezető cége, az EGIS Gyógyszergyár Rt. pályázatot hirdet

orvoslátogatói munkakörre

az egész ország területére.

A pályázat feltételei

A munkakör betöltésének feltételei:
- a 24–40 év közötti életkor
- hazai egyetemen szerzett orvosi vagy gyógyszerészi végzettség
- személygépkocsi-vezetői jogosítvány
- jó kapcsolatteremtő és szervezőképesség
- kreatív, önálló, határozott személyiség.

Előnyt jelent:
- előzetes orvoslátogatói/gyógyszermarketing tapasztalat
- valamely szakterület mélyebb ismerete
- kereskedelmi/marketing ismeretek vagy tapasztalat
- nyelvismeret (angol vagy német)

A munkakör betöltőjének
- versenyképes jövedelmet
- teljesítményarányos prémiumrendszert
- szolgálati gépkocsit
- állandó továbbképzést biztosítunk.

A munkakörben megszerzett tapasztalatok alapján a cégen belül szakmai előmenetelre is lehetőség nyílik.

A pályázatokat az alábbi címre kérjük:
EGIS Gyógyszergyár Rt.,
1106 Budapest, Keresztúri út 30–38.
Kereskedelmi igazgatóság,
gyógyszerinformációs osztály,
dr. Mueller Otmár osztályvezető

Beérkezési határidő: 1995. január 25.

Minden pályázót írásban értesítünk a személyes beszélgetés időpontjáról.

265 JP

Szobrok és szonettek

Egy girbegurba felirat függött hosszú éveken keresztül annak a szobának a falán, amelyet az országos napilap redakciójában az irodalmi szerkesztővel osztottam meg. Valamelyikünk hirtelenében véste fel, amikor egy fűzfapoétától sehogyan sem szabadulhattunk. Mire a nagykörúti házból kiköltözködtünk, az idő rongyosra nyűtte a papírlapot. De ami rajta állt, mit sem veszített érvényéből.

Szobrot nem közlünk! – szólt a tiltakozás a dilettantizmus ellen, amely úgy terjed, mint a futótűz. Az írott és az elektronikus sajtóban egyaránt. Ünnepek táján dupla számokat adnak ki, vég nélküli műsorokat sugároznak. Az éterből zúdul ránk a jópofáskodás és bájolgás. Vajon tudja-e, aki a mikrofont tartja, hány sorból áll egy szonett?

Mert abban a szerkesztőségben az is megesett, hogy az éberség felkapaszkodott öre azt parancsolta, húzzanak ki egy mondatot abból a költeményből, amely kemény szavakat kockáztatott meg. Hogy történetesen a szonettnek két négysorosból és két háromsorosból kell állnia? Mindegy, maradt szerinte elegendő rímpár benne. Azóta nincs szerkesztő, ugye, aki szorongó egzisztenciaféltésből vagy lihegő lojalitásból ekképp csonkítana meg egy opust? Ám olyan bőven akad, lám, aki szobrokat, dombor- és homorműveket közöl. Egyre szűkösebb a hely, a hasáb, a hullámhossz a szonetteknek.

B. E.

HALÁLOZÁS

Mély fájdalommal tudatom, hogy édesanyám

LÁNYINÉ EINHORN RÓZSA

1995. január 3-án elhunyt. Kívánsága szerint csendben eltemettük. Major János.

A gyászoló család és a Magyar Televízió tudatja mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

VÁRKONYI GÁBOR,

a Magyar Televízió Balázs Béla-díjas vezető rendezője, 1994. december 30-án, életének 47. évében elhunyt. Temetése: 1995. január 13-án (pénteken) 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Fájdalommal tudatom, hogy édesanyám,

BÁNYAI ZOLTÁNNÉ

szül.: Waldmann Erzsébet 1995. január 3-án, életének 75. évében elhunyt. Bányai Júlia, 1091 Bp., Üllői út 153. Tel.: 158-9720. (46262/1K)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

JÁNOSSY REZSŐ,

a Honvédelmi Minisztérium majd a Közber volt műszaki ellenőre, 71 éves korában, december 24-én elhunyt. Temetése január 4-én volt a pápai Alsóvárosi temetőben, az evangélikus egyház szertartása szerint. Gyászolja felesége és a rokonság. (215243/1K)

Fájdalommal tudatjuk, hogy a legdrágább édesanya, nagymama, dédanya,

DR. SZÉKELY ISTVÁNNÉ

(Budapest-Örkény) áldozatos életének 91. évében itthagyott minket. Temetése január 13-án 12.30 órakor az Óbudai izraelita temetőben lesz. Gyászolják: fia, Koós Tamás, unokája, Soltész Gáborné és férje, Soltész Gábor, dédunokái, Adrienn és Emese. (215257/1K)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönjük mindazok együttérzését, akik a 74 éves korában elhunyt

HEGEDŰS JÓZSEF

nyugalmazott alezredest utolsó útjára kísérték, illetve a család segítségére voltak. A gyászoló család, Hatvan. (215315/1K)

Szomorú szívvel ezúton értesítjük az ismerősöket, a magyar nyomdásztársadalmat, hogy

SOPRONI BÉLA

az Athenaeum Nyomda nyugalmazott vezérigazgatója 1994. december 27-én, 81 éves korában elhunyt.

Hamvait - saját kérésére - szűk családi körben, 1995. január 9-én helyeztük örök nyugalomra.

a gyászoló család és az Athenaeum Nyomda Rt.

Állás

☎ **II. kerületi,** rózsadombi élelmiszer ABC keres pénztárost és csemegés eladót. Telefon hétköznap 18–19 óráig: 212-5787. (111718/3T)

☎ **Beruházási munkák lebonyolításában** jártas, dinamikus, lehetőleg építész végzettségű munkatársat keresünk azonnali belépéssel. Rövid életrajzot pontos címmel, telefonszámmal az alábbi címre kérjük: Scaninvest Kft., 1118 Budapest, Dajka Gábor u. 3. Tel./fax: 269-8217. (111804/2H)

IX. kerületi munkahelyre BÉRELSZÁMOLÓT felveszünk. Jelentkezés: IX., Hídépítő u. 18. sz. alatt, 8–12 óráig. (112355/3H)

☎ **A Reálszisztéma Befektetési Alapkezelő Rt.** felvesz fiatal, dinamikus közgazdászt, üzemgazdászt pénzügyi területre. Jelentkezni lehet: Kruchioné Marsi Piroska gazdasági igazgatónál. Tel.: 111-4888, 111-5212. (111871/2H)

☎ **Kispesti szépségszalonunkba** fodrászt és műkörmöst felveszünk. Tel.: 157-2793, 157-3727. (111937/3T)

Izgalmas üzletkötői megbízást kínálunk fiataloknak, teljes kiképzéssel, vonzó jutalékkal! Nonstop információ: 131-3350/3121.

Új személygépkocsi-képviselet, szerviz + dealerhálózat kiépítéséhez autószerviz- + dealerjelöltek részletes írásbeli jelentkezését várja az „Értékesítési tapasztalat, nagy forgalom" jeligére a kiadóba.

Költségvetési intézmény képesített könyvelőt, szellemi gondnokot, kontírozó könyvelőt, valamint gyors- és gépírót keres. Jelentkezni lehet: 261-3587. (214856/1K)

☎ **Építőiparban jártas,** beruházási területen ismeretséggel rendelkező **menedzsert** keresünk. 280-4010, 17–22 óráig. (112080/4T)

Jásd Község Önkormányzata pályázatot hirdet jegyzői állás betöltésére. A pályázat feltétele: államigazgatási főiskolai igazgatásszervezői, vagy állam- és jogtudományi karon szerzett jogi végzettség. Bérezés a hatályos jogszabály szerint. Szolgálati lakás van. A pályázat benyújtásának határideje a pályázati hirdetés megjelenésétől számított 15. nap. A pályázathoz erkölcsi bizonyítványt, oklevélmásolatot és önéletrajzot kell csatolni. Cím: Jásd község polgármestere, 8424 Jásd, Dózsa Gy. u. 1.

ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓT

(értékpapír-kereskedelem)

keresünk tőkeerős, stratégiai célokkal alakult társaság részére az értékpapír-kereskedelmi tevékenység végzéséhez, a cég irányításához, fejlesztéséhez gyakorlattal, brókervizsgával bíró ambiciózus, fiatalos szakember személyében.

Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: 11593):

Siklóssy és Partner Vezetői Tanácsadó Kft.,

1051 Bp., József nádor tér 8.

Tel.: 266-5235.

☎ **Amennyiben Ön** nem hisz képességeiben, nehezen teremt kapcsolatot, udvariatlan, döntésképtelen, az önállóság riasztja, elégedett a jövedelmével, úgy kérem, ne keressen. Ellenkező esetben örülök, ha felhív. 284-2229. (112180/2T)

A Posta Rt. vezérigazgatóságának pénzügyi osztálya legalább középfokú végzettségű, számítógépes gyakorlattal, angol és/vagy francianyelv-vizsgával rendelkező munkatársat keres a nemzetközi elszámolások területére előadói munkakörbe. Érdeklődni lehet Nyéki Károlynál a 175-6693-as telefonszámon. (214935/1H)

Építőipari vállalkozás kiemelt fizetéssel, esetleg szolgálati lakással, ÉPÍTŐMÉRNÖKÖKET keres vidéki munkahelyekre. Szolgálati gépkocsit + telefont biztosítunk. Érdeklődni: (30) 366-122, (60) 366-488, (84) 312-242. (112821/1T)

☎ **Udvaros-konténeres** munkakörbe férfi dolgozót napi 6 órás elfoglaltsággal felveszünk. Fizetésmegbeszélés a helyszínen. Ugyancsak keres takarítónőt 10 emeletes panelház takarítására 6 órás elfoglaltsággal. Fizetésmegbeszélés a helyszínen. Érdeklődni reggel 8–14 óráig. Tel.: 167-0641. Óbuda 25. számú Lakásfenntartó Szövetkezet, 1032 Budapest, Bécsi út 229. (112283/2T)

A Fővárosi Önkormányzat Nyírő Gyula Kórház munkaügyi osztálya felvesz munkaügyi előadót számítógép-kezelői és programozói gyakorlattal. Bérezés a kollektív szerződés szerint. Jelentkezés: dr. Bognár Zoltán személy- és munkaügyi osztályvezetőnél: Bp. XIII., Lehel u. 59., vagy a 140-1397-es telefonszámon.

☎ **Felveszünk** komplett **kőművesbrigádot és kőműveseket,** győri munkahelyre. Vidékieknek szállást biztosítunk. Érdeklődni: Gáspár Zsolt főépítésvezetőnél, 06 (60) 344-248, (30) 433-533. (112368/3T)

☎ **Nyugdíjas autóbusz-vezetőt keresük** minibuszra. Nemzetközi jogosítvány előny. Tel.: 212-5673. (112372/2H)

Nyugat-magyarországi székhelyű magyar–német kereskedelmi kft. *termékbemutató céljára munkatársakat keres az alábbi területekre:*

- Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád,
- Pest, Jász-Nagykun-Szolnok,
- Bács-Kiskun, Csongrád és Békés megyék területére.

A munkavégzéshez vállalkozói igazolvány és személygépkocsi szükséges.

Jelentkezés rövid önéletrajzzal az alábbi címen: Udvardy Magyar–Német Kereskedelmi Kft., 9700 Szombathely, Dr. Földes Ferenc u. 38.

☎ **Középiskola felvesz** pénztárost, feketemosogatót és takarítót. Tel.: 181-1540. (112401/3H)

A KENTUCKY FRIED CHICKEN keres házhozszállítási szolgáltatáshoz motorral és vállalkozói igazolvánnyal rendelkező fiatalokat. Jelentkezés az üzletvezetőnél hétköznap 10–16 óráig, vagy a 269-7925-ös telefonszámon. Cím: 1073 Budapest, Erzsébet krt. 53.

ADMINISTRATOR/OFFICE MANAGER Required for International Law Firm. Full time position available to candidates with good knowledge of English language, word processing and previous office experience. Please reply to: Fehérvári Gabriella. Tel.: 111-9620, 111-5679, 112-1487. Fax: 112-2272. (111604/3H)

☎ **Amennyiben** már első hallásra megfelelsz, tagja lehetsz a **PANNON GSM Ügyfélszolgálati** csapatának. Hívd a 06 (20) 302-432-es telefonszámot! (112452/3H)

☎ **Azonnali kezdéssel** felveszünk festőket, hideg-, melegburkolót, ácsot és kőművest. Jelentkezni lehet: 257-3793, 18–20 óráig. (112499/2T)

Külföldi tulajdonú cég *értékesítési területre* középfokú végzettséggel és jogosítvánnyal rendelkező fiatal férfi MUNKATÁRSAT keres.

Jelentkezését fényképes önéletrajzzal az alábbi jeligére várjuk a kiadóba: „Értékesítés".

A Fővárosi Kézműipari Részvénytársaság Bőrdíszműipari Gyáregysége szakirányú végzettséggel rendelkező, gyakorlott, anyagnorma-készítésben jártas technológust keres. Jelentkezni lehet önéletrajzzal, levélben. Cím: Müller Istvánné személyzeti vezető, 1390 Budapest 62., Pf. 196. vagy a 121-7440-es telefonszámon. (214947/1H)

A Fővárosi Kézműipari Részvénytársaság Bőrdíszműipari Gyáregysége portás-telefonkezelő munkatársat keres. Jelentkezni lehet Müller Istvánné személyzeti vezetőnél a 121-7440-es telefonszámon. (214946/1H)

NAGYOBB társasházak számítógépes könyvelését vállalom. 252-6224. (214909/1K)

☎ **Angolul és németül beszélő** vevőszolgálati munkatársat keresünk budapesti munkahelyre. Érdeklődni: (72) 242-720, 242-740. (112651/2H)

☎ **Főkönyvelőt keresünk** XVI. kerületi, ipari tevékenységet végző kft.-hez. Érdeklődni: 252-2689. (112653/2T.

BESZERZÉSI MENEDZSERT

(háztartási felszerelés) keresünk vezető nyugat-európai kereskedelmi hálózat beszerzési tevékenységéhez (import és hazai) szakmai háttérrel, német-, illetve angolnyelv-ismerettel. Önéletrajzát várjuk (poz. sz.: b/11602): *Siklóssy és Partner Vezetői Tanácsadó Kft.,* 1051 Bp., József nádor tér 8. Tel.: 266-5235.

☎ **KERAVILL Rt. sürgősen keres** fiatal közgazdászt, számítógép-kezelői ismeret szükséges (Excel). Jelentkezéseket önéletrajzzal kérjük az alábbi címre: KERAVILL Rt. közgazdasági főosztály, 1391 Budapest 62., Pf. 578. (112577/2H)

☎ **Középiskola** azonnal felvesz német–bármely szakos tanárt. Érdeklődni: 120-9864. (112693/1H)

NÉMET CÉG keres **FŐÁLLÁSBAN,** autóval rendelkező, fiatal, agilis termékmenedzsereket, az Ön megyéjében. Nem AMWAY! Átlagos német kereset. **Találkozások: Szeged:** 1995. január 16-án, hétfőn 12 órakor. TANTUSZ (volt Postás) Művelődési Ház, 2-es klubterem, Szeged, Dankó P. u. 27. **Orosháza:** 1995. január 16-án, hétfőn 16 órakor, Petőfi Művelődési Központ, emeleti klubterem. Orosháza, Kossuth L. u. 1. Europa Marketing. (46132/16K)

Békés Glasz Imre Kereskedelmi Szakközép- és Szakmunkásképző Iskola (1091 Budapest, Ifjúmunkás u. 31.) keres azonnali belépéssel: 1 fő matematika szakos tanárt. Jelentkezés életrajzzal és diplomamásolattal személyesen, vagy telefonon (157-4388).

Közétkeztetéssel foglalkozó cég keres felsőfokú dietetikai végzettségű, kórházi élelmezési gyakorlattal rendelkező VEZETŐ MUNKATÁRSAT. Részletes szakmai önéletrajzát és elérhetési címét illetve telefonszámát „Egészségügy 112800" jeligére kérjük a kiadóba. (112800/1H)

Az AGRO DANUBIA Mezőgazdasági Termelő és Kereskedő német–magyar kft., (9200 Mosonmagyaróvár, Marx K. u. 58. I. 5.) olyan INTÉZŐT keres, akinek feladata a 2000 ha-os növénytermesztő nagyüzem napi irányítása.

Követelmények:

- technikusi vagy felsőfokú agrárvégzettség,
- legalább középfokú németnyelv-tudás,
- műszaki ismeret, ● kereskedelmi gyakorlat.

Az állás azonnal betölthető, fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés kézzel írott, német nyelvű szakmai önéletrajzzal. A jelentkezés határideje: 1995. január 31.

☎ **Filmet és televíziós műsorokat** gyártó magáncég műsorkészítési munkákra munkatársat keres. Jogosítvány, idegennyelv-tudás szükséges. Telefon: 269-8218, 269-8221, 9–17 óráig. (112641/1H)

☎ **Felvételre keresünk** szerelőket, üzletkötőket, professzionális takarítógépeket forgalmazó és javító cégünkhöz. GABO Kft., 1152 Bp., Rákos út 17. Jelentkezni lehet személyesen, vagy telefonon: 184-9733. (112664/1H)

Közlemények, információk

Elveszett

☎ **Elveszett a Poseidon Épületgépészeti Kft.** 3. sz. bélyegzője. Használata január 3-tól érvénytelen. (112852/1H)

Utazás

NONSTOP AUTÓBUSSZAL: Zürich–Bern 7000 Ft, München 2800 Ft, Stuttgart 6600 Ft, Bécs 1390 Ft. **SÍUTAK KEDVEZŐ ÁRON:** Ausztria, Szlovákia, Szlovénia, Olaszország apartmanban és szállodában. Ikarus autóbuszok eladásra is. NORDIC STAR Kft., 1073 Bp., Erzsébet krt. 22. Tel.: 268-0542, 268-0586.

BÉCS hetente négyszer! Jelentkezés: 117-1256, 06 (33) 314-795.

New York 49 900 Ft a Jade Toursnál! Érdeklődjön kedvezményes repülőjegyinkről a 269-5494-es vagy 132-1771-es telefonszámokon. Cím: Nyugati pu.

☎ **BÉCS, MARIAZELL,** jaunár 13–14., 3990 Ft; LONDON január 28-tól 39 990 Ft-tól, MEXIKÓ március 24-től 198 900 Ft, húsvét RÓMÁBAN 24 990 Ft, IZRAEL február 16-tól folyamatosan 63 144 Ft-tól. **MAKROVILÁG,** 217-5307. (111775/5T)

Síút egyedülállóknak: 141-2189, 166-2115.

Ank-Air Első Pesti Általános Utazási Ügynökség, 1061 Budapest, Anker köz 2. 141-3712, 267-8521. **Ön elé tárjuk a világot** a budapesti utazási irodák teljes bel- és külföldi kínálatával. Nálunk megtalálja az Önnek megfelelő úticélt a legmegfelelőbb áron!

Hétvégi SÍELÉS Martinban: 3 nap autóbusszal, szállodában, félpanzióval, sioktatóval, január 27–29-ig. Osztrák, olasz, francia síutak egyéni utazással és Andorra busszal. **KINA:** 9 nap, február 20-tól. **CAMP TOURS,** 1091 Bp., Üllői út 11–13. Tel.: 217-7837. 1114 Bp., Villányi út 11–13. Tel.: 166-6300/77.

AUTÓBUSZ-FUVARVÁLLALÓ Iroda: Mario-Bus. Tel./fax: 342-0762, tel.: 341-4375. (214959/1K)

☎ **HUNGUEST TRAVEL.** Velencei karnevál februárban 12 450 Ft-tól/fő, utazás autóbusszal. Síprogramok 1995. Ausztria 16 500 Ft-tól/fő, Szlovákia 12 300 Ft-tól/fő, Olaszország 28 600 Ft-tól/fő. Erdély már 6800 Ft-tól/fő. Jelentkezés: 1068 Budapest, Dózsa György út 84/B. 1065 Budapest, Bajcsy-Zs. út 55. Fiókirodák minden megyében. (112032/2H)

☎ **AUTÓBUSZ-RENDELÉS, mikrobuszbérlet:** 132-1997, 132-2996. (110268/17T)

MÜNCHENBE mikrobuszjárat naponta! 113-6085, 06 (60) 348-599. (214841/1K)

TÉLI ÜDÜLÉS A VÖRÖS-TENGER IZRAELI PARTJÁN, EILATAON, a CHEMOL TRAVELTÓL! 8 napos üdülőprogram repülővel, 3–4–5 csillagos, tengerparti luxusszállodákban, büféreggelivel, január 31-től március 31-ig hetente, már **49 900 Ft-tól.** Jelentkezés: Chemol Travel, Budapest V., József nádor tér 8. Tel.: 266-2261, 266-2173.

VELENCEI karnevál a Nap Toursszal! (Nonstop.) Február 24–25–26., 3000 Ft. Rákóczi út 73. Tel.: 133-2246. Nyugdíjasoknak kedvezmény! (214998/1K)

VELENCEI KARNEVÁL VELENCEI SZÁLLÁSSAL, autóbusszal, február 22–24., reggelivel, 12 500 Ft/fő, illetve 14 100 Ft/fő. SIELÉS SZLOVÁKIÁBAN, Mlyncekyben, február 26.–március 4., félpanzióval, 9000 Ft/fő, KOLIBRI '93 Utazási Iroda, 1066 Bp., Teréz krt. 40. Tel./fax: 269-4188, 132-1171.

☎ **SUNDAY BUMM** a MAGÁNYOSOKNAK! Társkereső járatok a Kanári-szigetekre egyedülállóknak EXTRA ÁRKEDVEZMÉNNYEL, 37 900 Ft/fő! Ha egyedül érzi magát, társaságra vágyik, kellemes szabadidőprogramokkal várja Önt a napfényes Gran Canaria. AZ AKCIÓ A NAGY ÉRDEKLŐDÉSRE VALÓ TEKINTETTEL JANUÁR 18-i ÉS 25-i INDULÁSRA IS ÉRVÉNYES! Hívjon vagy keressen bennünket a SUNDAY udvarban. 1052 Budapest, Petőfi S. u. 5. Tel.: 210-1740/181, 216 m., vagy 266-5792. (112683/2H)

NYARALJON TÉLEN A DOMINIKAI KÖZTÁRSASÁGBAN! Utazás repülővel, elhelyezés tengerparti klubhotelben, svédasztalos, teljes panzióval, számtalan ingyenes szórakozási és sportlehetőséggel, 179 900 Ft-ért! Időpontok: január 27.–február 5., február 17–26., március 10–19. Exclusive Tours, Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

☎ **HÉTVÉGI SÍELÉS A SEMMERINGEN:** január 20-tól minden pénteken, elhelyezés Sopronban, félpanziós ellátással, autóbusszal. Részvételi díj: 4550 Ft/fő. **SIELÉS SZLOVÁKIÁBAN:** 8 nap, 7 éjszaka, teljes ellátással, autóbusszal: 9800 Ft/fő. **VELENCEI KARNEVÁL:** egy éjszakai szállással, félpanzióval, autóbusszal: 8800 Ft/fő. Csoportoknak kedvezmény! KONTAKT TOURS, 1064 Bp., Rózsa utca 87., tel.: 112-8051, tel./fax: 112-7055. (112849/1H)

Megjelent új programfüzetünk! Aki most az utazás 30 százalékát kifizeti, 15 százalék kedvezményben részesül! Tihanyi Travel, 1074 Bp., Rákóczi út 78. Tel.: 122-1915. (215247/1K)

☎ **A SIOTOUR szuperajánlatai repülővel: SRI LANKA (Ceylon):** 10 napos körutazás és üdülés. Elhelyezés: 3–5 csillagos szállodákban, félpanzióval, 1995. február 18–27., és március 4–13. közötti időpontokban, 139 990 Ft. **SRI LANKA és a MALDÍV-SZIGETEK:** 17 napos körutazás és nyaralás félpanzióval, 1995. február 11–27., és április 8–24. közötti időpontokban, 194 900 Ft. Jelentkezés: SIOTOUR, 1072 Bp., Klauzál tér 2., 322-6080, 342-1197. (112859/1T)

☎ **Sportegyesületünk** februárban sítúrát (oktatással) szervez Alsó-Ausztriába, soproni szállással: 12 900 Ft + síbérlet. Telefon: 252-7065. (112918/1T)

Tanfolyam

INTENZÍV nyelvtanfolyamok, vizsgaelőkészítők. Diákkedvezmény! 112-0290. (207199/1K)

☎ **NEOLATIN NYELVSTÚDIÓ** januárban indítja SPANYOL, OLASZ, FRANCIA téli tanfolyamait. Érdeklődjön! Beiratkozás, szintfelmérés: január 6–13-ig, 16–18 óráig. Budapest XIV., Thököly út 135. Tel.: 221-4830, 16 órától. (108250/6T)

EURÓPAI NYELVEK STÚDIÓJA – 1982. A Nyelviskolák Kamarája által **javasolt és MINŐSÍTETT** nyelviskola. **15 HETES 60 és 90 órás** (2x2, 2x3, szombat de. 1x4) **beszédközpontú és kiscsoportos** angol- és némettanfolyamok, **kezdőtől minden tudásszinten,** reggel, de., du. és este. **Nyelvvizsga-előkészítők:** állami közép- és felsőfokú, Cambridge (FCE), Zertifikat. **Nyelvtani rendszerező** kurzus haladóknak. **SZINTFELMÉRÉS ÉS BEIRATKOZÁS:** január 9-től 20-ig minden hétköznap 16 és 18 óra között az Uránia mozinál a **Szentkirályi u. 1/B-ben.** Tel.: 138-0730 és 138-1029. **CÉGEK ÉS INTÉZMÉNYEK részére** igényeik szerint, **KIHELYEZETT TANFOLYAMOK.** (213323/1H)

A munkaerőpiacon keresett, államilag elismert, szakképesítést nyújtó **MÉRLEGKÉPES KÖNYVELŐI** tanfolyamot indítunk, vállalkozási szakon. Beiratkozási díj: 5000 Ft. A tandíj havi részletekben is fizethető. Beiratkozás munkanapokon: 10–16 óráig, pénteken 14 óráig. INTELTRAVEL OKTATÁSI KÖZPONT, Bp. XIII., Mosoly u. 27. Tel.: 120-7349.

ÉLŐ NYELVEK SZEMINÁRIUMA! Alapítva: 1949. Minősített Nyelviskola. 3490, 6990 Ft stb. 12 hétre. Beiratkozás: december 27.–január 11-ig, délután 3–7 óráig. Bp. V., Fejér György u. 8. Telefon: 135-6154.

Angol- és némettanfolyamok a Diskurzus Nyelvstúdióban! Telefon: 120-8694. (45962/1K)

Vitorláshajó-, kisgéphajó- és repülőgépvezetői tanfolyamot indítunk február 11-én és kis csoportban egész évben. Jelentkezés: **COLUMBUS SE.** Tel.: 186-7438. (45953/1K)

ANGOL-, FRANCIA-, HOLLAND-, NÉMET-, OLASZ-, SPANYOL-, PORTUGÁL-, SVÉD- és MAGYARNYELV-TANFOLYAMOK indulnak **1995. JANUÁR 30-TÓL AZ ARANY JÁNOS NYELVISKOLÁBAN!** Fáklya klub, Bp. VI., Csengery u. 68. Információ: 111-8870, 132-4580. (213606/1H)

A LinguA Scholl of English (a Nyelviskolák Kamarája által MINŐSÍTETT és AJÁNLOTT NYELVISKOLA) 1981. óta a színvonalas angoloktatás iskolája. Tavaszi szemeszter január 30-tól, kezdőtől közép- és felsőfokú nyelvvizsgaszintig. Cégeknek kihelyezett tanfolyamok, vidéken is. Beiratkozás: január 12–20-ig 16.30–19.00 óráig. (1036 Bp., Lajos u. 142., tel./fax: 250-0270).

Angol, német, olasz nyelveken indítja téli szemeszterét a **Budapest Nyelvstúdió.** Oktatás kis csoportokban kezdőtől a nyelvvizsgaelőkészítő szintig. Órák reggel, de., du. és este. 4 hetes intenzív és 10 hetes kurzusok. 6 fős csoportok! Új lehetőség: **JAPÁNNYELVTANULÁS! Beiratkozás:** január 10., 11., 12., 13-án 10–18 óráig a BME Bercsényi Kollégiumában, Bp. XI. ker., Bercsényi u. 28–30. Tel.: 166-0736, 166-7013.

☎ **Tájékoztatjuk** az érdeklődőket, hogy a **GRAFOLÓGIAI INTÉZET** 1995. februárjában ismét indít esti és levelező tagozatú **GRAFOLÓGUSKÉPZÉST** az ország 17 városában. Jelentkezni lehet: 201-5568, 201-5569 és az 155-5333/12 vagy 13 mellék. (112012/2H)

☎ **OLCSÓ TENISZTANFOLYAM GYERMEKEKNEK** (4–14 évesig): 175-6163. (112318/3T)

VITORLÁS „A", „B" és motoros kisgépvezetői tanfolyam indul. Budapest V., Honvéd u. 18. **Sportbolt és Sikölcsönző,** tel.: 269-3201, 10–18 óráig.

INTENZÍV SZÖVEGSZERKESZTŐI TANFOLYAMOT indítunk hétfőnként, folyamatosan, heti 30 órában, délelőtt 8–13-ig (5 nap), január 16-i kezdéssel, a Marczibányi téren, FELNŐTTEK részére. Kosztolányi Ágnes: 212-4885, 212-2820.

☎ **Biztosítási szaktanfolyam indul** január 13-án. Jelentkezést még korlátozott számban elfogadunk. Sikeres tanfolyam esetén munkalehetőséget biztosítunk. Részletes tájékoztató: 1995. január 11-én, 17.30 órakor, Budapest V., Nádor u. 11. VI. emelet. (112489/3T)

SZÁMÍTÓGÉPES tanfolyamok, gépírás! Tel.: 201-0855. (214890/1K)

ANGOLTANFOLYAMOK minden szinten az **INTERNATIONAL HOUSE** világszervezet budapesti intézetében, január 16-tól. Beszédcentrikus és vizsga-előkészítő tanfolyamok, gyerekcsoportok, **Business English.** RSA/Cambridge, nemzetközi tanárképző tanfolyam február 27-től. Beiratkozás, szintfelmérés 9–18 óra között; Budapest II., Bimbó út 7. Tel.: 212-4010, 212-4219. INTERNATIONAL HOUSE – **Öt kontinens 90 városában!**

TERÁPIÁS JÓGATANFOLYAM indul a Ferencvárosi Művelődési Központban január 16-án heti 1x1,5 órában, kezdő szinten. Tel.: 215-5741, 216-1300.

ASZTROLÓGIAI tanfolyam (horoszkópkészítés és tolmácsolás) indul kezdő szinten a Ferencvárosi Művelődési Központban január 16-án, BERKI AGOSTON vezetésével, heti 1x3 órában. Tel.: 215-5741, 216-1300.

☎ **A CULTTRADE Iroda szakképesítő tanfolyamai:** gépíró-szövegszerkesztő + idegen nyelv, kisvállalkozások gazdasági ügyintézője, irodavezető, társadalombiztosítási ügyintéző, virágkötő, kéz- és lábápoló/műkörömépítő. Telefon: 210-0046/160. (112889/1H)

☎ **Szövegszerkesztő tanfolyam** indul a Belvárosban. Beiratkozás: Budapest, Sütő u. 1., 16.30–18 óráig, vagy a 168-6873-as telefonon. (112928/1T)

Egyéb

Amit nem adott meg az Isten, megadja a szabó: szmokingok, kabátok, felöltők, ingek kézműves igényességgel. Tel.: 267-9312, 267-9313.

☎ **Jogi természetű ügyben** keressük Steiner Sándornét született Fejér Klárát, Budapest II., Pasaréti út 53. sz. alatti földszinti üzlethelyiség fél részének ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdonosát. Amennyiben nevezett e sorokat olvassa, úgy kérjük, hogy legkésőbb 1995. április 30-ig ajánlott levélben jelentkezzen dr. Bobay Beatrix ügyvédnél (1062 Budapest, Andrássy út 118.). Ugyanez vonatkozik azokra is, akik Steiner Sándorné született Fejér Klára hollétéről hitelt érdemlő tudomással bírnak. (112656/2H)

Értesítjük tisztelt játékosainkat a „SZÁMLÁZZA SZERENCSÉJÉT" akció 1994. december 31-én megtartott ajándéksorsolásának eredményéről! **A beküldött pályázat százszorosát nyerte:** Fozer István, 6050 Lajosmizse, 1 821 780 Ft. **A beküldött pályázat tizszeresét nyerték:** Ábrahám Zsolt, 2012 Szt-István telep, 369 988 Ft; Bóza Miklós, 3342 Egercsehi, 28 900 Ft; Hutainé Urbán Gabriella, 1188 Budapest, 208 440 Ft; Karácsony Józsefné, 1124 Budapest, 462 192 Ft; Kiss Olivér, 3346 Bélapátfalva, 133 100 Ft; Szabó Jánosné, 2116 Zsámbok, 200 177 Ft; Szabó József, 3752 Galvács, 1 000 000 Ft; Rüll Tibor, 8227 Felsőörs, 531 793 Ft; Vastag Józsefné, 1095 Budapest, 976 320 Ft; Vér Géza, 7632 Pécs, 46 850 Ft. **Örökös üdülőhasználati jogot nyertek:** Bíró Beáta, 7084 Pincehely; Busai János, 2132 Göd; Demeter György, 1039 Budapest; Galamb Sándor, 6000 Kecskemét; Juhász János, 5600 Békéscsaba; Sándorfi Zoltánné, 8931 Kemendollár; Simon Ottó, 6600 Szentes; Szabó Vilmos, 1221 Budapest; Szászi Tamás, 5100 Jászberény; Vörös Éva, 8900 Zalaegerszeg. A nyeremény átvételének módjáról a Szerencsejáték Rt. értesítést küld.

☎ **Teniszpálya** bérelhető a Margitszigeten. 136-3683, 112-9472/15. (112892/1T)

Adjon esélyt elkeseredett hozzátartozójának és magának (vállalkozóvá lett tanár házaspár összkomfortos vendégházában, termálfürdő mellett üdülve) sikerorientált lelki beállítottság elsajátításával. Példánk bizonyítja, módszerünk biztosítja sikerét. Bogácsi telefon (49) 334-195.

A TÁPIÓSZELE ÉS VIDÉKE ÁFÉSZ 1995. március 1-jétől BÉRLETI ÜZEMELTETÉSRE MEGHIRDETI a Budapest XVII. ker., Lőrinczi út–Helikopter u. sarkán lévő, 120 nm-es ABC-üzletét. Az üzlettel kapcsolatosan érdeklődni az ÁFÉSZ központi irodájában, munkanapokon 8–13 óráig lehet, az alábbi címen: 2766 Tápiószele, Bartók Béla u. 18. Tel.: Tápiószele 10. vagy 97. Pályázatokat **1995. február 15-ig** lehet benyújtani az ÁFÉSZ címére. Több pályázó esetén versenytárgyaláson kerül elbírálásra.

A Geofizikai Szolgáltató Kft.

MÉRÉSIRÁNYÍTÁSI OSZTÁLYVEZETŐT keres.

Az állás betöltéséhez:

☞ **felsőfokú szakmai (geofizikus) végzettség, – angol nyelv tárgyalásszintű ismerete,**

☞ **felszíni geofizikai (szeizmika) mérések tervezésében, irányításában szerzett min. ötéves szakmai gyakorlat,**

☞ **legalább ötéves vezetői gyakorlat,**

☞ **45 évnél nem magasabb életkor szükséges.**

A pályázat elbírálásánál előnyt jelent további világnyelvek ismerete és számítógépes gyakorlat.

Fő feladatok:

- **felszíni geofizikai mérőcsoportok irányítása bel- és külföldön,**
- **kiírt tenderekre pályázatok elkészítése,**
- **részvétel a kft. beruházási tevékenységének szakmai előkészítésében.**

A jelentkezéseket írásban, részletes szakmai önéletrajzzal együtt a társaság címére (Budapest VI. ker., Városligeti fasor 42.) kérjük benyújtani, Kovács Barnabás humánpolitikai főosztályvezetőnek.

Benyújtási határidő: 1995. január 23.

Felvilágosítás a 268-1488-as telefonon.

HOGYAN HIRDETHET A NÉPSZABADSÁGBAN?

Szeretettel várjuk ügyfeleinket Közönségszolgálati irodánkban:
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Nyitva: munkanapokon 8–18 óráig
Telefon: 250-1680/380, 381, 382

KERETES HIRDETÉSEK FELADÁSA:

A megbízást előjegyezzük, a befizetendő összeget és a megjelenés dátumát írásban visszaigazoljuk. A hirdetés ellenértékének kiegyenlítése történhet átutalással, illetve készpénzzel.

Címünk:
Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680/148, 149, 155, 156, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199-es mellék. 168-7627
Telefax: 168-9857, 188-9567

A Primus Kft. tanácsadó-üzletkötői, kérésre személyesen is felkeresik hirdetőinket. Így kívánjuk könnyebbé tenni az egyes hirdetések elhelyezését, a reklámkampányok lebonyolítását a Népszabadságban, illetve más médiumokban, reklámhordozóknál.

Termékmenedzsereink felvilágosítást adnak a Népszabadság színes mellékleteiről:

Színes behúzások: Varga Borbála, Telefon: 250-1680/189, 190
TV Magazin: Pajlócz Júlia, Telefon: 250-1680/189, 190
McMix, Könyvszemle: Horváth Márta, Telefon: 250-1680/189, 190
KERÉKVILÁG Pyszny László, Telefon: 250-1680/193, 194

PRIMUS NÉPSZABADSÁG

APRÓHIRDETÉSEK FELADÁSA:

Budapesti felvevőhelyeink:
A Népszabadság Közönségszolgálati Irodája, 1034 Budapest, Bécsi út 122–124.,
a Hírlapkiadó Vállalat hírlapboltja, 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3.,
Referens Kft., 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26.,
továbbá a Magyar Hirdető felvevőirodái.

Telefonos hirdetésfelvétel: 2-69-71-00
hétköznap 8–20 óráig, 20 óra után üzenetrögzítő,
szombat-vasárnap: 9–17 óráig, 17 óra után üzenetrögzítő.
Ha apróhirdetését 14 óráig *telefonon* feladja, lapunkban másnap megjelenik.
Felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy halálozással kapcsolatos hirdetés, illetve részvétnyilvánítás kizárólag személyesen adható fel.

Vidéki irodáink:
Népszabadság Agrimédia Kft.
3300 Eger, Trinitárius u. 2.
Telefon: (36) 313-522, 411-170
Fax: (36) 312-899
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5.
Telefon/fax: (46) 411-149
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3.
Telefon/fax: (66) 443-554
5000 Szolnok, Kossuth u. 11.
Telefon: (56) 372-947
Fax: (56) 371-733

Konkoly Gyula

Tárlatlátogató

Magyar Hírlap 1995 szept 12.

Neoabsztrakt

Pittura / Immedia
Festészet a '90-es években
Kiállítás a Műcsarnokban
Megtekinthető:
október 1-jéig

A kifejezés meglepő, hiszen eddig csak neogótikáról, neoreneszánszról, neobarokkról beszéltünk. Régi nagy korstílusok renoválásáról. A neoabszrakt azonban azt sugallja, hogy az emberben – mert mi más volna a művész? – erős az ismétlés kényszere. Vagy már a közelmúltat is hagyománynak fogjuk fel?

Mielőtt ennek okaira térnénk (az absztrakció vagy az absztraktnak titulált festészet feltámasztásának ugyanis nem egyetlen indítéka van), úgy illik, hogy közöljem: a kifejezés nem tőlem származik. Abban a katalógusban – bevezető tanulmányában – olvasható, amely a kilencvenes évek festészetét áttekintő kiállításra készült. Szerzője, a kiállítás kurátora, Peter Weibel abból indul ki, s józan ember aligha vitatkozhat vele, hogy a fotó, majd a film s még később a tévé és a videó megjelenése válságba sodorta a piktúrát, amely a klasszikus görög kultúrától kezdődően szinte folyamatosan a látható világ optikai törvényei alapján dolgozott. mikor kiderült, hogy az ábrázolás technikájában szinte korlátlan adottságokkal rendelkező vetélytársra akadt, valósághátat fordított a hagyományos ábrázolási formáknak és műfajoknak, így a képnek is. Ez az önkívületi állapot sokáig nem tartott sokáig. Miután feltalált, és önnön lehetőségeire ébredt (ehhez az kellett, hogy a festészetet létében fenyegető új médiumok kialakítsák szerepkörüket), rá kellett jönni: nincs veszve minden. Van, amire továbbra is csak a táblaképfestészet képes. Ha hasznosítja az új közlési formák eredményeit.

Erről a korunk technikai vívmányai okozta megrázkódtatásokat túlélő és a sokkot magában legyűrő festészetről ad áttekintést az a Grazból hozzánk érkezett kiállítás, amelyen nyolcvan művész százhúsz alkotása szerepel. Német, olasz, svájci, számos amerikai, osztrák, szlovén, sőt dél-amerikai, ausztrál festő társaságában két magyar – Konkoly Gyula és Károlyi Zsigmond – is helyet kapott. Weibel azt próbálja velük – a műveikkel – igazolni, hogy a művészet nem halt meg, minden veszélyes kísérlete ellenére nem számolta fel önmagát. Az embert a sorsa, szenvedélyei, érdekei meg a körülmények gyakran sodorják végletes helyzetbe, de az egészséges lélek a szakadékot meglátva megtorpan, és józan belátásra térve visszafordul. Mintha valami hasonló játszódna le a mai piktúrában is, amely a nyolcvanas évektől ezért magától értetődően nyúl vissza a század legkülönbözőbb áramlataihoz: a korai expresszionizmustól a konstruktivizmuson át a dadáig, a közelmúlt irányzatairól (koncept és pop-art, fotórealizmus) nem is szólva. Nem pusztán az absztrakció felújítása van napirenden, a vele egykorú vagy még fiatalabb stílusok úgyszintén újraélednek.

Nem kevésbé tanulságos mindennek a gyakorlati konzekvenciája sem, amit a rendező így összegez: „a '90-es évek festészete nem övezhető aurával". Vagyis: inkább csak érdekes, mint reveláló, ritkán nyújt felkavaró élményt.

Ez a helyzet ezen a kiállításon is. Ritkán kapunk a szívünkhöz, noha az anyag van olyan jó, hogy bárhol a világon – New Yorktól Párizson át Kölnig – figyelemre méltatnák. A kiállítók egy kisebb része rendszeres résztvevője a nemzetközi életnek, többségük azonban ismeretlen, s nemcsak a magyar közönségnek. De nem ebből fakad a tárlat szolid minősége. A mai festészetet nem kiemelkedő egyéniségek jellemzik, hanem a sok nívós kismester. Még ha történetesen fiatalok is.

• Vadas József

A Budapesti Értéktőzsde hivatalos részvényindexe

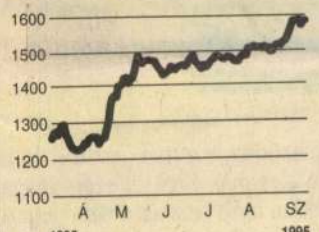

Az 1–3–6 hónapos kincstárjegy-aukciók hozamának súlyozott átlaga

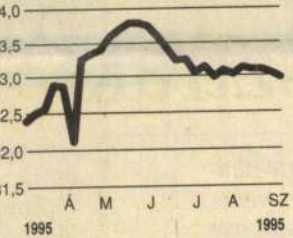

Az MNB árfolyamai szeptember 11.

Devizanem	Valuta- (bankjegy és csekk) árfolyamok Vételi	Közép	Eladási	Hivatalos deviza-árfolyamok Közép
	árfolyam 1 egységre, forintban			
Angol font*	205,54	207,48	209,42	207,29
Ausztrál dollár	99,47	100,37	101,27	100,41
Belga és lux. frank (100)	437,52	441,82	446,12	442,10
Dán korona	23,25	23,48	23,71	23,50
Finn márka	30,42	30,71	31,00	30,59
Francia frank	26,17	26,42	26,67	26,42
Görög drachma (100)	56,06	56,60	57,14	–
Holland forint	80,33	81,12	81,91	81,16
Ír font	209,34	211,32	213,30	211,35
Japán jen (100)	132,98	134,44	135,90	134,47
Kanadai dollár	98,63	99,52	101,41	99,43
Kuvaiti dinár	439,14	443,27	447,40	443,27
Német márka	89,96	90,85	91,74	99,90
Norvég korona	20,63	20,83	21,03	20,85
Olasz líra (1000)	82,34	83,08	83,82	82,87
Osztrák schilling	12,79	12,92	13,05	12,92
Portugál escudo (100)	86,74	87,57	88,40	87,68
Spanyol peseta (100)	105,53	106,53	107,53	106,27
Svájci frank	109,65	110,72	111,79	110,89
Svéd korona	18,75	18,73	18,90	18,77
Tr. és cl. rubel	–	–	–	–
USA-dollár	132,20	134,17	134,68	133,47
ECU (Közös Piac)	168,57	170,19	170,19	170,19

* Ide értve a skót és északír kibocsátású angol font bankjegyeket is.

Lejárat	Vétel	Eladás	Elszámolóár	változás	Forgalom kontraktus	Árf. érték (Ft)	Nyitott köt.áll.
	ajánlati ársáv		új				
JY							
95.szeptember	132,00–132,00	132,30–132,80	132,30	–0,38	0	0	
95.október	134,80–134,90	136,00–136,00	136,00	–0,17	0	0	
95.november	137,40–137,60	139,20–139,20	139,20	–0,30	0	0	
95.december	141,00–141,55	141,40–	141,55	–0,95	1 550	219 170 000	
96.március	149,50–150,50	150,50–151,50	150,50	–1,00	1 535	231 017 500	
96.június	–	158,50–159,50	158,50	–0,50	0	0	
UD							
95.szeptember	130,80–130,80	131,50–131,80	131,50	–0,50	0	0	
95.október	133,20–133,35	133,50–134,60	133,50	–0,85	0	0	
95.november	135,70–136,00	137,15–137,30	136,90	0,00	0	0	
95.december	138,51–138,90	138,90–140,25	138,90	–0,80	2	277 800	
96.január	142,00–142,00	–	142,30	0,00	0	0	
96.március	145,90–145,90	145,90–145,90	145,90	–0,90	32	4 668 800	
96.június	152,70–153,50	153,40–154,00	153,40	–0,80	1 700	260 840 000	

Kontraktusméret: DM: 1 kontraktus=1 000 DEM
UD: 1 kontraktus=1 000 USD
JY: 1 kontraktus=100 000 YEN
A japán yen adatok 100 egységre vonatkoznak.

BÉT-DEVIZA

Lejárat	Vétel	Eladás	Elszámolóár	változás	Forgalom kontraktus	Árf. érték (Ft)	Nyitott köt.áll.
	ajánlati ársáv		új				
DM							
95.szeptember	89,20–89,20	89,80–89,80	89,20	0,20	0	0	7
95.október	91,10–91,10	92,00–92,00	–	–	0	0	0
95.november	92,90–92,90	93,65–94,00	93,10	0,00	0	0	56
95.december	94,60–94,60	96,10–96,10	95,60	0,00	0	0	6
96.március	100,10–100,10	102,20–102,20	101,40	0,00	0	0	2
96.június	105,20–106,00	106,00–107,80	106,00	–0,50	30	31 800 000	70
UD							
95.szeptember	131,20–131,20	132,00–132,00	131,80	0,00	0	0	2
95.október	133,90–133,90	135,20–135,20	–	–	0	0	0
95.november	136,40–136,40	137,30–137,90	136,90	0,00	0	0	2
95.december	138,90–138,90	140,50–140,90	139,70	0,00	0	0	1
96.március	146,30–146,30	148,80–148,80	147,20	0,00	0	0	4
96.június	153,10–153,10	153,70–156,10	153,70	0,00	0	0	20

Kontraktusméret:DM: 1 kontraktus=10 000 DEM
UD: 1 kontraktus=10 000 USD

BÉT-KAMAT, INDEX

Lejárat	Vétel	Eladás	Elszámolóár	változás	Forgalom kontraktus	Árf. érték (Ft)	Nyitott köt.áll.
	ajánlati ársáv		új				
3KJ							
95.szeptember	92,63–92,63	92,79–92,80	92,68	0,02	0	0	23
95.október	92,65–92,85	92,85–92,85	92,85	0,18	5	4 642 500	5
95.november	92,80–92,80	92,95–92,95	92,85	0,00	0	0	10
95.december	92,50–92,95	93,10–93,15	92,95	0,00	0	0	84
96.március	93,15–93,40	93,40–93,45	93,40	0,03	5	4 670 000	18
96.június	93,30–93,50	93,50–93,60	93,50	–0,14	5	4 675 000	10
BUX							
95.szeptember	1540,00–1573,00	1573,00–1600,00	1573,00	13,00	5	786 500	126
95.december	1650,00–1675,00	1685,00–1715,00	1675,00	5,00	0	0	32
96.március	1750,00–1750,00	1790,00–1820,00	1780,00	0,00	0	0	13
96.június	1842,00–1901,00	1920,00–1955,00	1901,00	1,00	0	0	89

Kontraktusméret:3KJ: 1 kontraktus=1 000 000 Ft névérték
BUX: 1 kontraktus=BUX*100 Ft

KONKOLY GYULA

KIÁLLÍTÁS

LÁGY OBJEKTEK

Konkoly Gyula *kiállítása* • *Lóska Lajos*

Konkoly Gyula munkássága 1970-ben Párizsba történt emigrációját követően két évtizedig, hazatértéig elsősorban mint „legenda" és mint „emlék" volt jelen a magyar művészeti életben. Franciaországból való visszajövetele után azonban több kiállítást is rendeztek alkotásaiból, talán kompenzációképpen művészetét Munkácsy-díjjal jutalmazták, amit mindenképpen kiérdemelt. 1991 őszén az Ernst Múzeumban nyílt tárlatán az alkotó briliáns technikai tudással megfestett, az akademizmust, a barokk formákat és kompozíciót tudatosan vállaló, erős fényárnyék-hatásokra építő, mozgalmas, Csernus késői korszakára is utaló festményekkel jelentkezett, olyanokkal például, mint a *Hold láthatatlan oldala* (1988) vagy a *Baranyay András dicsőségét az ionoszférába juttató mű* (1988), melynek barna-sötét hátteréből előfénylő, rafinált rövidülésben ábrázolt repülő-lebegő figurái a barokkot idézik. 1994-ben azután a Dovin Galériában más stílussal és más témával mutatkozott be: festményei — a *Zsuzsanna Claude Monetnál Giverny-ben* sorozat (1991), az *Iványi Grünvald Béla Nagybányán* című művek — az impresszionizmusnak állítanak emléket, Monet giverny-i kertjének és vízililiomainak.

A legutóbbi, a Kiscelli Kastélymúzeum templomterében megrendezett kiállításán viszont már nem mint a technika minden kötöttségét leküzdő virtuóz festőt, hanem mint objektés installációművészt ismerhettük meg. Természetesen Konkoly művészetében a plasztika, az objektek felé való fordulás nem jelent pálfordulást, hanem visszatérést korai, a hatvanas évek végén készített objektjeihez, melyeket még a fiatalabb korosztályhoz tartozó művészetkedvelők is ismerhetnek, ha máshonnan nem, hát reprodukciókról vagy rekonstrukciókból. Olyan munkáit, mint a lágyított óriáskezet formázó *Főiskolai tanulmány*t (1968) vagy a második Iparterv-kiállításon bemutatott, majd cenzorok által eltávolított és megsemmisített, hipermangános gézbe, vattába burkolt jég *Emlékmű*vét (1969), melyen, ahogy elkezdett olvadni a jég, vörös foltok ütöttek át. Nem csoda, hogy a hazug és heroikus monumentumok korában a kulturális irányítás tetszését nem nyerte meg ez a deheroizáló alkotás.

A kiscelli romtemplom misztikus-szakrális tere a legtöbb ott bemutatkozó művészt inspirálja. Bizonyította ezt *Swierkiewicz Róbert* tavalyi tárlata és természetesen Konkoly Gyuláé is. A térberendező művész ugyanis óhatatlanul belekomponálja alkotásába a templom architektúráját, rusztikus falfelületeit és három emelet magas terét. Ha a látogató az oldalsó bejáraton belép a kiállítótérbe, az apszisban találja magát, három háromszög-talapzaton álló — sárga, fekete-drapp és piros belsejű — műanyagfóliába öntött festéktégely vagy szenteltvíztartó előtt, melyekbe klasszicizáló fejeket formázó jégtömböket helyezett el a művész. Ezek lassan elolvadtak, és végül csak szikkadt festékrögök maradtak utánuk. A fejek megsemmisülése egyértelmű jelkép: a klasszikus kultúra pusztulását demonstráló gesztus. Az apszis falán a szenteltvíztartó felett egy a művész új naturalista korszakának stílusában festett nagyméretű képe látható. Ennek az alkotásnak olyan a hangulata, mint az 1964-ben készült, sétáló, korzózó embereket ábrázoló *Gyógyfürdő parkjáé*. A jelenlegi művön is sétálók láthatók: az előtérben két virággal díszített nagy karimás kalapú, rókaprémgallért viselő hölgy, mögöttük egy keménykalapos, csokornyakkendős úr és távolabb még két háttal ábrázolt figura századfordulót idéző kosztümökben. A kompozíció nosztalgikus hangulatát csak a képhez szervesen hozzátartozó lágy, szétfolyó, antiesztétikus műanyaghab keret ellensúlyozza.

Ha az apszisból továbbsétálunk a templomhajóba, műanyag síremléket látunk. Egy pillanatra olyan érzésünk támad, mintha egy funkcionáló templomban, mondjuk a Westminster Abbey-ban nézelődnénk a márvány síremlékek között, de ahogy közelebb lépünk a két nagyméretű téglatesthez és négyzet alakú szarkofághoz, rájövünk, hogy mindez csak idézet, hogy a tárgyak inkább hasonlítanak egy műanyagfóliával fedett ládára, mint egy ünnepélyes kőszarkofágra.

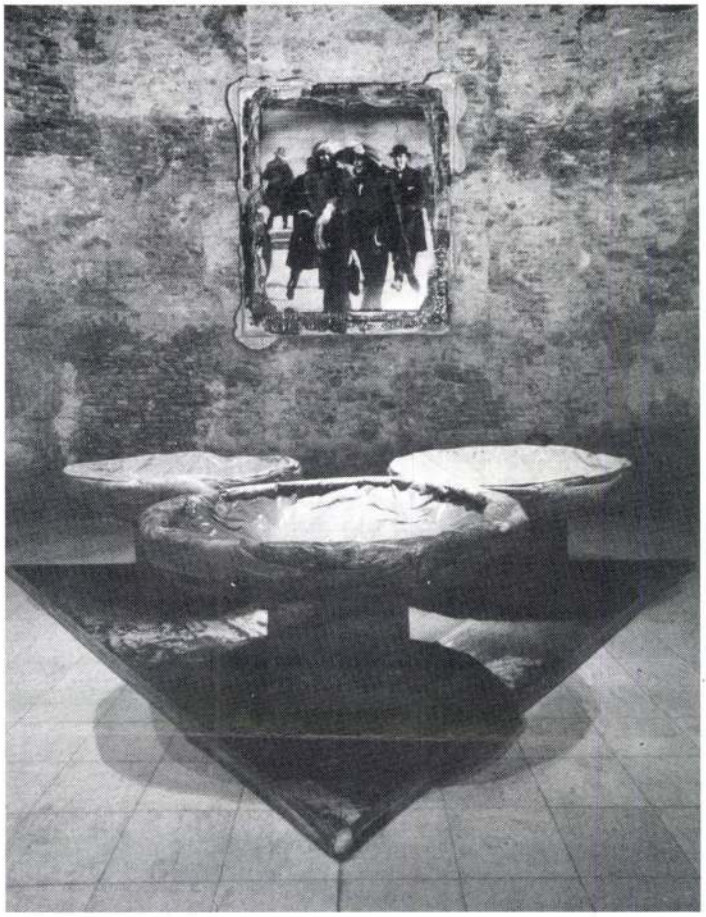

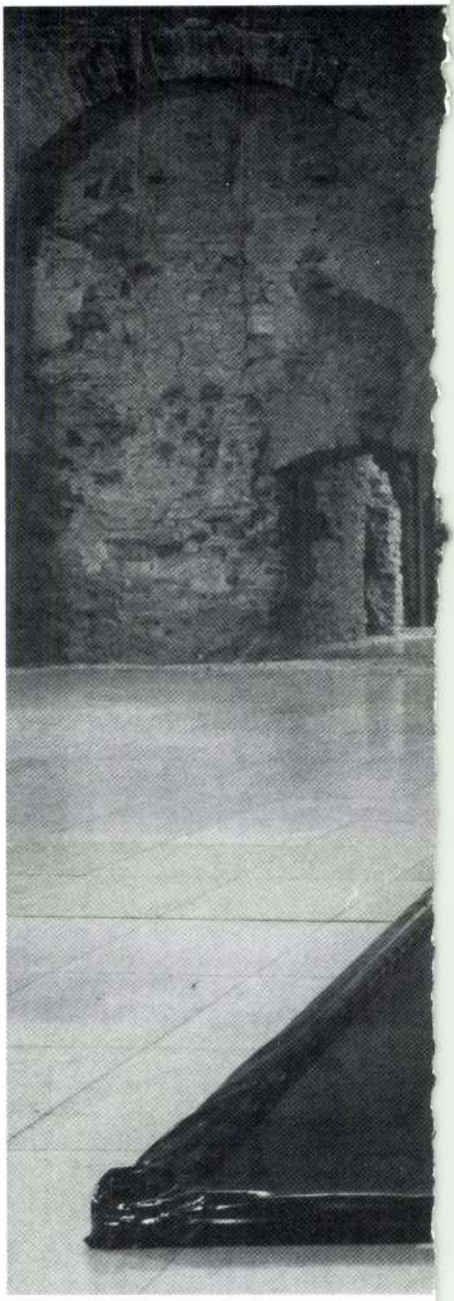

Részletek Konkoly Gyula kiállításáról, 1995, Fővárosi Képtár

Emelkedett téma közönséges anyagban kifejezve; valahogy így jellemezhetnénk a bemutatott objekteket, melyeken konceptuális utalásokként rejtelmes-sejtelmes feliratok olvashatók franciául. Például ilyenek: „Ha Arkhimédesz medúza lett volna." A pillérkötegek határolta beugrókban pedig párnaszerűen süppedő műanyag plintoszokon, szám szerint négy darabon, halotti maszkot idéző, barnára festett, öntött női fej található, mely mintha föléje, a falra függesztett műanyag negyedgömböket figyelné. A közvetlen mintavétel a pop művészek kedvelt fogása volt. Ha a honi művészetet nézzük, elég csak *Jovánovics György* 60-as években készült zacskószobraira, *Emberére* (1968), vagy *Schaár Erzsébet* klasszikus portrékat és halotti maszkokat egyaránt idéző fej- és kézöntvényeire gondolnunk. Úgy tűnik, hogy ez az egyszerre klasszicizáló és deheroizáló magatartás csak a magyar pop sajátja, ami nem véletlen, hiszen a pop-art formaelemeit felhasználó, továbbfejlesztő hazai alkotók legtöbbje akadémikus képzést kapott a főiskolán, és ezt a tudást gyakran kamatoztatta, ha nem plasztikáin, akkor festményein, mint Konkoly Gyula.

Konkoly alkotásmódjának másik jellemzőjét, a lágy, kibuggyanó, kitüremkedő, amorf formákat viszont az amerikai pop, konkrétan *Oldenburg* munkái inspirálták. E formai sajátosságok a kiscelli kiállításon is jelen vannak: a fejet tartó talapzatok, mint a párnák, besüppednek, meggyűrőd-

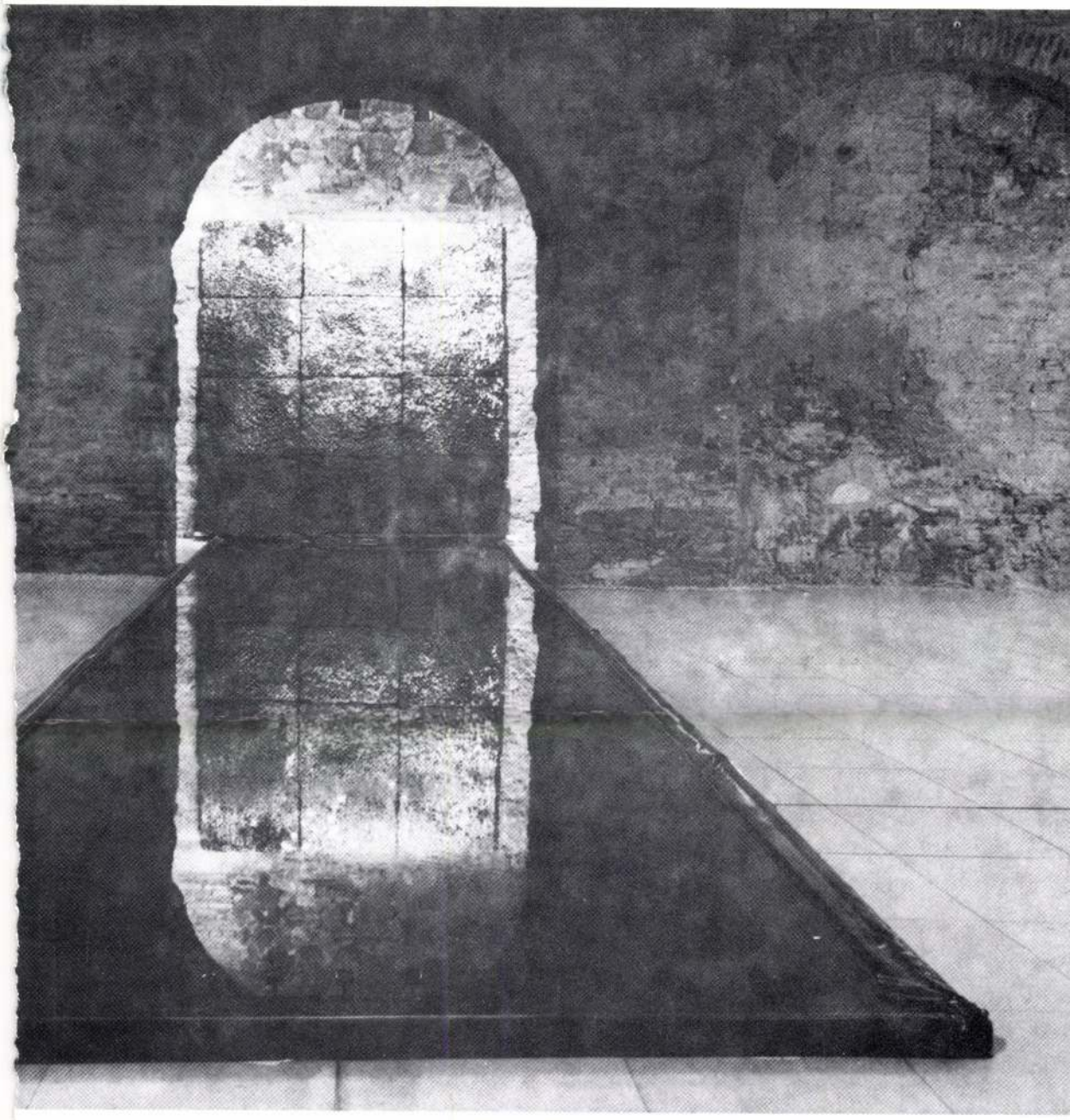

nek, az egyik szarkofág talapzata kitüremkedik. Ezek az effektusok a művész korai objektjeit is jellemzik, a vászonból készült, megfestett, meggyűrt *Főiskolai tanulmány*át vagy a *Lágyított tojás* című munkáját (1966). A tárgyak lágyítása viszont kétségtelenül az amerikai Claes Oldenburg találmánya, emlékezzünk csak *Hamburger*ére (1962), *Lágy írógép*ére (1963) vagy a *Nagy, lágy, svéd villanykapcsoló*jára (1966).

Ha végigmegyünk a hajón, eljutunk a tornyok

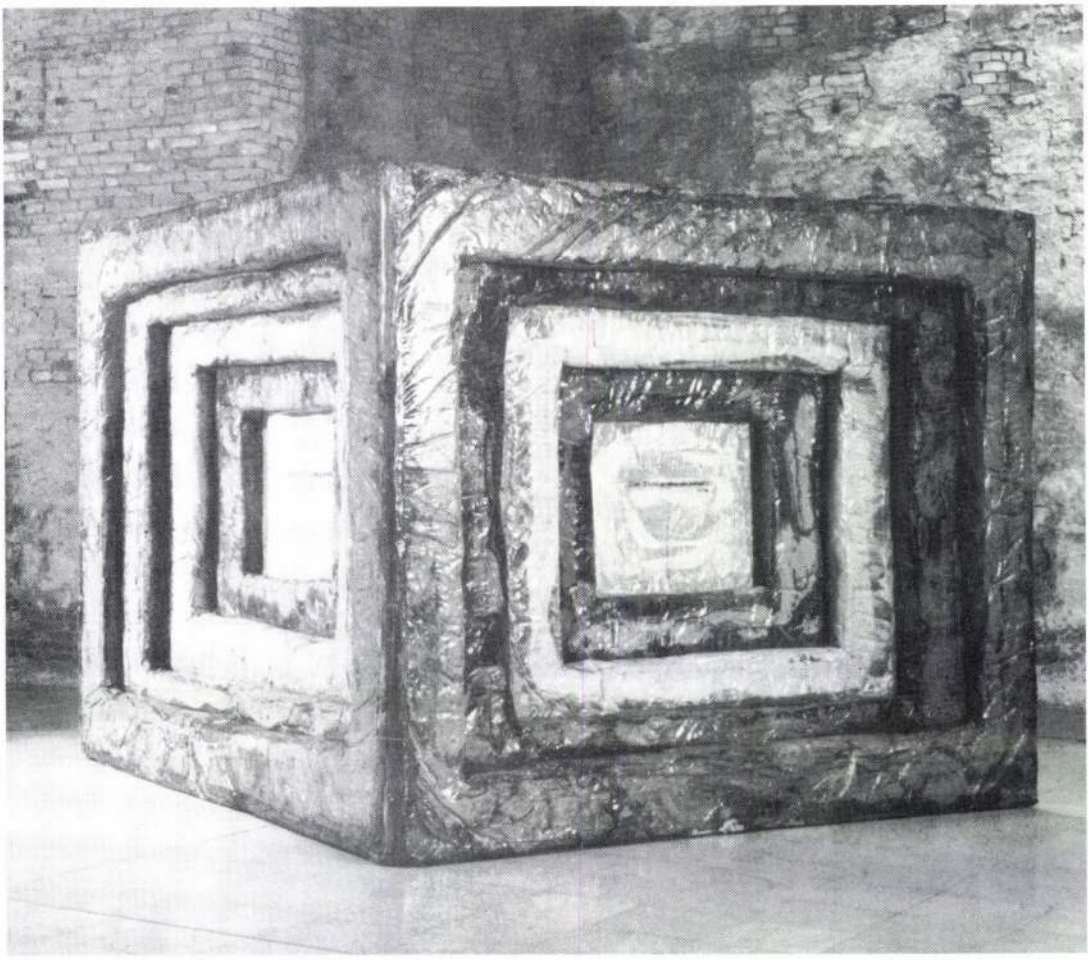

Részlet Konkoly Gyula kiállításáról,
1995, Fővárosi Képtár
(Fotók Tahin Gyula)

határolta falhoz — a klasszikus templomtípusoknál itt van a főbejárat —, ahol egy boltív mögött áll Konkoly impresszionista „oltára", a virágos napsütötte rétet, Claude Monet giverny-i kertjét idéző parafrázisa, a villódzó fényeket, a színek táncát és vízben tükröződését bemutató tavirózsáit feldolgozó sorozatának darabja. Előtte vízzel teli medence, benne visszatükröződik a rózsaszín virágmezőt megidéző hatalmas kompozíció.

Ha elvontak akarunk lenni, mondhatjuk azt is, hogy a művészet csinálásáról, a műtárgyalkotásról szól a tárlat, aminek egyik véglete a valóságban létező tárgyak lenyomatának elkészítése, míg a másik a fogalmi művészet, a koncept.

Mi a művészet? — teszi fel a kérdést a festő a mai posztmodern utáni korban. A tárgyak egy az egyben történő leöntése, a való világból való mintavétel (posztamensre helyezett fejek), a látványt alakító és értelmező festésmód (a múlt századvégi utcai jelenetet ábrázoló kép), a szín- és fényhangulatokat kiemelő impresszionista stílus (az impresszionista festmény), a verbális közlés (a feliratok)? Mindegyik, és egyik sem. Ezért posztmodern műnek, művészeti fejlődése állomásait bemutató összefoglalásnak is felfogható a tárlat, mely telistele van idézetekkel: megidézi a művész saját, hatvanas évekbeli mágikus realista alkotásmódját, a pop-artot általában, és korai popos tárgyait, valamint új élményét, az impresszionizmust. Természetesen ezen a jelenlegi kiscelli bemutatón pop-artos korszaka válik hangsúlyossá, de felvillan szinte egész eddigi művészpályája is.

GHADA AMER POLLY APFELBAUM STEFANO ARIENTI JOHN ARMLEDER L. C. ARMSTRONG MATTHEW ANTEZZO ART & LANGUAGE ROBERT BARRY WOLFGANG BENDER STEVE DI BENEDETTO ROSS BLECKNER GÜNTER BRUS CLAUS CARSTENSEN MICHEL DECTOR MICHEL DUPUY LYDIA DONA CHERYL DONEGAN MOIRA DRYER DOMINIQUE FIGARELLA SYLVIE FLEURY CHRISTOPHER FRENCH BERNARD FRIZE GAYLEN GERBER PETER HALLEY HERBERT HAMAK VALERIA HEISENBERG STEFAN HÖLLER PETER HOPKINS ZSIGMOND KÁROLYI MARTIN KIPPENBERGER DUSAN KIRBIS GYULA KONKOLY GUILLERMO KUITCA BERTRAND LAVIER SHERRIE LEVINE SIMON LINKE HANS-JÖRG MAYER FABIAN MARCACCIO AMADEO MARTEGANI ALLAN MCCOLLUM JOHN MILLER MARYLIN MINTER CURTIS MITCHELL MATT MULLICAN WALTER OBHOLZER ALBERT OEHLEN CARL OSTENDARP STEVEN PARRINO JOYCE PENSATO ANDREA PESENDORFER LARI PITTMAN TADEJ POGACAR STEPHEN PRINA RICHARD PRINCE

Festészet a 90-es években

GERT RAPPENECKER DAVID REED WERNER REITERER LOIS RENNER JULIE ROBERTS KAY ROSEN AURA ROSENBERG CLAUDE RUTAULT KARIN SANDER MARIATERESA SARTORI ADRIAN SCHIESS EVA SCHLEGEL MICHAEL SCOTT ADAM SIMON RUDOLF STINGEL JESSICA STOCKHOLDER SUSANNE STÖVHASE PHILIP TAAFFE VINCENT TAVENNE FRED TOMASELLI JOHN TREMBLAY ROSEMARIE TROCKEL MITJA TUSEK JULIA WACHTEL IAN WALLACE DANIEL WALSH HANS WEIGAND SUE WILLIAMS CHRISTOPHER WOOL LISA YUSKAVAGE PETER ZIMMERMANN

Műcsarnok – Budapest
Budapest XIV., Hősök tere
Telefon: 36-1-343-7401, Fax: 36-1-343-5205

KONKOLY Gyula

PITTURA / IMMEDIA

Festészet a 90-es években

Megnyitó: 1995. szeptember 5-én, kedden 18 órakor

Megnyitja: Peter Weibel

A kiállítás megtekinthető 1995. október 1-ig

E kiállítással megkíséreljük meghatározni a 90-es évek festészetének helyzetét. A festészet új pozícióját a vizualitásnak a táblaképtől való elszakadása határozza meg. Míg a 19. század végéig a vizualitás nagyrészt a festészet monopóliuma volt, a fotográfia megszületése óta a kép gondolata nem kizárólagosan a festészethez kötődik. A vizualitás új területeket talált magának: a filmet, a videót és komputert. A festők verbális megnyilatkozásai (mint Gerhard Richteré: „Minden festő fessen le fotókat", vagy David Reedé: „A festményeket a videón és filmen keresztül látjuk") igazolják, hogy a festők ezen problematikának tudatában vannak. És így, az új médiumok (új vizuális eszközök) által kreált kép ismeretében kezdi meg a festészet saját eszközeinek és módszereinek (vakráma, olajfesték, ecset, individuális produkció, vertikalitás stb.) felülvizsgálatát. Az eredmény festmény, akkor is, ha a táblakép történetileg kialakult fogalmán túllép. Ezzel a határesettel foglalkozik a Pittura/Immedia kiállítás. Az a tény, hogy a 90-es években oly sok művész dolgozik a vizuális és a festészeti történelmi kereteinek kitágításán, igazolja, hogy a festészet ezen új világa már nincs marginális helyzetben, mint volt a 80-as években – mely időszaknak fő képviselői a kiállításon szerepelnek –, hanem időközben meghatározóvá vált. A 90-es évek festészete egy olyan dialektika eredménye, aminek egymást követő fázisai: a közvetlenség, a medializáltság és az immedializáltság. A kép medializálása annyit jelent, hogy többé nem az üres vászon a festő kiindulópontja. Közvetlenség helyett a tudás uralja az alkotófolyamatot. Immedializálásnak azt a folyamatot nevezzük, amely különböző médiumokon keresztül végül mégis festményt eredményez, ami a vizualitás kérdését új megvilágításba helyezi. A festészet nincs alárendelve a médiumoknak, hanem felhasználja és túllépi azokat.
A jelen posztmediális festészetét jelölő „Immedia" kifejezés tehát a festészet történetileg felfogott (Immediate) és a nem-média tagadása (Im-Medien) közötti ambivalenciaként értelmezendő.

Peter Weibel

A kiállítás kurátora: Peter Weibel

Szervező / rendező: Günther Holler-Schuster

A kiállítás budapesti társrendezője: Fabényi Julia

A kiállítás tiszteletbeli védnöke: Rudi Roth úr, Magyarország stájerországi főkonzulja

A nemzetközi tárlaton 82 művész 120 alkotása látható. A tájékozódást angol–német nyelvű katalógus segíti (magyar nyelvű betétlappal).

A kiállítás támogatói: Kulturreferat der Steiermärkischen Landesregierung, Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst, KulturKontakt, Humanic Szivárvány Rt. Budapest

A megnyitót a Törley támogatja

Műcsarnok – Budapest
1995. szeptember 5 – október 1.
Nyitvatartás: kedd – vasárnap 10–18 óráig

PÁSZTÁZÓ

Kukucskáló

Fönn a Várban forog az idegen. Mindenre kíváncsi, minden érdekli. Az ásatások folynak az egykori Honvédelmi Minisztérium telkén, és a Várszínházat most kissé bonyodalmas megközelíteni. A másik oldalon is régészek ásója vallatja a földet. Eddig átabotában összerótt deszkapalánk zárta el a kíváncsi tekintetek elől a romok kutatását, most azonban a világörökséghez méltó megoldás született. Egységes, könnyen összeilleszthető, többször is felhasználható kerítéselemeket helyeztek el, mégpedig oly módon, hogy vitrinszerű üvegezett szakaszokat iktattak közbe, így mindenki kielégítheti a kíváncsiságát anélkül, hogy méltatlan leselkedésre kényszerülne. Gratulálunk a megoldáshoz, máshol is szívesen látnánk behelyettesíthető megfelelőjét. Bárcsak a közélet válna ilyen átláthatóvá a közönséges földi halandók számára! Igaz, amit most láthatunk a Várban, az bizony régi történet.

(t. t.)

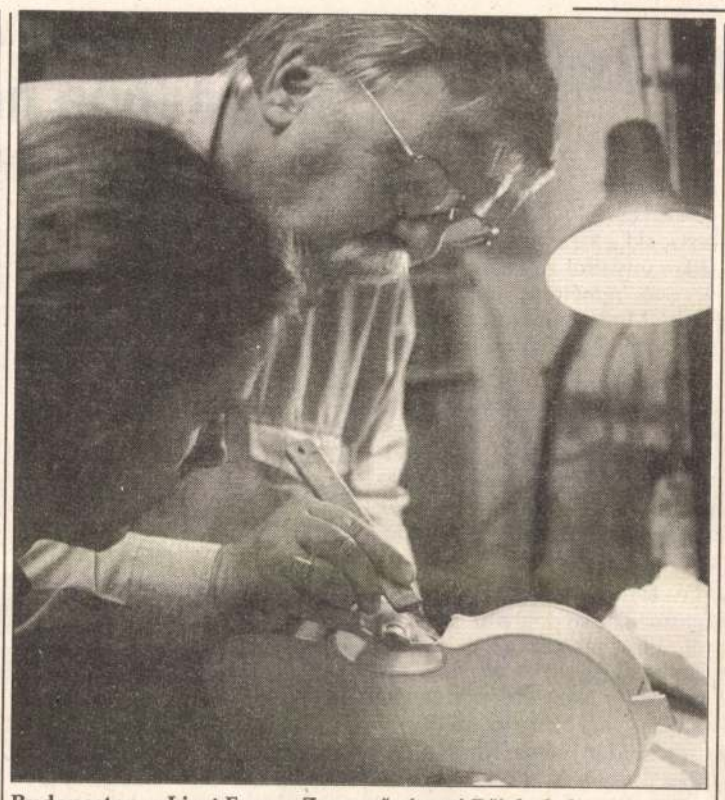

Budapesten, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hangszerészképző iskolájában évente huszonöt érettségizett fiatal kezdheti meg tanulmányait. Képünkön: Szemmelweis Tibor hangszerkészítő mester, iskolaigazgató a hegedűkészítés fogásait mutatja egy tanítványának

FOTÓ: MTI – RÓZSAHEGYI TIBOR

Ausztria első napjai az EU-ban

Miklósfalvánál (Nickelsdorf) semmiféle változás nincs a személyforgalomban. Az ünnep utáni gyér forgalmat különösebb ellenőrzés nélkül engedik be Ausztriába és ezzel az Európai Unióba. Más azonban a helyzet a nemrégiben átadott korszerű állomás másik részén, a teherautók és kamionok határátkelésénél. Itt az áruszállítók a korábbinál sokkal hosszadalmasabb várakozásra számíthatnak. A vámosoknak egyelőre fogalmuk nincs az új rendelkezésekről, csak annyit tudnak, hogy a régi szabályokat tartalmazó már elrongyolódott és szinte kívülről tudott könyvecskét eldobhatják. Helyette vaskos kötetek tartalmazzák az új listát, az áruk besorolását és kezelésük módját.

Ezeket a köteteket december utolsó munkanapjaiban kapták meg az osztrák vámosok, s az ügyeletes elmondása szerint gyakorlatilag senki nem ismeri a részleteket. Sőt, vannak helyek, ahol még ki sem osztották a sokkilós dokumentumokat: a raktárakban az elkobzott csempészáru mellett hevernek.

Más osztrák határokon, amelyek mostantól belső határrá váltak, más változás volt tapasztalható az EU-tagság első napján: az osztrákok magánjellegű árufuvarozással ünnepeltek.

Transzatlanti szimatprogram

Letartóztatásban várja további sorsát az a 16 esztendős brit diák, aki a rendőrség gyanúja szerint még a nyáron zavartalanul motoszkált az amerikai kormányzat legszigorúbban titkosnak minősített számítógép-rendszereinek adattárában, s egyebek mellett érdeklődéssel figyelte az amerikai titkosszolgálatok elektronikus üzenetváltásait az észak-koreai atomválság napjaiban.

Az ifjú komputerzseni a vizsgálat eddigi megállapításai szerint ballisztikus rakétakísérletek, illetve katonai repülőgéptervek adataihoz, valamint bizalmas személyi információkhoz jutott hozzá. Tettét súlyosbítja, hogy mindezt betáplálta az Interne nemzetközi, számítógép-hálózatba, amelyhez 35 millió felhasználó férhet hozzá. Londonban idézett, nem hivatalos amerikai vélemények szerint évek óta nem esett ekkora sérelem az Egyesült Államok stratégiai számítógép-rendszereinek biztonságán.

Szakértők szerint valószínűleg szabadalom-értékű az a „szimatprogram", amelyet a tettes hami illetőségű fiúnak mindbizonnyal fel kellett találnia hoz, hogy különböző kulcsszavak és felhasználói nevek birtokába juthasson a nemzetközi komputerszövevény labirintusában.

Román kém a Mercedesnél

Németországban vádat emeltek egy román kém ellen, aki 14 éven át a Mercedes cég műszaki és üzleti titkairól küldött jelentéseket Bukarestbe.

A német szövetségi államügyészség bejelentése szerint a 46 éves fejlesztő mérnököt és feleségét a román felderítés alapos felkészítés után 1977-ben küldte az NSZK-ba, ahol – mint német nemzetiségű – 1980-ban megkapta a német állampolgárságot.

Hamarosan sikerült elhelyezkednie a Mercedes cégnél, ahonnan elsősorban a személygépcsik motorjainak fejlesztésével kapcsolatos új műszaki eredményekről küldött jelentéseket. illető a megszerzett titkos információkért Bukarestből jelentős javadalmazásban részesült – zölte a karlsruhei ügyészség.

A román ipari kémet tavaly liusban tartóztatták le.

Konkoly-kiállítás Óbudán

Konkoly Gyula festőművész munkáiból nyílt tárlat a Kiscelli Múzeumban. A kiállítás február végéig látogatható.

Konkoly Gyula harmincegy esztendővel ezelőtt diplomázott a Képzőművészeti Főiskolán. Ezt követően Itáliában, majd Franciaországban élt és dolgozott. Neve a hazai képzőművész körökben az úgynevezett Iparterv-kiállítások résztvevőjeként vált ismertté az 1960-as évek végén.

Konkoly 1970-ben politikai menedékjogot kért Franciaországban, és emiatt távollété börtönbüntetésre ítélték. A gyar művész 1973-ban muta zott be először egyéni tárla párizsi közönségnek.

Franciaországi éveiben k illusztrációkat készített és plakátokat tervezett.

A hosszú távollétet köv az Ernst Múzeumban állí újólag 1991-ben, és abban tendőben nyerte vissza a művész magyar állampo gát is. Az alkotó egy év sőbb Munkácsy-díjban sült.

Fagyhalottak Bangladesben

Ötven ember halálát okozta a hirtelen támadt hideg az elmúlt héten Banglades északi részén.

A nagy hideg főleg az idősek és a gyermekek között szedte áldozatait. Plusz négy és nyolc Celsius-fok körüli értéket mértek Rangpur, Dinádzspur, Pabna és Bogna körzeteiben.

Korábban 1993 januárjában mértek ilyen alacsony hőmérsékletet Bangladesben. Akkor mintegy 200 halálos áldozatot követelt a szélsőséges időjárás. A helyi hatóságok sürgették a kormányt, hogy küldjön a térségbe takarókat és meleg ruhát, mivel a hajléktalanok az utcán töltik az éjszakát. Meteorológusok szerint tovább csökkenhet a hőmérséklet Bangladesben, és a zord idő még hetekig eltarthat.

A nőknek szabad

A nőknek szabad a férfiakat felcsigázniuk, majd az utolsó pillanatban hidegen elutasítaniuk. Erre a következtetésre jutott a firenzei helyettes államügyész, aki hosszas mérlegelés után alaptalannak találta egy ilyen galád cserbenhagyás áldozatául esett férfiú feljelentését szíve hölgye ellen.

Angelo Baracca, a firenzei egyetem 55 éves tanára a múlt év végén tett feljelentést „erőszak" vádjával volt barátnője, egy 30 éves ügyvédnő ellen. A feljelentő szerint a hölgy hónapokon át pokoli szenvedést okozott neki azzal, hogy kihívó, sokat ígérő magatartásával heves vágyakat ébresztett benne, majd a kapcsolat beteljesülése elől rendre elzárkózott.

Az olasz jogtörténetben ilyen eset még nem fordult elő, így érthető, hogy Itália nagy érdeklődéssel várta, milyen döntésre jut az üggyel megbízott helyettes államügyész. Az olasz férfiak őszinte bánatára nem született precedens, a helyettes államügyész bűncselekmény hiányában úgy döntött, hogy nem kezd vizsgálatot. Döntésében alapvetően az motiválta, hogy az „áldozat" hallgatólagos jóváhagyásával történt minden, hisz az eltűrte a hölgy viselkedését.

„Én teljes mértékben megértem az illető úr szenvedését, de az ő bajára a büntetőjog nem ismer orvosságot" – foglalta össze az esetet a firenzei helyettes államügyész.

Műsorszünetek karbantartás miatt

Karbantartási munkák miatt holnap 12 és 16 óra között nem sugároz a soproni, a hegyhátsági, a csengődi és a fehérgyarmati tvadó – tájékoztatta az Antenna Hungária Rt. az MTI-t. Ugyancsak karbantartás miatt az URH-rádióadók műsorában is adáskimaradás lesz holnap 12 és 16 óra között Sopron és Miskolc térségében.

A Szokolay fivérek moszkvai sikere

Zsúfolásig telt ház előtt nagy sikerű zongoraestet adott hétfőn Moszkvában *Szokolay Balázs* és *Szokolay Gergely*. A moszkvai Magyar Kulturális Intézet által szervezett koncerten a konzervatórium Rahmanyinov-termében *Liszt, Bartók, Sztravinszkij, Szokolay Sándor* és *Kurtág György* műveiből adott elő a testvérpár az orosz közönség lelkes ünneplése közepette.

Álmatag francia rendőrök

Karácsony estéjén a brit rendőrség szeme láttára zavartalanul utazhatott Londonból Franciaországba annak az algériai terrorszervezetnek (GIA) az állig felfegyverzett osztaga, amelyiket az aznap kezdődött, véres véget ért repülőgép-eltérítési drámáért közvetlen felelősség terhel.

A csoport tagjai állítólag a brit főváros szívében, a Belgravia negyedben béreltek lakást, amelyből a kérdéses éjszakán két gépkocsival távoztak, miután legalábbis gyanúsnak tűnő csomagokkal rakták meg a járműveket. A Scotland Yard különleges egysége mindezt végignézte, majd szorosan követte a terroroszta-got Dover kikötőjéig, ahol a GIA-fegyveresek kompra szálltak, a szemközti parton fekvő Calais felé tartva. A brit rendőrök ezután sürgős faxüzenetben figyelmeztették a párizsi országos rendőr-főkapitányság központját a közelgő veszélyre – a papír azonban órákig hevert lefordítatlanul. Mire sikerült tolmácsot keríteni és megfejteni a rejtjeles angol üzenetet, a terroristák már messze jártak, s a kiérkező calais-i rendőrök már a kompnak is csupán hűlt helyét lelték.

A The Independent úgy tudja, hogy a párizsi belügyminisztérium vizsgálatot folytat a súlyos malőr ügyében; bár a franciák hivatalos álláspontja szerint az angol fél „rossz helyre küldte" a faxüzenetet, ezért vesztek kárba pótolhatatlan órák. A Scotland Yard egyelőre nem fűzött megjegyzéseket az értesüléshez, így az sem derült ki: ha igaz a történet, miért engedték ki az országból a fegyveres terrorcsoportot.

Ha rövid a kardod...

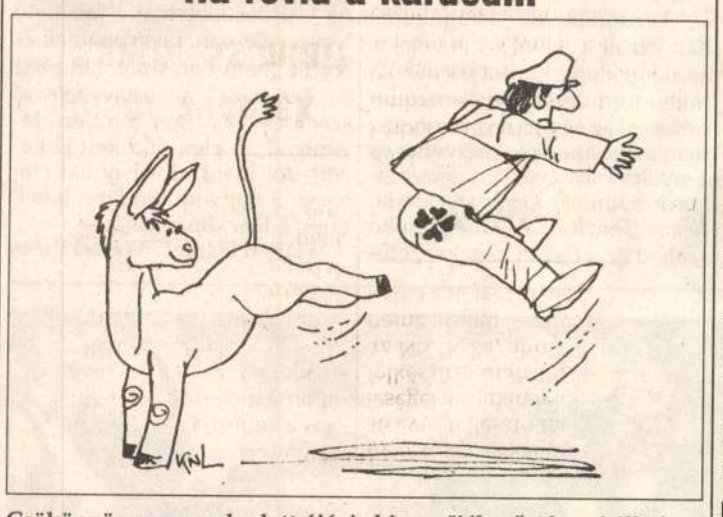

Csökönyösen ragaszkodott újévi „kimenőjéhez" a berni állatkert egyik szamara. Amikor ugyanis az őr nem akarta kiengedni „újévi sétára" hatalmas rúgással térítette jobb belátásra a rend őrét, és egy másik füles kíséretében kiballagott a városba. Az elbitangolt jószágokat végül is rendőrök kísérték vissza istállójukba. Az AFP értesülése szerint a bántalmazott állatkerti őr kórházi ápolásra szorult.

KERTÉSZ N LÁSZLÓ RAJZA

Börtönlázad Angliába

Börtönőrök tegnap regg tték az egyik észak-ang tönben kirobbant amely ismét alkalmat a litikai ellenzéknek a b viszonyok bírálatára.

Mintegy 170 őr ve Hulltól nem messze Everthorpe elnevezés rendjének helyreállítá után 68 elítélt elfoglalt épületet. Az esemén senki sem sérült meg.

Ébred

A kolbászból fon reggelre megették

LEVÉLTÜKÖR

Fociról – másként

Minden rosszban van valami jó – mondják. S tényleg így van. Most például szünetel a labdarúgó-bajnokság, s ez rossz a szurkolóknak. Ugyanakkor viszont nem kell olvasnunk az újságírók rosszindulatú megjegyzéseit, s ez jó. Mert ahogy *Mezei György* exkapitány nyilatkozatát olvastam: „Nálunk nincs megfelelő társadalmi háttér a labdarúgás számára." Szerintem nagyon sok olyan ember van, akik csakis azért nem járnak mérkőzésekre, mert rossz a foci sajtója, s hülyének nézik azt, aki elmegy. Ma például egy jégkorongmeccsről a következőket olvasom: „Ideális környezetben csap össze a két nagy vetélytárs Magyarország legnagyobb befogadóképességű sportarénájában. Nemcsak a jégen vív ádáz csatát a két együttes, hanem a szurkolói hangpárbaj is külön élményt ígér a nézőknek." Pedig a jégkorong sincs magasabb szinten nálunk, mint a labdarúgás. Ilyen beharangozást képtelen lenne egy mai újságíró leírni bármelyik focimeccs kapcsán. Méghogy élményt ígér! Ilyet újságíró nem írt negyven éve! De legalábbis az aranycsapat kihalása óta. A jellemző főcímek ilyenek: „Macska–egér bohózat", s a képen az a *Lisztes Krisztián* látható, aki a legtehetségesebb fiatal labdarúgó, s aki a svédeknek is feladta a leckét. De nálunk ez nem számít!

Orosz Árpád
Érpatak

Kooperációt, nem osztályharcot!

Megindító az a tisztesség, ahogy sorolja a „baloldali gondolkodású" atyafiak jellemzőit A világ sója című dolgozatban *Tőkéczki László* a Magyar Nemzetben, hogy igazságot tegyen a sok „csúsztatás", meg nem szolgált „érdem" és hamis ragyogás után, amit évtizedeken keresztül viseltek a „humanizmus", a „haladás" bajnokai. „Min alapszik a baloldal eme látszólag akár hitvány embereket is ‚megemelő' presztízse?" – kérdi. Évtizedek óta totális tudattenyésztésen átesett társadalmunk óriási többsége számára ez már nem kérdés. Hiszen minden jónak, haladásnak történelmi örököse a baloldal volt – egységes történelmi könyveink s ‚tekintélyes' (történelem) tudósaink szerint is. Ha valaki mindezt nem hitte, az könnyen rendészeti lépések előszobájába kerülhetett" – írja.

A meggyötört haza, az összeroskadt gazdaság, a légüres erkölcsi miliőben élő társadalom minden baja – hogy plasztikusabban rajzolódjék ki „A világ sója" – két személyének nyilatkozatát ismétlem – *Kimmel Emil*: Végjáték a Fehér Házban című könyvéből.

Mondatok *Kádár János* utolsó felszólalásából: „Én világéletemben, hacsak lehetett, szabadon beszéltem. És ha valami fontos levelet írtam, azt magam írtam. Mert ugyan én iskoláimat tekintve – primitív ember vagyok, csak 4 elemit és 4 polgárit jártam ki, de akkor egy kicsit jobb volt az iskola, komolyabban vették a dolgokat, nem volt örökös újítgatás, nem volt minden évben más a tanítás rendje, a gyerek legalább megtanult írni és olvasni."

Tiszta beszéd, fel kell jegyezni, hogy feledésbe ne merüljön, mindenki tudjon róla.

Az említett mű 87. lapján *Németh Miklós* a következőkkel rukkolt ki. „A tényeket sürgősen az ország elé kell tárni." „Nem titkolható tovább az ország tényleges adóssága, tehát, hogy a bruttó nem 18 és fél milliárd, hanem 23 és fél, a nettó pedig nem 13 és fél, hanem 16 és fél milliárd dollár... A tartalékok 890 millió dollárra csökkentek. A valuta többek között az útlevélrendelet hatására tovább áramlik ki. Vannak kiskapuk. Újabb intézkedések megtétele szükséges."

A végjáték reprezentánsai ím így hordozták a humanista érté százezer besúgó, millió ha tések birtokában, államvezé és egy csődtömeg létrehozá getése mellett.

„A baloldalnak nevezet törő diverzó soha nem er hogy a „jobboldal" jó le gyen, pedig az a helyze lomra jutásuk után – tetlen lett a társadalo baloldaliak főztek. A céltól megszentelt erk a vérfürdők – még m dicső fejezetei. A for ténelem mozdony gyellendő. Pedig kooperációban és hoztak létre" – László, amit kö hogy senki se fe zetünk megér gyen.

TÉNY

A hongkongi rövidpályás úszó
Világ Kupa viadalon, az 50 mé-
es női hátúszásban 27,86 má-
odperccel új világrekordot állí-
ott fel Sandra Volker. A régi csú-
ot az amerikai Angel Martino
rtotta 27,93 mp-cel.

A 625 ezer dolláros díjazású
hai nemzetközi férfi teniszt-
na első fordulójában a német
rsten Braasch 3-6, 6-3, 6-2-re
yőzte Noszály Sándort, ezál-
a magyar versenyző számá-
efejeződtek a további küz-
nek.

z ausztráliai Perth-ben zajló
ezer dollár összdíjazású te-
Hopman Kupa negyeddön-
nek eredményei: Csehor-
–Ausztrália 2-1, Ukrajna-
esült Államok 2-1.

brit David Coulthard a For-
1-es autós gyorsasági világ-
okságban szereplő Willi-
-csapathoz szerződött, ahol
fitársával, Damon Hill-lel
ütt versenyez az 1995-ös
yben.

eike Drechsler és Dieter Bau-
nn lett az elmúlt esztendő at-
ja Németországban. Mind-
en a Helsinkiben szerzett Eu-
a-bajnoki címükkel érdemel-
ki az elismerést. A távolugró
hsler 1776, az Eb-n 5000 mé-
n első Baumann 2520 szava-
tt kapott.

magyar sakkbajnokság má-
napjának lapzártánkig
érkezett eredményei: férfi-
orváth J.–Gyimesi, Faragó–
áth Gy., Grószpéter–Ruck,
áth Cs.–Polgár Zsófia, vala-
yi döntetlen. Varga–Tolnai
Petrán–Adorján 0-1. Nők:
szky–Lakos, Medvegy–
th J., Csonkics–Verőci,
árom döntetlen.

ajthényi Szabolcs, Domo-
ndrás kettős az élen áll a
dik futam után a vitorlá-
elaide-i, repülő hollandi
tályának világbajnoksá-
magyar egységet az auszt-
Crossin, Cook, illetve az
ipriani, Benetti páros kö-

osárlabda szövetségben
gyalták a Sopron–Hon-
i Zipfer Szuper Liga-mér-
történt rendbontás
föllebbviteli bizottság a
k pénzbírságát 100 ezer
emelte, a pályabetiltást
találkozóra csökken-
többi büntetést június
gesztette.

Tusolták a felnőtteket

BEK-győztes a Népligetben

A FTC klubházában tegnap délelőtt megtudhattuk, hogy ismét az Avanti Kupáért mérkőznek a kézilabdázók, a birkózóknál pedig megszűnt a felnőtt szakosztály. Bár sajtótájékoztatót tartottak, még sem lettünk okosabbak Kiprich József szerződtetését illetően, ügyében tovább tart a ködösítés.

A *Vasas* kézilabdacsarnokából a népligeti miniterembe költözik idén az *Avanti Kupáért* zajló női torna. Pénteken és szombaton itt lép parkettre az osztrák BEK-győztes *Hypo Niederösterreich*, a cseh bajnok *Slavia Praha* és a szlovák pontvadászat aranyérmese, a *Jaspol Partizanske* és természetesen a házigazda, KEK-ezüstérmes *FTC-Spectrum* együttese. Holnapután tíz órától, szombaton pedig már fél tíztől kezdik a mérkőzéseket. A kissé furcsa időpont oka ezúttal nem a televíziós közvetítésben, hanem a Hypo sietségében keresendő. A „sógorok" az eredményhirdetést sem tudják megvárni, mivel aznap estére az egész csapatnak Bécsben kell lennie a főszponzoruk fogadásán.

A sajtótájékoztatón azt is megtudhattuk, hogy új szakosztályelnöke van a birkózóknak. Mivel *Komáromi Tibor* szövetségi kapitány lett, ezért *Skultéty Sándor* személyében egy korábbi államtitkár tölti be a megüresedett tisztséget. Rossz hír viszont a zöld karfiolfülűek háza tájáról, hogy Komáromin kívül négy másik versenyző is befejezte aktív pályafutását, így megszűnt a felnőtt szakosztály, a közeljövőben csak az ifikkel foglalkoznak.

Ugyan a kézilabdázók és a birkózók is érdekességekkel szolgáltak, a legnagyobb figyelem mégis *Havasi Mihályt*, a labadrúgó-szakosztály menedzserét kísérte, aki a Kiprich-ügy legújabb fejleményeiről számolt be, illetve csak reméltük, hogy beszámol... Mint ismeretes, a napokban a sajtóban felröppent, hogy a válogatott és a holland Feyenoord csatára az Üllői úton folytatná pályafutását. Csakhogy sem a lapokból, sem az érintettektől az égvilágon semmi konkrétumot nem tudhattunk meg az üggyel kapcsolatban. A ködösítés tegnap tovább folytatódott, Havasi nem árult el az égvilágon semmi kézzel foghatót terveikről. Egy valamit azért elárult: *még az az egyetlen konkrétum sem igaz*, ami a Nemzeti Sportban látott napvilágot, mely szerint 75 ezer gulden volna Kiprich ára. Kösz.

(kassai)

Havelange tudománya

Maradona nem cifrázza

Németországi tudósítónktól:

A botrányhős kitüntetést kap, szitkozódik és magyaráz. Az argentin Diego Maradona hű marad önmagához. Az 1986-ban világbajnoki címet szerzett pampa-válogatott kivételes képességekkel rendelkező dirigensét a francia France Football szaklap Aranylabdával tünteti ki, életművének elismeréseként.

Az újság szerkesztőit nem zavarja az a tény, hogy az erre a névre elkeresztelt kitüntetés mindeddig Európa legjobbjának – legutóbb a bolgár *Sztoicskovnak* – járt ki, és az sem, hogy a 33 éves argentin labdarúgó karrierjét mindenekelőtt rosszhangzású skandalumok teszik emlékezetessé, beágyazva a kábítószerek és a dopping közé. Azok a remények, hogy a zseniális labdazsonglőr idővel levonja a tanulságot a balfogásokból, nem váltak valóra. Sőt – *Maradona* tovább feszíti a húrokat! Ez derül ki a France Football-nak adott interjújából, amelyben ugyancsak leszedi a keresztvizet a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség vezetőiről, mindenekelőtt *Joao Havelange* elnökről. *„Ha valaki azt mondja a FIFA-elnöknek, hogy futball, akkor ő visszakérdez: futball? Miről beszél ön velem? Nem ért hozzá. Felültették az elnöki székbe, holott előzőleg csak vízilabdázott."* A hajdani szupersztár önmagát érzi hivatottnak arra, hogy változtasson a helyzeten. *„Örömmel alakítanék játékos-szakszervezetet, hogy felrázzam a profikat."*

A tavalyi világbajnokságon a dopping-vizsgálatok hálójában fennakadt Maradona természetesen nem magát okolja az eltiltásért. *„Egy butaságért 15 hónapot sóztak rám, a maffia hatalmasainak ötlete miatt."* Szerinte szó sem lehetett célzatos doppingról, mindössze gondatlanságról, miután olyan vitaminpreparátumot vett be, amely a tiltott „Ephedrin"-t tartalmazta. Véleménye szerint a FIFA hatalmasai összeesküvést szerveztek ellene kizárólag azért, hogy kivonják a forgalomból. *„Sem Blatter sem Havelange – akik semmit sem értenek a futballhoz – nem fogják elnémítani Maradonát. Történetem olyan játékosra jellemző, aki a pályán mindig örömet okozott az embereknek – ezt Blatter és Havelange soha nem fogják elérni!"* – hangoztatta a botrányhős, sőt még rátett egy lapáttal, mert sérelmesnek érzi, hogy edzői diplomát követelnek tőle. *„Nem normális, hogy olyan valaki, aki egész nap az íróasztal mögött ül és nem képes száz métert lefutni, megkapja a képesítést. Tőlem ugyanazt a diplomát követelik, holott tizennyolc profiesztendő áll mögöttem."*

A kokain-kihágás miatt szintén tizenöt hónapra eltiltott Maradona ebben az ügyben is sajátos véleményt képvisel: *„Minden felnőttnek joga van úgy élni és meghalni, ahogy akar. Ezzel ellentétben viszont kérlelhetetlenül kell eljárni azokkal, akik gyerekeket csábítanak a kábítószerek használatára. A gyerek ugyanis nem tud védekezni!"*

Maradona Kubából érkezett Párizsba, hogy átvegye az Aranylabdát. *Fidel Castro* államfő egyik parancsnoki sapkáját adományozta neki és kitüntette a „Barátság érmé"-vel. Az argentin igazságszolgáltatás részéről egyébként emiatt újabb kellemetlenségre számíthat Diego Maradona, akit négyéves börtönbüntetésre ítéltek, mert az elmúlt év februárjában több lövést adott le egy újságíróra. Az „eltiltást" csak azzal a feltétellel függesztették fel, hogy nem távozik külföldre. Erre tessék, Maradona fittyet hányva a megállapodásra, Kubában töltötte a karácsonyt. Miért? *„Akár az életemet is feláldoznám Fidel Castróért. Markáns egyéniség. Ha felajánlja majd a kubai válogatott szövetségi kapitányi posztját, örömmel mondok igent"* – nyilatkozta Maradona. Ebből minden kiderül...

(–aa–)

A Blackburn a Dalglish, Shearer, Sutton trióra épít

Megtérültek a milliók

Wilcox, Gallacher, Sherwood, Gale, Berg. Nem hiszem, hogy túl sok focirajongó tudná, hogy ezen játékosok mely csapatban rúgják a labdát. Pedig korunk egyik legjobb alakulatáról, az angol Carling Premiership első helyén álló Blackburn Rovers gárdájáról van szó. Néhány évvel ezelőtt még az alacsonyabb osztályban szerepelt a klub, de a rohamos fejlődésnek köszönhetően manapság a ködös Albion legkiválóbb csapatai között tartják számon, olyannyira, hogy jelenleg a bajnokság élén áll, s a legutóbbi nyolc fordulóban csupán egy pontot vesztett.

Az 1875-ben alakult klub eddigi legnagyobb bajnoki sikerét a múlt szezonban érte el, amikor a második helyen végzett. Hat alkalommal nyerte el az *Angol Kupát*, igaz, a legutóbbi diadal elég régen, 1928-ban volt. A mostani aranykor *Alan Shearer* érkezésével kezdődött, aki 1992 júliusában került a *Rovershez*, a vételár az akkor klubrekordot jelentő 3,3 millió font volt. A legismertebb név nem az egyik labdarúgó, hanem maga az edző: a hetvenes és a nyolcvanas években sikert sikerre halmozó *Liverpool* sztárja, *Kenny Dalglish*. A klub elnöke szabad kezet adott a szakvezetőnek a játékosigazolásban, és Dalglish okosan fektetett be, nem sajnálta a több pénzt a minőségért.

A múlt évben a gárda második lett, Shearer 31 góllal zárta az idényt. Dalglish azonban nem volt elégedett, újabb megvalósítandó célokat, újabb leigazolható labdarúgókat keresett. A legnagyobb fogás egyértelműen *Chris Sutton* volt. Dalglish úgy gondolta, hogy a Shearer–Sutton csapatpáros biztos garancia a sikerre, s úgy tűnik föl, hogy ebben van némi igazság.

Az egyetlen kudarc az UEFA Kupában érte a klubot: a *Trelleborg* 1-0-ra győzött az Ewood Parkban, és az otthoni 2-2 a svéd amatőrök továbbjutását jelentette. Jelenleg a Rovers a bajnoki tabella éléről tekint le a Premiership másik huszonegy csapatára, három ponttal előzi meg a tavalyi bajnok *Manchester Unitedet*. Az üldözőbolyban található Newcastle-nak, Liverpoolnak és Nottingham Forestnak hét pont a hátránya a listavezetővel szemben, és így minden bizonnyal az élen álló kettős között dől majd el a bajnoki cím sorsa. S nagyon könnyen lehet, hogy a Blackburn javára.

Hajnal Dániel / Westel Press

Aláírták

Mint ismeretes, a közelmúltban az OTSH megszüntette sajtóosztályát, s a médiákkal való kapcsolattartás így gyakorlatilag gazda nélkül maradt. Egészen tegnapig, mivel ekkor megállapodást írt alá Gallov Rezső államtitkár, az OTSH elnöke és Serényi Péter, a Westel Press sajtóügynökség ügyvezető igazgatója. Eszerint a hivatal tevékenységéről, a testnevelési és sportéletről, a sportirányítás jelentősebb eseményeiről a jövőben a Westel Press ad tájékoztatást a médiák részére.

Polgár-Oscar

Nagy megtiszteltetésben részesülnek ma este a Polgár nővérek. Zsuzsa, Zsófia és Judit a Hotel Béke Radissonban, este hét órakor kezdődő ünnepség keretében vehetik át a női sakkozóknak járó Oscar-díjat.

Junior vívók a Budapest Bank Kupáért

Nyolcszáz: ez ám a szám

Holnaptól vasárnapig rendezik a Nemzeti Sportcsarnokban a húsz éven aluli vívók Világ Kupa-versenyét a Budapest Bank Kupáért. A viadalon a nevezések alapján 36 ország 800 pengeforgatója vesz részt, a négyes döntőkre minden délután 15 órakor kerül sor.

Ha egy közepes méretű hazai tömegsport-eseményre nyolcszázan jelentkeznek, akkor a rendezők többnyire elégedetten dörzsölgetik a kezüket: ez igen, szépen összejöttünk! Az pedig, hogy ugyanennyien vegyenek részt egy rangos nemzetközi versenyen, mondjuk egy Világ Kupán, valóban párját ritkítja. Sőt, azt határozottan kijelenthetjük: *a vívásban nincs még egy olyan esemény, mint a januári Budapest Bank Kupa, melyen ennyien lépnek pástra.* A 150 magyar induló mellett – azért csak ennyi, mert limitált a létszám... – várhatóan 80 francia, 70-70 német és olasz, valamint 50 lengyel érkezik a fővárosba. A szervezők, a *Budapesti Vívó Szövetség* vezetői tehát kellemes gondokkal küszködnek, s a technikai igazgató, *Kovács Tamás* is optimistán várhatja a holnapi rajtot.

Igaz, azt nem tagadta a tegnapi sajtótájékozatón az Expo Hotelban, hogy a felnőttektől tavaly sokkal többet várt, de a juniorok előtt emeli kalapját. Elvégre 1994 világversenyein a korosztály tíz érmet nyert, melyből ráadásul öt aranyból készült. S hogy a magyar fiatalokat a hazai környezet sem zavarja, arra éppen a tavalyi Budapest Bank Kupa a bizonyíték, amikor négy számban avattak hazai győztest. Ráadásul a női tőröző *Mohamed Aida*, a női párbajtőröző *Tóth Hajnalka*, a kardozó *Ferjancsik Domonkos* duplázásra készül, s ugyan a párbajtőröző címvédő, *Fekete Attila* már kiöregedett a korosztályból, de a fegyvernem junior világbajnoka, *Boczkó Gábor* ott lesz a Nemzeti Sportcsarnokban.

(sz.)

Öttusázónők az olimpián?

Köblő a Honvédban

A Bp. Honvéd öttusaszakosztálya az elmúlt év végén két kiválóságától is elbúcsúzott, az olimpiai és világbajnok Fábián László és a vb-ezüstérmes Tulok Andrea visszavonult. Ez utóbbi helyett már le is igazolták Köblő Emesét, az elmúlt év legjobb női öttusázóját.

Rátonyi Gábor, az öttusaszakosztály igazgatója elmondta, hogy *Köblő Emese* egyesülete, a MAFC beleegyezett az átigazolásba, így a tavalyi világbajnokság bronzérmesével *Kovács Irén*, *Simóka Bea* eredményes csapattagot kapott.

– Még az is előfordulhat – magyarázta Rátonyi Gábor –, hogy az öttusázónők is olimpiai érmekért vetélkedhetnek Atlantában. *Kováts Andrástól*, a spanyol öttusa-válogatott szövetségi kapitányától hallottam, hogy ha az amerikaiak vállalják a rendezést, akkor a Nemzetközi Olimpiai Bizottság nem zárkózik el attól, hogy a világ legjobb 32 öttusázónője induljon az olimpián.

Az sem dőlt még el véglegesen, hogy a visszavonult *Fábián László* helyére sikerül-e a Csepelből átigazolni a tehetséges *Kovács Krisztiánt*. A Csepel vezetése nem mondott nemet, de a tárgyalások még nem fejeződtek be.

(salánki)

tojáslabda! – tudatja a sötét mezes oregoni labdabirtokló, bizonyos rkolt arckifejezéssel és mindent elsöprő lendülettel. Elszántságában még a 29-es Penn State-ben sporttevékenységet folytató Chuck Panzanik sem tudja megakamérkőzés félidejében az „elfekvő" úriember együttese vezetett 14-7-re. Hogy dmény, arról nem kaptunk jelentést FOTÓ: AP – MICHAEL CAULFIELD

Spanyol kosarasnapok

A BEK-ben és a Ronchetti Kupában érdekelt mind a négy magyar női kosárlabdacsapat pályára lép ma, illetve holnap. A *Sopron* a spanyol *Tenerife* ellen idegenben, míg az *MTK* hazai környezetben (17 órakor) a szintén spanyol *Vigo* együttesével mérkőzik. A *Pécsi VSK-nak* csütörtökön este Franciaországban, a *Challes-les-Eaux-val* szemben legalább kétpontos győzelemre van szüksége ahhoz, hogy továbbra is esélye maradjon a továbbjutásra. A *Tungsram* Megyeri úti csarnokában *Valencia* vendégeskedik holnap 18 órától, BEK-középdöntő mérkőzésen.

RORSZÁG
NAPILAP
N LÁSZLÓ

Szerkesztőség: 1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3. Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804, (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.) Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság) Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262. Hirdetésfelvétel: 1428 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-2369, telefax: 138-3150. Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, Extra-Hír Kft., Budapest-Press Kft., Új Passz Kft., R-Press Hírlap- és Könyvterjesztő Kft., Medvecz és Társa Kft., Bohus Kálmán magánvállalkozó, Zuna László magánvállalkozó. Előfizethető minden hónap 25-ig a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a hírlapkézbesítőknél, valamint a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) minden hónap 10-ig; 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj egy hónapra 510 Ft, negyedévre 1530 Ft. Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149. Kiadja a PUBLICA RT. Felelős kiadó: a részvénytársaság elnöke.

Szikra Lapnyomda Rt.
Felelős vezető:
DR. CSÖNDES ZOLTÁN
elnök-vezérigazgató

ISSN 1215-0185 Bp
– ISSN 1215-1386 vidék
1 2 4 8 16

KONKOLY Gyula

LEVÉL

Az egyensúlyról

A szakkönyvek szerint öregkorában (öregkor? ötven se volt) Boccaccio felhagyott a pajzán novellákkal, és a természet parancsát követve – hasonlóan nem egy mai író-politikushoz – a női lélek mélységei helyett az államelméletet kezdte tanulmányozni. Dante-életrajzának elején mindenesetre ennek jelei látszanak: már nem a kolduló barátok és a kikapós menyecskék furfangjai foglalkoztatják, hanem a görög Szolón tételei, közülük is főleg az, mely talán először fogalmazza meg, még az ókorban, minden demokrácia dilemmáját. Vagyis hogy (s immár az athéni törvényhozót idézve) *a köztársaságok is, éppúgy, mint az emberek, két lábon állnak és járnak*, és hogy *a jobb láb az, amely semminemű vétket nem hagy megtorlatlanul, a bal pedig az, amely minden jócselekedetet megjutalmaz.*

Nem érdemes közép-európai iróniával közelíteni e hasonlathoz. Mint minden hasonlat, ez is kissé gyermeteg, vagy – közkeletű szóval élve – sántít, hiszen a jobb láb megtorló lendületét még csak érti az ember, de a balról el nem tudja képzelni, miként jutalmaz. A nagy gondolkodók képzavarait mégsem illik bírálni, hiszen sültrealizmus helyett *költőien* vannak szerkesztve. Esetünkben a *szabadság* és a *rend* egymást tételező fogalmainak összeműködéséről van szó (akárcsak két és fél ezer év múlva József Attilánál), mégpedig a minden eszményi társadalomnak oly fontos *egyensúly* végett. Mert ha ez nincs meg, a járás igencsak megnehezül, sőt előfordulhat az is, hogy – Szolón szerint – még talpra állni sem képes. És hanyatt vergődik.

Mai nyelvre lefordítva ez annyit tesz, hogy olyan világ az eszményi, melyben rend van, de nem korlátoztatik a szabadság, és szabadság van, de működik minden. Jog, piac, tapintat, értékrend. Hogy önkény helyett a józan ész tisztessége tart fegyelmet, s teszi ezt anélkül, hogy bárki személyét (hacsak nem bűnöző) csorbítaná. Szó sincs tehát arról, hogy a demokrácia káosz, ahol a viselkedés szabados, az erőszak lefoghatatlan, a harács megtorlatlan, de arról sem, hogy mindezt olyanféle „rendcsinálással" kell elérni, mely minden diktatorikus törekvés (legtöbbször „nemzetmentőnek" feltüntetett) jelszava. Volt rá példa éppen elég ebben az évszázadban, mire jók a félelmetes oszlopok, pillanatok alatt terrorba fagyasztva a közállapotokat. De annak megtanulására Magyarországon még nem volt mód, milyen a polgárok érdekeinek védelmére működő és az egyenjogúságot betartó demokrácia. Egyedül 1945 után sejlett fel ebből valami, de gyorsan aláhullott megint a tekintélyelvűség meg az internálótábor álszentségébe, ahol a választások – először Mikszáth által leírt forgatókönyv szerint – ismét a csalással fonódtak össze. Azaz (1990-et kivéve) a népakarat kifejtésének és valóra váltásának lehetősége eddig nálunk soha nem volt meg. Túl fiatal hát az egész konstrukció ahhoz, hogy imbolygások és megtántorodások nélkül működjék. Ez viszont óhatatlanul a parlamenti rendszerrel kapcsolatos bizalmi válság veszélyét idézheti fel, amennyiben a polgár azt érzi, hogy ő ugyan magyar is, meg dolgos is, meg béketűrő, takarékos, jóindulatú, ám a hatalomból gyakorta függét mutatnak neki vagy tudatosan *fárasztják*, akár a halat a horgon. A szíved nem idegen? Hangosan bizonyítsd naponta. (De mi az, hogy a szív „idegen"?) Szorgos vagy? Tűrd a pénzromlásspirált, ne izgasson, hova tűnnek a milliárdok. Adózz persze, itt élned s halnod kell. Majszold a nyugdíjacskát, mi elmegyünk a puccos bálba. Mintha nem vehetnénk evidenciának, hogy a totalitárius rendszerek talaja a szegénység és a reménytelenség. Ezen pedig a köztársaság könnyen hanyatt esik. Az elharapózó korrupcióval szembeni tehetetlenség, a közvagyon széthordásának erkölcstelensége, vagy a szerencsétlen televízió körüli mesterkedés (ahelyett, hogy mind szájbarágósabb „népnevelői" egyeduralmát, akár az újságoknál, rég megszüntették volna) mind lejáratása a demokráciának, mely – zsenge lévén – nehezen bírja a hitelrontást.

Holott igazán kis jóakarattal is könnyű rájönni, mit kíván a magyar nemzet. Hogy tapasztalat híján is a zsigereiben tudja, mit értsünk a görög fogalmon, mely nyelvünkre fordítva: népuralom. Aminek (igaz, ideális) alapja, hogy – Szolón tételével élve – lehetőleg a rossz kerüljön hátrányba és a jó nyerje el jutalmát. Van bennünk jogérzék, és van hajlandóság az egyenes járásra.

Szabó György

Félpercesek

Zs. Nagy Lajos kötetéről

Zs. Nagy Lajos első verseskönyve kereken harminc éve jelent meg Pozsonyban, akkor már huszonkilenc éves volt, nemzedéktársaitól kissé lekésett, s noha mindenki tudja, hogy jó költő, róla nem nagyon szokás megemlékezni. Meg aztán ő sem nagyon törekszik arra, hogy résztvevője legyen az úgynevezett irodalmi életnek, még annak a kicsinek sem, amit a pozsonyi magyar írástudók csinálnak, tehát az irodalomtörténészek és a kritikusok eleve felmentettnek érzik magukat, hogy sajátos hangvételét, fanyar líráját egyáltalán értékeljék.

Ráadásul – mint ezt tárcáiban, karcolataiban kivételes őszinteséggel megvallja – egyáltalán nem él értelmiségi életet: egész életében robotos hírlapíró volt különböző szlovákiai magyar lapoknál, s a szerkesztőségi szobák helyett jobban kedvelte a kocsmákat. És prózája ugyanazokkal az erényekkel ékes, mint költészete. Egyszer azt írta egyik versében: *„tele vagyok baromi nagymagyar sorskérdésekkel / miért múlt el a kánikula példának / okáért"*, s akkor gondolja-közli ezt, amikor a magyar sorskérdések, az igaziak és a csináltak egyaránt, szinte kötelezően foglalkoztatnak csaknem minden írástudót, s azok, akik emberi kérdésekké fokozzák fel ezeket, fölöttébb gyanúsak a többség szemében. Egyik tárcájában pedig, valamelyik egykori főnökére emlékezve, felemlíti, hogy a főszerkesztő, aki még a „szabadság" köszöntést sem vette szívesen a munkahely folyosóin, hanem ragaszkodott a „cseszty práci"-hoz, szóval ez a hajdanvolt főszerkesztő egyszer csak fölfedezte, hogy megjelent a *Toldi*. Nem újra, hanem először. S abban egy bizonyos cseh vitézt legyőznek. S azonnal felötlött benne a kérdés: „hogy lehet proletár internacionalizmusra tanítani ifjúságunkat ilyen könyvvel, ahol azt olvassák, hogy egy magyar vitéz csúnyán megaláz, sőt megöl egy csehet". S természetesen a bűnös könyv bezúzását javasolta. (Tanúsíthatom, hogy az a bizonyos Toldi-kiadás Budapesten is viharokat kavart, Zs. Nagy egykori főnökénél jóval magasabb rangú hazai potentát javasolta Arany János meghúzását, de aztán valahol, valakik lebeszélték.) Ha tetszik, mindez leleplezés is lehetne, de Zs. Nagy egyszerűen a korlátoltsággal elegyes szolgalelket ábrázolja ebben az epizódban. A „rendszerfüggetlen" ostobaságot. És erről beszélget velünk, olvasóival. Ironikusan, kímélettel, ön- és közkímélettel, természetesen, s ugyanakkor kérlelhetetlenül. Mert egyre nehezebb néki is együtt élni az ostobasággal, pláne akkor, amikor már hivatalosan ez nem is kötelező. De hát a viszonyok a pozsonyi Zabosban olyan nagyon nem változtak. Legfeljebb Zs. Nagyék kertes házát vitte el a buldózer, s most egy lakótelepi ház sokadik emeletén tűnődhet, hogy ugyan miért romlott el már megint a lift.

A purgatóriumban pedig Örkény Istvánnal találkozik, akivel azt szeretné megbeszélni, hogy mivel a mai olvasónak egy perc már túlságosan hosszú idő, ő, mármint Zs. Nagy, inkább *félperceseket* írna. Örkény azonban, mielőtt felröppenne a mennyországba, azt mondja neki: „Azért gondold meg a dolgot. Érdemes akár fél percet is irodalomra pazarolni?"

Zs. Nagy Lajos kötete, a *Szárnyas történetek* egy új szlovákiai magyar kiadónál, a dunaszerdahelyi *Lilium Aurum*nál látott napvilágot.

E. F. P.

Rögeszmék jól és rosszul

Kiállítás a Dovinban és a Palmé Házban

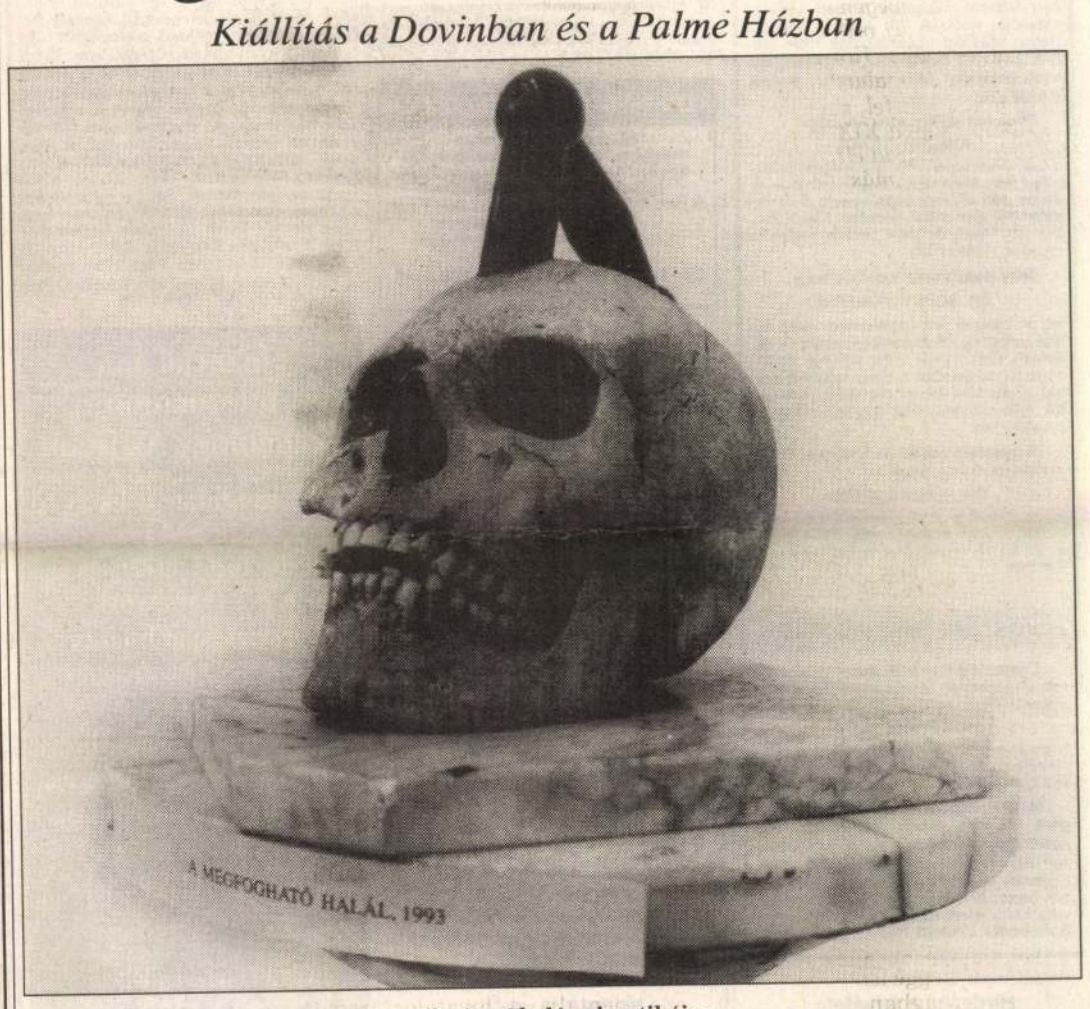

Almásy Aladár plasztikája

Művészember manapság fixa idea nélkül egy senki. Neki létkérdés az előítélet. A bőrre égett póz. A meggyőződésnek álcázott rögeszme. Gorombában, a művészembert nem az eszéért szeretjük, hanem a művészetéért. Nagy hiba – nem mindig, de sokszor – komolyan venni a művészember önmagyarázatát, szóban fogalmazott világvízióját. Félrevihet.

Konkoly Gyula

katalógusszövegét olvasva úgy érzem, olyan, mint egy egyketted dolgozat az esztétikai tanszék proszemináriumán, Fröhlich tanár úrnak címezve. Azt írja ugyanis, hogy „a huszadik század művészetének fejlődése se nem lineáris, se nem ritmikusan periodizált", meg hogy „húsz éve a képzőművészet az önrepetíció állapotában van", meg hogy „a szellemtudomány meghatározása értelmében, mi most a posztmodern korban élünk. A dekonstrukció módszerével élő hermenológiáéban, ami a képzőművészet berkeiben is azt jelenti, hogy a dolgok, a múlt és a jelen összefüggéseit nem bármi megalapozott doktrína szerint értékeli újra." Szabad fordításban tehát a Lyotard-tól Fou-cault-ig, Hassantól Fukuyamáig itten minden el van olvasva, és a lehetőségek szerint meg van értve. A kollokváló igyekezett felkészülni a tanár kellemetlen keresztkérdéseire, aki talán számon kérheti „a pozitív esztétikai minőséget" csakúgy, mint „személyiségének disztinktív érzékenységét".

De hagyjuk meg Steinmannak, a jó tanulónak a kacér pillaverdesésektől kísért mondatokat, és *nézzük* Konkolynak, a festőnek a kiállított műveit. Amely festmények gyönyörűek.

Minél kevésbé látszik rajtuk a disztinktív érzékenység, annál inkább. Konkoly rájött, hogy Claude Monet fantasztikusan nagy festő volt. Ezt a nagyságot ugyan korábban is tudta minden jegyszedő, aki az Orangérie örökösen hömpölygő tömegével volt kénytelen dolgozni. De más dolog a jegyszedés és megint más dolog a művészettörténeti aktualitás. Hálásnak kell lenni tehát a posztmodern ideológiának, hogy egy mai képzőművész eszébe juttatta a színérzékenység fölülmúlhatatlan etalonját. Hogy egy mai festő meg merészelhesse idézni az impresszionizmus sixtusi kápolnáját, a Tavirózsákat, egy nagy kultúra kikezdhetetlen, ám csak néha szeretett és gyakran feledésre ítélt dokumentumát.

Konkoly 1991-ben életmű-kiállítással mutatkozott be az Ernst Múzeumban. Akkor slusszpoénként hatott a Párizsban nagy magyar művésszé érő festő tette a hosszanti teremben: megidézni a „barbárok ecsetjével" a kifinomodottság csúcsteljesítményét. Akkor ez olyan gesztusnak tűnt, mint amikor a pályakezdő, és rajzban még bizonytalankodó Cézanne Delacroix-t másolt önbizalom és szakmai muníció erősítése végett. Vagy olyannak, mint amikor a modern harcizajtól elkámpicsorodott Csernus visszatért Caravaggióhoz erkölcsnemesítési és szemkápráztatási célból.

Mai produkcióját a *Dovin Galériában* másnak látom. A „Monet-festés" óriási energiákat szabadított föl Konkolyból. Nemcsak tanúságtevő hitvallást és a „történelem végét" idéző divatos magatartást. Az 1990-ben alkotott *Iványi Grünwald Béla Nagybányán* még reflexfürdette hiperrealizmus, a háttérben gondosan szervírozott zöldkörettel, finom olaj és fűszerszagú aranysárga dresszinggel megbolondítva. Az 1993-ban komponált *Suzanne chez Claude Monet à Giverny No. 41* és *42*, sőt már az egy évvel korábban festett *27* nehéz, ravasz, komplikált egytálételek. A receptet hétpecsétes titok őrzi. A bársonykékből előkígyózó hurkincák és a drogos kábulatba ejtő zöld partvonalak kapcsán lehetne ugyan a Monet-ra joggal hivatkozó, majd őt „lebanálisozó" Jackson Pollock-féle informelről, a kelet-ázsiai kalligramizmus unhatatlan hatásáról, és persze, és újra, és mindig, és megint posztmodern teóriáról beszélni. Lehet, de minek. A túlsúlyos elmélet ellenére vonzó és gusztusos művek születnek manapság. Megengedem: a kellemetlen szöveges hipotézis nélkül talán nem lennének a festmények ilyen kívánatosak. De miért kell folyton a munkakörülményekről, a konyhaszagról és a kosztpénzről beszélni, miért nem lehet kicsit felhőtlenül örülni az ízeknek?

Almásy Aladár

nem fogalmaz összefüggő elméletet, meghagyja azt az irodalomra érzékeny művészeti íróknak. Tőle eddig egyetlen és egymondatos ars poeticát olvastam, még 1978-ból. Akkor azt állította, hogy „létezésem egyedülálló vizuális formavilág, belső érzelmeknek a meghatározója, ez egy soha el nem kötelezett tiszta kimeríthetetlen világkép." Ugye nem sértem meg, ha leírom, hogy ez még közhelynek is kevés.

Almásy mindazonáltal mégis verbális fenomén. Arról is híresült el. Ő a Nagy Magyar Műcímadó. Mint ahogy a Nagy Magyar Jazz-zenére festő a Gyémánt László, a Nagy Magyar Zongoraszabdaló a Barabás Márton. Az ő felségterülete a képaláírás, amelynek ő az utolérhetetlen mestere, szürrealista költője és virtuóz felszabadítója. Hol vagyunk már a kezdetektől, amikor még Rippl-Rónai azzal hökkentette meg közönségét, hogy *Közeledik a vihar*, *Schlesingeréknél már esik*. Almásy ma már a Breton-féle pszichikai automatizmus Dalí-féle paranoiakritikai alvállalkozását hajtja végre, midőn – idemásolom kedvenceimet – *Gertrudis téves bárányáldozatot mutat be Lucifernek, Elhalványult lelkű két asszony, Héber tűzoltó*, és főként, és mindenekfelett: *A középszenzitív zseni prédikációja* féle, fajta, forma címekkel látja el... Miket is? Hát ez az!

Kezdetben halovány nyomú toll haladt a fehér papíron. A rajz meg-megbicsaklott, mintha alattomos szellem rángatná az asztalt, de csak annyira, hogy a megrendült vonal kivághassa magát, és az eltérített eredeti szándékot hátrahagyva a vonal egy parázsló piruettel fejezhesse be az elképesztően könnyed produkciót. Aztán minden áttevődött halovány színes ceruzába, és még minden nagyon jó volt, nagyon szép volt, és mindennel meg lehet elégedni. A színek nem mentek túl a diszkrét fehérnemű-árnyalatok illendő határán, a lap fehérsége még súlyt adott a vonalat felváltó satírozott, rongyolt felületeknek. Aztán jött a rézkarc – úgy a nyolcvanas évek elején –, és az Almásy-vonal kezdett ércnél maradandóbb végleges formát nyerni. A suta, majdnem bocsánatkérő rajz időnként besült és recsegően keménnyé vált. A félmosolyos vizuális irónia, a kupléritmus trillázó exhibicionizmussá, magaelégedett táncdallá szélesedett.

De a feketeleves csak most jön, amely művészünk esetében és a *Palme Házban* színes és túlsúlyos, mint egy rossz álom. Manapság Almásy gondosan összepatinázott „szekondhend" keretekbe nem is olyan kicsiny kompozíciókat állít ki. Az akvarellt és a gvast úgy használja, hogy annak töménységét az olaj is elirigyelhetné. Az üres felületet úgy tünteti el, ahogy mohó földbérlő a mezővédő erdősávot. A biccenő vonalat most már a legnaivabb szem se látja véletlennek és varázslatnak. Az indokolatlan irányváltást most már a leghiszékenyebb néző se gondolja a tudatalattival parolázó fölényes rajztudás paktumának. A vonalat bedögleszti a szín. A színt összezavarja a túladagolt rajz. A rajzot sterilizálja a kompozíció (vagy dekompozíció?) hiánya. És az egészet befedi valami fátyolos sznobéria és természetességet nélkülöző szellemi verejtékszag.

Mielőtt még Almásy az elkövetkező években a szekkókon és pannókon, középületi mozaikokon és gobelineken próbálná ki a rebbenően szűzies és törékeny vonalkultúrájának halott preparátumait és szellemes címadásaitól megrészegült önimádó verbalizmusát, szeretném, ha megfogadná egyik újabb műláírásának rejtett üzenetét. *Egy rögeszme kiűzetése* ugyanis még menthetné a menthetőt.

P. Szűcs Julianna

ISMÉT MEGJELENT
Ottlik Károly
PROTOKOLL
Viselkedéskultúra a mindennapok gyakorlatában Habsburg Ottó előszavával.
Nyomda: Kner
Illusztráció: Sajdik Ferenc
Nagyság: A/4
Oldalszám: 340
Megrendelhető:
Telefonon:
250-2496, 167-1409
Faxon: 250-1106
Levélben: Protokoll 96 Kft.
1025 Budapest, Zöldmáli lejtő 12/B
Ára: 1950 Ft (bruttó)
Szállítás: azonnal, postafordultával
Utánvéttel:
a postaköltséget a kiadó fedezi.
61970 LJ

Még játszhat velünk!
TOP 50
Világcégek Országos Reklámjátéka a Gyermekekért és a Környezetért
Városok és áruházaik: Ajka Marci ABC Áruház • Baja Bácska Áruház • Balassagyarmat Ipoly Áruház • Békéscsaba Universal Áruház • Budapest Alfa Color (Nándorfehérvári út) Adidas (Váci utca) Adidas (Váci út) Rothschild Élelmiszer Áruházak (Szent István krt 4 Károly krt 9 Rákóczi út 32) • Csorna Rábaközi Áruház • Debrecen Délibáb Áruház • Dunaújváros Skála Áruház • Eger Eger Áruház • Esztergom Bástya Áruház • Érd Ritmus Áruház • Gyöngyös Skála Gyöngyszöv • Győr Arrabóna Áruház • Heves Heves Áruház • Jászberény Jászság Áruház • Kalocsa Marx téri ABC Áruház • Kaposvár Zselic Áruház • Karcag Nagykunsági Áruház • Keszthely Georgikon Áruház • Kiskunfélegyháza Szarvas téri ABC Áruház • Kiskunhalas Kiskún Áruház • Makó Maros Áruház • Mezőtúr Skála Ifjúsági Áruház • Miskolc Pátria ABC Áruház • Nagykanizsa Dél-Zala Áruház • Nyíregyháza Szabolcs Áruház • Pápa Pápai Áruház • Pátfürdő Nitrocén ABC Áruház • Salgótarján Pécskő Áruház • Sárospatak Bodrog Áruház • Sátoraljaújhely Sátorhegy Áruház • Siófok Sió Áruház • Sopron Fenyő Áruház • Szeged Stadion ABC Áruház • Székesfehérvár Fehérvár Áruház • Szekszárd Sárszeg Skála Áruház • Szentes Szentes Skála • Szolnok Skála Tiszavidék • Szombathely Kékmadár Áruház • Tapolca Tapolca Áruház • Tiszafüred Tiszatáj Áruház • Tiszaújváros Szent István úti ABC Áruház • Vác Naszály Áruház • Veszprém Jutas ABC Áruház
Kedves Gyerekek!
Keressetek az Áruház előtt!
TOPI

HALÁLOZÁS

Mélységes fájdalommal tudatjuk, hogy
NAGY LAJOS
nyugalmazott honvédtiszt, a Belvárosi Közért Vállalat nyugdíjas polgári védelmi előadója, életének 70. évében meghalt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1994. február 24-én 11 órakor lesz a Rákospalotai köztemetőben. A gyászoló család. (183322/1K)

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy
PUSZTAI ISTVÁN,
a Ganz Villamossági Művek nyugdíjasa február 11-én, életének 83. évében, rövid szenvedés után elhunyt. Soha el nem múló fájdalommal gyászolják: felesége, Faludi Zsuzsa, fiai, Mihály és Ervin, unokái, menye és testvére. (183941/1K)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
DR. BORSY JÓZSEFNÉ
sz. dr. Lengyel Anna türelemmel viselt, súlyos betegség következtében, életének 66. évében 1994. január 29-én elhunyt. Kívánságának megfelelően a római katolikus egyház szertartása szerint csendesen eltemettük, szeretett férje mellé. A gyászoló család. (184071/1K)

A gyászoló család és a Magyar Orvosi Kamara tudatja, hogy
DR. HUSZÁR CSABA
fogszakorvos, a MOK közgazdasági és jogi bizottsága elnökének temetése 1994. február 23-án 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondok köszönetet mindazoknak a magam és családom nevében, akik drága jó férjem,
DR. ÁSVÁNY ÁKOS
temetésén részt vettek, vagy más módon részvétnyilvánításukkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Ásvány Ákosné.

Mind a magam, mind szeretett feleségem vér szerinti rokonai nevében, ezúton is köszönöm mindazoknak, akik a búcsúztatáson való megjelenésükkel vagy más módon kifejezték együttérzésüket, hogy gyászunkban osztozva megpróbálták a pótolhatatlan veszteség feletti fájdalmat enyhíteni. **Dr. Bócz Endre.** (183883/1K)

Hirdetések felvétele

Várjuk tisztelt hirdető ügyfeleink megrendeléseit. Hirdetéseiket elküldhetik levélben vagy telefaxon, illetve elhozhatják személyesen.

A magánmegrendelők

személyesen, készpénzfizetés ellenében adhatják fel hirdetéseiket a Hírlapkiadó Vállalat hírlapboltjában (Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.), a Referens Kft.-nél (Budapest XI., Bertalan Lajos u. 26.) és a Magyar Hirdető felvevőhelyein. A hirdetések levélben is feladhatók, a Hírlapkiadó Vállalat levélcímén (a befizetendő összegről a kiadó csekket küld). Érdeklődni lehet a 138-2399/563, 379-es telefonszámon.

Közületi hirdetések

felvétele megrendelőlevéllel, postán vagy személyesen. A megbízást előjegyezzük, a befizetendő összeget kiszámítjuk és írásban közöljük, faxon vagy levélben. A hirdetés befizetése történhet személyesen vagy átutalással. Levélcímünk: Népszabadság Rt. Hirdetési Igazgatósága, Budapest 1960. Címünk: Budapest III., Bécsi út 122–124. I. emelet. Telefon: 250-1680, 148-as, 149-es mellék. Telefax: 188-9567. Egri irodánk címe: Trinitárius utca 2. Telefon: (36) 313-522. Fax: (36) 312-899. Miskolci képviselet: Görgey A. u. 5. Tel./fax: (46) 411-149. Bővebbet a hirdetésmegrendelést visszaigazoló levelünkben. 100 000 forint feletti megbízást a megjelenés után számlázunk 15 napos inkasszóval.

PRIMUS NÉPSZABADSÁG MEDIA AGENCY LTD.

A Népszabadság Rt. tisztelt ügyfelei jobb és az eddigieknél szélesebb körű kiszolgálása érdekében 1993. augusztus 1-jével létrehozta a
PRIMUS NÉPSZABADSÁG MÉDIA-KÉPVISELETI KFT. -t
A Primus Kft. üzletkötő-tanácsadó munkatársai várják tisztelt ügyfeleink érdeklődését a Népszabadság Rt. székházának második emeletén a 203., 204. és a 206-os irodákban, illetve a 250-1680/189, 190, 191, 192, 193 és 194 telefonszámokon. Tisztelt ügyfeleinket – kérésükre – munkatársaink személyesen felkeresik.

Telefonos hirdetésfelvétel

2-69-71-00

hétköznap: 8-tól 20 óráig,
20 óra után üzenetrögzítő.
Szombat-vasárnap: 9-től 17 óráig,
17 óra után üzenetrögzítő.

Ha 14 óráig feladja hirdetését, lapunkban másnap megjelenik.

Állás

HATMILLIÓS lehetőség! Nyolcezer forintos befektetéssel komoly jövedelemhez juthat! Részletes tájékoztató felbélyegzett válaszborítékért: Fortunaplay Bt., 6701 Szeged, Pf. 817.

Ügyvezető igazgatói munkakörbe közgazdasági vagy műszaki egyetemi vagy főiskolai végzettséggel, agilis, koncepciózus munkatársat keresünk, salgótarjáni kft.-nk vezetésére. Jelentkezését részletes önéletrajzzal az alábbi címre kérjük: 2013 Pomáz, Pf. 14. (183306/1H)

☎ **Üzletkötőnek alkalmaznánk** középiskolai végzettségű, tárgyalóképes, agilis, jó megjelenésű, fiatal hölgyeket, urakat. Jelentkezni lehet a 132-1701 számon, 9 és 17 óra között. (59415/3H)

☎ **A Halásztelki Kertészeti Szakközépiskola** az ország egész területéről menedzsereket keres a szakképzési alap szervezésére. Jelentkezés az iskola igazgatójánál, Halásztelek, Rákóczi út 17. Tel.: (24) 374-517. (58099/3H)

☎ **Jövedelmező munkához** talpraesett partnerek jelentkezését várjuk. Felvilágosítás reggel 8–10-ig, este 17–19 óráig. Telefonon: 121-2998. (59181/2T)

KERESSEN PÉNZT OTTHONÁBAN!
Budapesti székhelyű magyar–amerikai társaság keres egyéni szerződőket üveggyöngy fülbevalók összeállítására.
A heti kereset elérheti a 23 000 Ft-ot. Gyakorlat nem szükséges.
Küldjön felbélyegzett, megcímzett válaszborítékot.
Cím: San Francisco J., Co., Inc. – DCS G.-HC, 1475 Budapest, Pf. 242. Tel.: 178-3644.

Alkalmaznék asztalost és segédmunkást. Érdeklődni: 1033 Bp., Zsófia u. 20. (183421/1K)

BÉR-, munkaügyi és SZTK-ügyintézőt keres vegyipar területén több éve működő kft., március 1-jei kezdéssel, kiemelt kereseti lehetőséggel. Érdeklődni: február 21–22-én egész nap, a 149-9128-as telefonszámon. (183280/1K)

☎ **Jelentkezzen még ma,** hétfőn vagy kedden délelőtt. Nemzetközi cég keres üzletkötőket. Önálló vállalkozás, karrier, jövedelem, minimális befektetés (csak budapestieknek!). Tel.: 127-5152. (59362/1T)

A Központi Elszámolóház és Értéktár (Budapest) KELER Rt. SZÁMLADISZPONENSEKET, PÉNZTÁROSOKAT, EXPEDIÁLÓKAT és CSOPORTVEZETŐKET keres pénzszámla-vezetési és pénztári-értéktári területekre.
Alkalmazási feltételek:
● középfokú végzettség, ● több éves pénzintézeti, folyószámla-vezetési és pénztári gyakorlat, ● 28–45 év közötti életkor, és KATONAVISELT FIATALEMBEREK jelentkezését is várjuk.
Jelentkezés a 269-6550/133-as melléken, a pénzforgalmi vezetőnél.
(59112/3H)

☎ **Gépelni jól tudó,** 17 és 30 év közötti, nem dohányzó hölgyet felveszünk. Jelentkezni lehet a 112-8979 számon, 9 és 16 óra között. (59413/4H)

A Csepeli Kórház-Rendelőintézet felvételt hirdet az alábbi munkakörök betöltésére: intenzív szakápoló, anesztéziológiai szakasszisztens, műtősnő. Jelentkezés Fritz Györgyné ápolási igazgatónál személyesen, vagy a 276-5511 számú telefonon.

Digitális rádióberendezések fejlesztésére számítógépes tervezési gyakorlattal rendelkező villamosmérnököket keres tervező és irányító munkakörbe, nemrég alapított részvénytársaság. Fizetés megegyezés szerint. Érdeklődni: munkaidőben, a 183-6121 telefonszámon.

Olasz nyelven jól beszélő, lehetőleg külkereskedelmi üzletkötői végzettségű hölgy vagy úr jelentkezését várjuk fatermékek már kiépített külkereskedelmi áruforgalmának továbbvitelére.
Érdeklődni a 251-7907-es telefonszámon.

☎ **Kimagasló kereseti lehetőséggel** munkatársakat keresek, azonnali kezdéssel. Telefon: 215-2814. (59646/3T)

☎ **Nyugdíjas német nyelvű** külkereskedelmi levelező titkárnőt napi 4 órába magánvállalkozás alkalmazna. Német nyelvű ajánlatokat részletes szakmai önéletrajzzal „Azonnal 59604" jeligére a szerkesztőségbe. (59604/2T)

Wir suchen einen zuverlässigen Assistenten der Geschäftsführung.
Wir wünschen uns, dass Sie folgenden Anforderungen entsprechen:
○ absolute Zuverlässigkeit, ○ Belastbarkeit,
○ Geschäftssinn, ○ Alter zwischen 25 und 35 Jahre, ○ Deutsch perfekt,
○ Erfolgsorientiert, ○ eigenes Fahrzeug.
Wir bieten:
○ Interessantes Betätigungsfeld
○ gute dauerhafte Stelle
○ sehr gute Bezahlung mit Kilometergeld,
○ Weiterbildungsmöglichkeiten im Ausland:
Österreich und Tschechien Melden Sie sich schriftlich mit Lebenslauf bei CONCORD INVEST KFT.,
1142 Budapest, Tengerszem u. 52.
Tel.: 251-2380.

☎ **Az IP-RAK Kft. keres** nagy gyakorlattal rendelkező vámügyintézőt, raktári adminisztratív és számítógépes ismerettel. Jelentkezés személyesen: Budapest III., Fehérítőgyár u. 2., vagy a 168-9609 telefonon. (59654/3H)

☎ **Jól jövedelmező,** otthoni, másolási munkát ajánlok. Válaszborítékért tájékoztatom. Cím: Magyar Ferencné, 4233 Balkány, Fürst Sándor út 15. (59812/2T)

☎ **Gépjárműjavításban jártas,** üzemvezető vagy cégvezető felvételre pályázatot hirdetünk. Pályázatokat kérjük: 1922 Budapest, Pf. 16. címre. (59816/2H)

☎ **Cipős szakmában jártas** boltvezetőt keresünk. 157-5603. (60131/1H)

Jövedelmező, otthon végezhető munka, bedolgozás. Válaszborítékért ismertetőt küldök. Somorjai, 1105 Budapest, Bolgár u 18. (183676/1K)

Keresünk külszolgálati eladókat termékbemutatókra (nem házhoz járás) Budapest és környékére, Zalaegerszeg, Nagykanizsa, Tapolca és környékére, Gödöllő, Hatvan, Gyöngyös és környékére, Pécs és környékére. Ön szabályozza munkájával kereseti lehetőségét. Mi elvárjuk: legyen egy partnere, segítsége, ápolt, jó megjelenésű, jó kapcsolatteremtő, autóval rendelkező, közönség előtt jól beszélő és jó előadói képességgel rendelkező, telefonon elérhető, kora 25 és 45 év között. Ha az összes pontot igennel válaszolta meg, jelentkezzen! Mi ingyen végezzük a kiképzést. **Találkozások: Hatvan:** 1994. február 23-án 15 órakor, Városi Művelődési Központ, GRASSALKOVICH-kastély (Posta mellett). **Nagykanizsa:** 1994. február 24-én 10.30 órakor, Hevesi Sándor Művelődési Központ, Széchenyi tér 5–9. **Zalaegerszeg:** 1994. február 24-én 16 órakor, Szakszervezetek Művelődési Központja, Kosztolányi tér 6. I. emelet 13-as terem. **Pécs:** 1994. február 25-én 14 órakor, Művelődési Központ, Széchenyi út 9. III. em. (183859/1H)

Financial and Information Technology Assistant
● The candidate is likely to have graduated from one of the top Universities
● 2-3 years work experience in finance banking or software assistance
● Fluent in English
● Knowledge and interest in computers essential. Some knowledge of Local Area Networks helpful.
Call Barbara Bikár 112-3229 or fax resume 131-5345.

Katona József Színház azonnali belépéssel felvesz gyakorlott férfiszabó szakmunkást. Jelentkezni lehet 8–15 óra között a színház varrodájában, Vári Jánosnál. Cím: Budapest V., Petőfi S. u. 6. 1/2 em. 10. Tel.: 118-6599/19 mellék.

☎ **MASPED-TRIAS Nemzetközi Szállítmányozási Kft.** pénzügyi osztályvezetői állást hirdet. Feltételek: németnyelv-tudás, felsőfokú pénzügyi végzettség, vagy 10 éves pénzügyi gyakorlat, és 5 éves vezetői gyakorlat, devizagazdálkodási ismeretek. Jelentkezni lehet: Bp. XXI., Szikratávíró út 17–21., személyesen Nagy Andrásné gazdasági igazgatónál. Tel.: 277-5023, 277-3377/103. (59881/2H)

Nyomda-szakmai ismeretekben járatos, gyakorlott üzletkötőt keresünk reklámkiadónkba. Tel.: 122-1089.

Privatizáció előtt álló társaság pályázatot hirdet FŐKÖNYVELŐI állás betöltésére.
Követelmények:
○ közgazdasági egyetemi végzettség és az előírt szakvizsgák,
○ legalább 2 éves ipari üzemi gyakorlat,
○ 30–40 év közötti életkor.
A pályázatot szakmai önéletrajzzal együtt „Koncepció 2000, 59723" jeligére kérjük a kiadóba.
(59723/1H)

Mestercukrászt perfekt németnyelv-tudással keresek, a fizetés szuper. 9400 Sopron, Baross u. 6/B, Somogyi. (36237/1K)

☎ **MEDAPACK dobozüzem felvesz** képesített könyvelőt, vagy könyvelésben jártas adminisztratív dolgozót, továbbá dobozgyártásban jártas szakmunkást, szabászt, gépmestert, betanított munkást, általános segédmunkást, valamint kimetsző szerszámok gyártására, gyakorlott szerszámkészítőt, könyvkötőket, bevonólányokat és kézilányokat. Jelentkezni lehet önéletrajzzal, személyesen vagy levélben az alábbi címen: 1142 Bp., Teleki Blanka u. 17. (59931/2T)

Édesség-, fűszer-, gyarmatárunyagykereskedés alkamaz áruterítést vállaló, gépjárművel rendelkező, UTAZÓ ÜGYNÖKÖKET Budapesten és a megyeszékhelyeken. Önálló munkavégzés, szoros elszámolás, erős érdekeltség. Jelenkezés levében „Jutalék 59737" jeligére, a kiadóba. (59737/2T)

☎ **Kereskedelmi üzlet felvesz** 1 fő gépelni tudó kontírozó könyvelőt. Feltétel: érettségi. Jelentkezni az üzletvezetőnél a 140-3750-es telefonon. (59942/2H)

☎ **Modern bécsi háztartásba** fiatal, leinformálható, németül beszélő házvezetőnőt keresünk, legalább 2 évre. Telefon este: 122-1307. (59970/2T)

Gyakorlott fényezők jelentkezését várja a Schiller Opel Kft. Érdeklődni munkaidőben: Imrei Sándor, tel.: 140-1553.

AGENT required for a Dutch company: top sales-person, with connections, fluent in English, High commission, no invest, ness. Fax: 31-10-4662930.

☎ **Jövedelmező, otthoni** szellemi munka, bedolgozás, felbélyegzett válaszborítékért ismertetőt küldök. Kalmár Károlyné, 8121 Tác, Petőfi út 87. (60031/1T)

☎ **Felveszek gépen is dolgozó** (marógép, gyalugép) lakatost. Érdeklődni munkaidőben: 127-3081. X., Ceglédi út 15/F. (60036/1T)

☎ **Kispesti fiatal kisnyugdíjast keresek** szabadban végzendő munkára. 19–20 óráig: 280-5843. (59448/2T)

Csőd- és felszámolási eljárás

Tájékoztatjuk tisztelt ügyfeleinket, hogy az ebben a rovatban megjelenő közleményeket csak 5000 Ft (4000 Ft + 25% áfa) befizetésének igazolása után jelentetjük meg. Kérjük, hogy a megrendelés mellé csatolják a 326-11922 számla javára átutalt vagy belföldi postautalványon befizetett összeg bizonylatának másolatát.

A GAS-COOP KFT. csődegyeztetési tárgyalást tart
1994. február 23-án délelőtt 10 órakor.
Cím: MOL RT.-OGIL, 1039 Budapest, Batthyány u. 45. sz. telephelyén, a IV. emeleti tárgyalójában.

Közlemények, információk

Elveszett

☎ **Elveszett az ALMÉP GMK.** 5. sorszámú bélyegzője 1994. február 16-án. E naptól használata érvénytelen. (60114/1T)

A Fővárosi Önkormányzat Szociális Otthona, 9919 Csákánydoroszló, Fő u. 11. lenyomatú bélyegzője elveszett. Használata 1994. február 14-től érvénytelen.

Utazás

Görögország, AGISTRI-sziget: autóbusszal 16 990–29 900 Ft/fő, repülővel 40 900–48 900 Ft/fő. **STAVROS:** autóbusszal 6900–16 900 Ft/fő, repülővel 16 500–27 900 Ft/fő. **TOVÁBBI KÍNÁLATUNK:** Olaszország, Tunézia, Thaiföld, Malajzia, Szingapúr, Bali-szigetek, Dominika, Holland-Antillák, Japán, Mexikó, Ausztrália. HYDRA TOURS, 1067 Budapest, Eötvös u. 46. I. 11. Telefon: 132-9463, (62) 484-531, (62) 413-452.

14 NAPOS MAROKKÓ–SPANYOLORSZÁG-körutazás: félpanzióval márc. 22-től ápr. 4-ig 59 900 Ft, okt. 15–28-ig 62 900 Ft. 14 NAPOS SZICÍLIA–OLASZORSZÁG-körutazás: félpanzióval, márc. 1–13-ig 63 900 Ft, ápr. 14–26-ig 65 900 Ft. PÁRIZS–EURODISNEY: reggelivel, belépővel, ápr. 6–10-ig 20 900 Ft felnőtteknek, 19 500 Ft gyermekeknek. Minden utunkat NEOPLAN luxusautóbuszunkkal bonyolítjuk le! Musztang Utazási Iroda, tel.: 267-8846, 267-8847.

Utazzon velünk, megnyerheti álmai autóját, egy TOYOTA COROLLÁT! **KRÉTA-HANIA,** ahol mindig süt a nap, zöld a növényzet, és kristálytiszta a víz. Színvonalas, felszerelt apartmanok, szállodák, választható félpanziós ellátással. 1 hét szállás, repülővel, elószezonban 18 900, főszezonban 26 900 Ft-tól foglalhatók, amíg a készlet tart. 3400-an már kipróbálták 1993-ban. **HA SPANYOLORSZÁG, AKKOR EUROTOURS!** Hagyományosan a legjobb árakat nálunk találja: **MALLORCA:** 1 hét repülővel, félpanziós ellátással, már 25 900 Ft-ért. **COSTA BRAVA és COSTA DORADA:** autóbusszal, 1 hét reggelivel, már 13 900 Ft-ért, 1992-ben és 1993-ban 15 000-en már kipróbálták! **VÁROSLÁTOGATÁSOK EUROTOURS SZÍNVONALON!** Utazás luxusautóbusszal, elhelyezés korrekt, kétcsillagos szállodákban, színvonalas programok idegenvezetéssel. PÁRIZS: 5, 6, 7 napos, 12 900–32 900 Ft. PÁRIZS–BRÜSSZEL–GENT: 29 900. HOLLAND KÖRÚT: 37 900 Ft. ÉSZAK-OLASZORSZÁG GYÖNGYSZEMEI: 22 900 Ft. MINDEN ÚT RÓMÁBA VEZET: 18 800 Ft. BELLA ITÁLIA – nagy olasz körút: 39 800 Ft. KÖRUTAZÁS NYUGAT-EURÓPÁBAN: 39 700 Ft. LONDON: 6 nap 26 900 Ft. SALZBURG–MÜNCHEN: 14 900 Ft. KATALÁN VÁROSOK: 21 300 Ft. ANDALUZ KÖRÚT: 49 900 Ft. NAGY SPANYOL KÖRÚT (20 nap): 65 900 Ft. Jöjjön be a programfüzetünkért, hisz ez csak ízelítő kínálatunkból. KÖZVETLEN JÁRAT A NYÁRBA! Észak-Görögország két legismertebb üdülőhelyére visszük el Önt, hihetetlenül kedvező áron, május és október között közlekedő, emeletes autóbuszainkkal. ASPROVALTA és PARALIA: egy hét szállás utazással együtt 9900 Ft-tól. Csak busz 6900 Ft oda-vissza. Várjuk irodáinkban, ahol prospektusunkból kiválaszthatja apartmanját. ÁLOMSZIGET-ROVINJ: 1 hét szállodában félpanzióval 14 900 Ft-tól, autóbusz-utazás 5800 Ft (oda-vissza). **EUROTOURS** (osztrák–magyar utazási iroda), Budapest V., Nagy Ignác u. 14. 269-1426, 269-1427, VI., Ó u. 15. 269-4375, 269-4376, SZEGED, Hungária Szálló, (62) 480-580, GYŐR, Árpád u. 51/B. (96) 317-133, SOPRON, Lackner Kristóf u. 1–3., (99) 311-041. Útjainkat 25 millió Ft-tal biztosítja a GARANCIA UTAZTATÓI CLUB. Ha bármelyik utunkat február 15-ig kifizeti, 10 százalék; ha március 31-ig lefoglalja, 5 százalék kedvezményt adunk. OSZTRÁK SZÍNVONAL, MAGYAR ÁRAK!

Hétvége Párizsban luxusbusszal, belvárosi szállodában, február 23–27., 13 900 Ft. Nőnap Prágában, Bécsben, március 4–6., 9500 Ft. Spanyolország–Portugália, április 14–24., 43 500 Ft. Róma, az örök város, április 5–9., 17 300 Ft. Hollandia–Amszterdam, április 6–10., 23 900 Ft. Flórián 2000, 117-1356.

Hetente Bécs, München Stuttgart, Zürich, Frankfurt, Párizs. Flórián 2000, 117-1256, 117-1356.

A VARÁZSLATOS TÁVOL-KELET – 11 és 14 napos utak, sokszínű, választható programokkal, úszómedencés, légkondicionált szállodákban, magyar idegenvezetővel. Indulások: március 1., 10., 31. Részvételi díj: 94 900 Ft-tól. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 131-5368, 132-5527.**

☎ **Egyiptomi körutazás** március 11-én és április 1-jén, Kairó–Alexandria–Memphis–Ghiza–Szakkara: 7 nap, repülővel, félpanzióval, 3 egész napos programmal, 4 csillagos szállodákban 59 800 Ft/fő. Jelentkezni lehet: HELLAS MEDITERRAN TOURS, 1066 Budapest, Teréz krt. 36. Telefon: 132-7771, 269-5561. (58674/3H)

☎ **HÚSVÉT RÓMÁBAN KÜLÖNREPÜLŐVEL, ÁPRILIS 1–4-IG.** 4 teljes nap, transzferek, elhelyezés belvárosi, 3 csillagos szállodában, reggelivel. Félnapos, panorámás városnézés, magyarul beszélő helyi kísérővel 29 900 Ft. Fakultatív programlehetőségek: Vatikáni Múzeum, Tivoli: Villa Adriana, Nápoly–Pompeji. Jelentkezés: Holiday Travel, 1086 Bp., Benczúr u. 9. Érdeklődni lehet: 141-1720 és 268-0063. (58734/4T)

RIO DE JANEIRO: 10 illetve 17 napos utak, négycsillagos szállodák, színes, fakultatív programokkal. Indulások: március 9., április 6., 174 500 Ft-tól. **DÉL-AMERIKAI KÖRUTAZÁS:** 17 nap, négycsillagos szállodák, gazdag program. Indulások: március 8., április 11. Részvételi díj: 199 500 Ft. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Bp., Lázár utca 6. Telefon: 131-5368, 132-5527.**

NAPFÉNY, TENGER, EGZOTIKUM... MEXIKÓ: 15 nap, választható programokkal, április 29-től, 141 500 Ft-tól. **MAURITIUS:** 14 nap, március 14-től vagy április 11-től, 153 000 Ft. Kárpótlási jegyet elfogadunk! **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Bp., Lázár u. 6. Telefon: 131-5368, 132-5527.**

☎ **Nyugati vendégeinknek** fizetővendég-hálózat keresünk Balatonnál, Velencei-tónál, Duna-kanyarban. HUNNIATOURS, (22) 355-360. (59220/3T)

☎ **Az EXPRESS Utazási Iroda** mindig kínál valami újat! **Portugál nyár** az Atlanti-óceán mellett: 1-2 hetes turnusokban, repülővel, 3-4 csillagos szállodákban, már 39 900 Ft-tól. **Palma de Mallorca:** 1-2 hetes turnusokban, 7 szálloda között választhat, az ár teljes ellátással, svédasztal-rendszerben: 37 800 Ft-tól. **USA–Kanada:** 8 nap, repülővel, gazdag programokkal, időpont: április 13., május 25., 105 900 Ft-ért. Európa és Afrika között útvonal: **Málta,** üdülési lehetőség, repülővel, 4 csillagos szállodában, félpanzióval, 59 500 Ft-tól. Egyéni szállásfoglalással, vízum-, valuta-, repülőjegy-ügyintézéssel, valamint 19 ország programajánlatával várjuk irodánkban. EXPRESS Utazási Iroda Rt., Budapest, Andrássy út 55. Telefon: 142-5337, 142-5341. (59667/3H)

LILLEHAMMER nyáron! Norvégiai körutazás hét fantasztikus tájegységen keresztül, többszörösen bejárt útvonalon. Érdeklődés: Luxus Tours, 114-2886. (183763/1K)

NORVÉGIAI körutazás: hegyvidék, fjordok, fakultatív gleccserjárás, nemcsak fiataloknak, 49 990 Ft-tól. Skandinávia Baráti Kör, 177-4453. (183762/1K)

RENDKÍVÜLI KEDVEZMÉNY! Február 27-én induló utasaink 4000 Ft/fő kedvezménnyel, most 29 900 Ft-tól tölthetnek egy hetet a Vörös-tenger partján. Tíz fő feletti csoportok esetén további kedvezmény. Remek idő, gazdag programok. EMMANUELLE TOURS, 1052 Budapest, Váci u. 9. Tel./fax: 137-7590. 6720 Szeged, Oroszlán u. 1. Tel./fax: (62) 471-066. 8000 Székesfehérvár, Várkörút-Romkert. Tel./fax: (22) 329-503.

☎ **RENDKÍVÜLI AJÁNLAT:** 8 napos egyiptomi körutazás, amely 4 napos nílusi hajóutat (teljes ellátással), és 3 éj kairói tartózkodást (félpanzióval) tartalmaz. Február 28-tól 64 950 Ft-ért. További csoportok április végéig. Jelentkezés: PEGAZUS Rt., Ferenciek tere 5. Tel.: 117-0075, 117-1644. (60003/2H)

☎ **TENGERENTÚLI AJÁNLATOK:** húsvét az Arab Emirátusokban 119 000 Ft-ért, thaiföldi nyaralás (10 nap) 98 700 Ft-tól, brazíliai körutazás (15 nap) 189 000 Ft-ért. Felvilágosítás (egyéb társasutakról is): PEGAZUS Rt., Ferenciek tere 5. Tel.: 117-0075, 117-1644. (60004/2H)

LAST MINUTE! Március 1-jétől Bangkok–Pattaya 11 nap/9 éj, MALÉV-géppel, úszómedencés szállodákban, színes programokkal, 84 900 Ft/fő. **TAN-TÚRA Utazási Iroda, 1065 Budapest, Lázár u. 6. Tel.: 131-5368, 153-2159.**

Centrumba került az Omnibusz, mert megnyitotta új irodáját a Blaha L. tér 3. sz. alatt (tel.: 138-4965, 138-3530)... És centrumban az árak: Mallorca 15 900 Ft/fő/hét, Tunézia 18 500 Ft/fő/hét, török Riviéra 21 800 Ft/fő/hét + repülőjegy. Sőt, most még 5–10 százalék kedvezmény is.

A MISZTIKUS EGYIPTOM. Körutazás Kairó–Luxor–Asszuán útvonalon. Elhelyezés középkategóriájú szállodákban. Időpontok: 1994. április 4–12., május 20–28. Részvételi díj: 73 500 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

HÉTVÉGE PÁRIZSBAN: repülővel, programmal. Elhelyezés középkategóriájú szállodában, reggelivel. Időpont: 1994. május 12–16. Részvételi díj: 34 900 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

PÁRIZS HÚSVÉTKOR: repülővel, programmal. Elhelyezés középkategóriájú szállodában, reggelivel. Időpont: 1994. április 1–4. Részvételi díj: 34 900 Ft. Jelentkezés: **Exclusive Tours,** 1052 Budapest, Váci u. 12. Tel.: 267-4365, -66, -67, -68, -69.

Tanfolyam

Munkanélküli felsőfokú végzettségűek részére térítésmentes, 9 hetes tanfolyamvezető (tréner–) képzés indul, munkalehetőséggel. Jelentkezési határidő: február 25. Felvilágosítás: BFI SZAKKÉPZÉS, Budapest II., Tárogató út 2–4. Tel.: 176-2929, 176-7089, Kissné.

Tanfolyamok a Józsefvárosi Művelődési Házban: szabás-varrás, diákújságíró, fotóriporteri, tűzzománckészítő, gyermekeknek kezdő japánnyelv-tanfolyam, valamint balett. **Szakmaisítók:** manikűrös-pedikűrös, szemfelszedő. Jelentkezés és befizetés: VIII., József krt. 70. Tel.: 113-9883.

☎ **Tengeri sporthajó-vezetői tanfolyam indul** Balatonkenesén, február 26-án. Érdeklődni: (88) 381-561. (59700/2T)

☎ **Új gyors- és gépírótanfolyamokat** indít az Optima Gmk. Végzettséget igazoljuk. Tel.: 112-9797. (60005/5H)

Egyéb

☎ **Fogyókúra Fonyódon** bentlakással: szeptember 1-jétől május 31-ig, folyamatosan, 2 hetes turnusok – orvosi (belgyógyász-kardiológus) és diétetikus ellenőrzés – kondicionáló masszázs, szauna, szolárium. Érdeklődni és jelentkezni a (85) 360-242 vagy (85) 361-743-as telefonon lehet. (59566/2T)

ÚJPEST SZÍNHÁZÁBAN (Budapest IV., Tavasz u. 4.) a Tatabányai Jászai Mari Színház bemutató előadása: NOEL COWARD: MAGÁNÉLET (Privat Lives) romantikus vígjáték 2 részben. Fordította: GÖNCZ ÁRPÁD. Szereposztás: AMANDA: Piros Ildikó. ELYOT: Sztankay István. SIBYL: Orosz Helga. VIKTOR: Kautzky Armand. DÍSZLET: Szlávik István. JELMEZ: Felkay Anikó. ZENE: Fekete Mari. MAI SZÍNPADRA ALKALMAZTA ÉS RENDEZTE: Lőte Attila. MŰVÉSZETI VEZETŐ: dr. Éless Béla. Előadások: február 20-án 14.30, 21-én 19 órakor. Jegyek válthatók az Ady Endre Művelődési Központ pénztárában munkanapokon 10–18 óráig, valamint előjegyezhetők a 169-3533, illetve 169-6481 telefonon.

A Lauder Javne Zsidó Közösségi Iskola és Óvoda gimnáziumi tagozata felvételt hirdet hatodikosok számára az 1994/95-ös tanévre. A jelentkezés határideje: 1994. március 7. Érdeklődni lehet személyesen a II., Tárogató út 2–4-ben, az I. emelet 114-es szobában, vagy a 176-2735-ös telefonon.

A Magyarországi Olasz Kultúrintézet tisztelettel meghívja az érdeklődőket Giorgo Pressburger „A fehér közök törvénye" című könyvének bemutatására, amelyre 1994. február 24-én, csütörtökön 18 órakor kerül sor az intézet előadótermében (1088 Budapest VIII., Bródy Sándor u. 8.). A bemutatón részt vesz: a szerző, Kertész Imre író, Barna Imre, az Eruópa Kiadó főszerkesztője, Magyarosi Gizella, a kötet fordítója.

Az Európai Chips és Snack piacokon vezető szerepet betöltő német vállalatcsoport magyar érdekeltsége,
a Chio Magyarország Kft. KERES budapesti munkahelyre fiatal, dinamikus, a reklámszakmában jártas MARKETINGEST.
Követelmények:
✻ kifogástalan németnyelvtudás,
✻ szakmai tapasztalat,
✻ kreatív gondolkodás.
A fényképes pályázatokat az alábbi címre kérjük:
Chio Magyarország Kft., 1506 Budapest, Pf. 88.

Szennyvíztisztítással és iszapkezeléssel foglalkozó vegyes vállalat felvételre keres vegyipari végzettségű és gyakorlatú, francia- vagy angolnyelv-tudású, fiatal, agilis, jogosítvánnyal rendelkező szakembert. Betanulás és tanulmányút céljából többszöri külföldi tartózkodás szükséges! A munkakör rendszeres belföldi kiküldetéssel jár! Bérezés: megállapodás szerint. Személyes megbeszélés előzetes egyeztetése telefonon: (34) 311-390.

☎ **Budapesti légtechnikai kft.** keres légtechnikában jártas épületgépész mérnököt, termékmenedzseri munkakörbe. A munkakör betöltéséhez a műszaki tudás mellett kereskedelmi képességre is szükség van. Angol- vagy németnyelv-tudás előnyt jelent. Tel.: 157-1075, vagy 06 (60) 324-609. (60091/1H)

Looking for young Hungarian man with sales experience, as sales representative for Italian company dealing with technical blinds in the Hungarian market. Good English or/and Italian, driving licence necessary.
Curriculum vitae to be sent to: TECHNOPLAST S.P.A. Via della Republica 1, 20080 Tavazzano con Villavasco (Mi) Italy. Tel.: Italy (371) 470212. Fax: Italy (371) 470105.

☎ **Gyakorlott** magyarnyelv-tanárt keres nemzetközi nyelviskola. Telefon: 111-9466, 112-3037, fax: 111-5394. (60150/1T)

☎ **Budapest belvárosi** utazási iroda keres 2-3 éves idegenforgalmi gyakorlattal rendelkező fiatalt, utasforgalmi munkakörbe. Tel.: 269-6618, 122-3964. (60089/1T)

☎ **Az ANTENNA HUNGÁRIA RT.** műszaki előadói munkakörbe gépjármű-előadói irányító vizsgával rendelkező munkatársat keres. További feltételek: érettségi, autószerelői szakképzettség, legalább B kategóriájú jogosítvány. Jelentkezés önéletrajzzal személyesen, az osztályvezetőnél, a szolgáltatási osztályon: Budapest VIII., Trefort u. 2. I. emelet. Tel.: 127-5848. (60141/1H)

☎ **XII. kerületi,** Csaba utca 16. sz. alatti általános iskola felvesz gazdasági ügyintézőt. Érdeklődni helyben, 8–17 óráig vagy a 155-2219-en. (60052/1H)

☎ **Nyugdíjas házaspárnak** könnyű, otthon végezhető munkalehetőséget kínálunk. Kizárólag pestimreiek jelentkezését várjuk. Érdeklődni: Budapest XVIII., Pestimre, Pázsit u. 4., 17 és 18 óra között. (60083/1T)

Belvárosi élelmiszer-üzletlánc felvételre keres azonnali belépéssel eladót, csemegepultost és biztonsági őrt. Jelentkezni személyesen a Rothschild Kft. irodájában, cím: Bp. XIII., Szent István krt. 4.

Festékgyár keres jogosítvánnyal rendelkező férfi ügynököket,
40 éves korhatárig, Budapest, valamint Észak-Magyarország területére. Jelentkezés „Jo megjelenés" jeligére a kiadóba.

Képviseleti, marketingvállalat Budapesten, a XIII. kerületben azonnali felvételre keres NÉMETÜL BESZÉLŐ GÉPÉSZMÉRNÖKÖT vagy ÜZEMMÉRNÖKÖT gyárlátogató marketingmunkára. Személygépkocsit biztosítunk. Betanulás Ausztriában. Elektromos kisgép-, szerszámismeret előny. Telefon délutáni órákban: 153-4829.

FELVÉTELRE KERESÜNK tengizi munkahelyünkre alapfokú angolnyelv-tudással, **munkavédelmi szakmérnököt, munkavédelmi szaktechnikust** építőipari

D O V I N

Tisztelt Hölgyem/Uram!

"Volt egyszer egy *Hatvanas évek* (mondom sánta nyelvtani egyeztetéssel, mégis pontosan), világra jött a (nagy és szervezett) festö- és szobrász generáció - erös egyénisége volt már Konkoly is -, mely még csak a kisujját sem nyújtotta a pártállamnak, sem a kemény, sem a puha diktatúra idején; hiszen sajnálta volna az egész karját. Igy lett a magyar müvészettörténetnek egy terjedelmes fejezete; az utókor is büszke lesz rá. Hála Istennek, kevesen haltak meg közülük, többen külföldre mentek, s valamennyien tevékenyek ma is.
Konkoly 1970-ben költözött Nyugatra (emigrált), távollétében három és fél évi börtönre itélték illegális nyomtatványokért, 1991- ben tért haza. Élete kalandos, munkassága pedig szellemi kaland. A képzomüveszeti tendenciák Don Juanja ö, számlálhatatlan modern és posztmodern stílusban dolgozott (szocreálban egy vonásnyit sem), söt egyszerre több formanyelven is beszél, s eljutott az eklektika nyelvjárásáig. 1989-ben interjút kérve töle érdeklödtem (hiszen nem láttam semmit) irányzatáról. "Eklektikus disznóság" - válaszolta. Ez lett az irásom címfeje is. A festö kedveli a parafázist. Erröl a Zenei minilexikonban ezt olvassuk: P. (=körülírás) egy vagy több dallam rögtönzéses jellegü átdolgozása. Ez a festö is szivesen bújik más börébe: anélkül, hogy saját böréböl kibújna.
Intellektuális müvész, gondolkodása villámgyors. Szakmai, mesterségbeli (rajz, komponálás, szerkesztés, stb.), anyagtani (festészet, ecsetkezelés stb.) tudása virtuóz, anélkül, hogy mindezzel valaha is virtuózkodnék. Mert sajátja az etikai arányérzék és a sportszerüség is. Utóbbiról eszembe jut hatalmas fizikai ereje - bár énnálam beszédesebbek ezek az óriási táblák -, följegyeztem, hogy Franciaországban, egy idöben szobafestéssel kereste meg a kenyerét, méltán vették be a nála öregebb, magyar, volt idegenlégiósok lakáskarbantartási brigádjukba. Maradva a sportnyelvnél, az állóképesség is tulajdona: különben hogyan tudta volna a mamut pannókat befejezni. Az elöbbi tirádát különben nem dicséretnek szántam: ez a Konkoly Gyula jelenség - orvosi terminussal - "elkülönítö diagnózisa."

Elhangzott Visegrádon, a Salamon toronyban rendezett kiállítás megnyitóján, 1992. augusztus 27-én.
A kiállítást Frank János nyitotta meg.

Konkoly Gyula újabb önálló tárlata a Dovin Galériában lesz
1994. január 14. és március 7.
között, melynek alkalmából katalógust adok ki.

A vernissage-t január 14-én, pénteken 18 - 21 óráig tartom, melyre szeretettel meghívom.

Délceg Katalin

DOVIN GALÉRIA
1052 BUDAPEST, HARIS KÖZ 1.
TEL: 118 - 3524, 118 - 3574

KONKOLY Gyula

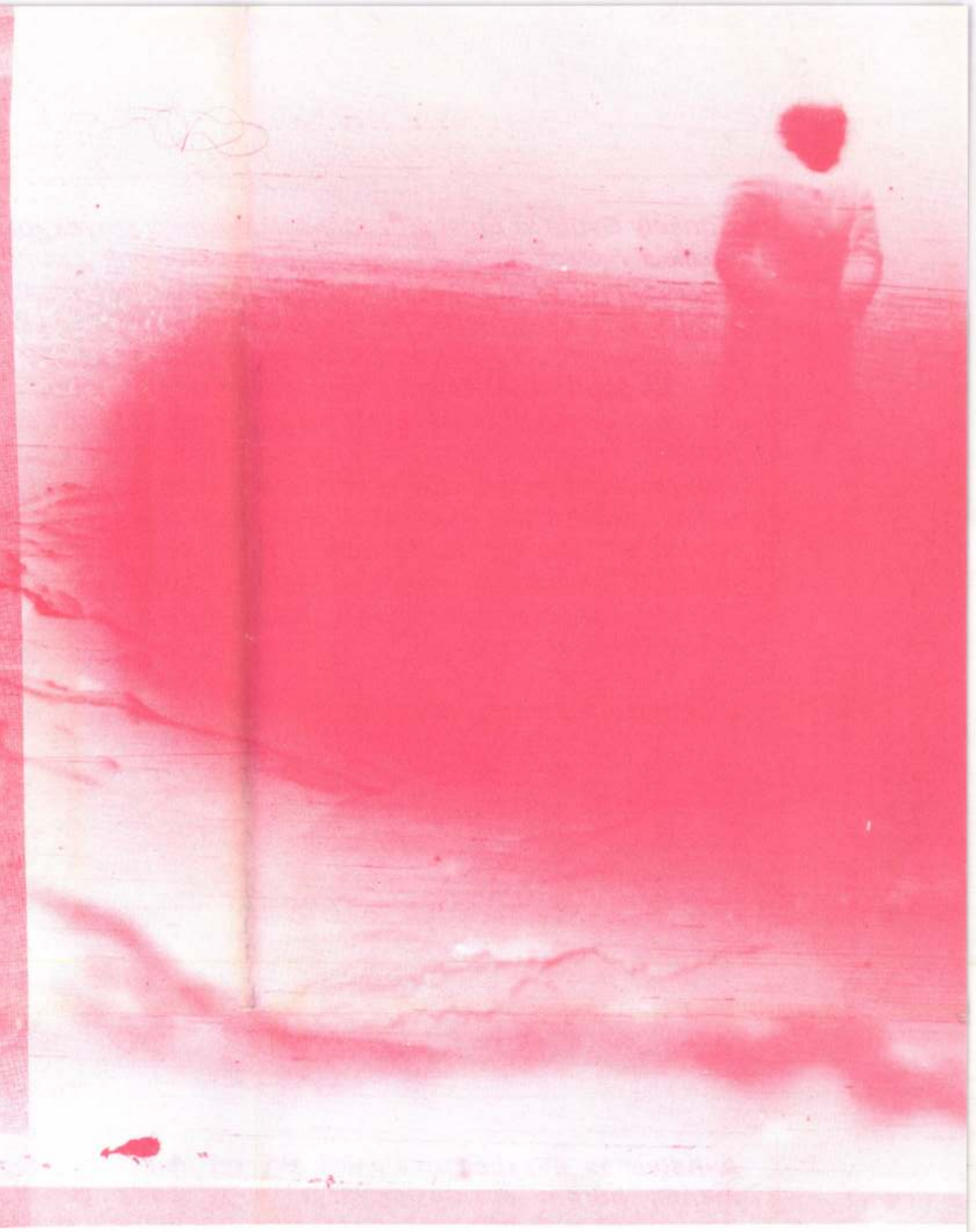

Tisztelettel meghívjuk a Fészek Galériába

KONKOLY GYULA

1969-1970-es ETIKAI MŰVEIBŐL

rendezett kiállításunkra

/JELEK A HATVANAS ÉVEKBŐL II./

Megnyitó: 1991 október 10-én, csütörtökön délután 6 órakor

Megnyitja: Beke László

A kiállítás megtekinthető november 7-ig, naponta 14-20 óráig.

E kiállítás megrendezésében nyújtott segítségükért köszönetet mondunk a MŰCSARNOK, az YBL ÉPÍTŐIPARI INNOVÁCIÓS BANK RT. valamint a LAYOTA ART STUDIÓNAK.

A "Vérző Emlékmű" a megnyitón valamint október 22-én este 6 órakor lesz aktivizálva.

Konkoly Gyula az Ernst Múzeum-beli kiállítása árnyékában olyasmire vállalkozik a Fészek Klubban, ami a mi generációnk számára legalább olyan fontos, mint új munkái. Felidézi 1969-70-es kiállítását, melyet az akkori Fényes Adolf Teremben a konceptuális művészet és a kilátástalanság jegyében rendezett. Az egykori néző megszemlélhette az ablakból a Rákóczi utat és bedughatta fejét és kezét egy kalodába, ahol Kemény György barátunk szomorú sorsáról olvashatott, megtudhatta, hogyan kell tökéletes halotti emlékművet emelni (úgy, hogy nyoma se maradjon), kenyeret és sót kínáltak neki (amikor Furceva szovjet miniszterasszony az olimpiai játékok rendezési jogáért hadakozott), és végül bort is ihatott volna, ha ilyesmi egy kalodában egyáltalán lehetséges. Megtapasztalható lesz még az a fekete folyosó is (Lódz, 1970), amelyből nem nyílik semmi kilátás, továbbá egy láda víz és egy "vérző" jégkocka, amelyből nagy botrány kerekedett a 20 évvel ezelőtti IPARTERV-kiállítás során.

Budapest, 1991. szeptember 23.

Beke László

"VÉRZŐ EMLÉKMŰ"
1969 október 23.
II. Iparterv kiállítás
megnyitó

A hatvanas években -megtudandó, mi van a művészettel- ki lehetett menni, három évente egyszer, vagy be-ki az illetett követségek könyvtárába. A hatvanas években a belügy minden ki-be, be-ki ügyet lefotózott. A hatvanas években Molnár Éva megrendelte nekünk az összes nyugati képzőművészeti folyóiratot, ezúton a belügynek csak egyszer kellett Molnár Évát lefotóznia -a belügy jó sok filmet megspórolt- mi pedíg a Fészek könyvtárában laktunk, Molnár Éva nővérünk és anyánk lett. Ha nincs Molnár Éva, nincsenek hatvanas évek!
A hatvanas évek belügye nemcsak be-ki ügyekkel foglalkozott, hanem -mint Beke barátom fenten említi- nagy botrányokat is kerekített; egyiket a szovjet rendszámú autónak sikerült -majdnem- teljesen halálra gázolnia, másikat -ez én vagyok- a hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulóján kegyesített amnesztiáig tizenöt évig emigrációban sikerült távoltartania /ami nem egy teljesen vidámtalan dolog/ három és fél év sittjével, míg a harmadikat -kedves, jószándékú nyomdász házaspárt- Nyíregyházára kitelepítette...
Bizony mondom, ha nincs Sinkovics Péter, nincsenek hatvanas évek, és így tovább...

Budapest, 1991. szeptember 23.

Konkoly Gyula

"KISZOLGÁLTATOTT VÍZ"
1970 február 13.
Fényes Adolf Terem
megnyitó

A Műcsarnok meghívja Önt **Konkoly Gyula** kiállítására

2001. december 12-én, szerdán, délután 7 órára

Megnyitja: Kőrösi Orsolya, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Művészeti és Nemzetközi Kapcsolatok Helyettes Államtitkára

A kiállítás megtekinthető 2002. január 13-ig, hétfő kivételével naponta 10 – 18 óráig

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A Műcsarnok fenntartója

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

KONKOLY GYULA

plein-air

tinek, a látszatnak és a valónak egyazon tárgyban megtestesülő képe a manipulációról, mint a létezés legaktuálisabb kérdéséről, de az ahhoz való alkalmazkodásról is szól.[46]

Ha egymás mellé tesszük Jovánovics, Haraszty és Pauer 1970-es műveit, világossá válik, hogy mindhárman ugyanarról szólnak: a jelen álságos, visszájára fordított, manipulált voltáról.

*

Egyelőre nem lehet pontosan kijelölni az időben, hogy mit nevezünk „hatvanas évek"-nek, így hát azt sem, hogy mi történt akkor a művészetben. A Magyar Nemzeti Galéria tervezett kiállítása két dátum közé szorítja az évtized művészetét: az 1957-es Tavaszi Tárlat és az 1970 decemberi „R-kiállítás" közé. Ez a lehatárolás ugyanolyan rossz, mint mindenfajta más önkényes korszakolás, mégis kijelöl bizonyos határpontokat. Ezek persze sokkal inkább a politika, mintsem a művészet állomásai, és már ezzel a ténnyel is kifejezésre jut, hogy a művészet mennyire nem volt autonóm, hogy minden – a tudomány, a termelés, a művészet, az egész élet – a politika vetületében ítéltetett meg. A Tavaszi Tárlat egy pillanatra megengedte, hogy felszínre bukkanjanak a modern törekvések „nagy öregei", akiket ugyan ismét el lehetett hallgattatni, de letagadni már nem. Az „R-kiállítás" pedig összefogta – legalábbis szimbolikusan – az öregeket és a pályára lépő fiatalokat, akiket időnként be lehetett tiltani, mégis egyre inkább el kellett tűrni. A közbeeső másfél évtized – generációváltás a magyar művészetben, és ez a fontos.

A hatvanas évek olyan átmeneti kor, amelynek kezdetén a magyar művészet jelenségei (művek, anyagok, technikák stb.), még megnevezhetők a hagyományos, szinte 19. századi fogalmakkal, a végén azonban már nem. A magyar művészetre ekkor már mindazok a meghatározások érvényesek, amelyeket a kortárs európai-amerikai művészet használ. Vannak assemblage-ok és kinetikus művek, happeningek és fotografikák, konceptuális és minimal art művek. A plasztikai problémák olyan expanziójának lehettünk tanúi, amelyek túlnőttek a műfaji besorolás lehetőségén, és párhuzamosak a kortárs nyugati művészettel. Olyan művek, mint Lakner László *Rózsá*ja vagy *Vérző láb* című plasztikus képe, Attalai Gábor függesztett textil-csíkjai, Keserü Ilona vászondomborításai, Méhes László és Konkoly Gyula tárgy-együttesei ennek jellegzetes bizonyítékai. Az évtized második fele talán a legdinamikusabb korszak a magyar művészet történetében, a szobrászatában pedig mindenképpen.

Ebben a nagy változásban azért sokminden kimaradt. Elsősorban az az elvont, „tiszta szobrászat", amely a 20. századból legalább félévszázadot átfogott, és amelynek különféle lehetőségei csak épp hogy felsejlenek Megyeri Barna töredékeiben. A magyar szobrászatból hiányzik a tér önfeledt élménye, azok a plasztikai evidenciák, amelyekkel egy szobor valóban birtokba veszi a teret. Ezáltal a szobrászati gondolkodásból is hiányzik valami, mégpedig az, hogy a szobor nem a tömeg, hanem a *tér* művészete. Mire a magyar szobrászat kezd magára találni a hatvanas évek végén, ez már nagyon is kimunkált probléma. Az egyetemes művészet ekkor már túl az absztrakción az újfiguráció irányába fordult. És persze kimaradt az 50-es 60-as évek fordulójának nyers, brutális fémszobrászata is, amelyre Pauer néhány korai műve jelent csak kísérletet. A modern szobrászatnak ezek a fontos állomásai nemcsak a kiállításokról, hanem a gondolkodásból, a gyakorlatból, az ízlésből is hiányoznak.

Vannak persze meglepetések is. Így mindenekelőtt a függő szobrok sora (Megyeri, Jakovits, Csutoros). Mind az imitatív formák, mind a spekulatív konstrukciók olyan új szemléletet jelentenek, amely szakít a szobor akadémikus fogalmának legtovább fennmaradó jellemzőjével és a súlynak, a nehézkedésnek a legyőzésével tagadja a földdel való tektoni-

kus viszonyt. A szobrászat elvont problémái közül erre reagált legérzékenyebben a magyar művészet.

Húsz év után visszatekintve a 60-es évekre örömmel regisztrálhatjuk, hogy a mozgó szerkezeteknek az az agyafúrt-ironikus változata, amelyet Haraszty István Fügemagozója indított el, a mai napig kontinuus. Bukta Imre vagy Lois Viktor tökéletesen működő hiábavaló gépeiben a kinetikának ugyanaz a „magyar modellje" él tovább, amelyre Haraszty érzett rá.

JEGYZETEK

1. Válogatás húsz év szobrászati irodalmából: RITCHIE, A. C.: Sculpture of the twentieth Century. New York, 1953; GERTZ, U.: Plastik der Gegenwart, Berlin, 1953, 1964; TRIER, E.: Moderne Plastik von Rodin bis Marini, Berlin, 1954; uő.: Figur und Raum, Berlin, 1960; GIEDION-WELCKER, C.: Plastik des 20. Jahrhunderts. Volumen- und Raumgestaltung. Stuttgart, 1955; PLATTE, H.: Plastik (Die Kunst des 20 Jahrhunderts. Bd. 2), München, 1957; HOFMANN, W.: Die Plastik des 20. Jahrhunderts. Frankfurt am Main, 1958; SEUPHOR, M.: La sculpture de ce siècle, Neuchâtel, 159; SELZ, J.: Modern Sculpture: Origins and Evolution. New York, 1963; READ, H.: A concise history of modern sculpture, London, 1964; A modern szobrászat, Bp., 1968; BADT, K.: Raumillusionen und Raumphantasien. Wesen der Plastik, Köln, 1964; GOLDWATER, R.: What is Modern Sculpture? New York, 1969; FUCHS, H.: Plastik der Gegenwart, Baden-Baden, 1970; HAMMACHER, A. M.: L'evolution de la sculpture moderne. Tradition et inovation. Paris, 1971; ELSEN, A.: The partial figure in modern sculpture from Rodin to 1969, Baltimore, 1969; uő.: Origines of Modern Sculpture: Pioneers and Premises, New York, 1974.

2. TRIER, E.: Bildhauertheorien im 20. Jahrhundert. Berlin, 1971, 1979, 1984.

3. Ilyen volt pl. REDSTONE, L. G.: Art in Architecture (New York, 1968) c. könyve, mely a hatvanas évekre igen jellemző, az absztrakt szobrászat idején eleven és aktuális problémát, a modern építészet és a társművészetek lehetséges kapcsolatát mutatta be.

4. Érdekességképpen: 1967-ben ismét megjelent Palágyi Menyhért: Neue Theorie des Raumes und der Zeit (Leipzig, 1901) c. könyve, ezúttal Darmstadtban.

5. ALBRECHT, H. J.: Skulptur im 20. Jahrhundert. Raumbewusstsein und künstlerische Gestaltung. Köln, 1977.

6. READ, H.: i. m. 231.

7. GERTZ, U.: i. m. Zweite Folge. 1964. 8.

8. A minimum hódításai. (Schrammel Imre keramikusművész, 1981) In: ROZGONYI I.: Párbeszéd művekkel. Bp., 1988. 250.

9. PERNECZKY G.: A magyar szobrász dilemmája. In: Tanulmányút a Pávakertbe. Bp., 1969, 305.

10. Felelősség az értékmegőrzőben. (Borsos Miklós szobrászművész, 1955) In: ROZGONYI: i. m. 309–313.

11. BORSOS M.: Visszanéztem félutamból, Bp., 1971. 302.

12. BORSOS: i. m.: 306.

13. PÁTZAY P.: A szobrásznevelés elvi és gyakorlati terve. (1954) In: Alkotás és szemlélet, Bp., 1967. 78–91. Az idézetek ebből az írásból valók.

14. PÁTZAY P.: Korunk esztétikai zűrzavara (Kortárs, 1962/12. 1863–70) Újra közölve: i. m. 13–22.

15. RABINOVSZKY M.: Kerényi Jenő újabb szobrai. Magyar Művészet, 1948. szept. In: Két korszak határán. Bp., 1965. 224.

16. Emlékezés Erdélyi Attilára. Lejegyezte: V. Kiss Margit. Új Auróra, 1979/2. 81.

17. NAGY I.: Avantgarde és nemzeti hagyományok a magyar szobrászatban. Ars Hungarica, 1988/1. 33–42.

18. Vilt Tibor (1966). In: FRANK J.: Szórabírt műtermek. Bp., 1975. 93–95.

19. A boldogító szerkezet (Vilt Tibor szobrászművész, 1956). Rozgonyi: i. m. 346–351.

20. Pesti Hírlap, 1930. jan. 12. A KUT kiállításáról.

21. Schaár Erzsébet (1967). In: Frank J.: i. m. 111.

22. GOETHE, J. W.: Gedenkausgabe der Werke, Briefe und Gespräche, Band 13, Schriften zur Kunst. hg. von Christian Beutler, Zürich, 1954. 735. Idézi: TRIER, E.: i. m. 130.

23. FRANK J.: i. m. 112.

24. Jakovits – önmagáról. (részletek Körner Évához írt leveléből)

25. Bálint E.: Jakovits József szobrairól. Tér és Forma, 1947/1. 21–23.

26. Alfréd Lörcher (1875–1962) kiállítását 1988 decemberében rendezték meg Berlinben, a Nationalgalerie-ben.

27. Berczeller szerkesztési rendszerének részletes elemzését lásd: BEKE L.: B. R. szobrászata. Ars Hungarica, 1985/2. 205–212.

28. Berczeller Rudolf (1969). In: FRANK J.: i. m. 243.

29. Forgács Éva előszava Jakovits József szobrászművész kiállításához. MNG. 1983. kiáll. katalógus, számozatlan oldalakkal.

30. n. n.: Ár és fizetség. Élet és Irodalom, 1971. szept. 11.

31. MEGYERI B.: Lengő, 150x120 cm. fémlemez. Megsemmisült az Építész Pincében.

32. Pátzay: i. m. 14.

33. Szinte Gábor emlékezése Megyeri Barnára. In: M. B. emlékkiállítása. MNG 1971. Katalógus, számozatlan oldalakkal.

34. KÖRNER É.: Periodizáció és művészettörténet. Kritika, 1969/5. 27–28.

35. Szándék és anyag párbeszéde (Vigh Tamás szobrászművész, 1965) In: ROZGONYI: i. m. 278–284. A további idézetek is ebből a beszélgetésből valók.

36. JOVÁNOVICS GY.: Wotrubáról. Művészet, 1973/3. 11.

70. Részlet az IPARTERV I. kiállításról, 1968. (Konkoly: Rózsa, Jovánovics: Ember; Ikarusz bekopog; Konkoly: Főiskolai tanulmány)

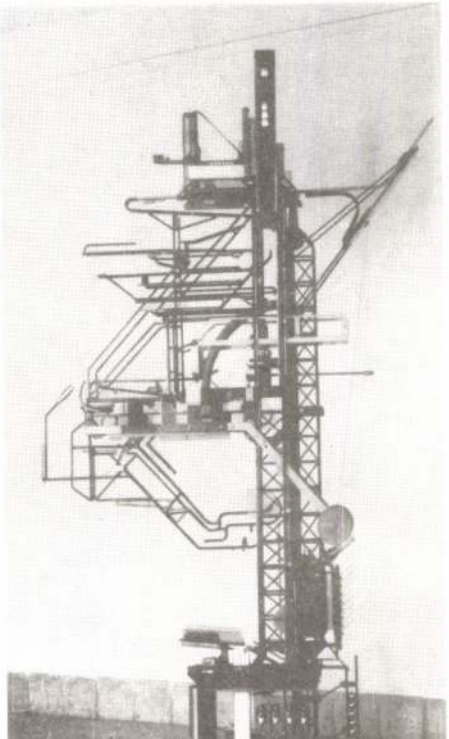

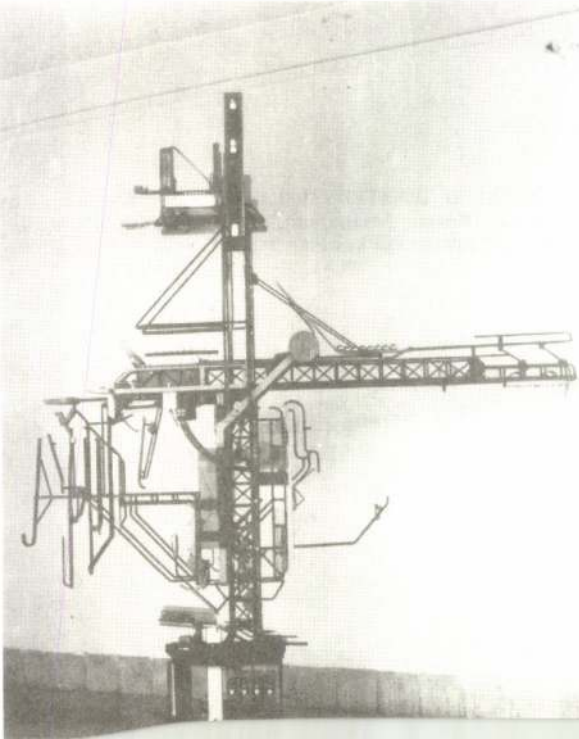

Konkoly Gyula

grafi kusművés

Hydra Klára és Ne

Kiállítás a tészt Galériában

Művészet 89/6

Konkoly Gyula: Dávid és Betshabe, 198

adikális szenzibilitása, amely messze maga mögött hagyta a kemény színekkel festett népies motívumokat. A hatvanas években az iparterveseket sújtó kirekesztettségre legtöbben közülük „külső emigrációval" válaszoltak. Frey Krisztián, Tót Endre, Konkoly Gyula, Lakner László, *Méhes László,* Siskov Ludmil, Szentjóby Tamás új és eleddig megismerhetetlen műveinek bemutatása a feléledt kommunikációs szándékot tükrözi, mint ahogy ennek fordítottja is. A művészettől magától önkéntes száműzetésben élő *Major János,* hosszú évek után, ezúttal engedett a felkérésnek, és „visszatért". Így az

rajz, egyszerű
rázolva.

Az Iparterv
hozzátartozik
Iparterv III is,

Major János: Két

KONKOLY GYULA – LOSONCZY ISTVÁN

Festmények

1997. szeptember 12-29.

Megnyitó: 1997. szeptember 12. péntek este 6 órakor
Megnyitja: Beke Zsófia művészettörténész

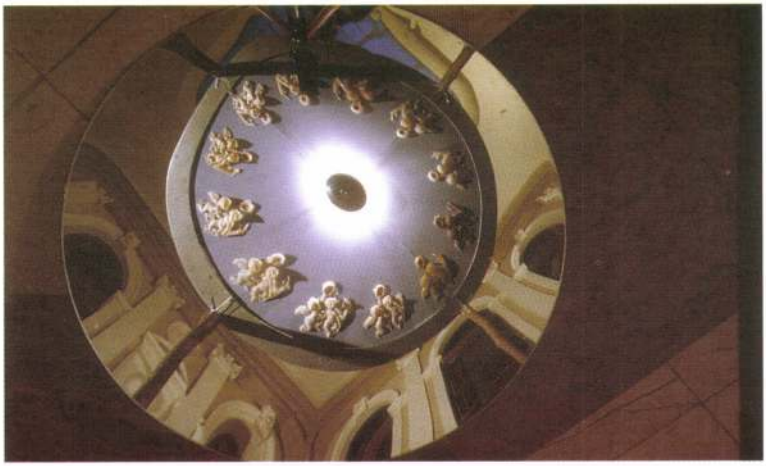

Losonczy István – Álmenny, 1994 (fa, aluminium, műanyag; 220x220x230 cm)

Konkoly Gyula

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

Nyitvatartás: Keddtől-péntekig 13-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Mester és tanítványa

Losonczy István első munkái barokk festmények tükörképpé fordított másolatai. Későbbi munkáiban neves barokk festményeknek egy-egy részletét – többnyire puttókat vagy pápák száját és tekintetét – emeli ki, ragadja meg s nagyítja grandiózus méretűvé. A barokk festmények erőteljes anyagszerűségét Losonczy mesteréhez hűen szigetelő habbal, színes kábelekkel és fémhuzalokkal fokozza, a későbbiekben áttérve önálló installációkra, amellyeket azután talált – és igen találó – tárgyakkal (pl. a barokk tabernákulumra utaló munkájában egy megrongált fa nyílászáró mögül előtörő színes kábeleket egy hasonló színű szánkóval) is megspékelte (s ezzel a művet szakrális jellegétől is megszabadította).

A másolat egyfajta hangsúly, akcentus, kiemelés. A fordított másolat nem más, mint tükrözés, leképezés, tehát nem pusztán *másolat*; hanem egyfajta nyomat, nyomaték is vagyis duplán hangsúly és kiemelés. Így van ez fordítva is: a tükrözés, tükröződés egyfajta fordított másolat, nyomaték, kiemelés, stb. Losonczy megfordított másolatai, tükörképei nyilván művészi interpretációk: munkáiban látszólag felcserélhetővé válik a jobb és a baloldal, a fent és a lent. Ezutóbbi, a vertikális tengely mentén történő tükrözés esetében szándékolt hangsúlyt kap a könnyű és a súlyos felcserélhetősége, vagy épp tetszőlegességének megkérdőjelezése. Éppen ez a kettősség jellemző a barokkra: a súlyos "pátoszformák" s a patetikusan nehéz anyagok lebegése, súlytalansága. Ezt idézik elő, egyszersmind fokozzák és "figurázzák" Losonczy hatalmas méretűnek tetsző puttói, Ince pápa súlyos tekintete vagy Velazquez Fülöp portréjának hatalmas szájrészlete.

Beke Zsófia

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art Expo Alapítvány

Konkoly Gyula, festőművész

5.) Folytatás. (vége)

Sinkovits Péter: Arckép a hatvanas évekből: Konkoly Gyula.

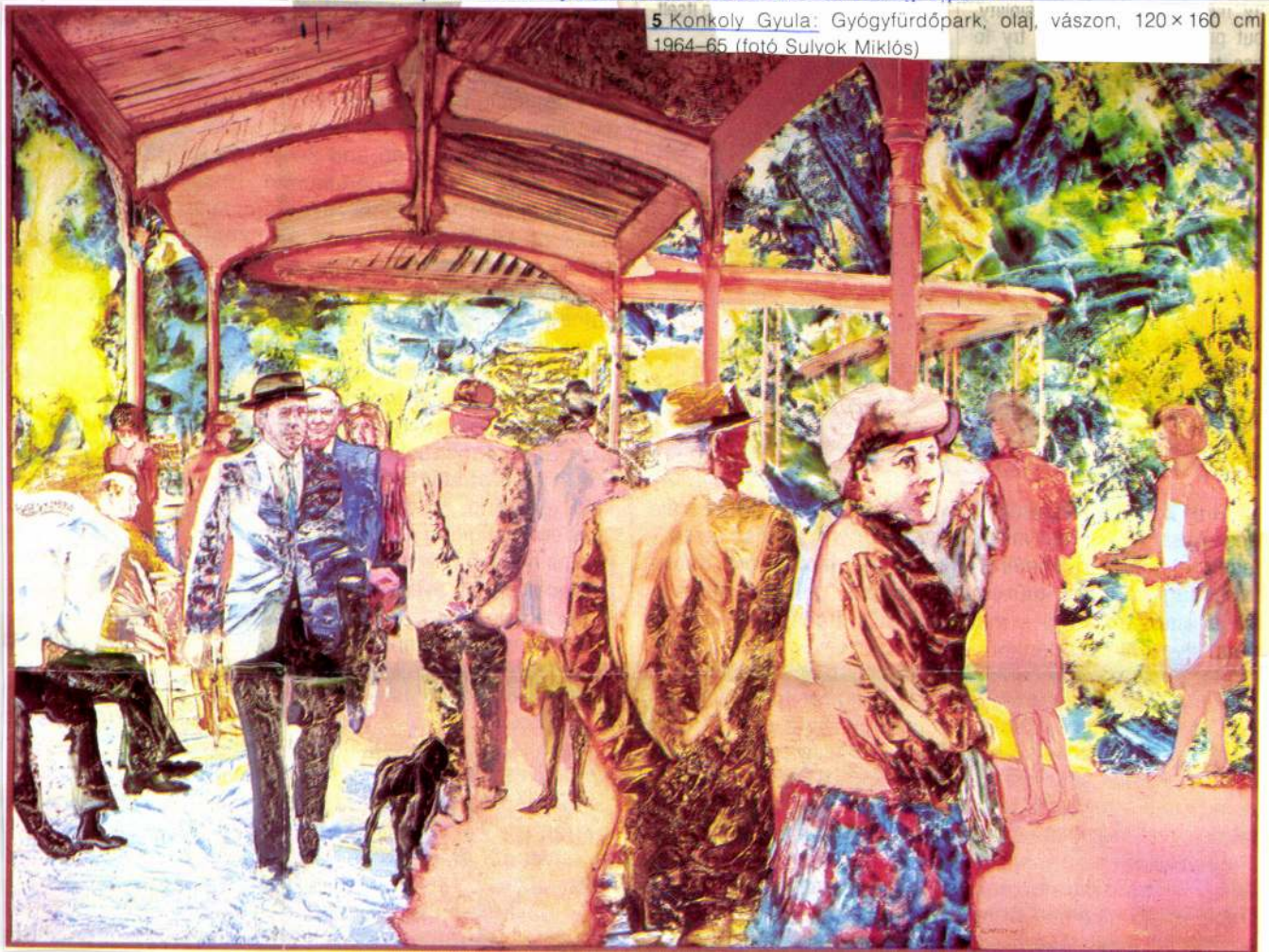

5 Konkoly Gyula: Gyógyfürdőpark, olaj, vászon, 120 × 160 cm 1964–65 (fotó Sulyok Miklós)

Művészet, 1989., 9., 27-old.

.1.

ed for, and promised, order
structure of material, space
d world war, and the apo-
viet totalitarian systems be-
tion of the classical idea of
annot follow any more in the
uprematism or *Mondrian*'s
r even *Kassák's* collective
idea of constructivism has
und 1960 it left much more
yond the canvases. Decay
pictures, and disintegration
-messianistic motifs.
erted a great influence on
tual art in the 1970s, mixed
ramatic gesture. "Colourful
moved" art, "idea"-art and
lso in Hungary but in the
what could be called math-
ew variations could turnig.
ically with the painterly re-
tures. *Tibor Gáyor* worked

tok is keletkezhettek. Sokan talán gúnyosan kacérkodtak éppen matematikai struktúrák festői újrateremtésével. *Gáyor Tibor,* az aritmetikai és geometriai haladvány, *Maurer Dóra* pedig a Fibonacci-féle szám szabálya szerint dolgozott. *Türk Péter* a valószínűségszámítás, *Károlyi Zsigmond* pedig talán a megoldhatóság matematikai-művészi problematikájával foglalkozott. Általában jellemző volt a szeriális megközelítés és az antimetrikus tükrözés. *Bak Imre* és *Nádler István* építészeti emblémákat szerkesztett, valamiféle nem használható alkalmazott-mértant.

Ismét eltelt másfél évtized. A geometria a képzőművészet-

according to the rules of mathematical and geometrical progression, *Dóra Maurer* relied on the rule of the Fibonacci —number, *Péter Türk* concerned himself with the artistic problems of the calculus of probabilities, and *Zsigmond Károlyi* with the mathematical-artistic problem of solvability. Serial approach and antimetric reflection were general characteristics. *Imre Bak* and *István Nádler* constructed architectural emblems, a kind of non-functional applied geometrics.

Another fifteen years have passed. Now geometry in fine art appeared rather as a metapher. Károly Schmal aligns

Konkoly Gyula, festőművész 4.) Folytatás.
Sinkovits Péter: Arckép a hatvanas évekből: Konkoly Gyula.

KONKOLY

4 Konkoly Gyula: Kiállítási enteriőr, Fényes Adolf terem, 1970

4

Műnemet, 1989, 9., 27-old.

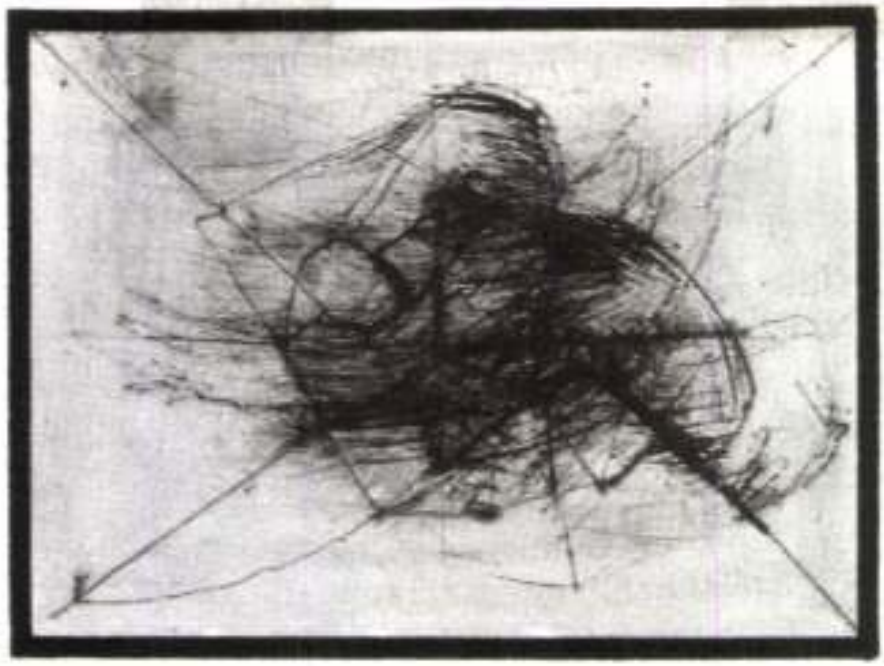

1

Kitéré
Deflec

Jelkép már az is, hogy egy geometrikus képeket kiállító művész tárlatát egy barokk kastély zegzugos pincéjében láthatjuk. *Schmal Károly* rajzaival most ez történt Óbudán. A klasszikus konstruktivizmus utópiákban gondolkozott. Optimizmust, rendet keresett és igért az anyag, a tér és az idő struktúrája által. Úgy gondolom, a második világháború és már előtte a német és szovjet totalitárius rendszerek apokalipszise lehetetlenné teszi a konstruktivizmus klasszikus eszméjének folytatását. Nem lehetséges, hogy a művészet *Malevics* éteri szuprematizmusának, esetleg *Mondrian* makrokozmikus neoplaszticizmusának vagy akár *Kassák* kollektív képarchitektúrájának útját járja. Amikor 1960 táján a konstruktív gondolat újra teret nyert a képzőművészetben, sokkal inkább helyet kapott benne a vásznakon inneni és túli élet. A képépítkezésben megjelent a romlás is, a morális-messianisztikus motívumokban is tárgyszerűen jelen van a bomlás.

Konkoly Gyula festőművész 3) Folytatás.
Simkovits Péter: Arckép a hatvanas évekből: Konkoly Gyula.

3 Konkoly Gyula: Főiskolai tanulmány, olaj, vászon, ecset, 1966

3

Művészet, 1989, 9., 27-old.

Konkoly Gyula, festőművész 2.) Folytatás.

Sinkovits Péter: Arckép a hatvanas évekből: Konkoly Gyula.

2 **2** Konkoly Gyula: Ugar-ragu, olaj, vászon, 120 × 150 cm, 1966

Művészet, 1989., 9., 26-old.

Konkoly Gyula, festőművész 1.) Folytatás.

Sinkovits Péter: Arcképp hatvanas évekből: Konkoly Gyula.

1 Konkoly Gyula: Kiállítási enteriőr, Fényes Adolf terem, 1970

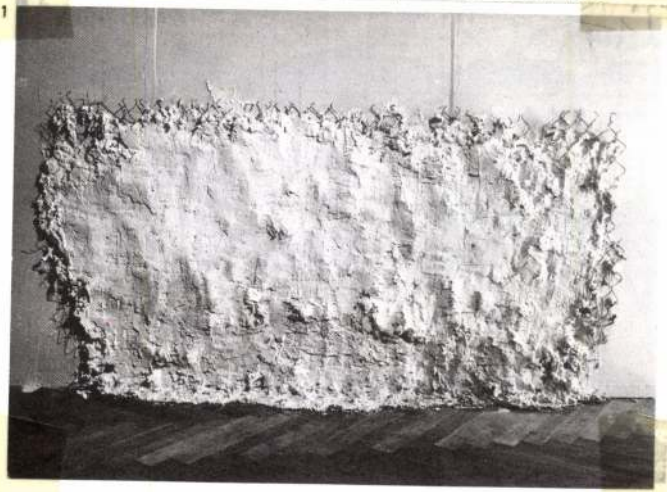

Művészet, 1989., 9., 26-old.

Egy megbillent szarkofág

Konkoly Gyula kiállítása

Kovács Péter

Csupán néhány dadogó szó, amit modanék, néhány mondattöredék — többre nem telik, nincs miért. S ezt a szegénységemet még szégyellni sem tudom ebben a pusztuló világban, amit Konkoly Gyula nem *teremtett*, csak tudomásul vett és leképezett.

Egy tó van itt,
egy megbillent szarkofág,
egy hatalmas szószék,
az előcsarnokban szenteltvíztartó medencék, s lassan olvadó, elfogyó formák.

És persze, maga a tér, mely előbb templomnak készült, aztán volt bútorraktár, később háborús rom, és most néha mulató, máskor kiállítóterem vagy alkalmi színház.

Hol van már a régi szép idők békéje? — Persze, az is kérdés, hogy volt-e olyan egyáltalán? — Lehet, hogy akkor is csak egymást hitegették az élők, mint most itt a teremben a műveken olvasható francia (megbízhatóen európai!) aforizmák próbálják elhitetni velünk?

Már a polgár sem pukkad. — Igaz, huszonöt évvel ezelőtt, Konkoly és Bak Imre Fényes Adolf Terem-beli kiállításán sem ők tették ezt: akkor voltak hivatalos, kinevezett pukkadók. — Ma már (majdnem csak azt mondom: ,,mi' kár!'') ők sincsennek!

Igen, csaknem sajnáljuk már, hogy ők is elmentek! — Mert milyen izgatóan provokatív és hangosan szemtelen volt az a negyed századdal azelőtti kiállítás. — És milyen hétköznapian profán és mennyire hétköznapian szakrális egyszerre ez a mostani! Többé nincs kit megbotránkoztatni. Szép és csúnya, jó és rossz, igaz és hamis egymással bátran fölcserélhető kategóriákká lettek. — És éppen ez az, amit Konkoly kendőzetlen természetességgel és következetességgel vállal fel. Nem ítélkezik, s így lesz hiteles egy tökéletesen hiteltelen világban, úgy, ahogy már az volt akkor is, egy negyed százada.

Hölgyeim és Uraim!

Ennyi.

Kérem, vessenek még egy utolsó pillantást a tó rózsáira, a szenteltvíztartókban olvadó fejekre, a süllyedő szarkofágra,

s aztán koccintsunk világunkra!

(Elhangzott 1995. január 3-án a Fővárosi Képtár Templomtérben)

Részlet Konkoly Gyula kiállításáról, 1995, Fővárosi Képtár

KONKOLY GYULA

Cy Twombly: Léda és a hattyú, 1962, olaj, ceruza, pasztell, vászon, 190,5×200 cm

Cy Twombly: Nyári őrület, 1990, olaj, gouache, ceruza, pasztell, papír, 150×126 cm

nak centrális témákká. Élénk színek, vörösek és sárgák dominálják leginkább a vásznakat.

Az 1970-es évektől aztán újabb változás figyelhető meg Twomblynál. Kalligrafikus vonalak, formák válnak meghatározókká akkori táblaképein. Az időszak egyik legismertebb munkája egy 1970-es képe, a szürke festékkel alapozott, s arra fehér krétával rajzolt mű. A gyermekkor ártatlanságának felszabadultságát juttatja eszünkbe, az üres lapot berajzolni akaró ember vágyát jeleníti meg. A felszabadultság, ami azelőtt az élénk színek használatában jelentkezett, most a sötétszürke és fehér térben inkább a vonalak szabad vezetésekor válik felismerhetővé. Ezek a munkák leginkább John Cage zenéjére emlékeztetnek, ami talán nem is véletlen, hiszen az 50-es években Twombly gyakori vendége volt a Cage személye által meghatározott progresszív Black Mountain College-nak.

Az 1980-as évektől Twombly, hogy Amelia Arenas, a MOMA egyik kurátorának szavaival éljünk, lelassult, kevesebbet kezdett festeni. Az őt körülvevő itáliai természet vált művészetének új centrumává, sajátos tájképeket kezdett alkotni. A szöveg és a kép kombinációja ugyan eddig is szerves része volt műveinek, de a 80-as évektől fogva még inkább centrálissá válik. A MOMA kiállítás legcsodálatosabb műve a *Négy évszak* képsorozata. A különböző évszakok hangulatai, az ősz melankóliája, a tél hidegsége vagy a nyár energiája rajzolódik meg bennük rendkívüli érzékenységgel. A képen megjelenő kézírás általában olasz, versek töredékei vagy latin bölcsességek részletei jelennek meg. Az ősi téma, a történelem spirális mozgásának jelenléte evidens ezeken a képeken, az évszakok múlása, akárcsak életünké, fontos része lesz Twombly sorozatának. Boldog, de egyben szomorú felismerés tanúi leszünk ezeket a képeket nézve az idősödő művész személyes számadása nyomán.

A MOMA alapító igazgatója, Alfred Barr az 50-es években azt mondta Twomblyról, hogy ,,Jaj, megöli a festészetet!''. Furcsa, vagy talán természetes módon, negyven év elteltével ugyanazon múzeum rendezte a művész legnagyobb amerikai retrospektív kiállítását. Az idők persze, akárcsak az évszakok, változnak, s ami egykor felháborítónak, különcnek tűnt, mára nem pusztán elfogadott, de olykor már klasszikusnak is számít. Így történt ez Twombly művészetével is.

Expanzió egész [illegible] tott rendezvények vonatkozó adatait. Az elméleti és művészettörténeti írások a résztvevők által fogalmazott performanceleírásokkal és megfelelő fényképdokumentációval egészülnek ki.

Öt esztendő Expanzió — öt esztendő tér- és agytágítás, avagy példamutató profizmus a javából, ahol semmi sincs átengedve az enyészetnek és a feledésnek.

Zene

özvegy?

együtt harminc. A harmincévesek már dolgoznak, nem szeretnek. Harmincéves vagyok. Te huszonöt. Az együtt... Ne számoljuk. Nyugdíj környékén az ilyesmi nem illendő. Hát, siess. Szeretlek.

Városi szövegek. Zakatoló vonat. Leszáll az ember. Száz idegen. Legyen csak ötven. Leszállnak a hetesről, és fölszállnak a hetesre. Mind idegen. Idegen, vagy távoli ismerős. A kleptomániás nő, aki gyerekkorától gyűjti az őrizetlen, ottfelejtett dolgokat. Ellopta az apja protézisét. Lopott melltartót is, pedig nincs melle. Összeszedett vasat, rongyot, szemetet, hogy otthon kétségbeesetten kidobja. Meg a lány a Place de la Concorde-on. Éhes, hűvös, magányos, tizenhat éves. Párizsban meg a Ferenciek terén, augusztus 15-én, délben. Szép nap.

Élünk és szeretünk. Nem tudjuk, mi az élet, nem tudjuk, mi a szeretet, még azt sem tudjuk, hogy milyen nap van, szép szerelmem. Egy Ute Lemper nevű nő énekel és szaval németül, angolul, franciául, hogy az élet egy nagy nyomorúság. A hangja cseng vagy bong, fölkacag és bereked. Azt hinnénk, ő aztán tudja, miről beszél. Ismeri a szenvedést, a halált. Okos nő, aki nem követ el hibát. Aztán kiderül, hogy a felvételek idején már a kilencedik hónapban volt. Hát nem furcsa? Kisfiút szült. Isten hozott a nagyvárosban, kicsi Max.

(City of Strangers — Decca, 1995)

[illegible] gimnázium, kis IQ — hatelemi. (Általános iskola a terepasztalon, de ezt a Terézvárosban, úgy látszik, senki se tudta.) Anyám, pedagógus maga is, nagyon fontosnak ítélve az ügyet, már jó előre elmagyarázta, mennyi minden múlik azon, hogy okosakat írjak azokra a lapokra, figyelmes legyek és találékony, hiszen egész jövendő életem... Örök szerencsém, hogy az eredményeket nem mondták meg senkinek, a tesztlapok nyilván a reform azóta is háborgó hullámain úszkáltak le a csatornába, de én, én tudom, hogy mit műveltem és mit nem azon az iszonyatos délelőttön.

No, hát Gauss, aki kilencéves korában fölfedezte a számtani sor összegképletét, valószínűleg sikerrel oldotta volna meg a feladatokat. De hogy az a tolnai kisfiú mire jutott volna... az, aki évekig nem értette, miért nevet a falu a feliraton, amely szerint az egyik házban „mészeladás kapható"? Illyés Gyula szégyellte is, nem is, hogy gyerekkorában kissé lassan forgott az agya.

Mégse hallgassunk azokra az olcsó szellemeskedőkre, akik olyasmiket állítanak, hogy az IQ-teszt hajszál-pontosan méri azt, hogy valaki mennyire képes megoldani egy IQ-tesztet. Felejtsük el azt a zavaró adatot is, hogy az oxfordi professzorok és az oxfordi taxisofőrök IQ-jának megegyezik az átlaga, hiszen ez remélhetőleg csak azt bizonyítja, hogy abban a városban a sofőrök is okosak.

Dicsérjük inkább televíziónkat (hiszen nincsen rá olyan gyakran módunk), hogy — úgymond — „elöllevő" témát talált. Erről a kérdésről még ma is lehet könyveket írni, nagy nemzetközi folyóiratokban csiszoltan anyázni, szakembereknek egymást aljasul gyanúsítani. Ez tudniillik csak látszatra szaktudomány. Itt mérések és statisztikák fedezékéből lehet érvelni, bizonyítani és cáfolni: azt, hogy az intelligencia örökletes tulajdonság, egyes csoportoké (fajoké? nemzeteké? nemeké?) szükségképpen és mindig magasabb. És lehet ugyanezzel a lélegzettel elrémülni afölött, hogy egy nagy IQ-jú, önfenntartó réteg alakult már ki (az amerikai) társadalomban, amely örökre kiszorítja, hátrányos helyzetbe hozza, elnyomja kevésbé szerencsés csoportban(!) született polgártársait. A biológia mint intellektuális végzet.

Itt lehet egyfelől a tranzisztor egyik atyjára, a Nobel-díjas Shockleyra hallgatni, aki a fizikai kutatásban szerzett világhírét azzal akarta megfejelni, hogy sok munkát áldozott az amerikai négerek szellemi kisebbrendűségének a bizonyítására. Lehet másfelől a pszichológus Burtöt idézni, aki szerint az egyének közti különbségek elmossák a csoportok közt kétségtelenül fennállókat.

Idáig, szerencsére, a műsor nem jutott. Maradt az örömünk, hogy élnek köztünk is nagy intelligenciájú emberek, akik ráadásul nem restellnek időt és fáradságot áldozni arra, hogy ezt a képességüket számszerűsítsék is. Szerényen azt mondta az az úr magáról, hogy az ő klubjuk csak annyi, mintha — mondjuk — az ország legkövérebb emberei találkoznak egymással. No, ne! Csak annyira jó dolog intelligensnek lenni, mint hájasnak? Hasonlítsuk őket legalább egy body building-egyesülethez! Ott hihetetlenül izmos emberek gyűlnek össze, akik meghökkentő muszklikat tudnak feszíteni anélkül, és épp ez a nagyszerű a dologban, hogy bármit meg kellene mozdítaniuk. Látszik, hogy izmosak, le lehet centizni a felkarjuk kerületét — aztán annyi.

Vagy olyanok, mint a versenyfutók? Azok is csak körbefutják a stadiont, megmutatják, hogy milyen gyorsan tudnának messzire is szaladni, aztán visszaérnek a startvonalhoz. Vagy a Nagy Négyszerszázassal, a Hilbert-Both-Takách-Medve váltóval azért mégis más lett a helyzet?

Nekünk, nézőknek, szerencsére nem kellett véleményt mondanunk az intelligencia hasznáról vagy káráról. Ez azért volt nagyon jó, mert a szakértők majd egy órán át győzködték egymást anélkül, hogy legalább abban meg tudtak volna állapodni, hogy micsoda az, amit ők mérnek, és amire oly nagy joggal büszkék.

De hogy fontos a dolog, afelől nem hagytak kétséget. Sajnálom, hogy ügyetlen versfaragó vagyok, és nem akar összeállni pentameterré ez a sor:

Légy a haranggörbe kis gyakoriságú részén, s a' haza fényre derül.

Ez van

A lét formái és a nemlét formátlansága között van egy harmadik lehetőség: a képben lenni. Síkban, egyoldalúan, de koncentráltan, kerettel idézőjelben, a tudás privilégiumát hirdető módon/képen. Úgy is fogalmazhatunk, hogy a festő — amikor alkot — különbséget tesz a lét kézzelfogható valósága és a kép nem valósága között. Éppen ez a megfoghatatlan irrealitás maga a realista kép. A műtörténetben ez az impresszionisták pozitivista fordulatáig az ábrázolás, a mimézis pontosítására való szakadatlan törekvésben valósult meg. Csakhogy az impresszionisták skizofrén helyzetben alkottak. Az optikai törvényekre hivatkozva akartak és tudtak érzéki: fény-forma-szín-hús képeket festeni. A modernizmus ilyen-olyan kiáltványait viszont voluntarista hevület fűtötte. Talán, hogy feloldják a rációnak és az érzékeknek a világra — és benne a festőkre — vonatkozó halálos ellentétét. A világot, az életet, a létet saját képalkotó modelljük szerint akarták átrendezni.

A modernek után a pop-art visszatért az impresszionisták problémájához, de egyebek közt a „talált tárgy" dadaista képalkotó bölcsességével gazdagodva. *Konkoly Gyula* a magyar pop-art egykori nagy ígérete, az iparterves korszak „tiltó" térdreflexeitől megbillentve, 1970-ben Párizsba emigrált. A magyar főiskoláról ki- és kintebb került művészek, éppen a „vaskalaposan" klasszikus szemléletű oktatásnak hála, általában nem csak megélni tudtak. De az ősök művészetszemléletének és technikáinak kényszerű hagyományozó megismeréséből kiindulva külön irányt teremtettek arrafelé. Konkoly előbb alkalmazott grafikákban, kicsiben festette újra régi festői forradalmak máig ki nem forrott ideáit, Rubenst, Rembrandtot, Georges de la Tourt, Monet-t, Iványi Grünwaldot. A '91-es hazatérés előtti időszakban lehetősége nyílt nagyméretű művekben folytatni anyagok és festékek makrofizikai, festők és modellek mikropszichológiai analízisét-boncolását.

Most a Kiscelli Múzeum pusztulásban is fennséges templomterében (talált templom) módja van az utolsó évtized még ki nem állított nagyalakú (mű)tárgyait installálni. A félprofán pronaoszban párizsi bulvár sétáló, szecessziós jelmezt hordó kokottjai hiperreális pontossággal, barokkos mozgalmas kompozícióban. A hölgyeket egy-egy keménykalapos, cilinderes ficsúr dongja körül. „Már láttam", de ezúttal habkönnyű tarka foltjuk a keret habplasztikáján amorf színpacákká oldódnak. Alattuk e színek jégszobrok koloritjában ismétlődnek. A szenteltvíztartókban klasszikus szobrok fejei a vernisszázs pillanatában még annyira mélyhűtött halmazállapotban, hogy nem eldönthető: a festő használati utasítása igaz-e. Valódi spenótból van-e Ádám zöldje és igazi csirkepaprikásból főzték-e Éva vörösét.

A belső tér oldalfalairól már évszázada leolvadt a vakolat. A mellékoltárok csupasz téglafalait egy-egy óriás „festékcsepp" dekorálja. A rózsaszín akár a rá alulról csukott szemmel is feltekintő női szoborportré képzeletbeli, ráncosra hízott szatén fűzőjének anyagmintája is lehetne. Nem tudni, Nofretéte álmodik-e évezredek intim divatjáról, vagy a festékcsepp a modell testéről. Oldalt műanyaghabból szószék, rávésett belterjes festőimákkal és egy megbillent habszarkofág.

Tőlünk nyugatra az efféle romtemplom, lepusztult tölténygyár vagy elárvult kötélverde kiállítótereiben a nem hivatalost, az avantgárdot szokták (bizonyára pénz hiányában is) idézőjelbe, ha tetszik, kissé a társadalmon kívüli „helyére" tenni. Nálunk oly mértékben alászállóban van az állami-önkormányzati mecenatúra, hogy a nyers helyszínnel a hivatalossá lett avantgárd (anakronisztikus a szituáció) visszamenőleges megbecsülését tudja ilyen „olcsón megúszni" — jelen esetben a Fővárosi Képtár. A katalógus is visszatekintő, azaz nem ide készült. Annál inkább a főoltár diadalíve alá szabott fekete tó.

Víztükrében Monet Giverny kertjének színpompás tavirózsái csillannak. Felette a szentély falán kép-mátrix, rajta pointilista relief. Arte poverás hulladékhab, technológiai hibáktól himlőhelyes, fekete pörsenésekkel. Ezeken a dudorokon öklendezésszerű hósapkaként ül a kinyomott, elkent festékkukac, ami a fekete vízben mesebeli japánkert halastavakén tükröződik.

A valódi, élő lét azonban nem kedveli a poliuretán hulladékot. Ez itt inkább a halál, mint az élet vize. Míg a talált tárgy szellemivé személyesül, a tömegtárgy tervezett esztétikája kioltja az identitást. A szépség ironikus átértelmezése Konkoly képein az a bizonyos harmadik lehetőség lét és halál között. Amikor a festő őszinte szabadversében ezt a látó képességét öregedése jeleként interpretálja, tulajdonképpen a civilizáció elaggásáról beszél. Ezt a magyar nyelv a létige rendhagyó ragozásával sejtelmesen előérezte. Volt, lesz, de „ez van". Befejezett jelen, folyamatos infinitivus. Már csak a művészek a társadalom egészéhez képest elenyésző hányada képes az autentikus létben in situ bennelevéssel különbséget tenni „lenni" szellemi perspektívája és a „vanni" konzumtárggyá állandósult jelene között. Az emberi lét ragozatlan marad, a hanyatlás kiemelte az időből. Nem, mert a plain air fényben az impresszionisták optikája bepárásodott. Hanem, mert a művészet — például Konkolyé — nagyon is éles képet adó mikroszkóppal egy másik, általánosabb tudományos igazságot ismert fel: az entrópiát.

KONKOLY Gyula

Nótát!

Zümmög a fülemben, akár egy szúnyog. Zümmög, mióta becsuktam magam mögött a fürdőszoba ajtaját. Halkan, de jól érthetően dalol. Odacsapnék neki, ha nem tudnám, hogy valahol beljebb van, a fejemben, agyam egyik rekeszében, ahonnan — legalábbis úgy látszik — minden ok nélkül, értelmes magyarázat nélkül előbukkant.

— Éles golyó hasítja a levegőt... — mondja, énekli, és ismétli megállás nélkül a régi nótából ezt az egyetlen sort.

— Kezdd elölről — mondom magamban —, az első sortól, vagy énekeld végig.

Nem, nem. Csak ezt a sort ismétli. Próbálom kiegészíteni, nem megy. Hol is hallottam, kitől is tanultam? Erre könnyű a válasz. Apámtól. Esténként, ha jó kedve volt, vagy egykori bajtársai látogattak hozzánk a hatvankilencesektől, elővette, térdére fektette a gitárját és pengetni kezdte. Legtöbbször olasz dalokat énekelt Nápolyról, a tengerről meg a napról, közéjük keveredtek a katonadalok is, ezekben Doberdóról volt szó és szegény bakákról.

Katonadalokat különben elég sokat énekeltek nálunk. Öthatéves koromban már én is fújtam a „Föl, föl, vitézek a csatára" kezdetűt, ennek további sorai a szent szabadságról szóltak, de megemlítették Klapka Györgyöt is, Komárom várának fővezérét, aki a harcmezőn azt kiáltotta, hogy csatára, előre.

Persze negyvennyolc a miénk volt. Őriztük a levelet, dédnagyapám búcsúlevelét. Kivégzése előtt négy órával írta a pesti Újépületben. Talán ezért tudtunk többet arról, hogy Kossuth Lajosnak elfogyott a regimentje, és egy ragyogó csillag fényénél éljenzi a hazát és a szabadságot.

De ez a nóta más. Éles golyó hasítja a levegőt... Mit keres a fejemben, mit akar itt a fürdőszobában?

Életemet a maguk módján végigkísérték a háborúról, katonaéletről, vitézségről, csatákról, halálról szóló dalok. De itt pontosítanom kell. Voltak dalok, voltak indulók, voltak nóták. Mindegyik más.

Emlékszem például egy szövegre, amelyet az „Öreg cigány" közismert dallamára énekeltek mifelénk. Ebben egy anya keresi a háborúban, a fronton elesett fia sírját. Nem kér mást a nagyságos uraktól, a jó emberektől, csak azt, hogy mondják meg, hol van a sír, mert ő rettenetesen szenved, csoda, hogy a szíve még bírja a fájdalmat.

Feltehető, hogy ezt a szöveget nem a katonák énekelték a kantinban vagy menetgyakorlatokon, pedig végül is róluk szólt. Mint a másik is, amelyben azt panaszolja valaki, hogy elesett bajtársainak teste lesz majd a vánkosa, s nem lesz egy tenyérnyi zöld hely a puszta sírján. Ezeket a dalokat és a hasonlókat többnyire az otthon maradtak írták, énekelték, játszották és hallgatták, s akadt köztük olyan, amelyet tilos volt énekelniük a katonáknak.

A keresett, fülemben zümmögő nóta nem tartozik közéjük.

A második világháború erősen szaporította ezeknek a daloknak a számát. Magam is énekeltem a kaszárnyán kívül, a kapunál árván lángoló lámpáról s a német Lili Marleenből átköltött kislányról, aki ott álldogál most is, mint egykor. Meg a szélről, a fölöttünk lángoló égről, a holnap továbbinduló századról, a búcsúzás fájdalmáról, az élet bizonytalanságáról, s az egy napra méretezett világról.

Nem ezek voltak a nóták.

A nótákat menet közben énekelték, énekeltük, vezényszóra s egy-kettő-három-négyre kezdtük, nagyon gyakran módosítva, megváltoztatva az eredeti szövegeket. Egésznapos gyakorlat után hullafáradtan vonszoltuk magunkat hazafelé, s a hadnagy úr vagy az őrmester úr, persze pont ilyenkor, nótát parancsolt. Megkapta. Vad dühvel énekeltük el, hogy mit is csinált az epret szedő barna kislánnyal, és mi történt a pápai utcán.

A nótákat nem hazulról hoztuk, ezeket tanították nekünk. Már az iskolában. Ott arról szólt az egyik, hogy Ferenc József, az apostoli király, szereti a regrutát, maga elé állítja a századot, gyertyafénynél, a feszület előtt esküdteti őket. Horthy is gyakran szerepelt. Egyik alkalommal habot vert a fekete lovának a lába az ellenség piszkos vérében.

Már nem keresem a hiányzó sort.

Évek zümmögnek a fejemben, évtizedek, évszázadok. Balogh Ádám a nevem, Bécs alját nyargalom, kerget a német, de nem ér utol, Krasznahorka büszke várára ráborul az éj, nagymajtényi síkon letörött a zászló, tárogató nem sír messze. Jaj, de szépen süt az őszi nap sugára az aradi várbörtönnek ablakára...

Parasztkatonák énekében megfordul a világ, a kolozsvári zöld ablakokban piros, fehér virág díszlik. Munkaszolgálatosok harsogják, hogy ez a szar-, ez a szar-, ez a szaracénok dicső serege, napicsa-, napicsa-, napi csatában edződik ereje. Csapj föl öcsém pilótának, a rézangyalát — húzza a cigány repülősöknek.

Aztán egy ideig csönd.

Aztán eltűnik Gábor Áron. Helyét Farkas Mihály foglalja el felvirágzott rézágyújával. És jönnek a zöld ávósok, sapkájukon sárga tearózsával, ahogy a kanyargós Dráva mentén jugókra, a Tisza mentén kulákra vadásznak. És oroszból fordított indulók. Völgyvidéken és hegygerincen át... Géppuskás vagy, te vagy a mi hősünk, védd e gyönyörű hazát...

A katonák nem maguk találják ki a nótákat. Tanítani kell őket. Nótáskönyvek kellenek, módszertanok, előírások. Mit szabad, mit kell énekelni. Valaki szól a zeneszerzőnek, szövegírónak, megrendelik, elbírálják, elfogadják a dalokat. Nyomdába küldik, korrigálják, kinyomtatják a köteteket.

— Nótát! — kiált az illetékes, és a legények dalra gyújtanak.

Láttam egyszer egymás mellé téve két albumot. Amerikai festők az egyikben, szovjetek a másikban. Jelenetek a hadsereg életéből. Azonos arcok, délceg alakok, azonos jelenetek, csak a fegyverek és az egyenruhák különböznek, azok se nagyon. A tábornokok arcképei se.

Nótázni is kell mindenütt. Kínában, Argentínában, Kuvaitban, Grúziában, Romániában, Svájcban. Miről énekelhetnek a dán katonák, az egyiptomiak, a franciák? Előre fiúk, védjétek a hazát, pusztítsátok az ellenséget, rátok gondol az anyátok, vár otthon a barna, szőke, vörös, fekete kislány, büszke rátok a nemzet, a nép, a lakosság, az állam. Emléketek örökké él.

Kaparom az államat a fürdőszobában. Próbálom elhessegetni a folyton visszatérő sort, az éles golyót, amelyik hasítja a levegőt. Hangosan ismételgetem, mondogatom, hátha megkerül a környezete, a vége vagy az eleje. Nem jön, visszafojtja, legátolja valami.

Gyorsan lezárom a keresgélést.

Leülök a reggelihez, a televízió híreket mutat. Harcok Jugoszláviában, égő házak, halottak, polgárok, katonák.

Hirtelen beugrik a keresett sor.

Éles golyó hasítja a levegőt,
Sok szép baka elborítja a mezőt.

Megy, megy, menetel a világ. És minden mozdulatlan. Emléketek örökké él.

Kuczka Péter

A korán kelő korhely

Konkoly Gyula új képei az Ernst Múzeumban

Szépen nyugtalanító festmény látható manapság az Ernst Múzeumban. Alkotója *Konkoly Gyula*, címe: *Iványi Grünwald Béla Nagybányán*. A kép szép, mert a felület nagyját elfoglaló és izgatott ecsetjárással megbolondított zöld egészségesen vitamindús reflexfényeket vetít két üdén festett figurára. A kép nyugtalanító, mert felfogásában lezártnak hitt tegnapokat idéz. A művészettörténet egyik évszázados tradícióját, az impresszionizmust, és Konkoly saját negyedszázados tradícióját, az impresszionizmusból éppencsak kikeveredő fanyar magyar fél pop-artot.

Akik ismerték az informális csatornákon terjedő Konkoly-mitológiát, nyilván nem számítottak erre. De vajon kik és hányan ismerték? Egyáltalán, helyénvaló-e Konkolyról úgy beszélni, mintha magától értetődő lenne jelenléte a szellemi köztudatban, mintha a tárlathoz elegendő lenne olyan katalógust mellékelni, amely adós a pályaív rajzával?

A kérdést a magam számára azért kellett így feltenni, mert — mitológia ide, nimbusz oda — a kritikusi pálya során eddig kétféle emberrel találkoztam. Az egyik nemcsak azt tudta pontosan, hogy az 1970 óta külföldön élő egykori disszidens milyen esztétikai és egyéb viszonyba keveredett a többi hasonlóan induló kintrekedttel, *Csernus Tiborral, Szabó Ákossal* és *Lakner Lászlóval*, nemcsak arra emlékezett, hogy az 1969-es Iparterv-kiállításon miféle konceptuális művel dűtöttborított (mindennek rekonstrukciója látható most a Fészek Klubban), de azt is tudni véli, hogy mely akták halmazódtak egy évvel később a belügy asztalán az emigrálás elhatározását meggyorsítandó. A másikféle ember — és nemcsak a tájékozatlan, de az „általános" értelmiségi is — Konkolyról még nem hallott, pontosabban művészete még nem szívódott föl benne annyira, hogy e teljesítmény a tudatküszöb felszínére bukkanva nyilvántartásba kerüljön. Az utóbbi fajtával természetesen gyakrabban találkoztam.

A memória ugyanis minden kritikusok legkegyetlenebbike. Mert hát nem a szűkkeblű pártállami zsűri döntésétől függött, hogy a pályatárs Szabó Ákos 1965-ben festett szürnaturalista *Konyhája* inkább beégett a vizuális emlékezetbe, mint a hasonlóan sanyarú sorsú és vele egy időben készült Konkoly-féle *Gyógyüdülőpark*. Hogy Lakner László amerikai ihletésű és nyersen bátor *Rembrandt tanulmánya* inkább reprezentálta az évtized lázadó hajlamát, mint a másik mellőzött kép, a vele kortárs Konkoly-mű, a *Tulp doktor anatómiai leckéje*.

De ami elmúlt, elmúlt. Konkoly ma *nem azért jó*, mert két évtizeddel korábban kiüldözték, *nem azért érdekes*, mert egykor nagyon hasonlított azokhoz a sorstársaihoz, akiket szintén kiszekíroztak, és *nem azért megrázó*, mert markáns interjúkat adott a sorsalakulását faggatóknak. Ha semmit sem tudnánk nyugtalan alaptermészetéről, teóriadús eszmefutamairól, a szűkebb szakmára gyakorolt karizmatikus hatásáról, ez a kiállítás akkor is *élmény* itt és most.

Élmény, mert miközben finom és érzékeny, közben szórakoztató és provokatív.

Egyik képén *(A hold láthatatlan oldalán)* hibátlan perspektíva-érzékkel és a korabarokk fény-árnyékvetés tudományának minden ismeretével, a mesterség megtanulható doktrínájának fölényes birtokában tudósít a posztmodern lebegés frivol életérzéséről. Másik képén *(Ilza, a Gulág tigrise)* a múltidézés akadémiáját arra használja, hogy szemérmetlenül ütköztesse a klasszikus képalakítást a művészettörténettől idegen ordenáré textíliával. A harmadikon *(Hencze Tamásra gondoltam)* a geometrikus gondolkodás nyújtotta rendet alkalmazza, de csak azért, hogy még ugyanebben a kompozícióban a háromszög csúcsán fekélyesedő nemtelen anyag rákos daganatával érzékeltesse a tiszta konstrukcióra leselkedő megpróbáltatásokat. A negyediken *(A magyar államvasutak balatonszárszói szakaszán)* pedig véraláfutásos rózsaszínek, ürülékállagú okkerek és hullafoltgyanús zöldek támadnak egymásra a vastagsörtéjű ecset kegyetlen vezénylésére.

Mindez azonban felfogható előjátéknak is, bevezetésnek, logikai előkészítésnek. A „vissza az igazi festészethez" program nyitányának. Az októberi *Új művészet* tanulmánya (*Keserű Katalin* tollából) idéz egy olyan Konkoly-mondatot, amely nemcsak benne van a levegőben, de ráadásul szemérmetlenül őszinte is. „Szíve szerint mindenki impresszionista képeket szeretne festeni" — mondta ezek szerint Konkoly a minap.

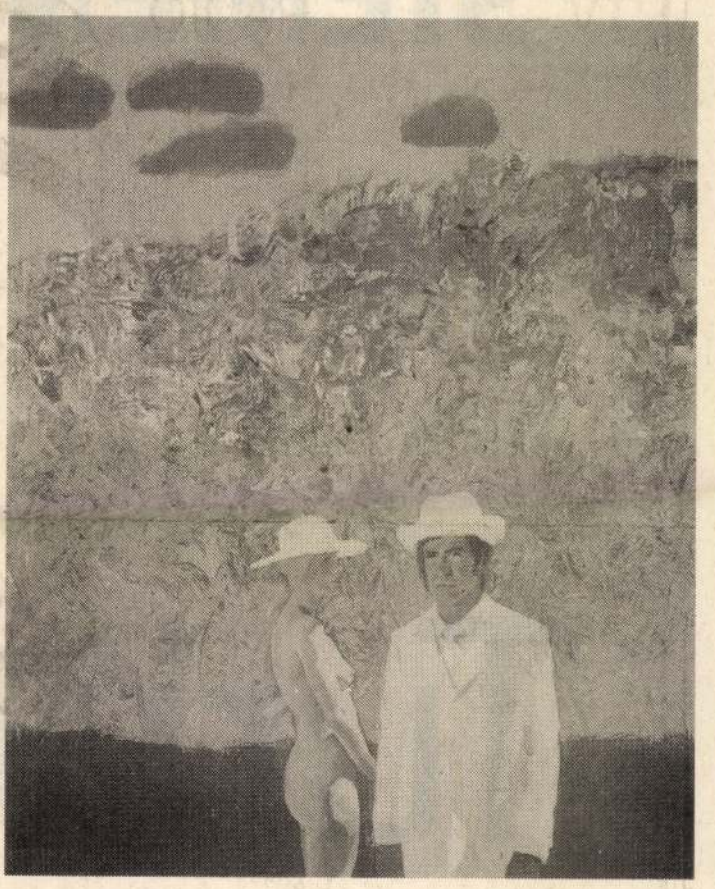

Iványi Grünwald Béla Nagybányán (1990).

Hát nem is tudom. Egyszerre csak azt veszem észre, hogy festő — és nemcsak festő — barátaimmal egyre sűrűbben kapkodjuk le a polcról a Montmartre bohémjairól szóló albumokat. Ha egyszer kiszabadulunk, egyre hosszabban időzünk a Musée d'Orsay termeiben és nem tudunk betelni az École de Paris édes-erotikus színharmóniáival. És mintha a Nemzeti Galériában is a nagybányaiak marasztalnának ez idő tájt a leginkább. Változna a divat? A tiszta festői látás így követelné vissza eredendő jussát?

Válasz nincs, válasz helyett a néző figyelmébe ajánlom az Ernst Múzeum hosszanti termében látható és az Orangérie-t idéző *Claude Monet Tavirózsáinak parafrázisait*. Nézem ezeket a dadogóan merész és istentelen tudással megalkotott fény- és színjátékokat, az életöröm e vitathatatlan bizonyítékait, a kikapcsolt agy és a felnagyított szem pártján álló festészeti hitvallásokat. Ott vagyunk, ahol Monet Giverny-i partja még nem szakad, ahol a Bernáth-tanítványok még engedelmeskednek mesterük korrekciójának. E képek láttán Chesterton javíthatatlan korhelye jut eszembe, aki egyre később és később feküdt le, amíg odáig nem ért, hogy most már este fekszik le és reggel kel fel, mint a józan ember.

P. Szűcs Júlianna

És hol marad az irodalom?

Késői merengés a frankfurti könyvvásárról

(Bonni tudósítónktól.)

8417 kiállító, 91 ország, 346 037 könyvcím. Ebbe a három számba sűríthető a minap lezajlott 43. frankfurti könyvvásár statisztikai lényege. Milyen kár, hogy az üzletkötésekről még nem készítettek összesítést az egyébként hallatlanul precíz szervezők, akkor ugyanis gazdasági vetülete is lehetne ennek a — tudom, kissé megkésett — tudósításnak. Így főként politikai régiókban marad.

Kezdődött pedig azzal, hogy még el sem kezdődött. A szerzők és a kiadók egy része — tudtommal *Günter Grass* volt az értelmi szerző és példaadó — közölte: bojkottálni fogja a frankfurti seregszemlét, ha a rendezők feloldják az iráni kiadókra elrendelt bojkottot. Az iszlám fundamentalisták első számú közellenségének kikiáltott és a néhai Khomeini ajatollah által „halálra ítélt" *Salman Rushdie* iránti szerzői-kiadói szolidaritás olyan erősnek bizonyult, hogy a vásárrendezők a nyitás előtti utolsó pillanatokban visszavonták nyolc iráni kiadó meghívását. Győzött a politika az irodalom fölött.

Abszolút szubjektív nézetem szerint a politika kalodájába zárták Frankfurtban az idei vásár vitathatatlanul legünnepeltebb alakját, a rendezvényt körülvevő, látványos médiacirkusz sztárját, a német könyvkereskedelem békedíjának ez évi kitüntetettjét is. *Konrád György* — mondták Jorjinak, Gjurginak, Györgyinek — igazán nagy méltánylást kapott, és minden hátsó szándéktól mentes, magas intellektuális színvonalú és becsületes elmélkedés-méltatás közepette ünnepeltetett. Konrádi irodalom, a zseniális és utánozhatatlanul eredeti stílus azonban mintha elveszett volna a frankfurti nagypolitikában. Meglehet, az a magyarázat, amit az egyik legnagyobb példányszámú német napilap a vásár alkalmából megjelentetett *Melinda és Dragomán* recenziójában így fogalmazott meg: „Tökéletesen megalapozatlan a kiadó (Suhrkamp) várakozása, hogy Melinda és Dragomán olyan híres szerelmespárja lesz az irodalomtörténetnek, mint Rómeó és Júlia. Hiányzik belőle a tragikum és az érzelmek pátosza, *azonkívül a könyv túl intellektuálisan íródott.*"

Nem érte ilyen vád egy másik magyar szerző, szintén a vásárra időzítve piacra dobott munkáját. *Horn Gyula Cölöpök* című könyve — egyes, Budapestről visszajelzett hírekkel ellentétben — nem volt Frankfurt szenzációja, jóllehet a volt magyar külügyminiszter nevét a határnyitás és a berlini fal leomlása óta vélhetően többen ismerik Németországban, mint Konrádét. Horntól — nekem legalábbis úgy tűnt fel — ellopták a show-t az új, aktuálisabb sztárok. Például *Anatolij Szobcsak*, a reformer leningrádi, bocsánat, szentpétervári polgármester, *Robert Wiener*, a CNN bagdadi stúdióvezetője, no meg *Markus Wolf*, a keletnémet hírszerzés egykori főnöke, aki majdhogynem egyenesen a vizsgálati fogságból érkezett frankfurti könyvpremierjére.

Mint a fenti néhány példa is jelzi, író politikusok és politizáló írók uralták ezúttal (is) a terepet a vásárvárosban. S hiába jött Frankfurtba a friss irodalmi Nobel-díjas *Nadine Gordimer*, neki sem sikerült az előtérbe állítania az irodalmat — mintha a rasszizmus, amely ellen tollával harcolt, jobban érdekelné az embereket.

Léderer Pál

MITSUBISHI MOTORS

Mitsubishi Canter, Mitsubishi L300

Legkedvezőbb áron, egyedülálló garancia-feltételekkel

kínáljuk a MITSUBISHI haszongépjárművek 6 alaptípusának 25 változatát, 3 év vagy 100 000 km teljes műszaki és 6 év korrózió elleni garanciával. Értékesítés, márkaszerviz, lízing!

DUNA INTERSERVICE

Budapest III., Zay utca 24. • Tel.: 188-9175, 168-6871, 188-9176 • Fax: 188-9176

A CÉL VÁLASZTJA AZ ESZKÖZT. MITSUBISHI

Toprekám

SIEMENS

Környezetkímélő
erőművek

Turbo energia-
tiszta energia

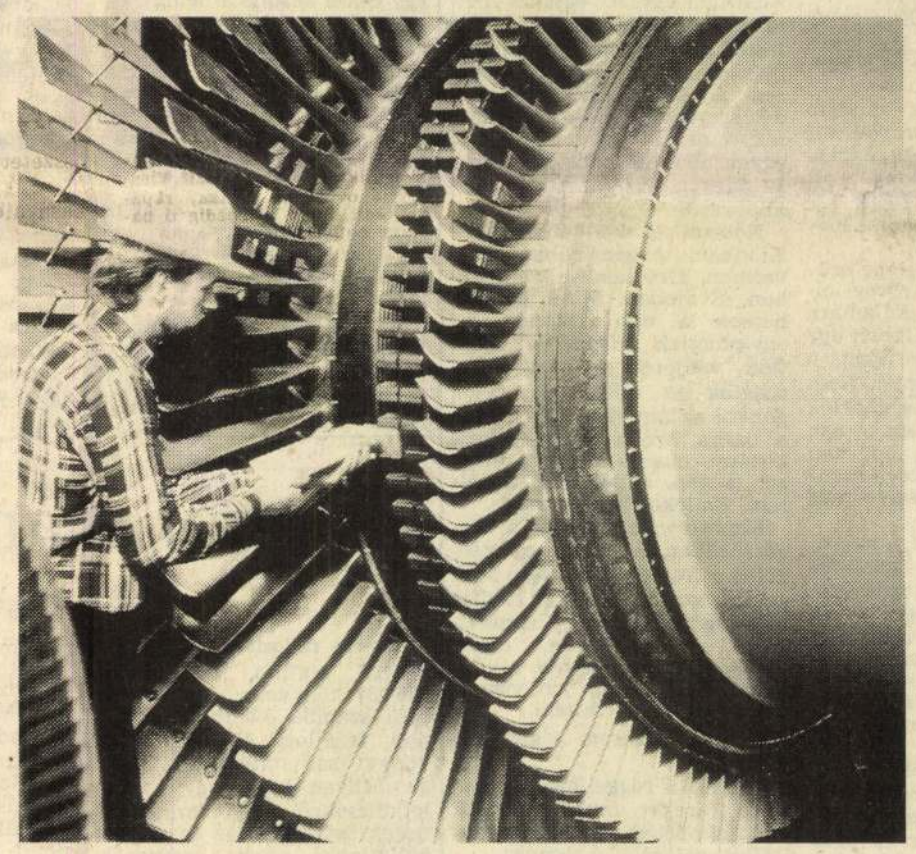

A Dunamenti Hőerőmű Vállalatnál is, mint a világ számos pontján Törökországtól az USA-ig, Siemens gázturbinás erőművi blokk épül hőhasznosító kazánnal kombinálva.

A Siemens mindenütt az energiaelőállítás környezetbarát, gazdaságos és tüzelőanyag takarékos módját valósítja meg: ez a GUD – technológia (gáz – és gőzturbina).

A Siemens gázturbinái a legnagyobb hatásfokot kombinálják a legkisebb szennyezőanyag-kibocsájtással. Ezzel hozzájárulnak a CO_2 + NOX probléma enyhítéséhez.

A Siemens környezetkimélő technológiát szorgalmaz, mely előnyös az energiaelőállítás és a környezet szempontjából is. Ezek a jövőbe mutató teljesítmények is a Siemens stratégia részei, vagyis csúcstechnikát nyújtani, technológiai szabványokat felállítani, a fejlődés ütemében meghatározónak lenni. Mindenütt az elektrotechnika és az elektronika területén.

Erről Önnek is többet kell tudnia. Kérjen információs anyagot az alábbi címen: Siemens kft, KWU Osztály, 1036 Budapest, Lajos utca 103.

Siemens.
Erősségünk az innováció.

MC&D

Konkoly Gyula, festőművész

Sinkovits Péter: A magyar avantgárd szélesebb kitekintésből nézve,

Művészet, 1988. máj., 36-old,

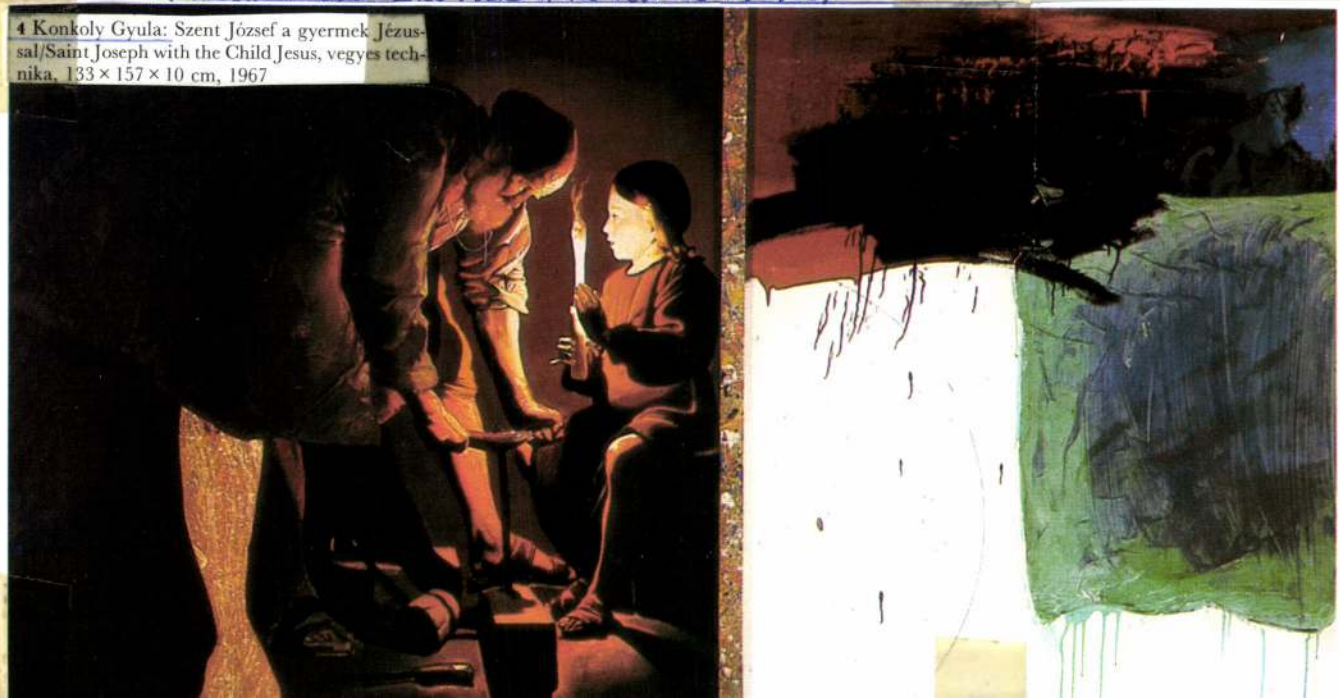

4 Konkoly Gyula: Szent József a gyermek Jézussal/Saint Joseph with the Child Jesus, vegyes technika, 133 × 157 × 10 cm, 1967

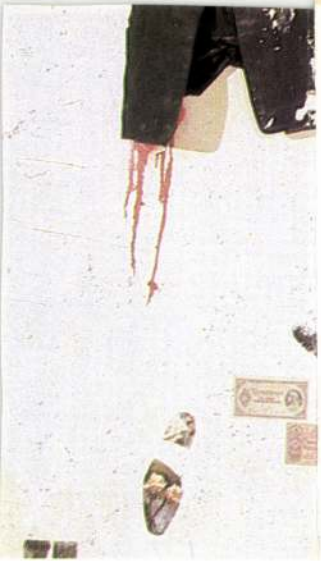

KONKOLY GYULA

KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL
EXHIBITS ORGANIZED IN COLLABORATION WITH MŰCSARNOK PALACE OF EXHIBITIONS

Budapest, Instituto Italiano di Cultura per l'Ungeria – Artisti ungheresi in Italia negli Anni Ottanta – 1993. október 2-október 14.
Visegrád, Salamon torony
Duna project, 7 Dunamenti országból
Jörg Schlick (Ausztria), Nedko Solakov (Bulgária), Miroslav Mandic (Jugoszlávia), Julius Gyula (Magyarország), Leni Hoffmann (Németország), Oradea Group (Románia), Ugo Rondinone (Svájc)
1993. augusztus 29-október 3.
Berlin, Haus Ungarn
Jelbeszéd III.
Bak Imre, Konkoly Gyula, Körösényi Tamás és Nádler István kiállítása
1993. szeptember 9-október 17.
Bukarest, Magyar Intézet
Schrammel Imre kiállítása – 1993. szeptember 10-október 10.
Palkó Tibor kiállítása – 1993. október 15-november 14.
Helsinki, Magyar Intézet
Romvári János kiállítása – 1993. október 22-december 31.
Ljubljana – Grafikai Biennále – 1993. június 25-szeptember 30.
Tournai, Maisonm de la Culture – Textilbiennále
1993. június 19-szeptember 30.
Velence, Giardini di Castello – Velencei Biennále, Magyar Pavilon: Joseph Kosuth és Lois Viktor – 1993. június 13-október 10.

Budapest, Instituto Italiano di Cultura – Hungarian Artists in Italy in the 80s – October 2-October 14, 1993
The Solomon Tower at Visegrád
Danube Project, with contributors from seven Danube countries: Jörg Schlick, Ausztria; Nedko Solakov, Bulgaria; Miroslav Mandic, Yugoslavia; Gyula Julius, Hungary; Leni Hoffmann, Germany; the Oradea Group, Romania; Ugo Rondinone, Switzerland
August 29-October 3, 1993
Hungarian House (Haus Ungarn), Berlin, Germany
Sign Language III.
Exhibit by Imre Bak, Gyula Konkoly, Tamás Körösényi, and István Nádler
September 9-October 17, 1993
Hungarian Institute, Bucharest, Romania
Exhibit by Imre Schrammel – September 10-October 10, 1993.
Exhibit by Tibor Palkó – October 15-November 14, 1993
Hungarian Institute, Helsinki, Finland
Exhibit by János Romvári – October 22-December 31, 1993.
Ljubljana, Slovenia – Graphics Biennial – June 25-September 30, 1993
Maison de la Culture, Tournai, Belgium – Textiles Biennial
June 19-September 30, 1993
Giardini di Castello, Venice, Italy – Venice Biennial, Hungarian Pavilion: Joseph Kosuth and Lois Viktor – June 13-October 19, 1993

Lám, egy gonosz prion kellett ahhoz, hogy rehabilitáltassék a lóhús. A kergemarhakór minden korábbinál jobb reklámot csinált a lóbélszínnek, de az interneten már olyan táblázatot is találtam, amelyből kerek perec kiderül: ez az oly sokáig mellőzött húsféleség egészségesebb is, mint a megannyi veszélyt rejtő marha vagy disznó.

Csak az igazság kedvéért jegyezzük meg, hogy eleink ezt pontosan tudták. Eleyer Albert állatorvos igazgató például így nyilatkozott 1924. június 21-én a Népszavának: „A lóhús egyenértékű a marhahússal. Közegészségügyi szempontból annak fogyasztása nem káros, csak a fogyasztók vannak még mindig előítélettel a lóhúsfogyasztás iránt."

Pedig a fogyasztóknak már csaknem két évtizedük volt, hogy hozzászokjanak a gondolathoz. A főváros vezetése még 1905-ben döntött úgy, hogy – kompenzálandó a marha, a sertés, a borjú és a csirke árának évek óta tapasztalható, gyors emelkedését – községi lóhúsüzemet létesít. A lóvágóhíd és a mellette helyet kapó hűtőház, valamint az üzem a sertésvágóhíd déli oldalán, a Gubacsi út 6. szám alatt épült föl. A közgyűlés az első perctől fogva szociális létesítménynek tekintette, ezért az alapításkor nemcsak az önköltséges üzemeltetésről határozott, hanem arról is, hogy „a lóhúst és az abból készült kolbászféléket közvetlenül a fogyasztók részére az üzem saját keretében hozza forgalomba, mely intézkedésnek az esetleges visszaélések megakadályozása volt a célja".

Az első évben 4289 lovat vágtak le a ferencvárosi gyártelepen, de már öt éven belül megduplázódott a termelés. Először 1917-ben került sor tízezernél több vágásra, aztán a húszas-harmincas években nagyjából kilencezer ló

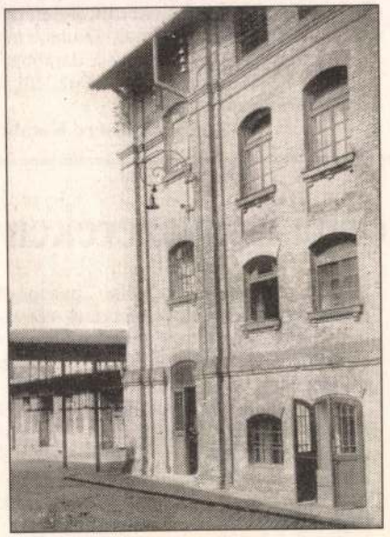

A Gubacsi úti üzem

FORRÁS: BUDAPEST HÚSZ ÉVE, 1939

feldolgozására állt be az üzem. A Budapest-szerte létesített csaknem negyven lómészárszék a tőkehús mellett darált húst, kolbászt, csontot, sőt hájat és zsírt is árusított. A gondos statisztikusok természetesen azt is feljegyezték, miből mennyit gyártottak. 1936-ban például 8482 lóból 935 611 kiló húst és 775 647 kiló kolbászt mértek ki. Két kilónál többet azonban senki sem vásárolhatott egyazon napon a lóhúsüzem termékeiből.

A Népszava már idézett tudósítója egyébként meglehetős elégedettséggel írt a lóvágóhídon tapasztaltakról. „Itt is nagy tisztaság lepi meg kellemesen az embert. Az egész üzem virágokkal van földíszítve. Örülünk, amikor ezt megállapíthatjuk" – fogalmazott, majd végigkalauzolta olvasóit az egész üzemen. A 240 ló befogadására képes hűtőháznál kezdte, majd a vele lifttel is összekötött műhelyben és a hatalmas húsdarálókkal és töltőgépekkel fölszerelt kolbászgyárban folytatta. Megtekintette a bőrraktárt, akárcsak a lóápolók és a húsipari munkások szobáit, és közben az igazgatótól nemcsak azt tudta meg, hogy a lóhús fogyasztói a „fix-fizetésű alkalmazottak, mégpedig a munkások, tisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak", hanem azt is, hogy Magyarország elvesztette legjobb lótenyésztési területeit, ezért a feldolgozott hús minősége gyönge, olykor még „versenylovak, avagy fogyasztásra nem alkalmas lovak" is bekerülnek a gyárba.

Így aztán érthető, hogy a fejlesztés később sem állt meg. A közgyűlés határozata értelmében minden nyereséget az üzembe forgattak vissza, így ha több lóhúst evett a főváros közönsége, a vágóhíd is bővülhetett. 1930-ban új igazgatósági épületet, valamint munkásöltözőt és fürdőt létesítettek. A következő évben állatorvosi laboratórium és házi múzeum épült, 1937-ben pedig leraktak egy új iparvágányt.

A gyáron túli világ azonban feltartóztathatatlanul változott. A Budapest zsebe című könyv szerzője, Pásztor Mihály például már 1927-ben egy egész fejezetet szentelt annak a tények, hogy „Pusztulnak a lovak". Mint írta, mind ritkábban veri fel a patkók kopogása a pesti utcát, hiszen 1911 és 1926 között harmadára, alig hétezerre csökkent a pesti lóállomány. „Szégyen ide, szégyen oda: de be kell vallanunk, hogy egyrészüket az éhes pestiek ették meg, más részüket pedig a fejlődés falánk vasparipája: az autó pusztította el" – írta.

N. Kósa Judit

A város kis veresége

FOTÓ: BÁNHALMI JÁNOS

A városvédő mozgalom hőskorában a városszépítők egyik győzelme volt ennek a kis házikónak a felújítása. Ez a lánchídi vízmérceház. 1986-ban a Vízügyi Múzeum munkatársai helyezték vissza a századeleji, öntöttvas szekrénykét a Duna-partra Ráday Mihály műsorának hatására. Esztergomból kellett visszahozni, mert amikor leselejtezték, oda került. Azóta ismét ott áll a Lánchíd budai hídfőjénél. Nem is házikó ez, hanem inkább utcabútor. Olyanféle kincse az utcának, mint a lakásnak egy szép önémet ingaóra.

Egykor, ha valaki benézett az ablakán, lassan forgó hengert láthatott, melyen rajztű húzta az emelkedő vagy lefelé tartó vonalat aszerint, hogy a Duna vízállása miként változott. A rajzolószerkezetet vékony rúd kötötte össze a házikó alatti aknában egy úszóval. Ezt persze már nem lehetett látni, én is csak azért tudom, mert amikor a napokban arra jártam, éppen le volt verve a lakat a házikó ajtajáról.

A vízmérceház barbár kezek ténykedése nyomán mára tönkrement. Összefirkálták, hőmérőjét lelopták, öntvényét megrepesztették. A barográf hengere és rajzszerkezete még megvan, de már nem működik. A házikó kezelője, a Vízügyi Igazgatóság vízrajzi csoportja nem is használja. A vízmérceház egykor a városvédő mozgalom kis győzelme volt, ma a város kis veresége.

Csordás Lajos

KOVÁCS BUDAPEST márkakereskedés

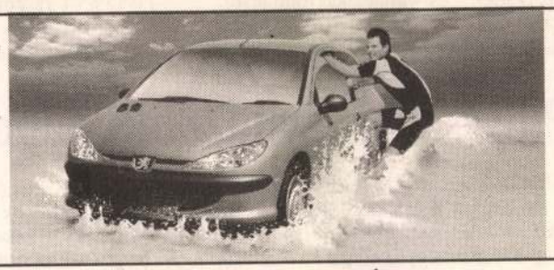

mistral

Fogja ki a nyerő szériát!

Már kapható limitált számban a Peugeot 206, 306, 406 és Partner modellek légkondicionálóval és rádiómagnóval felszerelt változata.

Peugeot Kovács
a siker Kovácsa!

PEUGEOT KOVÁCS
1039 Budapest, Szentendrei út 255.
Telefon: 436-0580

PEUGEOT

iskolakert). **Thália, Új Stúdió:** Edmund Kean (fél 8). **Szkéné:** Kórház Bakony (8). **Térszínház:** Tartuffe (7). **Új Színház:** A Mizantróp (11). **Vidám Színpad:** Mindhalálig szex (7). **Vidám Színpad Kis Színház:** Veri-e uraságod a feleségét? (fél 8). **Vígszínház:** Fekete Péter (7). **Pesti Színház:** Tóték (7).

Spolarics Andrea és Szabó Márta az Előhívásban FOTÓ: KOVÁCS BENCE

– Szerintem lazább lett az előadás, hogy Tóth Péter is belekerült, belefért a játékba. Az egész darabnak színházi kerete lett. Végig úgy teszünk a darabban, mintha viselkednénk, kinéznénk, kikacsintanánk a nézőtérre.

Szemere Katalin

ember ebben a ... diszharmonikus világban.

Lejegyezte: Rados Virág

Múzeumi kavalkád a hét végén

Szobormozdony, koncertek és ujjlenyomatvétel

Múzeumi kavalkád a hét végén. Érdeklődőket szombaton és vasárnap délelőtt 10 órától késő délutánig szívesen látnak a Magyar Nemzeti Múzeum kertjében az immár hagyományos múzeumi majális alkalmából. A legtöbb majálisozó intézmény színes programokkal várja a látogatókat. A Hadtörténeti Múzeum „katonai kultúrkantint" készül berendezni a Múzeum-kertben, a Ludwig Múzeum arcfestést ígér a gyerekeknek. Az Országos Műszaki Múzeum az első magyar színes televíziós közvetítőkocsit mutatja be, de idén is lesz ujjlenyomatvétel a rendőrség-történeti gyűjtemény szervezésében, a Mezőgazdasági Múzeum pedig bor- és péktermék-bemutatót tart. A Nemzeti Múzeum ásatási és restaurálási játékkal várja a gyerekeket, a felnőttek számára pedig Régészetünk jelentős kiállításai, 1975–2000 címmel nyitnak fotókiállítást a Rotundában szombaton.

A múzeumok sátrai mellett ezúttal is kialakítják a Mesterségek terét, valamint a Vásározók és régiségkereskedők utcáját. Az Arany János-szobor-színpadon és a Jurta Gyerekszínpadon mindkét nap egymást követik a koncertek.

A mai múzeumi világnap alkalmából – amikor a legtöbb gyűjtemény belépődíj nélkül várja a látogatókat – több különleges programot szerveznek a fővárosban.

A Néprajzi Múzeum délelőtt 10 órakor mutatja be az Időképek kiállítás katalógusát, majd 11 és 14 órakor szakmai vezetést tartanak. A Közlekedési Múzeum előtt ugyancsak 10 órakor leplezik le a NOHAB-szobormozdonyt, majd bemutatják a Vasa-hajómodellt, illetve a gyűjtemény új terepasztalát és egy friss szerzeményt, egy 1926-ban gyártott Ford T-modellt.

N. K. J.

Hogyan dolgozik a skanzen kovácsa?

Papírmerítésre, népi ékszerkészítésre, kosárfonásra, fazekaskodásra, koszorú- és virágkötésre, mézeskalácssütésre, nyereg-, tűzzománc- és nemezkészítésre, könyvkötésre invitál a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum a mai napon mintegy háromszáz gimnazistát és általános iskolást. A május 18-i múzeumi világnap alkalmából a skanzen vendégei, a Pályakezdő Fiatalok Esély Alapítványa (PFEA) Kézműves és Szolgáltató Iskola növendékei és tanárai avatják be a régi mesterségek titkaiba az érdeklődőket. A ruhavarró programon akár rongybabát is gyárthatnak a gyerekek.

A foglalkozásokat tartó tanodát a skanzen minden évben meghívja, hogy a diákoknak lehetőséget adjon a bemutatkozásra – mondta el *Káldy Mária*, a szentendrei Szabadtéri Néprajzi Múzeum közönségszolgálati igazgatója. Az iskola növendékei olyan középiskolás vagy már érettségizett fiatalok, akik szakképzés keretében sajátítanak el régi céhes, avagy hajdan háziipar formájában üzött mesterségeket.

A ma délelőtt tíz órakor kezdődő foglalkozásokat gasztronómiai program egészíti ki: a skanzen alföldi tájegységében üzemelő hagyományos pékség jóvoltából fafűtéses kemencében sült hagymás lepényt ehetnek a gyerekek. Az intézmény munkatársai avatják be az érdeklődőket a múzeum életének részleteibe. A vendégek közvetlen közelről figyelhetik meg például a restaurátorműhely munkáját. A jelenlévők rendhagyó tematikus tárlatvezetéseken és műhelylátogatásokon szintén részt vehetnek.

R. V.

Barokk muzsika korhű hangszereken

Sztárvendégek hangversenyével kezdődik a Budapesti Régi Zene Fórum péntek este fél nyolckor a Zeneakadémián. A Budapest Filharmónia Kht. nemzetközi historikus zenei fesztiválján június 16-ig változatos helyszíneken kitűnő előadók szólaltatják meg Lassus, Palestrina, Händel, Bach, illetve elődeik és utódaik műveit.

A régizene-fórum mai nyitókoncertjén *Emma Kirkby*, a barokk éneklés nagyasszonya lép fel a London Baroque-kal. A négy brit vonóst a hiteles barokk stílus legjobb képviselői közé sorolják a világon. A bécsi Konzerthausban ősszel XVII. századi francia szerzőktől énekelt lantkísérettel, a következő hónapban a Kissingeni Fesztivál vendége lesz Haydn Teremtésének szoprán szólistájaként, a Lipcsei Új Bach Kollégiummal.

Lanthangverseny egyébként Budapesten is lesz. *Kónya István* június 5-én, a Budapesti Történeti Múzeum Királypincéjében a historikus hangszer irodalmából kínál személyes válogatást; Dowland, Paladin és Bakfark művei egyaránt elhangzanak. A remek akusztikájú ócsai templomban május 19-én a Voces Aqueales énekegyüttes francia reneszánsz alkotásokat mutat be. (A kht. gondoskodik az Ócsára utazásról.) *Cseh Dalma* csembalóestjére május 20-án, a budavári önkormányzat aulájában kerül sor. A fiatal muzsikus még zeneakadémista, ám 2000 őszén már szerzett egy trófeát: megnyerte az első budapesti nemzetközi csembalóversenyt. A vízivárosi Szent Anna-templomban május 21-én tartják *Spányi Miklós* és *Zádori Mária* orgona-ének hangversenyét, Buxtehude- és Bach-kompozíciók szólalnak meg. Két nappal később a kapucinusok Fő utcai templomában Spányi *Anekke Boekével* ad Telemann- és Bach-concertókból álló koncertet. Ha Kirkby a barokk ének nagyasszonya, Boeke a barokk fuvolá.

A Mátyás-templomban május 25-én Lassus- és Palestrina-szerzeményeket énekel a Tomkins Énekegyüttes, 27-én pedig délután négykor Csodálatos reneszánsz címmel hallható egy összeállítás a Zeneakadémián. Ugyanitt mutatkozik be május 30-án este a Versailles-i Barokk Zenei Központ Kórusa és Zenekara. Az MTA budavári kongresszusi termében *Péteri Judit* és *Pertini Rezső* csembalóhangversenyén *Elisabeth von Magnus* énekel június 7-én, a következő estén a Mátyás-templomban a Purcell Kórus és a pozsonyi Musica Aeterna Együttes Vivaldi- és Albinoni-műveket ad elő.

Május 26-án az Orfeo Kamarazenekar a Zeneakadémián látja vendégül a Bécsi Filharmonikusok csellistáját, *Varga Tamást*. A hegedűszólókat *Simon Standige* játssza, aki tartott már kurzust nálunk, akárcsak a záróhangversenyen a fortepianót megszólaltató *Malcolm Bilson*, aki június 16-án *Anner Bylsma* holland gordonkaművésszel Beethoven-szonátákat és -variációkat tolmácsol.

A. M.

Időutazás 2020-ból 2001-be

Francia–magyar koprodukciós multimédia-színházelőadást mutat be a Trafó a Franciaországban élő képzőművész, *Hajdú András* rendezésében ma este fél tízkor. Az ART CUP – összművészeti világbajnoki döntő című produkciót szombaton és vasárnap megismétli a Kortárs Művészetek Háza.

Az eseményen két csapat, a francia és a magyar képzőművészekből álló válogatott méri össze tudását. A versenyt – mivel az alkotók az idejét 2020-ra datálják – teljesen automatizált rendszer bonyolítja le. A nézők két videokivetítőn keresztül látják a versenyt, mintha stúdióból közvetítenék. Az alkotók teljesen átalakítják a Trafó színpadát. Középre „hologramkivetítőt" építenek, fehér, rugalmas anyaggal beterítve. A színészek – *Tóth József, Pál Tibor, Francia Gyula, Kristóf Kati, Harangi Mária* és *Hevér Gábor* – az építmény alatt játszanak, és „hologramként" időnként kiemelkednek, hogy megmagyarázzák, illusztrálják a két csapat versenyét, amelynek témája a misztikus 2001-es év. A magyar csapat tagjai az énekes *Lovasi András*, a költő *Deák Sándor* és a Munkácsy-díjas festőművész, *Konkoly Gyula*. A franciák két képzőművésszel, *Valérie Cartier-vel* és *Noel Ravau-val*, valamint egy galériatulajdonossal, *Plasse Bernard-ral* képviseltetik magukat.

Érdemes este nyolc órára érkezni a helyszínre, mivel bevezetőképpen a „jövő művészei" – az előadástól függetlenül – minden este más performance-szal várják az érdeklődőket a Trafó előtti teraszon.

Cs. G.

Piliscsabai egyházzenei napok

Hetedik alkalommal rendezik meg Piliscsabán az egyházzenei napokat; a megnyitó ma délután hat órakor lesz a klotildligeti plébániatemplomban. A szombati előadás színhelye a piliscsabai plébániatemplom, a zárónap hangversenye pedig a Pázmány Péter Katolikus Egyetem auditóriumában hallgatható meg. A háromnapos rendezvényen megközelítőleg húsz énekkar mutatkozik be. A fellépők között olyan nagy múltú énekkarokat találhatunk, mint a Fasori Gimnázium Énekkara, az esztergomi Balassa Kórus és a Corvinus Vegyes Kar. Határon túlról is érkeznek fellépők: Magyarok Nagyasszonya Kórus (Románia), Comora Kamarazenekar (Szlovákia), Decji hor Somborrskog pevackog drustva (Szerbia).

Az egyházzenei napok már hagyományokat teremtett a térségben. A szervezők szerint ennek is köszönhető, hogy a régióban egyre többen érdeklődnek az egyházzene iránt.

J. B. M.

Richard Paul Lohse
1902-1988, Zürich

Moduláris és szeriális rend
Ernst Múzeum, Budapest, 1993. VI. 14 - VIII. 1.

A konstruktivista művészet bár képtelennek bizonyult művészeten kívüli társadalmi utópiáit megvalósítani, képzőművészeti vívmányaival mindmáig döntő meghatározójává vált a XX. század művészetének és bár a század társadalmi változásai nem a konstruktivizmus programjának elvárásai szerint történtek, e vátozások létrehozása gazdasági és tudományos progresszió mégis a konstruktivizmust tekintette esztétikai, vizuális megfelelőjének. Richard Paul Lohse egyetemes érvényű elméleti és gyakorlati munkássága a század középső harmadában, a század művészetén végig vonuló konstruktivista – művészetére vonatkoztatva konkrét – művészet egyik legfontosabb alkotó tényezője volt. Igen természetes, hogy Paul Klee és Max Bill mellett Lohse a svájci művészet egyik legfontosabb egyéniségének számít, így nem meglepő, hogy a Műcsarnok mostani Lohse kiállítása Klee és Bill kiállításait követi. Lohse nemzetközi elismerését a kasseli documentán való kétszeri (1968, 1982) és a Velencei Biennálén Svájcot képviselő 1972-es szereplése mellett a világ minden jelentős gyűjteményében elfoglalt helye bizonyítja.
Richard Paul Lohse kiterjedt művészeti munkássága mellett igen jelentős közéleti munkát is végzett, munkaközösséget alapított, folyóiratot szerkesztett és múzeumok művészeti grémiumainak volt tagja. Miközben újra értékelte, objektivizálta elődei munkásságát, vitába szállt kortársaival. Specifikus művészetfilozófiai nézeteivel – bizonyos fokig radikális pozícióból – elmélyítette kortársai szubjektív, rendhagyó individualista aspektusait. "Semmilyen mozgalom sem kezdődik esztétikával. Talán a művészeti mozgalamak sorsa, hogy mindegyik egy programmal kezdődik és esztétikával végződik, vagyis éppen azzal a renddel békélnek meg, melynek megváltoztatásáért felléptek." írja Lohse. Saját művészetében a modulok és szeriális színek alapján dolgozta ki a moduláris és szeriális rend elméletét, mely műveit az a festett "képiség" közben matematikai (kibernetikai) sőt szociális sémák és típusok megjelenítésére is alkalmassá tette. Ez a kristálytisztán felvezetett elmélet mint Johannes Itten színelméletének kritikai elemzéseként értelmezhető, ill. a XX. században létrejött színelméletek és művészeti koncepciók egyik jelentős állomása.
Serge Lemoin így Ír Lohse munkásságának hatásáról: "Lohse nélkülözhetetlen összekötő kapocs a 30-as, 40-es és 60-as évek művészete között, mely a hard-edge-hez és a minimal art-hoz vezetett. Utat vágott többed magával Donald Judd, Ellsworth Kelly, François Morellet munkásságához, Robert Morris egyes alkotásaihoz és Jan Dibbets, Hanne Darboven, Michael Heizer, Walter de Maria konceptuális munkáihoz, melyek mind rendszerekre, moduláris geometriára és személytelen realizációra épülnek. Judd progressziókat használ, Dan Flavin pedig modulokat elementársi struktúrákban." A hetedik documentán Kasselban Lohse műveit Emilio Vedova műveivel együtt állították ki. Harald Szeemann kérdésére, hogy ő ezt az elvet interpretációnak vagy manipulációnak érzi-e, azt válaszolta, hogy Vedova struktirálisan csak részleges ellentétet képvisel, és vertikális struktúrájú képek esetében közvetlen konfrontáció alakulhatott volna ki...
Lohse művészete elvontsága ellenére jó adag derűt is közvetit. A színviszonyok tisztasága, a rendszerek áttekinthetősége, mindezek technikai tökéletessége a képtárgy egyediségében rendkívül érzékeny személyes közléseket hordoz. Lohse művészetének platóni-panteisztikus derűje örök ellenpólusként van jelen kortárs művészetünk túlfűtött individuális képi megnyilvánulásai és vizuális fenoménjei között.

Fabényi Julia

Richard Paul Lohse munkásságának megértetésére íródott radikál-vulgalizáció.

A huszadik század képzőművészetének avantgarde-ja a század harmincas éveiben ott feküdt kiterítve. A dadaizmus a szürrealizmusba olvadván egy (bár domináns) modern stílussá csendesült, – a másik, a bennünket érintő, a konstruktivizmus részint beleveszett a sztalinista élgárdába, másrészt (nyugati részt) szociál-deprimált individuumok önrepetícióiban atomizálódott. – Ekkor lépett színre (néhány jókötésű másodgenerációs svájci között) Richard Paul Lohse, a radikál-idealista forradalmár, a praxis zsenije... Miként egy vesztésre álló offenzívát vezérlő tábornok, aki a kényszerű, minden fölöslegest szuprimáló analízisben megleli az offenzíva tényleges értelmét, Lohse is, kegyetlen-precíz analízis eredményeként jut el a homogén céltudatossághoz. Anélkül, hogy a fölöslegesekben észrevenné, korrigálja a hibákat, és a haldokló avantgarde-ból koherens modern stílust teremt. – A hadsereg, az offenzíváját, hadvezére – a hard-edge és a minimal art fiataljainak érkezéséig – legyőzetlenül kitart... Lohse észrevette, hogy a képfelület formája esetleges, inkoherens (nem vette észre, hogy ez érintetlenül, még mindég a klasszikus imitatív képfelület), észrevette, hogy a felületen megjelenő téma individuális, esetleges és statikus (nem vette észre, hogy ez azért inkoherens, mert a klasszikus imitatív képsíkon egy passzív háttér előtt úgy jelenik meg az ábrázolt aktív, geometrikus téma–mint alma egy csendéletben). Lohse a praxis, az inkoherenseket szuprimáló analízis metódikus racionalizmusával – primo; kiiktatta a képforma esetlegességét; egy képformát – a négyzetest – önfelületsíkjainak egyedüli alkotóelemévé redukált, secundo ; ezen elem a teljes képfelületre vonatkozva egy olyan négyzetrátát produkált mely egyenértékűségében lehetetlenné tette az ábrázolást (a geometrikus ábrát, motívumot, tárgyat, témát). Ezen ponton Lohse a progressziót gátló inkoherenciáktól megszabadult és-tercio; visszatért az offenziába! A moduláris rend bázisául szolgáló modul egy olyan exkluzív kép építő, mely egyszerre önálló individuális elem, minőség és szociális csoportot, teljességet képező rész is. E képességet a formálisan adott, mellérendelt természetű ráta-struktúra nominálisan determinálta, mely így önmagában – természetesen – tartalomtalannak bizonyult. A képnek bárminő helyén található modul az adott hely felületét betöltő homogén színfelületet jelenti, mely ilyenként individuum és ugyanakkor, viszonyállapotában a szomszédos azonos kiterjedésű, színminőséghordozó, homogén felületekkel és csoportos illetve az egészre vonatkozásában a dinamikus konfrontáció helye is. Ezekből következőleg, a színminőség tartalmú modulok alkotta kép totális, a teljes képfelületre kiterjedő osztatlan-egy közlés. Az ábrázolt nem (mimetikus-imitatíve) a képsíkon belül jelenik meg, hanem a teljes kép-tárgy, önmaga, osztatlan, magában a kép tárgya-témája is. – Látható a Lohse-i céllényegre redukált offenzíva ellenállhatatlan és megtörhetetlen! – Az egyszerre individuális és szociális természetű dinamikus és dialektikus struktúra minden imitatív, motívum-állítás nélkül képes ezeknek funkcióját betölteni a centrum-centrumok kialakulása révén, melyek a modulok vertikális és horizontális illetve radiális – és ezeknek reciprokjai – tengelyek iránt rotációs vonatkozások, mozgások által, egyszerre e mozgás centrumok felé és a képsíkon túlterjedve, – megkülönböztetett helyeket indikálnak, melyek nem megkülönböző dolgok, csak a képteljesség globalitásában megkülönböző minőség-csere-reláció helyei. Így, a konstruktivizmus minden ellentmondását kiküszöbölve a Lohse-i hadimonstrum, minden feltételezhető ellenére, – úgy lett, hogy mégsem vitte sokra! – A fenti parabolában résztvevő hadvezér rájött, hogy a tudományosra zsugorított hódítás célja a megsemmisítés – és ettől lett, hogy Lohse a hard-edge-ig kibírta. Mert magára maradtan, elkezdte önön hibátlan szisztémája hibalehetőségeit gyakorolni: hibátlan moduláris négyzetét, a repetitivitás elvével bármifele ismételve téglalap formát kapott, – máris egy hiba! A négyzeten belüli kilenc azonos felületű szín végtelen viszony vonatkozás-potenciájában használt Lohse-i arbitrális piros-zöld sárgával opponálva elv hihetetlen sérülékenysége; a zöld nem primer szín, a kék viszont az, – a zöld-piros mellett akad még két komplementer pár – és ha az elv lényege a piros-zöld és a sárga tónus értéke, bármi szín, önmagában redukált tónusvoltában lehet a sárgánál világosabb. Aztán, az azonos minőségű modulok csoportosulásából létre jön a motívum, – bizony megjelennek újra a csendélet almái, – kardinális hiba! Nos, a veretlen hadvezér túlélési keserveiben a motívumig jutván, a motívum-hibára kitalált egy szisztémát, így – bár hibaszisztémát talált ki – teoretikusan viselkedett, megerősítette önmagát. Ez a moduláris rend belsejében való szeriális viselkedés elve. Ez pedig a spektrum színeinek részint a sárgától a piroson, másrészt a zöldön át a liláig terjedő (ilyenként arbitrális) szeriális, szabadon nyújtható szekvenciákból, (motívumokból) álló vertikálisok rendje, ahol a vertikális a gerillaharcos optimizmusát volt hivatott kifejezni. S midőn ezen optimizmus céljából – s ezt minduntalan megtette-függőlegesen kettévágta a szakro-szent négyzet modult, akkor, – talán már a kedves olvasó megsejti, hogy a doktrínás-didaktikus avantgardista, marxista forradalmár Richard Paul Lohse egy igen-igen nagy művész volt!
A végtelen sok és végtelen gazdag svájci múzeumokban őgyeleve, Lohse terembe érve, didaktikus vagy hibás, – összefacsarodik a szívem. Vagyok bár megcsontosodott reakciós akinek szíve meghasad minden kora nyáron pipacsmezőknek láttán, és őszökön a gyom és fűszernövények illataitól, – és bár a két pompás szókép közül a szívhasadás az erősebb, bizony mondom, egy szívfacsarás, az nem egy gyerekség!
Budapest, 1993. június 10.

Konkoly Gyula

Konkoly Gyula

KONKOLY GYULÁVAL BESZÉLGET ANTAL ISTVÁN

Iparterv — (Nizza) — Budapest

— Felnőtt idehaza néhány generáció anélkül, hogy a nevedet hallotta volna. Egyáltalán, ki vagy te?

— Egy ötvenéves, vén faszi. Generációm hűséges példánya. Elmondok válaszként egy anekdotát. Claude Bernard, Francis Bacon és Iposteguy galériása, a legutóbbi párizsi művészeti vásáron rangjához méltóan, az egyik legfontosabb és legtágasabb helyen szerepeltette Csernus Tibort. Egyedül. Az *Új Művészet* beszámolt Európa legnagyobb vásáráról, annak említése nélkül, hogy egy magyar, az egyetlen magyar a művészeti vásár egyik legfontosabb és legsikeresebb résztvevője volt. Amikor Sinkovits Péternek, a lap főszerkesztőjének a szemére vetettem ezt a mulasztást, azt válaszolta, hogy pénz hiányában nem tudnak utazni, és ezért örömmel fogadnak beszámolókat bárkitől, anélkül, hogy felülbírálhatnák azokat. Csernus párizsi szerepléséről tőlem értesült. Ha tárgyilagos szkepszissel kezeljük az esetet, joggal feltételezhetjük, hogy a cikkíró azért nem említette Csernus Tibor szereplését, mert meg sem nézte a párizsi művészeti vásárt.

Ennyit a magyar nemtudásról.

Ha azt mondod, hogy egy csomó generáció nőtt fel az Iparterv társaságot ismerve anélkül, hogy a nevemet hallotta volna, akkor csak szándékos elhallgatásról lehet szó, mert bár igaz, hogy 1970-ben kiköltöztem az őshazából, de ez csöppet sem gátolt meg abban, hogy az Iparterv-ügyekben alaposan *ott* legyek, tudniillik ezek 1968—69-ben voltak.

— Nagyapám az Ipartervben dolgozott. Csak később értesültem arról, hogy létezett egy „Iparterv-generáció". Mi volt a kiállításaitok jelentősége?

— Az, hogy létrejöttével datálódik, általa születik meg a kortárs magyar képzőművészet mint az egyetemes művészet inherens része. Magyarul: az iparterves társaság visszavonhatatlanul felszabadította a magyar képzőművészetet a bolsevista rezsim igája alól. Ekkortól, 1970-től kezdve, a magyar képzőművészet folyamatossága homogén, koherens, globális, része az egyetemesnek, és ma is az.

A társaság névsora a következő: Bak Imre, Baranyay András, Erdély Miklós, Frey Krisztián (1970-ben disszidált, a rendszerváltással hazaköltözött), Hencze Tamás, Jovánovics György, Keserü Ilona, jómagam, Konkoly Gyula (1970-ben dissz., rendszervált. hazak.), Lakner László (1972-ben D.A.A.D.-ösztöndíj, majd dissz.), Major János, Méhes László (1979-ben dissz.), Nádler István, Szentjóby Tamás (1975-ben emigrál, majd a rendszervált. hazak.), Siskov Ludmill (1969-ben disszidál), Tót Endre (1978-ban D.A.A.D.-ösztöndíj, majd dissz.). A névsor statisztikai érdekessége, hogy 7/8 arányban vannak, akik disszidáltak, és ezek háromnegyede már visszaköltözött. Még fontosabb információ, hogy a disszidensek összessége pop- illetve konceptuális, természetében figuratív művész, míg az itthonmaradottak — két kivétellel — absztrakt alkotók. (Jovánovics, igazság szerint, kétlaki.) Ez az a társaság, mely a magyar művészettörténetben sérthetetlen. A Graal lovagjai, Arthur király kerekasztala. A két kiállítás hatása frenetikus volt.

— Ez azért túlzás, nem gondolod?

— Tudni kell, hogy semmiféle információnk sem volt arról, mi van a világban. Az ember egy saját maga által tudott, igen pirinyó és aberrált világot volt kénytelen normálisnak elfogadni, mert csak arról volt információja. A később születettek képzeljék el a ketrecben született állatot, aki normális érzékszerveivel, kényszerűségből, világmindenségnek fogja fel a ketrec adta világot. Tudniillik minden élőlény egyetemessége csak a saját közegére vonatkozhat. 1941-ben születtem, és az én generációm, midőn folyamatos kölcsönhatásba került a külvilággal — tehát úgy 1947 körül —, már teljesen bent volt a bolsevista ketrecben, mint a szabad vegyértékű oxigén a kémiai vákuumban, vagy később Lajka kutya a maga ketrecében. Amikor 1964-ben először jártam Nyugaton, és szembesültem a nagyvilág teljességével, huszonhárom évem nem tapasztalati úton szerzett tudása csöppet sem segített jobb helyzethez, mint a genetikai örökség a ketrecét felnőttkorában elhagyó állatot. Az Iparterv volt az első olyan esemény, amelyen a valóságként megszokott látszattal szemben megjelent maga a valóság. Műtárgyként, de figurák álltak mögötte: mi. A Bak és a Hencze pont olyan nagy művész volt akkor, mint most. Pont úgy kész volt mind a kettő, csak a karrierjének más szintjén állt. Az Iparterv-társaság fellépésének elementáris hatását megelőzte a csoport tagjainak individuális szublimációja, hogy egyszerűbben fogalmazzak: az állatkertben lakó állatok bevezették álmukban a vadászatot.

— Felkészülhettetek-e erre a főiskolán?

— Amikor én odajártam, tehát 1959 és 64 között, a főiskola egy téglalap alakú, szürke helyiséget jelentett, hosszanti oldalán ablakokkal (ezért mindig szembefényes rajzfeladatokkal), és a diákok sokadalmával, akik majd közepesre lesznek gyalulva. A megideologizált művészetből adódóan az ideológia harcosainak szántak minket, és mert ellenfelünknek nem volt ideológiája, kalapáltuk,

KONKOLY Gyula

pofoztuk a tükörben a semmit. Miután festőnek az ellenfele is festő, kellemetlenkedett az a tény, hogy itt volt ugyan ideológia, ott meg nem, viszont ott volt festészet, nekünk meg már a ,,Légy boldog, Irina'', ,,Levél a frontról'' vagy ,,Szép Vorosilov elvtárs, amikor síel a Moszkva környéki erdőben'' féle képekből sem jutott.

Ideológiai művészetnek ott volt a stílus. Az eszmei mondanivaló verbálisan kimerülvén egy csendélet esetében például, a stílusba kényszerült behátrálni, és így született a szocialista csendélet. Egy szocialista testvérország szocialista csendélete alatt azt értettük, ami a másik szocialista testvérországban burzsoának számított, és vice versa. A magyarországi szocialista stílus a Domanovszkyé volt. Vastag ecsettel, festékpor-geralit, dekoratív, alig-figuratív, esztétizáló festészet, tulajdonképpen merészen közel az ötvenes évek tache-izmusához – a franciákhoz: Riopelle, Bazin vagy Bissiere ,,szőnyeg''-festészetéhez –, csak ezt a rendszer, vagyis Domanovszky barátja, Aczél természetesen nem tudhatta, mi pedig nonkonformizmusunknál fogva nem vettük tudomásul. 1958-ban Csernus a *Saint-Tropez*-zel hazajött Nyugatról, s ezt a szürrealista technikával festett, de nem szürrealista festést, aminek Csernuson túl kevés (pontosabban semmi) köze (nem) volt a kortárs nyugati művészethez, csak azért, mert nyilvánvalóan Nyugatról jött, és mert intellektuális volt (azaz nem értették), az ellenséges ideológia hazai térhódításaként üdvözölték. Tehát a nemfiktív, liliputi világmindenségben (Magyarországon) nem-fiktív avantgárd művészetnek számított az ötvenes évek végén és még bőven túl a hatvanas évek közepén is egy olyan stílus, amelynek a világ avantgárdjához semmi köze nem volt. Jó lenne, ha az utókor szemében ez nem tűnne röhejesnek, abszurdnak, tragikusnak vagy szégyenletesnek, csak annak, ami volt: a kor hű ábrázolatának. Az 1956-tól az Ipartervig tartó évtizedet úgy lehet elképzelni, mint a XIX. századi francia akadémizmust. A szalonnak megfelelt az Országos Tárlat: megfestettük a képet, bevittük a képet, kidobták a képet, hazavittük a képet, és így tovább. Nüansznyi különbség, hogy akkor és ott a Szalonon kívül bárki és bárhol kiállíthatott, itt meg nem.

– *De mégis mit csináltál a főiskolán?*

– A tehetség nem sok külső tényezőt mutat meg magából, kivéve egy olyan szakmát, mint a zene, ahol valakit akár ötéves korában be lehet programozni, mint egy majomembert, és Mozart lesz belőle. A képzőművészetben egy tizenhat éves srác akkor tehetséges, ha nagyon jól le tud valamit rajzolni. Ezt a képzőművészeti gimnáziumban megtanultuk. A tehetség olyan, hogy az ember sajátmaga bizonyossága. Eszeveszett belső dinamizmus funkcionál, és még fiatalkorban kilövi magát egy irányba. Belelendül a marha nagy nemtudásba, és mire az ember észreveszi magát, hogy mennyi mindent nem tud, addigra már van gerince. Már nem tud kilengeni. A mindentudásból megszerzett kis rész az, ami domináns stílussá válik. A nemtudás határozza meg a stílust. Ez így normális, így lesz a művész egészséges. Mi ilyen srácok voltunk, bennünk volt a lendület. A Hinczhez kerültem, azt mondta, hogy rajzoljunk egy aktot. Ott áll egy krapek pucéran, egy hét alatt rajzoltam négy darab életnagyságú szénrajzot, fotórealistát, négy pozícióból. Azt mondta a Hincz, hogy marhára tudok rajzolni. Mondtam, hogy igen, meg azt is, hogy: ugye Mester, nekem többet már nem kell a főiskolán rajzolni? Azt mondta, hogy nem. Mégis ott ült Károly bácsi, és rajzolni kellett ,,őtet'' szénnel. Realista portrékat. Lett is egy nap alatt vagy húsz belőlük. Megegyeztünk a Hinczcel, hogy ezek után csinálhatok azt, amit akarok. Elkezdtem kis metafizikus csendéleteket gyártani. Volt rajtuk kagyló, csiga, XVIII. századi holland könyv, visszakaparással, és akkor azt mondta a Hincz, hogy maga egy kész művész kész képeit csinálja, nem is tudom, hogy mit akar a főiskolán.

– *Egy papírt akartál, mert olyan társadalomban éltél, ahol a művész státusza számított...*

– Evidens. Papírt meg azt a könnyebbséget, amit elvileg egy ilyen főiskola megad: olcsóbb vásznat, olcsóbb festéket meg egy helyet, ahol az ember melózhat. Ilyenkor semmi más dolga nincs egy tanárnak, mint a tehetséget segíteni. Meg kell próbálnia kitágíttatni vele azt, amit ő definiál magának, és amiről azt hiszi, hogy elégséges. Rá kell vezetnie arra, hogy egy csomó részletet nem tud. Hogy ne magának fessen, hanem neki, de ne alakuljon ki apakomplexusa. Egyébként nem is lehetett képeket festeni, csak tanulmányokat, hogy egy majdani képhez edzd magad.

A főiskola öt éve időpocsékolás volt. Összezúzta lendületemet, fejlődésem linearitását. Valamennyi érvényes munkám mégis maradt, sőt némi műtörténeti autoritásra is szert tett távollétemben. *A gyógyfürdő parkja* című képem, melyet huszonhárom éves koromban – a főiskola mellett – festettem (főleg, hogy anyám nappalijában volt felakasztva, s így könnyűszerrel lehetett reprodukciókat készíteni róla).

– *Ez már a Csernus-iskola hatása?*

– A Csernus körüli társaság tagjai, akik hittel voltak rendszerellenesek, és hittek avantgárd mivoltukban is, igen szép névsort alkotnak: Csernus és Sylvester Kati, Erdély Miki és Szenes Zsuzsa, Lakner, Szabó Ákos, Frey Krisztián, Záborszky Viola, Korga György, Kóka Feri, Gyémánt, Altorjai Sanyi, Baranyay Bandi, Jovánovics Gyuri, Kemény Gyuri, Pásztor Gabi, Birkás Ákos meg jómagam. És Méhes Laci, aki egészen fiatalon ebből a körből indult. Ez sohasem volt homogén társaság, és az évtized közepétől atomjaira is hullott. Csernust és Szabó Ákost kiűzték a hazából, és majd, amikor 65 körül Molnár Sanyi, Bak meg a Nádler meghonosítja az ötvenes évek igazi avantgárdját, mi, mármint Lakner, Erdély, Altorjai, Frey Krisztián, Tót Bandi meg én hozzákezdünk a pop-arthoz.

– *Jelentett-e egyáltalán valamit számodra az avantgárd szó?*

– A művészet múltját ismertük, és miután a huszadik század művészete kifocizta magát 1925–30-ig, az igazi avantgárd is megtörtént addig. Ahhoz képest minden már csak poszt vagy neo, de inkább poszt-avantgárd, mint ahogy poszt-impresszionizmus is létezett. Az avantgárd, majd később az underground fogalma a pop-arttal vált újból gyakorivá és divatossá a világban. A kubizmus vagy a dada, a szürrealizmus vagy a tache-izmus modern volt, de nem nevezte magát avantgárdnak. S hogy a modern művészetről mikortól és mit tudtam? Picasso nevét ismernem kellett a béke-

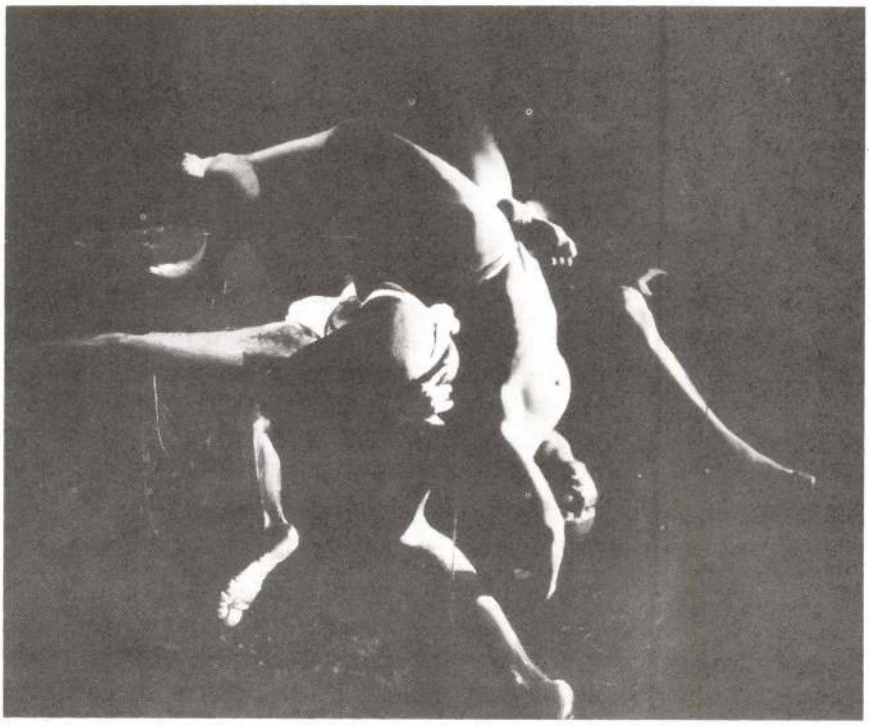

Konkoly Gyula: A Hold láthatatlan oldala (1987)

galamb miatt már csöppnyi koromtól, de hogy mit tudtam általános iskolás koromban? Tizenkét-tizennégy évesen tájképeket meg portrét festettem nagyon erős színekkel, mondjuk posztimpresszionista stílusban. De 1955-ben a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központjának kutatótermében már meg volt a Skirának, a kor legjobb művészeti kiadójának a kollekciója, és ezeket a köteteket látástól vakulásig néztük. A reprodukció pedig elég alapos, sok tekintetben elégséges információt jelent, noha természetesen nem az igazi. Így a korszak kultúrpolitikai elveinek dacára, kamaszkoromban már folyamatában ismertem a művészet történetét egészen Jackson Pollockig és de Kooningig. Az ismeret és az abszorbeáció (részemmé-részévé válás) közötti különbség adja azonban a műtörténész és a művész közötti különbséget. Egy kezdő művész azért tapad saját korához, mert a kortárs művészet közegében nő fel. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy az általa látható műtárgyak óriási többsége kortárs műalkotás. Mi 1957 körül és még jó sokáig ilyet egyáltalán nem láthattunk, s a reprodukciók arányos időrendiségében hozzászokni a kortárs művészethez mint informatív tényhez nem azonos a benne élő megszokással. Tizenhat-tizennyolc éves koromból fennmaradt egy matisse-os enteriőr, realista kivitelben, néhány fémes (kubista jellegű) portré meg egy enyhén szürrealista önarckép... Ezek után jött az öt év festési munkatábor a főiskolán. Éppen akkortól lehetett Nyugatra utazni, amikor végeztem. Első Nyugaton töltött napomon, a bécsi Modern Művészetek Múzeumában találkoztam az igazi avantgárddal. Az azévi – 64-es – velencei biennálé amerikai pavilonjának anyaga volt kiállítva. 64-ben jelent meg Európában a pop-art, Rauschenberg el is nyerte a biennálé fődíját. A Jován egy hónappal korábban ment ki, mint én, és várt a vasútállomáson. Azt mondta, hogy van egy őrületes kiállítás, téboly, és fogalma sincs róla, hogy micsoda. Reggel kilenckor, a nyitásnál már ott voltunk a múzeumban, ahol várt ránk az amerikaiak velencei pop-art anyaga. Az ügy arra volt hivatott, hogy egyszer s mindenkorra megfossza Párizst és Európát a művészeti hegemóniától, és a szándék tökéletesen meg is valósult. Privát kis találkozásom a pop-arttal katasztrofálisan végződött: bikataglózó knock-outtal, totális érzékszervi rövidzárlattal és agybénulással. Rá kellett jönnöm, hogy a huszonhárom év tagadhatatlan élet érvénytelen: a világ történik, s a mi addigi történetünk azon kívül történt. A leszámolás, a tetemrehívás pillanata volt ez. Kiderült, hogy nincs történetem, életem nem az enyém volt, csupán a Rendszer Élete. Metafizikus dilemma elé kerültem; az ember ilyenkor vagy elemészti önfelzabálással (autokannibalizmus útján) a múltját, vagy integritását mentendő, múltjáért a hazugságot választja jövőnek. (A hetvenes években, midőn gulágjaikból rögtön Nyugatra kerültek a szovjet disszidensek, legtöbbjük, megtapasztalván, hogy nemcsak börtön van a világon, visszament börtönébe, vagy mint a pragmatikus Szolzsenyicin, Amerikában építtetett luxusbörtönt magának.(Ezekből az élményekből állt össze féléves nyugati tartózkodásom, hogy mint Ady köve, hatvanöt tavaszán hazapotyorogjak. Az egymást kizáró tényezők között nincs közeledés, csak trükkök vannak. A magyar pop-art a pop-art lefestésével kezdődött. Ezt szemléltetendő van egy rövid tanmesém: képzeljünk el egy országot, ahol sohasem láttak még szobrot, amíg egyszer meg nem érkezik valaki külföldről egy csomó szoborfotóval. Az ország, amely sohasem látott szobrot, megnézvén a fotókat, megnyugszik: a szobor egy monokróm festmény...

– *Miért jöttél haza?*

– A bennem haldokló múlt miatt kiégett voltam és nagyon öreg, a megtalált világban pedig újszülött. Mit tudhat kezdeni a világgal egy haldokló vagy egy újszülött? Semmit. Haza, konkrétan, apám üzenete rendelt. Nyugdíjaztatás előtt álló gazdasági szakember volt, akit disszidálásom jelentősen csökkentett nyugdíjra ítélt volna. Aztán apám nyugdíjaztatásának évében, 1970-ben disszidáltam.

– *Miért jöttél haza másodszor is?*

– Disszidálásom igéje így hangzott: mi jobb, híres embernek lenni Magyarországon vagy pincérnek lenni Nizzában? Az utóbbit választottam. Tehát nem valahová mentem, hanem valahonnan elmentem. Voltam jól futtatott konceptművész, és volt az életemben tíz év, amikor úgy éltem, illusztrátorként, mint egy francia középpolgár. Azután, lassan öregedvén, kitört rajtam megint a festési őrület, de ez ott nagy luxus, ha nem a képeidből élsz meg. S azután, hogy a Szovjetunió ilyen szépen döntetlenre végzett, a fal mellett hazasomfordáltam én is.

FICSKU PÁL

Kerkó Jani nyaral

(pléjbekk)

Olyan mintha nem is lennék.

Olyan itten mintha minden nem is lenne.

Olyan jó.

Mondja Kerkó Jani a kondás.

Ülünk a tengerparton egy kikötői kocsmában és hallgatjuk és nézzük és érezzük a tengert.

A tenger jobbá teszi az embereket.

Ha újraszületnék tenger szeretnék lenni vagy kikötő.

Ilyeneket mondunk néha meg-megszakítva a csendet. Kortyolgatjuk az olcsó vörösbort.

Aztán egyszer csak sóhajt egy nagyot a Jani és keserves vágyakozó hangon azt mondja hogy bárcsak az ő falujuk végén az öreg malom mögött lenne a tenger és hogy akkor ő csak ott ülne egész nap enné a jó melegben a szalonnát és inná hozzá ezt a sós tengervizet a disznók meg csak döglenének és hűsölnének az árnyékban és akkor jó lenne.

Jani csak néhány hónapja bukkant fel az életemben s mint ahogy a találkozások történni szoktak egy hajnalon a részegség és a másnaposság között különös állapotban. A városban ahol éppen hónapok óta tartózkodtam egy park közepén egy padon ébredtem. És akkor megjelent Kerkó Jani és mondta nekem hogy ő tulajdonképpen hivatalos nevére nézve Kerkó János lenne és hogy ő szívesen lenne kondás valahol mondjuk ha lenne egy falu meg egy öreg malom ami mögött ő makkoltathatná a disznókat de hát ő a pálinkát se vetné meg és akkor kell egy kocsma is meg hát az Istennel is személyes viszonyban van és hát ugye értem hogy mire gondol és így elég jól elbeszélgettünk.

Kerkó Jani azóta mindig jelen van az életemben néha el-eltűnik ugyan de aztán a legváratlanabb pillanatokban bukkan fel újra és újra.

Múltjáról nem nagyon szoktam faggatni. Kicsit olyan nekem mint az az ember aki csak úgy megjelenik mintha múlt nélkül született volna és valami furcsa időnkívüli állapotban létezik. Mint a reggeli bizsergés vagy a délutáni lassú mámor. Csak annyit árult el nekem hogy ő úgy véli hogy mindig csendes visszahúzódó életet élt és a két kutyáján az asszonyán és a gyesznóin kívül nem nagyon tartotta a kapcsolatot senkivel egészen addig amíg abban a bizonyos faluban és abban az azóta már híressé vált ,,gyesznó-ügyben'' ki nem kellett állnia a világ elé és vállalnia kerkóságát.

És akkor most itt ülünk a tengerparton a Jani meg én és a Jani meg olyanokat mond hogy milyen jó lenne ha az ő falujuk végén folyna a tenger.

Mint a mesében.

Olyan itt mintha otthon lennék minden.

Mintha minden nem is lenne és még a semmi is.

Ilyeneket mond a Kerkó Jani.

És tényleg ugyanaz ugyanaz mintha otthon a Cégély Vendel korcsmájában ülnénk.

Közben bekapcsolják a tévét és akkor a kondás azt mondja ugyanazon a vágyakozó hangon mint mikor a tengerről beszél hogy milyen jó lenne ha az a fószer az a Fukugyama aki oly fontos szerepet játszott abban a bizonyos ,,gyesznó-ügyben'' hogy ha az lenne a tévében hogy ha azt mutatnák.

De nem. A német – dán meccset közvetítik és hát akkor azt mondja a Jani hogy nem baj hogy nem a Fukugyama ezt is biztosan nézik otthon a korcsmában.

Látod mondja Jani mi *itt* nézzük a meccset a Vendel meg a Hollauer Pisti meg a *faluban*. Akárha integethetnénk is egymásnak. Mintha egy nagy stadionban ülnénk mindannyian mert hát a Sebestyén atya is azt mondta mikor azt a két böhöm parabolaantennát szereltette fel a templom tetejére hogy most már mindenki ugyanazt fogja látni és hát így alakul a világ és akkor az egész világ egy nagy elektronikus falu lesz és hát mindenki ugyanott fog lakni és akkor mi leszünk a világ közepe az elektronikus világ közepe és akkor jó lesz. És akkor mindenkinek nagyon jó lesz.

Hát tényleg olyan mintha egy nagy stadionban ülnénk és mondjuk mi lennénk a tribün a Sebestyén atya meg a béközép. Csak az a baj hogy azt hogy melyik szektorban üljünk vagyishogy a helyjegyet aztat az Isten adja és hát egyes szektorokat még drótkerítés és kordon választ el egymástól és hát így nem mindig magunk alakítjuk a sorsunkat.

Ülünk a tengerparti kocsmában nézem a Janit hogy miket hord itt össze nekem aztán csak úgy csöndesen azt mondom neki hogy szép ez szép amit mondasz de hát a te sorsodat például én irányítom.

És akkor azt mondja a Jani hogy hát akkor ha az ő sorsát én irányítom vagyis hogy neki én adom a helyjegyet akkor számára én lennék az Isten nem. De hát már neki van egy valóságos egy létező és hát akkor ez micsoda lenne pogányság vagy blaszfémia vagy tán kóros személyiségzavar. Néz rám a Jani csak úgy néz rám és akkor egy kis csalafinta mosollyal megjegyzi csak nem az elbeszélői nézőpont keveredése.

Nézem csak nézem a Janit hogy már miket tud mondani. Félkegyelműnek tartott létére elég gyorsan tanul. Vigyázni kell rá a történet végére még értelmes ember lesz belőle.

Itt bejöhetne már egy nő is a történetbe mondja a Jani.

No jó de ahol valami van ott helynek is kell lennie akkor a nő mellé jöjjön egy hajó is.

És akkor elindultunk a parton hajót és nőt keresni.

Megyünk a parton a Janival számolgatjuk a lépteinket és mormoljuk hogy kavics kagyló kő homok víz só fény

elhinni, monstra-

nincsen. Itt minden a marketingről szól!" Egy idős, 80 éves

Bakács Tibor Settenkedő

baloldali első kisteremben. (A fotókon megjelenő tematika a mai napig heves izgalomban tartja az alkotót. E számunkban is ebből az aspektusból veti össze Shakespeare-t és Madonnát [lásd 11. oldal].)

Az események kínálata olyan nagy volt, hogy képtelenség volt mindent végignézni, viszont feltehetőleg mindenki számára volt valami érdekes. Láttam egy jó meg egy nem olyan jó divatbemutatót, és megnéztem az ex Art Deco-s Sós Gyuri performáncát, amely több tanulsággal is szolgált. Magam középen ültem a nézőtéren, ezért különösen plasztikus élmény volt, amikor tőlem balra egy elégedetlen néző ordítva ítélte meg az előadást. Nem elemzett sokat, csupán azt kiabálta ütemesen, hogy „szar". Tőlem jobbra valaki azt ordította: „nem szar". Majd újra balról: „de szar". Jobbra: „nem szar, tök jó" stb., stb., mire a levegő fölizzott a sorok között. Egy más alkalommal azon a félmeztelen nőn pihent meg a tekintetem, aki a középső nagyteremben fölállított kockavár tetején ült mereven, agyaggal teljesen összekenve. Mi órákig keringtünk alant, ő meg szelíd bölcsességgel nézett le minket.

Bojár Iván András

SZÁZADVÉG KÖNYVKLUB

a jelentős szellemi értékeket képviselő könyvek – ereskedelem átalakulásával járó zavarok miatt – ves olvasóközönséghez. Olvasóink levelei alapján y hazánkban – minden nehézség ellenére – széles gyetemes kultúra, a klasszikus szépirodalom és a rsadalomtudomány iránt.

ldó az értékes könyvek terjesztésére könyvklubot

bnak bárki tagja lehet, tagsági díj nincs.

ba jelentkezőknek ajánlati listát küldünk.

az **Akadémia, Atlantisz, Cserépfalvi, Európa, Téttorony, Holnap, Magvető, Századvég, Szép**rtékes könyvei találhatók.

n befizetett, postán kiküldött könyvekre a bolti ár-yesen, a klubirodában átvett könyvekre 20%-os

k időről-időre ajándékkönyvet adunk, kedvezmé-szervezünk. Klubirodánkban tájékozódni lehet okról és kulturális eseményekről, újdonságokról,

ben, telefonon vagy személyesen a következő cí-Csalogány u. 6–10. III. 118 vagy 134.
y 20-10-384.

KIÁLLÍTÁS

KÉTSZERES VISSZATÉRÉS

Konkoly Gyula két kiállítása – Fészek Klub, Ernst Múzeum

Konkoly Gyulát be kell mutatnunk a felnövekvő nemzedék képzőművészet iránt érdeklődő tagjainak. Azzal az egyszerű, ámde remélhetőleg hasznos tanáccsal tudjuk tárlatlátogató útjukra bocsátani őket, hogy Konkoly Gula most látható két kiállításán velős és emlékezetes összefoglalót kaphatnak az elmúlt két évtized művészi irányzataiból. Ennek oka nem valamiféle hagyományos értelemben vett stíluspluralizmus, hanem az, hogy a művész több év alatt felgyülemlett munkái – némelyik rekonstruálva, némelyik átdolgozva, a legutóbbiak pedig „frissen festve" – egyszerre kerültek a hazai közönség elé. Konkoly pályaképe nem mondható ugyanis töretlennek: 1970-ben Franciaországba távozott, ahol sikerei ellenére sem adhatta át magát teljesen a szíve szerint való alkotásnak. A pénzkeresés kényszere ítélte periodikus, ámde „örök" visszatérésre saját megkezdett és szinte soha be nem fejezett műveihez. Talán ez is oka lehet annak, hogy egyetlen művét sem érezzük muzeális, az idő által lassan túlhaladott darabnak; visszakaptunk egy Saint-Germain grófot, és saját képére formált „örökifjú" műveit.

*

A Fészek Klub kiállítótermében rekonstruált konceptuális munkái láthatóak. „Uramatyám, irgalmazz!" – kiáltott fel egy néni, amikor meglátta **Emlékművét**, amely egy hipermangántól vörös vízzé olvadó gézbe csavart jégtömb valójában (azt, hogy jégtömb, nem tudjuk azonnal).

Az eredeti mű 1969. október 23-án, a II. Iparterv-kiállításra készült. Egy napig volt látható, mert a nyitás éjszakáján elégették az épület kazánházában.

Az Ernst Múzeumban a hazahozott, vagy már itthon festett művek kaptak helyet. A korábbiakon pop-artos elemek ötvöződnek dadaista gesztusokkal és tradicionálisan megalkotott részekkel. Ezek némelyike kinyilvánítottan kötődik a hazai festői hagyományokhoz (például Iványi Grünwald Béla kis szürke felhőihez), vagy pedig reflektál Konkoly kortársainak műveire, néha csak személyükre.

Az utolsó két terem nem biztos, hogy annak szánt, de mindenesetre provokáló visszatérés az autonóm festéshez: Monet öregkori Tavirózsái válnak itt olyan ikonográfiai motívummá, mint a Madonna a kisdeddel több évszázad festészettörténetében. Csak éppen a festészet most már a témát is önmaga történetéből meríti.

„Zsuzsanna látogatása C. Monet-nál Giverny-ben" – ez a ciklus címe. Szemmel láthatólag begyorsult az öreg mester a vének által annyira kedvelt Zsuzsánna látogatásától.

Konkoly Gyula képeit Budapest után Dunaújvárosban lehet majd látni, művészetéről részletesebben pedig Keserű Katalin cikkéből lehet értesülni. (Új Művészet, októberi szám.)

Topor Tünde

KONKOLY Gyula

H. Varaus 1991 nov. 7

KONKOLY GYULA – LOSONCZY ISTVÁN

Festmények

1997. szeptember 12-29.

Megnyitó: 1997. szeptember 12. péntek este 6 órakor
Megnyitja: Beke Zsófia művészettörténész

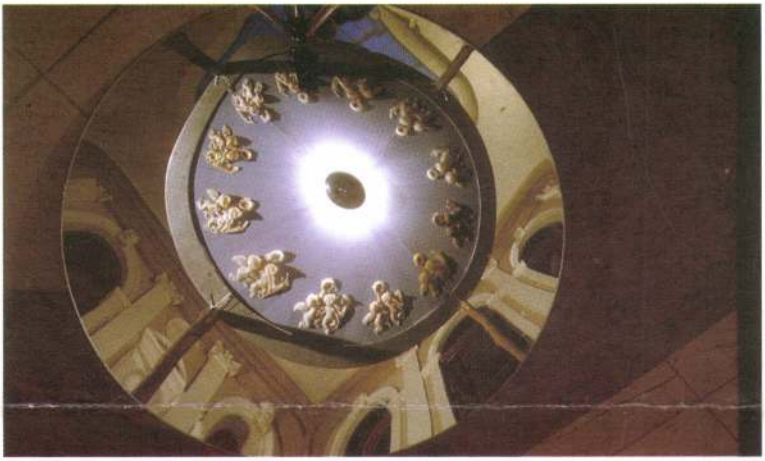

Losonczy István – Álmenny, 1994 (fa, aluminium, műanyag; 220x220x230 cm)

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

Nyitvatartás: Keddtől-péntekig 13-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Mester és tanítványa

Losonczy István első munkái barokk festmények tükörképpé fordított másolatai. Későbbi munkáiban neves barokk festményeknek egy-egy részletét — többnyire puttókat vagy pápák száját és tekintetét — emeli ki, ragadja meg s nagyítja grandiózus méretűvé. A barokk festmények erőteljes anyagszerűségét Losonczy mesteréhez hűen szigetelő habbal, színes kábelekkel és fémhuzalokkal fokozza, a későbbiekben áttérve önálló installációkra, amellyeket azután talált — és igen találó — tárgyakkal (pl. a barokk tabernákulumra utaló munkájában egy megrongált fa nyílászáró mögül előtörő színes kábeleket egy hasonló színű szánkóval) is megspékelte (s ezzel a művet szakrális jellegétől is megszabadította).

A másolat egyfajta hangsúly, akcentus, kiemelés. A fordított másolat nem más, mint tükrözés, leképezés, tehát nem pusztán *másolat*; hanem egyfajta nyomat, nyomaték is vagyis duplán hangsúly és kiemelés. Így van ez fordítva is: a tükrözés, tükröződés egyfajta fordított másolat, nyomaték, kiemelés, stb. Losonczy megfordított másolatai, tükörképei nyilván művészi interpretációk: munkáiban látszólag felcserélhetővé válik a jobb és a baloldal, a fent és a lent. Ezutóbbi, a vertikális tengely mentén történő tükrözés esetében szándékolt hangsúlyt kap a könnyű és a súlyos felcserélhetősége, vagy épp tetszőlegességének megkérdőjelezése. Éppen ez a kettősség jellemző a barokkra: a súlyos "pátoszformák" s a patetikusan nehéz anyagok lebegése, súlytalansága. Ezt idézik elő, egyszersmind fokozzák és "figurázzák" Losonczy hatalmas méretűnek tetsző puttói, Ince pápa súlyos tekintete vagy Velazquez Fülöp portréjának hatalmas szájrészlete.

Beke Zsófia

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art Expo Alapítvány

BUDAPEST II. — FIATAL MŰVÉSZEK A II. KERÜLETBEN SOROZAT KERETÉBEN

A Szombathelyi Képtár
tisztelettel meghívja Önt

KONKOLY GYULA

festőművész

XXI. SZÁZADI KÉPEK

című
kiállításának megnyitására

2004. október 15-én, pénteken
17 órakor

A kiállítást megnyitja:

ANDRÁSI GÁBOR

művészettörténész

A kiállítást rendezte: Dr. Szepes Lászlóné
Támogatók:
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Pannon Ősz 2004

A kiállítás megtekinthető: október 16. – november 21-ig

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY
9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. Pf. 71.
Tel.: (36) 94/508 800 Fax: 94/314 096
E-mail: keptar@int.szombathely.hu
http://www.szombathely.hu/keptar
http://keptar.szombathely.hu

KONKOLY GYULA

A Műcsarnok meghívja Önt **Konkoly Gyula** kiállítására

2001. december 12-én, szerdán, délután 7 órára

Megnyitja: Kőrösi Orsolya, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Művészeti és Nemzetközi Kapcsolatok Helyettes Államtitkára

A kiállítás megtekinthető 2002. január 13-ig, hétfő kivételével naponta 10 – 18 óráig

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

A Műcsarnok fenntartója

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

plein-air

LÁGY OBJEKTEK

***Konkoly Gyula** kiállítása • Lóska Lajos*

Konkoly Gyula munkássága 1970-ben Párizsba történt emigrációját követően két évtizedig, hazatértéig elsősorban mint „legenda" és mint „emlék" volt jelen a magyar művészeti életben. Franciaországból való visszajövetele után azonban több kiállítást is rendeztek alkotásaiból, talán kompenzációképpen művészetét Munkácsy-díjjal jutalmazták, amit mindenképpen kiérdemelt. 1991 őszén az Ernst Múzeumban nyílt tárlatán az alkotó briliáns technikai tudással megfestett, az akademizmust, a barokk formákat és kompozíciót tudatosan vállaló, erős fényárnyék-hatásokra építő, mozgalmas, Csernus késői korszakára is utaló festményekkel jelentkezett, olyanokkal például, mint a *Hold láthatatlan oldala* (1988) vagy a *Baranyay András dicsőségét az ionoszférába juttató mű* (1988), melynek barna-sötét hátteréből előfénylő, rafinált rövidülésben ábrázolt repülő-lebegő figurái a barokkot idézik. 1994-ben azután a Dovin Galériában más stílussal és más témával mutatkozott be: festményei — a *Zsuzsanna Claude Monetnál Giverny-ben* sorozat (1991), az *Iványi Grünvald Béla Nagybányán* című művek — az impresszionizmusnak állítanak emléket, Monet giverny-i kertjének és vízililiomainak.

A legutóbbi, a Kiscelli Kastélymúzeum templomterében megrendezett kiállításán viszont már nem mint a technika minden kötöttségét leküzdő virtuóz festőt, hanem mint objektés installációművészt ismerhettük meg. Természetesen Konkoly művészetében a plasztika, az objektek felé való fordulás nem jelent pálfordulást, hanem visszatérést korai, a hatvanas évek végén készített objektjeihez, melyeket még a fiatalabb korosztályhoz tartozó művészetkedvelők is ismerhetnek, ha máshonnan nem, hát reprodukciókról vagy rekonstrukciókból. Olyan munkáit, mint a lágyított óriáskezet formázó *Főiskolai tanulmány*t (1968) vagy a második Iparterv-kiállításon bemutatott, majd cenzorok által eltávolított és megsemmisített, hipermangános gézbe, vattába burkolt jég *Emlékmű*vét (1969), melyen, ahogy elkezdett olvadni a jég, vörös foltok ütöttek át. Nem csoda, hogy a hazug és heroikus monumentumok korában a kulturális irányítás tetszését nem nyerte meg ez a deheroizáló alkotás.

A kiscelli romtemplom misztikus-szakrális tere a legtöbb ott bemutatkozó művészt inspirálja. Bizonyította ezt *Swierkiewicz Róbert* tavalyi tárlata és természetesen Konkoly Gyuláé is. A térberendező művész ugyanis óhatatlanul belekomponálja alkotásába a templom architektúráját, rusztikus falfelületeit és három emelet magas terét. Ha a látogató az oldalsó bejáraton belép a kiállítótérbe, az apszisban találja magát, három háromszög-talapzaton álló — sárga, fekete-drapp és piros belsejű — műanyagfóliába öntött festéktégely vagy szenteltvíztartó előtt, melyekbe klasszicizáló fejeket formázó jégtömböket helyezett el a művész. Ezek lassan elolvadtak, és végül csak szikkadt festékrögök maradtak utánuk. A fejek megsemmisülése egyértelmű jelkép: a klasszikus kultúra pusztulását demonstráló gesztus. Az apszis falán a szenteltvíztartó felett egy a művész új naturalista korszakának stílusában festett nagyméretű képe látható. Ennek az alkotásnak olyan a hangulata, mint az 1964-ben készült, sétáló, korzózó embereket ábrázoló *Gyógyfürdő parkjá*é. A jelenlegi művön is sétálók láthatók: az előtérben két virággal díszített nagy karimás kalapú, rókaprémgallért viselő hölgy, mögöttük egy keménykalapos, csokornyakkendős úr és távolabb még két háttal ábrázolt figura századfordulót idéző kosztümökben. A kompozíció nosztalgikus hangulatát csak a képhez szervesen hozzátartozó lágy, szétfolyó, antiesztétikus műanyaghab keret ellensúlyozza.

Ha az apszisból továbbsétálunk a templomhajóba, műanyag síremléket látunk. Egy pillanatra olyan érzésünk támad, mintha egy funkcionáló templomban, mondjuk a Westminster Abbey-ban nézelődnénk a márvány síremlékek között, de ahogy közelebb lépünk a két nagyméretű téglatesthez és négyzet alakú szarkofághoz, rájövünk, hogy mindez csak idézet, hogy a tárgyak inkább hasonlítanak egy műanyagfóliával fedett ládára, mint egy ünnepélyes kőszarkofágra.

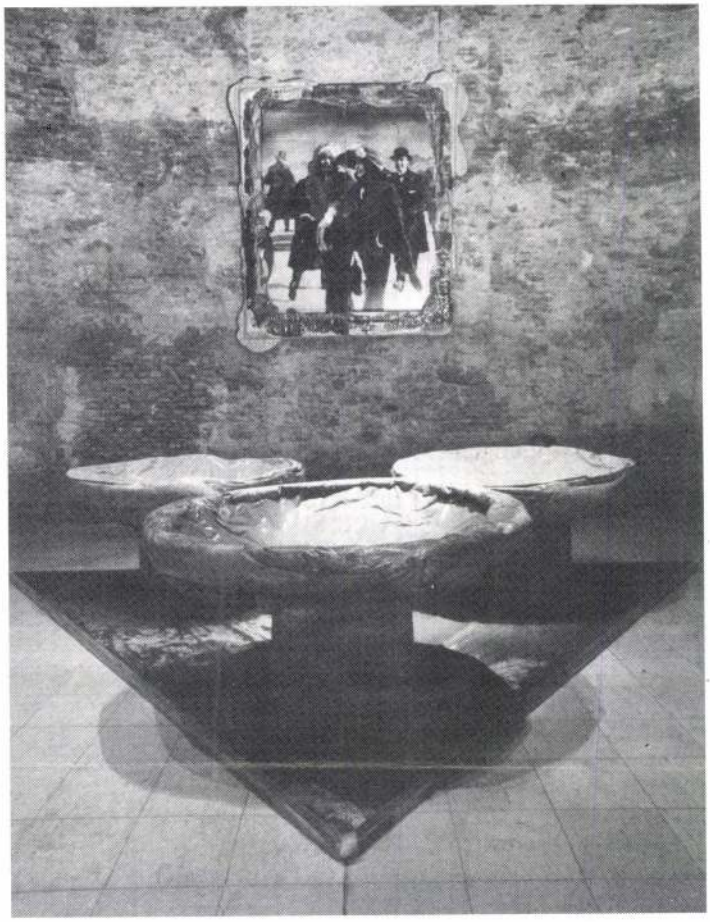

Részletek Konkoly Gyula kiállításáról, 1995, Fővárosi Képtár

Emelkedett téma közönséges anyagban kifejezve; valahogy így jellemezhetnénk a bemutatott objekteket, melyeken konceptuális utalásokként rejtelmes-sejtelmes feliratok olvashatók franciául. Például ilyenek: „Ha Arkhimédesz medúza lett volna." A pillérkötegek határolta beugrókban pedig párnaszerűen süppedő műanyag plintoszokon, szám szerint négy darabon, halotti maszkot idéző, barnára festett, öntött női fej található, mely mintha föléje, a falra függesztett műanyag negyedgömböket figyelné. A közvetlen mintavétel a pop művészek kedvelt fogása volt. Ha a honi művészetet nézzük, elég csak *Jovánovics György* 60-as években készült zacskószobraira, *Emberére* (1968), vagy *Schaár Erzsébet* klasszikus portrékat és halotti maszkokat egyaránt idéző fej- és kézöntvényeire gondolnunk. Úgy tűnik, hogy ez az egyszerre klasszicizáló és deheroizáló magatartás csak a magyar pop sajátja, ami nem véletlen, hiszen a pop-art formaelemeit felhasználó, továbbfejlesztő hazai alkotók legtöbbje akadémikus képzést kapott a főiskolán, és ezt a tudást gyakran kamatoztatta, ha nem plasztikáin, akkor festményein, mint Konkoly Gyula.

Konkoly alkotásmódjának másik jellemzőjét, a lágy, kibuggyanó, kitüremkedő, amorf formákat viszont az amerikai pop, konkrétan *Oldenburg* munkái inspirálták. E formai sajátosságok a kiscelli kiállításon is jelen vannak: a fejet tartó talapzatok, mint a párnák, besüppednek, meggyűrőd-

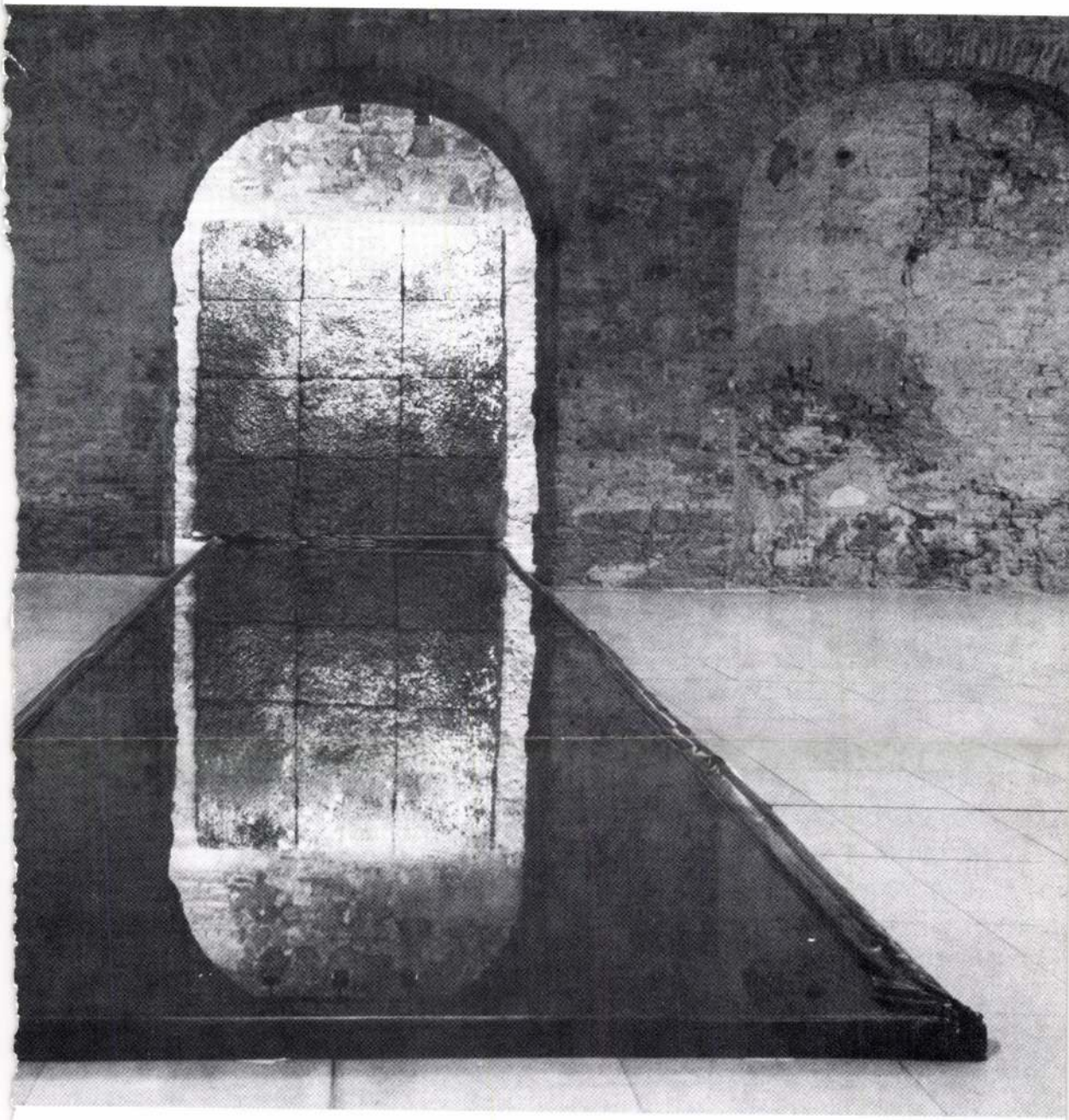

nek, az egyik szarkofág talapzata kitüremkedik. Ezek az effektusok a művész korai objektjeit is jellemzik, a vászonból készült, megfestett, meggyűrt *Főiskolai tanulmány*át vagy a *Lágyított tojás* című munkáját (1966). A tárgyak lágyítása viszont kétségtelenül az amerikai Claes Oldenburg találmánya, emlékezzünk csak *Hamburger*ére (1962), *Lágy írógép*ére (1963) vagy a *Nagy, lágy, svéd villanykapcsoló*jára (1966).

Ha végigmegyünk a hajón, eljutunk a tornyok

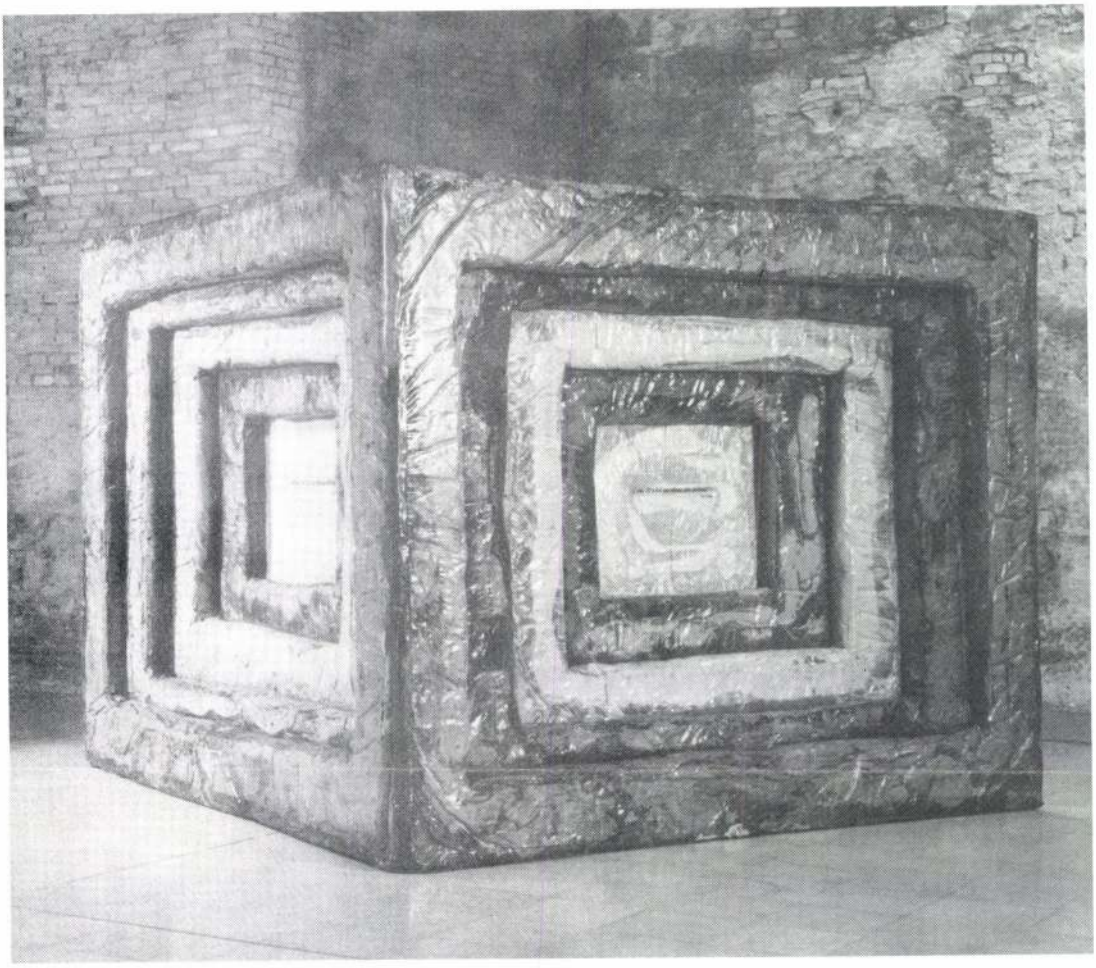

Részlet Konkoly Gyula kiállításáról,
1995, Fővárosi Képtár
(Fotók Tahin Gyula)

határolta falhoz — a klasszikus templomtípusoknál itt van a főbejárat —, ahol egy boltív mögött áll Konkoly impresszionista „oltára", a virágos napsütötte rétet, Claude Monet giverny-i kertjét idéző parafrázisa, a villódzó fényeket, a színek táncát és vízben tükröződését bemutató tavirózsáit feldolgozó sorozatának darabja. Előtte vízzel teli medence, benne visszatükröződik a rózsaszín virágmezőt megidéző hatalmas kompozíció.

Ha elvontak akarunk lenni, mondhatjuk azt is, hogy a művészet csinálásáról, a műtárgyalkotásról szól a tárlat, aminek egyik véglete a valóságban létező tárgyak lenyomatának elkészítése, míg a másik a fogalmi művészet, a koncept.

Mi a művészet? — teszi fel a kérdést a festő a mai posztmodern utáni korban. A tárgyak egy az egyben történő leöntése, a való világból való mintavétel (posztamensre helyezett fejek), a látványt alakító és értelmező festésmód (a múlt századvégi utcai jelenetet ábrázoló kép), a szín- és fényhangulatokat kiemelő impresszionista stílus (az impresszionista festmény), a verbális közlés (a feliratok)? Mindegyik, és egyik sem. Ezért posztmodern műnek, művészeti fejlődése állomásait bemutató összefoglalásnak is felfogható a tárlat, mely telistele van idézetekkel: megidézi a művész saját, hatvanas évekbeli mágikus realista alkotásmódját, a pop-artot általában, és korai popos tárgyait, valamint új élményét, az impresszionizmust. Természetesen ezen a jelenlegi kiscelli bemutatón pop-artos korszaka válik hangsúlyossá, de felvillan szinte egész eddigi művészpályája is.

KONKOLY Gyula (5)

XXXV. 42.

FRANK JÁNOS:

Képzőművészet

Konkoly Gyula redivivusz

Még álmomban sem szeretnék levizsgázni *Konkoly* életrajzának adathalmazából, pedig csaknem a pályakezdete óta ismerem ezt a festőt, barátait, művészetüket is, ott voltam az avantgárd és a többi másként gondolkodó, a „nagy generáció" *Iparterv*-ben rendezett híres tárlatán 1968-ban, én rendeztem a *Bak*—Konkoly önköltséges (ez olyan két és feledik T—s) kiállítást, 1970-ben. Konkoly aztán disszidált, 1989-ben, amikor Pesten járt, interjút készítettem vele az ÉS-be, tollba mondta, mit csinált kinn, hogy magyar, leszerelt idegenlégiós brigádban szobafestést, lakásfelújítást vállalt, számtalan könyvborítót tervezett, volt konceptes és festett. Az *Ernst Múzeum*ban rendezett parádés kiállításának katalógusában *Kozák Csaba* egy levélformában megírt voltaképpen prózavers szavakba, sőt szótagokba rejtette Konkoly pályafutását, fortélyát csak a kurzív, a dőlt betű árulja el (például: *iparkodtam*, vagy *tervben*.) Kalandos volt a most ötvenéves festő útja, én inkább szellemi kalandjairól beszélek.

A Konkoly-legenda távollétében is eleven maradt, élt persze egyúttal a gyanakvás is, mint minden külföldi magyar iránt. Mit tesz le? Nos, az Ernst összes termében mindössze négy évi munkájával bizonyított. Nagyformátumú festő — nemcsak, és nem elsősorban — képeinek hatalmas méretei folytán, teljes fegyverzetben vonult fel, stílusait (egy művén belül is) úgy váltogatja, mint az ingét, mégis az összes irányzata — zenei műszóval — együtt van, összeköti tehetsége, mindenoldalú (festés, rajz, mintázásbeli) technikai tudása, melyet magától értetődőnek mutat, jobban mondva alig tudja, csak szeretné leplezni virtuózitását. Mert a véleményét, különvéleményét fontosabbnak tartja.

Szándékos kompiláció a kiállítás első részlege, melyben a művészettörténet klasszikus festészetéből, szobrászatából, a reneszánszból, barokkból, vagy színes filmkockákból vett idézeteket áttételez, hol rusztikusan szélesebb, hol símábban, kisebb ecsettel megfestve: mesterien. A vászon a legtöbbször formázott, mellettük zászló-féle drapéria, üres háromszögű keret az együttható, továbbá sok-sok ürülék, trutymó. Akár eufémisztikusan ezüst-színre festi, akár — alultáplált emberre vallón — okkerra. Sokkolni akar Konkoly, persze, de ez nem koprofilia, hanem bírálat; teszem hozzá a gyengébbek kedvéért. *A Hold Láthatatlan Oldalán (1988)* remek tömegkompozícióban egymásba kapaszkodó, az űrben lebegő (illetve végtagjaikkal gömböt befoglaló) némi bikinibe öltözött három női akt, a ruhás harmadik, férfi talán. Példátlanul nehéz anatómiai lecke ez, hozzá még a galéria tónust (a kép sötétbarna oxidációját) is imitálta a festő. Ha a kép fény-árnyjátékát, nyughatatlanságát, a piszkos lábak naturalizmusát nézem, *Caravaggio* startpisztolyának dörrenését hallom. A zaftosan, tésztásan és dörzsöléssel megfestett színpompás *A Magyar Államvasutak Balatonszárszói Szakasza (1991)* egy egészen más történelmi kort jelző asszociatív absztrakt kép.

Dőlt gúlák térkompozícióinak lapjain festmények, sőt máskor még alakot is mintáz a festő: műanyag trutymóból. Olcsó poénom: festményei plasztikusak, plasztikái festőiek. Ő jobbat mondott a cikk bevezetőjében említett interjúnk alkalmából. Mivel nem láttam, a párizsi stílusirányzatáról kérdeztem, rövid gondolkodás után meghatározta: *Eklektikus disznóság.* Ez is lett írásom címfeje lapunkban.

Váratlanul felvillan egy aranysárga, napos képtábla, az *Iványi—Grünwald Béla Nagybányán (1990)*, a mester hófehér öltönyben, fehér kalapban, mellette búrkalapban az aktmodell. A nagybányai impresszionizmusba hajló *plein-air* megidézése vezet át a Konkoly-tárlat lényegéhez, az egész, *Nagymező utcai* frontot betöltő pannó (mozgatható falikép) nagyságú *Claude Monet* parafrázisok közé. A posztmodern mindig is kereste a gyökereket, Konkoly Gyula *terra incognitát* talált, éppen a klasszikus impresszionizmusban, a Monet *Giverny*-beli háza környékének *Tavirózsák* sorozatában. Nyilván Konkoly is olyan gyorsan dolgozott, mint példaképe, a falakon hideg és meleg színfelkvések variánsait látjuk, a szinte lebegő vízfelszínt, s rajta a fehér-kénsárga terpedt korong alakú virágokat.

A tárlat egységes maradt mégis, a festő erős egyénisége győztesen vonul tovább, a Monet szobaképek hatványozásával, a durva, mégis finom hatású ecsetcsapásaival, szépléleksége burkolt deviáns magatartásával. *„Odi et amo"* (gyűlölök és szeretek) ez, és benne — talán a szerző ellenére — defenzívában van most a gyűlölet, a cikizés. Trutyi helyett idill: ez már az irónia ironizálása.

MOLNÁR ERZSÉBET:

Televízió

Benne vagyunk

Nem tudom, föltűnt-e valakinek, milyen képtelen híreket mond most már hónapszámra a televízió. Nem az, hogy ki mit beszél, hova milyen nyilatkozatokat intéz, ez a legkevesebb: maguk a tények képtelenek.

A múlt héten az volt a legjobb, hogy Nagytétény tetejéről fél métert le kéne venni és a helyébe másik fél méter Nagytétényt tenni, ha esetleg valaki azt akarná, hogy ne hulljanak annyira a tétényiek.

Közbe' megy tovább az adás, jönnek más műsorok, hogy Tököl környéke meg át van itatva kerozinnal, viszont terjedni olyan lassan terjed, hogy mire kerozinos vizet kényszerülnénk inni, már rég a (kerozinos) föld alatt leszünk; ilyenkor megint jönnek mindenféle műsorok, a múlt héten például volt egy miniszter, aki folyton föltűnt a képernyőn, és valami harmincmilliárdot mindenáron el akart költeni, valahányszor fölbukkant, mindig mondta, hogy márpedig az el lesz költve, mert fölfelé kell ívelni; nem tudom, tényleg bement-e annyiszor a tévébe vagy csak ismételték, de minálunk otthon mindenkinek nagyon tetszett, ahogy újra és újra összevonta a szemöldökét és így szólt:

— Az országot nem lehet lebéklyózni.

Őutána rendszerint Torgyán doktor következett, hogy mondja meg a kormány, ki akadályozta eddig a rendszerváltásban, mert ellene akarnak fordulni; na, most ilyenkorra a barátom általában már a térdét csapkodta, de mire rászóltam volna, jobbára én sem voltam magamnál, mert mondjuk az Ablakban pont egy szakértőt mutattak, aki a rejtett hibás disznót vizsgálta; a hentes nem akarta visszavenni, mert az ilyen disznó húsa csak megfőzve büdös, igaz hogy akkor már eléggé, de hát ha a hentes minden húst megfőzne, mielőtt eladná, akkor meg az lenne a baj, mi az hogy csak főtt húst lehet kapni; szóval óriási volt, a szakértő megközelítette a húst, majd azt mondta, tegyük bele a főzőedénybe (lábasba), főzzük kicsit, itt már lehetett az ivari szagot (büdöset) érezni; a következő lépcső az volt, mikor a megfőtt húst a szakértő fölszeletelte, hogy ily módon is további adatokat szerezzen, szerzett is, midőn a szaglószervet (orrot) a szag olyannyira megütötte, hogy csaknem minden jelenlévő elalélt; ezen a ponton vált nyilvánvalóvá, hogy fiúdisznóról van szó, vagy legalábbis olyan disznóról, amelyiknek megvan a heréje, mint fejlődési rendellenesség; na, mikor ezt megtudta a hentes, már az egész Ablak dőlt a röhögéstől, mirólunk nem is beszélve; alig bírták elbeszélni a svájcisapkás embert, aki odahagyott családot, mindent, hét hónapja járkál a tehenekkel az országban, mert valaki egyszer azt ígérte neki a tévében, hogy tízezer forintot kap egy-egy levágott tehén után, csak azt nem mondta, hol. Teltek-múltak a műsorok, mindenki nyilatkozott egyet, horgászembert mutattak a Dunaparton, pont egy fenolízű halat fogott, a hal nem volt normális, teljesen föl volt dúlva, ide-oda csapkodott a farkával és láthatóan vissza akart ugrani a fenolba; néztük, mi lesz, csakhogy a képernyőn már villás targoncák haladtak egy óriási csarnokban, valakinek váratlanul eszébe jött megkérdezni a nagyüzemi munkásságot, hogy most mi van.

— A Nagy Sándornak az izéjébe vagyunk benne, állítólag — mondta egy pulóveres munkás, kérdőn nézett a többiekre, de ők se tudtak többet.

Namost, a barátom meg a szolgáltatóiparban dolgozik, úgyhogy kíváncsiságból megkérdeztem, ő meg mibe van benne, de nem kellett volna, elkezdett énekelni, hogy „Benne vagyoook, én is benneee, benne vagyuuunk, a Cégkóóódexbeee", na most ehhez hozzá kell tenni, hogy botfüle van, de viszont direkt szeret énekelni, ilyenkor hátraveti a fejét és föltartóztathatatlanul dalol, na mindegy, szóval benne voltunk a Cégkódexbeee, egész amíg meg nem jelent a képernyőn egy képviselő és a következőket nem mondta:

— Egy kicsit most egyre inkább mintha.

Darab ideig bámultunk, így hirtelenjében nem tudtuk, miért mondta ezt, vagy mit akart vele.

De aztán rájöttünk.

Hát mit lehet mondani egy olyan országban, ahol a városrészek tetejét ki kéne cserélni, a halak fenolt esznek és mégis életben maradnak, a lánydisznóknak heréjük vagy ki tudja, tán még fütyijük is van, a parasztság még levágni sem képes a teheneket, a nagyüzemi munkásság meg állítólag benne van a Nagy Sándor izéjében.

Egy kicsit most egyre inkább mintha.

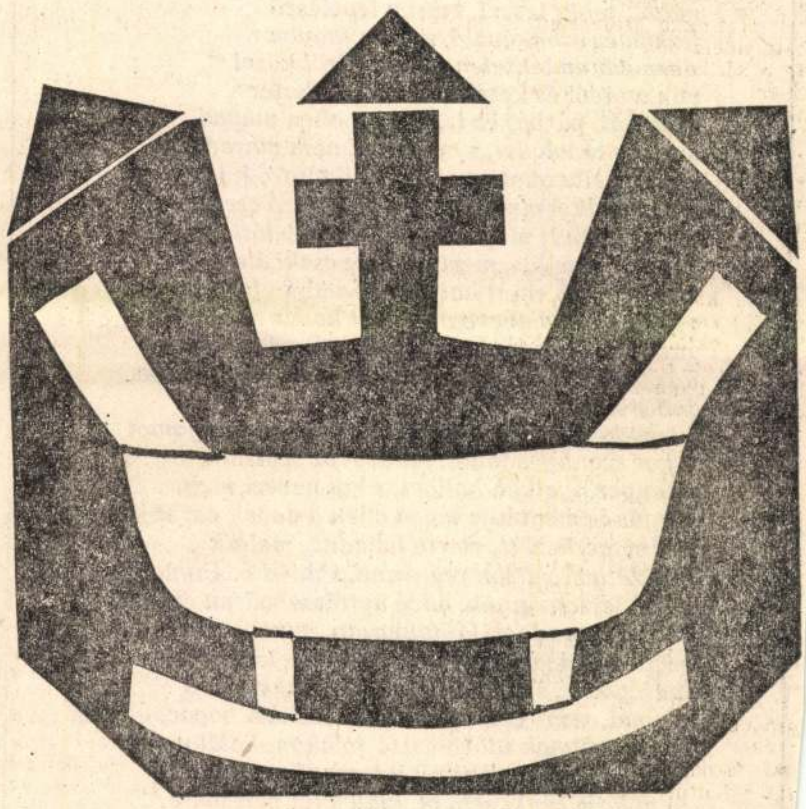

fe Lugosi László rajza

WILHEIM ANDRÁS:

Basszuskulcs

Mság tud. — z. tud

Örömmel vettem észre, hogy a kiadói szándéknak megfelelően magam is *A magyarságtudomány kézikönyve* reménybeli olvasói közé tartozom, azok közé, „akik az iskolában elsajátították már az itt összefoglalt ismeretek javát, de tudásuk valamilyen okból elhalványodott, és szeretnék azt felelevéníteni". Gondoltam, először a magyar zenetörténetre vonatkozó ismereteimet frissítem — hiszen mégis az a legkínosabb, ha az ember ott halványul, ahol valamihez érteni vél. Hamar túltettem magam a név- és tárgymutató hiányán (miért is kellene ilyesmivel terhelni egy *kézikönyvet?*), s nekiláttam Szegedy-Maszák Mihály összefoglalója olvasásának. Azt természetesen tudtam, hogy egy mindenre kiterjedő művelődéstörténeti összefoglalásban csak korlátozott terjedelem jut a zenének, s mindenről nem eshetik szó — annál inkább reméltem, hogy így jobban kirajzolódnak majd a fontosabb tendenciák, megfelelő kifejtést kapnak a fontosabb események, valóban arról esik majd szó, ami a magyar zenetörténetből a magyar művelődéstörténetet gazdagította.

Sajnos nem így van. Ebben a dolgozatban a zenének csak szentenciaszerű megállapítások jutnak, könnyen azonosítható forrásművek kivonatolása alapján. Ez önmagában, persze, nem volna baj, hiszen az effajta összefoglalásnak nem feladata alapkutatások végzése. Az eddig megjelent szakirodalom alapos ismerete, megértése és feldolgozása annál inkább — hiszen éppen az a haszna egy kézikönyvnek, hogy tudósít az ismeretek aktuális állapotáról. Ezzel szemben itt a zenei hivatkozások esetlegesek, illusztrációszerűek és felületesek — mintha a szerző nem döntötte volna el, hogy mi a tárgya, s ahhoz a melléktéma miként kapcsolódik.

Amit a zenéről e kötetrészben olvashatunk, nem ad képet sem a magyar zenei életről, sem a zeneszerzésről. Nem igazít el az eseménytörténet, az intézménytörténet legfontosabb dátumaiban sem, nem tesz kísérletet periodizációra s a korszakok jellemzésére, nem mondja meg, hogy melyek azok a művek, amelyek meghatározó jelentőségűek voltak a maguk idején. Ehelyett ötletszerű improvizációkat olvashatunk bizonyos komponisták bizonyos művei kapcsán, meglehetősen henye megfogalmazásban.

Szinte mindegyik megállapítása mellé megjegyzéseket kellene fűzni. Mert hiszen aligha lehet kimondani, hogy „Nemcsak az 1761-ben, a kismartoni zenekarhoz került Joseph Haydn, hanem az 1762-ben Pozsonyban, 1768-ban Győrben fellépett Wolfgang Amadeus Mozart tevékenységére is döntő hatással volt a verbunkos." (567. l.) Legalábbis meglepő egy ilyen koncíz összefoglalásban, hogy a magyar lexikonokban és zenetörténeti összefoglalásokban nem említett Jan Masak (?—1837) itt akkora teret kap, mint a valamivel talán mégis jelentékenyebb Erkel? (Vagy lehet, hogy ebben a hivatkozásban családtörténet és zenetörténet finom egybejátszására bukkantunk?) Liszt munkásságáról sem mondanám, hogy benne „mindvégig érezhető a rokonság a magyar zenével"; főleg, hogy e megállapításhoz előbb definiálni kellene, ha lehet: mi a magyar zene... Az sem stimmel, hogy Liszt kései műveiben „a hangnemiség megszüntetésével kiindulópontot adott a XX. század legnagyobb magyar zeneszerzőjének" (638. l.): vélhetően, ugye, Bartóknak, akiről tényszerűen tudjuk, hogy legkorábban csak a tízes években ismerkedett meg Liszt mindaddig kiadatlan kései darabjaival. Érdekelne annak bővebb kifejtése is, hogy mit jelent ez a megállapítás: „A következő másfél évtizedben Bartók a népzene ösztönzésére jelentékenyen gazdagította *az európai zene ritmikáját*" (662. lap, az én kiemelésem). Legalábbis kétes az a kijelentés, hogy Bartók II. zongoraversenyében „ugyan érezhető talán a korszak nemzetközi divatjának, az újklasszicizmusnak némi nyoma, ettől a kitérőtől eltekintve azonban teljesen szerves és önálló volt művészi fejlődése." (688. l.) — e mondatnak szinte mindegyik szava interpretációra szorulna, hiszen aligha lehetne másból kiindulni, mint abból, hogy bemutassuk, mennyire szerves része volt Bartók alkotói pályájának 1926-tól meghatározó jelentőségű neoklasszikus fordulata.

A hiányok, pontatlanságok sorolása oldalakat töltene meg: Erkel, Mosonyi, a századforduló zenéje, Kodály művészete, s a magyar zenekultúrát és művelődéstörténetet is nagyban meghatározó pedagógiai munkássága, és így tovább. A legbántóbb azonban talán mégis az, ahogyan a szerző a legújabb magyar zenekultúrát intézi el, összefoglalása befejező passzusában. Talán megért volna néhány szót az, hogy miként és mennyiben újult meg a magyar zene, s akkor talán arról is többet tudhatnánk, hogy mi Kocsis Zoltán munkásságának igazi jelentősége. Mert az, hogy „a nemzeti múlt örökösének tekinthető", hogy zenei műveltsége széles körű, hogy ismerik az ország határain túl, s hogy előadói tapasztalata Bachtól Cage-ig terjed, aligha elegendő annak sejtetésére, „hogy a magyar kultúra még a XX. század vége felé, az ország meglehetősen nehéz gazdasági helyzete ellenére is képes olyan megújulásra, mely talán biztosíthatja további fennmaradását".

Nem tudom, milyen színvonalú a szerző summázata a kulturális élet egyéb területeiről — másutt összeáll-e a kép? Azt azonban szeretném tudni, miért hiszi Szegedy-Maszák Mihály, hogy a zenéről és a zenetörténetről való szóláshoz kevesebb szakértelem szükségeltetik, mint mondjuk az 1848-as forradalom és az 1867-es kiegyezés szakszerű értelmezéséhez, hiszen ezt éppen ő utalja a szaktörténészek hatáskörébe, s erre való hivatkozással mond le Kemény Zsigmond publicisztikájának elemzéséről, méltánylandó gesztussal, Kemény monográfiájának 7. lapján?

NYILASY BALÁZS:

(Az ifjúságunk...)

az ifjúságunk irdatlan vad
salátáskertje a kórház és a pályaudvar
melodrámái a bőgések szakadó
zippzárai nyírségi szőkeséged
sűrű sötét öled kézfejed aranybarna
hátad szemüveged fiadra font karod
a zsibbadásod az altatóid a gyomrod
a sokasodó rigolyáid
a szemed Prágában és Debrecenben
az Adria tömör fényében
októberben depressziósan

HERNÁDI MIKLÓS:

AZ ÍRÓ HALÁLA

„Tisztelt Szerkesztőség! Megütközve olvastam lapjukban a tudósítást arról a Helsinkiben tartott ünnepségről, amelyet Hernádi Miklós [a továbbiakban H. M. — *A szerk.*] *Otto* című regényének finnországi megjelenése alkalmából rendeztek, s ahol — mint a tudósító megjegyzi — maga a szerző is »megindító beszédet mondott« volna. Kerek tíz éve már, hogy H. M. osztályunkon súlyos obsessio progressiva anamnézisével felvételt nyert. Többször is visszarendeltük, mivel a kezelésre negativisztikusan reagált, kommunikációja a kritikátlanság súlyosbodó tüneteit mutatta, mígnem 1994. decemberében intézetünk alagsorán át ismeretlen helyre távozott, és hatósági kerestetése sem járt sikerrel. Alapos feltételezésünk szerint tehát legalább öt éve halott. Tartozunk emlékének annyival, hogy ízetlen tréfaként utasítsuk vissza tudósítójuk minden alapot nélkülöző megjegyzését. Több komolyságot felelősségteljes munkájukban, szerkesztő uraim! Kérem levelem csorbítatlan közlését,

tisztelettel
dr. Punctor Ervin
osztályvezető főorvos"

★

„Tisztelt Szerkesztőség! Bár 1956 óta élek emigrációban, és nem szokásom a hazai lapokban publikálni (az utóbbi évek szégyenletes politikai eseményei végképp elvették kedvemet az effélétől), feltűnt nekem, hogy lapjuk mennyire tájékozatlan H. M. íróbarátom halálának körülményeivel kapcsolatban. Ha csak feleannyi érdeklődést tanúsítana a hazai sajtó az emigráció eseményei iránt, mint amennyit kénytelen-kelletlen mi tanúsítunk az Önök ténykedése iránt, elkerülhető lett volna súlyos balfogásuk. H. M. ugyanis éppen az én San Fernando-beli hajlékomban töltötte utolsó éjszakáját, ha jól emlékszem, három éve, április utolsó napjainak egyikén, bár itt, Kaliforniában az évszakok meglehetősen összefolynak, egyszóval nálam járt, és azon a fekhelyen aludt — bevallása szerint kitűnően —, amelyen őelőtte már a magyar irodalom oly sok kiváló alakja pihent nálam tett tisztelgő látogatása alkalmával. H. M. a frissítő reggeli után R. H. indoeurópai nyelvész társaságában útra kelt, és csak a délutáni helyi rádióhírekben hallottam megdöbbenve, hogy házamtól 15 mérföldre, a 210. út Santa Anita-i leágazásánál közúti tömegszerencsétlenség áldozata lett hét más autóssal egyetemben, *Otto* című regényének nekem dedikált tiszteletpéldányát azóta is kegyelettel őrzöm.

Ráday Zoltán
San Fernando"

★

„A Magyar Írószövetség elhatárolja magát a H. M. halála ügyében kialakult sajtóvitától, amelyben olyanok is megszólalnak, akiknek régóta itthon lenne a helyük. Ha meghalt volna is H. M., emléke elevenen élne közöttünk. De korántsem így áll a dolog. Mindig is azt tartottuk, és ma sem gondolkodunk másképp, hogy tagjaink közé számítjuk mindazokat, akik jelentős műveket alkotnak és nem állnak szemben pártok felett álló, de a nemzeti értékekért körömszakadtáig harcoló stratégiánkkal. (Nem rajtunk múlott, hogy ez oly kevés látványos eredményt hozott az utóbbi években.) H. M. neve tagnyilvántartásunkban szerepel, tagdíjfizetési kötelezettségének sok éven át eleget tett, következésképp tevékeny, értékes tagja a megélhetési nehézségek miatt sajnálatosan megfogyatkozott, de azért ma is harminckét írót számláló testületünknek. Legyen már vége ennek az áldatlan polémiának! Illetéktelenek ne törjenek pálcát java íróink felett!

Magyar Írószövetség"

★

„Alulírottak — minden nézetkülönbségünket félretéve — a Szerzői Jogvédő Hivatal fölkeresésére megvizsgáltuk H. M. *Otto* című regényének valamennyi kiadását, az 1998-as, hatodik kiadással bezárólag. H. M. regényírói módszereivel lehet egyet nem érteni, lehet lelkesedni értük, de egyet nem lehet: tagadni, hogy élő, formálódó, folytonosan módosuló módszerekkel van dolgunk. Magunk is emlékezünk az 1994-ben megjelent nekrológokra, a tragikusan végződött tiszai víziútra. De a Turul Kiadó (azelőtt Magvető Kiadó) magyar irodalmi lektorátusát megkeresvén, arról értesültünk, hogy a regény újabb kiadásaihoz is rendre kiküldték H. M.-nek a korrektúraíveket, s azok egyszer sem érkeztek vissza sűrű bejegyzések, javítások, átalakítások híján. Zsugorodó irodalmunk nagy értéke ez a regény, át- meg átírt újabb kiadásai rendre új értékként üdvözölhetők. Teljesen megérdemelten nyerte el a Bécs—Budapest világkiállítás különdíját. Teljes felelősségünk tudatában közölhetjük: semmi alapjuk a sanda, tisztátalan politikai hátterű célozgatásoknak, mert a szerző alkotóereje teljében van, ha szabad így mondani, él és virul. Holmi biográfiai, tehát a mű szempontjából külsődleges információk nem másíthatják meg fenti, a szövegből kiinduló, tehát egyedül jogosult vélekedésünket.

Ferenczi László
Kabdebó Lóránt
Pomogáts Béla
Veres András
s. k."

★

„Tisztelt Szerkesztőség! Az, hogy halála előtti néhány hónappal H. M. elvált tőlem, még semmit sem bizonyít. Az írók nehezen kezelhetők, a legjobb indulattal sem tudtam őt polgári életvitelre bírni. A szerzői jogdíjak, egy percig sem lehet vitás, engem és csakis engem illetnek, ki mást is illethetnének? Macuskámnak nevezett, és az, hogy egyesek most — emlékét megcsúfolva — haló porában is azzal sértegetik, hogy ágyasukként állítják be, Őt, nem másíthatja meg, hogy H. M. 1982. március 4-én halt meg váratlanul, számomra rendkívül tragikus hirtelenséggel. Éppen kisfiamat vittem hozzá láthatásra, amikor — ma is szörnyű ezt felidéznem — arra lettem figyelmes, hogy átható gázszag áramlik ki a csukott lakásból. Búcsúlevelében, amelyet kívánságára megsemmisítettem, kifejezett utalás van *Otto* c. regényére, amelynek jogdíjait név szerint reám ruházta, jóllehet ez a műve, egy percig sem kívánom tagadni, csak tíz évvel később, második házassága idején látott napvilágot.

Kérem Önöket, ezúttal is keljenek a törvényes házastársi kötelék védelmére! Özvegyi fájdalmamat tekintsék!

Még ma is megtörve:
Zoltán Magda
kézimunka-kisiparos"

★

„A H. M. halálának körülményeiről beérkezett hozzászólások közlését helyhiány miatt következő heti számunkban folytatjuk."

„MEGSZÓLAL AZ ILLETÉKES!
H. M. EXKLUZÍV LEVELE LAPUNKNAK!
NE CSAK VÁSÁROLJA, AJÁNLJA IS LAPUNKAT!"

„Tisztelt Szerkesztőség! Szabódva fogok tollat, mert azt tartom, az író legbelsőbb ügyei nem tartozhatnak a nagyközönségre, legföljebb csak úgy, ahogy művébe beépülnek. A szerkesztőség egyik munkatársa eljuttatta hozzám azt a tizenkét olvasói levelet és hozzászólást, amelyek a már megjelentekhez képest is új megvilágításban tárgyalják halálom körülményeit. Van ezek között cifra is, szolid is, de mind egybecseng atekintetben, hogy valamikor a kilencvenes évek derekán halhattam meg. Megengedem, halálom részletes körülményeivel nem örvendeztettem meg ellenségeimet, akik most gyanús hallgatásba burkolóznak, de hogy is tehettem volna másként, amikor világéletemben irtóztam a nyilvánosságtól? [Nagy szerencsénkre azért ez nem volt egészen így. — *A szerk.*]

Legyen talán elég most is csak annyi, hogy a vélekedések átlaga — mint az lenni szokott — egybevág a valósággal. Csakugyan a kilencvenes évek derekán fordítottam hátat a túlvilágnak, és azóta emlékeim perspektívába ágyazásával vagyok elfoglalva. Bevallhatom, meg-megjelenek a túlvilágon, de csak ha múlhatatlanul fontosnak érzem. A helsinki ünnepség is e kategóriába vágott. Talán innen a sok félreértés, bizonytalanság. Kérem, ne hibáztassanak érte: oly gyenge az ember!

Írásra itt nem is gondolok, hisz jó pár évtizedbe beletelik — idekerült írótársaimmal sincs másként — amíg megírnivalóm kiérlelődik, kigömbölyödik. Mostani megszólalásomat nem tekintem írói műnek, ez csak afféle publicisztikai lélegzetvétel, amelyet külső körülmények kényszerítettek ki belőlem. Örülök *Otto* című regényem tisztes sikerének, miközben aggódva figyelem a magyar irodalmi élet példátlan összeszűkülését. Csakugyan vétlen ebben maradék írótársadalmunk szűnni nem akaró posztmodern kísérletezgetése? Tudom jól, a szerb—horvát háború évei sem kedveztek a honi kultúrának, mint ahogy a lett—litván csetepaték zaja is odahallik. Nyilván sokan gondolják, ami nemegyeszer megfordult az én fejemben is: de jó lett volna néhány száz kilométerrel nyugatabbra születni! De hát ezen én még annyira sem változtathatok mint Önök, akik legalább autóba pakolhatják a dunnát, a befőtteket meg a számítógépkorongokat, és elkerekezhetnek a legközelebbi délnémet menekülttáborig. Én azonban már, hisz nincs hova menekülnöm, mindörökre magyar író maradok, noha immár legföljebb hallgatásommal szólhatok bele utóéletembe.

De nagyon kérem Önöket, a világért se szánjanak! Jó itt.

Köszönöm valamennyiük megtisztelő figyelmét:
H. M."

TOMPA GÁBOR—VISKY ANDRÁS:

(felülről táncnak látszik...)

felülről táncnak látszik, játéknak,
boldog cikázásnak, felülről találkozásnak
az elszakadás, nincs másik oldal, ha
felülről nézed, nincs erőfeszítés csak
magasra törő könnyű lebegés, és nem
vársz semmit, mert mindent megtaláltál
és tovább közeledsz, amikor halálra
váltál, fehér leszel, mint a legelésző
felhők és örökkévaló, mint a fagyba
dermedt emléktelen fák, felülről közel
van a távol és kezedben tartod Eszter
csillagát, párbaj ez is, magad ellen magad.
amikor távolodol, s mögötted nem marad más,
csak az elhagyott szobában sikoltozó huzat,
a dermedt semmi emlőjén szomjazó csecsemő
vagy, fordulj magadba felülről felelőtlen
tánc az elmúlás, mert áttűnsz csak, átosonsz
nesztelenül, mint hattyúra vadászó fortélyos
rókák a puha avarban, havat kavar az álomi
erdő, bíbor teára szomjazol, utánad nyúlnak
a szederindák és visszaragadnak az ébrenlétbe,
felülről nincs különbség, bölcs az, aki
kövekkel közli gondolatát és nem hagy nyomot
a kor szennyes falán, felülről az szól, aki
a tenger nyelvén hallgat, s így nevezi meg
magát és megvívja maga ellen a nevek párbaját,
aki megérkezett, merre haladna, melyik
öröklétben várjon reá Anna, s mind e lánynevű
belső tartományok, hová ágrólszakadtan érkezel
vissza magadból, fájdalmasan, mintha a csend
szótárában lapoznál, s nem tudod, ki érti né-
maságodat, s ki érti félre, súlyosnak érzed
magad, mint csarnok ívén mászkáló bogár, lépteid
átdübörögnek idővválasztó falakon, halálon túli
halálba, s ki legfelülről lát, szegény az, mert
nem látja senki sem őt, kiáll a lét peremére,
s szomorún lenget kék keszkenőt

Sulyok Gabriella rajza

KONKOLY Gyula

Tisztelettel meghívjuk a Fészek Galériába

KONKOLY GYULA

1969-1970-es ETIKAI MŰVEIBŐL

rendezett kiállításunkra

/JELEK A HATVANAS ÉVEKBŐL II./

Megnyitó: 1991 október 10-én, csütörtökön délután 6 órakor

Megnyitja: Beke László

A kiállítás megtekinthető november 7-ig, naponta 14-20 óráig.

E kiállítás megrendezésében nyújtott segítségükért köszönetet mondunk a MŰCSARNOK, az YBL ÉPÍTŐIPARI INNOVÁCIÓS BANK RT. valamint a LAYOTA ART STUDIÓNAK.

A "Vérző Emlékmű" a megnyitón valamint október 22-én este 6 órakor lesz aktivizálva.

Konkoly Gyula az Ernst Múzeum-beli kiállítása árnyékában olyasmire vállalkozik a Fészek Klubban, ami a mi generációnk számára legalább olyan fontos, mint új munkái. Felidézi 1969-70-es kiállítását, melyet az akkori Fényes Adolf Teremben a konceptuális művészet és a kilátástalanság jegyében rendezett. Az egykori néző megszemlélhette az ablakból a Rákóczi utat és bedughatta fejét és kezét egy kalodába, ahol Kemény György barátunk szomorú sorsáról olvashatott, megtudhatta, hogyan kell tökéletes halotti emlékművet emelni (úgy, hogy nyoma se maradjon), kenyeret és sót kínáltak neki (amikor Furceva szovjet miniszterasszony az olimpiai játékok rendezési jogáért hadakozott), és végül bort is ihatott volna, ha ilyesmi egy kalodában egyáltalán lehetséges. Megtapasztalható lesz még az a fekete folyosó is (Lódz, 1970), amelyből nem nyílik semmi kilátás, továbbá egy láda víz és egy "vérző" jégkocka, amelyből nagy botrány kerekedett a 20 évvel ezelőtti IPARTERV-kiállítás során.

Budapest, 1991. szeptember 23.

Beke László

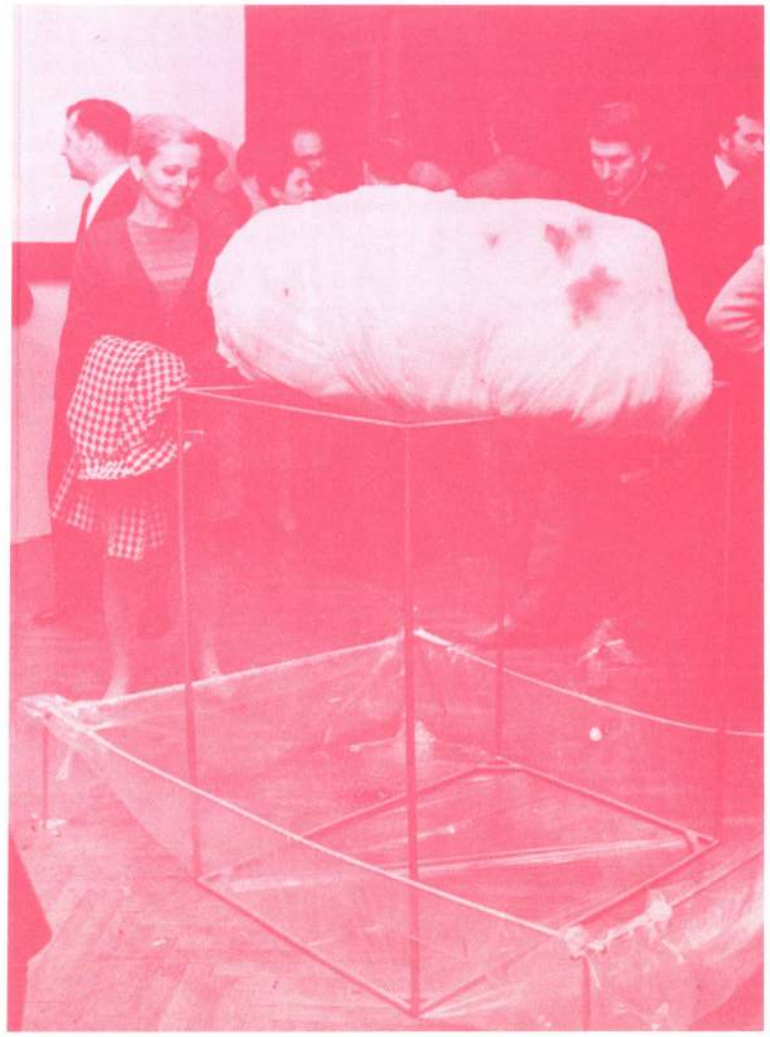

"VÉRZŐ EMLÉKMŰ"
1969 október 23.
II. Iparterv kiállítás
megnyitó

A hatvanas években -megtudandó, mi van a művészettel- ki lehetett menni, három évente egyszer, vagy be-ki az illetett követségek könyvtárába. A hatvanas években a belügy minden ki-be, be-ki ügyet lefotózott. A hatvanas években Molnár Éva megrendelte nekünk az összes nyugati képzőművészeti folyóiratot, ezúton a belügynek csak egyszer kellett Molnár Évát lefotóznia -a belügy jó sok filmet megspórolt- mi pedig a Fészek könyvtárában laktunk, Molnár Éva nővérünk és anyánk lett. Ha nincs Molnár Éva, nincsenek hatvanas évek!
A hatvanas évek belügye nemcsak be-ki ügyekkel foglalkozott, hanem -mint Beke barátom fenten említi- nagy botrányokat is kerekített; egyiket a szovjet rendszámú autónak sikerült -majdnem- teljesen halálra gázolnia, másikat -ez én vagyok- a hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulóján kegyesített amnesztiáig tizenöt évig emigrációban sikerült távoltartania /ami nem egy teljesen vidámtalan dolog/ három és fél év sittjével, míg a harmadikat -kedves, jószándékú nyomdász házaspárt- Nyíregyházára kitelepítette...
Bizony mondom, ha nincs Sinkovics Péter, nincsenek hatvanas évek, és így tovább...

Budapest, 1991. szeptember 23.

Konkoly Gyula

"KISZOLGÁLTATOTT VÍZ"
1970 február 13.
Fényes Adolf Terem
megnyitó

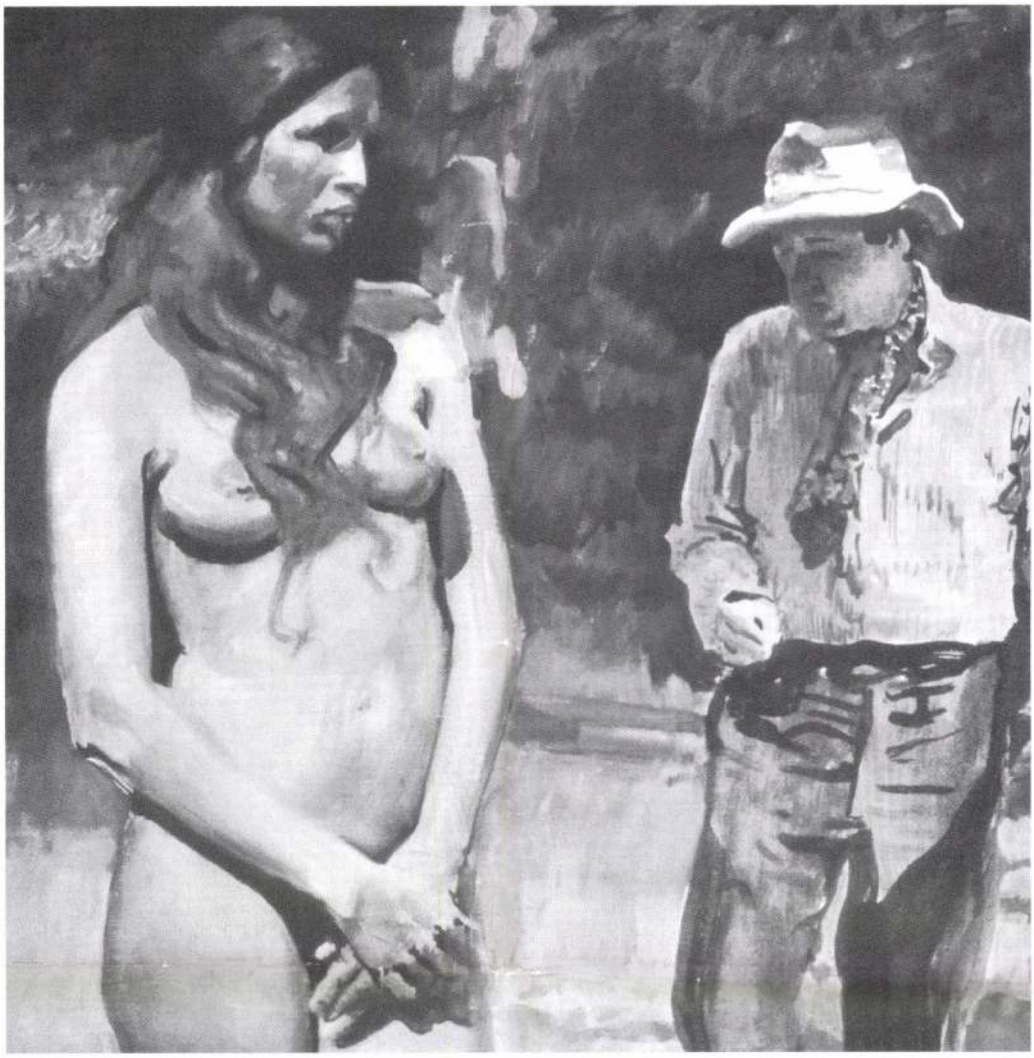

Konkoly Gyula:
Vázlat az eliziumi mezőkhöz, 2001,
olaj, vászon, 60 x 60 cm
(Fotók: Berényi Zsuzsa)

suk, hogy az idézőjel sokszor már lemarad róluk, ebből következően 2001-ben készült impresszionista stílust idéző műveknek tekinthetők. Közülük kettőt említenék meg, a *Pipacsok I–II*-t (2001), valamint a ritka virágokat és növényeket termő természetvédelmi területről készült tájképet, *A fóti Somlyónt* (2001). E nagyméretű, álló formátumú alkotásokon a kompozíció felső harmadát kitevő szőke-fehér gomolygó, vattaszerű felhők láthatók, kék eget ábrázoló szűk horizont alatt pedig az alsó kétharmadot betöltő, burjánzó füves rét, melynek mellékszereplője, a kutyát sétáltató fehér ruhás nő szinte elvész a vegetációban. Tanulságos ez a kép, mert rajta Konkoly visszatért oda, ahonnan indult, a szürnaturalizmushoz. Ez a mező, a visszakapart, túlburjánzó vegetációjával, formáival a hatvanas évek klasszikus szürnaturalizmusát idézi, a túlfestett flórát, a művi természetet, a zsúfolt felületeket, *Csernus Tibor Nádasát*, egyfajta mágikus realizmust plein air köntösben. Itt a természet bármennyire is impresszionista tónusú, mégis elvont, túlhajtott, idézőjelezett, művi. Ezt a kettősséget ütközteti a művész legújabb képein is. Hogy mennyire plein air ez a napfényt, örömöt és privát szférát megörökítő festészet, és mennyire mégsem az, azt végső soron a pipacsos vásznai mutatják (*Pipacsos mező* I–II, 2001), amelyeken a tájképet idéző ujjnyi horizont csak alibi. Végső soron egyfajta, a pop arttól is megtermékenyített szürnaturalista, síkba komponált dekoratív tapétafestészettel van dolgunk, melyre *Andy Warhol* virágai éppen úgy hatással vannak, mint a pattern painting tradíciói.

A műcsarnoki tárlat tíz esztendő termésből több témára összpontosított: az egzotikus keletre, a zsánerképekre, az impresszionisztikus, plasztikus műanyag alapú munkákra, de megtaláljuk az e témáktól s az összképtől eltérő, a napfény-, szín- és árnyékfestészetben társtalanul álló *Caravaggio*-parafrázist (*A Hold láthatatlan oldala*, 1988), a Monet-variációkat, valamint a legújabb, pipacsos, illetve szürnaturalizmust megidéző (táj)képeket is.

A kilencvenes évek közepétől a figurális festészetnek új reneszánsza, változata bontakozott ki a magyar művészetben. Még az elmúlt év legelején megrendezett *Dialógus* című tárlaton összeszámoltam, hogy külön termet lehetett volna berendezni a fiatal, illetve a fiatal középnemzedékhez tartozó festők, így *Szépfalvi Ágnes, Nemere Réka, Hajdú Kinga, Szűcs Attila* munkáiból. Sőt ugyancsak ilyen plein airt megidéző alkotással szerepelt *Méhes Lóránt*, illetve *Szotyory László* is ugyanott. Az említett alkotások legtöbbje ugyan fotó alapján készült, mégis kijelenthetjük, hogy Konkoly Gyula figurális, plein airt idéző, egyszerre tradicionális és modern, virtuóz és könnyed piktúrája előzménye, rokona ezen új figurális művészetnek.

(Műcsarnok,
2001. XII. 12 – 2002. I. 13.)

Konkoly Gyula: A fóti Somlyón, 2001,
olaj, vászon, 240 x 145 cm

egy 1993-as katalógusának előszavában. S bár azóta majdnem egy évtized telt el, a jelen anyag is ezt az egyszerre kereső és emlékező attitűdöt tükrözi.

A ma futó trendek mellett nem hátrány természetesen a kortárs művészetben az sem, ha valaki ismeri az anatómiát és tud a látvány után portrét vagy aktot festeni, sőt igazán az a jó, ha ezt egyénien és újszerűen teszi. Konkoly Gyula és generációja – hála főiskolai tanáraiknak – még megtanult természet, látvány után dolgozni: lerajzolni és megfesteni tárgyakat és személyeket.

Persze a mai világban plein airt festeni egyszerre provokáció és konzervativizmus. Nos, erről szól Konkolynak a *Tájképek az elmúlt évtizedből, plein air* című tárlata. Ha belépünk a Műcsarnok középhajójából – amelyet *Fehér László* kancsal kisfiút ábrázoló fekete-fehér festménye takar – az apszisba, a paravánfolyosón közel-keleti és afrikai témákkal találkozunk. E motívumokat talán még a festő nyugaton készített könyvborítói inspirálták (*Futó arabok*, 2001; *Három afrikai nő*, 2001; *Afgán kislányok*, 2001). Az attraktív, érzékletes, ám nem túl mély mondanivalójú képeket az egzotikus téma és a mozgalmasság (ismétlődő motívumok) jellemzik. A szomszédságukban található *Kertészek* (2001) és *Türkmén asszony* (2001) viszont már a szürnaturalista vegetációt idézik. A sort a férfit (festőt) és aktot ábrázoló *Vázlat az eliziumi mezőkhöz* (2001) kompozíció zárja, amely az egyik legjobb Nagybánya-parafrázisának, a már korábban is bemutatott, de a jelen tárlaton is szereplő *Iványi Grünwald Béla Nagybányán* (1990) című vásznának kisebb méretű rokona, változata.

Továbblépve, az apszis jobb oldalsó részén a 90-es években készült, ma már klasszikusnak számító, műanyag alapú festmények találhatók, melyek plasztikus, impresszionizmust idéző színhangulatát a műanyag alappal elidegenítette, idézőjelbe tette a festő (*Lomb*, No.15, 16, 17, 1996). Lilás, sötét tónusú, hullámos felületeikből a csúcsukon zöldre festett rügyek villannak elő. Ugyancsak ezt a megidézett, de ugyanakkor el is idegenített impresszionisztikus hangulatot sugallják a *Virágzó fa* (1992), a *Lomb* (1992), illetve a Czóbel Béla hasonló témájú, színhangulatú festményére is emlékeztető *Virágzó cseresznyefa* (1992) című nonfiguratív munkák. A *Két dumbi Korniss Dezsőnek* (1992) című ironikus képének felületéből pedig megdermedt, megduzzadt, felpuffadt műanyaghab-gesztusok türemkednek ki. Az apszis másik oldalán nagyméretű Monet-parafrázisok sorakoznak (*Claude Monet Givernyben*, 1996, *Tavirózsa*, 1996; *Vízililiom*, 1997; *Zsuzsanna Claude Monet-nál Givernyben)*, valamint a vízben álló és a víztükörben visszatükröződő kettős női aktot ábrázoló *No. 3*, 1990). E festmények végső soron Monet giverny-béli varázslatos, vízililiomos kertjéről festett kései képeinek aktokkal kiegészített, hatalmas méretű átírásai, melyeket számos kiállításon több alkalommal már bemutatott Konkoly Gyula.

Magában az apszisban tekinthettük meg az elmúlt esztendőben készült, legfrissebb alkotásokat. A napfényes, füves, illatos, virágos mezőt, fákat, virító piros pipacsokat ábrázoló tájképeken a néha megjelenő emberi figurák csak mellékszereplők. Új vonás-

Pipacsok és aktok

Konkoly Gyula tárlata

LÓSKA LAJOS

A képzőművészet és az irodalom terén a modernség rombolta folyamatosan – el egészen a mindenkori avantgárd szélsőségeiig – a múlt örökségét, a posztmodern a múltat élvezettel és szenvedéllyel vizsgálja felül; ironikusan, persze, de örömmel és nagy-nagy szeretettel is.

Umberto Eco: *Mi az, hogy posztmodern?*

Az örök visszatérés elmélete, *Vico, Spengler* teóriája jutott eszembe, miután megnéztem *Konkoly Gyula* tárlatát a *Műcsarnok*ban. Megtérés e kiállítás a plein airhez? Ha visszatérés, megidézés, mindenesetre egyszerre provokatív és konzervatív. A posztmodern idején minden lehetséges, természetesen bármi festhető, bármilyen stílusban. A privát szféra éppen úgy kedvelt, mint a történelmi téma; lehet idézni, átírni, sőt idézőjelbe tenni, parafrázisokat készíteni, eszméket és stílusokat újraírni, újraértelmezni. A mindent elvető, csak magát elismerő, analizáló avantgárd művészet ellenében a posztmodern szemlélet kitágította a művészet határait. Konkoly azonban nálam pesszimistábban látja e változásokat. Szerinte: *„A huszadik század művészetének fejlődése, tudniillik, se nem lineáris, se nem ritmikusan periodizált. A hetvenes években hirtelen nagy váratlansággal célba ért, megérkezett, vagyis nem haladt, nem halad tovább. Ez a fenomén abban mutatkozik, hogy majd minden ezt megelőző érvényessé lett, újból; vagyis abban, hogy húsz éve a képzőművészet az önrepetíció állapotában van. Ezt az érett és céljába ért korszakot szokás posztmodern kornak hívni... A képzőművészet tradíciója modern képzőművészetet és nem többet jelent, tehát a posztmodern művész a század különféle képzőművészeti jelenségeiből személyisége disztingtív érzékenységével és nagy intelligenciával alkotja műveit"* – írja

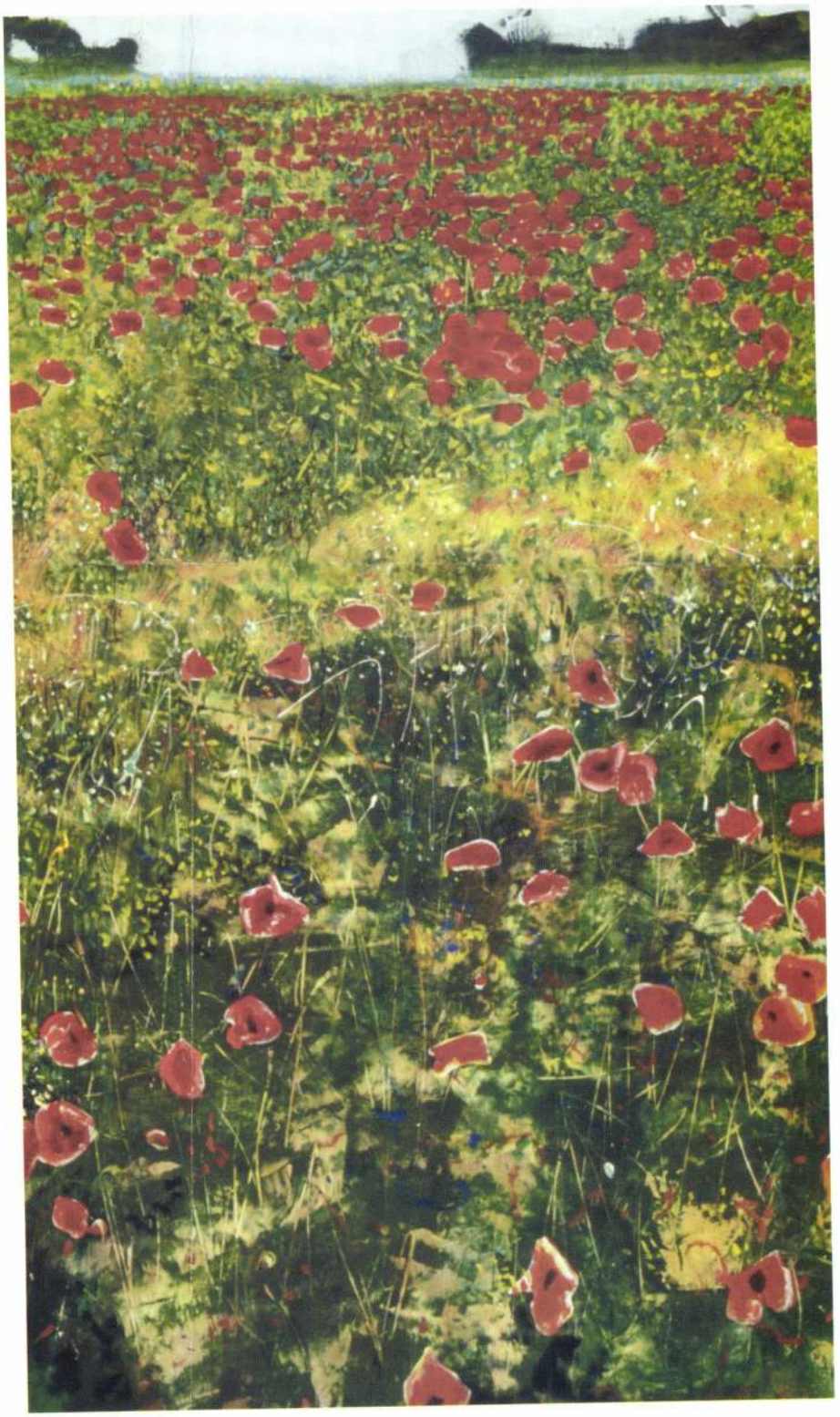

Konkoly Gyula: Pipacsos mező II, 2001,
olaj, vászon, 240 x 145 cm

Fehér László:
Edit, 2001

a második terem megszínesedett világát előlegezte. Azt a 2000-ben készült sorozatot, amelyhez az említett címlapkép mellett például a *Szolnoki emlék*, a *Zöld fürdőruhás nő*, a *Nő gyerekkel*, a *Parkban* is tartozik. A pontos datálás következtében naplószerű pontossággal követhető az a szellemi-képzeletbeli út, amelyen a festő újra elindult gyermekkorának világa felé, hogy a környezet, a park finom szürke tónusokból épített részletei közül kiemelje az emberi figurákat, anyát gyermekével, mintegy a fotózás kedvéért pózoló nőt, az örök motívum, a medence mellett álló férfit. Ezekhez a szereplőkhöz valóban köze van személyesen is, alakjuk az idő múltával egyre fontosabbá válik, míg a többi elem elveszíti jelentőségét. Miközben azonban az élmény megidézése az idő elteltével pontosabbá, „célzottabbá" válik, a festői eszközök alkalmazásában a korábbi puritanizmust, önkorlátozást a szabadság különös érzése, a többszólamúság váltja föl, hiszen a háttér finom szürke árnyalatai nem egyszerűen a kilencvenes évek megoldásait folytatják, de az ötvenes évek megfakult fotóháttereinek jelenlétét is sejtetik.

Érzelmekkel és emlékekkel feltöltődve így érkezik vissza az időutazás után a művész a jelenbe, a harmadik terem képein ábrázolt személyekkel közösen megélt jelen időbe, amelyet távolról sem a hiány, a távolság, az elválasztottság jellemez, hanem mindezek ellentéte. A portrék a kilencvenes évek közepe óta egyre fontosabb szerepet játszanak Fehér munkásságában, az elsők még 1994-ben keletkeztek *(Frank János, Vujicsics Sztoján)*, 1995-ben *Bachmann Gáborral*, 1997-ben *Hegyi Lórándd*al folytatta a sort. Ahogyan ezek, a kilencvenes évek végének ide tartozó művei is az egyes periódusok szerves kapcsolatát jelzik: *Rohring Géza* 1999-es portréja a fekete-fehér vonalak kontrasztjára épül, *Havadtőy Sámuel* megszínesedő arcképén is dominál a kontúr, míg *Heller Ágnes* összetett alakzatokat határoló vonalakból felépített portréján a szín egyre dominánsabb szerepet kapott.

A jelen idő, az élet, a működő, megújuló világ sűrűsödik a 2001-es év testszíneibe, plasztikus formáiba. Ahogyan „helyére zökkent" a hamleti idő, úgy kerültek-kerülnek helyükre a személyesen megélt dolgok, kapnak színt, árnyalatokat, plasztikus formákat az arcok, illeszkednek bele az élet megszokott körforgásába a banális mozdulatok. A művész családtagjai, barátai jelennek meg e képeken, és csak azok – a tér megszűnik, és teljes valóságával körülveszi az embert. Még az a néhány háttérmotívum is eltűnik, amely korábban Fehér legvisszafogottabb, legpuritánabb korszakában is jelen volt, hogy az emberi alak és a környezet viszonyát érzékeltesse, illetve a bennük megtestesülő értékeket ellenpontozza. Immár nem maradt más, mint az emberi minőség és nincs más, akinek felelőssége e minőség megőrzése, mint mi magunk.

(Műcsarnok,
2001. XII. 12 – 2002. I.)

Fehér László: Zami I., 2001
(Fotók: Berényi Zsuzsa)

2002/3

HOGYAN KÉSZÜL A KŐRAJZ

A kőrajzolás úgy történik, hogy egy simára csiszolt, nyomtalanított kő felületre ecsettel fekete foltokat festünk. A kőrajzolás ezúton be lett fejezve, a kőrajz viszont nem. A kőrajz úgy készül el, hogy a rajzolt fekete foltok tükör szerint meg-

WIE WIRD DIE STEINZEICHNUNG GEMACHT?

Das Steinzeichnen läuft so, daß man auf die glatt geschliffene und geglättete Oberfläche des Steins schwarze Flecke malt. Das Steinzeichnen wäre somit auch beendet, die Steinzeichnung jedoch noch nicht. Die Steinzeichnung entsteht so, daß sich die gezeichneten schwarzen Flecke wie gespiegelt drehen und statt Schwarz jede beliebige Farbe annehmen können. Das nennt man den ersten Farbdruck. - Da wir unserer Steinzeichnung auch eine zweite Ebene geben möchten, wird der oben beschriebene Vorgang wiederholt. Wir malen wieder schwarze Flecke auf den gesäuberten Stein, die dann umgekehrt unterschiedliche Farben gewinnen. Da jedoch die zuerst gemalten Flecke bereits eine bestimmte Fläche des Papiers der Steinzeichnung eingenommen haben, werden die neuen entweder auf diese überlagert oder nicht oder sowohl als auch. Die ersten spiegelverkehrten schwarzen Flecke können wie auch die zweiten irgendeine Farbe haben; aufeinander gelagert ergeben sie eine dritte Farbe. (...) Wir sehen, die Sache schwillt schön an. Die vielen Farben und die wenigen, noch nicht besetzten Flächen veranlassen uns dazu, einen konkret benannten vierten Farbdruck anzuwenden. Wir

„A kísérleti film története immár több mint száz éve a film altörténete, melyről a széles nyilvánosság mind a mai napig alig vesz tudomást, a művek azonban jelentős mértékben járultak hozzá a film önálló művészeti ággá alakulásához valamint a film nyelvének és esztétikájának fejlődéséhez. A kísérleti film 80-as évekbeli virágzása után azonban erősen megváltozott a film- és médiaművészetek környezete: a videóművészet és a digitális interaktív médiumok, mint a CD-rom, a digitális vágástechnikák, a paintbox-ok és a digitális effektuskeverés bevonultak a televízió és a képek világának mindennapjaiba.

Die Experimentalfilmgeschichte verläuft seit nunmehr über 100 Jahren als eine Subgeschichte des Films, von der die größere Öffentlichkeit nach wie vor wenig Notiz nimmt, deren Werke jedoch wesentliche Beiträge zur Entwicklung des Films als eigenständiger Kunstform sowie der Filmsprache und Filmästhetik geleistet haben. Nach einem Boom experimenteller Filme in den 80er Jahren hat sich das Umfeld der Film- und Medienkunst jedoch stark verändert: Videokunst und digitale, interaktive Medien wie CD-Rom, digitale Schnittechniken, Paintboxen und digitale Effektmischer haben Eingang gefunden in den Fernseh- und Bilderalltag.

A „(Found Footage-) anyag, struktúra, forma, animáció" a valóság és leképezése, a tér és idő, a fény és a szín, valamint a perspektíva és a kameramozgás viszonyát taglalja. A filmek a legkülönbözőbb módokon készültek, a „found-footage" módszertől, tehát talált ill. kikeresett anyagból, melyet a film készítői megváltoztattak, interpretáltak, feldolgoztak, kiegészítettek vagy elidegenítettek, egészen az animációig megismerkedhetünk a film-médium által nyújtott sok-sokféle lehetőséggel.

„(Found Footage-) Material, Stuktur, Form, Animation" hat zum Inhalt das Verhältnis von Abbild und Wirklichkeit, Raum und Zeit, Licht und Farbe, Perspektive und Bewegung der Kamera. Filme unterschiedlichster technischer Machart, von der Verwendung von „Found-Footage", also gefundenem bzw. gesuchtem Filmmaterial, das vom Filmemacher verändert, interpretiert, bearbeitet, ergänzt oder verfremdet wird, bis zum Animationsfilm zeigen die mannigfaltigen Möglichkeiten des Mediums.

A 90-es évek német kísérleti filmjei
Der deutsche Experimentalfilm der 90er Jahre

Ezzel egyidejűleg egy új ellentét is világossá vált. Az 1991-es Öbölháború során kiderült, milyen mértékben kapcsolódik egymáshoz a háborús és a mediális technológia: Iszonyú párhuzamra derült fény. Míg a filmesek és médiaművészek egyre tökéletesebb technológiai eszközökkel feszegetik a vizuális ábrázolás és effektusok határait, ezeknek a vision-research területére tartozó esztétikai, technológiai találmányoknak némelyike katonai célokra is használhatóvá válik, és be is vetik őket pl. kamera- és lézerirányítású bombákban ... Még ha ez a dichotómia aligha tűnik is feloldhatónak, mindenképpen különbséget kell tenni aközött, hogy az alkalmazott művészet egyes részterületei gyakran minden kritika nélkül sajátítják el az új technológiákat,

Gleichzeitig wurde ein neuer Gegensatz deutlich. Der Golfkrieg 1991 zeigte die Verknüpfung von Kriegs- und Medientechnologie: „Eine erschreckende Parallelität wurde deutlich: Während einerseits Filmemacher und Medienkünstler mit immer perfekteren technologischen Mitteln die Grenzen visueller Darstellungen und Effekte erforschen, werden gleichzeitig einige dieser ästhetischen, technologischen Erfindungen im Bereich vision-research für militärische Zwecke nutzbar und z. B. in den kamera- und lasergesteuerten Bomben eingesetzt. ... Wenngleich diese Dichotomie kaum auflösbar zu sein scheint, ist doch zu unterscheiden zwischen der oftmals unkritischen Aneignung neuer Technologien durch Teilbereiche der

Az „Érzelem és keménység" olyan filmeket fog össze, amelyek a túlhaladott nemi szerepekkel foglalkoznak. Egyrészt nők által készített filmeket látunk, melyek részben a feminista szóhasználatban ragadnak le. A hagyományos nemi szerepek feldolgozása valamint az a speciális esztétika, amely ezeket a nők által készített filmeket jellemzi, formailag, tartalmilag és esztétikailag egyaránt gyakran pendant-jai a férfiak által a homoszexualitásról készített filmeknek.

"Gefühl und Härte" versammelt Filme, die sich mit überkommenen Geschlechterrollen befassen. Hierzu gehören einerseits Filme von Frauen, teilweise verwurzelt im feministischen Diskurs. Die filmische Auseinandersetzung mit tradierten Geschlechterrollen und die spezifische Ästhetik, die diese experimentellen Filme von Frauen aufweisen, finden oftmals formale, inhaltliche und ästhetische Entsprechungen in Filmen von Männern, die das Thema Homosexualität behandeln.

Elisabeth Weber 1975-ben született Türingiában, ötéves korában kapta az első hegedűórákat, majd 1988-ban kezdett intenzíven zenét tanulni (a weimari „Schloß Belvedere" és a „Franz Liszt" Zeneművészeti Főiskolán, majd 1996-tól a berlini „Hanns Eisler" Zeneművészeti Főiskolán.) Számos nemzeti és nemzetközi versenyen nyert díjat, így a „Muzsikál az ifjúság" c. lipcsei Bach-versenyen,, a cseh „Nemzetközi Kocian Hegedűversenyen" és a weimari „Wolfgang Marschner Versenyen". 1997-ben elnyerte a Freiburg/Breisgauban rendezett „Nemzetközi Louis Spohr hegedűverseny" második díját valamint egy kortárs magyar műért a „Nemzetközi Szigeti József Verseny" különdíját.

Elisabeth Weber, 1975 in Thüringen geboren, erhielt im Alter von 5 Jahren ihren ersten Violinunterricht und begann 1988 ihre intensive musikalische Ausbildung („Schloß Belvedere" und „Franz Liszt"-Musikhochschule Weimar, seit 1996 Musikhochschule „Hanns Eisler" Berlin). Sie wurde bereits auf zahlreichen nationalen und internationalen Wettbewerben ausgezeichnet, u. a. „Jugend musiziert", Bachwettbewerb Leipzig, „Internationaler Kocian-Violinwettbewerb" Tschechien, „Wolfgang Marschner"-Wettbewerb Weimar. 1997 gewann sie den Zweiten Preis beim „Internationalen Louis Spohr-Violinwettbewerb" Freiburg/Breisgau und den Sonderpreis für ein zeitgenössisches ungarisches Werk beim „Internationalen József-Szigeti-Wettbewerb".

A Magyar Tudományos Akadémia díszterme

17. 3., 19.30

Festsaal der Ungarischen Akademie der Wissenschaften

Elisabeth Weber, a Szigeti József Hegedűverseny győztesének hangversenye

Konzert mit Elisabeth Weber, der Gewinnerin des József-Szigeti-Violinwettbewerbs

üDEBUSSY:	Sonate für Violine und Klavier Szonáta hegedűre és zongorára
SCHUBERT:	Rondo Brilliant h-moll D 895
SZYMANOWSKI:	Mythes op. 30 Nr. 1 Fontaine d'Aréthuse Nr. 2 Narcisse Nr. 3 Driades et pan
SARASATE:	Carmen-Fantasiefantázia op. 25

Mitwirkenderközreműködik: Gerald Fauth / Klavierzongorán

A 90-es évek német kísérleti filmjei

Der deutsche Experimentalfilm der 90er Jahre

MEDIAWAVE

A vetítések időpontjáról felvilágosítást ad / Beginn der Vorführungen zu erfragen unter:
Mediawave, Tel.: ++36-96-328 888
http://www.interlog.com/~filmgyor
E-mail: filmgyor@interlog.com

A 31, többnyire rövidfilmből álló anyagból három estén öt, egyenként 90-perces tematikus összeállítást mutat be Mediawavefesztivál a Goethe-Institut közreműködésével, melyek a műfaj jelenlegi helyzetéről adnak átfogó képet, valamint arról, milyen kreatív potenciállal rendelkezik a 90-es évek kísérleti filmje a médiaművészet környezetében.

An fünf Abenden präsentiert das Mediawave-Festival in Zusammenarbeit mit dem Goethe-Institut Budapest jeweils 90-minütige thematische Zusammenstellungen von 31 größtenteils Kurzfilmen, die Aufschluß geben über den aktuellen Stand des Genres und das kreative Potential des Experimentalfilms der 90er Jahre im Umfeld der Medienkunst.

„A fal, a fordulat, az átalakulás" c. összeállítás a Németország két részéből érkező filmesek munkáit tartalmazza, melyek a német megosztottság és egység különböző aspektusaival foglalkoznak.

„Die Mauer, die Wende, der Umbruch" beinhaltet Arbeiten von Filmemachern aus beiden Teilen Deutschlands, die sich mit den verschiedenen Aspekten der Teilung und Vereinigung Deutschlands beschäftigen.

KONKOLY GYULA

fordulnak és fekete színük helyett akármilyen színűek lehetnek. Ezt első színnyomásnak hívják. - Lévén kőrajzunknak egy második színt is szeretnénk biztosítani, a fentebb leírt műveletet megismételjük. Újból valamilyen fekete foltokat festünk a letisztított kőre, amik megfordulva lesznek és akármilyen színűek lesznek. De, mert az előzően festett foltok a kőrajz papírjának némely felületét már elfoglalták, az újonnan érkezettek vagy rá kerülnek ezekre vagy nem, avagy rá is kerülnek meg nem is. Az első megfordult fekete foltok akármilyen színűek lévén, s a másodikak ehhez képest pedig valamilyenek, egymásra kerülve egy harmadik színt eredményeznek. (...) Tapasztaljuk, hogy ügyünk szépen megduzzadt. A sok szín és a kevés el nem foglalt terület arra ösztökél bennünket, hogy egy nagyon megnevezett negyedik színnyomást alkalmazzunk. Bevetjük tehát tartalékainkat, felszólítódik a zsenialitás! -És a negyedik szín is ráfordul a papírra. Ezúton rajzolt foltjainkból már nem marad semmi, papirosunk fehérjéből aligha több mint a semmi. (...) A rugalmatlan, nehézkes nyomdai munka eme előrehaladt állapotában a művésznek meditációra van szüksége. Számot vet művészi és anyagi csődjével és zsenijének legmélyéig kénytelen behátrálni, s ott megül, onnét meditál kifele. A helyzet az, amikor a vonósnégyesben megjelenik a zongora, fedőfesték szükségeltetik, radikalizmus. A művész, lévén színgondjai vannak, nem használhatja a feketét, vagyis, a fedés érdekében színéhez sok fehéret kényszerül adagolni befejező, egyszerűsítő, utolsó alkotói gesztusához. A fehér jelenlététől a művész számára adódható összes szín a fehérneműk színtartományába lesz tartozó, vagyis a művész utolsó gesztusként reprezentál egy bugyi színt. Igy aztán a kőrajz el is készül. - Igy valahogy készültek kőrajzaim. (Konkoly Gyula – A teljes szöveg német és magyar nyelven a kiállítás megnyitóján rendelkezésre áll.)

Konkoly Gyula: Kőrajzok

MegnyitóEröffnung:

dr. Keserű Katalin

18. 3., 18.00

Konkoly Gyula: Steinzeichnungen

setzen also unsere Reserven ein, da wird die Genialität gefordert! - Und auch die vierte Farbe kommt aufs Papier. Aus den auf diese Weise gezeichneten Flecken bleibt nichts mehr übrig, auch vom Weiß des Papiers ist kaum etwas sichtbar. (...) In diesem vorangeschrittenen Zustand der starren, schweren Druckarbeit braucht der Künstler Meditation. Er sieht gelassen seinem künstlerischen und materiellen Bankrott entgegen und ist gezwungen, sich bis in die Tiefe seines Genies zurückzuziehen, um dann dort Platz zu nehmen, und sich von dort hinauszumeditieren. Ganz so, als wenn in einem Streichquartett ein Flügel erscheint, da braucht man Deckfarbe, Radikalismus. Der Künstler kann, wenn er Probleme mit den Farben hat, Schwarz nicht gebrauchen, sondern muß der Farbe in der abschließenden, vereinfachenden letzten schöpferischen Geste zur besseren Deckung viel Weiß beimengen. Mit der Präsenz von Weiß beginnen alle Farben, die sich für den Künstler überhaupt ergeben können, in die Farbenzone der Unterwäsche überzugehen, d.h. als letzte Geste wartet der Künstler mit einer Slipfarbe auf. Und so wird dann auch die Steinzeichnung fertig. - So etwa entstehen meine Steinzeichnungen. (Konkoly Gyula — Der vollständige Text liegt zur Ausstellungeröffnung auf Deutsch und Ungarisch aus.)

„Intellektuális panoráma a század végén — A XXI. század küszöbén" / „Intellektuelles Panorama des augehenden Jahrhunderts — An der Schwelle des XXI. Jahrhunderts"

A XIV. kerület, Budapest-Zugló Önkormányzata rendezvénye a Goethe-Institut Budapest támogatásával. A végleges program március elején vehető át a konferencia rendezőjénél.

Eine Veranstaltung des 14. Bezirks, Budapest-Zugló Önkormányzata, mit Unterstützung des Goethe-Instituts Budapest. Das endgültige Programm liegt Anfang März bei den Veranstaltern vor.

Ebben az évben különös hangsúlyt jelent majd a fesztiválon a berlini CORVUS CORAX (latinul holló) regőscsoport zenei produkciója. „A zene, középkori táncok, 9.-15. századi balladák és dalok sajátos interpretációja az ember mindazon ösztöneinek elevenébe vág, melyek elfelejttetik vele önmagát és szorongásait, mint a játék, a tánc, az ünnep, a szórakozás, az érzékiség és a kábulat ...Nem véletlen, hogy az együttes zenéjét újra és újra olyan modern kifejezési formákhoz hasonlítják mint a punk, a heavy metal vagy a techno, hiszen a középkor színjátszói, az európai premodern `utazó képviselői´ földközelben zenéltek a közönség számára ott és akkor ... mindenhova vittek `hagyományokat´, és mindenhonnan hoztak magukkal újakat is. Innen a keleti és nyugati ritmusoknak, formáknak és hangzásoknak ez a hallatlan potpourrija." (Corvus Corax)

Einen außergewöhnlichen Akzent setzt in diesem Jahr die Berliner Spielmannsgruppe CORVUS CORAX (aus dem Lateinischen: Kolkrabe) mit ihrem musikalischen Treiben. „Die Musik, eine eigenwillige Interpretation mittelalterlicher Tänze , Istampien, Balladen und Lieder aus dem 9.-15. Jahrhundert, fühlt all jenen instinktiven Institutionen des Menschen auf den Nerv, die ihn sich selbst und seine Bedrängnisse vergessen lassen: Spiel, Tanz, Fest, Vergnügen, Sinnlichkeit und Rausch ... Wenn die Musik der Band immer wieder mit modernen Ausdrucksformen wie Punk, Heavy Metal oder Techno verglichen wird, ist das kein Zufall, denn auch die Spielmänner des Mittelalters, diese `fahrenden Leute´ der europäischen Prämoderne „musizierten erdnah für das Hier und Jetzt ihres Publikums. ... überall hin brachten sie `Traditionen´, von überall nahmen sie wieder neue mit. Daher auch dieses ungeheure Potpourri von orientalen und okzidentalen Rhythmen, Formen und Klangfarben." (Corvus Corax)

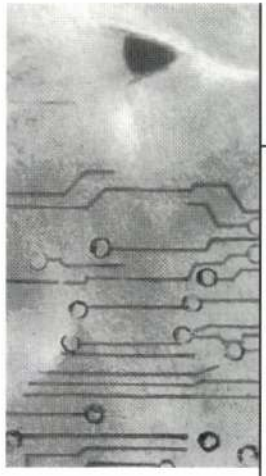

A magyar és a nemzetközi értelmiség és kulturális élet kiváló személyiségei keresik a választ a végéhez közeledő és a következő évszázad kérdéseire. Az általuk képviselt sokféle és különböző tudományágak perspektívájából néznek szembe a jövő problémáival és feladataival, úgy mint a civil társadalom, a globalizáció, az új technológiák által emberben, kultúrában és társadalomban előidézett változások, és vitatják meg ezek politikai, gazdasági és kulturális megoldási lehetőségeit.

Herausragende Persönlichkeiten des ungarischen und internationalen intellektuellen und künstlerischen Lebens suchen Antworten auf die Fragen des ausgehenden und des nächsten Jahrhunderts. Aus der Perspektive ihrer unterschiedlichen und vielfältigen Disziplinen stellen sie sich den Problemen und Aufgaben der Zukunft: der Zivilen Gesellschaft, der Globalisierung, der Veränderungen durch die Neuen Technologien für Menschen, Kulturen und Gesellschaften und diskutieren über politische, wirtschaftliche und kulturelle Lösungsansätze.

Synagogezsinagóga

30. 4., 20.30

danachazután
Freilichtkonzert auf dem Széchenyi Platz
szabadtéri hangverseny a Széchenyi téren

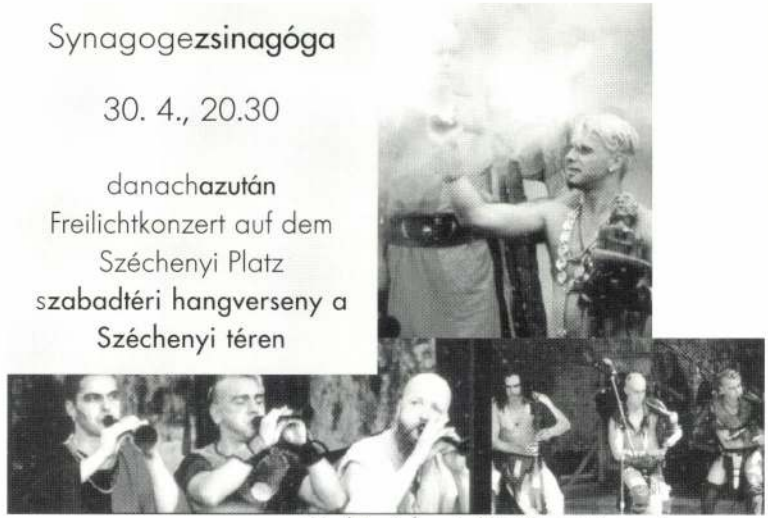

Részletes információkNähere Informationen:
Mediawave
Győr, Soproni út 45.
Tel: ++36-96-328 888
http://www.interlog.com/~filmgyor
E-mail: filmgyor@interlog.com

KONKOLY GYULA

Konkoly Gyula

Ernst·Múzeum Budapest
1991 október 11. - november 3.

Uitz Terem Dunaújváros
1991 december 12. - 1992 január 12.

- e katalógust Borbás Istvánnak ajánlom

Konkoly Gyula

Üdvözlés helyett

Konkoly Gyulával legalább öt éve tervezzük a "nagy visszatérést". Tulajdonképpen nem is visszatérés ez (senki ne gondoljon a tékozló fiúra, ha tetszetős is a párhuzam), sokkal inkább debütálás, hiszen Konkoly Dorottya utcába tervezett önálló kiállítását nem engedélyezték annak idején. Felmerült annak a poénnak is a lehetősége, hogy azt a valamikori tárlatot rekonstruáljuk, de ahogy múlt az idő és egyre többször bukkantak fel az IPARTERV-es korszak fossziliái, ezt is meg kellett változtatni.
A konkrét cél nyomása alatt Gyula egyre többet festett, rendbehozogatta megmaradt munkáit, készült. A korai Georges de la Tour-os, rembrandtos munkák - most csak a festészetről beszélek - átváltottak a Paris Match társasági vagy éppen dokumentarista címoldalainak kőkemény parafrázisaivá.
Az igazi meglepetés akkor ért, amikor a Műcsarnok leendő ideiglenes otthonát, az Olof Palme sétány 1. számú gyönyörű épület lepusztult egykori kiállítótermét műteremnek használva kicsomagolta a Párizsból és Svédországból érkezett anyagot. Nem tudom, hogy előkészületi indulatában hány befejezetlen képet fejezett be és hány késznek látszót rontott el, de úgy láttam, hogy Monet Giverny-i kertjének tavirózsái megúszták a dolgot.
Mi pedíg lassan bepótolhatjuk azokat a mulasztásokat, amelyeket a kor követett el a "nagy generáció"-val szemben.

Néray Katalin

Nome del destinario: Palazzo delle Esposizioni Budapest, Ungheria Sig. Gyula Konkoly
Numeri de pagine: 3, involvare guesta pagina
Fax numero: 36-1-122-3235
Venezia, 08.10.1991

URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE-URGENTE

Levél Konkoly Gyulának

Nem írhatom, hogy kedves *Jules*, mert, mint említéd, az elég topa, nekem meg egyből a *Jim*, holott -hisz tudod- akkor inkább a *Négyszáz csapás*. Ha már azt a riportot nem tudtuk lehozni, személyed "nem illik a lap profiljába", gondoltam írok neked.
Jelzem: Velencében esik. Itt ülök a Casa Favarettoban hajnali kettő és egy aranciata között - lenyűgöz a pillanat páratlansága-, és hódító beindulásodra emlékezem. Napoleoni belépő és távozás (Bonapartenza). Emlékezem; mint most majd-mindenki, aki ott se volt. Én se, pedíg nagyon *ipar*kodtam, de még nem lehettem a *terv*ben, és nyolcadikosként még azt se tudtam, hogy "van akinek van" *dadája*, akkoron minden *popon* egyszerűnek látszott. Hallottam ugyan holmi *gyógyfürdő*kről, ám a többségnek ha fájt a torka (szakadtából), akkor csak egy *nagy ecset*kezelésre tellett. Nem bírom cérnával, mondta a varrónő, ebből következtettem: a festő néha olajra lép. (Versailles-ba! - ha tévednék.) Párizsból központilag *koncept*uálisan csak Ady jöhetett át, meg az, hogy Szent Mihály útján verik a diákokat. Pazar idők! Láttál-e ott még *öt egyforma embert*? *Happening*, ha álmos az állam (esett le, mikor mondták). Utólag is jó hallani, hogy tőled azért Párizsból mindenki tudott telefonálni, bár *téged nem lehetett hívni*. Még annyi hír jött, hogy *alkalmazott*ál a *grafiká*hoz.
Aztán egyszer csak: hopp! Itt teremsz, *Fészek*rakás meg *Palmeház*. Sokmérföldes csizmád bakelitpapuccsá kopott, aki látta se hitte, még festékfoltok is estek rajta játszma közben. Az ötvenediken nagyon ráéreztél. Híre ment, s utána többen meg is nézték: régi-e a röpte, megy-e a fonák. Hát mondhatom! (Hát mondhatom?) Egyáltalán, nagy *gesztus* volt, hogy nemcsak a farát mutattad, a farbával is előálltál. Tékozló vagy, az embereket *A Hold láthatatlan oldala* érdekelte mindig, *figurális*an ezután se lesz *máskép*. Azok a *talpak*! No meg *Ilsa* tompora (most ment el egy gondola, bocs). Miután "beavattál", már *kéz*enfekvő volt, hogy *Dávid*nak a parittyától merevedett meg. Azt a másik vásznat meg addíg-addíg forgattad, hogy szegény *Goujon térd*re esett előtte. Ezen a munkán sokáig haboztál. (Tán poliuretán?) *Iványi-Grünwald*ot tu/t/i, hogy imádni fogjuk. Különben, *Hencze* kérdezi, hogy *gondol*sz-e Baranyayra. *Baranyay* kérdezi, *az Ionoszférába* jut-e Hencze. (Ki van ez fundálva, Istenem, micsoda ige!, az ember nem csak *cuppant* meg *csurgat*, ugye?) *Sárga háromszögek* ugrálnak a narancslémben, majdnem megittam (s ittam szavad, hol jókat beszélgettünk görögül, persze latinul is - egy *római akadémikus* se jobban- , német sört ittunk és átadtál egy kis franciás műveltséget.
De sohasem távoztunk angolosan! (Hoztál képeket, bele-belenyúltál itt-ott, pedíg félkésztől is készek lennénk. Tudom, nem fogod kiállítani, de azért elmondom, friss információ: a *hajóvonták* találkozása a *Volgán Dali*val nem tilos! (Feljebb árad.) *Monet*árisan, kérdem, mit jelent neked a festészet. Mindent felborítottál, ki-mit-tud-ot/t/ játszol a szakmával.
Hónapok óta csak vizet prédikálsz, meg árnyékot, (tartós) hullámot, meg tavirózsát. S azok a színek! Tudhatnád, rólad itthon más volt /post-/ az *impresszió*, rendben, legyen neo-.
Itt még mindig esik az eső, csütörtökön megyek, addíg is: tavirózsáid ("azok a sárga kiskacsák", hát nem éedes?) viruljanak-növekedjenek!
Sem éjjel, sem álmom, summa summarum: a keresztrejtvénygyártók már tudnak rólad. Potenciálisan ott vagy a "nagy magyar festő" című rejtvényben, vezetékneve hét betű.
Csak még azt nem döntötték el, hogy vízszintes - vagy függőleges-e.

Szeretettel ölel

KCs

Kozák Csaba
Velence, 1991.10.08

U.i.: ez egy fax/ni, de sokszor "olvashatatlan", ezért leadom a posta centrale-n via neked. Salve!

A kiállítás és a katalógus az YBL ÉPÍTŐIPARI INNOVÁCIÓS BANK RT. a LAYOTA ART STUDIÓ a DOVIN KULTURÁLIS EGYESÜLET és a GALERY KRISTOFF támogatásával készült.

Felelős kiadó:
Néray Katalin
Műcsarnok

A kiállítást rendezte:
Jerger Krisztina

© 1991 KONKOLY GYULA

Készült a Mikro-V. Elektronika Kft nyomdaüzemében

Egy megbillent szarkofág

Konkoly Gyula kiállítása

Kovács Péter

Csupán néhány dadogó szó, amit modanék, néhány mondattöredék — többre nem telik, nincs miért. S ezt a szegénységemet még szégyellni sem tudom ebben a pusztuló világban, amit Konkoly Gyula nem *teremtett,* csak tudomásul vett és leképezett.

Egy tó van itt,
egy megbillent szarkofág,
egy hatalmas szószék,
az előcsarnokban szenteltvíztartó medencék, s lassan olvadó, elfogyó formák.

És persze, maga a tér, mely előbb templomnak készült, aztán volt bútorraktár, később háborús rom, és most néha mulató, máskor kiállítóterem vagy alkalmi színház.

Hol van már a régi szép idők békéje? — Persze, az is kérdés, hogy volt-e olyan egyáltalán? — Lehet, hogy akkor is csak egymást hitegették az élők, mint most itt a teremben a műveken olvasható francia (megbízhatóen európai!) aforizmák próbálják elhitetni velünk?

Már a polgár sem pukkad. — Igaz, huszonöt évvel ezelőtt, Konkoly és Bak Imre Fényes Adolf Terem-beli kiállításán sem ők tették ezt: akkor voltak hivatalos, kinevezett pukkadók. — Ma már (majdnem csak azt mondom: ,,mi' kár!'') ők sincsennek!

Igen, csaknem sajnáljuk már, hogy ők is elmentek! — Mert milyen izgatóan provokatív és hangosan szemtelen volt az a negyed századdal azelőtti kiállítás. — És milyen hétköznapian profán és mennyire hétköznapian szakrális egyszerre ez a mostani! Többé nincs kit megbotránkoztatni. Szép és csúnya, jó és rossz, igaz és hamis egymással bátran fölcserélhető kategóriákká lettek. — És éppen ez az, amit Konkoly kendőzetlen természetességgel és következetességgel vállal fel. Nem ítélkezik, s így lesz hiteles egy tökéletesen hiteltelen világban, úgy, ahogy már az volt akkor is, egy negyed százada.

Hölgyeim és Uraim!

Ennyi.

Kérem, vessenek még egy utolsó pillantást a tó rózsáira, a szenteltvíztartókban olvadó fejekre, a süllyedő szarkofágra,

s aztán koccintsunk világunkra!

(Elhangzott 1995. január 3-án a Fővárosi Képtár Templomtérben)

Részlet Konkoly Gyula kiállításáról, 1995, Fővárosi Képtár

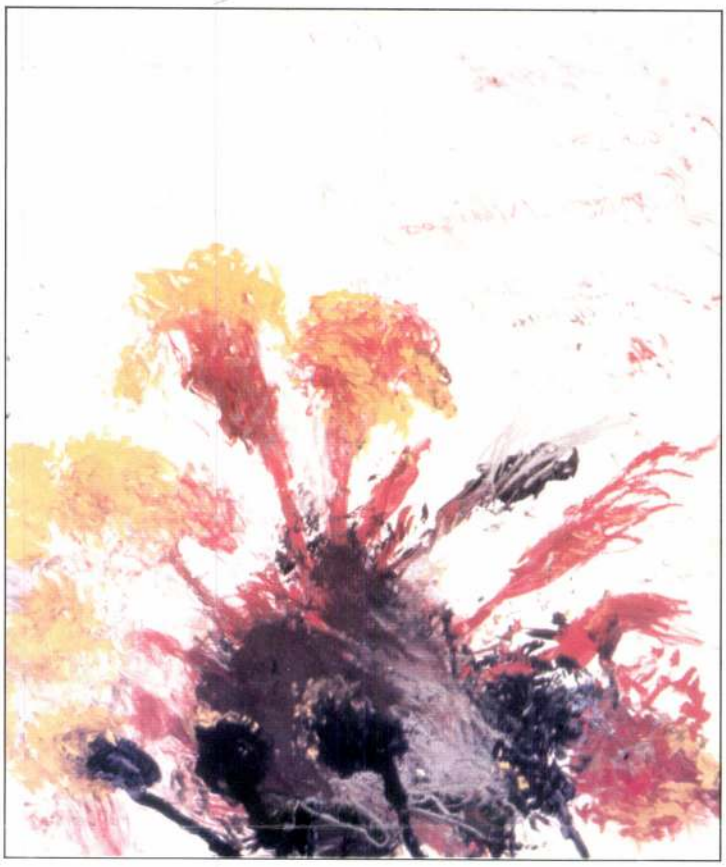

Cy Twombly: Léda és a hattyú, 1962, olaj, ceruza, pasztell, vászon, 190,5×200 cm

Cy Twombly: Nyári őrület, 1990, olaj, gouache, ceruza, pasztell, papír, 150×126 cm

nak centrális témákká. Élénk színek, vörösek és sárgák dominálják leginkább a vásznakat.

Az 1970-es évektől aztán újabb változás figyelhető meg Twomblynál. Kalligrafikus vonalak, formák válnak meghatározókká akkori táblaképein. Az időszak egyik legismertebb munkája egy 1970-es képe, a szürke festékkel alapozott, s arra fehér krétával rajzolt mű. A gyermekkor ártatlanságának felszabadultságát juttatja eszünkbe, az üres lapot berajzolni akaró ember vágyát jeleníti meg. A felszabadultság, ami azelőtt az élénk színek használatában jelentkezett, most a sötétszürke és fehér térben inkább a vonalak szabad vezetésekor válik felismerhetővé. Ezek a munkák leginkább John Cage zenéjére emlékeztetnek, ami talán nem is véletlen, hiszen az 50-es években Twombly gyakori vendége volt a Cage személye által meghatározott progresszív Black Mountain College-nak.

Az 1980-as évektől Twombly, hogy Amelia Arenas, a MOMA egyik kurátorának szavaival éljünk, lelassult, kevesebbet kezdett festeni. Az őt körülvevő itáliai természet vált művészetének új centrumává, sajátos tájképeket kezdett alkotni. A szöveg és a kép kombinációja ugyan eddig is szerves része volt műveinek, de a 80-as évektől fogva még inkább centrálissá válik. A MOMA kiállítás legcsodálatosabb műve a *Négy évszak* képsorozata. A különböző évszakok hangulatai, az ősz melankóliája, a tél hidegsége vagy a nyár energiája rajzolódik meg bennük rendkívüli érzékenységgel. A képen megjelenő kézírás általában olasz, versek töredékei vagy latin bölcsességek részletei jelennek meg. Az ősi téma, a történelem spirális mozgásának jelenléte evidens ezeken a képeken, az évszakok múlása, akárcsak életünké, fontos része lesz Twombly sorozatának. Boldog, de egyben szomorú felismerés tanúi leszünk ezeket a képeket nézve az idősödő művész személyes számadása nyomán.

A MOMA alapító igazgatója, Alfred Barr az 50-es években azt mondta Twomblyról, hogy ,,Jaj, megöli a festészetet!". Furcsa, vagy talán természetes módon, negyven év elteltével ugyanazon múzeum rendezte a művész legnagyobb amerikai retrospektív kiállítását. Az idők persze, akárcsak az évszakok, változnak, s ami egykor felháborítónak, különcnek tűnt, mára nem pusztán elfogadott, de olykor már klasszikusnak is számít. Így történt ez Twombly művészetével is.

KONKOLY GYULA

KÉPFELBONTÁS/RESOLUTION OF DETAIL

7 MAGYAR MŰVÉSZ LEGÚJABB MŰVEI/THE LATEST WORKS OF 7 HUNGARIAN ARTISTS

MŰCSARNOK, PALME-HÁZ BUDAPEST XIV., OLOF PALME SÉTÁNY 1. TEL.: 122-7405

1993. február 12-március 14.

A XX. század kezdetével, de Duchamp óta rendszeres ritmusban a festészet végét hirdetik. A minimalista, konceptuális, installációs, arte poverás irányzatok után a 80-as évek elején újból felvirágzott Európa- és Amerikaszerte a festett kép, mintha csak azért, hogy újból felkeltesse elmúlásának hitét.
Esetünkben a festett kép és a formázott, vagy legalábbis annak kánonjából épülő szobor és objekt a kiállítás tárgya:
Baranyay András, Birkás Ákos, Gémes Péter, Jovánovics György, Károlyi Zsigmond, Konkoly Gyula és Lovas Ilona művei.

Fabényi Julia, a kiállítás rendezője

With the emergence of Duchamp at the 20th century the end of painting has been periodically announced. After minimalism, conceptualism, the installation and arte povera movements at the beginning of the 80's the painted picture prospered throughout Europe and America in order to create faith in its own demise.
This time the theme of the exhibition is the painted picture and the form of the sculpture which is being built up of its canon:
the works of András Baranyay, Péter Gémes, György Jovánovics, Zsigmond Károlyi, Gyula Konkoly and Ilona Lovas.

Julia Fabényi, curator

Megnyitó/Opening: 1993. február 12-én, 17 órakor
Megnyitja/Opened by: Földes Emilia, művészettörténész
Nyitva: naponta 10-18 óráig, hétfőn zárva
Open: 10 a.m.-6 p.m. every day, except on Monday

ALVARO DIEGO GOMEZ CAMPUZANO

KOLUMBIAI SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA/EXHIBITION OF THE COLUMBIAN SCULPTOR

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8. TEL.: 118-3899

1993. március 4-28.

Alvaro Diego Gómez Campuzano 1956-ban született Bogotában. 1985-92 között szobrászati tanulmányokat folytatott.
Számos nemzetközi kiállításon vett részt, sikerrel szerepelt a Lausanne-i Nemzetközi Textilbiennálén (1987; 1992);
1990-ben a VIII. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Triennálén, majd 1992-ben több budapesti és vidéki csoportos kiállításon.
Művei egy nagy, összefüggő sorozat részei.
Választott anyaga, a fém organikus anyagkísérletei révén új formát ölt: olyan rugalmas és hajlékony lesz, mint a textil.

Sárosdy Judit, a kiállítás rendezője

Alvaro Diego Gómez Campuzano was born in 1956 in Bogotá. He studied music and art and practised the art of sculpture between 1985 and 1992. He appeared on numerous international exhibitions. The Lausanne

He took part in 1990 on the 8th International Small Sculpture Exhibition held in Budapest and later in 1992 on various exhibitions, in Budapest and provincial cities of Hungary. His works comprise a large and comprehensive series.
His chosen material, metal, takes up new form through the artist's organic experimentation with the material: it becomes as resilient and plastic as textile is.

Judit Sárosdy, curator

Megnyitó/Opening: 1993. március 4-én, 17 órakor
Megnyitja/Opened by: Gloria Oviedo Chaves művészettörténész
Nyitva: naponta 10-18 óráig, vasárnap zárva

A **V.A.M. - R.S. GALÉRIA** és a
RÁTZ STÚDIÓ GALÉRIA

bemutatja
KONOK TAMÁS
"Sine loco et anno" című kiállítását

2000. január 27. – 2000. február 27.
Megnyitó: január 27- én 18.00 – 20.00 óráig

Megnyitó beszédet mondanak:
Őexellenciája
Paul Poudade
Franciaország magyarországi nagykövete
és
Néray Katalin
a Ludwig Kortárs Művészeti Múzeum igazgatója

A kiállítással tisztelettel köszöntjük Konok Tamást
70-ik születésnapja alkalmából.

La **V.A.M. - R.S. GALERIE** et la
RATZ STUDIO GALERIA

présentent l´ exposition de
TAMÁS KONOK
intitulée: *"Sine loco et anno"*

De 27 janvier 2000 – au 27 févfrier 2000
Vernissage de 27. janvier de 18. - à 20h

L´Exposition sera inaugurée par
Son Excellence Monsieur
Paul Poudade
Ambassadeur de France en Hongrie
et
Madame **Katalin Néray**
Directrice de ént Musée Ludwig Art Contemporaine

Nous exprimons nos respectueux hommage à Monsieur
Tamás Konok à l´ occasion de son 70. anniversaire.

Konok Tamás: Monochrom diptichon, 1998, 32 x 32 cm

V.A.M. - R.S. Galéria • 1056 Budapest, Váci u. 62 – 64. • Tel.: 318-1594, Fax: 322-7079 • Nyitva: hétfő – péntek 10.00 – 18.00 óra között

PAPYRUS **CREDIT** Nyomda Kft.
Bp. 1055 Honvéd u.17
V.A.M.DESIGN
Törley

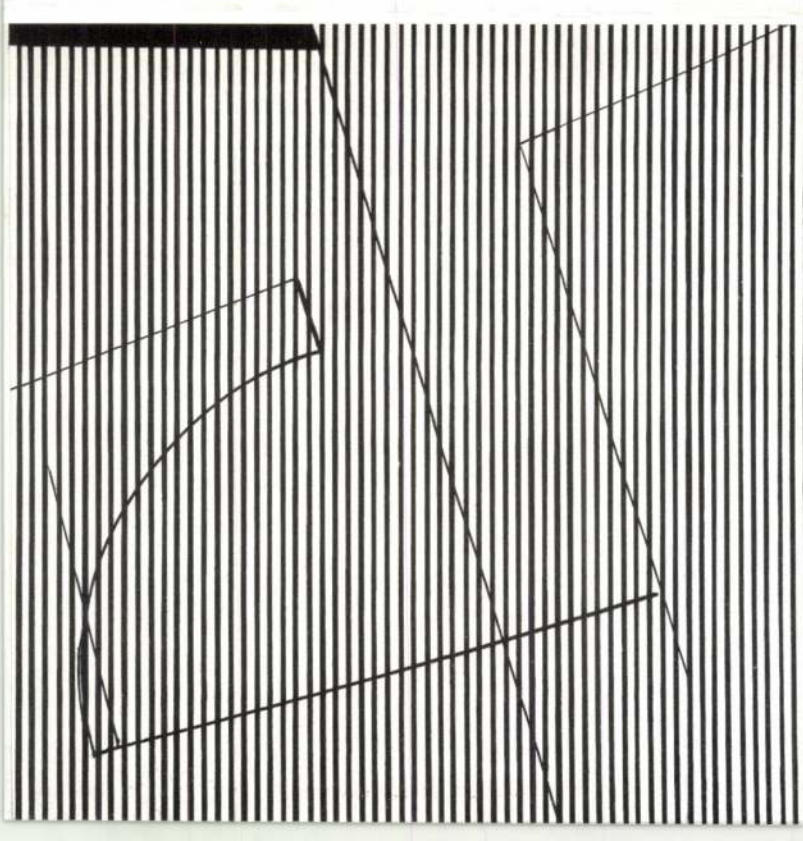

Konrad Tamás Magyar V 2006/7

velopment in Hungary and in Finland, 1860–1939. Helsinki, 1985, 25–48.
[12] Halmesvirta: *Finnország története* i. m. 310–312.
[13] Max Engman–David Kirby (eds.): *Finland. People, Nation, State.* London, 1989, 38–46.
[14] Pihkala: i. m. 37. és Tuomas M.S. Lehtonen (ed.): *Europe's Northern Frontier.* Porvoo, 1999, 60–61.
[15] Riitta Hjerppe: The Role of Agriculture in the Economic Development of Finland, 1860–1938, in Mauranen: i. m. 49–61.
[16] Halmesvirta: *Finnország története* i. m. 247., 312.
[17] *The Economist Pocket World in Figures 2003,* 139.
[18] Dan Steinbock: *The Nokia Revolution. The Story of an Extraordinary Company That Transformed an Industry.* New York, Atlanta stb., 2001, Amacom, XIV–XXXVII.
[19] Engman–Kirby: i. m. 47–51.
[20] Halmesvirta: *Finnország története* i. m. 67–88. és uő: *The British Conception* i. m. 228–231.
[21] Kodolányi: i. m. 195.
[22] Lehtonen: i. m. 126–130. és Halmesvirta: *Finnország története* i. m. 153–156.
[23] Jankó: i. m. 32.
[24] Kovács Magdolna: Nyelvpolitika elméletben és gyakorlatban: kétnyelvűség a finnországi egyetemeken. In Kontra Miklós (szerk.): *Sült galamb? Magyar egyetemi tannyelvpolitika.* Somorja, Dunaszerdahely, 2005, Fórum Kisebbségkutató Intézet, 41–54. és Alho: i. m. 92–93.
[25] Anssi Halmesvirta szerk.: *Finnország története,* i. m. 223–238.
[26] Kirby: i. m. 119–129.
[27] Hannu Soikkanen: Social preconditions for the modernisation of Finnish society. In Mauranen: i. m. 201–203.
[28] Ispánovits Sándor: *A finn nép és kultúrája.* Budapest, 1909, 13.
[29] Halmesvirta: *Finnország története* i. m. 308–314.
[30] Jouni Valijarvi, Pijo Linnakyla et al.: *The Finnish success in Pisa – and some reasons behind it.* Jyväskylä, 2002.
[31] Ispánovits: i. m. 13.
[32] Soikkanen: i. m. 195–200.
[33] Jankó: i. m. 32.
[34] Németh Ágnes: *Finnország oktatási rendszere.* Budapest, 1985, 3–34.
[35] Valijarvi (et al.) i. m.
[36] *Eurobarometer,* Sept. 2005: Europeans and Languages.
[37] Steinbock: i. m. IV.
[38] Alho: i. m. 208.
[39] Kodolányi: i. m. 36–37., 82–83, 125.
[40] Alho: i. m. 222–223. és Kirby: i. m. 6–7., 16.
[41] A Finnországgal és a finnekkel kapcsolatos régi és új magyar sztereotípiákat részletesebben ismerteti Abonyi-Karhunen Adrienn: Finnország – sztereotípiák az útikönyvekben. *Korunk* 2006/1, 8–17.
[42] Nagy Emil: Finn-magyar párhuzamok. In *Finnország, 1940.* Budapest, 1940, 27.
[43] Anssi Halmesvirta: *Personality Cult: Some Historical-Analytical Reflections with one historical example still alive!* Manuscript.
[44] *The Economist Pocket World in Figures 2003,* 93.

Függelék

1. Az egy főre jutó finnországi nemzeti jövedelem (GDP) néhány más ország egy főre jutó nemzeti jövedelmének százalékában 1820 és 1992 között A. Maddison számításai alapján

	Világátlag	USA	Nagy-Britannia	Magyarország
1820	116,5	58,9	43,2	—
1870	—	45,0	33,9	87,2
1900	—	39,5	35,2	96,3
1913	—	38,6	40,7	97,7
1938	—	56,8	58,2	131,2
1950	—	43,1	60,3	166,5
1973	—	64,6	89,5	191,8
1989	—	76,5	102,3	245,7
1992	284,6	67,9	93,0	259,7

2. Az egy főre jutó finnországi nemzeti jövedelem (GNP) néhány más ország egy főre jutó nemzeti jövedelmének százalékában 1830 és 1973 között P. Bairoch számításai alapján

	Európai átlag	Nagy-Britannia	Habsburg Monarchia	Magyarország
1830	78,3	54,3	75,2	—
1850	80,2	49,5	80,2	—
1870	87,1	49,8	102,6	—
1890	94,8	46,8	101,9	—
1913	97,3	53,8	104,4	139,7
1929	103,3	56,8	—	139,1
1938	136,0	77,3	—	202,4
1950	137,1	75,9	—	183,3
1960	129,9	89,1	—	156,8
1973	134,6	122,4	—	151,1

Nazca-vonalak

A geometriai értelemben vett, egydimenziós vonal a természetben nem található meg, nem állítható elő, csak a teóriában létezik. Bármiféle képe filozófiai lényegének mond ellent. Ez ugyanakkor nem akadálya annak, hogy a vonal a többnyire „ars imitatur naturam"-ként felfogott képzőművészet egyik legfontosabb alapkategóriája legyen. Hogy vajon a legfontosabb-e, arról szólt a 17. században poussinisták és rubénisták (a poussini disegno és rubensi colore abszolutizálásának hívei) nemzetközi méreteket öltő elméleti csatározása. Konok Tamás képei a két pólus egyensúlyára, pőre vonal és színes mező összhangzatára épülnek, mégis elsősorban a vonal természetrajzának megismeréséhez járulnak hozzá. A vonal még technikai értelemben sem azonosítható a rajzzal, mi több, festői alkalmazása sem kötődik feltétlenül a nyomhagyó eszközökhöz és anyagokhoz. A színes felületek határaként értelmezett vonalat – ahogy többek közt Matisse papírkivágatai bizonyítják – ollóval is létre lehet hozni. Ennél közvetlenebb, a jelenség mértani genezisét épp a testetlenség által megközelítő módszert a vonal előállítására nem ismerünk. Konok Tamást viszont a vonal teste, anyagi mivolta foglalkoztatja. Valószínűleg azért nem helyezhetők el képei nyugodt szívvel a lineáris desztilláció Werner Hofmann-i modelljének valamelyik lépcsőfokán, mert nem a „lepárlódás" egy-egy állomását, hanem magát a folyamatot reprezentálják. Azt feszegetik, hol van a mennyiségi határ, ahol a vonal az érzékelés, majd az értelmezés számára is folttá válik. A Konok-féle vonal testét több tényező alakítja. A művész keze, mint biológiai transzfer által közvetített koncepció és a hordozó felület anyagi minősége. Egyértelmű szándék és – irányított – véletlen együtthatása. Ettől függ, hogy siklik vagy bukdácsol pályáján a vonal, terül avagy szakadozik a lefedett kiterjedés. Így azután Konok vonalai olykor finoman rezegnek, de sohasem tétováznak. Irányuk, ívük, céljuk határozott, miközben dinamikájuk mentes minden agresszivitástól. Valami éterien „könnyűszerkezetes" képépítés ez. Ahogy a festő maga mondja: „vékonytestű architektúra". Építmény tehát, konstrukció, amiben a vonal sem nem statikai váz, sem nem szerkesztési segédeszköz. Önálló entitás, relatív végcél. Ez a transzparens szerkezet nem tart, nem támaszt, hanem lebeg. Néha feszül, mint a hárfa húrja, néha leng, mint az inga. Eközben arányokat ír le, jelöl ki, s az igazi végcél talán épp ezekben a mennyiségi viszonylatokban ragadható meg. Erre utal az elfogyó szín, a képek egy részén tapasztalható szürke, okker, fehér dominancia s az általa megidézett űr: Malevics végtelen, szuprematista tere. Itt-ott feltűnik egy kevés vörös. Nagyon kevés. Mint a fehér alapos athéni lékythoszokon, az antik vázafestészet s a lineáris desztilláció történetének e legtüneményesebb emlékein. Rebbenő, de tévedhetetlen vonalak, homokszínek, az elmúlás elégikus hangjai. A művészettörténetből felmerülő, a perui Nazca-fennsík monumentális és talányos vonalhálójától a holland de Stijlig terjedő analógiák tág köre is jelzi Konok mottójának – „sine loco et anno" – abszolút érvényét. A vonal mibenlétéről megfogalmazott esszék sem helyhez, sem időhöz nem köthetők. Az „élmény" maga az arány, mennyiségek viszonya. Az irányok elbillenése néha teret érzékeltet. A tér is, a dőlés is a kép négyszöget bezáró határaihoz, a klasszikus tradíció végső maradványaihoz viszonyul, velük együtt alkot zárt mikrokozmoszt.

Várkonyi György

Konok Tamás festményei

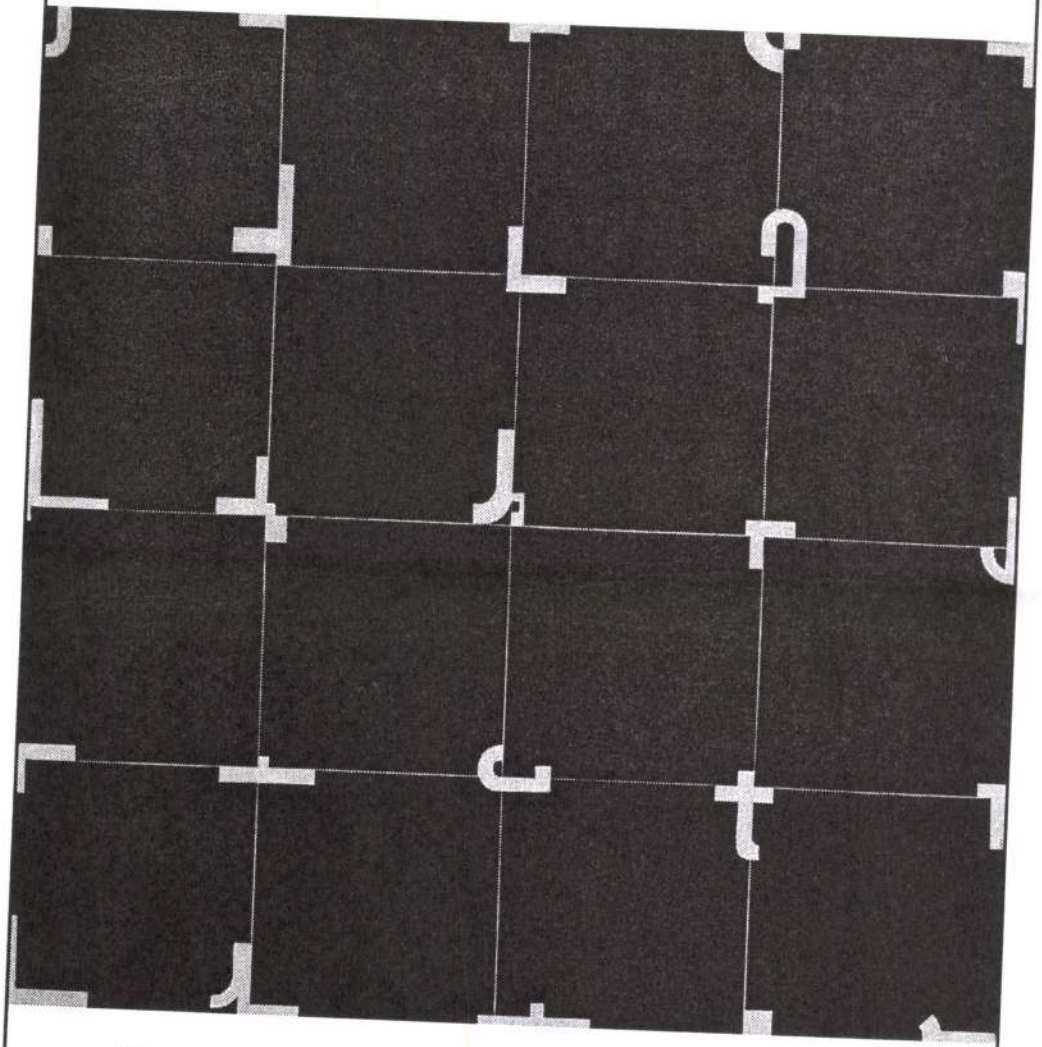

Monocrom képek a „Sine loco et anno" (Hely és idő nélkül) sorozatból
Fotó: Szerencsés Gábor

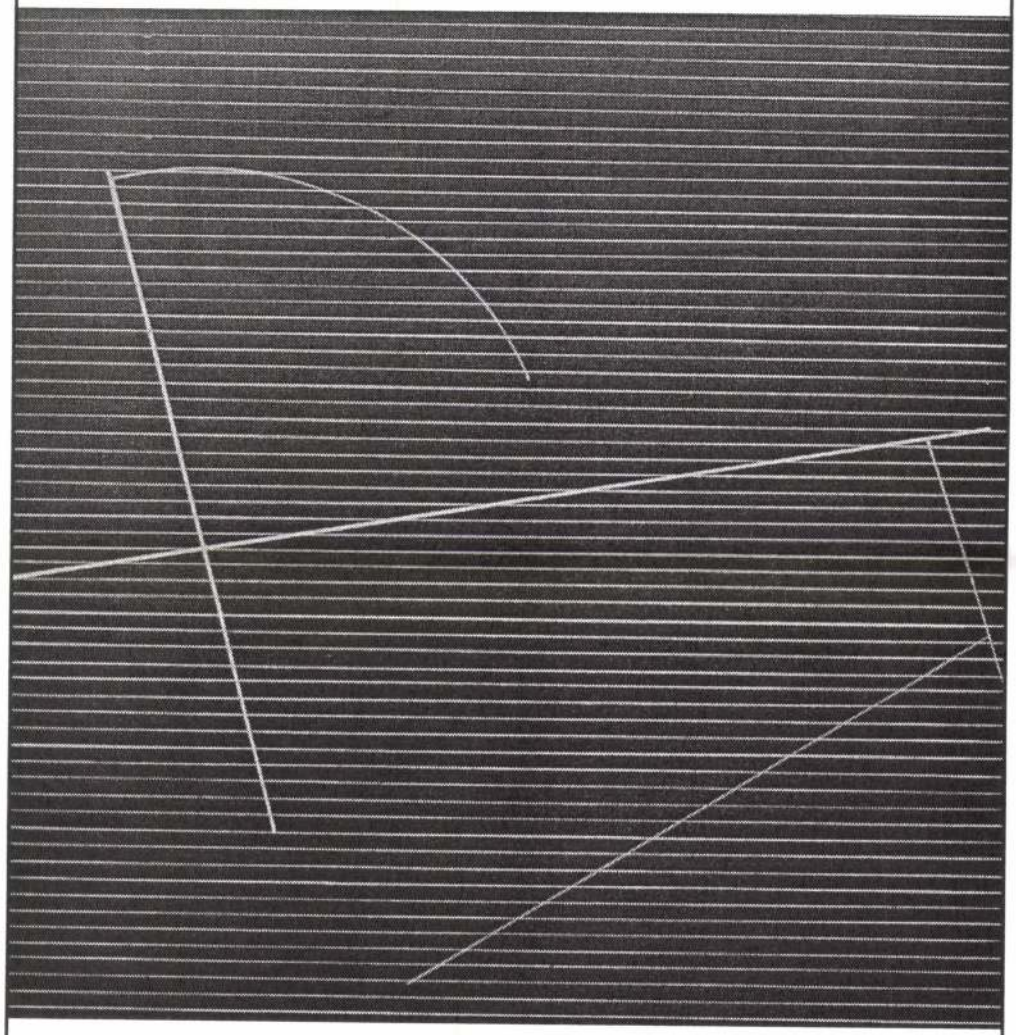

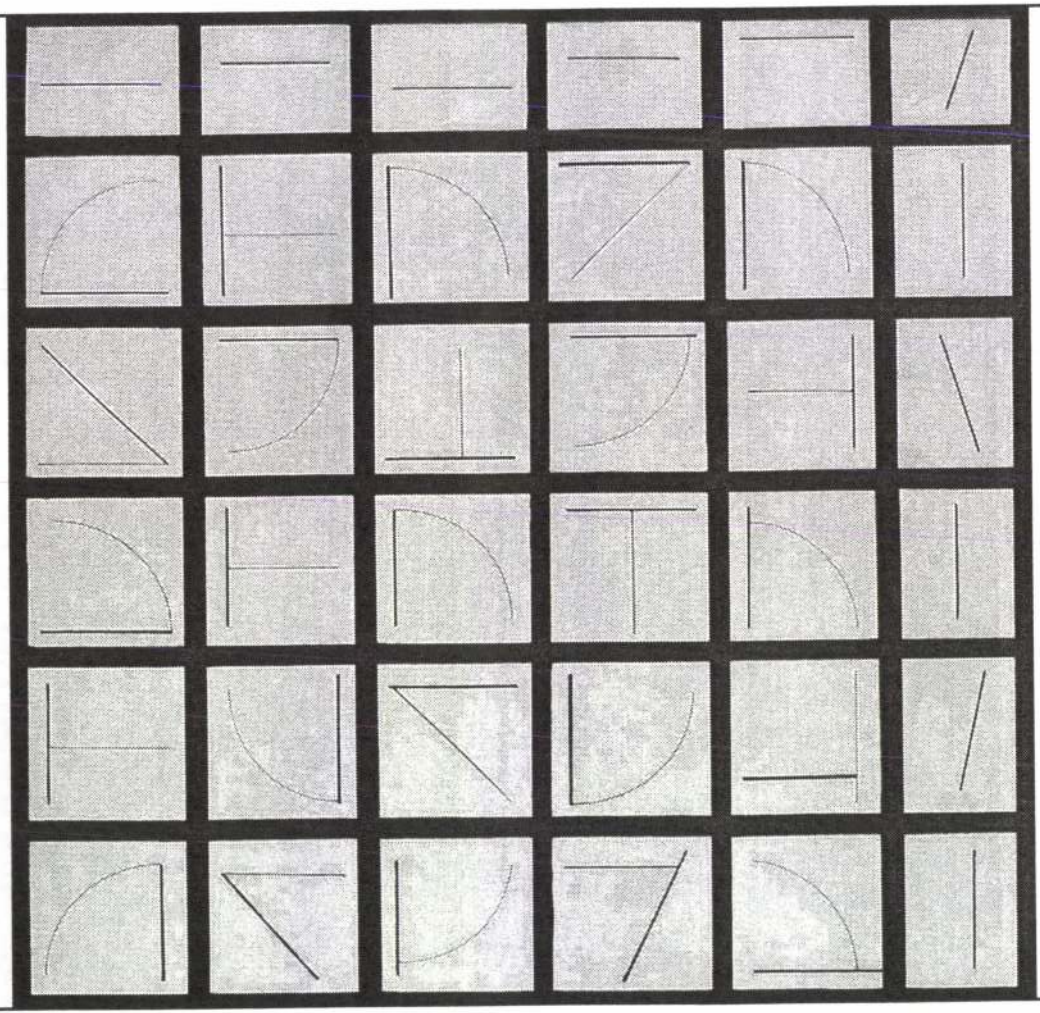

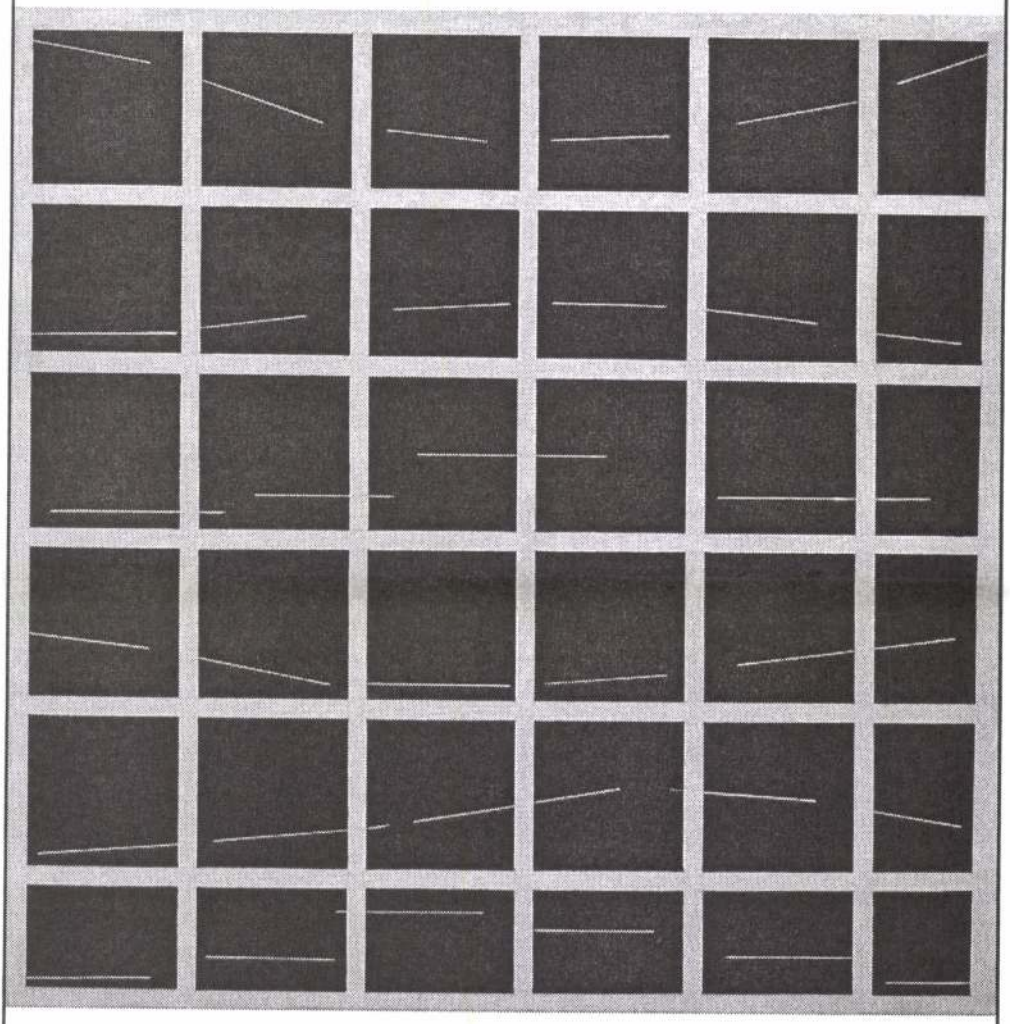

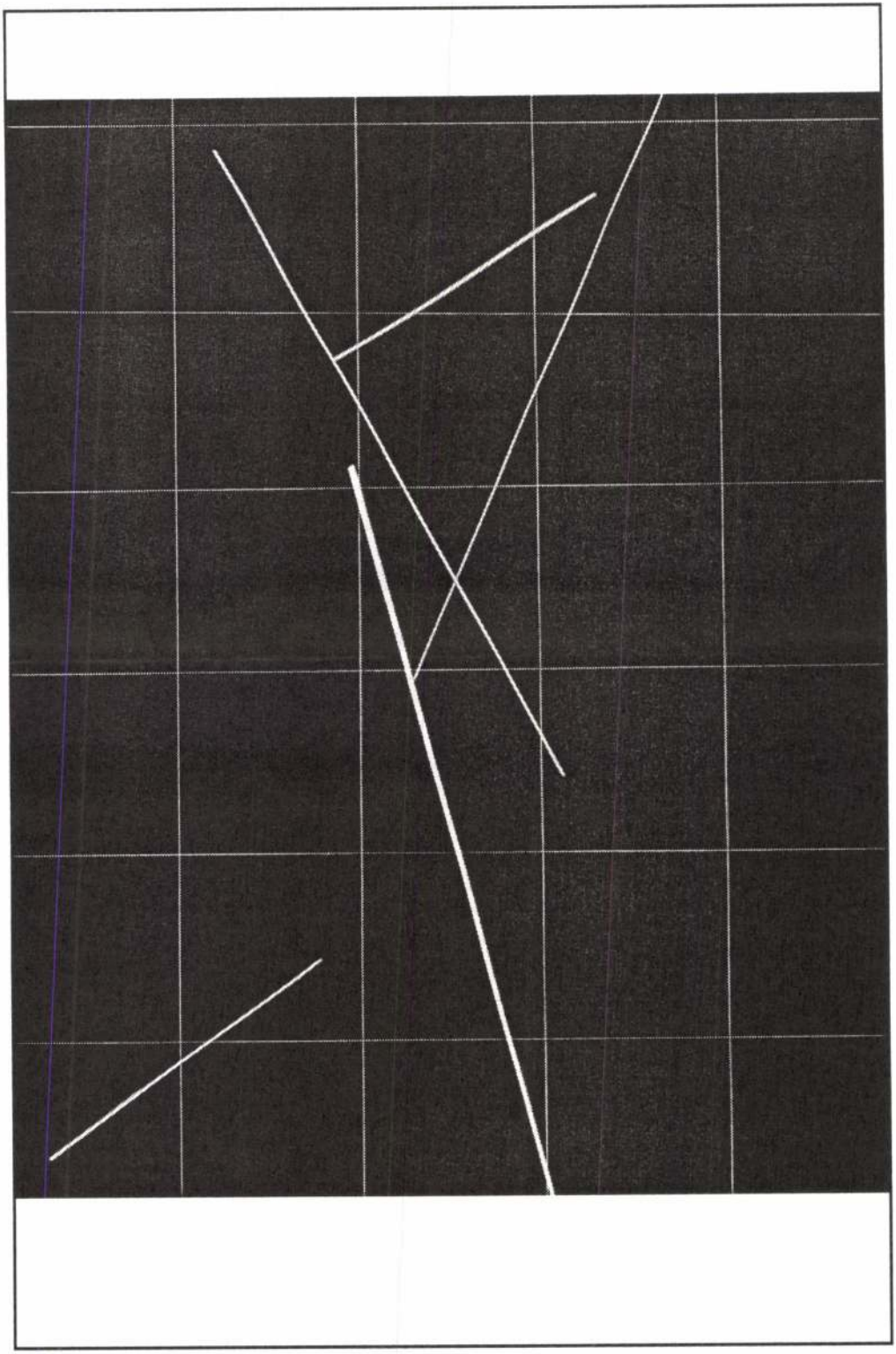

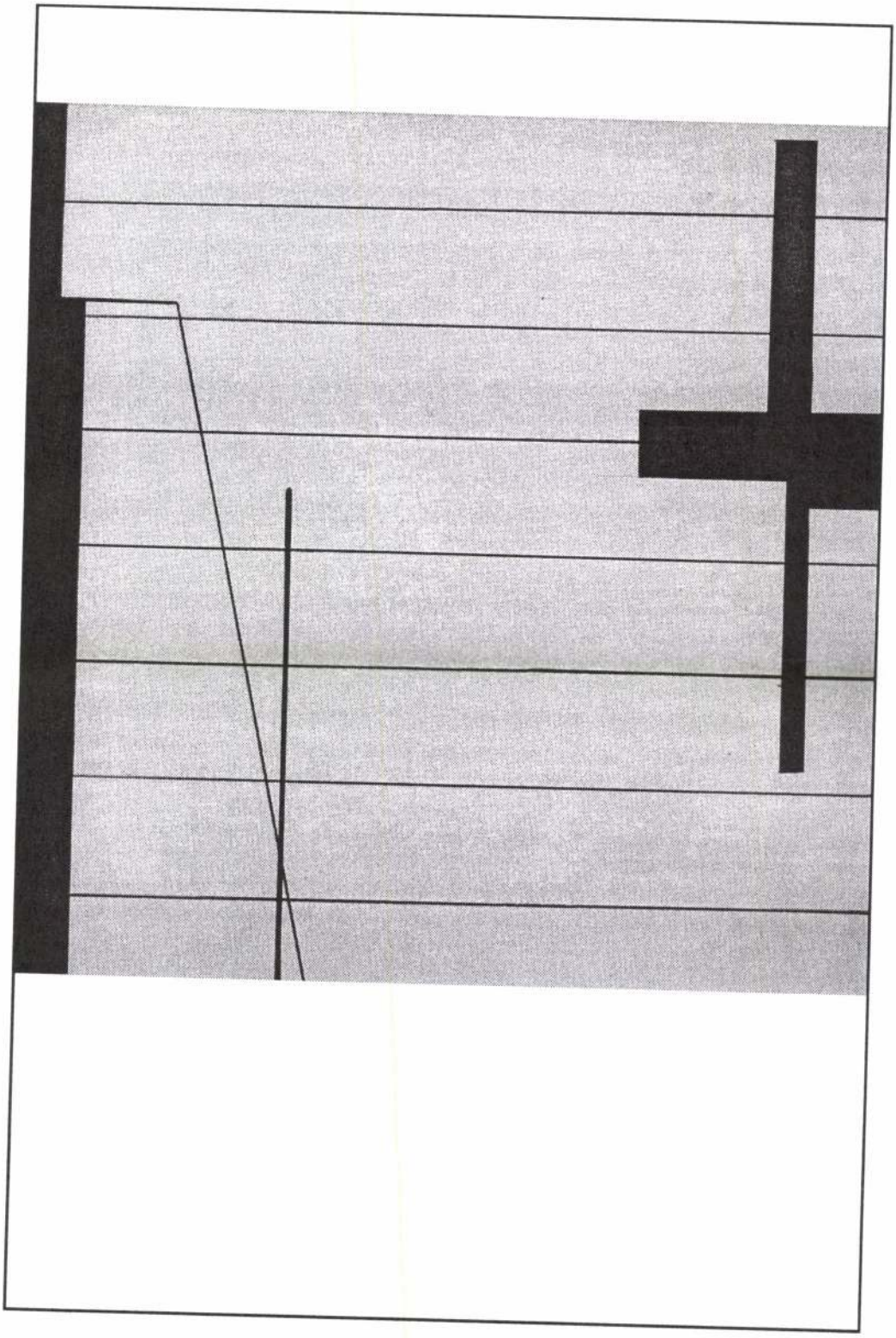

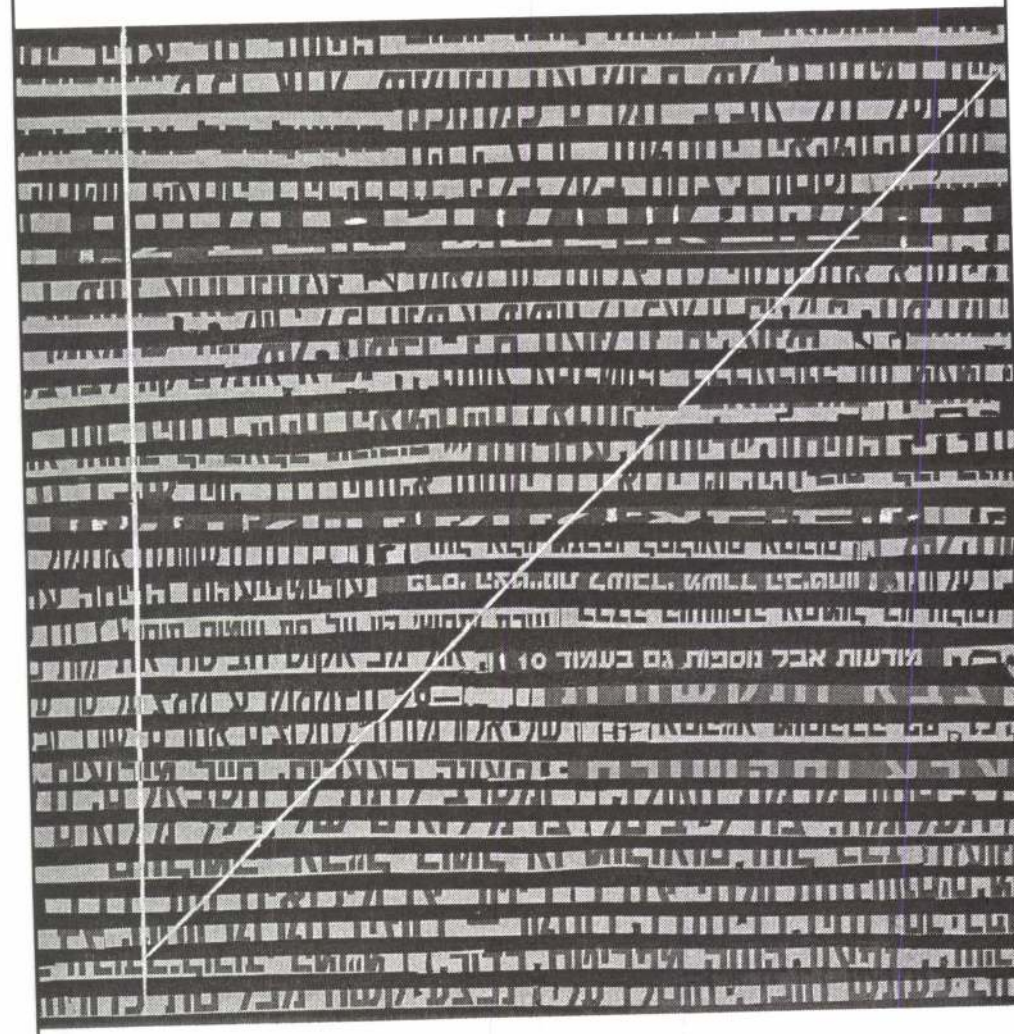

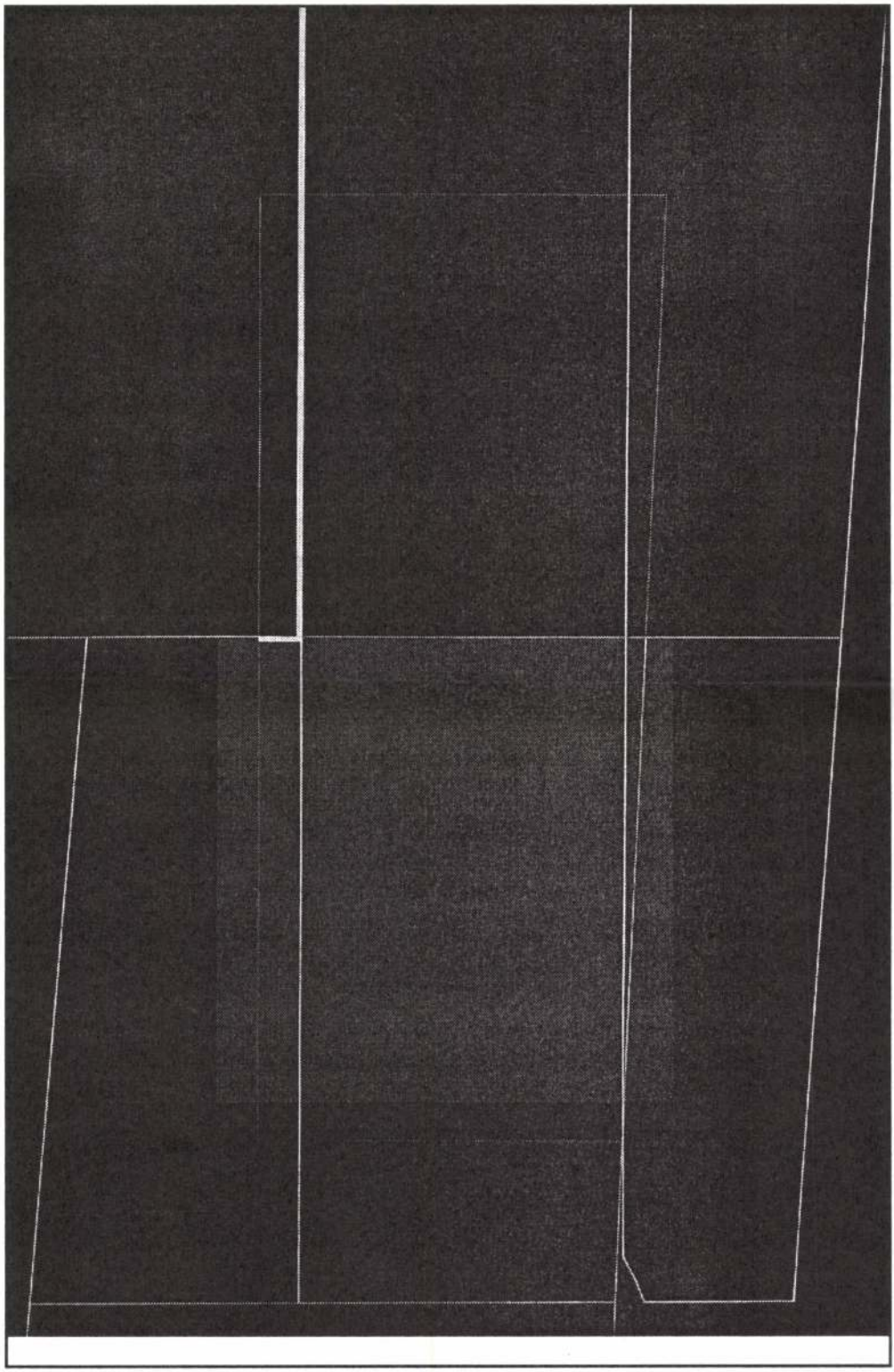

Az év ajándéka

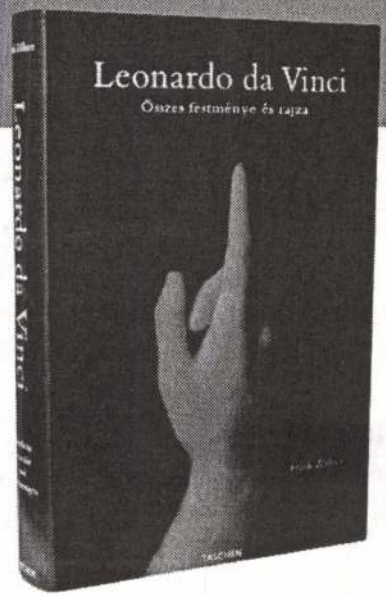

KORLÁTOZOTT PÉLDÁNYSZÁM!

Frank Zöllner

LEONARDO DA VINCI

Összes festménye és rajza

Díszdobozban, keménytáblás, védőborítóval, 695 oldal
29×44 cm
Ára: 32000 Ft

Ősszel jelenik meg az a szokatlanul nagy formátumú kötet magyar nyelven is, amely a zseniális művész-polihisztor festészeti és grafikai életművét dolgozza fel – a mind ez idáig legteljesebb œvre-katalógust veheti kezébe az érdeklődő. Levelek, naplórészletek, szerződések segítségével nyernek új értelmet az alkotások. A legújabb kutatási eredményeket felhasználó műelemzéseket teljes bibliográfia egészíti ki.

Megrendelését várjuk honlapunkon, e-mailen, faxon vagy postai úton:
www.vincekiado.hu • e-mail: leonardo@vincekiado.hu • Fax: 202-7145
1027 Budapest, Margit krt. 64/b

VINCE KIADÓ

Konopka Ferenc

kőcsiszoló

Bp.

l.

Erredeti kiáll

XVI. ker. 17. l.

3891. Jan Wou

Sz. Haarlemben 1629 október
december 1

Tájkép.

Folyótól szelt hegyes vidé
vágott fatörzs és jobbrafordultan
Kissé odább két férfi beszélget,
nézve ül, míg másika hátrafordu
pedig a széles utat kutya, táv
közeledő nő élénkíti. Ez utóbbia
ményű földszintes ház és a hoz
oldalt dülő lombos fa köti le fi
részben zivataros felhők borítják.
werman«.

Vászon, méretei 56·5 : 46·5 cm.
1000 K. — Biehn János ajándéka
909). — Az adományt elfogadta az
leirat (218–910). — Bejelentetett 19

Kifüggesztésére vonatkozó ada
ban. 1910: Cab. C. 507 c). *Jan W*

III

Aj. 10.09.

Biehn J.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Konrád Ignác

1985 OKT 14.
1021

Konrád Ignác köszönti Szigetvárt

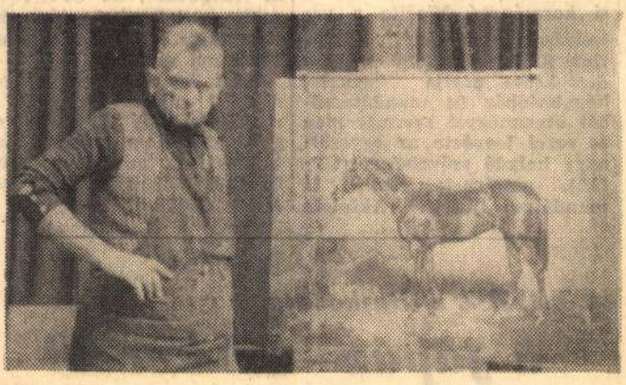

Az oroszlánok nem azért születtek, hogy kövessük, hanem hogy csodáljuk őket. De egy szőke németújfalusi fiú egyszer régen végigolvasta a „szigetvári oroszlán" történetét, a Zrínyiászt. Csodálta a hősöket és megpróbálta követni őket.

Sok évtized múltán egy londoni könyvkiadónak nemzetközi szaktekintélyek így ajánlották a szőke zselicségi fiú kéziratát: „Ez a magyar festőművész valóságos zseni és képei kiválóak."

A „szigetvári oroszlán" csodálója oroszlán lett!

*

A szekér már a kapubejáratnál megakadt. Apró szobrok szegték útját és az öreg Konrád nem tudta, nevessen-e vagy káromkodjék:

— Már megint a szobrok! Ej, te gyerek!

Aztán nemsokára beállított a plébános:

— Na, fiam, hát ki kéne javítani a kápolna freskóját, tudod, itt Gyöngyösmelléken...

És Konrád Ignác tízéves szőke fiú szépen kijavította.

*

A szigetvári polgári iskolában megtanulta, hogyan kell megmutatni az oroszlánkörmöket. Hat évtized múltán most így emlékezik az „alma materről":

— Én Muszely Ágoston festőművésznek, volt szigetvári rajztanáromnak és Simay Imrének köszönhettem a legtöbbet fejlődésemben. Muszely irányítása alatt a rajzolásban és a jellemezésben oly fejlettségre tettem szert, mely felülmúlta akkori akadémiai tanáraim képességeit is, de csak rajzban. Ehhez jött Simay Imre rajztanítási módszere, amellyel 1912-ben a rajztanítási módszer drezdai nemzetközi kiállításán az én munkáimmal az első díjat vitte el. Én akkor 18 éves voltam, konkurrenseim között 28 éves művésznövendékek is szerepeltek, akik több időt szentelhettek az alaprajz tanulmányozására.

*

1921. — A hazatért hadifoglyok között sovány szőke fiatalember felel a kérdésre:

— Foglalkozása?

— Iparművésznövendék. — Majd szomorúan hozzáteszi: — Voltam.

S a múltidő végleges marad. Konrád Ignác állami támogatás híján kénytelen abbahagyni tanulmányait. Németújfalusi élményei kísértik, odahaza szerette, sokat nézegette, rajzolta a lovakat. Elhatározza: lovakat fest. A hazai sportkörök bámulata után híre külföldre is eljut. Monsieur Strassburger, a híres versenyistállótulajdonos — a Singer varrógépgyár tulajdonosának veje — lesz mecénása. A valóságban — gazdája. Képei Strassburgeré lesznek, kihasználják őt, 1936-ban hazajön.

A lófestésből megtakarított kevés pénzén irtózatos akarattal autodidakta módon képezi magát: fest, szobrászkodik, rézkarcokat készít. A „Buda halálától" ihletve kezd könyvillusztrációkkal foglalkozni és az 1930-as években már hozzálát gyermekkori álma, példaképe, a Zrínyiász munkálásához.

— A kompozíciómhoz csinálok ugyan természet utáni tanulmányokat, de ezeket a mineműségük és a típusok szerint átkomponálom. Miután én eddig tökéletes embertestet, lovat, oroszlánt nem láttam, úgy igyekszem ezeket a tiszta konstruktív-anatómiai formával, mint tökéleteseket ábrázolni. Ugyanígy járok el a kompozícióval is, keresem az elgondolható legjobbat és legszebbet.

*

1945. — A front belört Alagra is, Konrád Ignác ismét elvesztett mindent. A közömbösség, az operációk mellé ellenségként odaszegődött a háború is. Ismét vándorbothoz nyúlt és újra el kellett adnia művészetét Strassburgernek.

1964. — Konrád Ignác súlyos cukor- és szívbeteg. Olyan erős gyógyszereket szed, hogy hetekig nem tud dolgozni tőlük. Munkája tengernyi, mikor gazdája, Strassburger özvegye hozzájárul, 3000 dollárt — 90 ezer forintot — fizetnek egy-egy képéért. Mégis a közelgő 400 éves szigetvári jubileumra felajánlja: betegen elkészíti, eddigi gazdag tapasztalatai, előtanulmányai felhasználásával a szigeti veszedelem illusztrációját. A Művelődésügyi Minisztérium a párizsi magyar kultúrattasé útján kéri be a vázlatokat.

A kiadó válasza:

„Konrád Ignác grafikai stílusa a századforduló részletekbe menő naturalista könyvillusztrációs felfogását idézi. A technikai kivitelezés is nehézségekbe ütköznék, mert a dús árnyalatú ábrázolás miatt semmiképpen sem lehetne biztosítani nyomdai reprodukálását. A sorozat nem alkalmas."

*

A naturalista állatfestészet nagy oroszlánja törleszteni akar a szigeti oroszlánnak. Betegen, önfeláldozóan, a szülőföld nagy szeretetével, élete főművét, „Az emberi tökéletesség" ciklusát félretéve. Mert számára a Zrínyiász volt a nagy erkölcsi tanulság, oroszlán-léte ebből táplálkozott.

Nem sikerült.

És a fájdalom az oroszlánnak is emberi fájdalom.

Hetvenegy éves keze lendületével írja Molnár Imrének, a Szigetvári Várbarátok Köre elnökének:

— Mikor az elutasításról szóló hírt megkaptam, éppen a verekedő oroszlánokhoz, Zrínyi és Szulimán szimbolikus várharcához csiszoltam a lemezt. Vagy tíz vázlatot, ceruzarajzot, olajfestményt készítettem róluk, s kivitelre a legjobbat választottam ki. Ilyen az én kompozícionális munkamenetem. Azért küldök Önnek, valamint dr. Nagy Gyula barátomnak, az iskolának és a várnak néhány rézkarcot és köszöntöm a szigetváriakat Párizsból."

Földessy Dénes

Vietnami helyzetkép

Saigon: A közép-vietnami fennsíkon, An Khe térségében már negyedik napja tart az amerikai—dél-vietnami erők legújabb „tisztogató akciója".

A nyugati hírügynökségek beszámolói szerint az An Khetől 32 kilométerrel keletre húzódó Suoi La Tinh völgy zord északi részében szerdán a hajnali órákban már 12 órája tűzharcban állt az első amerikai gyorshadosztály egyik zászlóalja és a dél-vietnami tengerészgyalogosok egy egysége a gerilla-erőkkel. A szabadságharcosok 81 milliméteres aknalövedékekkel lövik az amerikai állásokat. Az aknatüzet időnként hol innen, hol onnan hallatszó puskatűz váltja fel.

A Reuter szerint a gerillaerők ellentámadásának az a célja, hogy visszaszerezzék a közel 20 tonnányi rizstartalékot, amely a korábban lefolyt harcok során az ellenséges csapatok kezére került.

A nemzeti felszabadító erők hírügynöksége kedden adatokat közölt az elmúlt hónapban elért katonai sikerekről. Csak a dél-vietnami középharcok során 3000 ellenséges katonát tettek harcképtelenné, 80 összecsapás során. Az amerikai veszteség ebből 713 halott és 27 sebesült.

Az ausztráliai gyalogság vesztesége — az ausztráliai hadsereg főhadiszállásának szerdai jelentése szerint 10 halott és 65 sebesült a négy és fél hónap alatt, amióta ausztráliai egységek harcolnak Dél-Vietnamban.

A DNFF hírügynöksége Hanoi hírében beszámol a rendkívül nehéz életkörülményekről, amelyben Saigon lakossága él. A saigoni rezsim csupán augusztusban 6000 embert tartóztatott le. A létszükségleti cikkek ára ugrásszerűen emelkedett. Szűkében van a lakosság fő eledele, a rizs. Mind komolyabbá válik a polgári lakosság ellátása villanyárammal. Hogy az amerikai agresszorok igényeit és energiaszükségletét kielégíthessék, a bábkormány nem egy üzem termelését leállította. Ezzel fokozódott a munkanélküliek száma. A bűnözési hullám is egyre nagyobb méreteket ölt.

A nyugat-nigériai választások végeredménye

Ibadan: A nyugat-nigériai rádió hivatalos bejelentése szerint Odeleye Fadahunsi kormányzó közölte a választások eredményét. Eszerint S. L. Akintola nemzeti demokrata pártja nyugati képviselőház 94 mandátumából ötvennégyet szerzett meg és ezzel legyőzte az egyesült nagy haladó szövetséget (UPGA), amelynek csupán 11 mandátum jutott. Akintola egy héten belül kormányt alakít.

A bejelentés után Alhaji D. S. Adegbenro, az UPGA vezetője sajtókonferencián bejelentette, hogy pártja ellenkormányt alakított.

Mint ismeretes, a nyugat-nigériai választások alatt a rendőrség több tüntetést vert szét. Meg nem erősített sajtójelentések szerint a hétfői összetűzésekben nyolcan vesztették életüket.

A TASZSZ nyilatkozata

a japán—dél-koreai kérdésben

A TASZSZ nyilatkozatot adott ki, amelyben közli: felhatalmazták annak kijelentésére, hogy a szovjet kormány teljes mértékben támogatja a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság kormányának azt az álláspontját, hogy a Japánnal való kapcsolatok megoldatlan problémáinak rendezése az egész koreai népre tartozik, s nem történhet meg Japán és a dél-koreai hatóságok külön megállapodása útján.

A japán kormány és a szöuli rezsim között nemrég létrejött egyezmény komolyan veszélyezteti a távol-kelet békéjét. A japán—dél-koreai megállapodások hatályba lépése csak elősegítené, hogy a dél-koreai rendszert és Japánt még inkább bevonják az Egyesült Államok agresszív terveibe.

A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy a szöuli rezsim nem képviseli a koreai nép érdekeit, a japán—dél-koreai megállapodásokban előirányzott intézkedések megvalósítása még jobban elmélyítené Korea kettészakítottságát és további akadályokat gördítene a koreai nép nemzeti egységének helyreállítása elé.

A nyilatkozat felhívja a figyelmet arra is, hogy a japán—dél-koreai megállapodások az Egyesült Államok nyomására jöttek létre, olyan törekvések alapján, amelyek egyáltalán nem felelnek meg sem az ázsiai béke és biztonság követelményeinek, sem a japán és a koreai nép nemzeti érdekeinek.

Szovjet vezető körökben remélik, hogy a japán kormány kellő figyelemre méltatja a Szovjetunió fenti álláspontját, — mondja végül a TASZSZ nyilatkozata.

India külüg az

New York: Az ENSZ közgyűlés legutóbbi ülésén felszólalt Szvaran Szingh indiai külügyminiszter. Beszéde nagyobb részében az indiai—pakisztáni konfliktust és ezzel kapcsolatban az india kormány állásfoglalását ismertette.

Ezután a rhodesiai helyzetet elemezve kijelentette, hogy sajnálatot és kiábrándulás kelt az angol kormánynak a kérdéssel kapcsolatban követett kétkulacsos politikája.

A továbbiakban az india külügyminiszter arról szólt hogy

kormányának véleménye szerint a leszerelés problémája és a nemzetközi feszültség enyhítését célzó intézkedések maximális figyelmet igényelnek az Egyesült Nemzetek Szervezete részé-

Megnyílt

a keresztyén békekonferencia tanácsadó bizottságának budapesti ülése

„A szolidaritás és együttműködés az igazságosságért és békéért" téma jegyében megkezdődött a keresztyén békekonferencia tanácsadó bizottságának budapesti ülése október 13-án, szerdán a magyarországi nagyszállóban. A

J. L. Hromadke professzor, a prágai comenius fakultás dékánja, Lenin-békedíjas tartja. Ezt követően az ázsiai, afrikai, dél-amerikai és európai kontinensek előadói szólnak arról, hogy mit jelent a szolidaritás és együtt-

Különlenyomat a „Magyar Könyvszemle" 1941. évi IV. füzetéből.

KOLOSTORI KÓDEXFESTÉSZETÜNK A XIV. SZÁZADBAN.

A XIV. század kezdetén I. Károly uralomrajutását évekig tartó belső egyenetlenkedések követik. Az ifjú Anjou király, hatalma megerősítésére, nagy földbirtokok adományozásával, elsősorban az elégedetlenkedő főurakat igyekezett megnyerni. De midőn már trónja biztosított volt, a szellemi- és a hitélet elmélyítését tartotta egyik legbensőbb feladatának. A világi papokkal szemben I. Károly a szerzeteseket pártfogolja; ferencesek és dominikánusok lesznek püspökök. A tekintélyes rendek, a bencések, a cisztercita, a premontreiek, a ferencesek, a dominikánusok és az augusztinusok mellett most erősödnek meg a pálosok és a karthauziak. Az uralkodó példaadása nyomán kolostorok alapításával és adományokkal gazdagítják a szerzetesrendeket a főurak és a főpapok is. Majd később, Nagy Lajos idejében a főurak és a főpapok kolostoralapító versengése még erősödni fog.

Az egyre nagyobb számban alapított kolostorok lendületet adnak a kódexfestészetnek. A XIV. századból származó legrégibb adatunk a század elejéről a karthauziak munkásságára utal. Az első ismert magyar scriptor és egy személyben valószínűleg miniátor is karthauzi szerzetes. Az adatok tanúsága szerint a látókővi karthauzi kolostorban a század elején jelentős kódexkészítő műhely állhatott fenn. A kolostor priorja 1307-ben Conradus volt, aki missalékat, két conventualét, egy gradualét, egy breviariumot és a halottak anyakönyvét készítette. Conradus különben egy adat szerint felmentését kérte a priori tisztség alól, „hogy szabadabban szentelhesse életét a szellemieknek s könyvek készítésével foglalkozhassék.[1] A karthauziak könyvkultúrájáról még egy adat tanúskodik. 1351-ben Theodoricus prior számos könyvvel gyarapította a szent-antalvölgyi kolostort.[2] Karthauzi kolostorban készült hiteles festett kódexünk azonban nem maradt fenn e korból; így művészetük ismeretlen előttünk.

[1] Wagner, Carolus: Analecta Scepusii. Viennae, 1774. II. 72. l.

[2] Fessler, Ignac Aurelius: Geschichte von Ungarn, Leipzig, 1867—1877. III. 832. l.

De ismerünk egy igen érdekes kódexet, egy *Gradualét*, amelyet 1334-ben egy ágostonrendi kolostorban írtak. Élénk fényt derít ez az I. Károly-korabeli kolostori műveltségünkre. E kódexben ugyanis egy ágostonrendi szerzetes utasításokkal látja el rendtársait, antiphonariumok és gradualék készítésére.

„Meghagyatik a barátoknak — olvassuk —, hogy a gradualékban, az antiphonariumokban, a nocturnalékban és másutt is, négyszögletes hangjegyeket alkalmazzanak s négy vonalat fessenek, valamennyit vörössel, fekete nélkül; a betűt tisztán és elkülönítve írják, úgyhogy a hangjegy a saját, megfelelő betűje fölé kerüljön s a vonalak kellő távolságban legyenek egymástól, nehogy a hangjegyet egyik vagy másik oldalról is összenyomják. Másodszor, mindig ugyanazt a betűtípust, ugyanazt a hangjegyet, ugyanazt a kötőjelet és ugyanazt a szünetjelet alkalmazzák, amelyeket a javított példány a legpontosabban tartalmaz. Semmit ne tegyenek hozzá és semmit se vegyenek el. Harmadszor, bármely könyvet, amelyet másolatból másolnak, mielőtt bekötik, vagy a kórusra helyezik, úgy a betűk, mint a hangjegyek szempontjából szorgalmasan javítsák át, nehogy ezek a művek, a javítás hiánya miatt, szokás szerint, hibásak legyenek. Ugyanez szükséges a szertartáskönyveknél, breviáriumoknál és a missaléknái is, amint azokat kézhez kapják. Negyedszer pedig, miután így kijavították a gradualékat, ordinariákat és missalékat, azok tartalma szerint teljesítsék kötelességüket."

Bebizonyosodik így, hogy kolostorainkban ekkor már nagy számmal másoltak kódexeket, másolatokból is, sőt ezeket a kéziratokat nyomban be is kötötték. Az ismeretlen ágostonrendi szerzetes ezzel fejezi be utasításait: „Ne irassák az ilyen műveket vagy kottákat világiakkal, ha vannak a rendben szerzetesek, akik ehhez értenek. Ha nincsenek, akkor kényszerítsék őket feletteseik útján ezek megtanulására, mert a világi papok mindent, amit írnak vagy lekottáznak, elrontanak."[3] A *Szent Domonkos legenda* szerzetes-írója is megveti és a sátán táplálta földi hiúságok kárhozottjának tartja a Párizsban tanuló világi papokat, akik tanulmányaik befejeztével magas egyházi méltóságok elnyerésére törek-

[3] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 102. — Az idézet eredeti latin szövegét lásd Adatok a magyarországi középkori könyvtárak történetéhez. MKSzle 1891. 33—34. l.

szenek.[4] Ebben a szerzetesi szellemben becsmérli az ágostonrendi szerzetes a világi papok kódexírását is. Ez az ágostonrendi *Graduale* nemcsak I. Károly korabeli kolostori műveltségünkre vet világot. Amint látni fogjuk, díszes iniciáléival a magyar kolostori miniatúraművészet alakulásában is jelentőséggel bír.

*

A birtokunkban lévő adatok nemcsak azt tanúsítják, hogy a XIV. század első felében a magyar kolostorokban nagyszámú kódexet készítettek, hanem bizonyítanak közvetlen francia érintkezéseket is. Ezzel magyarázható, hogy első Anjou uralkodónk idejében, az egyre erősbödő olasz kapcsolatok ellenére a hazai kolostori termékek az árpádkori hagyományoknak megfelelően, még határozottan franciás jellegűek. Párizs egyeteme, miként az Árpádkorban, a XIV. században is vonzza a magyarokat, világi papokat, és a szerzetesek közül elsősorban a ferenceseket és az ágostonrendieket.

Párizsban, 1303-ban két magyar ferences szerzetes, Nicolaus de Hungaria és Matheus vesz részt a VIII. Bonifác pápa elleni királyi küzdelemben. Később magyar ágostonrendi szerzetesek iskoláznak Párizsban. Stephanus de Insula de Hungaria, a későbbi nyitrai püspök és kalocsai érsek 1345-ben, 1353-ban pedig magister Nicolaus de Nicolai a párizsi egyetem lektora. Támogatásukra Nagy Lajos és Erzsébet királyné a pápának ír levelet. A következő évtizedben, 1366-ban pedig Petrus de Verebel tanul a Sorbonne-on: s bár az olasz egyetemek egyre jelentősebbek lesznek a magyar iskoláztatás szempontjából, még az 1380-as években is találkozunk Párizsban magyarral, Christianus de Hungaria-val.[5]

A Párizsban járt magyar diákok mellett erősítik a magyar-francia kapcsolatokat az avignoni pápai udvarral való érintkezések is. Ismeretes VI. Kelemen pápának a kolozsvári Szent Mihály templomnak adományozott búcsú-engedély levele (1349) a sárkánytölő Szent Mihályt ábrázoló díszes kezdőbetűjével. De Avignonból minden bizonnyal nemcsak pápai búcsú-engedély le-

[4] Horváth János: A magyar irodalmi műveltség kezdetei. Budapest. 1931. 14. l.

[5] A Franciaországban iskolázott magyarok adatait lásd Gábriel Asztrik: Magyar diákok és tanárok a középkori Párizsban. Bp., 1938. 9—11., 13—15. l. (Klny. az Archivum Philologicum 1938. 4—9. füzetéből.)

vél érkezett, hanem kódex is. Hiszen már korábban, 1339-ben PIACENZAI JAKAB csanádi, majd zágrábi püspök részére készült Avignonban egy Pontificale.[6] Az Avignonban járt magyarok bizonyosan könyvekkel megrakodva tértek haza. VI. INCE pápa egy 1359. január 31-én, Avignonban kelt levelében kiközösítéssel sujtja mindazokat, akik penitenciáriusát, MAGYARORSZÁGI DOMONKOS ágostonrendi szerzetest és kíséretét kifosztották, továbbá breviariumát és egyéb könyveit elvették.[7]

A Párizsban iskolázott magyarok is, ugyanakkor, midőn elsajátították az írás és díszítés mesterségét, minden bizonnyal hoztak magukkal könyveket. Egy XIV. századi párizsi kódex, AQUINOI SZENT TAMÁS *Secunda secundae* című munkája egy bejegyzés tanúsága szerint a NAGY LAJOS alapította l ö v ö l d i karthauzi kolostorban volt.[8] E kódexet nem ismerjük: nem lehetetlen, hogy díszítése franciás jellegű magyar munka. A XIV. században ugyanis számos francia jellegű kódexet készítettek magyar kolostorokban. A század elejéről ismerünk egy olyan franciás stílusban készült kódexet, amelyet dominikánus szerzetes festett. A karthauziak működését csak adat bizonyítja, a dominikánusokét fennmaradt kódex.

Egy dominikánus szerzetes, MICHAEL de BUDA, BENEDEK erdélyi püspök rendtársa még az 1309—1319. évek között készített egy *Agendát*:[9] ez a kódex azonban festett iniciálét nem tartalmaz. Egyetlen dísze egy egyszerűbb kék-vörös kalligrafikus kezdőbetű. De ugyanekkor, a század elejéről van egy olyan dominikánus kó-

[6] Zágráb, Püspöki Könyvtár MR. 163. — KNIEWALD, DRAGUTIN: Zagrebački liturgijski kodeksi XI—XV. stoljeća. Zagreb, 1940. 19—23. l. — RADÓ POLYCARPUS: Index Codicum Manu Scriptorum Liturgicorum Regni Hungariae. 1941. 54. l. 272. sz.

[7] IVÁNYI BÉLA: Könyvek, könyvtárak, könyvnyomdák Magyarországon (1331—1600). Bp., 1927. 7. l.

[8] Bécs, Nemzeti Könyvtár Cod. 12989. — HERMANN, JULIUS HERMANN: Die vesteuropäischen Handschriften und Inkunabeln der Gotik und Renaissance. 2. No. 22. 74. l. (Beschreibendes Verzeichnis der illuminierten Handschriften in Österreich, Neue Folge VII/2). — BERKOVITS ILONA: Magyar vonatkozású XIV. századi festett kéziratok a bécsi Nemzeti Könyvtárban. MKSzle 1943. 67—68. l.

[9] Budapest, Orsz. Széchényi Könyvtár Cod. Lat. m. ae. 69. — BARTONIEK EMMA: Codices latini medii aevi. 1940. 59—60. l. — RADÓ P. id. m. 16. l. 79. sz.

M. N. 44274
—23—

dexünk, amelynek díszítése maradéktalanul francia szellemben készült, mégpedig a sárospataki domonkosrendi kolostorban. A kódex PETRI LOMBARDI: „*Commentarius in secundum librum Sentenciarium* című munkáját tartalmazza,[10] és egyetlen szövegkezdő iniciáléját jellegzetes francia modorban festették a század elején. Kék Q betű ez, amelyet belül arany, rózsaszín és piros díszítés tölt ki, míg a betűből a lap belső szélén arany pontokkal díszített kék-rózsaszín, alul tüskés csigába kanyarodó szár húzódik végig. A díszítés kétségtelenül egy Párizsban iskolázott szerzetes műve, szintén francia munka; egyéni, hazai vonásokat nem igen ismerhetünk fel benne. De fennmaradt egy másik magyar kódex is, egy *Commentarii in evangelium Marci*,[11] amely ismeretlen helyen, talán ugyancsak egy dominikánus kolostorban készült. Mestere szintén francia mintaképeket követ, de már nem oly híven, mint a sárospataki dominikánus; a francia formasajátosságok itt kissé már átalakulnak. A kódex egyetlen festett iniciáléja, a szövegkezdő Q betű, kék színű, s belsejét lila alapon háromszirmú arany fleuronnée levélkék díszítik. Miként a sárospataki dominikánus kódexet, úgy ezt is vastag fedőfestékkel és valódi arannyal színezte mestere. A miniátor munkája azonban a francia mintaképeknél nehézkesebb, elnagyoltabb; a mester nem mélyed el a részletek hajszálfínom kidolgozásába; inkább formában követi mintaképeit, mint szellemben.

Van még egy harmadik, érdekes emlékünk, amelyet az előbbi kódexekkel azonos modorban díszítettek a század első felében. Ez GANOIS VENCEL *Bibliája*.[12] Ezt a kódexet — amelyet két miniaturista díszített, az egyik olaszos, a másik franciás modorban — mindezideig XIV. századvégi pozsonyi munkának tartotta az irodalom. A kódex szövegét több kéz írta, s a díszítésein csakugyan két miniaturista közreműködése ismerhető fel, de nézetünk szerint

[10] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. Lat. 38. 2°. — SZILÁGYI A.: Catalogus codicum bibliothecae universitatis regiae scientiarum budapestiensis, Budapestini, 1881. 19. l. — BERKOVITS ILONA: A budapesti Egyetemi Könyvtár festett kéziratainak egy csoportja. MKSzle 1931. 4. l. Klny. is.

[11] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. Lat. 49. 4°. — SZILÁGYI A. id. m. 29. l. — BERKOVITS I. id. m. 4. l.

[12] Budapest, Orsz. Széchényi Könyvtár Cod. Lat. m. ae. 78. — HOFFMANN EDITH: A Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtárának illuminált kéziratai. Bp., 1928. 73—74 l. — [illegible]ARTONIEK E. id. m. 66—68. l. — DERCSÉNYI DEZSŐ: Nagy Lajos kora. Bp., 1941. 149. l.

a két mester nem egy időben dolgozott. A kézirat feltétlenül még a XIV. század elején íródott, s ekkor készültek a sárospataki dominikánus kódexszel rokon franciás díszítései is. Majd a század utolsó negyedében, egy másik miniaturista, kétségkívül pozsonyi mester, két lapszéldísszel és több iniciáléval gazdagította. Lehet, hogy a második mester egyes üresen hagyott iniciáléhelyre festette a díszítéseket, vagy még valószínűbb az, hogy egyes kivakart kalligrafikus kezdőbetűk átfestésével varázsolta díszesebbé a kéziratot. A második mester festette néhány iniciálé mellett határozottan felismerhető dörzsölés nyoma a megvékonyodott pergamenen (pl. a 41b. lapon).

Úgy a sárospataki dominikánus kódex, mint a *Commentarii in evangelium Marci*, és Ganois Vencel *Bibliájának* egyszerűbb díszítése a XIV. század első felében, mindenekelőtt a francia iskoláztatás hatását bizonyítja a magyar miniaturaművészetben.

Bár nyilvánvalóan kolostori munkák ezek, a XIV. század első felében működött kolostori könyvkészítő műhelyeink létezésére elegendő támpontot még nem nyujtanak.

•

I. Károly idejéből azonban számos olyan kódex maradt már reánk, amelyek nem is egy, hanem több kolostorműhely működéséről tanúskodnak. Egy és ugyanazon műhelyből származó, azonos díszítésű kódexek ezek, nem pedig elszórtan jelentkező emlékek. Ezeknek a kéziratoknak díszítése is franciás, de az iniciálék nem a párizsi miniaturaművészet termékeit követik, hanem a nyugati szerzetesrendek franciás kódexfestészetét. Az iniciálékat nem vastag fedőfestékkel színezték s nem díszítették tüskés csigákkal, arany fleuronnée levélkékkel, hanem kalligrafikus modorban, vonalas stílusban készültek. Az iniciálékat kalligrafikus rajzok, vörös, kék cirádák keretelik, amelyek néhol zöld naturalisztikus levelekkel, vagy háromszirmú levélkékkel és sárga makkokkal tarkítva, ízléses lapszéldíszítést alkotnak. Egyes kódexekben már figurális jelenetekkel díszített iniciálékat is találunk, amelyekben a nagyszemű, törékeny kis alakok világosan francia ősökre utalnak, amint a betűszárakra rajzolt drôleriek és csomózottnyakú sárkányok nem különben. Mind e kódexekben a díszítések egyszerűbb, kalligrafikus jellege, a díszítéseknek más-más mesterek munkájában mutatkozó egyöntetűsége, továbbá a motívumok azonossága, másutt az imádkozó szerzetesek hangsúlyozott ábrázolása,

minden írott adatnál ékesebben bizonyítja, hogy kolostori műhelyben keletkeztek. Az egyszerűbb díszítések kalligrafikus és naív jellege arról beszél, hogy igénytelenebb mestereik azonosak voltak a scriptorokkal, akik ábrázolásaikban a nyugati szerzetesművészet megnyilatkozásait követik.

E XIV. századi magyar kolostori munkák közül elsősorban annak a harmincas években működött ágostonrendi kolostorműhelynek termékeit kívánjuk ismertetni, amelynek egyik kódexéből már idéztük az antiphonalék és gradualék készítésére vonatkozó utasítást. Az utasítást tartalmazó kódexet a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzik: jelezte Cod. lat. A. 102. Hogy 1334-ben készítették egy ágostonrendi kolostorban, az a kódex első lapján olvasható: „A. D. MCCCXXXIIII. comparatus est iste liber here[mitis] S. Augusti[ni].“[13] Ez a Graduale nagyméretű díszes iniciálékat tartalmaz: számszerint 18 nagy festett kezdőbetű található a kódexben. Kalligrafikus jellegűek ezek, de több színnel festettek, valódi aranyozással. A betűszárakat arany és kék geometrikus, vagy húsosabb levélformákkal díszítette mesterük. A kéket az aranytól vékony mínium vonallal választotta el, és a kék mintákat tollheggyel vont fehér cirádákkal díszítette. A betűk belső alapját kék vagy vörös színű fínom kalligrafikus cirádák töltik be, amelyek közzé hatalmas aranytallérok vagy ötszirmú fehér virágok illeszkednek. A betűkből néhol kalligrafikus díszítés húzódik a lapszélre, zöld és rózsaszín háromszirmú levélkékkel. Találkozunk arany levelek és párosával festett aranymakkok alkalmazásával is. Azonos díszítéseket találunk ezen ágostonrendi műhely egy második termékében, a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzött Cod. lat. A. 103. jelzetű *Gradualéjában*.[14] Ez a második *Graduale* csonka, mindössze három iniciálét tartalmaz, de ezeket ugyancsak nagy zöld levelek díszítik, és a betűknek arany s kék színű geometriai vagy levélformákkal való festése az előző *Graduale* stílusához igazodik. Így nyilvánvaló, hogy e második, csonka *Graduale* szintén 1334 körül, az első kódexszel azonos ágostonrendi kolostorban készült. Mindkettőt kétségkívül francia iskolázottságú szerzetesek festették, akik az 1334-

[13] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 102. — Szilágyi A. id. m. 16. l. MKSzle 1891. 33. l. — Radó P. id. m. 19. l. 88. sz.

[14] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 103. — Szilágyi A. id. m. 16. l. — Radó P. id. m. 19. l. 89. sz.

ben készült *Graduale* utasításainak tanúsága szerint is, elsősorban liturgikus énekeskönyveket készítettek.

A második XIV. századi magyar kolostori-műhellyel az Orsz. Széchényi Könyvtárban őrzött két kódex ismertet meg bennünket. A két kódex *Missale* és mindkettő Pozsonyban készült 1341 körül. Jelzetük Cod. lat. m. ae. 214. és Cod. lat. m. ae. 94. Díszítésük rokon az előbbi ágostonrendi műhely stílusával. E két pozsonyi *Missale* díszei is franciás szellemben, kalligrafikus modorban készültek, de rendkívül fínom és kecses kivitelben; az iniciálék pedig már figurális jeleneteket, egész kicsiny bibliai képeket tartalmaznak.

A Cod. lat. m. ae. 214. jelzetű pozsonyi *Missale* magyar szenteket feltüntető kalendáriumában, február 17-én a scriptor munka közben följegyezte PÉTER esztergomszentgyörgyi prépost és pozsonyi kanonok halálának évét: „Anno domini MCCCL primo obijt dominus Petrus Strigoniensis et Posoniensis ecclesiarum Canonicus et plebanus extunc bone memorie Sabbato ante dominicam Esto michi". A *Missale* nyilvánvalóan Pozsonyban, 1341-ben még I. KÁROLY uralkodása idejében készült.[15] 14 kalligrafikus jellegű kis iniciálé látható a kódexben, vörös, kék, zöld, rózsaszín, sárga színekkel festve, néhol valódi arany vagy ezüst díszítéssel. Az iniciálékba kis figurális jeleneteket illesztett festőjük: imádkozó szerzetest, pelikánmadarat fiaival, a Szentlélek megjelenését, Krisztus mennybemenetelét, gótikus csipkézetű háttér előtt Krisztus születésének kedves jelenetét, továbbá emberfejű drôleriekat, sárkányokat.[16] A Cod. lat. m. ae. 94. jelzetű pozsonyi

[15] KNAUZ NÁNDOR: A magyar egyház régi szokásai. Magyar Sion, 1868. 887—888. l. 22. sz. — KNAUZ N.: A pozsonyi káptalan kéziratai. Esztergom, 1870. 135. l. 10. sz. — KNAUZ N.: Kortan, 1876. 117. l. 6. sz. — Könyvkiállítási Kalauz, 1882. 8. l. — DANKÓ JÓZSEF: Vetus Hymnarium Ecclesiasticum Hungariae 1893. 28. sz. — ORTVAY T.: Pozsony város története. II/4. 383. l., III. 229—230. l. — KOLLÁNYI FERENC: A Széchényi Orsz. Könyvtár őrének kinevezése körül fölmerült kérdések 1812-ben. MKSz. 1904. 38. l. 4. sz. — HOFFMANN E. id. m. 71—72. l. — Régi Egyházművészet Orsz. Kiáll. 1930. 149. l. 582. sz. — BARTONIEK E. id. m. 189. l. — DERCSÉNYI D. id. m. 138—139. l. — RADÓ P. id. m. 7. l. 22. sz. — JÁVOR EGON: Hét kéziratos pozsonyi Missale a Nemzeti Múzeumban. Bp., 1942. 8—11. l.

[16] A 6a, 16a, 53a, 103a, 105b, 118b, 123a, 130a, 168b, 170b, 178b, 185b, 227b, 530b. lapokon.

Missaléban szintén hasonló modorban festett díszítéseket láthatunk. E kódex 21 iniciálét tartalmaz, többek között az Angyali Üdvözlet, Dávid király, Krisztus, egy imádkozó szerzetes, egy női mellkép ábrázolását.[17]

Nyilvántart az irodalom e korból még egy pozsonyi *Missalét*, amely a pozsonyi káptalan tulajdonában van. E kódex naptárában február 17-én ugyancsak ott találjuk a Cod. lat. m. ae. 214. jelzetű *Missale* azonos szövegű följegyzését.[18] E kézirat díszítését nem ismerjük, de a scriptor följegyzése alapján minden bizonnyal a Cod. lat. m. ae. 214. és Cod. lat. m. ae. 94. jelzetű *Missalékkal* egy időben és egy kolostorban készült.

Az Országos Széchényi Könyvtár két pozsonyi *Missaléját* nem egy mester készítette: a stílusbeli egyezések mellett mutatkozó kisebb eltérések két különböző kézre utalnak. Ez a körülmény is, több miniátorból álló műhely létezésére utal. Megerősíthetjük föltevésünket a műhely egy harmadik miniaturistájának munkájával, az Országos Széchényi Könyvtárban őrzött Cod. lat. m. ae. 220. jelzetű pozsonyi *Missaléval*, amelyet az irodalom ezideig XIV. századvégi alkotásnak tartott.[19] A kódex díszes Kánonképét (144b lap) valóban a század végén, a kézirat keletkezésénél jóval később, nézetünk szerint már Zsigmond korában festette egy második mester. Az Országos Széchényi Könyvtárnak e harmadik pozsonyi *Missaléja* egyszerűbb kivitelű; bár 25 iniciálét tartalmaz,

[17] A 9a, 18a, 24a, 35a, 59a, 88a, 94b, 144a, 159b, 165a, 165b, 174b, 217a, 219b, 223b, 230b, 259a, 278a, 286a, 303b, 338b, lapokon. Ezenkívül a Missale 140a. lapján a kánonkezdő T iniciálét a XV. században festette Pozsonyban Han János miniátora, aki Henrik csukárdi plébános XIV. századi kódexét is díszítésekkel gazdagította. — Ortvay T. id. m. II/4. 387—388. l. — Kollányi F.: id. m. 38. l. 9 sz. — Zalán Mihály: A Pray-kódex benedictiói. MKSz 1927. 98. l. — Hoffmann E. id. m. 72—73., 92. l. — Bartoniek E. id. m. 86. l. — Dercsényi D. id. m. 139. l.

[18] Knauz N.: A pozsonyi káptalan kéziratai. 135. l. 10. sz. — Knauz N.: Kortan, 117. l. 6. sz. — Knauz N.: A magyar egyház régi szokásai, 887. l. — Dankó J. id. m. 95. l. — Hoffmann E. id. m. 72. l.

[19] Knauz N.: A magyar egyház régi szokásai, 888. l. 24. sz. — Ortvay T. id. m. II/4. 352., 379. l. — Könyvkiállítási Kalauz. 10. l. 12. sz. — Hoffmann E. id. m. 82—83. l. Közli a Kánonképet. — Bartoniek E. id. m. 195. l. — Dercsényi D. id. m. 149. l. LII. tábla. Közli a Kánonképet. — Radó P. id. m. 9. l. 31. sz. — Jávor E. id. m. 14—16. l. Közli a Kánonképet.

L 12

ezek között több, csupán két színnel festett egyszerűbb kezdőbetű is látható.[20] Figurális jeleneteket egyáltalán nem találunk a kódexben, amint valódi aranyat vagy ezüstöt sem. Díszítése határozottan arra mutat, hogy a kódex még a harmincas években készült, és bizonyítja, hogy ez a kolostori könyvkészítő műhely Pozsonyban már a harmincas években is működött.

A XIV. századi magyar kolostori műhelyek közül a harmadik, ismeretlen helyen és adatokkal meg nem határozható időben állott fenn: viszont ez a műhely az, amelyik a legtöbb könyvet, számszerint öt kódexet, antiphonalékat és gradualékat hagyott az utókorra. (Amíg a pozsonyi műhely missalékat készített, addig ez liturgikus énekeskönyveket.) Mind az öt kódexet a budapesti Egyetemi Könyvtárban őrzik. Jelzetük: Cod. A. 104., Cod. A. 105., Cod. A. 108., Cod. A. 109., Cod. A. 110. Az öt kéziratot mindezideig részben XV. századi, részben XVI. századi munkának tekintették.[21] A kódexek vizsgálata azonban első pillantásra meggyőzhet bennünket, hogy azonos műhely termékei, de nyilvánvaló az is, hogy a XIV. században készültek, sőt, valószínűleg még a század első felében, talán ugyancsak I. Károly idejében. Ezek a kódexek az eddig ismertetett magyar kolostori termékek között a legszegényesebbek. A díszítések sívárak, csak a kalligrafia színeivel, a kékkel és míniummal színezettek. Kivitelezésük is nyersebb, nehézkesebb. Mégis, a hazai kódexek sorában, ezekben a kéziratokban találkozunk a francia mintaképeket követő drôleriek legfurcsább és legszellemesebb ábrázolásaival. A betűszárakat mindenkor vékony fehér vonallal elválasztott kék és vörös színekkel festik: a két szín között legtöbbször feketével körvonalazott egymásbakapcsolódó drôleriekből képezett füzér látható. A drôleriek színezetlenek, és nyers pergamen voltukban plasz-

[20] A 10b, 24b, 105a, 140a, 145a, 149a, 166a, 173a, 183a, 185a, 216b, 218b, 232b, 234b, 269b, 274b, 294b, 296a, 304b, 305b, 312b, 323b, 344b, 352a lapokon.

[21] Budapesti Egyetemi Könyvtár Cod. lat. A. 104, Cod. lat. A. 105, Cod. lat. A. 107, Cod. lat. A. 108, Cod. lat. A. 109, Cod. lat. A. 110, — Szilágyi A. id. m. 16. l. — Radó P. id. m. 19. l. 90, 91, 93, 94, 95, 96. sz. — Radó Polikárp szíves közlése szerint az A 104, A. 105, A. 109. és A. 108. jelzetű kódexek összetartoznak, egy *Antiphonarium* négy részét képezik: A 104, I. De tempore, téli rész; A. 105, II. De tempore, nyári rész; A. 109. III. Sanctorale, téli-nyári rész; A. 108, IV. Sanctorale, őszi rész.

tikusan érvényesülnek a kék-vörös alapon. A betűk belsejét kék és vörös kalligrafikus cirádák díszítik. A hat kódex között a Cod. A. 110. jelzetű *Graduale* a legdíszesebb. Ez az egyetlen, amelyben figurális jelenetekkel, továbbá némi barna, sárga és szürke színezéssel is találkozunk. E *Graduale* 13 iniciáléja közül négy figurális díszítésű: Krisztus születését, a Szentlélek megjelenését, a feltámadó Krisztust és egy glóriás Krisztusfejet ábrázol (a 3a, 28a, 212b, 244a lapokon). Miként a pozsonyi missalék figurális iniciáléit, úgy ezeket is egész síkszerűen, a térbeliség érzetének teljes hiányával festette a miniátor. De a pozsonyi missalék fínom, kis törékeny alakjaihoz viszonyítva itt az arcok és figurák elnagyoltabb s nyersebb rajzúak. Nélkülözik a pozsonyi missalék könnyed vonalvezetését, kedves kis arctípusait és a ruharedők ideges, nyugtalan esését. A legélesebben megvilágítja ezt, a Krisztus születését ábrázoló két iniciálé egybevetése, amelyet úgy a Cod. lat. m. ae. 214. jelzésű pozsonyi *Missaléban*, mint az A. 110. jelzetű *Gradualéban* a „Puer natus est nobis" P kezdőbetűjébe illesztett a mesterük. A pozsonyi *Missaléban* fínom, aprólékosabb gonddal kidolgozott kis képet látunk, amely síkszerűsége mellett igen dekoratíven hat. A miniátor a pozsonyi *Missaléban* kedves, kis családi jelenetet fest: a díszes ágyban fekvő Mária a kis Jézust táplálja. Ezzel szemben a *Gradualéban* Krisztus születése jelenetének sokkal sablonosabb és nyersebb fogalmazását találjuk. A kis Jézus a háttérben lévő bölcsőben fekszik, míg Mária az előtérben, imárakulcsolt kézzel. Amíg a pozsonyi műhely termékeit kedves báj és líra hatja át, addig e harmadik műhelyt a kissé torz és groteszk ábrázolás és nyersebb humorérzék jellemzi. A harmadik műhely kódexeiben például találkozunk olyan sajátosságokkal, amelyek a pozsonyi missalékban hiányoznak. A szövegsorok s hangjegyek közzé illesztett egyszerűbb kezdőbetűket a miniátorok egy-egy virtuózan festett, torz emberfejjel, nyelvétöltő férfiprofillal díszítették, gyakran igen szellemes megoldásban, a betűszárakból képezett furcsa sisakokban és kalpagokban. Általában, bár ez a harmadik műhely a dróieriek ábrázolásában a legközelebbi kapcsolatot mutatja a francia miniatúrafestészettel, az arctípusok és figurák festésében attól már nagyon is távol áll.

Az első műhely kétségtelenül ágostonrendi szerzetesek kolostorában virágzott: de kérdéses most már, hogy a második és harmadik műhely termékei melyik szerzet kolostorában keletkeztek?

Hangoztattuk már, hogy a magyarországi termékek a nyugati szerzetesművészet szellemében készültek. Így nemcsak a magyar kolostori műhelyek alkalmaztak franciás jellegű kalligrafikus díszítéseket: a miniaturaművészet rokon megnyilatkozásaival találkozunk külföldön is. A XIV. században a francia miniaturaművészet hatására azonos jellegű díszítőmodorban dolgoztak a német, osztrák, cseh és magyar kolostorokban is, kisebb lokális eltérésekkel. A külföldi szerzetesrendek egyszerűbb munkái azonban még nagyrészt feldolgozatlanok, és az egyes szerzetesrendek művészetére csak itt-ott ismertetett kolostori kódexek díszítésein keresztül következtethetünk. A XIV. század első felében francia hatás alatt készült cseh kolostori termékeket MAX DVOŘÁK általában ciszterci ta munkáknak tekinti.[22] A pozsonyi missalékat így magunk is inkább a ciszterci ta művészek alkotásainak vélnénk, mert ekkor — eltekintve attól, hogy a ciszterci ta rend egyik főfeladata és hivatása kódexek készítése volt — elsősorban a ciszterci táknak tulajdonítható a franciás motívumok Európában való elterjesztése.

Magyarországon még az Árpádok alatt megtelepedett ciszterciták rendje fontos szerepet játszott a magyar kultúra és művészet fejlesztésében. Közismert, hogy az első magyar főiskola, a párizsi mintára szervezett veszprémi egyetem tanszékeit III. BÉLA ciszterci tákkal tölti be. Mégis, mindezideig egyetlen olyan hazai kódex sem ismeretes, mely bizonyíthatóan ciszterci ta munka lenne. A díszítések vizsgálata nyomán, a három pozsonyi missaléról könnyen állíthatnánk, hogy ciszterci ta kolostorban készültek. Ha

[22] DVOŘÁK, MAX: Die Illuminatoren des Johann von Neumarkt. — Gesammelte Aufsätze zur Kunstgeschichte, München, 1929. 82—86. l. — A prágai főszékesegyház könyvtárában különben található még két olyan ismeretlen származású kódex, egy Biblia és egy Petri Comestoris, Scholastica Historia Sacra Scripturae, amelyeknek díszítése, nyersebb vonalvezetésben igen közel áll a pozsonyi Missalékhoz. E két prágai kódexet lásd: PODLAHA, ANTON: Die Bibliothek des Metropolitankapitels Prag. 1904. No. 9. 51—57. l. — Fig. 56—62. és No. 86., 186—189. l. Fig. 202—203. (Topographie der Historischen und Kunst-Denkmale in Königreiche Böhmen. II. Der Domschatz und Bibliothek des Metropolitankapitels.)

ugyanis a pozsonyi missalékhoz külföldi analógiát keresünk, úgy a legközelebbi rokonait ciszterci művek díszítésében találjuk. Így Münchenben őriznek egy missalét, amely a XIV. század első felében a felsőbajorországi Bruck mellett, a fürstenfeldi ciszterci kolostorban készült.[23] A rokonság a fürstenfeldi kódex és a pozsonyi missalék iniciáléi között első pillantásra megállapítható: azonos technikával, azonos kivitelben készültek. A fürstenfeldi kódexben is az arcokat két vörös ponttal színezi a miniaturista, és a szem, az orr és a száj vonalát fínom tollheggyel rajzolja. A bajor ciszterci kódexben továbbá ugyancsak föllelhető a pozsonyi munkáknak az a jellegzetessége, hogy a betűk alapja színes, de a drôleriek és az indamotívumok festetlenek. A fürstenfeldi ciszterci kódexszel való összevetés alapján jogosan feltételezhetjük a pozsonyi missalékról, hogy ciszterci alkotások: azonban e feltevést adatokkal alátámasztani alig tudjuk.

Pozsony a XIV. század első évtizedeiben Ágnes királyné örökségeként az osztrák hercegséghez tartozott, majd 1322-től azonban ismét magyar terület. A városban még az Árpádok alatt megtelepedtek a ciszterci apácák, majd a XIII. század végén a ferencesek, s velük egyidőben a klarisszák, akik 1297-ben a ciszterci apácák kolostorába költöztek. A ciszterci apácák kihalnak — de a XIV. század elején —, amikor Pozsony az osztrák hercegség tulajdona — a heiligenkreuzi anyakolostorhoz tartozó ciszterci szerzetesek éltek a városban.[24] További adataink a pozsonyi ciszterciták ról nincsenek, de valószínűnek tartható, hogy Pozsony visszacsatolásakor nem hagyták el a várost, hanem ott éltek tovább. Lehetséges, hogy hivatásukhoz híven kódexeket készítettek, a környék egyházainak és talán más szerzetesrendeknek is. E feltevés ellen szólhat azonban az, hogy a pozsonyi missalék kalendáriumaiban a ciszterci szentek hangsúlyozott tiszteletét hiába keressük. Radó Polikárp, a hazai liturgikus kódexek első szakértője szíves volt a pozsonyi missalékat kérésemre, liturgikus szempontokból ismételten átvizsgálni. Vizsgálatának eredménye az a negatívum, hogy a missalék hovátartozása egy kódex

[23] München, Állami Könyvtár Cod. lat. 23056. — Stollreither, Eugen: Bildnisse des IX—XVIII. Jahrhunderts aus Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek. München, 1928. I. 21—22. l., 34—36. tábla. (Miniaturen aus Hanschriften der Bayerischen Staatsbibliothek in München. IX.)

[24] Fejér G. id. m. 1832. VIII/2. 53. l.

II. II. 16

kivételével százszázalékos biztonsággal nem határozható meg. A legtöbb eredményt a Cod. lat. m. ae. 214. jelzetű *Missale* mutatta. E kódex kalendáriuma kifejezetten ferencesek használatára íródott, Szent Ferenc ünnepeit és Szent Klára napját vörös betűkkel jelezték. Azonban úgy a kódex naptárából, mint a propriumból hiányzik a már 1304-ben elrendelt Szent Ferenc stigmatizációjának feltüntetése. Arra mutat ez, hogy a scriptor egy XIII. századi ferences missalét másolt. De ha a kódex franciskánus kolostorban készült volna, egy ferences scriptor talán pótolja a XIII. századi kalendárium hiányát? A másik két pozsonyi missale a szentek tisztelete alapján már nem határozható meg. A Cod. lat. m. ae. 220. jelzetű *Missale*, bejegyzésének tanúsága szerint a pozsonyi Szent Márton-egyház tulajdona volt,[25] s nyilvánvalóan a kolostorműhelyben már eredetileg a székesegyház számára íródott. E *Missale* kalendáriumában különben cisztercita nyomokra mutathatna, hogy augusztus 20-án Szent István neve mellé vörös betűkkel Szent Bernát nevét is bejegyezte a scriptor, — de Szent Bernát nevét később kitörölték. Elképzelhető volna, hogy itt egy cisztercita másoló keze rájárt clairvauxi Szent Bernát nevének bejegyzésére. Mindez azonban nem szolgál kielégítő bizonyítékul a pozsonyi missalék cisztercita származására vonatkozólag. És ha stílusukban cisztercita munkákhoz kapcsolódnak is, teljes határozottsággal cisztercita munkáknak nem tekinthetjük.

Szerencsésebbek vagyunk a harmadik műhely meghatározásánál. Az itt készült kódexek szövegvizsgálatánál Radó Polikárp ugyanis mind az öt kéziratban ferences nyomokra bukkant. Szíves közlése szerint ezek a következők: „Incipit ordo breuiarij fratrum minorum" (Cod. A. 104. 1a lap), „et fit commemoracio de apostolis et de sco francisco" (Cod. A. 105. 60a lap), „In uigilia sci francisci" (Cod. A. 108. 26b lap), „de festiuitatibus que infra octauam sci francisci ueniunt nichil tunc agitur" (Cod. A. 108. 41a lap). Továbbá az A. 109. jelzetű kódexben, a 19a lapon a január 25-iki Szent Pál ünnepén, „et nichil fit de sco francisco"

[25] „Anno Domini ... 73 In die purificacionis Marie Iste liber est redemptus a quodam bono viro qui istum librum comparauit pro 2 florenis ante XX annos sed informatus ex post quod liber sit ecclesie posoniensis sancti Martini alias saluatoris restituit Ecclesie accepto prius duos flor. a decano protunc licenciato sacre theologie Magistro Nicolao de Hittendorff, ita quod nescitur quis homo iste sit ad saluandam suam famam.

olvasható; a 76b lapon „In festo sci anthonij" ünnepi ferences officium található, míg a 153a lapon Szent Klára ünnepi officiuma. Végül az A. 110. jelzetű *Gradualé*ban a litánia Szent Ferencet és páduai Szent Antalt hozza (206b—211a lapon) és a rubrikák mindig „fratres uel sorores"-ről szólnak (például a 147a lapon). Mindez tehát kétségtelen bizonyítéka annak, hogy ez a harmadik műhely ferences kolostorban virágzott, s a miniátorok ferences szerzetesek voltak. Hogy ez a műhely feltevésünk szerint csakugyan a XIV. század első felében működött, azt nemcsak a díszítések vizsgálata bizonyítja. Radó Polikárp szerint, az összefüggő és egy *Antiphonariumot* alkotó A. 104., A. 105., A. 108., A. 109. jelzetű kódexekben egyetlen olyan ünnep sem szerepel, amelyet az 1330—1340. éveknél később rendeltek volna el; amint hiányzik az 1350-ben elrendelt „translatio sci Antonii" ünnepe is.

Bebizonyosodott tehát, hogy az első műhely ágostonos-remete-rend kolostorában működött, a harmadik műhely pedig kétségtelenül ferences kolostorban. Bizonytalan csupán a második, a pozsonyi műhely rendjének megállapítása marad: ámbár itt a külföldi analógiák cisztercita-rend munkásságára utaltak.

A pozsonyi missalékat már csak azért sem tarthatjuk határozottan cisztercita alkotásoknak, mert ma még az sincs tisztázva, hogy a XIV. században egy-egy szerzetesrend művészete mily mértékben hatott egy másik rend stílusára. Láthattuk, hogy a hazai kódexek között, bizonyos stílussajátosságok egyaránt mutatkoznak úgy az ágostonrendi, mint a pozsonyi, és a jelenleg még nem lokalizálható harmadik ferences műhely termékei között. Minden bizonnyal az egyes szerzetesrendek kölcsönösen hatottak egymás művészetére. Külföldön például a cisztercita munkákhoz hasonlatos díszítéssel találkozunk ágostonrendi kódexekben. Ezeket az 1389—1390-es években Conrad Allecis von Eckolsheim festette a Brand melletti neunkircheni ágostonrendi kanonokok kolostorában.[26] Feltehető, hogy a cisztercita, az augusztinus és a

[26] Kurth, Betty: Fragmente aus einem gotischen Schriftmusterbuch in der Universitätsbibliothek zu Würzburg. Jahrbuch des Kunsthist. Inst. der K. K. Zentralkomission für Denkmalpflege Neue Folge IX. 1915. 176—179. l. 138—141. kép.

ferences munkák között mutatkozó hasonlóság a közös forrás, a francia iskoláztatás eredménye. De ugyanígy elképzelhető az is, hogy a XIV. században, a kolostorok művészetének e jellegzetes franciás díszítőmodorán belül az egyes szerzetesek kölcsönösen hatottak egymásra. Ez esetben könnyen megtörténhetett az, hogy a pozsonyi missalékat a XIV. század első felében nem ciszterciták, hanem ferences szerzetesek díszítették, avagy talán a ciszterci*ta* apácák székhelyét elfoglaló klarisszák. (Águsztinusokra nem gondolhatunk; a XIV. század első felében Pozsonyban élő ágostonrendi szerzeteseknek sehol semmi nyomát nem találtuk.)

Bizonyos, hogy a XIV. századi magyar kolostori termékeknek még nem egy, egyszerűbb díszítésű példánya lappanghat hazai könyvtárakban. Ezek ismerete, amint a külföldi szerzetesrendek művészetének részletesebb feldolgozása visz majd közelebb az egyes hazai kolostorok miniatúrafestészetének kielégítő meghatározásához. Egyelőre az itt ismertetett kéziratok díszítése alapján meg kell elégednünk a következők megállapításával:

Az árpádkori franciás kultúra sokkal mélyebb gyökeret vert a magyarságban, semmint azt a XIV. század elején az Anjou uralkodó alatt egyre erősbödő olasz érintkezések megszüntethették volna. A kolostorok világába teljességében felszívódott első keresztény századaink francia térítőinek szelleme, s nemcsak felszívódott, hanem erősödik az avignoni pápai udvarból sugárzó hatásokkal, és a szerzetesek francia iskoláztatásával. A XIV. század első felében a kolostori műhelyek az árpádkori franciás műveltség szellemében működnek tovább.[27] Kolostori kódexkészítő műhelyeink az Anjou-uralkodók idejében, az udvari művészetben egyre erőteljesebben érvényesülő olasz hatások ellenére, árpádkori kolostori miniatúrafestészetünk hagyományait követik; a német, osztrák és cseh kolostori művészethez hasonlatosan, továbbra is a francia miniatúrafestészet díszítőformáit alkalmazzák.

[27] Árpádkori műveltségünk franciás szellemének a miniaturaművészetben való megnyilatkozásához lásd: Berkovits I.: A magyar miniaturafestészet kezdetei. Magyarságtudomány 1942. 485—519. l. Klny. is.

A kiadásért felelős: Berkovits Ilona.

44.274. — Királyi Magyar Egyetemi Nyomda. (F: Thiering Richárd).

Conradus

Scriptor
XIV. 7
mines ced

KONRAD I. *Béla*, festő és grafikus, * Sárvár 1869 júl. 15. Grácban és Münchenben tanult, azután osztrák és német litográfusintézetekben dolgozott. 1904-től Grácban él. Mint festő, elsősorban figuralista; művein japáni hatás érzik. 1913. az osztrák állami aranyérmet, 1918. az osztrák állami díjat nyerte. A gráci Joanneum képtára és grafikai gyüjteménye több művét őrzi. Látogatás c. pasztellje Grác város tulajdona.

Ex. G. I. 5781

(adban)

fordító Madonna, jobb kezével átkarolja
ézust, a ki jobbját áldásra emeliés baljában
á fejkendő visel, bal kezét gyermekének jobb lá-
án vastag zsinór szorítja. Jézus teljesen
jobbra, imádkozó angyal látható. Az egyik
sik pedig összetéve tartja. Az angyalok ruhá-
nyian félalakban ábrázolvák.

nagassága a Madonnának 47- s az an-
dombormű

~~Tulio Lombarda~~

frs. = 3584 Ka.

8.

74.
a – c.

Konrád Kőfaragó

XV. n.

l.

Batthyaneum

I. 115. l.

701.

I

323.

701. Eustache le Sueur tanítványa.

A mester sz. Párisban 1617-ben. † ugyanott 1655-ben.

Tóbiás megérkezése. (Tob. 11. r. 10.)

Középütt Tóbiás öleli át eléje sietö atyját, balról Rafael angyal áll, jobbról pedig a melegítőnél anyja térdel összetett kezekkel. Az öreg asszony mellett kutyája van és hátul a mennyezetes ágy félrevont függönyei lógnak. Tóbiás öltözete: bő köntös, mely térdig ér, kék köpeny és topán szárral; atyjáé: sárga köntös és világoskék lepel; anyjáé: fehér kendő és derekán megkötött narancssárga ruha; az angyalé: zöld ruha és piros palást, melyet jobb kezével fog.

Vászon, méretei 146 : 111 cm. — Mündler: II. 16.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok.

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: III. 18. *E. le Sueur:* Der junge Tobias, wie er zu seinen Aeltern zurückkehrt. — 1815: II. 12. *E. le Sueur:* Der junge Tobias, wie er zu seinen Aeltern zurückkehrt. — 1835: VI. 9. *E. le Sueur:*

Konrád

A PEST

eperjesi ágyúöntő

1548-ban I. Ferdinánd
király Eperjes váro-
sának cimeres levelet
adomanyoz. A város
az uj cimről minden-
napi használatra fen-
tivel, készíttet erecből
nyomót, s munkája ezt
3 fotot fizet.

a XI. fizetési osztályba sorozott 9 szám-
vevőségi II. osztályu főtiszti;
a XI. fizetési osztályba sorozott 27
számvevőségi II. osztályu tiszti állásra.
**Szendy Károly polgármester a követ-
kező állásokra hirdetett pályázatot:**
az V. fizetési osztályba sorozott 8 II.
osztályu főjegyzői;
a VII. fizetési osztályba sorozott 27 II.
osztályu tanácsjegyzői;
a IX. fizetési osztályba sorozott 60 II.
osztályu fogalmazói;
a IV. fizetési osztályba sorozott 1 árva-
széki ülnöki;
az V. fizetési osztályba sorozott 2 á-

a XI. f
könyvtári
a IV. fiz
zeumi köz
az V—V
2 muzeum
a IX—X
1 múzeumi
a X. fize
mérnöki;
a IX. fi
osztályu ál
a X. fize
állatorvosi;
a X. fize

Ivanyi Béla: Eperjes szabad ki-
rályi város cimeres és pecsétjei.
Bp. 1911. 13. l.

ros
ét

devut adva

a Szigony-
ltt végződik
A sarkon
, baloldalt
épülete áll.
eresztutcáig
áz kertje és
i és a volt
at. *Az igazi*
ánál kezdő-
etes épület
után már
ak. A házak
ák ugatnak,
Itt-ott sza-
épületekből
érkaszárnya.
utca. Ez a
-utcákat ke-
a földszinte-

SMÁK . . .

sarkán mo-
ekkel, kom-
ldszintes kis
nodern idők
y egészen a
ivészkert vi-
a Szigony-
ezik: a *Ját-*
Práter-utca

A Koszoru-utca sarka
Foto Seidner

A Gólya-utca is javarészt *apró földszintes házból* áll. Az egyik ilyen kis házon büszke cégér hirdeti, hogy ott a Gólya vendéglő.

RÉGI KERESZT A KOSZORU-UTCA SARKÁN

Kijutva a Baross-utcába, rézsut az utca tulsó oldalán találjuk a *Koszoru-utcát.*

Konrad

1743. márcz. 3.

Konrad Maurermeister
(Sit Andrási(?) ferencsrendi templom)

Baróti, Adattár, I-IV. 420.

Konrad

Tek.

E U R O P A .

Hirlap. könyv, terjesztö.

B U D A P E S T 8

V. Visegrády. u. 36.

Konrád

budai fazekas

Konrád

(Ehunz) budai fazekasmester neve Bécsújhelyről kelt okmányban szerepel 1436-ban,[364] amikor Siebenbürger Zsigmonddal, az említett magyar származású ötvössel együtt rokonsági ügyben tanuskodik a helybeli hatóság előtt. Úgy látszik nem a letelepedők közé tartozott, mert neve csak egyszer bukkan fel; talán átutazóban volt s hamarosan visszatért Budára. Konrád az egyetlen középkori magyar fazekasmester, akinek ausztriai kapcsolatairól tudunk, a reneszánszbeli pompás virágzás idején sem találni hazánkbeli fazekasokat Ausztriában.[365]

Szentmagyarmúvészet

65. l.

SZÉ

E

HE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

...megunnepié-

1027

— Meghalt Konrád Ignác. Tegnap felkereste szerkesztőségünket Hetényi Árpád pécsi olvasónk, kezében egy Párizsból érkezett gyászjelentéssel. E gyászjelentés hírül adja, hogy Konrád Ignác, a baranyai származású festőművész február 23-án Párizsban meghalt. Konrád Ignác az akkor Németújfalunak nevezett Kétújfaluban született, s 75 éves volt. Különösen állatfestményei voltak híresek. A szigetvári ostrom 400 éves jubileuma alkalmából képsorozattal ajándékozta meg a Szigetvári Várbarátok Körét, s e sorozat Zrínyi és Szulimán harcát örökíti meg.

— Különbusszal katonalátogatásra. A komlói IBUSZ-

Orosz tanulmányi verseny

A mai napon zajlott le az országos orosz tanulmányi verseny megyei döntője 39 résztvevővel.

A szakközépiskolák cso-

Konrád Ignác

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

— A Párizsban élő Konrád Ignác festőművész készíti azokat az illusztrációkat, melyek a Szigeti veszedelem című kötetet díszítik majd. A művet a szigetvári várvédelem 400 éves jubileuma alkalmából a megyei tanács művelődésügyi osztálya jelenteti meg.

1027

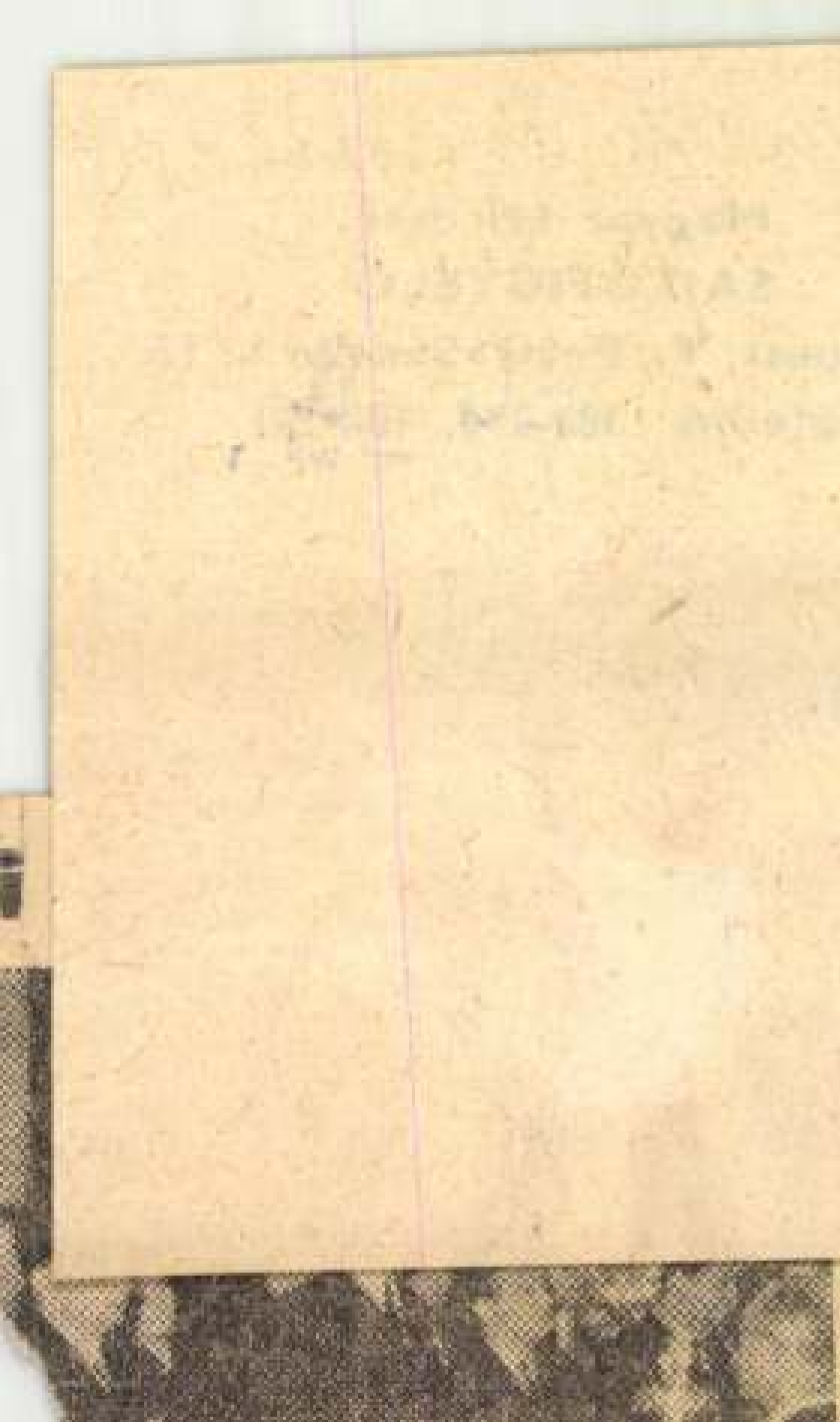

Konrád Ignác

RUDNAI GÁBOR

Somogy 2004/4

Tropaeum

(Magyar Nemzeti Múzeum, régészet)
Gyűlöld ellenséged reggel, délben, nonstop!
Neked ez diadal –, neki szégyenoszlop.
Fegyverét, ruháját, póznára akasztod.
Gyermekek dobálják, leköpik parasztok.

Így is boldog lehet, hogy élve megúszta!
Száradhatna ő is ott, karóba húzva.
Vagy a feje volna dárdahegyre tűzve,
törzsét meg a lábát kutyák tépnék össze.

Pedig ő is ember, nem madárijesztő!
Hősiesen harcolt, noha csatavesztő.
Ilyen a túlélés? Hol marad a fair play?
Vagy szerencsejáték ez is, mint a fer.....?

Kr. u.

Mikor született Krisztus? Kr.u. 6-ban
Lehet, hogy kétszer éltem, százszor is
meghaltam.
Ha visszatér a lélek, vagy el sem
távozik,
látom, ahogy az Isten álmában lát
mozit,
áttűnik kép a képbe: ember, állat, növény
ma már magam se sejtem, hogy melyik
voltam én.
Hát óvatosan lépkedj, lélegzik a föld,
amit pipacsnak hittél, véráztatta folt.

KOVÁCS SÁNDOR IVÁN

„Halhatatlan sereg levegőn megálla"

A száztíz éve Somogyban született Konrád Ignác „Zrínyiász"-képsorozata

Utoljára talán Mátyás királyunk udvara volt képes mecenálni külföldi művészeket. Már Mohács után fordítva történt: a megélhetés, a politika vagy a becsvágy emigrációba kényszerítette a magyar művészt. A rabszolgaként elhurcolt szigetvári *Csöbörcsök Balázs* a szultáni udvarban csinált miniatúrafestői karriert, *Bogdányi Jakab* holland és angol földön híresült el, *Zichy Mihály, Pállya Celesztin* és *László Fülöp* az orosz cár és az angol arisztokrácia megrendeléseit teljesítette. Ők benne vannak a lexikonokban, de *Konrád Ignác* (1894–1969) hosszú időre kihullott a hazai emlékezetből. Visszaiktatása Párizsban élő lányának, *Hilda Konrád*nak köszönhető, aki 1991-ben exkluzív Konrád-albumot jelentetett meg Bécsben, s kezdeményezte és támogatta ausztriai és magyarországi kiállítások megrendezését. Az album színes reprodukciói technikailag tüneményesek, annál több baj van az elemi tipográfiai elvárásokkal: hiányzik az album címe, nincs lapszámozás, és sajnálatos, hogy magyar olvasószerkesztője sem volt a szövegnek. Sok is a sajtóhiba. Elírás, hogy a hősköltemény 1666-ból való, hiszen akkor a költő Zrínyi már két éve halott volt; a *Szigeti veszedelem* pedig jórészt 1647–48-ban készült, és 1651-ben jelent meg Zrínyi *Adriai tengernek szirénája* című verseskönyvében.

A címtelenül kiadott Konrád-album mégis páratlan és érdekes művészettörténeti dokumentum: Konrád heroikus erőfeszítése a Zrínyi-eposz vizuális megjelenítésére, Konrád Hilda tiszteletet parancsoló fáradozása édesapja művészetének glorifikálására. Konrád mester idegen nyelvi közegben megőrzött, feltörő bájos magyarizmusokkal mondja el *Szigetvár és Zrínyi Miklós* történetét, s adja vissza Szigetvárnak és a magyar kultúrának azt, amit hazájától kapott: a két Zrínyi életre szóló élményét – mindezt huszonkét képbe és szakszerű kommentárokba transzponálva. *A kiadók előszava* című tízsornyi bevezetés kivételével minden szöveg Konrád Ignácé. Az utószóként szereplő Konrád-*Önéletírás* a súlyosabb, de bizton áll a talpán a *Szigetvár és Zrínyi Miklós* című tanulmány is. Az albumtárlathoz függesztett forrásértékű életrajzból tudjuk, hogy Konrád a Somogy megyei Németújfaluban született. Megjegyzendő: ilyen helységnév Somogyban már nincsen, mert a sváb falut egyesítették Magyarújfaluval, és átkeresztelték Kétújfalura, aztán Somogytól elcsatolták Baranyához.

* * *

A kis Konrád művészi képességeit *Muszély Ágoston*, a szigetvári polgári iskola rajztanára fedezte fel. Az elveszett első Konrád-mű Muszély emlékezete szerint egy rajz volt: „Zrínyit ábrázolta fehér lovon, amint karddal és zászlóval vágtat a holtak hídján át." A lovak aztán Konrádot mindvégig elkísérték: állat-

Konrád Ignác: A költő Zrínyi Miklós (1961)

festőként lett keresett művész, a mezőhegyesi törzsmének, az alagi versenylovak voltak modelljei, majd európai és amerikai arisztokraták, milliomosok, magyarországi nagyurak kényes állatainak portretistájaként jutott a hírnév magasába. Bogdányi Jakab és Pállya Celesztin is foglalkozott állatfestéssel, s Konrád Ignácnak is ez lett főprofessziója. Konrád 1948-tól Párizsban élt. Különös képességeit meghálálták a mecénások. Ahogy a Konrád-album tájékoztat: báró Rothschildtól kapott megrendeléseket, Mr. *Ralph Beaver Strassburger* és *Mr. John D. Schapiro* sokra tartotta mint „legnagyobb lófestőt". Azt a villát, amelyet Konrád-képek töltöttek meg, *M. P. A. Strassburger* „mint múzeumot Deauville városának ajándékozta". A Szajna tengeröblének partján, Deauvilleben tehát Konrád-múzeum van, Magyarországon annál kevesebb Konrád-kép lehet. Ekképpen csak a Konrád-albumtárlatot szemlélhetjük meg, kiragadva közülük néhány fontos képet és a hozzájuk tartozó Konrád-értelmezést. A Konrád-művek Zrínyi Miklós eposzát, a *Szigeti veszedelm*et kísérik végig.

Az első kép tisztelgő portrégrafika a *Szigeti veszedelem* költőjéről (Párizs, 1961). „Nagyatyja" [...] a szigetvári hős" – mondja róla Konrád. Ez nem elírás: inkább az eposz alapos ismeretéről tanúskodik, mert a költő sokszor közelíti magát így megnevezett dédapjához. Olyannyira, hogy az eposz utolsó sorában már egyenesen a szigetvári hős fiaként utal önmagára. A méltóságteljes portré forrása az 1652. évi bécsi Widemann-metszet. Konrád teltebbé, kisimultabbá teszi, a bodor, szinte drótfürtös hajkoronát is puhábban hullámoztatja, s különösen a Widemann-nál szűkebb szemréseket nyitja tágabbra. A képen a legélőbbek a szemek és a tekintet. Olyanok, mint ahogy Konrád költő-kortársa, *Juhász Gyula* látta *Zrínyi, a költő* című versében:

Sötéten csillogó bogyószemed
Mély századok éjéből rám mered.

A költő Zrínyi halálának 300. évfordulójára készült képek a *Szigeti veszedelem* epizódjaira, valamelyik jelenetére utalnak.

A *Zrínyi küzdelme*, a sorozat első darabja a szigetvári hős végóráinak apoteózisa. Konrád a szigetiek önfeláldozásában világtörténelmi mérvű hőstettet lát: a *propugnaculum Christianitatis*, a „kereszténység védőbástyája"-szerepet hangoztatja: „Az a katona ott a vártorony tövében azért halt meg, hogy megépülhessen a Szent Péter, a Notre Dame, a Kölni Dóm, a nyugat-európai gyártelepek, hogy megvalósulhassanak a technikai, kémiai és kultúrvívmányok. E hősök nélkül Nyugat-Európa ma is ott lenne, ahol a Balkán van. Ezért minden kultúrember túláradó hálával tartozik a szigetvári hősöknek!" Konrád képén a szigeti vár óratornya mögött fel is derengenek „a nyugat-európai kultúra alkotásai, gyárai és templomai, ezek előtt a hősök géniusza sugárzó koszorút vet a Szigetvárt védelmező hősökre". A *Gyártelep* és a *Géniusz* némi anakronizmusával szemléletesen mondja ki, miről is van szó: védőbástya-véráldozatunkról.

A kompozíció hangsúlyos helyén a kétszáz évvel későbbi szigetvári barokk óratorony. Konrád Ignácnak mindennapi élménye volt ifjúkorában. Hogyne ismerte volna a korábbi óratornyos „Zrínyi kirohanása"-ábrázolásokat is. Ilyen pl. a *Cennerné Wilhelmb Gizella* Zrínyi-ikonográfiájában szereplő, 1830–40-re

datált festmény (A 124), amely nemcsak mint óratornyos ábrázolás, hanem mint valóságos „órakép" is érdekelhette Konrádot. *Eduard Gurk*nak ez a színes litográfiája úgy volt órakép, hogy falra akasztott zenélő óradoboz fedélképeként dekorálta a XIX. századi lakásokat. Óratorony az óraképen: ez a lelemény Konrádnál csak a várbástyára emelt torony adaptálásában mutatkozik. Mind Gurk, mind Konrád zsúfolt „kirohanás"-képet csinál. Gurk az ifjú zászlótartó Juranics alakját helyezi középre, és szinte „eltünteti" Zrínyit a gomolygásban. Konrád Sziget hősét emeli a kép legmagasába: mint a „keresztény anya oltalmazóját", amint „homlokon csókolja a kiterjesztett szárnyú Gábriel arkangyal". (Persze Gurknak is van előképe, egy XVII. század végi metszet: Cennerné, A 109.)

Konrád Zrínyije a kép felső sarkában nem az a kincstárában és ruhatárában válogató Zrínyi, aki díszbe öltözik a kirohanáshoz, hanem egyszerű barna darócruhás katona. Élményi transzponáció lehet: Konrád megjárta az első világháború poklát. Emlékeit *Önéletírás*ában örökítette meg.

* * *

A Konrád-képek Zrínyi eposzából megítélésem szerint a legnehezebbet ábrázolják: a földi és az égi szféra egybefüggését, a régiség hite és gondolkodása szerinti természetes átmenetet evilági és transzcendens helyek, helyzetek, cselekvések között.

Elképesztő, hogy Konrád mennyire tud „lebegtetni":

– Szulimán és Zrínyi, suhannak, úsznak, vitorlaként előrefeszülnek;

– Az Alecto fúriáért küldött pokolbeli lelkek: mint egy tágas madárház csapongói;

– Az éjfekete lován ülő agg, nagyapós Szulimán feje fölött a leghatalmasabb török császár valahai izmos „égi mása" tárja szét kezét, lábát, és szeli a vulkánfüst-fekete eget;

– A siklósi csata halottaira boruló égbolton hatalmas angyal-galambok suhognak;

– A birkadögöket varjúszörnyek zuhanóbombázzák;

– Az „Ihon jün szárnyas lovon szép piros Hajnal", a gyönyörű Hajnal-allegória megoldása is mesteri: mintha *Kondor Béla* propellereztetné a maga furcsa figuráit;

– A leomló bástyatorony is csupa mozgás, esés, eltemető katasztrófa;

– Delimán szerelme, „Cumilla mint tündéri jelenség lebeg a derűs égen" (ezek Konrád szavai);

– A postagalamb és a ráró küzdelme (az óratorony fölött) mintha függőleges csőben vívott, közös zuhanású légiharc lenne;

– Az alvilág Alderán felidézte szellemei alulról szivárognak, füstként nyújtóznak felfelé;

– Gábriel arkangyal légiójával vonalasan szabdalt kék-fekete égben üt rajta az alvilág felkerekedett lakóin: „ezek mint forgószél keveregtek és keservesen üvöltöttek a sötét felhőkben, a pokolra alászállva csak Alderánt ragadták magukkal" (Konrád megrótta ezt a kompozícióját: „az oszlopszerűen lehulló alakokat el fogom hagyni, [...] Lucifert lejjebb hozom és lábainak más mozdulatot adok");

– „Gábriel bán lelkét földről felemeli gyönyörű szárnyával…" – ez a leggyöngédebb Konrád-grafika. (Egy kis didakszissal, mert alárajzolja magyarázatként az óratornyos Szigetvárt is a felkelő nappal.)

A *Szigeti veszedelem* költője tökéllyel ábrázolta a fenti és a hasonló helyzeteket: a mozgást, az odébbtűnést, a patak, a forgószél, az omlás, az erdő zúgását. „Viz lassu zugással, szél lengedezéssel" – mondta gyönyörű chorijambusokkal a szigetvári Almás-patakról. De képes volt pusztább szavakkal is a legtalálóbban kifejezni, miként repül, hogyan áll meg, mi módon közlekedik a levegőégben sötétség és fényesség végtelen terein egy arkangyal és légiója (XV, 33, 38–39):

Gábriel magával azért egy sereget
Elvive gyors szárnyon, s jelül egy keresztet.
Fénlik vala az ég, merre röpülését
Tartja az szép sereg, s az ő sietését. […]

Halhatatlan sereg levegőn megálla,
Csak maga Gábriel Szigetben leszálla
Zrini hogy halálhoz elkészült, találá,
És szintén Istennek esedezik vala.

Eleiben tünék Gábriel szárnyával,
Méltóságos vala angyali ruhával;
Az ő teste vala befödve biborral,
Az keze fegyveres lángozó pallossal.

* * *

1964-ben, Zrínyi Miklós halálának 400. évfordulóján bizonyára *Klaniczay Tibor* olvasta Zrínyit Pesten és Budán a legnagyobb figyelemmel, mert *Zrínyi Miklós* című monográfiájának a jubileumra megjelent átdolgozásából 852 lapot kellett korrektúráznia. Egy szerényebb *Szigeti veszedelem*-kötet, a Móra Kiadó zsebkönyvkiadása fölé Párizsban ugyanekkor hajolt Konrád Ignác: jegyzetelte, magyarázta és rajzolta a hősköltemény jeleneteit. Vajon hányadik újraolvasása lehetett ez Zrínyi eposzának, hiszen Konrádot a századelőn szigetvári tanárok tanították. Ezeknek a Konrádról szóló soroknak írója tud még egy akkori szenvedélyes Zrínyi-olvasóról: ez én voltam, a szegedi egyetem pályakezdő tanársegédje, aki tanszékvezető professzorának, *Szauder Józsefnek* az akaratából az auditórium maximumban Zrínyi-előadásokat kellett hogy tartson. És a Zrínyi-mágnes a csetlő-botló első lépések óta nem engedi el. (A hasonlat természetesen a költőé: „Mégis mint egy magnes, szeretem vasamat." – *II. Idilium.*)

* * *

Konrád Ignác művészettörténeti besorolásáról nem az én tisztem szólni (*Turok Margit* szerint az első világháború éveiben Konrád „festőileg" még az impresszionizmusra „esküdött"); csak ifjúkori tájékozódását és a Zrínyi-soro-

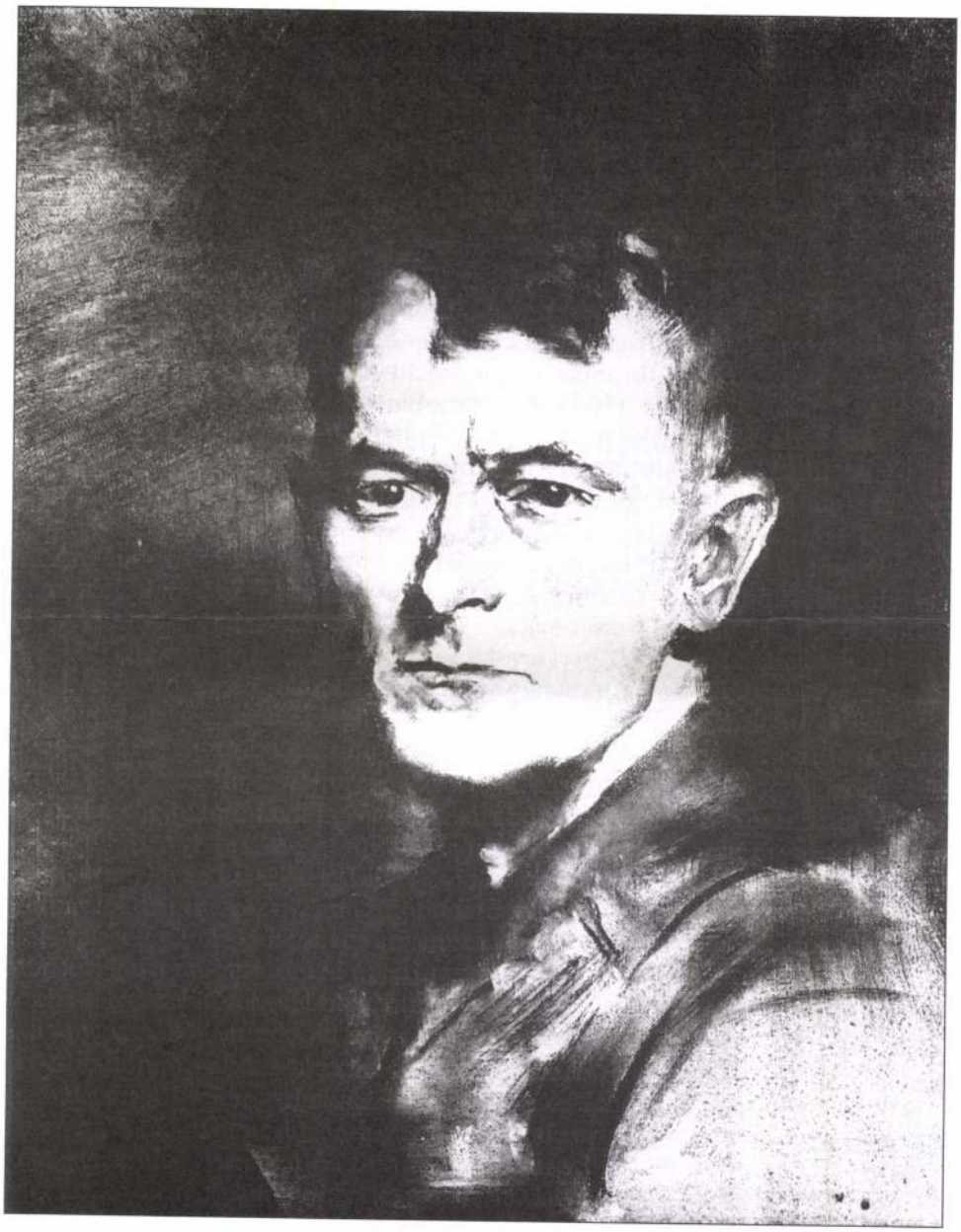

Konrád Ignác: Önarckép

zat lehetséges előképeit veszem szemügyre. A holtak hídján karddal és zászlóval lovon vágtató Zrínyi, amelyre mint gyermekkori rajzai egyikére Konrád szigetvári rajztanára emlékezett, biztosan *Johann Peter Kraft* híres képének követése volt (*Zrínyi kirohanása*, 1825, lásd Budán, a Magyar Nemzeti Galériában), valaminő sokszorosítmány, reprodukció nyomán.

A Párizsban készült Zrínyi-illusztrációk szóba jöhető előképeinek élménye is ifjúkora óta kísérheti. Csak két évvel az előtt, 1904-ben jelent meg a *Szigeti veszedelem* díszkiadása „Magyar művészek rajzaival", hogy a rajzolgató kisfiú Konrádot 1906-ban „Kapun Ede úr, gróf Andrássy Sándor tiszttartója" Muszély rajztanár úr figyelmébe ajánlotta. Ez a dísz-Zrínyiász a Remekírók Képes Könyvtára sorozatának Gróf Zrínyi Miklós *Válogatott munkái* című kötetében található; sajtó alá adta a századelő legkiválóbb Zrínyi-kutatója, *Négyesy László*. Az arany-zöld-kék színekben pompázó szecessziós vászonkötés („Leszik K. könyvkötő, Budapest") liliomszárakból, aranykacskaringókból font füzérekkel övezi a költő Zrínyi domborított-mélyített éremszerű arcmását. Ez a kép egy selyem nyaksálas, teltebb arcú, finoman megmunkált XVII. századi metszetre megy vissza: *Jean Frosne* műve 1664-ből, „Párizsban Louis Boisseninél készült" – ahogy Négyesy írja. Négyesy professzor 1914-ben ezzel az „Ernst Lajos úr gyűjteményé"-ből való képpel díszítette Zrínyi *Költői műveinek* kritikai kiadását. És ezt a képet idealizálta, tömette meg (ha ugyan nem inkább a festő, *Telegdy László* volt az elkövető) romantikus költői szimbólumokkal: lanttal, babérral etc. Ez az ábrázolás az 1904. évi Zrínyi-kötet címlapjával néz szembe. Én a magam példányát 1988. október 26-án vettem egy pesti antikváriumban 40 forintért. Hilda Konrád párizsi névjegye hozzá a könyvjelzőm; akkor tehettem bele a könyvbe, amikor 1992-ben levelet váltottunk. Azt azonban most veszem észre, hogy példányomban nincs meg a Telegdy-kép. Cennerné Wilhelmb Gizella Zrínyi-ikonográfiájában sincs róla említés (1997), de nem közli Cennerné (D 81) a Frosne-metszet fotóját sem, és nem hivatkozik Négyesyre, csak a párhuzamokra tér ki (ezek közül legérvényesebb az 1664. évi angol Zrínyi-életrajz Chantry-metszete).

Konrád 1914-ben már katona volt, nemigen lapozhatta Négyesy kritikai kiadását. A Négyesy-féle 1904. évi Zrínyi-kötetet azonban ismernie kellett, s itt találkozhatott Telegdy László Frosne-átrajzolatával. Legfeljebb pillantást vetett rá; őt inkább a csataképek érdekelték. Az illusztrált Zrínyi-kiadásra a szigetvári rajztanár, *Muszély Ágoston* hívhatta fel tanítványának figyelmét még 1906-ban. Konrád sokat forgathatta ezt a „Magyar művészek rajzaival" kibocsátott díszkiadást, különösen ifjúkorában, mert a könyv és a Konrád-album csatajelenetei között van összefüggés. Amikor Hilda Konradtól tudakoltam, milyen Zrínyi-kötete volt édesapjának, a negyven–ötven évvel ezelőtt a Móra Kiadónál megjelent kis zsebkönyvet említette. Ha ekkor ezt olvasta is Konrád, illusztrációihoz a maga korábbi olyan emlékeit, másolatait vagy vázlatait vehette elő, amelyek ősforrása az 1904-ben kibocsátott Zrínyi-díszkiadás volt. Ez is egy „költő Zrínyi"-portréval kezdődik, mint a Konrád-képsorozat; a Frosne-képet publicisztikusan agyonromantizáló Telegdy László kvalitása azonban nem mérhető Konrád tehetségéhez. A díszkiadás és a Konrád-album a tekintetben is összefügg, hogy az 1904 és az 1964 és 1965 között eltelt jó félszázadban mind-

össze ez a két illusztrált Zrínyi-„kiadás" létezik, de Konrádé csak 1991-ben jelent meg. Amaz Négyesy ötletéből, emez Konrád Szigetvár-determináltságából, szülőföldje és magyar gyökerű kultúrája iránti elkötelezettségéből. A díszkiadást jegyzetekkel kísérő Négyesy László a képekhez gondosan odapászítja az egyes Zrínyi-helyeket. A „Magyar művészek rajzaival" többes számát azonban nem helyesbíti, hiszen Telegdy csak a Frosne-másolatot „követte el", a többi rajz, szám szerint tizenhárom, mind *Juszkó Béla* műve. A díszkiadásnak tehát éppúgy egy festő az illusztrátora, mint Konrád Ignác Albumának. A Juszkó által rajzolt képek a következők: I. ének, 48. versszak („Megfestem lovamat keresztény vér-tóban, / Városokat, várakat röjtök hamuban" – ezek Szulimán szultán szavai); II, 22 („Száguld az bástyához, az kapitánt szidja" – Arszlán basa szidja Túri Györgyöt, Várpalota kapitányát); III, 110 („Szablyája eltörött, csak fele kezében" – a „kegyetlen Olaj bég" járt így); IV, 18 („Cserei Pál testét ottan lóra tévék"); V, 68 („Istrázsákat osztán [...] eztet renddel járják"); VI, 61 („Törökök lovakat mind fűre ereszték"); VII., 86 („Mint az mérges sárkány, Vidra rugaszkodék"); VIII, 17 („Fekete Hamviván fekszik Almás-parton" – ti. meghalt); X, 11 („Az ledült bástyára jün vitéz Delimán"); XI, 64 (Deli Vid és Demirhám párviadala); XI, 97 („Holttestek között jár, mint kegyetlen halál" – ti. Zrínyi); XII, 109 („De mit csinál Delimán illyen látatban?"); XIII, 25; („Elbusúl Deli Vid és ugrik haragban"); XV, 97 (Szulimán és Zrínyi összecsapása).

A Juszkó-illusztrációk közül Konrád figyelmét megítélésem szerint a XI, 97; a XII, 109; a XIII, 25; a XV, 97 jelű kép kelthette fel. Juszkó vízfestményszerű, laza vonású illusztrációi közül ezek a többihez képest nem karikatúra-törököket ábrázolnak, hanem méltó ellenfelet. Konrádnak minden képe ilyen: a török vitézség nála nincs kisebb becsben, mint a keresztény. Juszkó fekvő halottjához (XI, 97) lásd Konrád XIX. képét; kardjával csapó alakjaihoz (XII, 109; XIII, 25; XV, 97) a VII., a XII., a XIX. Konrád-képet. Juszkó legmozgalmasabb kompozíciója (XV, 97) Konrád felfogásában *(A siklósi csata, Deli Vid és Demirhám lovas harca)* finoman kimunkált megoldásokat eredményez. Konrád kardcsapásirány csíkjai feltűnnek Juszkónál is: de ott túlzottan geometrikus egymásra-szögelésekkel; Konrád a harc heve szerint szabja ki ezüstragyogású útjukat. Juszkó szultánnal vívó lóhátas Zrínyije Konrádnál Farkasics Péter. Ez a két kép különösen emlékeztet egymásra: itt Konrád követte Juszkót.

A Juszkó-rajzok alig többek, mint lendületes Zrínyi-képregény-illusztrációk. A Konrád-képek érvényes műalkotások, változatos technikájú kísérletek, befejezetlenül is egésznek tekinthetők. A képeket kísérő szöveg nemegyszer személyes műhely-vallomás. A Zrínyi-megidézésekben a Konrád-festészet költőisége, a szövegértés pontossága triumfál.

Konrád Ignác a nagyvilágban híresült el, most már itthon kellene ismertebbé tennünk. Mert magyar festő és hazájáért fáradozó magyar gondolkodó maradt. Úgy igazította járását a szigetvári óratoronyhoz, hogy együtt üsse az időt „a Szent Péter, a Notre Dame, a Kölni Dóm" óráival.

Én egy dunántúli múzeumban képzelném el a magyarországi Konrád-gyűjteményt. Hilda Konrád biztosan kinyitná a képeket őrző párizsi dobozcellák ajtait. De adhatna-e hozzá kulcsot a magyar művelődéspolitika vagy Somogy–Baranya megye?

2000

TORNAI JÓZSEF

A népdalénekes most...

A népdalénekes most éppen letépi a fejem,
a népdalénekes most fekete macska
a reggel ablakpárkányán,
a népdalénekes most ámokfutó csikóvá varázsol,
de előbb belémvágja kardját, hogy eltemethessen,
a népdalénekes most nehezebb,
mint a szeretőm festett szempillája,
a népdalénekes most a kerítésen beleső
ellenségem, kitől gyerekkorom óta rettegek,
a népdalénekes most megitat egy gémeskútnál,
a népdalénekes most képes történelemkönyv,
a népdalénekes most csönd és bombatölcsér,
a népdalénekes most verejtékcsík egy
falusi templom toronyóráján,
a népdalénekes most feltámaszt holtamból,
a népdalénekes most kemény héjú rozskenyér és méz,
a népdalénekes most angyalcsináló asszony mutatóujja,
a népdalénekes most megétetett kutyám
utolsó erőlködése, hogy körülugráljon,
a népdalénekes most barlangi emberek tüze,
kint farkasok üvöltenek zsákmányra lesve,
a népdalénekes most letörli a lapokról összes verseim,
a népdalénekes most a Tudás Fájáról
nyakamra hurkolódó kígyó,
a népdalénekes most sas és katicabogár,
a népdalénekes most bekeni arcát a holdnak zsírjával,
a népdalénekes most Bartók Béla bakancsának szíja,
a népdalénekes most Kodály Zoltán angolszótárában
keresgél egy magyar szót,
a népdalénekes most darabokra vágja a szalvétát,
melyre az van írva: mitől véres a magyar bölcső?
a népdalénekes gégéje most lángoló nádfödél,
a népdalénekes most széttárt karral úszik a Tiszán,
orrcimpája arany, lábakörme arany,
dereka körül halak húzzák a hegedűt,
békák nagybőgőznek,
évszázadok szülik meg a hínár-országokat.

162.

162. 250 KORONÁS DÍJ. BIRÓ MIHÁLY.
PROJET RÉCOMPENSÉ DE 250 COUR.

163.

163. 250 KORONÁS DÍJ. VOIT ERVIN.
PROJET RÉCOMPENSÉ DE 250 COUR.

164.

164. 100 KORONÁS DÍJ. GEIGER RICHARD.
PROJET RÉCOMPENSÉ DE 100 COUR.

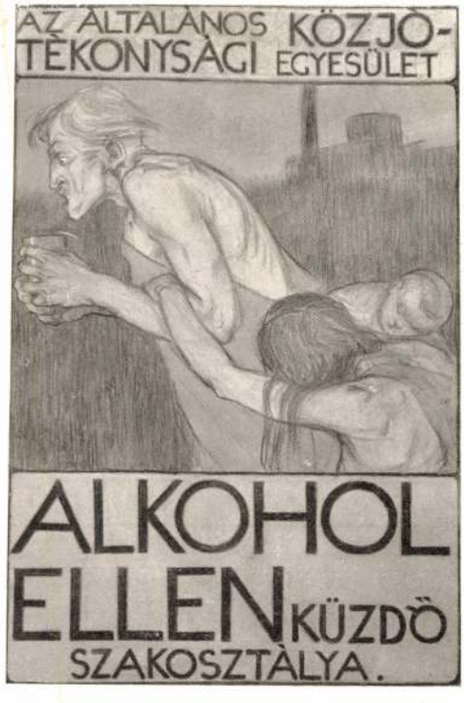

165.

165. MOLDOVÁN BÉLA TERVE.
PROJET DE BÉLA MOLDOVÁN.

CONCOURS D'AFFICHES POUR PROPAGER L'ANTIALCOOLISME.

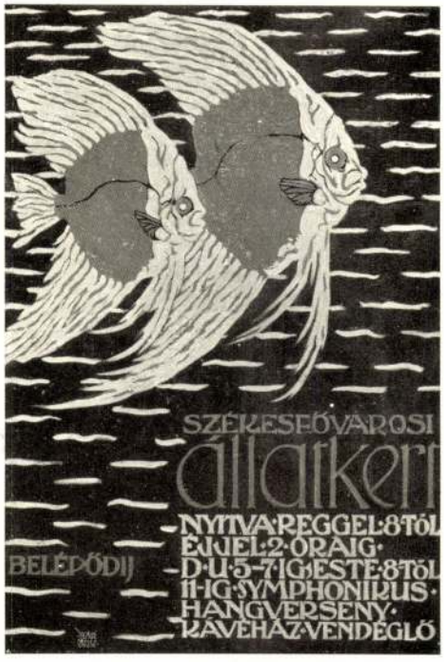

158.

158. MEGVÁSÁROLT PÁLYATERV.

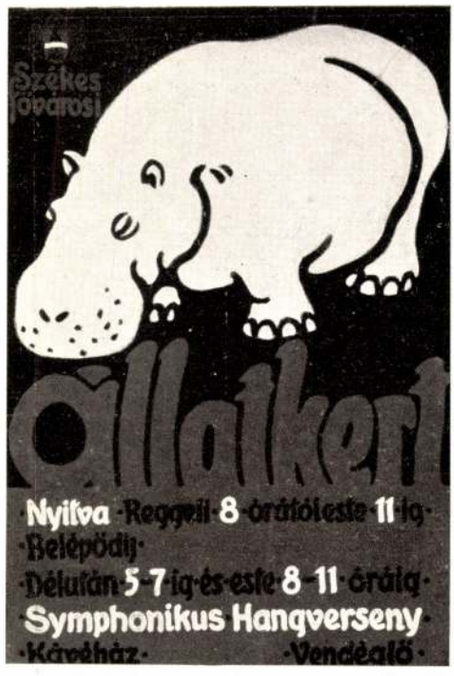

159.

159. ÖRKÉNY ISTVÁN.

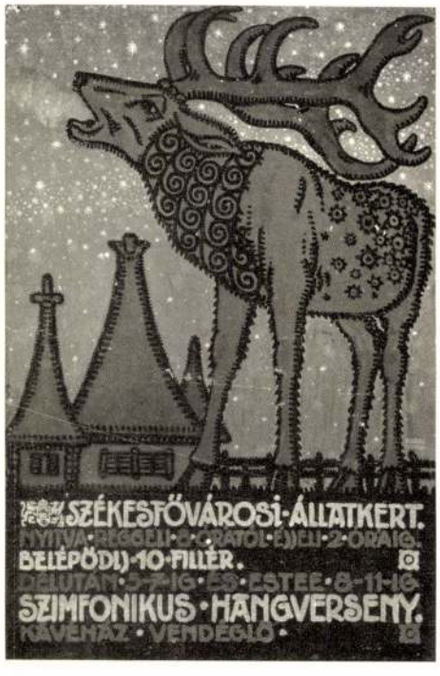

160.

160. MEGVÁSÁROLT PÁLYATERV.

161.

161. KONRÁD IGNÁC.

CONCOURS D'AFFICHES DU JARDIN D'ACCLIMATATION DE BUDAPEST.

Konrád Ignác

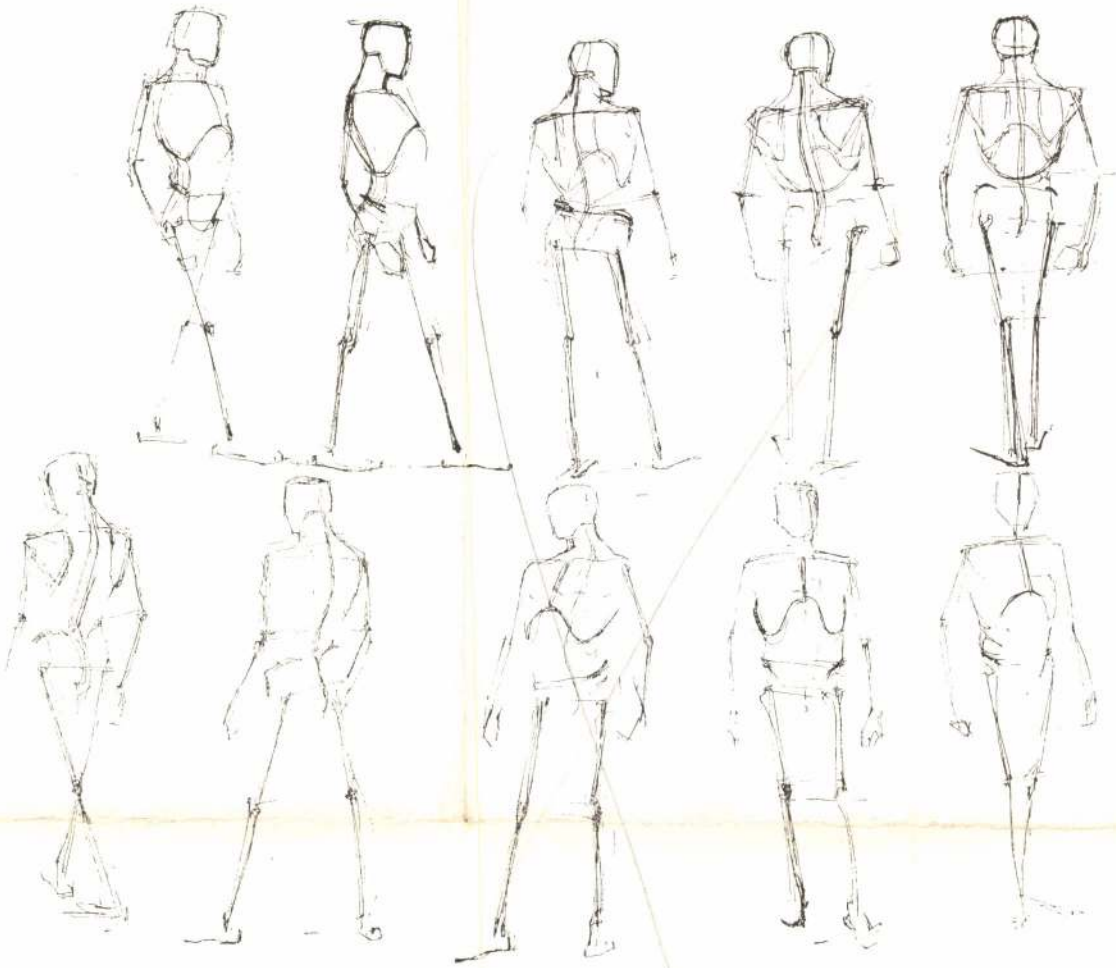

Gyorsrajzolási gyakorlatok mozgó modell után egyszerűsített csontváz alapján különös tekintettel a test arányaira és tengelyeire. Alakrajzi tanulmányok meztelen és felötöztetett modell után. ⟨Tanár: Simay Imre⟩

4.t.

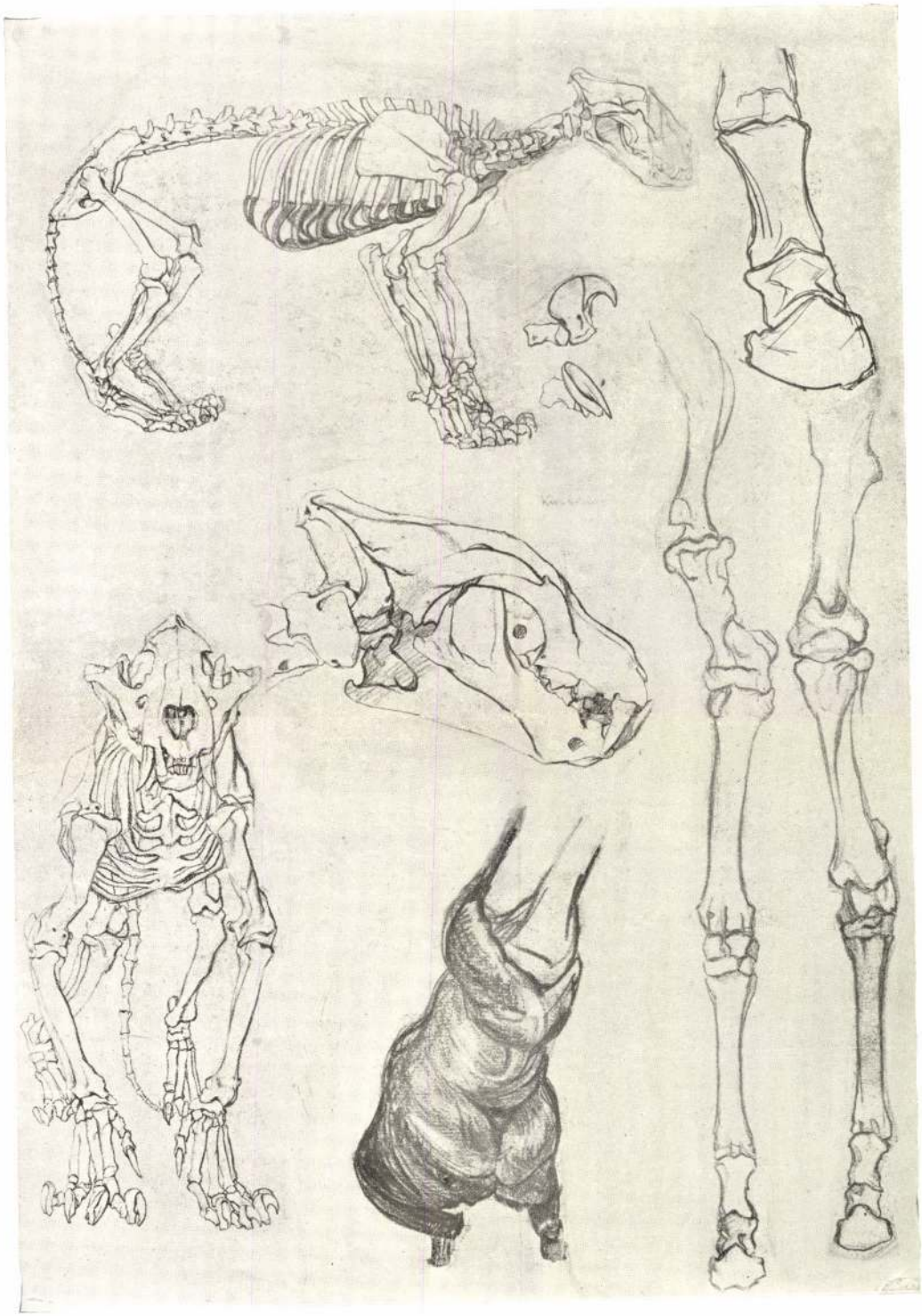

Anatomiai tanulmányok Konrád Ignácztól ⟨Tanár: Simay Imre⟩

Iparm. isk. ért.
1911–12.

3.t.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Konrád Ignác

1965 DEC 25.

1021

Szigetvár készül a jubileumra

Szigetvári „érd mrend" Párizsba

Kü ön posta é yeg es uyo cay e vú eooreilo elenik me

A 600 éves szigetvári jubileum előkészületeiről újabb érdekes tájékoztatást kaptunk a rendezésben érintett szervektől.

A IBESZÖV-nél közölték, hogy már most szervezik a várható nagy vendégsereg ellátását. Mivel előreláthatólag a jövő évi tömeg semmiképpen sem tér el Szigetvárott, a környező helységek vendéglőit, italboltjait is igénybe veszik ellátásukra. *Elsősorban a Szigetvárra vezető utak mentén rendezkednek majd be a vendéglátásra.* Így a szentlőrinci és a mozsgói vendéglő is teljes kapacitással felkészül a 600 éves évfordulóra. Továbbá a nagypeterdi és a kétújfalusi italbolt, — ahol egyébként nincsen konyha — ideiglenesen vendéglővé lép elő. Emellett természetesen Szigetváron belül is fokozott ellátást biztosítanak a földművesszövetkezetek is.

A Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal számos új kiadvánnyal várja a vendégeket. Így megjelentet egy többszínű ómású „Szigetvár" ...ímű leporellót. *A tizenegyezer példányos kiadvány nyolc nyelvű lesz, majd kerékpáros*, mégpedig magyar—német, francia—angol, eszperantó, szerb, valamint lengyel—csehnyelven. Már 1965. utolsó napjaiban megjelenik az új kiadású szigetvári útikalauz tízezer példányban. Ez egy nyelvű lesz, de a végén négy nyelvű összefoglaló található majd. Két rendkívüli ízléses autómatricát nyomtatnak. Az autós vendégek ezúttal a Zrínyi-család és Szigetvár címerét kaphatják meg. A posta is külön bélyeget ad ki ebből az alkalomból.

A Pécs-Baranyai Népművelési Tanácsadó szintén jelentkezik egy kiadvánnyal, mégpedig *„Zrínyi és kortársai"* címmel. Ez egy kórusgyűjtemény lesz, melyet a jubileumi kórustalálkozón résztvevő énekkarok tagjai kapnak és klasszikus műveket tartalmaz

...igen érdeke... ...t Városaink o... ...réről is ...sorra ... Párizsba ... kör ...endelet és tizenharmadik példánya. A ... előtörté...: *Mozsgai lezsé...* ...kör egyik ...agja é... ...umizmatikus másfél ...kilós ...ezüstöt ajánlott fel a kör ...eljaira. Eze... ...lletékes pénzügyi szervel... ...gedélyével 108 ...üstérmé... ...rettek, amit a Várbarátok Köre a várral kapcsolatos kiemelkedő tevékenységért közgyűlési határozat alapján adományozhat. Eddig tizenkettőt adtak ki. Többek között *Bárdos Lajos* zeneszerzőnek, aztán *dr. Ecsy István* tanárnak. Utóbbi „Sziget vára és Zrínyi a magyarországi latin költészetben" című munkájáért kapta. A tizenharmadik most elküldött jelvényt *Konrád Ignác* kétújfalusi születésű Párizsban élő festőművésznek adományozták a Várbarátok Körének küldött rézkarcsorozatáért.

Albérlők

Ennek a riportnak a szereplői külön kasztho.z, az albérlők kasztjához tartoznak. Az ő szótárukban a karácsony nem ugyanazt jelenti, mint egy főberlettel bíró halandóéban.

I.

B-né fiatal, törékeny asszony, vállalati telefonközpontban helyettesít. Még csak két éve, hogy Pécsre költöztek, állandó állást eddig nem sikerült találnia. De van kis szobájuk, saját bútorral. Karácsony előtt egy nappal az a legfőbb gondja, hova állítsa fel a fát.

— Az asztalon elférne éppen, de hol eszünk akkor? Azért majd megoldjuk valahogy, hiszen konyha használatunk úgy sincs: nem rántott halat kell tálalnom.

Sőt, péntek este nem is lesznek otthon, utaznak haza Szentkirályra, mindkettőjük szülei ott laknak, ebben szerencsések. Fél ötig tart a munkaidő, ötkor indul a busz. Ott sincs sok vesztegetni való idő, a férfi bányász, szombat este már műszakba megy.

— Addig én a nővéremnél leszek, itt laknak a közelben — mondja. — Nem szeretek egyedül lenni itthon.

— És vasárnap?

— Ez igazán kedves tőle. Mondja, nem gondolt arra, hogy megajándékozza valami csekélységgel?

— Dehogynem. Vettem neki egy szép kis csizmát. 512 forintért.

— Hányas?

— 37-es...

— Gratulálok!

III.

R-né is egész közelre, Mecseknádasdra való. De nem tudja szüleivel tölteni a karácsony estét, mint minden nap, pénteken is az Állatifehérje Takarmányokat Előállító Vállalatnál este hétig dolgozik. Albérleti szobájuk viszont kifejezetten szép, a konyha tágas, egy „igazi" főbérlő már azt is kiadta volna.

— Ha itthon lenne a férjem, pulykát sütnék.

— Miért, hol van a férje?

— Otthon tölti a szabadságát Nagykanizsán. El kellett engednem, mióta együtt vagyunk, még nem volt otthon karácsonykor.

Szóval azért nincs itthon, mert otthon van. Ebbe bele

— Most már csak akkor találkozik vele, ha visszafelé jönnek?

— Igen, ha idehozza a férjem huszonnyolcadikán. De lehet, hogy rögtön Nádasdra viszi.

— Mihez kezd egyedül az ünnepek alatt?

— Van itt még egy albérlő házaspár, nem leszek egyedül

IV.

T. Gy. végre saját tulajdonában lakik. Ötven éves lehet, fáradt, megtört arcú ember. Marós. Tavalyelőtt vált el a feleségétől huszonegyi házasság után. Lakosztályának méretei: (szoba: 4x4-es, más helyiség nincs) az albérlők „kasztjához" közelítik.

— Karácsony este a sógoromhoz megyek, vár a két keresztgyerek. Ami a karácsony fámon van, az is az övék lesz.

— A fiával mikor találkozik?

— Kedden nálam vacsoráztak. Megnősült a gyerek. — Őrült is a volt feleségem, szegény most nagyon rosszul érzi magát, kórházban van. Nyugtalanít az állapota, alig várom, hogy meggyógyuljon.

— Volt benn nála?

Konrád Ignác

A *Műteremben* pedig *Konrád* Ignác festőművész sorakoztatja fel színes és változatos anyagát, amelynek témáját jórészt a lovassport köréből meríttette. —l.

Magyarország
Esti Lap
1941. ápr. 11.

. Gyári árak,

ílloda. Elsőrangú szálloda a énnyelemmel berendezett szo- onos: Szentgyörgyi Ferencz.

ia. Teljesen modern berende- nyha. Nagy választék borok- nos Scala Ferdinando.

ónál (Olaszország). **Grand** 5.—május 15-ig. Lift, villamos- .000 m² kert és park. Távirda tus ingyen. Ch. Lützelschwab.

«Gondola» szanatóriuma. den kellékével berendezett és ndos kezelés, kényelmes, jó

Lido-Velencze, klimatikus gyógyhely, Grand Etablissement des Bains, Grand Hotel des Bains, Grand Hotel Lido.

*

Lovrana. Hotel és Pensio. Königsvilla étterem, kávéház magyar és német konyha, jó borok, nagy terrasz, kilátás a tengerre. Tulajdonosnő Herrmann Teréz.

*

Lovrana. Quarnero-Pensio. Ujonnan épült elsőrangú ház. Kényelmes szobák, magyar konyha és borok. Pompás tengeri kilátás. Tulajdonos Zipera Rudolf.

*

Lussingrande. Hungaria-Pensio. Kellemes családi otthont nyujtó magyar vendégház, tengerhez közel. Elegáns szobák, egyedüli kitünő magyar konyha, napi ellátás (pensió) 6 kor.

*

Lussingrande. Villa Mignon. Elsőrangú ház. Kilátás a tengerre. Gyönyörű fekvés, nagyszerű kert. Modern komfort, szobák K 18-tól hetenként. Kitünő pensio (6 kor. naponként). Meleg fürdők a házban. Anna Wüste tulajd.

fő fogadja. Ehhez a helyszínhez már közel van a tízezer főt befogadó fedett sportcsarnok, ahol a pápa délben misét mutat be. Délután a Szent Szív katedrálisban találkozik a papsággal és szerzetesekkel, majd a repülőtérre hajtat és visszarepül Rómába. Alig egy nap múlva a Szentatyát, hiszen akkor a világ közvéleménye előtt napnál világosabbá válna, hogy ki az agresszor.

A boszniai szerbek vezetője viszont azzal érvel a látogatás ellen, hogy a szerbek sem tudják garantálni a pápa biztonságát, és előfordulhat, hogy a muzul-

Ma csak 109 ferences működik az országban. Hercegovinában sem jobb a helyzet. Itt 120 000 katolikus élt a háború előtt, s ma már csak 30 000-en vannak.

Így aztán teljesen érthető a hívek nagy várakozása a bátorításra.

Sz. Cs.

Segélyek a maffia kezére jutnak

Gyógyszer híján emberek halnak meg — Kárpátalján

Levél Nagyszőlősről

A napokban kaptam kézhez az alábbi levelet. A ferences szerzetesek évek óta missziós küldetést töltenek be Nagyszőlősön. A hazai olvasó számára szinte elképzelhetetlen körülmények között él Kárpátalján a maradék magyarság, általában a nép. Több riportban számoltam be az ottani helyzetről, a Kárpátaljai Ferences Misszió Alapítvány létezéséről. A ferencesek sosem kívánták a nyilvánosságot, s ezzel a levéllel is egykori növendékeikhez fordultak. Ám az ebben foglaltak keresztény és nemzeti közügyet jelentenek, s a hazai nehéz helyzet ellenére is van lehetőség arra, hogy — mint Papp Tihamér ferences szerzetes, misszióvezető soraiból kiderül — a szó szoros értelmében életbenmaradáshoz segíthessük ottani nemzettársainkat, a Kárpátalján élőket. **(elmer)**

KÁRPÁTALJA KATOLIKUS PAPSÁGA A KIJEVI NUNCIUS TÁRSASÁGÁBAN (FOTÓ: BÓKAY)

gálnak, hogy a házasság kizárólagosan egy férfi és egy nő közötti kapcsolat, valamint azt is, hogy a család a természetes közösség a gyermekek számára és a társadalom alapja.

A püspökök helyeslik azt a kérést, amelyet a Iustitia et Pax Pápai Tanács intézett a nemzetközi közösségekhez: többé ne adjanak el fegyvereket afrikai országoknak.

*

Nyolc olasz egyetem összesen kétszázezer hallgató aláírását gyűjtötte össze a kairói konferencia dokumentumának bírálataként. Az egyetemisták közleményükben rámutatnak arra, hogy az ENSZ dokumentuma olyan szemléletet tükröz, amely bátorítja az abortuszt, mint a születésszabályozás módszerét. Az ENSZ ha burkoltan is, vádat emel a fejlődő országok ellen, azt sugallva, hogy népességnövekedésük miatt katasztrófába sodorják világunkat. Az egyetemisták emlékeztetnek arra, hogy a fejlődő országok sűrűsége jóval alacsonyabb, mint Európáé és Japáné, a FAO adatai szerint pedig a világon elég élelmiszert termelnek ahhoz, hogy a jelenlegi népesség kétszeresét is táplálni tudják. (MK)

MEGGYILKOLTÁK A ZENTAI PLÉBÁNOST

A vajdasági Zentán a napokban meggyilkolták a Szent Ferenc templom plébánosát, *Bús Andrást*.

Egyelőre nem tudni, rablógyilkosság történt-e, vagy más indítékok vezérelték a tettest, azt viszont megállapították, hogy a plébános ütlegelés okozta sérüléseibe halt bele.

A vizsgálatot vezető bíró megerősítette a gyilkosságról szóló híreket, azonban közölte: egyelőre nem mondhat további részleteket.

*

A még tomboló balkáni háború és a súlyosbodó nyomor közepette is a vajdasági Zenta városában hamarosan új, ökumenikus kápolnát szentelnek. Két éve folyik az építkezés a város kórházának udvarán, hogy az egészségügyi intézménybe kényszerült emberek a testi felépülésük reménye mellett lelki vigaszt is kapjanak.

kicsalja a rigóból
a tetszhalott idő fájóan szép
melódiáit gazdát kerít a vágynak
föltárulkozik a legszebb részlet
Érzékeid szövetsége ez az
elmélyült figyelem
sokat igérő mélyfúrás
az ismeretlen terepen

Akin átsüt a fény

Mint viasz csorog le
róla fölöslege
szavaiban mozdulataiban
belőle csupán annyi van
hogy szinte nem is ő
az a bennünk rejtező
tétova lény
akin átsüt a fény
mint az üvegen
ragyog de mégis olyan idegen

A távozó

Mindig csak hiányodba lépsz
a bezúzott tükörbe mintha
halálodat ismételnéd egyre
szerepedet eltúlozva
szél vagy mely tüntében hozza
és teszi elénk az illatot
egyszerre bizonyíték és cáfolat
érzékeimmel tőrt neked
hiába vetek csordogálsz csöndesen
nemléted partjai között

„Bennem a szeretet erősebb, mint a sértődöttség”

A Hadtörténeti Múzeum több mint egy évezred hadászati emlékeinek, harcainak őrzője, magyar múltunk feleleventője és emlékezetbe idézője, néhány éve különböző témájú kiállításaival a béke követe lett. Olyan képzőművészeti kiállításoknak ad helyet, amelyek ismeretterjesztésükkel, szépségükkel gyönyörködtetnek, nyugalmat árasztanak. Mintha a béke mindent felülmúló jelentőségét akarná belopni a látogatók szívébe: békében lehet alkotni, békében lehet igazán értéket teremteni, múltat idézni, és jövőt építeni. Ezt szolgálja a mostani kiállítás is és arra figyelmeztet, *vigyázzunk azokra, akik tettek valamit hazájukért, és munkásságuk nemzetünk dicsőségét öregbíti.*

Konrád Ignác (1894-1969) különböző műfajú festmények, rajzok, plasztikák készítője és kiváló rajzpedagógus volt. Erre emlékeztet a születése 100. évfordulója alkalmából rendezett kiállítás és a művészetét bemutató, önéletírását is tartalmazó katalógus. A művész tehetsége a szigetvári polgári iskola rajztanárának, *Muszély Ágostonnak*, a kitűnő pedagógusnak irányításával 12 éves korában kezdett el kibontakozni.

Első mesterének tanítása egész alkotói pályáját meghatározta. Nem tartozott a sors kegyeltjei közé: háború, front, fogság, betegség, meg nem értés kísérte életútját, *de hite, meg nem alkuvása megmentette.* Évtizedeken keresztül egy hatalmas történelmi sorozat elkészítése foglalkoztatta. „Választásom a világtörténelem hősei között Zrínyire esett” — írja s a kiállítás képei igazolják választása helyességét.

Annak a 15. században épült várnak a történetét örökítette meg, mely nemcsak a magyarok, hanem egész Európa történelmében jelentős szerepet játszott, és *ahol 1693-ban a török iga alól felszabadult nép Szulejmán mecsetjét Szűz Mária tiszteletére szentelt templommá alakította át.* Erről a várról írta Richelieu bíboros, XIII. Lajos miniszterelnöke levelében, hogy „Csodára volt szükség, hogy a Habsburg birodalom fennmaradjon! *Ez a csoda Szigetváron történt meg. Itt dőlt el az a kérdés, hogy a kereszt uralkodik-e Európában, vagy a félhold.” Konrád Ignác* a 400 éves szigetvári évfordulóra ajánlotta fel sorozatát, a Művelődésügyi Minisztérium azonban nyomdai reprodukcióra alkalmatlannak találta vázlatát. Az elutasítás nagyon bántotta, de a munkát folytatta. „... Sajnos, egészségem legyengült állapota miatt már nem vállalok más munkát, csak a Zrínyiászt, mert *Szigetvárott nevelkedtem, itt fedeztek fel, mint tehetséget, itt támogattak tanulmányaimban. Bennem ez a szeretet erősebb mint a sértődöttség”* — írta 1965. április 15-én Párizsban. 1948-tól 1969-ben bekövetkezett haláláig ugyanis a művész Párizsban élt.

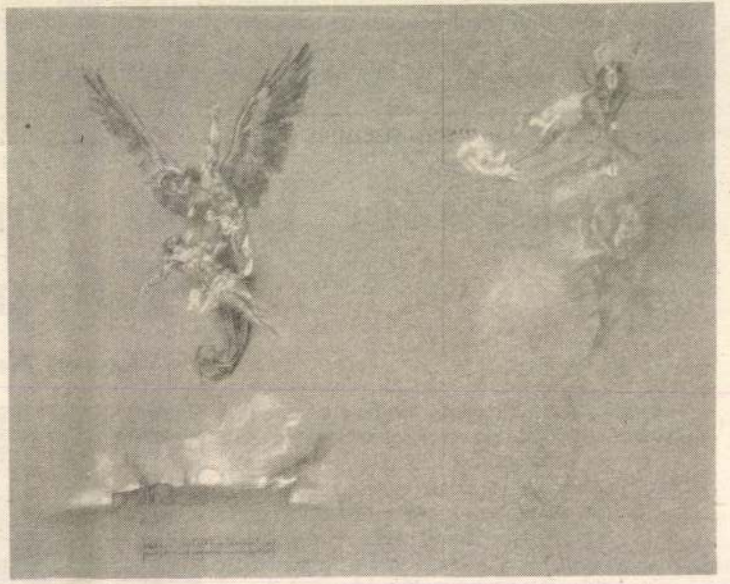

GÁBRIEL BÁN LELKÉT FÖLDRŐL FELEMELI GYÖNYÖRŰ SZÁRNYÁVAL...

Az emlékkiállítás és a művészi album (szerzője és kiadója a művész leánya, *Konrád Hilda* és a hagyaték gondozódja, *Dr. Heinz-Volker Strobl)* külön értéke, hogy a festmények mellett feltünteti a művésznek a képeihez írt magyarázatát. A Szigeti veszedelem illusztrációi mellett a tárlaton láthatók szeptember 18-ig a festő kitűnő portréi és más művészi alkotásai is.

Schelken Pálma

A hét filmje

Jeges pofonok

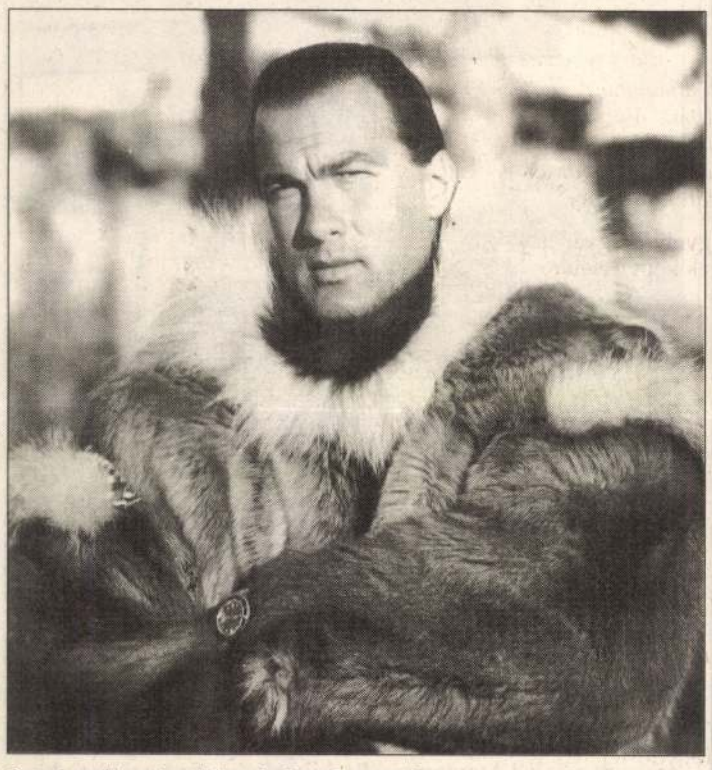

Segal sarki prémekben is Segal marad

Van itt szó és kép az alaszkai olajmezőkről, a bennszülött *inuit* őslakókról, hóviharokról és mohó, profitéhes olajtársaságról. Látunk csodaszép inuit környezetvédő lányt, törzsfőnököt, aprólékosan hiteles sarki környezetet, őslakosok néprajzilag pontos életmódját. Megtudjuk, hogy a szupertechnika korában is a legmegbízhatóbb közlekedési eszköz a sarkkörön túl a kutyák vontatta szán. Meg hogy bár a lovaknak nem igazán kedvező ez a klíma, ők is otthonosan mozognak a hómezőkön. Felfedik előttünk az amúgy egyáltalán nem titok titkot: a fehér ember civilizációs és ipari tevékenysége súlyosan környezetszennyező, és hosszabb távon ökológiai katasztrófát okozhat. És megtudunk még ezer más dolgot, beleértve a törékeny inuit szépség és a rosszfiúkkal harcba szálló kétméteres izompacsirta fúrótorony tűzoltó *(Steven Segal)* forró szerelmi románcát a legsarkibb viszonyok dacára.

Mindezekkel együtt és mindezek ellenére azonban a most rendezőként is bemutatkozó karatebajnok, *Steven Segal (Úszó erőd, Ölve vagy halva, Halálra jelölve, Törvényre törve)* debütáns munkájában sem produkál mást, mint eddig látott filmjeiben. A *Lángoló jég* is leginkább a nagy kergetőzésekről, a nagy és még nagyobb pofonokról szól, bár az tény, hogy *a pofonok itt jegesebbek,* hála Alaszka hó- és jégmezőinek (melyek egyébként csodaszépek). A törekvés, hogy a filmnek valamiféle mondanivalója is legyen a pofonokon túl – nevezetesen hogy kapjon egy kis *„zöld"*, környezetvédő színt – méltánylandó. De ettől még a *Lángoló jég* hamisítatlan akciófilm marad, annak minden kötelező kellékével. *Segal* színészként és rendezőként jól tudja ezt, s miért is ne követné a jól bevált sablonokat? Kaland- és akciófilmekben tűnt föl s lett népszerű. Ezt az imázst meg kell tartani. Hogy itt különlegesebb a helyszín és gondosan hiteles a film tárgyi világa, ma már az is alapkövetelmény. Mint ahogyan az is, hogy a filmbeli kötelező rosszembert neves színészre kell bízni. *Michael Caine* erre pompásan megfelel, amúgy pedig a kisujjából kirázza ezt az olajnagyfőnök Michael Jenningst.

A film legjobbjai egyébként a gyönyörűszép szánhúzó husky és malamud kutyusok. Ők tökéletesen és maradéktalanul azonosak önmagukkal.

(takács)

Művelődési otthonok nyáron

Működési területe: Budapest

Az idén 15 éves Budapest Művelődési Központ tevékenysége – nevéhez méltóan – az egész fővárosra kiterjed. Fenntartója is a város. Természetesen ezen belül igen kedvelt művelődési otthona a XI. kerület lakóinak is. A Kelenföld városközpontjában lévő intézménynek három fő feladata van, ezen a profilon belül szerveződik az élete, a tevékenysége.

Szakmai ház, azaz a budapesti népművelők szakmai, módszertani intézménye. Ez nemcsak a főhivatású népművelőkre értendő, hanem az önkéntesekre és a civil szervezetekben dolgozókra is. Emellett a BMK a *művészetek háza* is. A fővárosi amatőr művészek és művészeti együttesek megtalálják ott a munkájukhoz szükséges szakmai információkat, szolgáltatásokat, bemutatkozási lehetőségeket kapnak, szakmai képzéseken, továbbképzéseken vehetnek részt. A ház maga is több művészeti csoport fenntartója. Harmadszor pedig *információs ház* is, a szakma és a lakosság részére egyaránt. A módszertárban szakmai könyvtárat, dokumentumtárat hoztak létre.

– Művészeti csoportjaink egy része nyáron is dolgozik – mondja *Margittai Katalin,* a BMK szakmai igazgatóhelyettese. – Fellépnek idehaza és külföldön egyaránt. A Bárdos Lajos Kamarakórus például Svájcban és Németországban turnézik, majd Dél-Franciaországban nemzetközi kórustalálkozón vesz részt. A Budapest Bartók Táncegyüttes augusztusban Balatonlellén és Hajdúböszörményben lép fel. Már tizenöt éve van nálunk egy hároméves *komplex népművészet-kézművesség szaktanfolyam,* erre bejuthat minden érettségizett ember. Elméleti és gyakorlati képzést kapnak. A pedagógus szakképzettségűek sikeres vizsga esetén szakoktatói diplomát szerezhetnek, amelyik játék- és kismesterség-oktatói munkakör betöltésére jogosítja őket. Nemrég művészeti tábort rendeztünk Bodajkon, amelyik első- és másodévesek vizsgatábora volt egyben.

– *S a házon belül? Amelyik ugyan nem megy, de sok mindennek igyekszik helyet adni.*

– Mint az eddigiek is mutatják, nyáron elsősorban a házon kívül dolgozunk. A belső rendezvények június végéig fokozatosan befejeződtek, de továbbra is „üzemel" a videotéka, a Guzsalyas Bolt, ahol népművészeti termékek, alapanyagok és kiadványok szerezhetők be, valamint a kulturális információszolgáltatás. Ezen a nyáron sort kerítünk a ház komolyabb felújítására, kicsit önerőből, de a fővárosi önkormányzat is ígért támogatást.

– *Szeptember elején – ha jól sejtem – ismét megindul az élet a házon belül.*

– Igen, mindenekelőtt beiratkozások, illetve felvételik lesznek. Közel másfél tucat csoportba – kerámiastúdió, ikebanakészítő tanfolyam, fotóklub, dzsesszbalett, társastánc –, klubba, együttesbe lehet jelentkezni.

Az igazgatóhelyettes még két foglalkozást, de mondhatjuk úgy is, hogy iskolát említ, amelyekre felvételizni kell. Az egyik a Teátrum Színészképző Akadémia, hároméves képzési idővel. A Teátrum Színészképző Egyesülettel közösen szervezett képzés, ahol jó nevű rendezők, színművészek oktatnak. A másik a házban most indul a Casus Kollégium. A Casus Alapítvány a Kortárs Művészetekért – amelyekkel egyezséget kötöttek – ugyancsak hároméves időtartamú képzést hirdet. Ez nappali tagozatos művészeti menedzserképzés.

Annak jegyében, hogy a BMK 15 éves, ünnepélyes formában egy rendezvénysorozat nyitja majd a szeptembertől számítódó újabb művelődési évadot. Szeptember 23-án mint módszertani intézményben, szakmai napot rendeznek a házban, bemutatják szolgáltatási formáikat a szakmának, megszervezik a szakmai lapok találkozóját. 24-én egész napos programot rendeznek a közeli szabadidőparkban; 25-én pedig a fővárosi önkormányzat dísztermében adnak műsort az amatőr művészeti csoportok.

Mátyás István

Live Aid 2.

Ezúttal a világ éhezőiért

Az etióp éhezők megsegítésére szervezett 1985. évi *Live Aid* koncertek 10. évfordulóján, jövőre hasonló zenei fesztivált akarnak szervezni a segélykoncertek amerikai szervezői. New Yorkban szerdán jelentette be *Colin Medlock*, az 1985-ös philadelphiai koncert szervezője, hogy jövő év júliusában a világ 17 országának, 18 városában rendeznek egyidejűleg *World Aid Relief* fesztivált, amelyektől félmillió dollárnyi bevételt várnak a világ különböző részein nélkülözők megsegítésére.

Medlock nem fedte fel a nagyszabású zenei esemény helyszíneit, csupán annyit mondott, hogy az Egyesült Államokon kívül Argentína, Brazília, Mexikó, Kanada, Nagy-Britannia, Svédország, Franciaország, Olaszország, Spanyolország, Hollandia és Japán erősítette meg részvételét a rendkívüli programban. A 24 órás koncertet a világ összes országába sugározzák majd. A részt vevő együttesek, énekesek nevét csak később hozzák nyilvánosságra.

Az 1985. évi Live Aid 70 millió dollárral járult hozzá az etióp éhínség leküzdéséhez. A jövő évi koncerttől azt várják, hogy az Egyesült Államokban 200 millió, szerte a világon pedig 500 millió dollár gyűlik majd össze, amelyből több tucat nemzetközi segélyszervezet és a koncerteket megrendező országok jótékonysági intézményei részesülnek majd olyan programok támogatására, mint az AIDS-ellenes harc, a rák gyógyítása, környezetkárosodás okozta bajok leküzdése, az idősek és a rokkantak megsegítése – hangsúlyozta Colin Medlock.

Ezüst Kentaur

Szenzáció volt az 1993-as őszi Művészeti Hetek programjában a nagy orosz színész, *Innokentyij Szmoktunovszkij* fellépése. A Madách Kamaraszínházban elhangzott Puskin-remek, a *Mozart és Salieri* című minitragédia felvételének részleteiből, valamint a darab korábbi filmváltozatainak jeleneteiből – amelyekben Szmoktunovszkij játssza hol a fiatal Mozartot, hol pedig az idősebb gyilkos Salierit – állt össze ez a videojáték, sajátos dokumentumát adva a színészi átalakulás művészetének. A variációs játékot a színész budapesti sétája foglalja keretbe.

A Duna Televízió produkciójában készült alkotás – *Geréb Anna* rendező-forgatókönyvíró, *Jankura Péter* és *Fogas János* munkája – nagy sikerrel szerepelt a Szentpétervárott június végén *Üzenet az emberhez* mottóval megrendezett IV. Nemzetközi Dokumentum- és Rövidfilmfesztiválon speciális, *Oroszország a barátok szemében* című versenyszekciójában, amelynek Ezüst Kentaur-díját is megkapta.

Konrád-tárlat

Konrád Ignác festő- és szobrászművész születésének centenáriuma alkalmából nyílik kiállítás ma a Hadtörténeti Múzeumban. Festmények, grafikák, plasztikák és az életút dokumentumai adnak áttekintést a hazai közönség körében kevéssé ismert alkotó munkásságáról.

Kerti muzsika

Varázslatos hangulatú hangverseny részesei lehettek azok, akik nemrég az Óbudai Társaskör kertjében *Sipkai Deborah* hárfaművésznő koncertjére váltottak jegyet. A kellemes miliő, a különleges hangszer és nem utolsósorban a kiváló előadóművész felejthetetlen nyárestével ajándékozta meg a publikumot. A Zeneakadémián mindössze két esztendeje, *Lubik Hédi* növendékeként diplomát szerzett Sipkai Deborah partnere jónéhány műsorszámban a szintén pár éve diplomázott *Molnár Zoltán* trombitaművész volt, aki máris igazi mestere hangszerének, a hangszerelés mesterségének, sőt, nem kis meglepetésre a konferálásnak is, hiszen talpraesetten és imponáló tájékozottsággal vezette végig az est programját. A reneszanszтól a dzsesszig szinte minden zenetörténeti korszakot reprezentáló hangverseny egyik meglepetése éppen a lényeg volt: az, hogy mennyi, eredetileg is hárfára írt kompozíció létezik, és hogy ezekből valójában milyen kevéssel is találkozhat a koncertlátogató közönség. Még a barokk zene ismerői sem biztos, hogy ismerik a hárfát operáiban is előszeretettel alkalmazó *Georg Friedrich Händel* Téma variációkkal című darabját, amelyet a szerző nem csembalóra, nem orgonára, mégcsak nem is lantra, hanem eredetileg is hárfára komponált. A francia *Fauré Impromtuje* a hárfások számára rendezett versenyek szinte állandó kötelező műve; ennek alapján ugyanis megállapítható, hogy egy előadóművész milyen technikai-zenei kvalitásokkal rendelkezik. Hanselmann 1987-ben komponált A forrása (La source) Durand Valse-a a hangszer virtuóz slágerei, amelyek a maguk nemében és a maguk helyén Paganini vagy Chopin darabjaihoz mérhetők. Még a magyar muzsika is helyet kapott ebben a jól szerkesztett, változatos programban: négy tétel hangzott el *Farkas Ferenc* Régi magyar táncok című ciklusából. Ez a kompozíció, amelynek darabjai szinte tetszőleges válogatásban, sorrendben számos hangszerelési változatban léteznek, talán nem is tekinthető átiratnak – nem hiszem, hogy a világszerte hallgatható több tucatnyi feldolgozás közül akár egyetlennek is „hangszerelésszaga" lenne. Farkas Ferenc nemcsak stílusban, de írásmódban is a reneszansz hagyományokhoz fordult legnépszerűbbé vált művének komponálásakor: csak a hangszerelési alapelvek (dallam- és basszushangszerek, ellenpontozó dallamok megszólalásai) rögzítettek, a megvalósítás módozatait az előadókra bízta.

Külön érdekességük volt a trombita–hárfa átiratoknak. Nem is elsősorban a már csaknem minden hangkeltő eszközön eljátszható slágereknek, mint amilyen Händel Largója, vagy Vivaldi Sicilianója. Inkább például az eredetileg zongorára írt Grieg-sorozat, az Op. 47-es Lírikus darabok, amelyek közül több is elhangzott hétfő este. Ezek a romantikus karakterkompozíciók valódi újdonságot jelentenek az e stílusban egyébként nem bővelkedő hárfa- és trombitarepertoárban. Pedig – hála a Molnár Zoltán által is reprezentált magyar fúvósképzés világszerte ismert és elismert színvonalának –, trombitásaink is joggal szeretnének gazdagabb, még virtuózabb irodalomból válogatni; ehhez pedig átiratok kellenek. A Sipkai Deborah-hoz hasonló kvalitású kamarapartner segítségével pedig további egzotikus színekkel gazdagodhat hangversenyeink repertoárja.

Tóth Anna

Csapody Miklós:

A jelen könyve

Négy éve, Magyarország „tárgyalásos forradalmának" végeztével (az Ellenzéki Kerekasztal után), és a rendszerváltoztatás hosszú folyamatának kezdetén Steindl Imre élete műve, az Országház ismét a szabadon választottak mozgalmas munkahelye, a demokratikus törvényhozás otthona lett. A hirtelen fölfrissült közfigyelem: az egész társadalom, az ország és a nemzet várakozó érdeklődése a parlament felé fordult, és személy szerint azok felé is, akiket – évtizedek óta először valóban szabadon – a polgárok küldtek oda azon a mámoros hangulatú tavaszi napon. És bár az új demokrácia nem járatlan utakon indult, mégis minden új volt azoknak, akik először léptek be oda, először emelkedtek szólásra, először szavaztak – és új volt azoknak is, akik először figyelték a vitákat a képernyőn, először bosszankodtak vagy örültek, akik a megbízást adták a választóknak.

Négy éve és most is több minilexikon, a választás rendjét, a listákat és az eredményeket ismertető, a képviselőket bemutató kiadvány látott napvilágot számos politikai évkönyvvel és ki-kicsodával együtt, amelyek hasznos kézikönyvekként tették hozzáférhetővé, megismerhetővé az Országgyűlést és a képviselőket.

A mostani almanachok sorában különös helyet foglal el az a mű, melyet másfél havi munkával *Kecskés János* és munkatársai hoztak tető alá a második szabad választásról *Képviselői arcképcsarnok, választási és parlamenti adattár* címmel, közel félezer oldalon. Ezt a könyvet az ajánlást író köztársasági elnök nem véletlenül nevezi *jelenünk könyvének*, tükreként a helyzetnek, a kialakult új viszonyoknak, különösnek pedig azért mondtam, mert ritka példája annak, hogyan lehet és kell közelíteni a tárgyhoz, tudományos igényességgel és pontossággal, az érzékeny tartalomhoz illő szakmai korrektséggel. A kiadvány már csak ezért sem tükröz semmiféle politikai szempontot, s ha mégis minden egyes lapja tömény politikum, életrajzokba, táblázatokba és adatsorokba rendezve, hát a politikum benne nem más, mint a demokratikus döntés: a választás maga, annak elvei, a létrejött politikai arányok, az arányokat alkotó pártviszonyok, a pártviszonyokat lassan kiformáló jelenkori történelem és persze a régebbi – az egyes életrajzokat is át- meg átszövő, a múltból induló vagy épp csak most kezdődő politikum, a csapatos és a személyes, melynek végösszegeként, mint egy számla, minden életrajz olyan, amilyenre sikerült. No, nem amilyenre *megírni* sikerült, mert Kecskés János és gárdája ebben is filológiai tisztességgel járt el, hanem amilyenre a pályafutás sikeredett, ahogyan a politikus élete formálódott, az egyes pályáké, melyeknek 386 különböző rajzolata a kötetben benne van.

Benne van még a kötetben egy tömör és világos elemzés a magyar választási rendszerről, benne vannak a listaállítás feltételei, a mandátumok száma, a listákra és az egyéni jelöltekre leadott szavazatok adatai, az első és a második forduló jól áttekinthető eredményei és minden, amit még a viszonyokról, a lemaradásokról és előretörésekről, az egyes pártok „leggyőztesebb" győzteseiről és az új parlament bizottságairól tudni kell és tudni érdemes. Ezt az adattárat éppen azért érdemes forgatni, mert a gyorshírek és a sajtó számos összesítésének ezernyi számsorából a lényegre vezeti rá a figyelmünket, nem ki-, hanem megragadja az összefüggéseket, ezek nyomán következtetésekre csábít, de nem sugalmaz, hanem föltár.

Mint e könyvnek nemcsak érdeklődő olvasója, de 1/386-od részben tárgya is, az Országgyűlésnek immár második ciklusban tagja, mindezekért hasznos kézikönyvnek tartom Kecskések vállalkozását, mert jól és könnyen kezelhető. Ezért ajánlom nemcsak a „politikakörnyéki" embereknek, nekik úgyis munkaeszközük lesz, de a politizáló, olvasni tudó és akaró polgároknak is, bár én bírálatot, ismertetést nem az efféle munkákról, inkább szépirodalomról írnék szívesebben. Talán nem is illő – gondolhatja az Olvasó, kinek figyelméért most dolgozom e testes könyv érdekében –, nem illő, hogy „működő" képviselő harangozzon egy parlamenti könyvről, én azonban biztosítom a mű leendő használóit, hogy a szerzőktől percentet nem kapok, s csupán azért veselkedtem neki a hőségben és szabadság idején a beharangozásnak, mert a könyv mélló rá, s mert eddig hírét nem olvastam. Nem a szentnek hajlik hát maga felé a keze, nem a mindnyájunk számára oly fontosat szeretném még fontosabbá avatni e forró júliusban, csupán megköszönni a munkát s méltatni érdemét, ajánlva azt a kedves Olvasónak.

Melyiket szeressem?

Antall József szerette volna visszahozni a magyar politikai gyakorlatba azt a hagyományt, hogy a miniszterelnököt távollétében automatikusan a belügyminiszter helyettesíti. Az SZDSZ talán azért is tekintette fontos posztnak ezt a tárcát, hátha így alkalmanként belekóstolhat első számú képviselője a kormány irányításába.

Ezt a kísérletet azonban az MSZP hárítani tudta. Mégpedig azzal, hogy kijelölte a távollévő miniszterelnök mindenkori helyettesítésére Békesi Lászlót. Aligha mint pénzügyminisztert, sokkal inkább a személynek szóló bizalomból. Már tudnillik annyira, hogy Békesi mégiscsak egyazon pártnak a tagja. És hát ugye, a választásokat az MSZP nyerte, ha ez mostanában nem is látszik mindig világosan. Mégis beszédes tény, hogy a miniszterelnök pártjabeli ellenlábasában jobban megbízik, mint koalíciós partnerében. Vagy ki tudja?

Ki tudja például, milyen sugallmakra jött létre ez az érdekes döntés. Egyelőre találgatásokra szorítkozhatunk: a melyiket szeressem kérdés bizonytalan megválaszolására.

(-n)

Lupis-egyezség

Megyegyeztek a Lupis Brókerház hitelezői a tegnapi csődegyeztető tárgyaláson. A csaknem hárommilliárd forinttal adós céget így nem kell felszámolni. A hitelezők remélik azt, hogy a brókerház ingatlanainak hasznosításával visszanyerik a pénzüket - közölte a tárgyalást követően Lovas Péter, a csődegyezséget előkészítő Vektor Rt. elnök-igazgatója.

A csődegyezség szerint - mellyel csupán az összkövetelés 5 százalékával rendelkező hitelezők nem értettek egyet - a Lupis Brókerház nevet és profilt vált, és a továbbiakban a cég belvárosi épületeinek, illetve budakeszi és soroksári ingatlanainak hasznosítását intézi. Az igazgatóságba a legnagyobb hitelezők – a Postabank, a Honvédelmi Minisztérium és az Országos Egészségbiztosítási Pénztár – delegál tagokat, és képviseletet kapnak a kisebb hitelezők is. A csődegyezség megkötői abban reménykednek, hogy az ingatlanprojekt eredményeként hozzájuthatnak teljes követelésükhöz.(MTI)

Szabó Tamás levélben figyelmeztetett...

Soros ajánlatáról nincs döntés

Az ÁV Rt. igazgatósága tárgyalt Soros György ajánlatáról, de döntés nem született az OTP tőkeemelésével kapcsolatban – mondta Kocsis István, az ÁV Rt. vezérigazgató-helyettese a társaság tegnapi sajtótájékoztatóján.

Mint ismeretes, Soros György egyik alapítványán keresztül *15 milliárd forint tőkeemeléssel* szeretne tulajdont szerezni az OTP-ben. *Szabó Tamás* volt privatizációs miniszter levélben figyelmeztette az ÁV Rt. vezetőit, hogy *a bank nyílt pályázat nélküli magánkézbe adása törvényellenes.*

Az ÁV Rt. vezérigazgató-helyettese azonban úgy vélekedik, hogy a jogszabályok nem adnak kellő eligazítást arra vonatkozóan, hogy tőkeemeléskor kell-e nyilvános pályázatot kiírni. De úgy véli ilyenkor is pályázaton kell kiválasztani a befektetőt. Amennyiben nyilvános pályázat nélkül is sor kerülhet az OTP tőkeemelésére, – akkor a vezérigazgató-helyettes szerint – úgy nagy gondossággal kell eljárni a döntés meghozatalakor, különösen nagy figyelmet kell fordítani ez esetben *az árfolyam megállapítására és a partner kiválasztására.*

Kocsis István lapunk kérdésére elmondta, hogy az igazgatóság ez ügyben folytatott tárgyalását *Szabó Tamás levele nem befolyásolta,* mert azt a címzettek csak később kapták meg.

Az ÁV Rt. sajtótájékoztatóján szó esett még az adóskonszolidációban részt vevő Tiszai Vegyi Kombinát és Borsodchem vállalatok reorganizációjáról. Az ÁV Rt. munkatársai szerint a cégenként 5,8 milliárd forint adóssággelengedésben részesült nagyvállalatok már az idén 400 millió forint körüli nyereség termelésére lesznek képesek.

g. j.

HÁTTÉR

A híd összeköt vagy elválaszt?

Elképzelhető, hogy késni fog a Lágymányosi híd 1995 októberére tervezett átadása, ha nem sikerül megegyezésre jutni a lakosság és a főváros között a hídról levezető út elhelyezéséről – mondta tegnap Arató Balázs, a Fővárosi Főpolgármesteri Hivatal közlekedési ügyosztályának vezetője.

Ha az ember szkeptikus, gyorsan hozzáfűzheti: milyen jó, hogy késhet a Lágymányosi-híd átadása, hiszen ezekben a napokban *még abban sem lehetünk biztosak, hogy lesz-e expó két év múlva* Magyarországon vagy sem. Az az esemény, amelynek megrendezéséhez az egyik fontos *infrastrukturális feltételt* adná a Lágymányosi Duna-híd és a hozzá természetesen kapcsolódó közúthálózat megépítése.

A konszenzusra törekvés szándéka tiszteletre méltó, de mint láthatjuk, akár a híd, akár a kiállítás ügyében nem könnyű dűlőre jutni. Kissé különös persze, hogy *esztendőkkel a döntés után* lobbannak föl újra a vita tüzei, akkor, amikor egy beruházás megvalósítása *már túl van a felén,* amikor egy országos méretű projekt szervezésébe már aktívan bekapcsolódott a külföld, számtos ország hivatalosan is megerősítette részvételi szándékát a világkiállításon. Több helyen már kormánybiztost is kineveztek a magyarországi expóügyek összefogására, irányítására.

A demokráciának – mint tudjuk – az a sajátja, hogy *időigényes,* hogy a döntés előtt sok energiát, fáradságot emészt az álláspontok egymáshoz közelítése. Ám amikor a döntés megszületik, utána illenék ehhez tartania magát mindenkinek, ellenkező esetben *fejetlenség, pazarlás, rosszabb esetben anarchia* uralkodhat el a különböző ügyekben. S tekintettel arra, hogy olyan megoldás soha nem születik, amely mindenki számára megfelelő, a kompromisszum rendkívül fontos szerepet tölt be a konfliktusok feloldásában. Ám ha ezek megkötésére képtelenek vagyunk, akkor nemhogy nem jutunk előre, hanem fokozatosan visszacsúszunk. A késve átadott Lágymányosi híddal *„csak" az országlakosok* járnak rosszabbul, az expó esetleges elmaradásával *a nemzet szavahihetősége* válik kétségessé.

h. k. j.

Antoinette, a holland felségjelzésű hajó tegnap megérkezett a Paksi Atomerőmű Rt. kikötőjébe. Terhe többek között reaktortartály, reaktor védőcsőblok és gőzfejlesztő volt. A több, mint kétszáz tonnás reaktortartályt egy speciális emelőszerkezettel tették a partra. A Pakson épülő tréning-központba eredeti atomerőművi berendezéseket szerelnek fel, hogy a karbantartók kiképzése megfelelő körülmények között és színvonalon folyhasson.

FOTÓ: MTI – ILLYÉS TIBOR

Stratégiai fontosságú előszerződés

Bankot váltott az ÁB-Aegon

Előszerződést írtak alá tegnap az ÁB-Aegon Általános Biztosító Rt. és a Kereskedelmi Bank Rt. vezérigazgatói arról, hogy jövő évtől a Kereskedelmi Bank fogja majd vezetni az Állami Biztosító bankszámláit. Kovács Pál, a KHB vezérigazgató-helyettese stratégiai fontosságúnak minősítette az előszerződést, a biztosító viszont azt reméli,hogy ezentúl sikerül ügyfeleinek sokrétű és magasabb színvonalú szolgáltatásokat biztosítania.

Lapunk érdeklődésére *Sándor László,* az Általános Biztosító Rt. nemrég kinevezett vezérigazgatóhelyettese elmondta, hogy a lépésre azért került sor, mert a Magyar Nemzeti Bank a jegybanktörvény előírásainak megfelelően 1995. január 1-jétől megszünteti a biztosítóintézetek részére a számlavezetést. Az ÁB-Aegon ilyen helyzetben *több nagy hazai kereskedelmi banktól* kért ajánlatot a számlavezetésre, valamint teljes körű bankszolgáltatásra.

Hét pályázatot nyújtottak be az érdekeltek, amelyek közül a Kereskedelmi Bank Rt. pályázatát részesítették előnyben. Sándor László szerint azért döntöttek a KHB mellett, mert a bank azt ajánlotta, hogy *modern, naprakész és teljes körű* bankszolgáltatással áll a társaság központjának, területi igazgatóságainak, fiókjainak, illetve kirendeltségeinek, valamint az érdekeltségi körébe tartozó társaságoknak a rendelkezésére.

A biztosító továbbá azt reméli, hogy a Kereskedelmi Bank hálózata révén *magas szinten biztosíthatják ügyfélkörének készpénzellátását.* Nem sikerült megtudni, hogy konkrétan milyen pénzforgalomról van szó, de *Kegyes Gábor,* az ÁB-Aegon vezérigazgatója kijelentette: mivel a biztosító tartalékvagyona meghaladja az 55 milliárd forintot, több tízmilliárdos forgalomra gondolnak.

(békés)

Szabálytalan AIDS-szűrés?

Csak a tortúrát kifogásolták

Csaknem diplomáciai bonyodalmat váltott ki egy rólunk, magyarokról szóló angol nyelvű újság nemrégiben napvilágott látott cikke. Arról tudósított, hogy a hozzánk huzamosabb időre látogató külföldiek AIDS-szűrése jócskán kifogásolható.

– Alaptalan volt az írás? – kérdeztük *Schlammadinger Józseftől,* a népjóléti tárca jogi szakértőjétől.

– Sajnos igen. A mi előírásaink sem a nemzetközi gyakorlattal, sem pedig az Európa Unio ajánlásaival nem ellentétesek. A közegészségügyi és járványügyi elővigyázatosságot kormányrendelet szabályozza. Egyébként a szűrés nem csupán az AIDS-re vonatkozik, hanem valamennyi olyan fertőző kórra, amely napjainkban veszélyt jelenthet. E sorban egyebek mellett a lepra, a szifilisz, a tifusz.

– Ezek szerint panaszok sem voltak?

– Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatnál, valamint a Külügyminisztérium konzuli osztályánál *valóban jelentkeztek* főként svájci, belga, német, finn, svéd állampolgárok. *A tortúrát kifogásolták,* minthogy hatféle vizsgálatot három-négy helyen végeznek el, s ezért napokig kell ácsorogniuk.

– Múlt időben fogalmazott...

– Ugyanis ma már ilyen panasz sem lehet. E jelzések miatt májusban úgy módosítottuk a kormányrendeletet, hogy aki hozza magával a szűrésről szóló igazolást, annak nem kell újabb vizsgálatra mennie.

(cs. b. j.)

Tűnődés

Aranytyúk, aranytojás

Az 50-es évek elején, amikor az ország élelmiszer-ellátása katasztrofális helyzetbe került, és újra bevezették a jegyrendszert a cukortól és a szappantól a kenyérig, a lisztig és a húsig meg a hentesáruig, népünk bölcs vezére – Sztálin elvtárs legjobb magyar tanítványa – Rákosi elvtárs oda nyilatkozott, hogy a háborús éveknél is szigorúbb korlátozásokra azért van szükség, mert nem ehetjük meg ma a holnap majd aranytojást tojó tyúkot.

Talán nem morfondíroznánk történelmünknek ezen a nem csak az élelmiszerhelyzetet tekintve legsötétebb korszakán, ha nem olvassuk a lapokban, hogy a pár nap múlva bekövetkező húsáremeléseket – legalábbis és konkrétan a marhahús esetében – az indokolja, hogy most jó áron exportálható a marhahús, és mivel megcsappant a vágómarhák száma, itthon emelni kell a felvásárlási és fogyasztói árakat.

Nem lévén sem Moszkvában vagy az állampárt jóvoltából nyugati egyetemen kikupálódott közgazdász, sem honi vagy „nagy hazai" képzettségű agrárszakember, ezt az okoskodást sem követni, sem megérteni nem tudom. Csupán arra tudok gondolni, mint bérből és fizetésből élő fogyasztó, hogy efféle érvelés elképzelhető volna-e mondjuk Dániában? Ki merné-e valaki ejteni a száján, hogy a dán fogyasztó azért fog húsz százalékkal többet fizetni a marhahúsért, mert a dán paraszt jó áron tud exportálni?

Egyszerűen arról van szó, hogy a drasztikus áremelés a drasztikus fogyasztáscsökkentés érdekében következik be. Ha a hús ilyen mértékben drágul, egy széles réteg vagy teljesen lemond a fogyasztásáról, vagy csak a töredékét fogyasztja a korábbinak.

Persze annak, aki eddig sem vegetariánus okokból mellőzte a mértéktelen húszabálást, a kisnyugdíjasnak, ott van azért a vigasz: a tiz-tizenöt-húsz százalékos húsáremelést „lefedő" nyolc százalékos nyugdíjemelés.

Az ő hibája, ha ezt nem tekinti aranytyúknak...

(t. i.)

Vizsgálat a vizeseknél

Demszky Gábor főpolgármester tegnap arra kérte a Fővárosi Vízművek Rt. Igazgatótanácsát, hogy vizsgálják meg, terheli-e felelősség *Cséry Pál* vezérigazgatót annak a szerződésnek a megkötéséért, amely öt évvel ezelőtt jött létre a vállalat és a Technomark Kft. között. Egyúttal az vezérigazgatótól is igazolójelentést kért a főpolgármester, aki szerint a jogi megítéléstől függetlenül elfogadhatatlan, hogy a vezérigazgató a vízművekkel jogi kapcsolatban álló cég felügyelőbizottságának volt a tagja. Ebben a minőségében pedig költségtérítést vett fel, illetve a személyi használatú szolgálati gépkocsija mellett a kft.-től kapott autót is használta. (MTI)

Kofafenyegetés

Tegnapi számunkban már beszámoltunk arról, hogy amennyiben Kereskedői Kamara további tárgyalási kísérletei is meddőek maradnak a Fővárosi Önkormányzattal, valamint a Csarnok- és Piacigazgatósággal (CSAPI) akkor csarnokfoglalásra kerül sor. *Kmetty Ágostont,* a kamara elnökét kérdeztük az újabb fejleményekről.

– A hírek szerint önök elfogadták a partnerek követeléseit...

– Ez nem igaz! Mi nem fogadtuk el sem a csütörtökön felkínált *92 ezer forintos négyzetméterenkénti díjat, sem a havi 1500 forintos négyzetméterenkénti bérleti díjat. Ezt a 92 ezer forintos árat is 104 ezer forintról csökkentette le a CSAPI és a Fővárosi Önkormányzat úgy, hogy tegnap reggel meg sem jelenve, csak egy értesítést küldtek ki nekünk.*

– Minek köszönhetőek ezek a borsos árak, hisz tegnap még csak 76 ezer fortintról volt szó?

– Annak, hogy időközben a *hátunk mögött elárvereztek már tízegynéhány boltot.* Csupa fagyizót, pizzériát, no meg egy söröző, ami az etalont jelentette a CSAPI-nak a helyár megállapításában.

– Mennyiért keltek el ezek a bolthelységek?

– A söröző 485 ezer forintért vásárolta meg valaki.

– Így már érthető a másik oldal is, hiszen aki fizet annak adják a boltot...

– A bökkenő csak ott van, hogy a visszaköltözésre nekünk jogosultságunk van, amit tegnap előtt már elismertek. Ezt nem lehet visszavonni!

– És ha mégis...?

– Abban az esetben elfoglaljuk a Nagycsarnokot. Hogy milyen módon, az már maradjon a mi titkunk. Egy biztos: leülünk a csarnok közepére, és várunk.

(bartal)

Ujlaky László érdemes művész, a Madách Színház nyugdíjasa 80 éves korában, július 20-án türelemmel viselt szenvedés után elhunyt. Ujlaky László a közeli napokban, július 15-én ünnepelte 80., születésnapját. Művészi pályája során megelevenítette számos más között Pepel alakját Gorkij: Éjjeli menedékhely című darabjában; Polonius figuráját Shakespeare Hamletjében. Láthatta őt a közönség a Csillag a mágly án című Sütő-darab Arsellierjeként.

TŰHEGYEN

Médiaseprű

Új seprők – jól vagy nem jól, azt, ugyebár, ők hogy is tudhatnák, de – veszettül sepernek (kézfogásilag). Ez a dolguk. Hiszen láttunk már seprőt... A seprő nem tud mást. Ha eleresztik, eldől. És áll, ha odatámasztják. Ha pedig nem tud mit mondani, legföllebb visszakérdez. (Az már nem biztos, hogy megszívlelné a zsebre nem tehető választ, de úgy tenne, mintha zsebre tenné – az ilyenfajta menüettet jól be lehetett gyakorolni a demokratikus centralizmusban: úgyszólván az anyatejjel szívatták.) Futószalagon szállít repülőrajtból egy új média-árnyékmechanizmus a tótumfaktumaival még dorombolást is a köznek.

Szél ellen söpörni mennyivel nehezebb!

Bármilyen paradoxon, így lesz föltalálva végül az „ikonoszkóp", ami a televízió legelső, feledett – igazi! – neve volt. A „közszolgállati" Cicavízió, vigasztalására cincogó kisegereknek.

Söpörj te is megint egy picit, drága Hofi!

(tb)

Konrád

K. *Ignác*, festő és szobrász. • Németújfalu (Somogy vm.) 1894 jan. 31. A bpesti Iparművészeti és Képzőművészeti Főiskolán tanult. 1921. került haza orosz fogságból. 1922. Alagon telepedett le s a lófestéssel kezdett behatóan foglalkozni. Pontos rajzú, naturalista lóportréi sportkörökben népszerűséget szereztek neki, 1927. Párizsban is dolgozott. 1926. a bpesti egyházművészeti kiállításon Assisi Szt. Ferenc látomása c. olajfestményével szerepelt először nyilvánosan.

K. G. I. 5781.

G. B. Moroni (született 1510-ben, megh

Férfi képe

Derékig látható és balra

tott könyvet fogja, mely

ja, bajusza és hosszu

nek fodros gallérja k

asztalon jobbra, még t

Olajfestés, vászo

~~Festette~~ Ara

Ltpa: 11

20

1000
446

Konrád József

Konrád József: Romok

Élet és Ir odalom, Bp. 1979. juli. 21.
XXIII. évf. 29. sz. 4. lap.

A tuloldalon lásd: Szabó J. György: "Elismerés"
c. rajzát.

NEMES LÁSZLÓ.

Az emlékezet sikátorai

1

Az a sárgára lakolt ház a hetedik kerületben ma is olyan, mint ötven évvel ezelőtt. És ma sem tudok elmenni előtte.

— Miért húztál át a másik oldalra? — kérdezte tőlem a minap a feleségem.

— A bolond tanár úr... — mondtam.

Ott lakott a második emeleten. Ének- és zongoraórákat adott. Kálmán tanár úr. A keresztnevét már elfelejtettem. Apám régi ba-

Szabó J. György

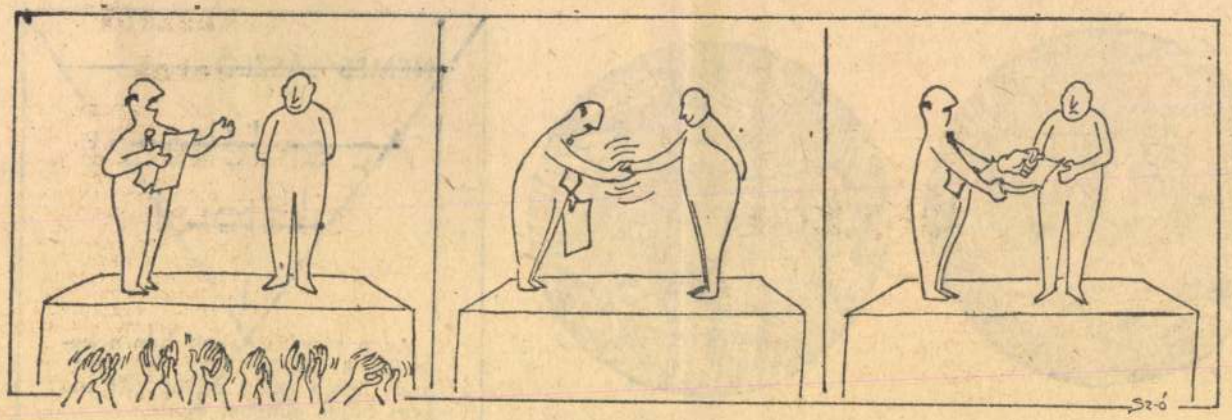

Szabó J. György: Elismerés

[redacted]

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli 21. XXIII. évf. 29. sz. 3. lap.

NARTÁR.

~~NEUE ZÜRCHER ZEITUNG, 1979. V. 26.: „A Salvador! Köztársaságban már az erdők 33 százaléka tűnt el a föld színéről."~~

~~VILÁGGAZDASÁG, 1979. IV. 11.: „India 6[illegible]~~

~~TIMÁR GYÖRGY:~~

~~EGY MATRÓNA HALÁLA~~

Nemrégiben történt. Ismerősöm húga műtét után hetekig eszméletlen maradt. Sehogy sem akart öntudatra ébredni, az orvosok lemondtak életéről. Azután egyszercsak magához tért, mindenki számára meglepő módon gyógyulni látszott, hogy azután néhány, csalárd reményeket ébresztő nap múltán végképp elszenderüljön.

Ki mondja meg, mi történt itt a lélek mélyén? A génekbe írott [illegible] parancs sarkallta vissza

tően heroikus haldoklása, melyet egy épp ettől ihletett könyvvel koronázott meg győztesen? Véletlen-e, hogy Passuth László éppen akkor ment el, amikor önéletírás-sorozatának befejező kötete a könyvesboltokba került? És miféle csodálatos belső erő mondathatta a művét halálos ágyán bevégző Örkény Istvánnal, hogy nem tudja ugyan, mi lesz vele, de még soha életében nem volt olyan boldog, mint éppen akkor ott, a

KONRÁD LAJOS fafaragó

„Mosolygó könnycseppek” — az atlantai olimpiára

A nagykanizsai Zsigmondy-Winkler Műszaki Középiskola tornacsarnokában rendezett húsvéti locsolóbál sztárvendége *St. Martin* volt, aki virtuóz szopránszaxofon-játékával lenyűgözte a közönséget. Az Egyesült Államokat és Közép-Amerika szigeteit is bejárt művész főként a saját szerzeményeiből adott ízelítőt, továbbá sajátosan remek hangvételű feldolgozásban szólaltatta meg Rodrigo: Concierto de Aranjuez kompozícióját. Az immár világhírű (szoprán)szaxofonossal a fellépés előtt váltottunk szót újabb szakmai és közönségsikereiről.

— Kevés hazai muzsikus mondhatja el magáról, hogy mindjárt a debütáló albuma Ázsiában is aranylemez...

— Az első albumomat legelőször Malajziában adták ki 1994. december 12-én — idézte a pontos dátumot a szaxofonvirtuóz. — Ki is utaztunk az ázsiai országba, ahol 16 koncertet adtunk a muzsikánk iránt fogékony helyi közönségnek. Az album nagyon szépen fogyott és az eladott példányszám hamarosan elérte az ottani aranylemezhez szükséges tizenötezer darabot. Itt jegyzem meg, hogy a „St. Martin 1995” második szólóalbumom már idehaza is elérte ezt a példányszámot.

— Malajziában egy másik utazás alkalmával újabb 18 koncertet készítettünk a zenekarral, amely 1993 óta működik a jelenlegi felállásban. Az 1994-es St. Martin album Ázsiában Malajzián kívül még Thaiföldön, a Fülöp-szigeteken, Szingapúrban és Dél-Koreában is megjelent. Most Tajvan következik, ahova — a legfrissebb információ szerint — 1996 júniusában utazunk a zenekarral és közös show lesz egy amerikai szaxofonossal.

— Malajziában egyébként egy olyan lemezt adtak ki, melyen hét szaxofonos muzsikál és olyan kiváló szólistákat említhetek a CD-ről, mint Tom Scott, Eric Marienthal vagy Warren Hill.

— A legszebben szóló fúvóshangszer bizonyára korlátlan lehetőséget nyújt számodra a zeneszerzésben és a dallamok interpretálásában.

— Szívesen nyúlok klasszikus témákhoz is, egyrészt azért, mert tíz éven át tanultam komolyzenét és rengeteg klasszikus dallamot játszottam trombitán. Másrészt romantikus alkat vagyok és kedvelem az érzésvilágunkat gazdagító szép melódiákat: láttam például a Fantom az operában nagy sikerű színházi előadását és az ismert dalt saját zenei stílusomban átdolgoztam. Legutóbb 1995 nyarán jártam az Egyesült Államokban, ahol Washingtonban és New Yorkban csodálatos örömzenéken vettünk részt jazzklubokban. Az egyik klubban például alig láttam a füst miatt, amikor odalépett hozzám egy férfi és kérdezte, honnan jöttem. Mondtam neki, hogy Budapestről érkeztem és csak két órája landolt a gépünk. Akkor ne is ülj le, hanem szállj be a csapatba és szaxofonozz — invitált a színes bőrű muzsikus. A jam-session alkalmával állandóan váltottuk egymást: mindenki improvizált három-négy kört és azután a sor végére állt.

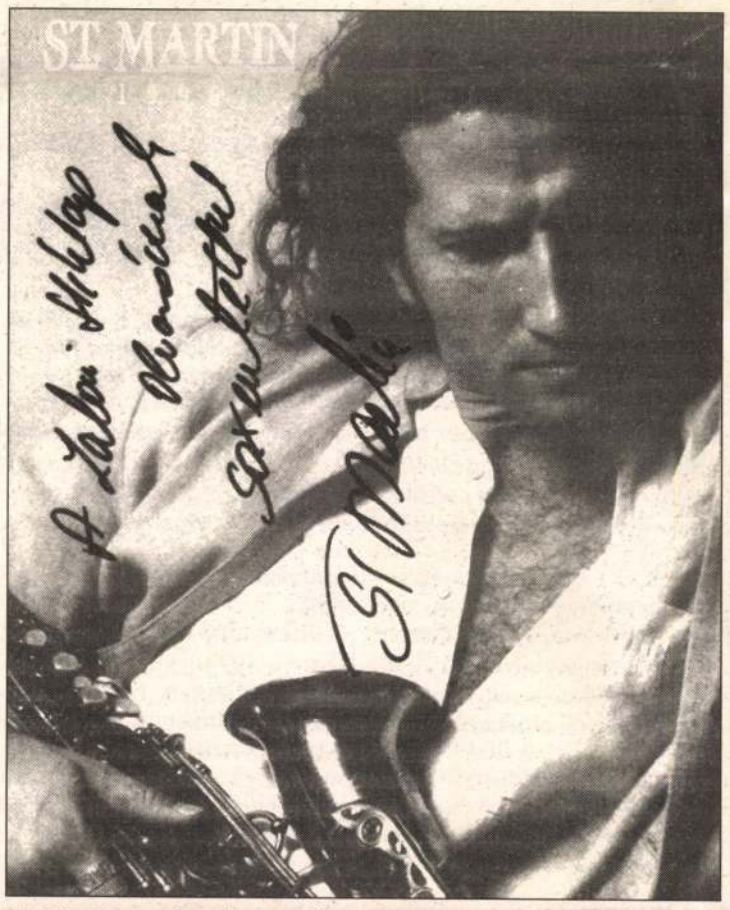

St. Martin, a virtuóz szopránszaxofonos.

— Örömünkre újabb meghívást kaptunk a tengerentúlra: ´96 augusztus-szeptemberben várhatóan hat hét alatt bonyolítunk le egy harminc állomásból álló turnét Montrealtól Los Angelesig.

— Töretlen népszerűségedet nemcsak a koncertpódiumon kamatoztatod, hanem szívesen teszel eleget jótékonysági felkéréseknek is. A „Hiányzol” szívhez szóló balladát például a televízió felkérésére komponáltad az Életjel című, felnőtteket kereső műsorhoz.

— Szíves-örömest segítek mindaddig, amíg látom, hogy érdemes csinálni. A Fóti Gyermekvárosban jó hangulatú koncertet adtunk ´95 végén és az állami gondozott fiatalokat nemcsak muzsikával, hanem apró-cseprő ajándékokkal is megörvendeztettük. Két éve működik már a St. Martin Klub (1258 Budapest, Pf.22.) és legutóbb az Aggteleki-cseppkőbarlangban adtunk egy unplugged műsort a klubtagoknak. Budapestről ötvenen kirándultunk el Aggtelekre, de végül is a helybéliek úgy megszervezték a koncertet, hogy 1.700(!) néző jött le a barlangba, ahol 25 éve nem tartottak könnyűzenei programot. A csodálatos természeti környezetben lezajlott hangverseny bevételét a helybéli általános iskolának ajánlottam fel.

— Milyen érdekes aktualitást tartogatsz még a zenetarisznyádban?

— Vadonatúj hírrel is szolgálhatok: a múlt héten készült el a Mosolygó könnycseppek című dalom, amit a Nyári Olimpai Játékokra komponáltam. A Juventus Rádió tizennégy együttes és szólista közreműködésével egy albumot ad ki az ötkarikás játékok alkalmából — Juventus Olimpia címmel. A nagy versengés idején épp kint turnézunk az Egyesült Államokban és ezért külön öröm számomra, hogy a Mosolygó könnycseppek dalom Atlantába is kikerül — tudtuk meg St. Martintól.

Gelencsér Gábor

Ma is aktuális „szájhőskölteményˮ

Szájjal kezdődik és szájjal végződik

A mű százhetven éve íródott. A szerző, *Vasvári Pál* százötven éve hunyt el. Ennyit késett tehát a hálátlan utókor a kinyomtatással, de szerencsére nem késett el teljesen.

Szájjal kezdődik, és szájjal végződik. A szerelmes bajnok, Vasvári Pál *„víg hőskölteménye öt énekben”*. Első sora ez: *„Hőst s a hős iszonyú száját megdallani vágyván”*...

Az utolsója pedig: *„Őt bámuljuk mint hőst, míg szánk tátva maradhat.”* Szájhősköltemény!

Szerzőjét *Petőfi Sándorral* együtt szokás emlegetni, de korántsem költőként, hanem 1848 márciusi ifjainak egyik vezéralakjaként. Neve él a megemlékezések protokolláris rendjében, egyebe alig.

Még azt is csak kevesen tudják róla országosan, hogy huszonhárom évesen halt hősi halált a magyar szabadságért Erdélyben, az általa szervezett, s Rákócziról elnevezett szabadcsapat élén.

Kurta élete alatt a szellem embereként is jelentékeny életművel sikerült megkezdenie. Ám a korai halálát követő csaknem másfél évszázad jóformán minden politikai rezsimje talált valami indokot rá, hogy Vasvárinak a nevén kívül szinte mindenét elhallgassa.

Kéziratban maradt vígeposzának teljes szövege csupán most, 1996-ban, megírásának 150., költője születésének 170. évfordulóján jelent meg az Eötvös József Könyvkiadónál, *Simor András* gondozásában, előszavával, jegyzeteivel, s a könyv második felében igencsak helyénvaló adalékként a tudós Petőfi-biográfus és egyben kiváló publicista *Fekete Sándornak* az utóbbi évtizedekben Vasváriról írott cikkei gyűjteményével.

Ezt a mostoha sorsú, ízig-vérig népi szemléletű vígeposzt (ma inkább szatíra-mivoltát hangsúlyozhatjuk: a nemesség és a királyság intézményének vitriolos ábrázolása jellemzi) ugyanaz az alkalom szülte, amikor ezt a minden túlzás nélkül évszázada magyar költészetének élvonalába állítható munkáját megalkotta! Most, hogy végre teljes szövege olvasható nyomtatásban, világosan látszik, hogy egy nagy triász tagja: A helység kalapácsa és az Elveszett alkotmány, vagyis Petőfi és Arany remekei mellett a helye. Társa azoknak nyelvben, szemléletben, költői erőben és nem utolsósorban poétikai irányában is: a romantika elleni marón gúnyos támadásban. Közelebbről az ifjú költőzsenik által amúgy nagyra becsült Vörösmarty túlhaladottnak ítélt nemzeti hősretorikája, a Zalán futása-féle, szép, ám élettől-valóságtól messze elrugaszkodott költői nyelv és poétikai felfogás kicsúfolásában.

De korántsem irodalmi belügyek baját vívja Vasvári ebben a vígeposzban. Társadalompolitikai aktualitások szövik át meg át az amúgy *Károly Róbert* korába állított, mókás történet elbeszélését. Például így: *„Mert igazat szólván már napról napra növekszik / A szájhősöknek félénk országa jelenleg, / S míg ezen édes urak kézzel másokra mutatnak, / Itten a szó gyakran róluk leszen, és csak a név más.”* Meg azután: *„Ma, hol a közügy, a magas és nagy, / Áldozatot kíván, a nem-es nép vállvonítottan / nem-mel rázza fejét, s innen nem-es a neve”* ...

S mintha nem is csupán a múlt reformkorának urairól folyna itt Vasvári szava; hanem talán a mi kortársaink egyikéről-másikáról is — néha csakugyan olyan érzése is támadhat e mulatságos költemény mai olvasójának. Eleven, mulattató, s ráadásul még időszerű is ez az ifjú Vasvári Pál harcos jókedvéből született hexameter-özön.

Csala Károly

A Zoborvidéktől Zaláig

Egerszegi alkotók hímző-faragó mustrája Kiskanizsán

Időről időre oly´ meglepően gazdag népi iparművészeti bemutatókkal rukkol elő mostanság a kiskanizsai Móricz Zsigmond Művelődési Ház, melyek nemhogy egy ilyen „kiskultúrház”, hanem bármely rangos megyei-fővárosi nagyintézmény díszévé válhatnának. Hetési hímzőnők és a hazai népi kismesterség-utánpótlás legjava után most — még e hó végéig — például az egerszegi Helyőrségi Művelődési Otthon *Kocsisné Koszorús Anikó* népi díszítőművészeti szakköre és *Konrád Lajos* faragó népi iparművész kollekciója látható itt.

Tegyük hozzá: rendkívül szerencsés válogatásban. A népi iparművész szakkörvezető és alkotótársai egy szinte a hazai hímzéskincs egészét felvillantó — bár tekintélyes részben Kocsisné kedvenc kutatóköréhez, a Zoborvidékhez kapcsolódó — színpompás bemutatóra vállalkoztak, míg gyakori kiállítótársuk ugyancsak látványos műfaji keresztmetszetet kínál faragásaival. (S miután rutinos kiállítók, néhány — természetesen Konrád-tálast ékítő — fazekasremekkel is gazdagítják a látnivalók körét.)

A hímzőnők legfőbb erénye a nagy-nagy szakmai jártasság és a fegyelmezett technika, így bátran „rögtönözhetnének” akár kisalföldi, erdélyi vagy alföldi társszakkörben is. Kék-fehér színvilágú, archaikus hatású zoborvidéki kollekciójuk — melyhez például *Lang Jánosné* terítővel, *Nagyné Kovács Katalin* párnákkal, *dr. Tóth Jánosné* fehérhímű terítővel, *Tóth Istvánné* függönnyel, *Szabó Kálmánné* ugyancsak terítővel járul hozzá — igazán egyedi látvány egy honi bemutatón, hiszen mert kevésbé „mutatós” más, divatos hímzéskörnél, szerényebb a népszerűsége.

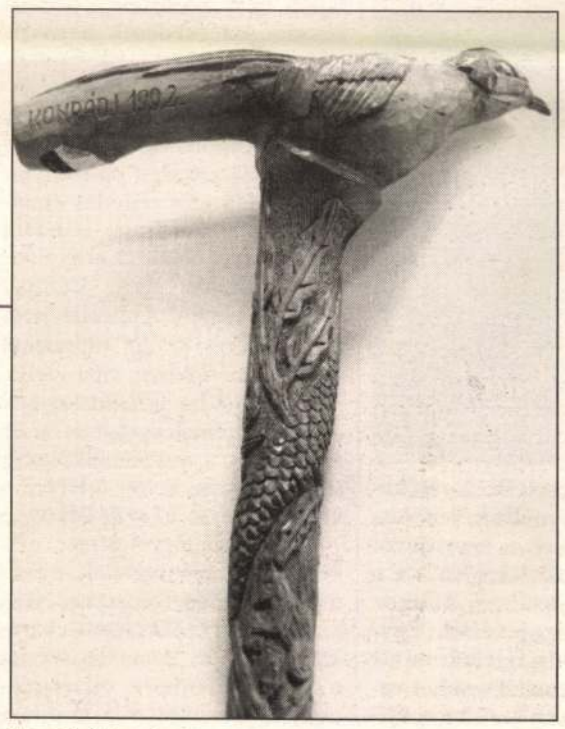

Madárfejes bot.

De ezzel mintegy csak jelzi szakmai erényeit ez az egerszegi hímzőkör, hiszen mind a fentebbiek, mind társnőik remekmívű darabokkal reprezentálnak más népi tájegységeket. Így *Sándor Andrásné* szarvasos rábaközi futóval, *Major Józsefné* mezőségi párnákkal, *Sárközi Józsefné* zalai fehérhímzésekkel, *Hóbor Jánosné* terítőkkel, *Rédey Károlyné* mezőségi falvédővel, míg a szakkörvezető népi iparművész egyebek között baranyai sokac inggel rukkol elő.

S ez az önmagában is szemgyönyörködtető kollekció mintegy kiteljesedik Konrád Lajos faragásaival, melyek mind formavilágukban, mind megmunkálási sokszínűségük folytán igazi nóvumot jelentenek. Van itt faragott, spanyolozott, karcolt és savval sárgított ivótülök, nemkülönben szilajszarv pásztor- és vadászkürt, továbbá hasonló technikai gazdagsággal kimunkált — de számát (17 darab!) tekintve is imponáló mennyiségű — díszbot-fokos, azután doboz, kobak, kanászostor, csutora, mángorló... Persze, jó pár év terméséből válogatott az egerszegi népi iparművész e bemutatóra, ám számos közeli példára emlékezve bátran kijelenthetjük: megyei, sőt területi szemléken sem igen látni párját ilyen változatos és értékes faragókollekciónak. Mindez aligha nem nyilvánvalóvá teszi, hogy miként a kiállító hímzőkör, úgy Konrád Lajos is egyre inkább meghatározója a zalai népi iparművészeti mozgalomnak.

Ez persze afféle szakmai ügy, ám az a színpompás mustra, ami most Kiskanizsán látható, bárki előtt igazolhatja a kiállítók soksok év munkájával kivívott népszerűségét.

T. A.

Díszdoboz furulyázó juhásszal.

(Szakony Attila felvételei)

Az űrhajózás világnapján

1961. április 12. az emberiség tudományos történetének nagy napja volt: ekkor járt először ember a világűrben.

A 27 éves szovjet *Jurij Gagarin* a Vosztok-1 utasaként 108 percet töltött a kozmoszban, és űrhajójával megkerülte a Földet. Ezt a napot azóta az Űrhajózás Napjaként ünnepli a világ. A nagy eseményt az ötvenes évek végén indított kutatási program előzte meg. *Szergej Koroljov* akadémikus, a szovjet űrhajók konstruktőre az emberi űrrepülés lehetőségeit kutatva több sikeres és néhány sikertelen kísérlet után, előbb állatokkal folytatott űrutazás, majd a Szputnyik-1 1957-es sikeres útja nyomán teremtette meg az emberi űrutazás technikai feltételeit. Az ember első világűrbeli útját a későbbiekben inkább politikai, mint technikai teljesítményként értékelték, de mégis kezdetét jelentette egy nagy ívű, már 35 éves múltra visszatekintő fejlődésnek.

Az újabb és újabb technikai csodákon kívül az űrkutatást a szovjet—amerikai versengés, a két rendszer közötti harc jellemezte, de ez nem gátja, sőt inkább serkentője volt a hatalmas eredményeknek. Az elsősorban szovjet—orosz és amerikai versengésbe mások is bekapcsolódtak részkutatási programokkal, eszközökkel és űrhajósokkal. A világűr meghódításában számos ország vett részt eddig Afganisztántól Indián és Franciaországon át Németországig, valamint a volt szocialista országok az Interkozmosz program keretében. Nemzetközi személyzetnek 25 ország űrhajósa volt már tagja.

1961. április 12. óta több mint 300 űrhajós járt a világűrben, s több mint 200 alkalommal tettek űrsétát. A leghosszabb időt, két alkalommal összesen 679 napot *Valerij Poljakov* töltötte az űrben. (Legutóbb 438 napot a Mir űrállomáson 1994. október 8-tól 1995. március 22-ig.)

Gagarin után 23 nappal már a világűrben volt az első amerikai űrhajós is, igaz hogy *Alan Shepard* csak ballisztikus űrrepülést hajtott végre. A Földet először 1962-ben kerülte meg amerikai űrhajós: *John Glenn*. Szovjet volt az első űrhajósnő, *Valentyina Tyereskova*, akinek 1963-as útja óta majd húsz nő járt az űrben. A csúcstartó közülük az orosz *Jelena Kondakova*, aki 170 nap után tért vissza Poljakovval együtt a Földre tavaly márciusban. Szovjet űrhajós nevéhez fűződik az első űrséta is: 1965-ben a Voszhod-2 utasaként *Alekszej Leonov* hagyta el először az űrhajót, s 20 percet töltött el a kozmoszban. Viszont amerikai volt az első ember a Holdon: 1969. július 24-én az egész világ figyelte *Neil Armstrongot* (aki *Edwin Aldrin* és *Michael Collins* társaságában az Apollo-11 utasa volt), amint megtette híres első lépését a Holdon.

Amerikaiak indították az első űrrepülőgépet is 1981-ben, s azóta több ilyen űreszközt is kipróbáltak, így a gyászos emlékű Challengert, majd a Discoveryt, az Atlantist és az Endeavourt.

Az űrrepülőgépeket több utazásra is fel lehet használni, alkalmasak mesterséges holdak Földkörüli pályára állítására, nukleáris fegyverek szállítására és új típusú fegyverek kipróbálására is. A szovjetek tíz éve állították pályára a Mir űrállomást, amelyen űrhajók és űrhajósok tucatjai fordultak meg, több mint 60 űrsétát hajtottak végre közel 700 órát töltve külső munkákkal.

Az első nemzetközi űrrepülést 1975-ben a szovjet Szojuz-19 és az amerikai Apollo-18 végezte az űrhajók űrbeli összekapcsolásával. A két személyzet két napig dolgozott együtt, és a tudományos manőveren túl politikai sikernek, az enyhülés szimbolikus lépésének is számított az akció. Húsz évvel később, 1995-ben már más politikai légkörben, s tudományos szempontból is áttörésként történt meg az orosz—amerikai közös űrkutatás újabb eseménye. Az Atlantis űrrepülőgépnek (ez volt egyébként az Egyesült Államok űrhajósainak 100. útja) az 1986 óta működő Mir űrállomáson történt dokkolásával először csatlakozott űrrepülőgép egy űrállomáshoz, s ez az út a személyzet létszáma, cseréje, kutatásai és indulási-érkezési helyszínei tekintetében számos újdonságot jelentett.

A hatalmas szellemi teljesítményt, anyagi áldozatokat követelő világűrkutatásnak tragikus áldozatai is vannak: legkevesebb négy szovjet és tíz amerikai asztronauta halt meg az űrutazások korszakában, és azóta halott az űrkutatás nagy elsője, Jurij Gagarin is, aki 1968-ban egy kísérleti berepüléskor zuhant le gépével.

A világűr végtelen, s így az űrkutatás határai is. Az ezredforduló utáni első évekre tervezik egy közös orosz—amerikai—európai űrbázis létesítését, az első európai űrrepülőgép felbocsátását, egy európai Hold körüli űrállomás kihelyezését, és 2019-ben, a holdra lépés 50. évfordulójára az első amerikai űrhajós Marsra lépését.

S. Bognár Anna

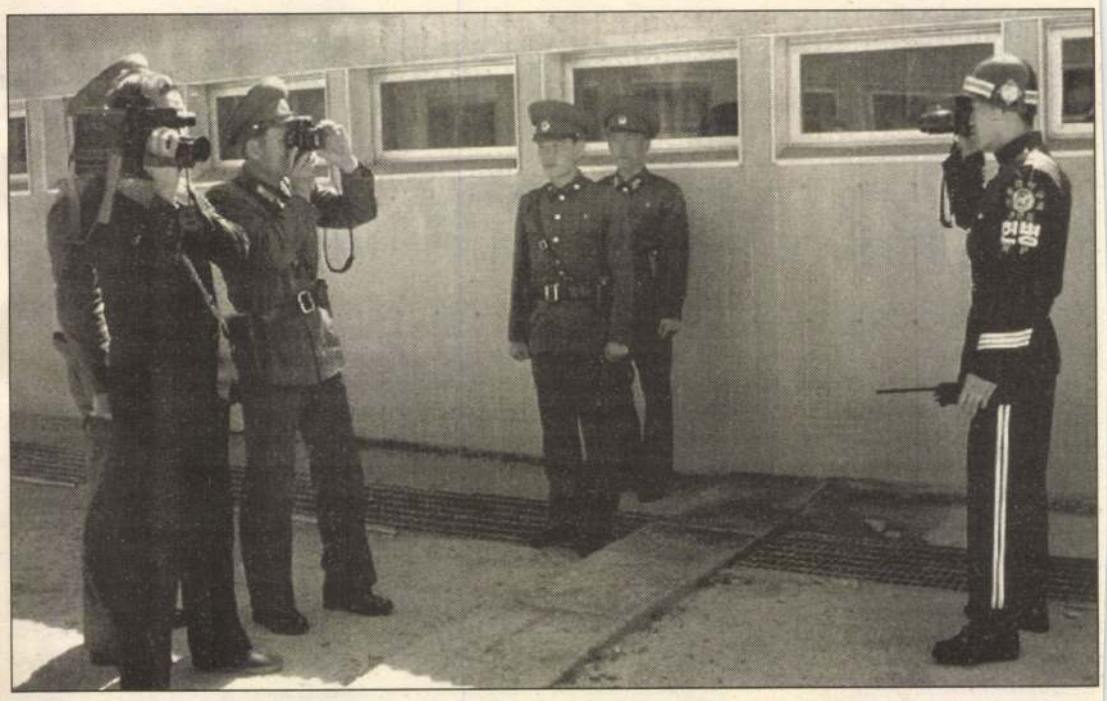

Egy dél-koreai katona és több észak-koreai katona örökíti meg egymást fényképezőgéppel és videokamerával a két Koreát elválasztó demilitarizált övezet közepén húzódó határvonal két oldalán állva. S történik mindez hat nappal azután, hogy Észak-Korea felmondta az 1953-as fegyverszüneti megállapodást.

Közbotrány Romániában

A román Büntető Törvénykönyv 200. szakaszának első bekezdésében elítéli és egytől öt évig terjedő börtönbüntetéssel sújtja az azonos nemű személyek közötti nemi kapcsolatot, még akkor is, ha az szabad akaratból és felnőttek közt jön létre. A kommunista diktatúra idején ez a törvény rengeteg visszaélésre adott alkalmat: a hatalom, a szekuritáté zsarolásra használta fel, vagy pedig más — nyilván politikai — bűnök sújtására. Nőkre nemigen alkalmazták, bár Romániában létezik leszboszi szerelem is.

Sok vita és botrány után végül megmaradt a 200-as szakasz első bekezdése, viszont az Alkotmánybíróság 1994. júliusi döntésének megfelelően kell alkalmazni, vagyis csak akkor, ha az illető homoszexuális kapcsolat nyilvánosság előtt zajlik és közbotrányt okoz. Ez a laza megfogalmazás nem szögezi le, hogy mi a nyilvánosság és mi a közbotrány.

Alexandru Radu és *Cristinel Cozma* 1993-ban katonai szolgálatot teljesített. *Doru Marcuval* együtt elmentek egy tulceai bárba szórakozni. Ott megismerkedtek *Constatin Leontéval*, a későbbi felperessel, aki szabad akaratából vagy sem — a későbbi nyilatkozatok ellentmondóak —, orális nemi kapcsolatot létesített a bár vécéjében Cozmával és Marcuval. Radu ebben nem vett részt. Az aktus után Cozma és Marcu megverte Leontét, aki erre mindhármukat feljelentette a rendőrségen. Cozma hat, Marcu öt, Radu pedig összesen hét(!) év börtönbüntetést kapott. Utóbbit homoszexuális kapcsolatokra, valamint nemi perverziókra való felbujtás miatt ítélték el.

1995-ben megalakult az ACCEPT-csoport a nemi kisebbségek jogainak védelmére. A csoport nagy diszkrécióval működik, ami az 1996-os esztendő Romániájában teljességgel érthető.

Ferenc Zsuzsanna

Gyorshajtó rendőrfőnök

A közlekedési rendőrök nem mindennapi fogással dicsekedhettek Cambridge-ben: sikerült fülön csípniük saját főnöküket, amint éppen 90 mérföldes sebességgel száguldott az autópályán. Nagy-Britanniában pedig a megengedett sebesség 70 mérföld óránként.

S aki azt hinné, hogy a dolog — tekintettel az elkövető pozíciójára — annyiban maradt, az nagyon téved, hiszen *Ben Gunn* rendőrfőnök annak rendje és módja szerint megkapta a büntetőcédulát. — Nagyon sajnálom, hogy ennyire figyelmetlen voltam. A közlekedésiek teljesen jogosan jártak el ellenem — ismerte be a rendőrfőnök.

ZALAIPARKER RT.

TAVASZI
AKCIÓK
30% ELŐLEG BEFIZETÉSSEL!
KÍNÁLATUNKBÓL:

GÁZTŰZHELY:
VESTA 2 ... 25.600 Ft helyett 21.900 Ft
VESTA 2A ... 27.400 Ft helyett 23.800 Ft
VESTA 3 ... 31.200 Ft helyett 27.200 Ft
VESTA 4 ... 36.600 Ft helyett 32.500 Ft
további 11 féle VESTA gáztűzhely
MÓRA 3T barna ... 36.900 Ft helyett 29.500 Ft
MÓRA 3P fehér ... 37.300 Ft helyett 29.800 Ft
MÓRA 3P barna ... 38.200 Ft helyett 30.500 Ft
MÓRA 4T barna ... 39.000 Ft helyett 31.200 Ft
MÓRA 4P fehér ... 39.900 Ft helyett 31.900 Ft
KAPÁLÓGÉP: 12 féle; 3,5 LE-től 5,5 LE-ig, tartozékok ára: ... 53.500 Ft-tól 74.100 Ft-ig
DRÓTFONAT: ALKALMI ÁRON 6 féle méretben
KÁLYHA: FILEX, FIKOTHERM 20% ENGEDMÉNNYEL.
FIGYELEM!
MÉG TART A HŰTŐGÉP AKCIÓ
4.000—12.000 Ft ÁRENGEDMÉNNYEL,
0% ELŐLEGGEL: INDESIT és WHIRLPOOL
hűtőgép, fagyasztó, mosógép, mosogatógép.
OTP ügyintézés a helyszínen.
30% ENGEDMÉNY PVC padló 1,80—2 méter széles.
KÁRPÓTLÁSI JEGYÉT FIZETŐESZKÖZKÉNT ELFOGADJUK.
Zalaegerszeg FÓKUSZ HÁZTARTÁSFELSZERELÉS
Berzsenyi u. 3. Telefon: 312-438.
RÉSZLETKÉRDÉS!
ZALAIPARKER RT. ZALAIPARKER RT. ZALAIPARKER RT. ZALAIPARKER RT.

Rokonok és barátok egy-egy rögöt szórnak a szerb Bosko Brkic és muzulmán barátnője Admira Ismic egymás mellé került koporsóira, amikor újratemetik a szerelmeseket a szarajevói Oroszlántemetőben. Boskót és Admirát orvlövészek lőtték le a frontvonalon fekvő Vrbanja hídon 1993 májusában, amikor megpróbáltak elmenekülni az ostromlott Szarajevóból. Egymást átölelő holttesteiket az orvlövészektől való félelem miatt legalább 6 napig hagyták a hídon feküdni. A szerelmeseket végül a szerbeknek sikerült elszállítaniuk, és szerb területen külön sírokba temették őket.

Pesszimisták az osztrákok

A kelet-európai közismerten pesszimista fajta, de az utóbbi két év szokatlan méretű gazdasági csődjei, a keresletek csökkenése és a munkanélküliségi rekord az osztrákokat is ebbe a kategóriába kényszerítette. A kormány igyekszik úrrá lenni a rossz hangulaton, de úgy tűnik, másképp, mint Kelet-Európa. Az egyik lehetséges megoldás: a nyugdíjkorhatár lényeges csökkentése a jelenlegi egységes 65 éves korhatárhoz képest.

A negyedik legnagyobb osztrák építőipari cég, a Hofman & Maculan 2.500 dolgozója idén még nem kapott fizetést. Az ismert nagyvállalat a túlélésért küzd, de ennek csődje is csak a jéghegy csúcsa, mert a gazdasági élet szinte egészére a létbizonytalanság jellemző. Az 1990-es 166 ezerrel szemben idén februárban már a 300 ezret is elérte a munkanélküliek száma.

Egy közvélemény-kutatás szerint a „sógorékat" leginkább gyerekeik jövője, további adófajták bevezetése és a takarékossági intézkedések aggasztják. Minden harmadik osztrák félti a munkahelyét és a dolgozók fele kevesli fizetését. Az Európai Unióba való belépés óta a polgárok teljesen elbizonytalanodtak, a várt fejlődés elmaradt, a csatlakozásnak — eddig legalábbis — csak az árnyoldalait látják. Az egész Európát sújtó recesszió Ausztriát sem kerülheti el, de az ottaniakat csekély mértékben vigasztalja, hogy a mindig is példaképnek tekintett Németországban is 11 százalékos a munkanélküliség, sőt, az ország keleti felében, a volt NDK-ban 17 százalékos.

A vészharangot persze már korábban megkongatták, a kormány különböző intézkedésekkel próbálja csökkenteni a károkat. Vranitzky kancellár szerint a munkanélküliség minél alacsonyabb szintre való szorítása az elsődleges feladat. Ennek érdekében a privatizációs bevételeket nem az államadósság fedezésére, hanem munkahelyek létesítésére fogják fordítani. (A Bank Austria és az Austria Tabak eladásából tavaly közel 30 milliárd schilling folyt be.)

Georg Busch, a Gazdasági Kutató Intézet munkatársa szerint legalább 80 ezer új munkahely létesítésére lenne szükség, elsősorban az építőiparban, hiszen a vasút korszerűsítése, az autópályák felújítása halasztathatatlanná vált. A szakértő szerint különösen a tartós munkanélküliek helyzete vált tragikussá. 28 ezren vannak legalább háron éve állás nélkül, munkába állításuk a legnehezebb feladat.

A munkanélküliség problémájának persze nem egyetlen módja a munkahelyek teremtése. Felmerült a 35 órás munkahét bevezetése, a rugalmas munkaidő alkalmazása. Ez utóbbi azt jelenti, hogy a dolgozónak nem kötötten, tehát napi nyolc órában kell a munkahelyén tartózkodnia, hanem akkor, amikor munka van. Ez napi kettő, de akár 12 óra is lehet. Ezt a megoldást a munkaadók szorgalmazzák, hiszen ezzel megspórolják a túlóradíjat.

A népjóléti tárca más változatokat javasol a munkanélküliség csökkentésére: a nyugdíjkorhatár csökkentését (fériaknál 59-re, nőknél 54-re). Jelenleg a nyugdíjkorhatár férfiak és nők számára egységesen 65 év!)

Piros Christa

A gazdák érdekében

Esti kerekasztal a vadkárokról, a megelőzésről Várföldén

Indulatoktól terhes beszélgetéstől tartva kezdődött meg szerdán este az a kerekasztal-tanácskozás a várföldei kultúrházban, amelyet gazdálkodók kezdeményeztek a vadkár elhárításról. *Laky Balázs*, a környék egyik legnagyobb 500 hektárnyi területet művelő magángazdája elmondta, vette a bátorságot és megpróbálta egy asztalhoz ültetni az erdészeket, a termelőket, az önkormányzatok képviselőit, hogy valamiféle kompromisszum szülessen.

Pusztaszentlászló, Pusztamagyaród, Szentliszló, Bucsuta, Bánokszentgyörgy, Oltárc, Borsfa és Várfölde érdekeltjei közül jöttek el többen, s megjelent a Zalaerdő Rt., a bánokszentgyörgyi, a letenyei és a csömödéri erdészet képviselője. Öt-hat polgármestert is érdekelt a megbeszélés, hiányoztak viszont a vadkárbecslők. Mindennek ellenére *Veit József* várföldei polgármester nagyon érdekes beszélgetést vezethetett.

Elsősorban az volt a cél, hogy a gazdák legalább azt tudják, mit kell tenniük, hogyan kell ügyüket intézni. Erről országos hírű szakember, az e témában munkatársaival szakkönyvet is írt *Klátyik József* pécsi gazdászból lett igazságügyi vadkárszakértő tartott előadást.

Abból indult ki, hogy a mezőgazdaság, a vadgazdaság, az erdőgazdaság mindig együtt élt, és most is össze kell békülniük. A földtulajdonváltással most minden megbolydult, sok az új gazda, nehezebb a vadkárelhárítás szervezése és több a vita. Megmagyarázta az alaptételt, miszerint helyben mindig a vadászatra jogosult felel a kárért. Ez azt jelenti, akkor is térítenie kell a kárt, ha mindent megtesz ellene. Ugyanakkor a mezőgazdasági ingatlan használója köteles közreműködni a vadkár elhárításban. E kitételnél „van a kutya elásva". Mi várható el, hogyan álljon a dolgokhoz a gazdálkodó. Fontos kritérium a gazda személyes ténykedése, megnézni, őriztetni, őrizni a növénykultúrát. Azután az eljárási módokról mondott alapvetően hasznos tanácsot a pécsi szakember.

A hozzászólásokból kiderült, hogy ez a vidék különösen vadjárta terület. A szakértő is kissé zavarba jött, amikor azt kérdezték, milyen magasra helyezzék a villanypásztort, itt ugyanis nem csak a szarvas, hanem a vaddisznó is komoly károsító. A drótot ugyanis a fő kártevőhöz kéne igazítani. Valójában két szál volna megfelelő, ám az egy sem olcsó, 110 forint méterenként, ami hektáronként 4 ezer forintot kóstál. Kialakult ugyanis az erdészeteknél a villanypásztoros őrzés gyakorlata. Bevallják, részben működik hatékonyan, de ennek okai vannak és jobbá lehet tenni azzal, ha vigyáznak rá, ha a gazdák is közreműködnek a kezelésében, a gyomtalanításban. A csömödéri erdészet például tavaly 40 kilométernyi villanypásztort helyezett ki, hasonló volt a bánokszentgyörgyi is, s a letenyeiek ugyancsak alkalmazták. Márciusban a csömödéri erdészet levelet küldött a gazdáknak, kérve a vetéstervüket és megállapodást ajánlott az idén már mintegy 50 kilométernyi villanypásztor alkalmazásához. A feltételeken ugyan vitáztak, de úgy tűnt, ez a megoldás mégis biztatónak látszik. Csak meg kell egyezni. Persze ez a nehezebb, mert pénzről van szó és abból mindkét félnek kevés van. Igaz, a védekezés költsége nem elveszett pénz, mert a vadkárcsökkenés behozza. Felvetődött, a kisebb területtel rendelkező magángazdákra is gondolhatnának az erdészetek. A válasz az volt, fogjanak össze és jelentkezzenek együtt, földjükre is ad villanypásztort az erdészet.

Látszik az igyekezet a mezőgazdasági vadkár elhárításra, hiszen az erdészetek is gazdálkodók, s tavaly például a letenyeiek 9,5, a csömödériek 11, a bánokszentgyörgyiek 10,4 millió forintot fizettek ki a termelőknek ezen a címen. Emellett

Vaddisznó a dagonyában — itt még nem okoz kárt...

sok volt a vita, a feszültség, két peres ügy is kialakult. A Zalaerdő Rt-nél összesen 6 per indult vadkár miatt. (A gazdák szerint azért csak ennyi, mert nincs pénzük a perköltségre.)

Meg kell még említeni, hogy jelentős a vadföldek nagyságrendje az erdők szélén, azonkívül a bánokszentgyörgyi erdészet a kukoricavetés idején az erdőben mázsaszámra szórja a kukoricát, hogy a vad elszórakozzon vele és ne menjen túrni a földekre. Mert legdrágább eleség a csávázott kukorica.

Lényeges kritériumként vetődött fel a vadsűrűség szerepe a károkban. A szakértőknek ugyanis azt is vizsgálniok kell, a vadeltartóképességhez mérten mekkora az állomány. A gazdák úgy vélik, gond lehet ezzel ezen a vidéken.

A kerekasztal-beszélgetés során úgy tűnt, valami mégiscsak elkezdődött a térségben az érdekek összeegyeztetése terén és a kompromisszum megtalálásában, noha a kezdeményező Laky Balázs többet szeretett volna elérni. Elsősorban a gazdatársaktól várt nagyobb érdeklődést, mert módjuk lett volna hasznos ismeretekhez jutni és közelebb kerülni a célhoz. Abban azért megállapodtak, hogy összefognak és lesz egy emberük, aki képviseli a gazdákat a kárbecsléseknél. Hoznak közösen majd kárbecslő szakembert is. Az erdészetekkel pedig megpróbálnak olyan megállapodásokat kötni, amelyek nyíltak lesznek, nem jelenthetnek hátrányt senkinek.

Valami tehát mégiscsak elkezdődött és egy év múlva újra összehozzák a kerekasztalt a nagyobb siker reményében.

B. E.

Új küldött a Tej terméktanácsban

Magyarországon először kapnak kvótát az idén a tejtermelők, ami új korszakot nyit a tejtermelő ágazat szereplői számára. Lassan barátkoznak meg az újdonsággal az állattartók, ami abból látszik: még mindig nem tudták országosan összesíteni az igényeket. Erről is esett szó a minap a Teszöv-nél megtartott választmányi ülésen, illetve az azt követő küldöttválasztáson.

Úgy alakult a helyzet, hogy személyi kérdésekkel foglalkoztak elsősorban a termelők ezen a megbeszélésen. A szövetkezetek szarvasmarha-tenyésztési választmányának elnöke, *Szigetvári József* — akinek egyébként nagy érdemei vannak abban, hogy az elmúlt esztendőkben egységesen tudtak fellépni, árat alkudni, egyáltalán tenni az érdekvédelemért —, más munkaterületre való távozása miatt megvált tisztségétől. Ezért munkáját megköszönve új elnököt választottak *Huzián József*, a reszneki Új barázda mezőgazdasági termelőszövetkezet vezetője személyében. Ugyancsak rá voksoltak, amikor a zalai termelők a Tej terméktanács tisztújítása keretében küldöttet választottak. Sajnálatos azonban, hogy a beküldött kvótaigény alapján az eddigi kettő helyett már csak egy küldött képviselheti a megyét az országos tej terméktanács küldöttgyűlésen.

— Milyen gondolatokkal vállalta ezeket az érdekképviseleti tisztségeket? — kérdeztük Huzián Józsefet.

— Nagy kihívás, mert a megyei tejipar privatizácó előtt áll, azonkívül a kvótára való átállás most történik és nem mindegy, hogy mikor tanulunk meg vele bánni. Azt hiszem, alkalmas időszakban vagyunk, amikor alacsony szintű a termelés. Sajnos, furcsa a helyzet, úgy jelentkezik felesleg, hogy hiány van, ugyanis kevesebb a fogyasztás. A cél a termelők valamennyire való összefogása, ami egyúttal a jövő kérdése. Az „oszd meg és uralkodj!" megoldásba nem szabad belenyugodni. Ezért szívesen veszem, ha a gondjaikkal megkeresnek a termelők.

— Hogy néz ki megyénkben a kvótaigénylés?

— A legfrissebb adatok szerint az 537 termelő eddig mintegy 63 millió liter tej értékesítésére nyújtotta be kvótaigényét, amiből 59,5 millió liter a nagy telepekre esik. A kistermelők közül sokan még mindig nem gondolnak rá, hogy éljenek a lehetőséggel. De még nem késő, mert nem történt meg az elosztás.

— Elkötelezett állattenyésztőként ismerem, Reszneken mekkora az ágazat?

— Előbb főállattenyésztőként dolgoztam és mindig komoly szerepe volt nálunk a szarvasmarha-tartásnak. A földjeinken nem lehet istállótrágya nélkül termelni. A tejhasznú tartás mellé '89-től tettük le a voksunkat. Rekonstrukcióval megújítottuk a telepet, és attól fogva a magyartarkáról átálltunk holstein-frízre. Jelenleg 200 tehenet tartunk, a szaporulatot és a vásárolt növendéket pedig meghízlaljuk, évi 300-350-el számolunk. A tej termelési szintje 5-5,5 ezer liter tehenenként és az értékesített tej 90 százaléka extra minőségű. Az egyik istálló felújítására pályázatot nyújtottunk be, mert a sajtkészítés követelményeinek jobban meg akarunk felelni.

— Milyen az ágazat pozíciója?

— A napi költségek bizonyos szinten megtérülnek, de nagyon nagy az eszközlekötés, a beinvesztálás. Javult valamennyit a pozíciója, de labilisnak érezzük. Beruházni állami segítség nélkül nem tudunk és most leállították már a pályázatokat. Úgy igyekszem majd képviselni a termelőket, hogy a piaci szereplőkkel tudjunk egyeztetni. A fogyasztó kedvében kell járnunk. Ez bizonyos lemondást jelent, de eddig csak a termelő mondott le, s még akkor is annak a látszata maradt, hogy azért emelkednek a fogyasztói árak, mert a termelők drágán termelnek.

Bozsér Erzsébet

Kiszámítható agrárpolitikát sürget a MOSZ elnöksége

Alig maradt pénz az ültetvény-beruházásokra

Jelenleg mintegy 6-7 milliárd forint áll rendelkezésre a szaktárcánál az építési és ültetvény-beruházások támogatására. Ez nem elégséges a 12,6 milliárd forintos támogatási igény kielégítésére — mondotta *Szöllősi Endre*, a Földművelésügyi Minisztérium közgazdasági és térségfejlesztési főosztályvezetője a Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetségének budapesti elnökségi ülésén. A minisztériumi főosztályvezetőt azért hívták meg a testületi ülésre, hogy indokolja a szaktárca intézkedését, amelylyel a napokban befagyasztotta az agrárberuházások támogatását.

A főosztályvezető szerint beruházástámogatásra ebben az évben a tárcának 18,6 milliárd forint állt rendelkezésére, ám ebből fizették a múlt évről áthúzódó támogatásokat, továbbá a gépbeszerzések szubvencióit is. Ezek levonása után azonban az építési és ültetvény-beruházásokra csak 6-7 milliárd forint maradt.

Egyébként lényegesen több pályázat érkezett, mint amire számítottak. Az eddigi összesítés szerint 3927 pályázati kérelmet nyújtottak be a gazdálkodók, 21,6 milliárd forintos összberuházást tervezve. Ebből a tényleges támogatási igény 12,6 milliárd forint. A minisztériumban átlagosan 15-20 százalékos támogatással számolnak, ám az átlagos támogatási igény mintegy 60 százalékos volt. Ezt pedig a minisztérium anyagilag már nem tudta finanszírozni. A tárcánál most összegzik a pályázati kérelmeket, és ezután valószínűleg egy kétlépcsős elbírálási folyamatban döntenek az anyagi támogatás mértékéről.

Szöllősi Endre szerint elképzelhető, hogy ebben az évben a beruházási támogatásokra mintegy 11 milliárd forintot költhet a minisztérium. A tárca igényét a támogatások növelésére a kormány jóváhagyta. A forrás a privatizációs többletbevételekből biztosítható. Szöllősi Endre elmondta még azt is, hogy várhatóan az idén mintegy 40 milliárd forint összértékű agrárberuházás valósul majd meg hazánkban, szemben a tavalyi 23 milliárd forinttal. **(MTI)**

Magyarok Moszkvában

Negyven cég mutatója a nyáron megrendezendő kiállításon

Nagyszabású magyar árubemutatót rendeznek Moszkvában július 2-ától 6-áig. A kiállításon mintegy 40 hazai cég vesz részt. Mivel a kormány nagy fontosságot tulajdonít a keleti kereskedelem újraélesztésének, a rendezvényt az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium a Gazdaságfejlesztési Alapból támogatja. Mindezt *Gilyán György*, a minisztérium helyettes államtitkára mondta el sajtótájékoztatón. A FÁK-országokba a magyar vállalatok az elmúlt évben 1,35 milliárd dollár értékű árut exportáltak, ez az összes kivitel 10,5 százaléka volt. Egy év alatt a FÁK-ba irányuló export 20 százalékkal növekedett. Az import 2,3 milliárd dollárt tett ki, ami a magyar behozatal 14,7 százalékát jelentette. Az import 10 százalékkal haladta meg az 1994-es szintet. Noha a kereskedelmi mérleg negatív volt, 1994-hez képest több mint 2 százalékkal javult.

A FÁK-országokba irányuló magyar kivitel több mint felét a mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek teszik ki. Ezen belül az utóbbi évben számottevően növekedett a gabonafélék, a malomipari termékek, a szeszes italok, a dohányáruk, továbbá a kolbász-félék és húskonzervek aránya. Kevesebb zöldség- és gyümölcskonzervet, almát adtak el a magyar cégek, mint egy évvel korábban. Visszaesett az anyagok, félkésztermékek és fogyasztási cikkek aránya is a kivitelben, noha mennyiségük kis mértékben növekedett.

A régióból származó behozatalban az energiahordozók részesedése változatlanul 60 százalék körül alakult, értékben viszont 145,4 millió dollárral növekedett egy esztendő alatt. Az import másik nagy hányadát az anyagok, félkésztermékek teszik ki. **(MTI)**

Az automata olcsóbb

Hazánkban jelenleg mintegy 5 ezer ital- és áruautomata működik. Havonta a gépenkénti bevétel 30—150 ezer forint között mozog. Jelenleg a magyar áru- és ital-automata piac mindössze egyharmada lefedett a szakértők szerint.

Az automaták elhelyezése olcsóbb, mint egy üzletnyitás. Egy-egy berendezés ára 500 ezer, illetve 1,5 millió forint között ingadozik korszerűségétől függően. A szakember szerint hazánkban is a legnépszerűbbek az úgynevezett melegital-automaták.

Egymillió éjszaka nálunk

Az év első két hónapjában a kereskedelmi szálláshelyeken 374.000 vendég fordult meg, s összesen 1 millió éjszakát töltöttek el. A vendégforgalom 4 százalékkal maradt el az előző évitől, a vendégéjszakák száma 2 százalékkal csökkent.

Az adatokból kitűnik: a szállodák kihasználtsága január-februárban átlagosan 30 százalék volt, ami valamivel alacsonyabb, mint egy évvel korábban. A szállodai szobák ára az előző év azonos időszakához képest átlagosan 25 százalékkal emelkedett, de például a Sopron-Kőszeghegyalja üdülőkörzetben a szobák 49 százalékkal kerültek többe, mint tavaly.

Február végéig 3,7 millió külföldi látogatott Magyarországra, 16 százalékkal kevesebb, mint tavaly. A látogatók 82 százaléka a szomszédos országokból érkezett.

A külföldre látogató magyarok az első két hónapban 1,5 millió alkalommal lépték át a határt, ez 23 százalékos csökkenést jelent a múlt év elejéhez képest. **(MTI)**

Új arccal a Clio, a Colt és a Starlet

A Torinói Szalonon már be is mutatják a Renault Clio felfrissített változatát. Azonban ez az arculatfrissítés is csak átmeneti, hisz várhatóan két év múlva teljesen átformált generációval jelentkeznek a franciák. A tervezők — különösen az orrész átgyúrásával — a Laguna formavilágát tartották szem előtt; a lökhárító, a motorháztető és az első lámpatestek éppúgy elegánsabbak lettek, mint a köténylemez, illetve a kiegészítő fényszórók. Modernebb vonalvezetésűek a karosszéria színére fényezett visszapillantó tükrök is. Ennél is fontosabb, hogy az 1,2 literes motort hengerenkénti befecskendezéssel látták el.

A Mitsubishi piacra dobta a Colt és a Lancer új változatát. A Colt 7,5 centiméterrel rövidebb lett elődjénél, ennek ellenére kategóriájában továbbra is a legnagyobbak között tartják számon. Főként úgy, hogy most már a kisautók — a Corsa, a Punto vagy a Seat Ibiza — társaságában indul. A két választható motorja jól ismert: az 1,3 literes 75, az 1,7 literes pedig 90 lóerővel bír. A Lancert ezután csak 1,3 literes motorral kínálják, mégpedig azért, mert nem akarnak konkurenciát teremteni a Carismának.

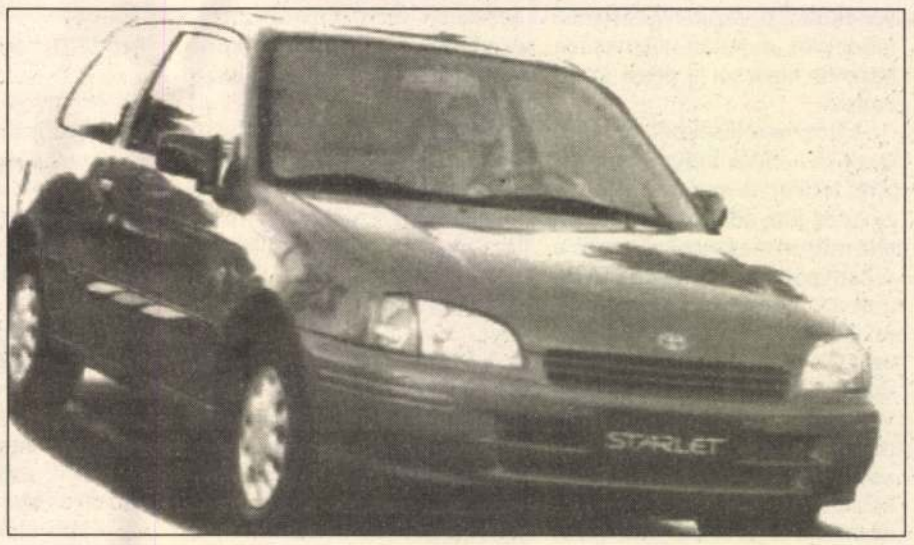

A Celica után újabb típussal bővül a Toyota magyarországi kínálata. A kisebbfajta családi autónak is beillő Starlet rövidesen kapható lesz, bár árát egyelőre nem tudni. A belső tere elfogadható méretű, egyedül a 214 literes csomagtartója tűnik szűknek. 1.332 köbcentis motorja viszont 75 lóerős, s 170 kilométeres végsebességre képes. Válogatni a három- és ötajtós karosszériából lehet. A kiskocsi passzív biztonságvédelme elsőrangú: az első övfeszítő szériatartozék, s légzsák is rendelhető hozzá.

Többet tud a Mercedes

Új motort fejlesztett ki a könnyű osztályú teherautói számára a Mercedes. Az ECO POWER névre keresztelt motorcsalád három változatban készül. A 122, 136 és 170 lóerős variánsok mindegyike turbótöltős, töltőlevegő-hűtéssel. Ennél nagyobb meglepetés azonban a dízelmotor háromszelepes technikája. A hengerenként két szívó és egy kipufogó szelep lehetővé teszi az ideális, középső helyzetbe való állítását.

A befecskendező rendszer egyébként már önmagában is világújdonságnak számít. Az ECO POWER minden hengere mellett külön szivattyút helyeztek el. Ezeket közvetlenül a vezértengely működteti, és 1.400 bar nyomás előállítására képesek. A felső részen elhelyezett mágnesszelep szabályozza az előbefecskendezést és a szállított üzemanyag-mennyiséget. A motorelektronika a lendkerékimpulzusok alapján még a hengerek közötti teljesítménykülönbséget és a gyártási tűrésekből adódó egyenetlenségeket is kiegyenlíti, úgyhogy a négyhengeres éppen olyan simán jár, mint más hathengeresek.

A szivattyúkról rövid nyomócsövek vezetnek a befecskendezőfúvókához, és a tökéletesített égésfolyamatnak köszönhetően hat százalékkal csökkent az üzemanyag-fogyasztás, és erősen lecsökkent a károsanyag-kibocsátás is.

További újdonság a dekompresszoros motorfék. A hengerfejben elhelyezett második, kisebb kipufogószelepet pneumatika segítségével tartják nyitva.

ERRE MÁR
ÖN IS BEINDUL!

15.138 Ft/hó

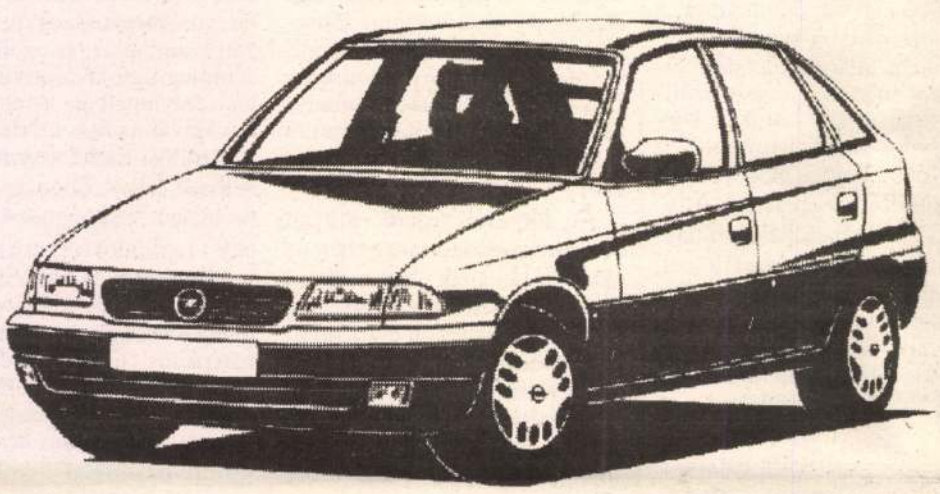

Készpénzfizetés esetén 1.816.600 Ft

Astra Start modell:
50% kezdő befizetés után,
5 éves kamatmentes részletre.*

*plusz kezelési költség

321-OPEL
321-6735 INFO

További információért hívja az Opel Info budapesti telefonszámát!

OPEL LEASING OPEL BANK OPEL

Százon — három liter alatt

A spanyol Seat gyár közelít a Volkswagen normaidejéhez

Az elmúlt évben mintegy 314 ezer autót gyártott martorelli üzemében a Seat. A Volkswagen tulajdonában álló spanyol vállalat 1992-ben épült. A Barcelonától harminc kilométerre fekvő gyár mára gyakorlatilag teljesen átvette az autógyártást a régi Zone Franca-i Seat üzemtől, ahol jelenleg csupán a már matuzsálemnek számító Marbellákat szerelik össze. Az 1993-as 144 ezer és '94-es 245 ezer egység után elért tavalyi eredmények az Ibiza és a Cordoba mellett a Toledo-gyártás áthelyezésének, valamint az Inca nevű kisáruszállító megjelenésének, illetve a Volkswagen Polo Classic és Caddy összeszerelésének köszönhetőek. Az elmúlt három évben emellett mintegy felére csökkent az autók előállításához szükséges munkaórák száma is: míg az elmúlt év végén 21,8 órára volt szükség, ez év decemberéig ezt 19,9 óráig kívánják visszaszorítani.

Meglepően alacsony fogyasztási értékeket értek el a Seat Toledo új, közvetlen befecskendezésű változatai egy közelmúltban megrendezett próba során. A fogyasztási teszt kiválasztott résztvevői a Seat martorelli gyárából startoltak, úticéljuk pedig a Németországi Mörfelden volt. A résztvevőknek összesen 1.320 kilométert kellett megtenniük, természetesen minél kevesebb üzemanyag felhasználásával. A Toledók ötvenöt literes üzemanyagtartályait indulás előtt feltöltötték és leplombálták. Ennél meglepőbb azonban, hogy a pilótáknak nem is kellett útközben feltépniük a kongó tank sapkájának biztosítását. A legjobb eredményt mutató *Gerhard Plattner* kocsijának tankjában megérkezéskor még 18,62 liter üzemanyag lötyögött, vagyis az innsbrucki győztes spanyolországból akár Hamburgig is elkocsikázhatott volna — tankolás nélkül! Mindez azt jelenti, hogy a középkategóriás Toledo TDI-k számára nem elérhetetlen a lélektani hároméliteres fogyasztási határ elérése. Plattner autója ugyanis 2,75 liter(!) gázolajjal is beért száz kilométerenként. Ezzel bebizonyosodott, hogy a három liter alatti fogyasztás országúton is tartható.

Lenyűgöző!

Az új TOYOTA Hiace

VONZÓ ÁRON!

AUTÓFÓKUSZ 2-ZALA KFT.
Zalaegerszeg, Alsóerdei út 3/a.
Telefon/fax: 92/316-672

TOYOTA
— Bízhat a jelben!

Nálunk is megrendelhető...

Magyarországon is rendelhető a tavaly bemutatkozott Volkswagen Polo legfrissebb változata. A Classic névvel jelölt lépcsőshátú limuzin 42,3 cm-rel hosszabb, 1,2 cm-rel keskenyebb és ugyancsak 1,2 cm-rel alacsonyabb sikeres kompakt-elődjénél.

Az új Polo műszakilag rendkívül közel áll a Volkswagen konszern leányvállalatánál, a Seatnál gyártott Cordobához. Pontosabban a Classic lökhárítóitól, hűtőmaszkjától enyhén módosított hátsórészétől és feliratait eltekintve éppen úgy néz ki, mint egy Cordoba. Sőt a német emblémás autó Spanyolországban, a Seat martorelli üzemében, spanyol rokonával egy gyártósoron készül.

Mindennek ellenére a Polo Classic eltérő felszereltségével és egyedi motorkínálatával erősen elkülönül a Seattól. A Volkswagen alapfelszereléséhez szervókormány, hővédő üvegezés, magasságállítású kormányoszlop, elektronikus indításgátló, fényszórómagasság-állítás jár. A motorválaszték háromtagú. Az 1,4 literes hatvan lóerős mellett a Classic 1,6 literes száz lóerős, illetve hatvannégy lóerős közvetlen befecskendezésű szívódízellel is kapható.

❄❄❄

Több év kényszerszünet után újra indul hazánkban az Alfa Romeo autók értékesítése. A sportos olasz kocsik importját a Fiat Autó Magyarország vállalta fel. A kocsikba a Land-Rover motorjainak széles választéka kerülhet, a négyhengeres közvetlen befecskendezésű turbódízeltől a kétszáz lóerős, nyolchengeres benzinesig.

KONRAD LAJOS fafaragó

Zalaegerszeg

Tegnap este a kiskanizsai Móricz Zsigmond Művelődési Házban megnyílt a zalaegerszegi Helyőrségi Művelődési Otthonban működő, Kocsisné Koszorús Anikó által vezetett díszművészeti szakkör és Konrád Lajos fafaragó népi iparművész kiállítása. A szőtteseket, hímzéseket, pásztorbotokat, mívesen faragott dobozokat felvonultató, április 28-ig látogatható tárlatot Prokné Tirner Gyöngyi megyei szakreferens ajánlotta az érdeklődők figyelmébe.

Berzicza bosszús, de boldog

Három hét pihenő után folytatódik a felkészülés az ötkarikás játékokra

Az elmúlt héten Budapesten rendezték a kötöttfogású birkózók Európa-bajnokságát. A kontinens-viadalon rajthoz állt *Berzicza Tamás*, a Zalahús SC versenyzője is. Az édesapja által felkészített versenyző töretlen fejlődését mutatja, hogy a serdülő világbajnoki, az ifjúsági Európa-bajnoki, majd a junior világbajnoki cím után 21 évesen kiharcolta az olimpiai részvétel jogát. A 74 kg-osok küzdelmében a 9. helyen fejezte be a versenyt. A tapasztalatokról és a tervekről a következőket mondta Zalaegerszeg első egyéni számban olimpiai szereplésre jogot szerzett sportolója:

— A kontinensviadalra lényegesen jobban sikerült a felkészülésem, mint a prágai világbajnokság előtt. Sokkal oldottabb volt a hangulat a válogatott keretben, mint régebben. Most

A repülőjegy, amely az atlantai szereplésre jogosít.

ban voltam. A meccset követően én önfeledten ünnepeltem, az orosz fiú pedig sírva fakadt.

— *A folytatás viszont már nem sikerült ilyen jól.*

— A súlycsoport újdonsült Európa-bajnoka, a görög Avluca, alaposan bekrémezte magát, vagyis készült belőlem. Tavaly kétszer is megvertem, s tudta, hogy a pörgetéseimmel nem sokat tud kezdeni. Ezért fordult ahhoz a szabályok által tiltott eszközhöz, amit sajnos a bírók szerint olimpiai résztvevő voltam. Mások még nem vehették biztosra. A dolgok szombaton tovább bonyolódtak, mert a sérült francia világbajnok nem lépett ellenem szőnyegre, így új sorsolás lett. Ekkor a svéd Kornbakkal kerültem szembe. Ha hozom a meccset, ötödik is lehettem volna. Sajnos szétestem, s ekkor már szinte semmi sem sikerült. Egy kicsit keserű volt a szám íze, de ha reálisan értékeljük a dolgot, a 28 éves Repka At-

Konrád Pál

Konrád Pál állít ki a „Műterem"-ben. Legharmónikusabb és legegységesebb képei *kisméretű, finomra tompított akvarelljei,* amik a japán fametszetek önmegtartóztató színeivel hatnak. Olajképei sokszor sikerültek *(Beszélgetés, Őszi séta),* máskor kemények, izgatottak és kuszák. Finom az *Angyali üdvözlet* sejtelmes pasztellje.

U. M. 1942. XI. 3.

Konrád Sándor

szobrai

— **Szekszárdon leleplezték Bezerédj István szobrát.** Szekszárdról jelentik: A fennállásának századik évét ünneplő Szekszárdi Kaszinó egyik alapitójának, a jobbágyfelszabaditó *Bezerédj Istvánnak*, Szekszárd főterén szobrot emelt, amelyet a kaszinó diszközgyülésével kapcsolatban lepleztek le ünnepélyes keretek között. *Szongott Edvin* alispán inditványára hódoló táviratot küldtek a Kormányzó Urnak. *Örffy Imre* kincstári főtanácsos, felsőházi tag mondotta az ünnepi beszédet. Vitéz *Madi-Kovács Imre* főispán avató beszéde után vitéz *Vendel István* polgármester vette át a diszes emlékművet, *Konrád Sándor* szobrászművész alkotását.

Pesti Hirlap

1942. jún. 1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Konrád Sándor

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

1967 JUL 26.

1021

4

Bővítik a Babits-emlékház kiállításait

A regölyi aranykincs-lelet bemutatása

Vasárnap délelőtt ülést tartott a Szekszárdi Múzeumi Bizottság. Dr. Mészáros Gyula, a Béri Balogh Ádám Múzeum igazgatója számolt be a múzeumi munkáról és tervekről. Többek közt elmondotta, hogy Wosinsky Mór munkássága óta gyűjtés folyt a múzeumban, leltározás azonban nem, s ezt a jelen időszakban pótolják; a régészeti gyűjtemény áttekinthetősége például már naprakész állapotban van, s előrehaladt a néprajzi tárgyak leltárba vétele is. Babus Jolán halála következtében néprajzi szakember nélkül maradt a múzeum, rövid időn belül azonban betöltésre kerül ez a státus, sőt a tanács elősegíti, hogy a legújabb korral foglalkozó történészt kapjon az intézmény.

A feladatokról szólva: a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából annak történetét és a Szovjetunió népeinek életét képekben bemutató kiállítást rendeznek Szekszárdon. A múzeum felkéri azokat, akiknek ezzel kapcsolatban van valamilyen tárgyi emlékük, fényképük, bocsássák rövid időre a múzeum rendelkezésére, hogy fényképmásolatot készíthessen a Tolna megyében feltalálható dokumentumokról.

A tervek közt szerepel a Babits-emlékház továbbfejlesztése. Babits Mihály emléktárgyaiból, műveinek ritka első kiadványaiból még egy szobát rendeznek be a ház emeletén. A továbbiakban művészeti és irodalomtörténeti emlékházzá rendezik be teljesen az épületet, a többi termekben mutatnák be a Tolna megyei, vagy vele kapcsolatos művészek — köztük Liszt Ferenc —, festők és természetesen költők, írók emlékeit is.

A múzeumi bizottság egyetértésével Babits emlékéremmel ajándékozták meg azokat, akiknek kiemelkedő érdemük van az emlékház megvalósításában. A bronz emlékérem dr. Mészáros Gyula terve alapján Konrád Sándor budapesti szobrászművész kitűnően sikerült alkotása: egyik egyik oldalán a költő dombormű portréját, a másikon szülőházát ábrázolja egyik versének mottójával.

A szekszárdi múzeum tízéves távlati tervébe iktatta a magyar nép történetének az eddigieknél sokkal teljesebb feltárását és bemutatását. Ez a munka a sárközi ásatásokkal már meg is kezdődött, s az egykori Ete mezővároska helyén tartott próbaásatások azt bizonyítják, hogy meglepő eredményekkel kecsegteti a régészeket ez a terület. A múzeum baráti körének bemutatták az Ete helyén feltárt érdekes leleteket, köztük az 5300 ezüstdénárból álló pénzleletet. Ebből az alkalomból a jelenlevők megtekinthették az elmúlt hetekben Regölyben előkerült aranykincseket is. Ez az országnak az V. század közepéről származó egyik legértékesebb régészeti lelete, mely egykori mocsárból kiemelkedő dombban rejtőző hun sírból került napvilágra. Ez egyenként mintegy nyolc dekagramm súlyú, két színarany karperec, továbbá drágakövekkel dúsan kirakott két nagy fibula — brosstű —, valamint díszes övcsat és sok, aranyból készült ruhadísz. Az ékszerek vegyesen hun—gót jellegűek, egy előkelő nő temetét díszítették. Megtalálták a kissé torzított koponyát is, amelyen talán buzogányütéstől származó nagy lyuk látható. A forradás azt tanúsítja, hogy a mintegy 1500 évvel ezelőtt élt személyiség túlélte súlyos sérülését. Az érdekes koponyát beható vizsgálatra Budapestre vitték. Az érdekes leletek nyomában a szekszárdi múzeum folytatja kutatásait.

A múzeumi bizottság ülésén részt vett és felszólalt dr. Szendei Imre, a városi tanács vb-elnökhelyettese is.

Figyelő

Felkészülés a versenyképtelenségre?

Nehéz megérteni, hogy a Bonyhádi Járási Építőipari Ktsz miért kelti rossz hírét saját munkájának. Mert rossz hírét kelti, s teszi ezt éppen az új gazdasági mechanizmus küszöbén, egy olyan időszakban, amikor éppen a versenyképességre kellene felkészülnie.

Tavaly, 1966 szeptemberében a bonyhádi állatkórházban laboratóriumot kezdtek építeni. Az állatkórház igazgatója dr. Holló Sándor, az azóta eltelt eseményeket röviden a következőképpen foglalja össze: Már az alapok lerakása után, a fal felhúzásánál hibák jelentkeztek. Néhány napig nem volt tégla és mész. Később, a vasbetonidom-utánpótlással voltak bajok. 1967. január 10-én a laboratóriumot mégis megpróbálták átadni rendeltetésének. Ebből azonban nem lett semmi. A kifogások özönét lehetne felsorakoztatni, összességében azonban az a helyzet, hogy a laboratórium nem felelt meg a rendeltetésével szemben támasztott követelményeknek.

Erre a szereológiai laboratóriumra nagy szüksége volna Tolna megye mezőgazdaságának. Állategészségügyi szempontból nélkülözhetetlen létesítmény. Negyedmillió forintba került, de sajnos használhatatlen. Ez a magyarázata annak, hogy miért nem tudják folytatni a mezőgazdasági üzemekben az állatállomány brucellamentesítését. Pontosan számszerűen kimutatható, hogy ebből milyen károk származnak. De most nem a statisztikai adatok felsorakoztatásán van a hangsúly. Inkább az építőipari ktsz meglepő, és végeredményben érthetetlen közönyén. Semmi jelét nem mutatják annak a készségüknek, hogy belátható időn belül használható állapotban átadják a laboratóriumot rendeltetésének.

Dr. Holló Sándor úgy tudja, annak idején a munkát nem szívesen vállalták el. Újabban viszont közölték az állatkórház egyik dolgozójával, hogy ennek az épületnek az érdekében egyetlen lépést is Kár tenni. Nem volna meglepő ez a kijelentés, ha vasesztergályosokat kényszerítettek volna arra, hogy laboratóriumot építsenek.

Ez a félkész laboratórium immár hónapok óta rontja a Bonyhádi Járási Építőipari Ktsz hitelét. Ugy tűnik, készülnek a versenyképtelenségre.

— ir —

Ötvenéves a Bonyhádi Cipőgyár

Gazdag sport- és kultúrműsorok — Erzsébet királynő cipője a kiállításon — Veteránok — juniorok találkozója

Ötvenéves évfordulóját ünnepli a Bonyhádi Cipőgyár. Bár az igazi, látványos ünnepségek augusztus 5—15 között lesznek, a gyáron belül a munka mellett szinte mindenki az évforduló cipőipar fejlődését bemutató kiállításon például a látogatók megtekinthetik majd Erzsébet királynő cipőjét is. Az ünnepség keretében rendezik meg a veteránok és juniorok találkozó-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1965 DEC 7
TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

Konrád Sándor

December 10-én, péntek este fél 8 órakor:

Zempléni Kornél Liszt-díjas zongoraestje

1021

Az 1965—66. évi szekszárdi jubileumi hangversenyévad negyedik hangversenyére Fischer Annie olaszországi hangversenykörútjának meghosszabbítása miatt csak dec. 10-én, pénteken este fél 8 órai kezdettel a régi megyeháza nagytermében kerül sor, ahol Zempléni Kornél Liszt-díjas zongoraművészünk ad önálló zongoraestet.

Zempléni Kornél neve összeforrt a szekszárdi hangversenyévad feléledésével. 1957 tavaszán az ő Liszt-estjével kerül leleplezésre a volt Augusz-kastély falán helyreállított és a megyeháza nagytermében Konrád Sándor, szekszárdi származású szobrászművész által alkotott emléktábla, amely a nagy mester 1946. okt. 18-i hangversenyének 110. évfordulójára készült.

Zempléni Kornél 1959-ben is szerepelt Szekszárdon. Akkor hangversenye a zeneiskola nagytermében került sorra. Ő tehát a tízéves jubileum egyetlen olyan művésze, aki harmadik alkalommal fordul meg városunkban.

Zempléni Kornél nagy külföldi és hazai sikerekkel rendelkező művész, aki közvetlenül a Fischer Annie után kialakult élvonalban foglal helyet és ezért méltán előzi meg hangversenyét nagy érdeklődés.

Műsorán mindösze három mű szerepel. Az első Bach B-dúr partitája, a második Beethoven D-dúr szonátája és szünet után Schumann grandiózus művét hallhatjuk, amelyet Fischer Annie játszott első szekszárdi hangversenye alkalmával: a Karnevált.

A Zeneiskola ezúton is kéri a Zenebaráti Kör tagjait, hogy a II. negyedévi tagdíjat rendezzék. Ugyanott néhány egyes jegy is eladásra vár naponta délután fél 6 óráig.

ismét a vásárlóközö
nek megfelelő, eg
minőségű kis fácsk
nak. Pótlásul az id
ezer darab kis luc
tált a magyar ke
Német Demokratiku
ból és Ausztriából.

er-
ldi
ne-
ek
ba
2,5

Föld körüli úton a G

Houston (MTI) Hétfőn éjjel, magyar idő szerint 2.55 órakor a Gemini—7 amerikai űrhajó megkezdte Föld körüli 20. keringését. 4.45 órakor Borman és Lovell a földi megfigyelőállomásról parancsot kapott a takarodóra: körülbelül 10 órát aludtak.

Az űr-ikrek vasárnapja viszonylag eseménytelenül, az energiatakarékosság és az amerikai rugby jegyében telt el. Az űrhajó segédrakétáit nem működtették, hogy a kéthetesre tervezett út végére is maradjon energia. Vasárnap este felé Borman — kérésére — megkapta a profi rugby-forduló eredményeit.

A továbbiakban újabb kísérleti műsorszámok szerepelnek. Az

pott arra, hogy végrehajtsa a szűk kapszulában az „űrsztriptízt" azaz levesse űröltözékét. Ez a művelet nyilván nagy könnyebbséget szerzett Lovellnek, mert az űrruha nyolc kilót nyom, s még a súlytalanság állapotában is nehéz viselni. Az „űrsztriptízzel" azt

Konrád Sándor

VI. c.

művészeti nak

Ferk' pzomfoiskèvk

1935-36. 74. l.

régi apulumi római ásatási helyen
való szakszerű ásatásokat nem tud-
ni, de helyette az előbb már em-
sokat végezték. A természetrajzi
t az 1914. év folyamán a régi
átköltöztették az új helyiségbe.
etrajzi szertárt egy nagy üveges
el gyarapították.
umi igazgató a múzeum gyüjtemé-
érkezett összes tárgyakat a szer-
plóba szabályszerűen bevezette.
emények használatát illetőleg a
l 14 látogató használt 26 művet.
többi gyüjteményét 180 látogatási
4 személy tekintette meg.
etek ez évben is szép számmal
l a múzeumot.
artó Egyesület vagyonállásának év-
utatása: Alapítványi törzsvagyon:
, múzeumbővítési alap: 666·50 K.
radvány 117·97 K. Tagdíjhátralékból
elés cca 600 K. Összesen: 6357·19 K.
ner: Az alaptőkének 919·05 K, a

Az iskola felügyelői 1914-ben is megvizsgálták a könyvtárt s mindent rendben találtak. Az ottani állami óvónőképzőintézet növendékei testületileg keresték fel a könyvtárt s részökre a könyvtáros, a vezető tanárnő kérésére, a könyvtár modern kezeléséről szakszerű magyarázatot tartott.

A könyvtár állománya az 1914. év végén 9013 mű, 13.945 kötetben, 713 kötet hirlap, 84 aprónyomtatvány, 5 térkép, 207 kézirat, 2005 oklevél s egyéb irat és 2410 egyéb mű 2797 kötetben volt.

Az intézet saját javadalmából 735·32 K-t fordított a könyvtárra. Nevezetesen: személyi kiadásokra 250 K-t, gyarapításra 463·32 K-t, irodai szükségletekre 22 K-t. A pénztári maradvány 81·87 K.

A könyvtár személyzete. Könyvtáros: *Tölcséry István*, főgimn. tanár. (Tiszteletdíja 200 K.) Szolga: *Búza Ferencz.* (Díja 50 K.) A díjakat a ref. egyház pénztára fizeti.

24. HÓDMEZŐVÁSÁRHELY. II. A *Városi Múzeum* 1914. évi működéséről és álla-

Konrád Sándor szobrai

1021

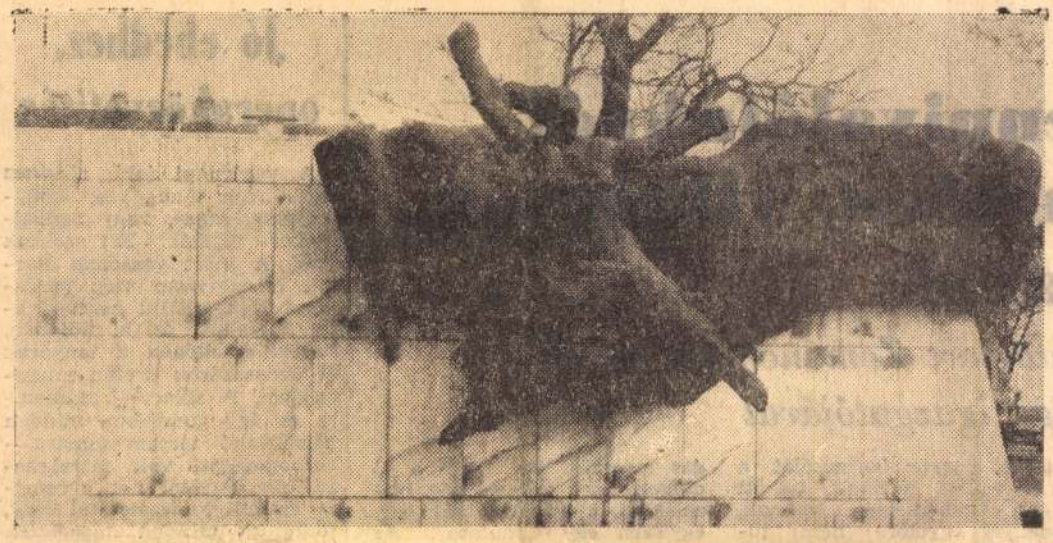

Mártír-emlékmű.

SZEKSZÁRDI

Nem túlságosan merész megállapítás, ha azt mondjuk, hogy amióta városépítészeti kultúra van, azóta szobrok is díszítik a legmagasabb formarendű emberi településeket. Noha az embernek az az igyekezete, hogy önmagát vagy a környezetében levő testeket minden oldalról megtekinthetően, „körüljárhatóan" megmintázza, ide gyökerezik, felesleges lenne egészen az őstörténeti távlatokba visszanyúlni. A megyeszékhelyünk „jogelődjének" tekinthető kelta lakott helynek városias formát — és az Alisca nevet — adó rómaiaknál, görög inspirációra, a szobrászművészetnek már nagy jelentősége volt. Róma köztereit és útjait nemcsak az istenek, és a többnyire életükben isteni rangot kapott császárok szobrai díszítették, hanem neves közéleti férfiaké is.

Ma a Tolna megye székhelye nem a leggazdagabb szobrokban. A meglevők jó részét fényképeink bemutatják. Sok mellett naponta elhaladunk, és éppen ezért —

A jobbágyfelszabadító Bezerédj István.

a megszokás már ilyen — nem figyelünk azokra. Képeinket nem a szobrok keletkezésének sorrendjében helyeztük el la-

Garay

punkban. A kor iránti tiszteletből mégis illendő először a legrégebbit, a Béla téren levő szentháromság szobrot említeni. Tulajdonképpen szoborcsoport, mely a rajta levő latin feliratok tanúsága szerint: *„A legjelesebb Trautsohn József apáti kormányzósága alatt emeltetett fogadalomból"* és *„A kiváló Pinczés úr bírósága alatt szerencsésen befejeztetett"*. Még egy felirat dicsőíti *„a szekszárdiakat a pestisvész idején védő szentháromságot."* A védelem értékét kétségessé teszi, hogy a pestis 1739/40-ben pusztított, tehát elég hosszasan. Nem kevésbé hosszú időt vett igénybe, amíg a szekszárdiak kifejezési formát találtak hálájuknak, ugyanis a város legrégibb szobra tizenhárom évvel később, 1753-ban készült el Szép, a tér hangulatához tartozó, értékes műemlék.

A térnél, és egyben cikkünk első oldalánál maradva, itt van még Bezerédj István, *„az első önként adózó magyar nemes"* mellszobra, mely stílusosan a régi megyeházára néz. Konrád Sándor szekszárdi születésű szobrász alkotása, a talapzat dombormüveivel együtt, melyek Bezerédj Etelkának és Amáliának is emléket állítanak.

A megyeszékhely legforgalmasabb helyéré nő le Garay János szobra, mely csak a költő sokáig elevenen élt helyi, lokálpatrióta értékelésével arányosan nagy, de korántsem a tisztes középszerű poéta irodalmi rangjával. A

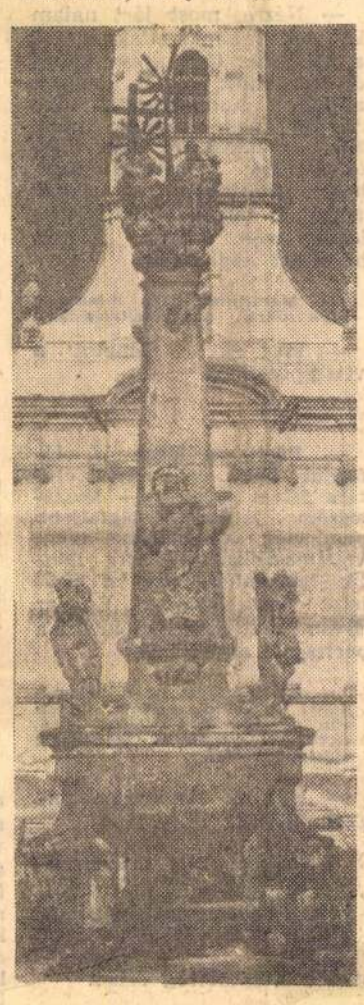

Szekszárd legrégibb szobra.

korántsem juttatott annyit később kikiáltott költőfejedelmének, mint amennyibe a Szárnovszky Ferenc alkotta szobor került. Garaynak egyébként már két évvel korábban is volt egy mellszobra Szekszárdon. Ez alatt ma is naponta ezrek mennek el, anélkül, hogy tudomást vennének létezéséről. A gimnázium homlokzatának első- és második emeleti része közül néz le a városra és az első világháborúban idegen érdekért elesett szekszárdi honfiak emlékére. Az emlékművet, mely nem jobb és nem rosszabb számtalan más hasonlónál, 1924. október 26-án avatta fel az az akkoriban „hadvezérnek" nevezett katonatiszt, akinek alighanem bőséges része volt abban, hogy a talapzatra négyszáztizennégy név került: — József főherceg.

A Tanácsköztársaság mártírjainak emlékműve, a múzeum előtt, melynek környékét a közelmúltban látták el megfelelő burkolólapokkal. Makrisz Agamemnon alkotása. 1959. június 28-án avatták fel. A két méter hosszú, három méter magas márványborítású fémben elhelyezett robosztus, lebegő nőalak abba az irányba néz, ahonnan 1919-ben Prónay különítménye a halálba hurcolták a direktórium mártírjait. Az emlékmű hátoldalán százegynegyvenhét név sorakozik.

Még egy emlékmű van a környéken, a zsidótemplom előtti négy méter magas, műkőből készült tömb, mely tulajdonképpen nem szobor, csak dombormű. A hitleri megsemmisítő táborokban elpusztultakra figyelmeztet és emlékeztet: — sajnos hosszú idő óta csorba és kijavítatlan felirattal.

A szobrok, szobraink, egy része — ez az elmondottakból is kiderül — tulajdonképpen emlékmű. Nevezetes eseményeket, személyeket az utókor emlékezetébe idézni hivatott. A kisebb méretűek közé tartozik Ady Endre fejszobra a MÜM. 505-ös, a költő nevét viselő ipari szakmunkásképző intézet előtt. Azt valószínűleg már kevesen tudják, hogy Babits-iskola előcsarnokában lévő Babits fejszobrot viszont az a Kossuth-díjas szobrászművész készítette, aki Ady Endre síremlékét is: — Csorba Géza. A szobrokra, ez általános

A nácizmus áldozatainak emlékezete.

tünet, az alkotók valamiféle különös szerénysége jellemző, amit szívesebben neveznénk rossz szokásnak. Többségüket hiába járja körül, akár négyszer is, az érdeklődő, nyomát sem találja a művész nevé-

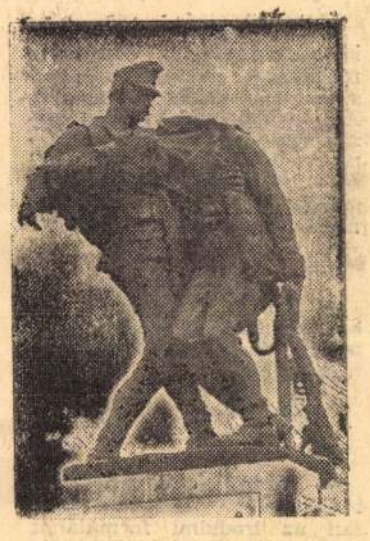

Az első világháborúban elesettek emlékműve.

nek. A megyeszékhely emlékműveit, köztük a szobrokat, emléktáblákat, nevezetesebb síremlékeket Debulay Antal dolgozta fel 1968-ban készült, kéziratban lévő munkájában, amely nagy részében az itt előadottak forrása is. „Eldugottnak" lehet nevezni a kórház előcsarnokában lévő Semmelweis és Balassa János mellszobrokat is, amelyekkel a fontos egészségügyi intézmény szerencsés cserét csinált. A nagy orvosok szobrainak helyén ugyanis a harmincas években Pesthy Pál és Vass József arcmása állt. (Van-e ki a nevüket ma még ismeri? Előbbi igazságügy, utóbbi népjóléti miniszter volt.)

Szekszárd két legszebb, immár nem emlékmű jellegű, hanem díszítő értékű szobrát, R. Kiss Lenke alkotásait —

MAGASABB SZINTEN

Munkánkról, tennivalóinkról beszéljünk közérthetően, világosan, magyarul

Interjú Lambert Józseffel, a Lampart Zománcipari Művek bonyhádi gyáregysége igazgatójával

— Fel tehetek néhány kérdést az üzemi demokrácia és a felelős egyszemélyi vezetés összhangjáról?

— Tessék.

— Arra akarom megkérni, beszéljünk közérthetően, világosan és magyarul.

— Miért kell erre megkérnie engem?

— Azért igazgató elvtárs, mert némelykor az ilyen természetű beszélgetések, felszólalások, jelentések egyszerűen érthetetlenek. Sokan még ma is azt hiszik, hogy akkor pártos egy véleménynyilvánítás, ha idézetektől hemzseg, ha csak a beavatottak számára érthető — nagynehezen.

— Az idő pénz. Kezdjük, kérdezzen.

— Hány ember dolgozik a Bonyhádi Zománcgyárban?

— Összesen 1280.

— Mit gondol, közülük hányan vannak tisztában az üzemi demokrácia és a felelős egyszemélyi vezetés lényegével?

— Most egyenest a hasamra kéne csapni, hogy valami elfogadhatót mondjak. Kérdésére nem tudok válaszolni. Azt gondolom, a régi dolgozók általában ismerik az üzemi demokrácia és az egyszemélyi felelős vezetés lényegét, de gondolom nem úgy, miként az irodalom rögzíti.

— Hát hogyan?

— Sok az ösztönösség, ehhez azonban gyorsan hozzáteszem, hogy az ösztönösség nem mindig rossz.

— Ön, igazgató elvtárs hogyan értelmezi az üzemi demokráciát?

— Válaszolok, de attól tartok, hogy én viszont túlságosan az irodalmi formulához tartom magam. Az üzemi demokrácia szerintem annyit jelent, mint bevonni az embereket a gyár működésébe, igényelni javaslataikat, és megosztani velük gondjainkat. Van ennek természetesen hivatalos formája, hogy úgy mondjam mechanizmusa is. Negyedévenként megtartjuk a műszaki konferenciákat, ahol ilyenkor a főmérnök ismerteti az eredményeket, a gondokat.

— Ettől ez már üzemi demokrácia?

— Nézze, más fórumok is rendelkezésre állnak. A dolgozók egyre aktívabbak, de még van bizonyos tartózkodás, nem olyan a véleménynyilvánítás, amilyennek lennie kellene. Utánajárva a dolgoknak megállapítottam, a passzivitásnak az az oka, hogy olykor a jószándékú észrevételeket „visszaverik".

— Kik verik vissza?

— A tájékoztatást adó elvtársak.

— Igazgató elvtárs, a tájékoztatást adó elvtársak ismerik az üzemi demokrácia lényegét?

— Tanítják.

— Hol?

— Szemináriumon.

— Nem lenne jó, ha [illegible] ők maguk megtanulnák?

— Azon fáradozunk, hogy megtanulják. Az egyik szakszervezeti tanácsülésen felvetődött: a csomagolóban be kell vezetni a három műszakot. A dolgozók tiltakoztak. Erre azt a választ kapták: igen is be lesz vezetve a három műszak, mert hiszen ezt az okosabb emberek már eldöntötték. Az ilyen „visszaverés' csökkenti a passzivitást.

— Mi történt?

— A körülményeket, a lehetőségeket mérlegelve a dolgozóknak adtam igazat, és maradt a két műszak.

— Önnek szükséges-e törődnie azzal, hogy miként vélekednek irányító munkájáról, emberi magatartásáról a dolgozók?

— Nem közömbös miként vélekednek rólam az emberek. Közhely, de mégis kimondom: a vezető reflektorfényben dolgozik. Ebből következik a vezetőnek igazságosnak, becsületesnek, következetesnek kell lennie.

— Most ezt kinek mondja igazgató elvtárs?

— Magamnak. Nem árt, ha némelykor saját magának is elismétli egy igazgató. De folytatom. A népszerűség más dolog. Egyetlen szóval nem mondom, hogy általában népszerű vagyok. Akinek elintézem a jogos kérését, annak feltétlenül tetszik a képem. Akit viszont elutasítok, annak nem valószínű, hogy tetszik.

— Gyanítom, előfordulhat olyan eset, amikor az igazgatói döntés, intézkedés kiváltja a többség nemtetszését.

— Ujabban munkakezdéskor valamennyi dolgozónak fel kell mutatnia a portán a gyári igazolványt. Ezt követően az igazolványt a műhelyben le kell adnia. A munkafegyelem szilárdítása, a munkaidő teljes kihasználása érdekében hoztuk ezt az intézkedést. Általában nem váltotta ki a dolgozók tetszését.

— Eszerint igazgató elvtárs a dolgozók törekvéseivel nem esik egybe a munkafegyelem megszilárdítása, a munkaidő teljes kihasználása?

— Mindegyik dolgozó szereti, ha munkahelyén rend van és fegyelem van.

— Mindegyik dolgozó?

— Helyesbítek, a dolgozók többsége. De azért az is igaz, hogy kicsire nem adunk alapon, sokan szívesen kezdik a munkaidőt 5—10 perccel később, és szívesen hagyják abba 5—10—15 perccel hamarabb. Hiszen megy a busz, be kell még vásárolni, ismerjük. Én azt mondom; egyetlen intézkedés se érje váratlanul a dolgozókat, magyarázzuk meg az okokat, az intézkedés szükségszerűségét, s ha ezt megtesszük, az emberek egyetértésével előbb-utóbb találkozunk. És még valamit: én megértem, hogy a dolgozók bizonyos kérdésekben türelmetlenek, hisz én magam is türelmetlen vagyok bizonyos kérdésekben. Mondok egy példát, előfordul, hogy a fürdőben nincs elegendő meleg víz. Megtörtént már, hogy valamelyik dolgozó beszappanozta magát és nem folyt a víz. Képzeljük magunkat a helyébe. Beszappanozva nem hiszem hogy dicsérő szavakkal emlegette a gyár igazgatóját, a gyár vezető gárdáját. De itt olyan nehézségek vannak, amellyel egyelőre nem tudunk megbirkózni. Illetőleg addig nem, amíg be nem állítjuk az új kazánt. Ez hamarosan megtörténik.

— Hogy az üzemi demokrácia teljesebb legyen, ennek érdekében itt önöknél milyen előítéletektől, szokásoktól kell megszabadulni?

— Nézze, most járt nálam két nő. Elpanaszolták, kevés a fizetésük. Csakugyan kevés, de sem most, sem a jövőben ahhoz a munkakörhöz több fizetést nem tudunk adni. Nem is biztattam őket, illetőleg arra biztattam őket, hogy tanuljanak és akkor majd a tanultaknak megfelelően más, jobban fizetett beosztást kaphatnak.

— Maradjunk még mindig a szokásoknál, az előítéleteknél.

— Meg kell szünetni a visszapöckölést.

— Mit?

— Párttaggyűlésen is előfordul, hogy valamelyik elvtárs felvet valamit — hozzáteszem jogosan, legfeljebb nem elég diplomatikus megfogalmazásban — erre leintik, letorkolják, vagy a bírálatot visszapöckölik. És az ilyesmi feltétlenül csökkenti a párttagok aktivitását.

— Erről nekem az a véleményem igazgató elvtárs, hogy egy párttagnak ha igaza van, akkor ne tűrjön el semmiféle visszapöckölést.

— Hát ez elméletben nagyon szép.

— Ha megszűnik a hamis tekintélytisztelet, akkor ez nyomban gyakorlattá válik. S hol van az előírva, hogy hamis, nem létező dolgok fojtsák belénk a szót?

— Nincs előírva sehol.

— Az ellenkezője viszont igazgató elvtárs, elő van írva.

— Tudom.

— Az egészséges üzemi közvélemény mit jelent az Ön értelmezése szerint?

— Értsék az emberek a népgazdasági és a vállalati érdekeket, és találják meg ebben saját érdekeltségüket. Azután ennek megfelelően dolgozzanak.

— Értik?

— A többség érti.

— Az üzemi demokráciát teljesebbé tenni, és ezzel együtt az egyszemélyi felelős vezetést maradéktalanul érvényesíteni — ez a kettő nem üti egymást?

— Nem. Döntéseim annál jobbak, minél több ember véleménye sűrűsödik azokban.

— Igazgató elvtárs, ismeri Ön személyesen a legjobb dolgozókat?

— Valamennyit nem ismerem.

— A legjobbakat, mondjuk a legkiválóbb százat.

— Hogyan mondjam csak, számba vannak véve a jutalmazási lista alapján, soknak eljutott hozzám a neve, de mindenkit nehéz megismerni.

— Nehéz?

— Azzal kezdem; ki a jó dolgozó? Nem minden a magas százalék. Szerintem a jó dolgozó nem egyenlő 150 százalékkal, a százalék csak egy, egyetlen egy „mutató". Az kell még, hogy minőségi munkát végezzen, várja el a minőségi munkát a többi dolgozótársától is. Érezze magáénak, sajátjának a gyárat. Nálunk a munka annyira összefolyik, hogy itt az előbb felsorolt szempontok mindegyike fontos. Mutatok egy vizesvödröt. Tessék, mit lát? Szépen megcsinálták, de hiányzik róla az egyik füle. Selejt, és ment tovább és egyik dolgozó se tette félre, holott mindegyik dolgozó tudta, hogy itt már az általa végzett jó munka is kárbavész. Megismétlem tehát: nálunk az a valami, ha nemcsak én dolgozok jól, hanem ha van bátorságom társaimtól is megkövetelni a minőségi munkát.

— Mióta vezeti ezt a gyárat?

— Kilenc hónapja.

— És személyesen a legkiválóbb száz dolgozót nem ismeri.

— Van olyan igazgató, aki ismeri? Biztos vagyok benne, mindegyik igazgató elsorol 30—40 kiváló dolgozó munkást, legtöbbször a művezető, vagy a műhelyvezető tájékoztatása szerint, s ez a tájékoztatás lehet elfogult is.

— Nincs kontroll, nem lehet arról megbizonyosodni igazgató elvtárs, hogy csakugyan a legkiválóbb a legkiválóbb, vagy valaki más? Hol a szakszervezet?

— Nézze a szakszervezet olykor az embereket azon az alapon ítéli meg, hogy X, vagy Y mennyire végzi el aktívan a funkciójával járó feladatokat. A szakszervezetnek jószerével kizárólag ezekkel a dolgozókkal van kapcsolata. És mondok még valamit: arra vonatkozóan, hogy bizony sokszor még nagyon más az elmélet és egészen más a gyakorlat. Amikor ide kerültem meglepődve tapasztaltam, fizetésrendezéskor nem mindig a munka alapján különböztetik meg az egyik embert a másiktól, hanem azon a címen, hogy kapjon fizetésjavítást, mert „régóta itt van, MHSZ-aktíva, lelkes sportember" és így tovább, és így tovább. Ne értsen félre, az osztályvezetők, a műhelyvezetők mindegyike meg tudja mondani, hogy ki milyen értékű munkatárs, a munkát, a teljesítményt, a tehetséget illetően, de létezik még egyfajta beidegzettség, amely mindig más szempontokat tart szem előtt.

— Vastag falak ezek igazgató elvtárs. Szó esett erről a megyei pártértekezleten is. Ezeket a vastag falakat nehéz áttörni.

— Igen. Olykor megy az ember az árral. Tavaly őszszel egy olyan embert küldtünk a Szovjetunióba jutalomútra, akinek a munkája semmitérő. De hát ő egy aktív elvtárs. Ha valahova egy haszontalan értekezletre el kell menni, azt mondjuk: menjen ő, mert úgysem hiányzik itt a gyárban. És még jutalmat is kapott.

— Igazgató elvtárs köszönjük ezt az értékes és gondolatokat ébresztő beszélgetést?

SZEKULITY PÉTER

Jó ebédhez, operaközvetítés

A vasárnapi jobb ebédhez legtöbbször tánc-, vagy könnyűzene, nóta-, vagy népdalcsokor szolgál. Ezt szoktuk meg. A múlt vasárnap Bartók csodálatosan szép operája, a Kékszakállú herceg vára csendült fel a rádióban, sajnos egyidőben a tányérok és evőeszközök profán muzsikájával. A siker — számomra és úgy gondolom, minden bérházlakó társam számára — hátborzongató volt, mivel századunk zenéjének ez a remeke családi hangzatokkal elegy, fölülmúlt minden képzeletet. A kettős „élményt" főként az oldalsó szomszédnak, Retyezáréknak köszönhetem, akikkel mai építészetünk jóvoltából szinte együtt élek.

Tehát, Kékszakállú. :: Szomszédaimnál fülsértően bőg a rádió, mint mindig. De semmi aggodalom! Túl tudják szárnyalni. Judit hangját elhaló hangként hallom:

„Nagy csukott ajtókat látok
Hét fekete csukott ajtót."

Retyezárné terít, és replikázik:

— Lajos, megint nagyot hallasz?

Mondtam már, hogy csinálj szódát,
A tűzre is tehetnél még
Lajos, hallod? Csinálj szódát!

„Künt rettegő, titkos hír jár".

Retyezárék elsőszülött fiacskája:

— Anyu, gyere, a Katinka
Levágta a függönyrojtot!

„A te várad derüljön fel!
Szegény, sötét hideg várad!
Nyisd ki!" (Judit dörömböl) az első ajtón.)

A szomszédban kisebb vihar van kitörőben, ennyi még tisztán hallható:

Széthasítlak, agyonverlek
Mind a kettő átok, átok!
Lajos, hallod? Hova lettél?!

A többi olyan éktelen zenebonába fullad, amilyennek az égszakadást-földindulást elképzeljük. Foszlányokban hallani:

„Te vagy váram fényessége
Csókolj, csókolj, sohse kérdezz."

Retyezárné ma fölöttébb élénk:

— Mars ki kölykök kezet mosni!
félre újság, játék, minden!

„Ide jöttem, mert szeretlek,
Egy életem, egy halálom..."

Aztán ismét a közvetítés fölé emelkedik a hangzavar, amiből kiszűrhető, hogy orjaleves van galuskával, töltött káposzta dagadóval, meg túrós rétes és senkit nem érdekel, nem zavar, hogy sorra nyílnak az ajtók.

„Kékszakállú ne nézz így rám!

— Anyu, szürcsöl a Katinka!

— Jancsi nem kapsz túrós rétest!

— Jaj, az abrosz, moshatom most!

A családfő üvölt, félreismerhetetlen csattanások, bőgőkoncert két gyermekhangra. Retyezár világgá akar menni, de úgy tűnik megebédel előbb, mert csöndesedik a zaj. Szepegés, szürcsölés, cuppogás. Mire az operaközvetítés véget ér, Retyezáréknál kitör a legteljesebb vasárnapi béke.

SZOBROK

A szobrok anyaga, vagy burkolata nagyon gyakran arany volt. Igy amikor fordult az idő kereke, rendszerváltozásokat is mondhatunk, sűrűn folyamodtak ahhoz az egyszerű módszerhez, hogy a népszerűtlenné vált nagyság szobrának fejét leütötték, és a törzsre ráhelyezték azét, aki éppen hatalmon volt, vagy elég pénzzel rendelkezett ahhoz, hogy az ilyesfajta „rekonstrukció" költségeit fedezze. Arra vonatkozóan, hogy a római Aliscán állt-e, és hol állt közterületi szobor, nincsen adat. A középkor és az azt követő idők szobrairól sem tudunk itt megemlékezni. A muzulmán hit tiltotta az emberábrázolást, ha voltak szobrok Szekszárdon, elpusztultak. Evlia Cselebi nevezetes útleírásában mindenesetre nem említ ilyeneket.

Ady

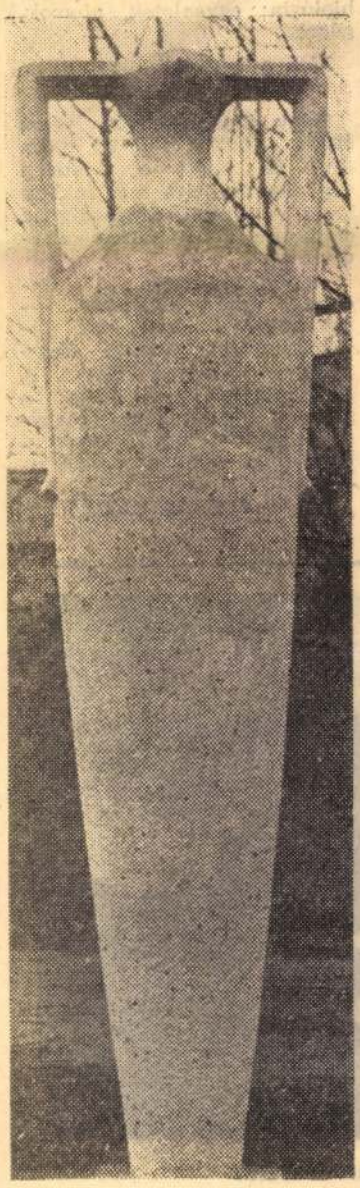

Amfora

Ülő nő szobra a Tarcsay-lakótelepen

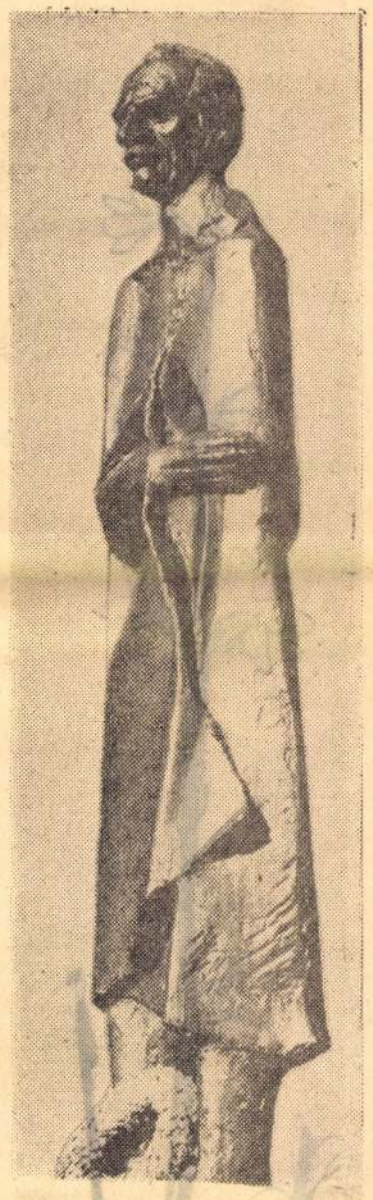

Babits

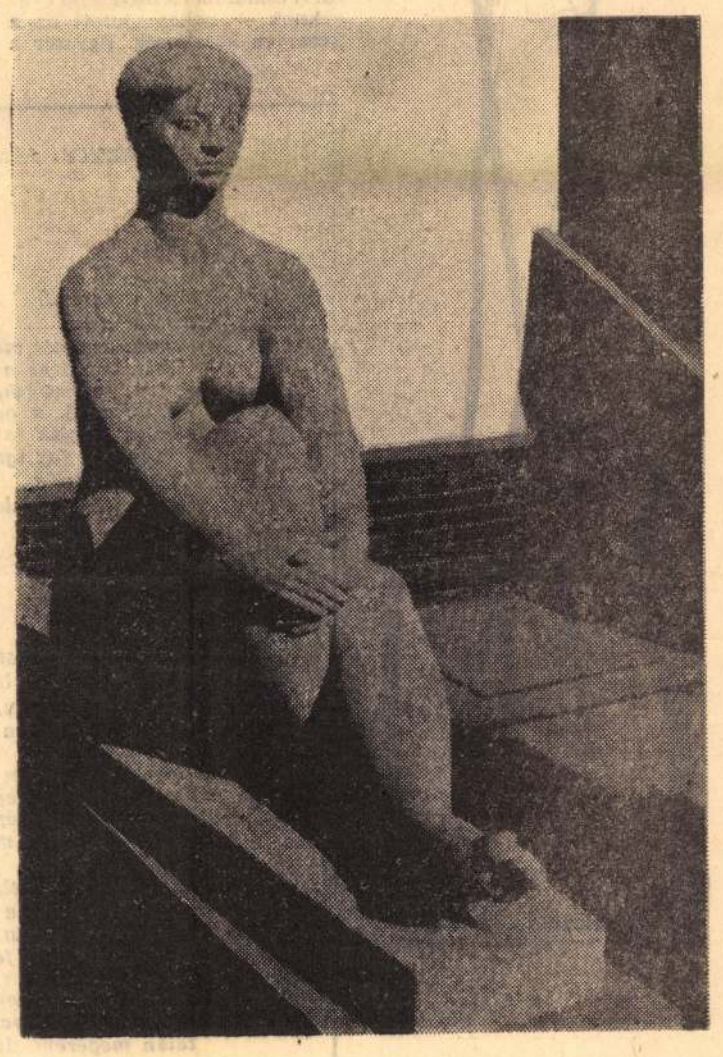

Szobor a tervezőiroda előtt

FOTO: GOTTVALD KÁROLY

február lévén nem tudjuk friss felvételekkel bemutatni olvasóinknak. Az egyik ülő női akt a tbc-osztály előtt, a másik álló, a B-épület mögött. A kórház volt ugyanis az egyetlen intézmény, mely gondolt arra, hogy Magyarországon a tél szélsőséges időjárást is hozhat, ami a szobrok anyagát rongálja, ezért parkjának értékes díszeit megfelelő védőtakaróval látta el.

Csak jellegében hasonló, mivel mindkettő ülő női alakot ábrázol a tervezőiroda előtt lévő és a Tarcsay lakótelepi szobor. Utóbbinak sajnos már gúnynevet is adott az elnevezéseket gyorsan osztó helyi népnyelv, méghozzá sajnos találót. A „kukás nő" elnevezés a szobor környékének tisztasági fokára utal, melyet már lapunkban is szóvá tettünk. A borkombinátnál lévő kecses amfora találóan emlékeztet a környező domboknak már a rómaiak ideje óta virágzó szőlőművelésére, bortermesztésére.

A sort zárjuk a legújabb szoborral, mely a város — egyelőre — legnagyobb büszkesége, az új művelődési központ mellől néz a városra. Babits Mihály, a század egyik legnagyobb magyar költője, a kevesek egyike, akivel kapcsolatban nem túlzás az „európai színvonalú" jelzőt használni, végre szobrot kapott szülővárosában, mely életében alig-alig vette tudomásul. Minden képzőművészeti alkotás értékelése körül megoszolhatnak a vélemények, végtére is az ízlések különbözők. A modern felfogású szobor egy ideig felzaklatta a kedélyeket a városban, véleményünk szerint indokolatlanul. A kitűnően kifejező arcú alkotás méltó a sokat szenvedett költőhöz, és harmonizál a nevét viselő megyei művelődési központ épületével is.

Összeállításunk célja nem volt több, mint hogy felhívjuk a figyelmet arra ami előttünk van. A Szekszárd utcáin naponta járókelőknek a szobrok már a városkép szerves részét jelentik, érthető módon nem álmaink megfolyvást gyönyörködni bennük. A távolról érkező összbenyomásának kialakításához azonban a szobrok szervesen hozzátartoznak. Képzeljük el Szegedet szobrok nélkül, a Halászbástyát, melynek környékéről hiányzik István király, Julianus barát, vagy a távolból Hunyadi János, vagy — maradjunk itthon — a Garay téret Garay János szobra nélkül, esetleg akár csak a szobrot.

valamennyi szobrunk mindannyiunké, védelmük, megóvásuk az egész társadalom ügye kell, hogy legyen.

Ha azonban már végigvezettük az olvasót Szekszárd jelenlegi szobrain, óhatatlanul érdemes folytatni a gondolatsort azzal, hogy *milyen szobrok hiányzanak* a városból. Ez egy kis játék a fantáziával hiszen egyetlen műalkotás felállítása sem olcsó szórakozás, egyaránt beleértve az anyag költségét és a művész jogos tiszteletdíját. A város azonban fejlődik és minisztertanácsi rendelet is van arra, hogy az új építkezéseknél a beruházási összeg milyen arányban fordítandó képzőművészeti alkotásokra.

Szekszárd, sajnálatos módon, nem sok művészt, tudóst mutathat fel eddigi múltjából, akiknek emlékét érdemes és jogos lenne szoborban megörökíteni. Mártírjaink sora hosszabb. Mellszobraik galériája ékesíthetné a múzeumtól a most épülő pártszékházig terjedő Sétakertet. Nincs szobra Szekszárdon Wosinsky Mórnak, a megyeháza-építő Pollack Mihálynak, de magának, az apátságot alapító I. Béla királynak sem. A városba két irányba bevezető főútvonalnál lévő „Delta" mindmáig a legsikerületlenebbül kihasznált terület, ahová egyenesen kínálkozna egy jelentős, akár Szekszárd jellegére is utaló, nagyobb méretű szobor. Hárya, a Kodály révén halhatatlanná lett obsitosra, a Garay-szobor talapzatának egyetlen domborműve emlékeztet csupán. Kaphatna szobrot is Nagy ipari üzemeink országszerte áldoznak már arra, hogy főbejáratuk környékét képzőművészeti alkotásokkal díszítsék. A mérőműszergyár, vagy az állami építőipari vállalat központja alkalmas lenne ilyen célra. Ha majd számuk szaporodik (ilyenekben ugyanis ez ideig nem bővelkedünk), szívesen látnánk játékos, mesealak figurákat a játszóterekre. Itt kellene megemlékezni arról, hogy Szekszárd nemcsak szobrokban szegény, hanem ilyenekkel kombinálható kutakban, szökőkutakban, mesterséges vízfelületekben is. A strandfürdő remélhetőleg változó jellegű területe azonban szintén „elbírna" egy szobrot.

Felvételeink és ez a néhány sor a figyelmet akarják felhívni a megyeszékhely szobraira. Azt elérni, hogy ha egy pillanat szabad időnk van, álljunk meg előttük.

ORDAS IVÁN

ÉRDI JUDIT RAJZA

KENYÉR

Panasz: nem jó a kenyér. Interjú: az „illetékesekkel". (Az „illetékes" újabban fedőnév. Nem X. Y., vagy Z. — hanem „illetékes".) Az interjú szerint a közeljövőben már jobb lesz a kenyér minősége. Újabb cím az újságban: „Jobb kenyeret ígérnek a sütőipar illetékesei". Aztán néhány nap múlva: „Szabvány van, de a kenyér minősége nem kielégítő". Ezután: „Meddig kell még várni a jó kenyérre?" „Új technológiát vezetnek be a kenyérgyárakban." „Megszűnnek a kenyérminőségi panaszok." „A lisztben van a hiba." „Az időjárás nem kedvezett a kenyérgabonáknak." „Miért sületlen a kenyér?"

Kenyér, kenyér... Újságcímek, érvek, ellenérvek — futószalagon. Évek óta! Újságcikkektől a Vidám Színpadig — téma: a kenyér. A Ludas Matyiban — téma: a kenyér. Indulatos összecsapások eladó és vevő között a Közért-ben — téma: a kenyér! Miért?

A kenyér — dráma. Föld termi magját. Föld, amely történelmünk viharaiban vérrel öntöztetett. S ez a kenyér — legtöbbször ehetetlensége miatt — tetemes mennyiségben a kukák tápláléka lesz. Kenyér, amelyre államunk — dotáció formájában — milliókat költ, a kukákban végzi sorsát!

•

Felidézem néhány éves önmagam: milyen izgalommal figyeltem a kenyérsütést. Anyám este „bekovászolt" a nyárfából vájt teknőbe. Másnap reggel én is korábban keltem, akárcsak ünnepnapokon. Figyeltem, hogyan dagasztja anyám. Fárasztó munka volt. Felső karjával törölte homlokáról a verejtéket, de azért dúdolt, énekelt. Mert kenyeret sütött. Az élet fontos részét készítette a családnak.

Arra még inkább emlékszem, amikor a községházán kenyér- és lisztjegyért kellett sorakozni. A családban a legkisebb gyereknek — nekem jutott az a keserves kötelesség. Egyszer a sorban úgy megnyomott a tömeg egy terhes asszonyt, hogy perceken belül megszült a hideg-rideg folyosón...

Később, a háború utolsó évében — nem lévén tanítás az iskolában — gyenge gyerekként a pékműhelyben dolgoztam. Segédkeztem kiliszteni, előkészíteni a zsomborokat, amelyekben a kenyér kelt és arra várt, hogy bevessék a kemencébe. Később már virgoltam is. (A kiadagolt tészta formálásának művelete ez.) Egyszerre két kenyértésztát lisztesen egymáshoz sodorva, ügyes, gyors mozdulatokkal egyenletes gömbölyűre alakítani! Micsoda boldogság volt! Kenyeret készíthettem! Sorban álló embertömegek éhségét enyhíthettem — én, a gyerek. Csak enyhíthettem, mert nem jutott elég — még a kukoricásból sem. Az is szigorúan jegyes volt. Sima és nehéz testi munkás fejadag. Egy napra annyi csupán, hogy egy evésre is elfogyott volna.

A legnehezebb napokban, ha sikerült egy kevés lisztre szert tenni, otthon, a tűzhely sütőjében sült a sárszínű kenyér, tepsiben, kuglófsütőben. Olyan rangosan, hogy ma torta sem sül nagyobb becsben! És lángosféle sült a tűzhelyplatnin, mert a liszt nem volt elegendő egy kenyérhez sem. Lángosféle mondom: olaj és zsír nélkül!

Kifáraszt az emlékek felidézése... Huszonöt-harminc év. Mennyi mindent elfeledtem azóta. A nélkülözések sokaságát, a lyukastalpú cipőt, s a bombáktól, aknagránátoktól rengő ház pincéjét, amelyben életben maradásunk biztosítékát véltük, s... Nem, lám ezeket sem feledtem el, de a kenyér, a kenyér története mindennél maradandóbb. A kenyér története — az ember története. Az enyém is. Kenyér és só — a lét. Kenyér, az élet. Kubikosok a gödör földhányásán, favágók a fatönkön ülve: kezükben kenyér. Amikor nem volt hozzá szalonna, mindkét kezükben egy-egy darab kenyér: egyik a „kenyér" másik a „szalonna". — Ez is régi kép.

•

Kenyerünknek ünnepnapja is van. S ez nem afféle folklórista mulatság. Ünnep, melyet egy sok kenyérnélküli napot megélt nép őszintén jegyez pirosbetűvel naptárában.

Oktalan gyereklányom kenyérdarabot dobott a szemetesvödörbe. Nagyanyja felkiált: és gyorsan kikapja a szemétből. Lányom értetlenül nézi, amint az öreg parasztasszony ujjai görcsösen fogják az eldobott kenyérdarabkát. Ő még nem tudja, hogy ezek a kiszikkadt bőrrel bevont ujjak, marokszedéstől lettek sebhelyesek. S azt sem, hogy „Nagyika" aratáskor, napszállta után, a keresztbe rakott kévék tövében aludt pirkadatig, aztán, kezdődött előlről az egész. Még a cséplőgépnél a pelyvahordás is az ő reszortja volt. A kaláha apró tűi befészkelődtek a pórusába, véresre szúrták egész testét. Mert így született a kenyér...

Lányom kérdően nézi nagyanyját.

„A kenyér olyan, mint az ember — magyarázza az öregesen. — Ha az ember meghal, tisztességgel eltemetik! Hát a kenyeret sem szabad a szemétbe dobni..."

A gyerek még nem érti. Most határozom el: ha felcseperedik, az lesz az első, hogy igaz történeteket mondok majd neki a kenyérről: az életről, a kenyértelenségről: a pusztulásról. Mert először ezt kell megtegyeznie. Ez a legfontosabb, amit a fogékony agynak rögzítenie kell. Utána jöhet sokféle ismeret: matematika, fizika, biológia: egyenletek, atomok, gének...

Első a kenyér!

•

Hány tonna kenyér végzi életét a kukákban? Ki tudja ezt? És miért e dicstelen vég? Az utóbbira már inkább lehet válaszolni. Mégpedig az önmagam által feltett kérdéssel.

„Kenyér, kenyér... Ujságcímek, érvek, ellenérvek — futószalagon. Évek óta! Ujságcikkektől a Vidám Színpadig — téma: a kenyér. A Ludas Matyiban — téma: a kenyér. Indulatos összecsapások eladók és vevők között a Közértben — téma: a kenyér. Miért?"

VINCZE GYÖRGY

LOVÁSZ PÁL:

HERVAD A NAP ARCA

Rebbennek az évek,
fogy a tér köröttem,
riadt elmúlásnak
törvénye fölöttem.
Hervad a Nap arca,
öregszik a csillag —
messze utat tenni
nem kell vágyaimnak.
Ami jó a földön,
kézzel el nem értem,
de lehajolt mégis
egy-két csoda értem.
Megítéltet szánni
magamon tanultam,
s láttam: az igaznak
homlokán tövis van.
Vénektől általvett
néhány tiszta szót még
embernek, testvérnek
szívem szerint szólnék.

KÁLDI JÁNOS:

KÓRHÁZI LEVÉL

Mintha a Napot vernék.
Elcseng a fák levele.
A kórház kertjét
csönd önti le.
Bejön az ablakon az ezüsttel kevert ég
és kér
hogy játsszak el vele.

De én inkább arra gondolok:
mi a fontos és mi nem.
Érdektelen a lényegtelen
Képzeletemben szállnak az erdők
hófödötten,
fenségesen.

PILINSZKY JÁNOS:

TE

Juttának.

Aztán: semmi.
Aztán: a hó.
Aztán: semmi megint.
Aztán: a hó és a gyerekkor.
Aztán: semmi (megint, megint).
Aztán: a hó, a gyerekkor, a szerelem.
Aztán: kutyák (a legmagányosabbak),
és verebek (az igazán veszendők).
És azután: Te.
(És teutánad valóban nincs semmi.)

ÉRSEKUJVÁRY LAJOS:

MA

minden olyan szikrázó fehér,
a ház, az utca, ló és a szekér,
egyszóval minden, s minden olyan jó,
ahogy szállongva halkan hull a hó.

Kocsi előtt most kutya nem szalad,
madár bújik meg az eresz alatt,
ahogy megyek lépegetve, látom
hóban nyugszik meg a fáradt lábnyom

Olyan jó tudni, tiszta ég alatt
az ember jobb, a gondolat szabad,
óh, bárcsak amíg céljáig elér
minden, sohase festené be vér.

Napsugárra, hogyha el is olvad
a hó, jön tél újra, s újra hull majd,
talán megérem, de ha nem leszek,
egy lábnyommal lesz csupán kevesebb.

OSZOLINE: FÖLDVÁRI LATKÉP

Vaszary-féle kartonok után szőtt szőnyegek *Kovalszky* Sarolták dicsérik. E bejárattal szemben talált helyet egy nagy üveges szekrény, mely bronz és terrakotta szobrocskákat, plaquetteket, zománcos ötvösműveket, Zsolnay-féle edényeket s egyéb iparművészeti alkotásokat foglal magában. Az asztalosmunkát is az építészek tervezték, kivitelükkel *Simay* Lajos volt megbízva.

Összesen 29 festmény van kiállítva a teremben következő művészektől: *Bihari* Sándor, *Boruth* Andor, *Bosznay* István, *Bruck* Miksa, *Deák-Ebner* Lajos, *Ferenczy* Károly, *Grünvald* Béla, *Knopp* Imre, *László* Fülöp Elek, *Lotz* Károly, *Magyar-Mannheimer* Gusztáv, *Márk* Lajos, *Mednyánszky* László, *Mihalik* Dániel, *Munkácsy* Mihály, *Olgyai* Ferenc, *Paál* László, *Perlmutter* Izsák, *Rippl-Rónai* József, *Szlányi* Lajos, *Ujvári* Ignác, *Vaszary* János, *Wellman* Róbert, *Zemplényi* Tivadar és *Zombori* Lajos. Ezenfelül szoborművek *Beck Ö.* Fülöp, *Berán* Lajos, *Damkó* József, *Ligeti* Miklós, *Szamolovszky* Ödön, *Telcs* Ede és *Vedres* Márk szobrászművészektől.

A KAPOSVÁRI IPARMŰVÉSZETI kiállítás az eddigi megállapodások szerint augusztus hó 20-án nyílik meg. A helyi végrehajtó bizottság, élén Scholcz Gyula elnökkel és Mihalik Gyula titkárral, buzgón munkálkodik a kiállítás sikerének érdekében. A kiállítást a vármegyeház disztermében s a mellette levő főispáni egyik teremben lesz. A rendezéssel a M. Iparművészeti Társulat Kopits János szobrász művészt bizta meg.

A RAJZOLÓK ÉS KŐNYOMÓK kiállítása nyilott meg június hó 22-én az országos iparművészeti múzeumban. E kiállítás anyagának jórésze azokból a rajzokból kerül ki, amelyek a magyarországi „Senefelder Egylet“ anyagi támogatásával fenntartott és Harsányi Lajos tanár vezetése alatt álló kurzuson készültek. E mellett számos litografia van a kiállításon, melyet a kurzus hallgatói, részben mások rajzai nyomán, készítettek.

A KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSRA eddig oly nagy számban érkeztek a bejelentések, hogy a jelentkezők egy része nem kaphatta meg a kivánt terjedelmű helyet. A kiállítási bizottság a rendezéssel az idén Menyhért Miklóst bízta meg, aki a kiállítás elrendezésének tervével már elkészült.

A BAZILIKA BELSŐ DÍSZÍTÉSE. A lipótvárosi Szent István-bazilikának belső művészi díszítését néhány hét múlva teljesen befejezik. Legújabban azokat a fehér márványból faragott angyal-csoportokat helyezték el a kupola-fülkék fölé, melyeket ifjabb Vastagh György mintázott. Készen lesz nemsokára Rollinger Rezső Szent Lászlója is, meg Strobl tanár Szent Gellértje, amelyek a két fülkébe kerülnek; Sennyei Szent Erzsébetje már a helyén van. A szentély és a főoltár teljesen készen van s a közelben elhelyezik a Szent István életéből vett nevezetesebb eseményeket megörökítő reliefeket, amelyek bronzba vannak öntve s csupán az aranyozásokon dolgoznak még. Teljesen készen vannak a mellékoltárok s valamennyi oltárkép is. Az orgonán is kevés dolog van hátra s be vannak illesztve a kapuk, meg szélfogók. A főkapu valóságos remeke a magyar iparművészetnek, szárnyait az apostoloknak domborművű mellképei díszítik. Megvan az egész bútorzat, el vannak helyezve a világítást szolgáltató falikarok, szóval minden rendben van, egynémely apróság kivételével. A templom dús márványzatát újólag teljesen áttisztítják s csak azután helyezik az oltárokra a szükséges kellékeket. A felszentelés napja október 4-ére, a király névenapjának évfordulójára van kitűzve.

A TREFORT PLAQUETTEK, melyeket a Magyar Iparművészeti Társulat tudvalevőleg Berán Lajosnak kiválóan sikerült mintája nyomán készíttetett, már kaphatók a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalában. Egy bronzpéldány ára 10 korona, ezüstből készült példányok megrendelhetők 20 korona árban.

A KERESKEDELEMÜGYI M. K. miniszter iparművészeti állami érmét eddig tizenkilenc művészi iparosnak ítélték oda. Az érmek végre elkészültek s a M. Iparművészeti Társulat a napokban küldte azokat meg a kitüntetett iparosoknak.

ÉRDEKES MISERUHÁT MUTATHATUNK BE A XVIII. SZÁZADBÓL dr. Szinek Izidor pannonhalmi főiskolai tanárnak szivességéből, aki annak fényképét rendelkezésünkre bocsátotta. A fehér selyemalapú és dús aranyhimzéssel díszített miseruha a XVIII-ik század vége felé került egy egykori bencésnek, Polgár

Sándornak a birtokába, aki a rend feloszlatása után katona-lelkész volt. Midőn 1802-ben a rendet visszaállították, magával hozta s azóta a rend tulajdona.

KÉT KERESZTELŐ KÚT fotografiáját kaptuk Kassáról, amely a tarcali és a nagymihályi templomok keresztelő kútjait ábrázolja. A kovácsolt vasból készült kutakat *Konrády* Lajos szentszéki jegyző és katonai lelkész tervezte, akinek tervei után eddig már számos sikerült iparművészeti munka készült. Valóban kivánatos volna, ha főtiszt. Konrády úr példáját főtiszt. kollegái megszívlelnék s a papság köréből mennél többen gyakorlatilag is foglalkoznának az iparművészettel. Hiszen gyakran dönteniök kell iparművészeti kérdésekben, ami pedig, mint azt sokszor tapasztaljuk, rossz eredményre vezet, ha a kellő szakismeret hiányzik.

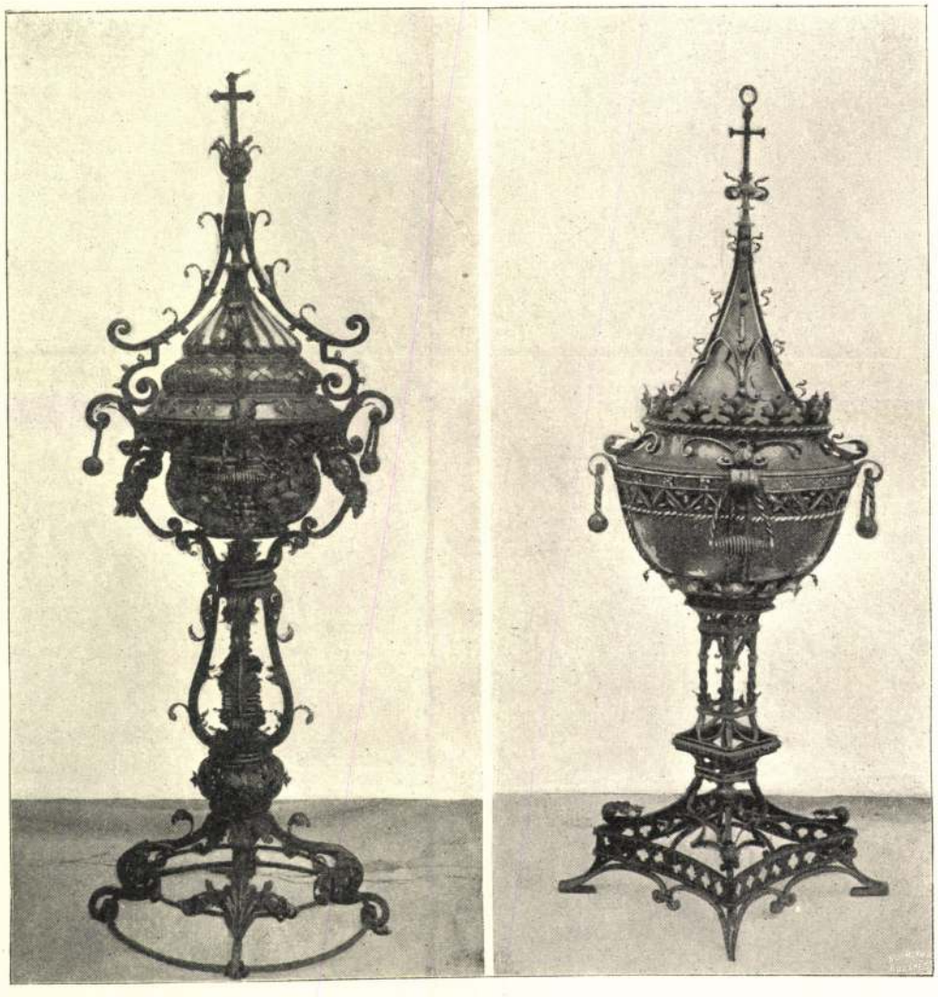

A TARCALI TEMPLOM KERESZTELŐ KUTJA KOVÁCSOLT VASBÓL

TERVEZTE KONRÁDY LAJOS
KÉSZÍTETTE BUCHNER BÉLA
KASSAI VASMŰVES

A NAGYMIHÁLYI TEMPLOM KERESZTELŐ KUTJA KOVÁCSOLT VASBÓL

Magyar Iparművészet
1905.

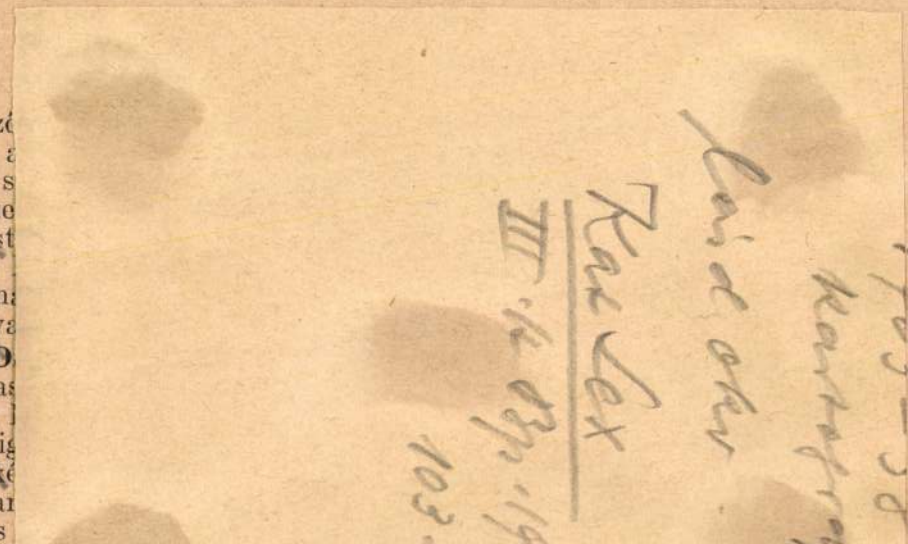

Képzé
Vita a
lom s
„Neue
Christ
einer
„A ma
magya

D
zeti as
díjat
megfig
fényké
és Var
ját és
zet kö
Kiszár
merisé
a Bec
Kleine

Konság Nándor
1703–58.
kartográfus
Lázár okr.
Kaz Lex
III. k. 83 p. 1932
103. l.

Gerevich Tibor professzor vezetése alatt a régi magyar művészekre vonatkozó adatok rendszeres gyüjtésével foglalkozott.

Pulay Gábor (1917, Kasza, Trencsén m., róm. kat.) okl. középiskolai tanár félösszegű ösztöndíjjal Yolland Arthur professzor vezetésével az angol-magyar kulturális kapcsolatok történetével foglalkozott.

Dr. Radocsay Dénes (1918, Liptószentmiklós, róm. kat.) 400 pengős belföldi ösztöndíjat kapott művészettörténeti tanulmányok folytatására (Gerevich professzor). Az év folyamán megírta doktori értekezését Madarász Viktor életéről és művészetéről. Rövid ismertetést írt az Archeológiai Értesítőbe a brassói Feketetemplom újabb feltárási munkálatairól, az Esztétikai Szemlében pedig „A görög forma" című dolgozata jelent meg.

Rainiss István (1918, Székesfehérvár, róm. kat.) szigorló bölcsész félösszegű ösztöndíjat nyerve vegyészeti tanulmányokkal (Szebellény professzor) foglalkozott, amelyek során főleg a katalízis folyamatának vizsgálata érdekelte.

Rónay György (1913, Budapest, róm. kat.) okl. középiskolai tanár, a Révai Irodalmi Intézet irodalmi tanácsadója (Horváth János pro-

tunk büszk
letünt éve
ideig-óráig
gyarnak!

Közel
eocénkorú
időben m
eolit-kultu
kövesedet
tenék üle
lim barlan
nyú horda
a két hel
voltaképe
egymásra
teni kíván

A bá
Felsőgalla
kori szén
név alatt
Tatabán
ban kifejl
népegészs

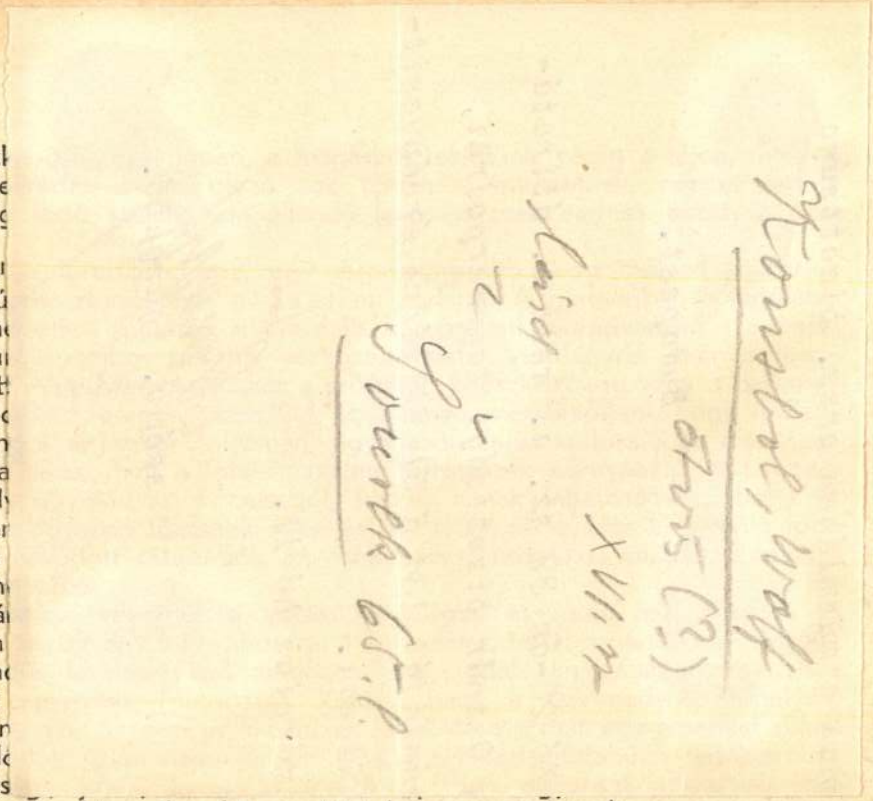

tását az egész környékre kiterjesztő telepe az országnak.

nyers bányatermékek földolgozási módjáról, hanem megismertet természeti szépségekben gazdag vidékével is.

Tatabányánál behatolunk a Vértes ágai közé. A Magyar Középhegységnek ez a 30 kilométer hosszú, 10—15 kilométer széles, mészkő rögökből álló, votlaképen hatalmas fennsíkot alkotó nagyszerű tömege várszerűen, óriási erdőkkel fedetten Komárommegye délkeleti és Fejérmegye északi határvonalán terül. A Bakonytól, Tatai-hegysortól a Móri-völgy és az Által-ér-; a Gerecsétől az Által-ér és a Galla-szárihorpadás választja el. Délről a Csurgó-, Zámoly-, Csákvár-, Vértesboglár lapálya símul lábainhoz. E hegység bár az alacsonyabbak közé tartozik, mert hiszen legkiemelkedőbb csúcsai sem érik el az 500 métert, elbájoló tájrészleteivel mégis megragadja az embert és nem is engedi el, amíg meg nem ismerte.

Kiterjedt tölgy és bükkerdőségeitől a levegő ozonnal teli. Kóborlásunkban bármerre forduljunk, nézzünk is, mindenütt a színek-formák gazdag változatát látjuk. Itt másfélméter átmérőjű, falusi toronymagasságú bükkök, tölgyek versenyeznek egymással, melyiké legyen a szebb, terebélyesebb, magasabb növés dicsősége; ott mintha a Természet mérnöke cirkalmazta volna ki, kőrkörös, üde pázsittal fedett tisztások szakítják meg az erdők végtelennek tetsző szőnyegét.

A tisztások szélein a bokortársadalom előkelőségei: a mogyoró, galagonya, vadrózsa sütkéreznek a verőfényben, helyenkint beborítva a rájuk kapaszkodó iszalag és vadszőlőfutások szövevényétől. És a szinek!? A legügyesebb festő palettáján nincs annyi árnyalata a színeknek, mint amenyszínében itt lát az ember. Mint a legfinomabb

Konsbol Wolf

ötvös (?)

d.

A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma. [Bp. 1884]

II. Szem. VIII. szekvény

51. sz

Ha Kőszegi nem ismeri, nem Ell.

gyógyhatású. Homokja selyempuhaságú. Medre enyhén menetelő s így fürdésre, napozásra kiválóan alkalmas. Ha ezek mellett még figyelembe vesszük, hogy vonatjáratai kedvezőek, a közelmultban kiépített Budapest—balatoni betonútja elsőrangú, a lakás és ellátási árak a balatoni telepekénél olcsóbbak, környéke kirándulásokra, északi partja hegyi túrákra is alkalmas, kézenfekvő, hogy Gárdonynak minden adottsága meg van az erőtelies fejlődésre.

A tónak déli, mélyen kiöblösödő része a zsombékos, elmocsarasodott, kiszáradóban levő Nádas-tó, mely felhúzódik egészen Seregélyesig. Ez a római időkben Gorsio név alatt már létező telep, a tó fölötti Baracskával (Jasulonibus) a Sophianae—aquincumi útvonalnak volt fontos állomása.

Az északi oldalon menjünk le a tó partjára és tanulmányozzuk közelebbről. A víz a színskála minden változatában tükrözik. Itt, a belemosolygó égtől ultramarin. Hol vattaszerű felhőgomolyok nézegetik magukat benne, ott hófehér. A ráhajló füzesek alatt kobaldba árnyaló. Aztán sötétzöld, barnazöld, kékesszennyes, szürke, kénsárga és a mély árnyékokban feketébe hajló.

A víz tündöklik, mint a hegyi kristály. A beletekintőnek felfedi a fenék és a viziélet minden titkát. Mint valami rendkívül fínom és bonyolult szövésű keleti szőnyeg fantasztikus rajza, úgy hat reánk a víz alatt össze-vissza-fonódott növények szemlélése.

Óh, csodálatos is a Természet! Állatot, növényt, valami titokzatos, szinte

Ősztől készültségben a MIG—29-ek

A Kecskeméti Harcászati Repülőezred MIG—29-es pilótái az eredeti kiképzési ütemtervet tartva maradék nélkül elsajátították az új repülőgéptípus vezetési technikáját. A szükséges feltételrendszert kialakítva nincs akadálya, hogy nyár végére a MIG—29-es flotta átvegye a harckészültségi szolgálatot a kecskeméti alakulatnál — tájékoztatta lapunkat Urbán János vezérőrnagy, a Magyar Honvédség repülőszemlélője. Mint hozzátette, a több mint harminc éve hadrendbe állított MIG—21-esek többségét rövid időn belül kitelepítik a kecskeméti repülőtérről.

A tábornok elmondta: a repülőgép-vezetők mára ugyanolyan biztonsággal irányítják akár éjszaka vagy bonyolult időjárási viszonyok mellett a MIG—29-est, mint korábban a MIG—21-eseket.

Urbán Jánostól megtudtuk: a veterán MIG—21-esekből néhányat rövid időre visszatartanak tartalékként. A többit a taszári és a pápai katonai repülőtérre vezényelik. Mint aláhúzta, ezeknek a repülőgépeknek már igen kevés üzemidejük van a végleges leállításig, ám azt igyekeznek kirepülni a másik két repülőszerednél.

• G. Z.

Wigner Jenő kitüntetése

MTI

László Balázs New York-i főkonzul Princetonban átnyújtotta a Köztársaság Érdemrend Középkereszt a csillaggal kitüntetést és a Magyar Nukleáris Társaság Szilárd Leó Emlékérmét a 92 éves Wigner Jenő Nobel-díjas fizikusnak.

Az egy éve már gyengélkedő atomfizikus meghatott szavakkal mondott köszönetet óhazájának a két kitüntetésért. Örömmel idézte fel emlékeit nagy kortársairól, Neumann Jánosról, Teller Edéről és talán legkedvesebb barátjáról, Szilárd Leóról.

Ezért különösen örül, mint mondotta, hogy az ő nevével fémjelzett emlékérmet a Magyar Nukleáris Társaság neki adományozta.

Úttorlaszt állított haragosának

Az emberölési szándék megállapításánál a bíróságoknak elsősorban az elkövetéskori tudattartalom, valamint a tárgyi és alanyi tényezők gondos vizsgálatából kell kiindulnia — hangsúlyozta a Legfelsőbb Bíróság, és a védelem fellebbezésével szemben helyt adott a Csongrád megyei bíróság elsőfokú ítéletének, amely Papp István Imrét emberölés bűntettének kísérlete miatt két év, négy hónap szabadságvesztésre ítélte.

A zákányszéki tanyák egyikén lakó Papp hajdanán jó viszonyban volt szomszédjával, Szabó Attila sértettel; a viszony azonban az évek során megromlott. Egy nap pedig, mikor Papp borért küldte a fiát a közeli italboltba és Szabó állítólag elzavarta a tanyája mellett elhaladó fiút, az apa a sérelmen felháborodva, a vele egyetemben jócskán ittas élettársával és barátjával elindult a szomszédon elégtételt venni. Mivel tudták, hogy Szabónak melyik úton kell gépkocsijával elhaladnia, szöges lécekből és gerendákból barikádot emeltek. Számításuk bevált, a szomszéd megállt a kocsijával és nekilátott az úttorlasz elhordásának. Ekkor ért oda a trió, élén Pappal, aki a nadrágjába egy kést is elrejtett. Szabó valamit megérezhetett a veszélyből, mert hátraléptett és ez a mozdulat megmentette az életét. A váratlan szúrás így is elérte a felsőtestét, de az orvosi segítség — a nem túl mély seb ellátásához — még időben érkezhetett.

Az elsőfokú bíróság által emberölés bűntettének kísérlete miatt kiszabott két év, négy hónap börtönbüntetés ellen a védelem a jogi minősítés megváltoztatásáért, az életveszélyt okozó testi sértés bűntettének kimondásáért fellebbezett.

A Legfelsőbb Bíróság az elkövetés körülményeinek vizsgálata után helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

• D. P.

Elhunyt Eck Gyula

Eck Gyula, a Szabad Föld elnök-főszerkesztője 67 éves korában tragikus hirtelenséggel július 19-én elhunyt. Eck Gyula Ujvidéken született 1927-ben. Dolgozott a Fiatalok, a Vas megye, a Néphadsereg című lapoknál, később a Szabad Föld munkatársa, majd 1960-tól a Képes Újság főszerkesztője lett. A Szabad Föld élére 1971-ben került, és haláláig elnök-főszerkesztője volt a lapnak. A MÚOSZ etikai bizottságának elnöke, majd a szervezet alelnöke, később elnökségi tagja lett, 1985-ben Rózsa Ferenc-díjat kapott.

Elment egy főszerkesztő. Ma sokan azt mondanák, abban az időben lett főnök — 1960-ról van szó —, amikor tulajdonképpen nem volt nagy dicsőség újságírónak lenni, főszerkesztőnek végképp nem. Csak hát ez a legújabb kori ítélet kire igaz, kire nem. Eck Gyulára pedig végképp nem. Merthogy a szakmát akkor is — mindig is — lehetett tisztességesen művelni. Egy szerkesztőséget úgy is lehetett vezetni, ahogy Eck Gyula tette. Barátsággal, szeretettel és szakmai fölénnyel, hozzáértéssel. Történetesen utolsó huszonhárom évének „színteréről", a Szabad Földről ugyanis azt is lehetett tudni a szakmában, hogy ott az újságírók valóban barátok voltak, és a legfőbb barát éppen Eck Gyula volt. Na persze az egy más világ volt, más újságírás és életforma. A hazai zsurnalisztika tradicionális irányát követték jórészt, s így érték el, hogy az egyik legnagyobb példányszámú hetilap lehetett a Szabad Föld. És hogy a rendszerváltozás, a privatizáció után is több százezer példányban fogy el a lap, az Eck vezetői és szerkesztői képességeit dicsérte. Elment egy főszerkesztő — a magyar újságírócéh történelmének egy darabja ment el vele.

Meghalt Újlaky László

Meghalt Újlaky László színművész, érdemes művész. Nyolcvanadik életévét néhány hete, június közepén ünnepelhette.

A Színészakadémia elvégzése után 1936-ban a Nemzeti Színház szerződtette, 1949-től a Madách Színház művésze volt. Feledhetetlen alakításait az aprólékos kidolgozottság, a nagyfokú tudatosság, a művész tiszta beszéde, szép orgánuma tette élvezetessé. Főbb szerepei: Sámson Mihály (Zilahy: Süt a nap), Simándy tiszteletes (Rákosi Viktor: Elnémult harangok), Pepel (Gorkij: Éjjeli menedékhely), Polonius, Színészkirály (Shakespeare: Hamlet), Jácint atya (Molnár Ferenc: A hattyú), Kabanov (Osztrovszkij: Vihar), Don Guritan (V. Hugo: A királyasszony lovagja), Francis Murse (Miller: A salemi boszorkányok), Püspök úr (Szabó Magda: Szent Bertalan nappala), Arsellier (Sütő András: Csillag a mágyán), Rieter, a keringőkirály (Németh Ákos: Lili Hofberg). Több filmben is játszott (Életjel, Két vallomás, Egy kis hely a nap alatt, Kettévált mennyezet).

HÉTFŐ — TESZT • KEDD — BÍRÓSÁG • SZERDA — ROCK • PÉNTEK — DIVAT • SZOMBAT — PORTRÉ

Nyári bálok idejére

LAZAROVITS SZILVIA ROVATA

Július végén az Annák, Anikók, Pankák névnapi köszöntésével beindul a nyári báli szezon, s tart egész augusztusban. A díszesebb, flancosabb vagy kevésbé előkelő összejövetelek, jótékonysági rendezvények természetesen megfelelő öltözéket kívánnak a résztvevőktől. Az első bálos lányok életében ezek az örömteli percek sokáig tartó szép emlékek. Az anyukák pedig azt szeretnék, ha az ő kislányuk lenne a legcsinosabb, legválasztékosabb és hogy minimum a bál királynőjévé válasszák a kicsikét. A dekoratív nagyestélyik helyett jobb viszont, ha inkább a bálozók korát és alkatát veszik figyelembe, mintsem hogy egy zavaróan túldíszített összeállításba kényszerítenék szegény gyermeket, amelyben esetleg nem érzi jól magát.

Mivel a divat ezen a nyáron igazán sokrétű, így a báli ruhák között is bőven lehet választani. Pompázhatnak hosszú összeállításban is, ám aki jobban szereti, nyugodtan megjelenhet rövidebb, úgynevezett kisestélyiben. Manapság túl sok különbség nincs a különféle alkalmakra, időszakokra szánt ruhák között, hiszen egyikmásik nappali öltözék, hosszúságából, merészségéből fakadóan akár estélyinek is felfogható. Attól függően, hogy milyen környezetben tartják, mennyire hivatalos, protokolláris az esemény, vagy éppen baráti meghívásról van-e szó, eldönthetik, melyik stílus a legalkalmasabb az este eltöltéséhez. Az igazi báli darabok természetesen finomabb, nemesebb anyagokból készülnek. Nyáron előszeretettel alkalmazzák a taftokat, a selymeket, a muszlikat, ám ebben a szezonban felejtsék el a bársonyt, amely inkább a téli időszak ünnepi kelméje. Választhatnak helyette bőven csipkét, áttetsző, leheletvékony organzát, chiffont.

A formamegoldások is változatosak, a szexisen feszes vonalvezetés éppúgy divatos, mint a nagy bőséggel szabott, alsósóknyás, romantikus szabású ruhaköltemény. A hölgyek öltözhetnek kombinévállpántos, egynes vonalú darabba — mintha tollasbálba készülnének —, csakúgy, mint gazdagon raffolt, raffináltan szabott ruhába. Az alkalmi ruhák színei viszont minden évszakban hasonlatosak, így nyáron is győz a fekete és a fehér. Ám aki színesebben szeretne felöltözni, essen kétségbe, a szivárvány minden színe a rendelkezésére áll. Fiatalabbaknak a divatos pasztelles színhatások állnak jobban, a picit is idősebbek pedig választhatják az érettebb, telt, erőteljesebb árnyalatokat, a tüzes zöldeket, a borvöröset, a napraforgósárgát. Idén már a hűvösebb köznapokba is belopakodtak a fémes metált utánzó anyagok, így mi sem természetesebb, mint hogy estére is egyre többször ezüstöződnek, aranyozódnak a hölgyek. S akinek nincs jobb ötlete, a többméteres taft anyagból kössön magának egy hatalmas masnit.

DIVAT

Távoznak a Magyar Napló szerkesztői

A Magyar Napló — az írószövetség irodalmi lapja — szerkesztői nem kívánnak együtt dolgozni Oláh Jánossal, a lap új főszerkesztőjével. Az egyeztetőbeszélgetések után vállalhatatlannak ítélték az új vezető által tervezett koncepcióváltás szerkesztési következményeit, ezért közös megegyezéssel távoznak a Magyar Naplótól.

Mint ismeretes, Dérczi Péter, a korábbi főszerkesztő lemondott, és az írószövetség pályázatot írt ki a megüresedett állásra. Az új főszerkesztő személyéről az írószövetség választmánya hivatott dönteni, ezért nem vették figyelembe, kit támogat a szerkesztőség — tudtuk meg Tornai Józseftől, aki egyébként azt is elmondta, hogy meglepte a szerkesztők távozási szándékának híre. A Magyar Napló anyagi nehézségek miatt egyelőre havonta jelenik meg, ám Tornai hangsúlyozta: mindent megtesznek azért, hogy hetilappá váljon. A pályázók között volt Oláh János mellett Szepes Erika, Hárs György és Németh Gábor is. Az írószövetség 71 tagot számláló választmányából 36-an vettek részt azon az ülésen, amelyen a jelöltek meghallgatása után szavaztak az új főszerkesztő személyéről. Oláh Jánosra tizenhárman voksoltak, három szavazattal megelőzve Németh Gábort, aki a szerkesztőség megbízásából pályázott.

Németh Gábor, a prózarovat szerkesztője szerint a választmány több személyt felkért arra, hogy pályázzon, és ezt a munkatársak „bizalmatlansági indítványként" értelmezték. A megbeszélések során Oláh elvi vitákba nem bocsátkozott, viszont felvetette egy szerkesztőbizottság alakításának gondolatát, melynek tagjai a szövetség választmányi tagjaiból kerülnének ki. Ettől azonban sérülne a szerkesztők szuverenitása — vélte szerkesztő munkatársaival egyetértésben Németh Gábor.

Oláh János már keresi az új munkatársakat, bár a Magyar Napló legközelebb csupán szeptemberben jelenik meg. A főszerkesztő kifejtette: nem kíván megválni az eddigi szerkesztőktől. Oláh az eddigi „műhelylap" helyett egy szélesebb olvasóréteg számára is eladható hetilapot szeretne, mely a magyar irodalom lehető legteljesebb keresztmetszetét adja. Ami pedig a szerkesztőbizottságot illeti: az írószövetség választmányának tagjai közül kérne fel néhányat a folyóirat utólagos értékelésére. A bizottsági tagok a lapkészítésbe nem szólnának bele, így a szerkesztők szuverenitása sem sérülne — mondta Oláh János. Az új főszerkesztő már több íróval tárgyalt az együttműködésről, eddig Pomogáts Béla és Bella István mondott igent.

• B. Gy.

Konrád Ignác-emlékkiállítás

MTI

Konrád Ignác festő- és szobrászművész születésének centenáriuma alkalmából nyílik kiállítás ma a Hadtörténeti Múzeumban. Mintegy félszáz festmény, grafika, plasztika és az életút dokumentumai adnak áttekintést a hazai közönség körében kevéssé ismert alkotó pályafutásáról és munkásságáról. Konrád 1894-ben született Kétujfalun. A szigetvári polgári iskola rajztanára volt első mestere, ezt követően a Budapesti Iparművészeti Iskolában folytatta tanulmányait. Az 1910-es évek elején Ferenczy Károly tanította az ifjú festőnövendéket a Művészeti Akadémián. A művészetpártoló versenyötenyésztő, Ralph Beaver Strassburger figyelt fel munkáira, és 1929-ben Párizsba invitálta a magyar művészt. A patrónus halála után villáját az örökösök Deauville városának ajándékozták Konrád Ignác képeivel együtt. Az épület ma múzeum.

LISKA TIBOR egyetemi tanár temetése 1994. július 29-én 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben — tudatja a Budapesti Közgazdaság-tudományi Egyetem.

Antonescu-szobor Karánsebesen

Bukaresti tudósítónktól

Újabb Antonescu-szobrot állítanak Romániában, ezúttal a bánsági Karánsebesen. A volt fasiszta diktátor már kapott emlékművet tavaly a délvidéki Slobozia városában, és hasonló terveket forgatnak a fejükben hívei Marosvásárhelyen is.

A karánsebesi szoborállítás gondolata a Tartalékos Katonai Káderek Országos Szövetségétől és a Háborús Veteránok Egyesületétől származik. A városi tanács már jóváhagyta a tervet. Ennek megfelelően a szobrot a városközpontban helyezik el, s ezzel egy időben emlékművet állítanak a kommunizmus áldozatainak is.

Nincs vérhiány a fővárosban

Bár július—augusztusban általában kevesebb a véradó, mint az év más hónapjaiban, jelenleg nem tapasztalható a fővárosban vérhiány. Annak ellenére azonban, hogy a helyzet nem drámai, minél több véradóra van szükség — tudtuk meg dr. Sándor Józseftől, a Péterffy Sándor utcai kórház vérellátó osztályának főorvosától, aki Budapest szakfelügyelő főorvosa is egyben.

Dr. Sándor József elmondta: a nyilvántartott véradók közül sokan elutaznak, közülük kevesebb érhető el. Ezért a nyári hónapokban a vérellátó központok véradásokat szerveznek, ahol minden egészséges ember segítségére fokozottan számítanak. Idén a Városligetben és a Diáksziget elnevezésű egyhetes rendezvényen lesz véradás. Budapest ugyanakkor számít a vidéki vérellátók segítségére is, ahol általában egyenletesebb az ellátottság, mint a fővárosban. Nem akut eseteknél, illetve az előre tervezett műtéteknél előfordulhat néhány napos halasztás a vérkészítmény hiánya miatt, de a balesetes akut eseteket mindig el tudják látni. Amennyiben elérik a kritikus pontot, a rádió és a televízió útján kérnek segítséget.

Dr. Szabó János, az Országos Hematológiai Intézet főigazgató-helyettese arról tájékoztatta lapunkat, hogy augusztus 20—21-én családi véradónapot szerveznek a budai várban.

• B. R.

Az Egyesült Államok Űrkutatási Hivatala nyolclábú hegymászórobotot próbál ki az alaszkai Anchorage-ban. A szerkezetet a Spurr vulkán százhatvan méter mély kráterének kutatására alkalmazzák majd. Itt még persze ember nem járt. A vulkán 1992-ben egyszer, tavaly kétszer tört ki

MTI KÜLFÖLDI KÉPSZOLGÁLAT — AP

Frontos tudnivalók

Az elmúlt napok „frontos" időjárása után — a zivatarok, a hirtelen lezúduló felhőszakadás-méretű csapadék, illetve a meleg- és hidegfronti hatás együttes megléte — az előttünk álló hétvégén a közúti közlekedés szempontjából kedvezőbb, csendesebb időjárásra számíthatunk.

A légköri frontok ugyanis elkerülik térségünket, így sem heves zivataroktól, sem szélvihartól nem kell tartani. A meleget leszámítva szinte ideális meteorológiai körülmények között lehet autózni. Legfeljebb a délutáni órákban és inkább csak a déli, délnyugati megyékben alakulnak ki rövid ideig tartó helyi zivatarok. Ez pénteken és szombaton lesz jellemző. A zivatar kitörése előtti időszakban a fokozódó fülledtség, majd pedig az erősödő légelektromos tevékenység átmenetileg ingerlékennyé, agresszívvá teheti a gépjárművezetőket. Mind szombaton, mind vasárnap a déli, délutáni órákban országszerte 30 fok körüli meleg várható. Ebben a júliusi kánikulában könnyebben fáradunk, kevésbé reagálunk a külső hatásokra.

Tanácsoljuk tehát, aki teheti, inkább a kevésbé meleg reggeli, kora délelőtti, ill. a késő délutáni, esti órákat válassza utazásra.

Összefoglalva tehát: ezen a hétvégén légköri frontok közvetlen hatásától nem kell tartani, de a tűző nap, a nagy meleg kedvezőtlen hatással van a biztonságos közlekedésre.

Összeállította Németh Lajos

Rendkívüli tájékoztatás a Buda Állampapír Alap letétkezelőjének változásáról

A Buda Portfolio Kft., mint az alap alapkezelője, ezúton tájékoztatja a tisztelt befektetőket, hogy a fenti nevű alap letétkezelője 1994. július 21-től az eddigi Agrobank Rt. helyett az újonnan megbízott OTP Rt. lesz.

A letétkezelő megváltoztatásához szükséges felügyeleti engedélyt az alapkezelő az ÁÉF-től megszerezte, annak száma: 110 012-5/94., kelte: 1994. június 28.

Budapest, 1994. július 20.

Buda Portfolio Kft.

MH 10 492

Új tanév az MH Stúdióban

Idén ősszel hatodik alkalommal hirdet felvételt a Magyar Hírlap Újságíró Stúdió az újságírás iránt érdeklődő egyetemisták, főiskolások, és már végzett, pályamódosításra készülő fiatalok számára. A korábbi évfolyamok hallgatói közül sokan már munkatársaink, a Magyar Hírlap és más lapok jól ismert tudósítói.

Az MH Stúdió idén is szolgál némi újdonsággal. A kétszemeszteres kurzus a Magyar Hírlap vezető munkatársai által irányított, 60 órás szakmai alapvetésen kívül fakultációra is lehetőséget biztosít. A belpolitika, a gazdaságpolitika és a kultúra legfontosabb területeit, valamint —ezúttal először — a dokumentumfilm-készítés rejtelmeit a hallgatóknak 20-20 órában lesz módjuk megismerni az egyes témakörök neves szakembereinek segítségével. A gazdaságpolitikai fakultáció előadói között lesz például Lipovecz Iván, a Heti Világgazdaság főszerkesztője és Lengyel László, a Pénzügykutató Rt. elnök-igazgatója. A belpolitika iránt érdeklődők többek között Papp Istvánnal, az Országgyűlés főtitkárhelyettesével, Holló Andrással, az Alkotmánybíróság főtitkárával találkozhatnak, akik a törvényalkotási, illetve az alkotmánybírósági munka részleteivel ismertetik meg a hallgatókat, a dokumentumfilm-készítésről pedig a Fekete Doboz Alapítvány munkatársaitól hallhatnak.

A kurzus anyagát sajtóetikával, sajtójoggal, a médiahelyzettel, tényfeltáró újságírással, közvélemény-kutatással, lapkiadással és más, valamennyi leendő újságíró számára fontos témával foglalkozó előadások egészítik ki, további 20 órában. Az írás gyakorlására kiscsoportos szemináriumokon, a kérdezési kultúra, vitakészség fejlesztésére pedig vitaesteken kerül sor, amelyeken a meghívott politikusokat és közéleti személyiségeket aktuális témákban faggathatják a hallgatók.

Az új fakultáció, a szemináriumok és vitaestek következtében az oktatási idő a tavalyinak közel háromszorosára nő. A korábbi, heti egy helyett két délután találkozunk a hallgatókkal, nem 24, hanem 30 héten keresztül.

A Magyar Hírlap Újságíró Stúdióra szeptember 1-jéig levélben, rövid önéletrajz kíséretében lehet jelentkezni a következő címen: 1087 Kerepesi út 29/B „Stúdió" jeligére. A kurzus részvételi díja 30 000 Ft. A felvételről, a kurzus részletes programjáról írásban kapnak tájékoztatást a jelentkezők.

Márványi Ágnes stúdióvezető

7870 MH

Magyarország észak-nyugati részén, a Fertő-tó partján fekvő, termálfürdőjéről híres, kedvelt üdülőhelyen 1200—1400 m² nagyságú,

közművesített lakótelkek eladók

1994. IV. negyedévi átadással (közművesítésen értendő: víz, villany, csatorna, földgáz, telefon, kábeltévé, út,járda).

Telekár: 1250 Ft/m².
Érdeklődés: polgármesteri hivatal, 9437 Hegykő, Iskola utca 1.
Tel./fax: (99) 376-927

A telekvásárlásra vonatkozó igényeket a fenti címen lehet bejelenteni 10% foglaló befizetésével. Azok, akik az igényléskor befizetik a vételár 50%-át, a fennmaradó részből további 10% kedvezményt élveznek.

MH 10 538

Építkezik, a fűrészáruval kereskedik? Szuperkínálat, komplett ácsolat!

Gerenda, lambéria, egyéb, építkezéshez szükséges faáruk.

Áraink: 180 DM-tól 260 DM/m³-ig.

Szállítás biztosítva! Megrendeléseiket leadhatják telefonon és faxon: 0042 811 3355, 0042 944 7112, vagy levélben, magyar nyelven, a következő címen:
AVEXZ s.r.o.
Mierová 52/6
Žeherovce 93701
Szlovákia

MH 10 494

A XXII. kerületben

1725 négyzetméteres telken, 660 négyzetméter hasznos alapterületű, raktárakból, műhelyekből, irodákból és szociális helyiségekből álló, **1990-ben korszerűsített épület** (pince, földszint, padlástér), az M0-ás autópálya közvetlen közelében, 5 digitális telefonfővonallal, mindkét oldalon **kamion- és teherutóbeállási lehetőséggel eladó.**

Érdeklődni a 269-1177/121 számon lehet, munkaidőben.

MH 10 081

KÖZLEMÉNY

A Global T.H. Befektetési és Kereskedelmi Rt. igazgatósága tájékoztatja a befektetőket, hogy a Budapesti Értéktőzsde Tanácsának 1994. július 19-i döntése értelmében a részvények tőzsdei kereskedelme 1994. július 25-én kezdődik meg a forgalmazotti kategóriában.

Keresetnövekedést mért a KSH

MH-információ

Az elmúlt év novemberében a fizikai és a szellemi alományúak havi bruttó átlagkeresete egyaránt közel negyedével emelkedett az egy évvel azelőttihez képest – állapítja meg a KSH legfrissebb jelentése, amely a 10 főnél többet foglalkoztató szervezetek megfigyelésén alapul. Előbbiek 30790, utóbbiak pedig 58832 forintot kerestek. A bruttó átlagkeresetek növekedése szinte minden nemzetgazdasági ágban számottevő az előző havihoz képest, a fizikai dolgozók esetében 3800, a szellemieknél 5300 forint, amely már a szokásosnál nagyobb év végi kifizetéseknek tudható be. Az év első 11 hónapjára vetítve az adatokat, a bruttó keresetnövekedés 22,8 százalékos volt. Az összes teljes munkaidős foglalkoztatottra számított havi nettó átlagkereset 22628 forint volt, 25,5 százalékkal magasabb az egy évvel korábbinál. A fogyasztói árak ugyanebben az időszakban mért 18,6 százalékos növekedése mellett ez a keresetek reálértékének 5,8 százalékos emelkedését jelentette.

• K. B. Z.

Tőkeszámla: a tarifákra még várni kell

MH-információ

Egyelőre még egyetlen brókercég sem jelezte az Állami Értékpapír- és Tőzsdefelügyeletnél milyen díjakat kívánnak felszámolni tőkeszámla nyitásakor, illetve a tőkeszámlával kapcsolatos ügyletek után. Ezt egyébként meg kell tenniük, ha az üzletszabályzatukban eddig nem szereplő jutalékot alkalmaznak.

Mindez azt jelzi, hogy a brókercégek – önként, vagy a bokros felkészülési teendők miatt kényszerűen – még kivárnak a végleges tarifák kialakításával. A tőkeszámla-vezetés hosszú távon mindenképpen jó üzlet, hiszen az ügyfélkör szélesítésére jó lehetőséget kínál. Így aztán érdemes mérlegelni az értékpapír-kereskedő cégeknek, hogy mi kedvezőbb számukra: a nagy érdeklődést kihasználva a számlanyitásért pénzt kérni, vagy pedig olcsóvá tenni ezt a lépést és inkább azt megdrágítani, hogy valaki a későbbiekben más céghez vigye át tőkeszámláját.

• A. L.

Megalakult a Pharmavit romániai vegyesvállalata

MH-információ

December végén megalakította romániai vegyesvállalatát a Pharmavit Rt. A gyár termékeinek értékesítésével foglalkozó bukaresti székhelyű társaságban 90 százlékos részesedése van a veresegyházi vállalkozásnak, a fenmaradó tíz százalékon pedig két másik partner osztozik. A cégalapítás mindazonáltal nem nevezhető váratlannak. A Pharmavit romániai értékesítése ugyanis – annak ellenére, hogy ide csak ősszel kezdett szállítani a cég – meghaladta a Szlovákiába és Csehországba irányuló összesített exportot. Márpedig ezen országokba már alapított céget a Pharmavit.

Az előzetes számok szerint, a társaság tavaly mintegy 4,2 milliárdos forgalmat realizált, eredménye pedig 800 millió forint körül várható.

A Pharmavit termékpaletta november végén négy gyógyszerrel bővült (ebből kettő antibiotikum).

• A. L.

Újabb likviditásszűkítés

MH-információ

Január 16-ától a Magyar Nemzeti Bank 12 százalékról 14 százalékra emeli a kereskedelmi bankoknak előírt jegybanknál tartandó kötelező tartalékrátát. A megváltozott feltételeknek az érintett pénzintézeteknek február elsejétől kell megfelelniük.

Lehoczky Zoltán, az MNB főosztályvezetője a döntéssel kapcsolatban lapunknak elmondta: figyelembe véve, hogy a bankok jelenlegi kötelező tartalékainak állománya mintegy 1700 milliád forint, körülbelül 25-30 milliárd forintos likviditásszükülésre számítanak a lépés hatásaként.

Természetesen nem lehet kizárni azt sem, hogy a nagyobb likviditásszükítés érdekében a jegybanknak újabb lépéseket kell még megtennie, ám erről csak akkor születhet döntés, ha a már eddig meghozott monetáris lépések (leértékelés, kamatemelés és a mostani rátaemelés) nem hoznák meg a várt eredményeket.

A főosztályvezető ugyanakkor osztotta azt a véleményt, mely szerint – bár a jegybanknak kötelessége fellépnie a tapasztalt kedvezőtlen pénzügyi folyamatok megállítása érdekében –, a külső és belső egyensúlyt (amelyek elvesztése kikényszerítette a szűkítő lépéseket) csak monetáris eszközökkel nem lehet visszaállítani.

• A. L.

Indul az aukciós nagyüzem

MH-információ

A héten három diszkontkincstárjegy-aukciót is tartanak a Magyar Nemzeti Bankban, és ezzel elindul az 1994-es aukciós nagyüzem. Ma az egy hónapos, holnap a három hónapos, majd a hat hónapos lejáratú diszont kincstárjegyek aukciójára kerül sor. Ezek – az elmúlt heti két kincstárjegyaukció (egy- és három hónapos) fényében – izgalmasnak ígérkeznek.

Az egy hónapos papírokból három milliárdnyit hirdettek meg. Ugyanannyit, mint az elmúlt héten, amikor is a kialakult hozamok már többé-kevésbé illeszkedtek a másodlagos piacnál mostanság megszokott hozamokhoz: a maximális hozam akkor 28,24 százalék, az átlagos 27,55 százalék, a minimális pedig 26,53 százalék volt. A kereslet pedig közel 367 millió forinttal meghaladta a kínálatot.

Az igazán nagy meglepetést az elmúlt héten a három hónapos lejáratú papírok szolgáltatták, ahol a 15 milliárdos ajánlatot csaknem 100 százalékkal meghaladó kereslet jelentkezett. Az általában váratlannak nevezett érdeklődés enyhén csökkenő hozamokat hozott: a maximális, átlagos és minimális hozamok 32,35, 31,61, illetve 31,03 százalékok voltak. (szerdán tehát 32,61 és 30,61 százalékos hozam mellett lehet ajánlatokat beadni.)

Sötét lónak ígérkezik a 15 milliárd forint névértékben felajánlott hat hónapos papírok január 12-ei aukciója. Több megfigyelő ugyanis úgy vélekedik, hogy manapság három hónaposnál hosszabb lekötéstől általában ódzkodnak a befektetők. Ennek ellentmond persze, hogy minden árkérdés. A hozamsáv (32,10 százalék plusz-mínusz egy százalékpont) ugyanis, amely mellett az ajánlatokat be lehet adni jóval kedvezőbb perspektívákat kínálnak például, mint a lakosságnak kínált egyéves futamidejű kincstárjegyek.

• A. L.

Tőzsdén kívüli kereskedelem – ajánlati árak – január 10.

Táblázatunkban az egyes értékpapíroknál előbb az ajánlattevő cég nevét, a **vételi árat,** majd az eladási árat és végül az előző napi forgalom nagyságát közöljük.

RÉSZVÉNYEK

(osztalékszelvény nélkül)

AGROBANK
Lombard 10, –, –
Generalbróker Kft 11, –, –

ALKALOIDA
Cashline Kft., 71, 84, –
Concorde Értékpapír Kft., –, 78, –
Co-Nexus, 61, –, –
Első Magyar–Angol Rt ,70, –, –
Generalbróker Kft –, 67, –
New York Broker** 58, –, –
Investbank 73, –, 443 000
Lombard Értékpapír Rt., 71,5, –, 160 000
Procent Hungária, 71, 80, –

ANTENNA HUNGÁRIA
BEB 70, –, –
City Bróker Kft., 78, 87, –
Concorde Értékpapír Kft.–, 91, –
Co-Nexus, 76, –, –
Első Magyar–Angol Rt.l, 81, –, –
Generalbróker Kft., 80, –, –
Investbank –, 90, –
Lombard , 81, 99, –
New York Kft.** , 64, –, –
Pakett 10, –, –
Procent Hungária, 82, 88, 180 000

BIOGAL (TÖRZS)
BEB 60, –, –
Cashline Kft. –, 79,5, –
Concorde Értékpapír Kft., 60, –, –
Co-Nexus, 65, –, –
Első Magyar–Angol Rt . 60 ,80, –
Generalbróker Kft., 60, 83, –
Globex, –, –, –
Investbank, –, –, 30 000
(határidős február 15-re): 82, –, –
Lombard ,66, –, –
New York Broker –, 80, –
Pakett Bróker , 75, 85, –
Procent Hungária,65, 80, –

BUDAPEST BANK (ELSŐBBSÉGI)
Első Magyar–Angol Rt. 40,5, –, –
Pakett Bróker , –, 35, –
Lombard Értékpapír Rt.,40, –, –

BUDAPEST BANK (TÖRZS)
City Bróker Kft.,65, –, –
Co-Nexus 70,–, –
Concorde Értékpapír Kft. 68, –, –
Első Magyar–Angol Rt. 68, 80, –
Generalbróker Kft., 64, 75, –
Girocredit, 55, –, –
Globex, 61, –, –
Investbank, 66, –, –
Lombard ,37, 82, –
(hat: 95.01.30.), 90, –, –
MKB Értékpapír Rt. –, 75, –
New York Kft.** , 52, –, –
Procent Hungária,68, 80, –

BUSZESZ
Globex, 60 , –, –

CENTRUM
Globex, 20, –, –
Lombard, 21, –, –

CHINOIN
Arany Bróker, 420, 510,–
BEB Rt., 380, 500, –
Cashline Kft, 420, 450, –
City Bróker Kft. 400, 490, –
Concorde Értékpapír Kft. , 400, 500, –
Első Magyar–Angol Rt, 410, –, –
Generalbróker Kft. , –, 455, –
GiroCredit , –, –
Globex, 390, 520, –
Investbank ,415, 460, –
Lombard, –, 490, –
MKB Értékpapír Rt –, 485, –
New York Kft. ** , 470, –
Pakett Bróker , –, 500, –
Procent Hungária, 400, 460, –

CSEMEGE-MEINL (TÖRZS), ,
City Bróker Kft., 100 , 117, –
Generalbróker, –, –, –
Első Magyar–Angol Bróker, 105, –, 90 000

CSOPAK
Investbank (dec. 31-re), –, 115, -
(dec 31-ig), –, 115+5 Ft.
Kárpótlási jegy–Csopak részvény csere 2:1 arányban

HAJDÚTEJ
New York Broker** 60, –, –

HUMÁN
Arany Bróker, 138,5, –, –
Cashline –, 155, –
City Bróker, 141,8, –, –
Co-Nexus, 138, –, –
Concorde Értékpapír Kft., 141,75, 165, –
Első Magyar–Angol Rt, 138, 160,–
Investbank –, –, –
Lombard Értékpapír Rt., 135, 158, –
New York Kft.** ,140, –, –

KAPTÁR
Concorde,102, –, –

K&H BANK (TÖRZS)
Első Magyar–Angol Rt, 14, –, 1 000 000
Generalbróker Kft. , –,18,5, –
Globex, –, –, –
New York Kft, 13, –, –
Investbank, 13 ,19 –
Procent Hungária, 14,19, –
Lombard Értékpapír Rt., 13, –, –

K&H BANK (ELSŐBBSÉGI)
Globex, –, –, –
Első Magyar–Angol Rt, 3, –, –
New York Kft ** , 3, –, –

Pakett 5, –, –
Procent Hungária, 4, –, –

MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK
Co-Nexus, 110, –, –
Első Magyar–Angol Rt, 116, –, –
Lombard, 111, –, –

MAI NAP
Globex, –, 82, –

MATÁV
Arany Bróker, 222,5 –, –
BEB Rt. 210, 235, –
Cashline Kft, 230, –, –
Concorde Értékpapír Kft., 229,5, 239,5, –
Co-Nexus, 222, –, –
Globex, 227, –, –
Gög Értékpapír Rt., 225, 245, –
Első Magyar–Angol Rt. 220, –, –
Investbank , 220, –, –
Lombard Értékpapír Rt., 220, –, –
New York Kft *1 , 222, –, –

MEZŐBANK
Generalbróker Kft., 10, –, –
New York Kft **, 6, –, –

MHB
Cashline Kft, 11,25, –, –
City Bróker Kft., 12, –, –
Co-Nexus, 10, –, –
Első Magyar–Angol Rt, 10, –, –
Generalbróker, 9 , 17, –
Globex, –, –, –
Lombard, 8, –, –
New York Broker, 10, –, –
Investbank ,10, –, –
Procent Hungária 11, –, –
Pakett 10, –, –

MOL (ELSŐBBSÉGI)
Arany Bróker, 55, 68, –
City Bróker Kft., –, 64, –
Concorde Értékpapír Kft., 56, 67, –
Első Magyar–Angol Rt. 56, 67, –
Generalbróker, – ,61, –
Lombard, 55,5, –, –
New York Broker** 55, –, –
Pakett, 55, –, –
Procent Hungária, 56, 64, 330 000

MOL (TÖRZS)
Arany Bróker, 123, –, –
BEB Rt., 112, –, –
Cashline Kft, 129,25 ,140, –
City Bróker Kft., 121 ,132, –
Concorde Értékpapír Kft., 128,25, 137, –
Co-Nexus, 120, –, –
Generalbróker Kft., 130, –, –
GiroCredit , –, –, –
Globex, 120, –, –
Gög Értékpapír Rt., 127, 140, –
Első Magyar–Angol Rt., 128,5, –, –
Investbank, 125, –, –
Generalbróker Kft., 128, 134, –
MKB Értékpapír Rt., 128,5, 140, –
New York Kft ** ,123, –, –
Lombard Értékpapír Rt., 119 , –, –
Pakett, 127, –, –
Procent Hungária, 129,5, 135, 100 000

OTP BANK (ELSŐBBSÉGI)
Arany Bróker, 58, –, –
City Bróker Kft , 56, –, –
Első Magyar–Angol Rt , 58,5, –, –
Investbank 58,6 , –, –
Lombard, 59,5, –, —

OTP BANK (TÖRZS)
Arany Bróker, 114, –, –
Cashline Kft, 115, 119, –
City Bróker Kft. 114, 120, 294 000
Concorde Értékpapír Kft. 115,25, 121, –
Co-Nexus, 113, –, –
Első Magyar–Angol Kft, 115, 120, 150 000
Generalbróker Kft., 111, –, –
GiroCredit , –, –
Globex, 113, –, –
Pakett –, 118, –
Investbank, 113,5, –, –
Lombard, 110, –, –
New York Kft ** 115 ,–, –
Pakett –, 116, –
Procent Hungária 115, 120, –

PANNONGABONA
Lombard, –, 99,5, –

RICHTER GEDEON (ELSŐBBSÉGI)
Lombard, 58,5 , –, –
New York, 54 , –, –
Cashline 58, 64 , –
Investbank, –, 68, –
IBB Rt., 58, –, –
Első Magyar–Angol Rt. 57, –, –
Pakett, 57 , –, –

Procent Hungária 58, 64, 694 000

RICHTER GEDEON (TÖRZS)
New York, –, –, –

SZIKRA LAPNYOMDA RT.
City Broker Kft. (szelvénnyel) 49, –, –
(szelv.nélk.) 45, –

TRITON
Cashline Kft, –, 135, -
Globex, 90, –, –
Lombard Értékpapír Rt.,–, 150, –

VESZPRÉMTEJ
Első Magyar–Angol Rt, 36,5, –, –
Pakett, 36, –, –

KÖTVÉNYEK

AKADÉMIA
New York, 102, 106, –

KVH RT. (1998.12.31.; 4%, MNB garanciával)
Co-Nexus, 63, –, –
Investbank, 65,41, 74, –
(szelvény nélkül): 53,4, 65,11, –

GEMINI A
K & H Brókerház Kft., 55,11, 61,91, 35

GEMINI B
K & H Brókerház Kft.,78,52, 87,20, –

GOLDSUN
Co-Nexus, 70 , –, –
Investbank, 72 ,118 , 50 600

LOMBARD „C" KÖTVÉNY
Lombard Értékpapír Rt., 98, 103,50, –

MERKANTIL CAR
K & H Brókerház Kft. 102, 103,50, 27,89

WVM I. (1995.07.31.; 25%)
City Broker Kft., 103,07, 104,27, –

WVM 95/I.
City Broker Kft., 101,48, 102,01, –

WVM 95/II
City Broker Kft., 99,97, 101,95, –

WVM 95/III
City Broker Kft., 109,55, 112,66, –

WVM 96/I
City Broker Kft., 102,75, 106,44, –

WVM 96/II
City Broker Kft., 101,45, –, –

WVM 96/III
City Broker Kft., 98,14, –, –

BEFEKTETÉSI JEGYEK

HUNNIA I.
New York Kft, 9500Ft, –, –

MILLENNIUM II.
Argenta Top, 116, 130, –

DUNA TŐZSDEI BEFEKTETÉSI ALAP
Dunainvest, határidős vételi ajánlat 1998. 02. 20–ra 200%

PROFIT BEF. JEGY.
K & H Brókerház Kft., –, –, –

KÁRPÓTLÁSI JEGY

Arany Bróker, 35, 44,–
BEB Rt., 35, 41, –
Cashline, 38,5, 41,25, –
City Bróker Kft. 37,5, 41, –
Concorde Értékpapír Kft., 38, 44, –
Co-Nexus* ,37, 41,5, –
Corvinbróker Kft., 38,5, 41,5, –
Generalbróker, 38, 42, –
Globex 37, –, –
Gög Értékpapír Rt. 38, 42, –
Első Magyar–Angol Rt ,38, 42, 3 215 000
Investbank, 36, –, –
K&H Brókerház Rt. 37, –, –
Lombard Értékpapír Rt., 37, 45, –
MKB Értékpapír Rt. –, 42, –
New York Kft. ** 36, 42, 714 000
Pakett Bróker ,38,75, 42, 2 410 000
Procent Hungária, 37,5, 40,5, 11 524 000

ÁLLAMPAPÍROK

Investbank
MÁK 1996/B, 87,23, 89,10, –
MÁK 1997/D, 97, –, –
MÁK 1997/K , 98, 100, –
MÁK 1997/E, 99, 101, –

K & H Brókerház Kft. *
Értékpapír neve, Vételi árf. (%), Eladási árf. (%), Eladási hozam (%)
MÁK1995/D, 102,28, 104,15, 30,00
MÁK 1995/F, 100,35, 102,43, 30,00
K. kincstárjegy 1995/III., 115,06, 116,39, 28,00
K. kincstárjegy 1995/IV., 113, 114,64, 28,00
K. kincstárjegy 1995/V, 110,35, 112,39, 28,00
K. kincstárjegy 1995/VI, 107,66, 109,74, 30,00
K. kincstárjegy 1995/VII, 105,23, 107,55, 30,00
K. kincstárjegy 1995/VIII, 102,31, 104,93, 30,00
OKHB Letéti Jegy II. , 226,00, –, –

Magyar Nemzeti Bank**
Nettó vételi ár (%), Nettó eladási ár (%), Felh. kamat
1995/A, 88,15, 88,70, 3,68
1995/B, 87,14, 87,74, 2,26
1995/C, 99,11, 99,17, 16,40
1995/F, 92,41, 92,82, 8,94
1995/G, 92,27, 92,76, 8,17
1995/H, 91,61, 92,15, 6,52
1996/A, 77,11, 78,17, 0,59
1996/B, 87,84, 88,53, 16,92
1996/C, 87,15, 87,87, 16,01
1996/F, 83,99, 84,84, 11,41
1996/H, 91,61, 92,48, 18,49
1996/K ,93,52, 94,63, 3,55
1997/C, 75,41, 76,54, 14,67
1997/D, 99,00, 100,00, –
1997/E, 99,50, 100,50, 9,95
1997/H, 88,98, 90,41 15,62
1997/J, 99,50, 100,50, 1,44
1997/K, 98,99, 100,00, 11,64
1998/A, 99,00, 100,00, 21,31
1998/D, 99,00, 100,00, 4,07

*A közölt (bruttó) árfolyamok 100 000 Ft névértékig jelentenek adásvételi kötelezettséget.

**A megjelölt árfolyamok az 1994/A kötvény esetében maximum 1 000 000 Ft névértékű kötvény vételére, ill. 1 000 000 Ft névértékű kötvény eladására jelentenek kötelezettséget. A többi államkötvénynél a vételi limit 1 000 000 Ft, az eladási limit 3 000 000 Ft. Bruttó árfolyam = nettó árfolyam + felhalmozott kamat.

Arany Bróker Kft. 1054. Budapest Nagysándor József u. 8. Tel.: 269-0650 • **Budapest Értékpapír- és Befektetési Rt.** Budapest, Deák Ferenc u. 5. Tel.: 266-2257. • **Cashline Broker Értékpapírforgalmazási és Befektetési Kft.**, 1052 Budapest, Aranykéz u. 3. Tel: 266-5742, tel/fax: 118/5518 • **City Bróker Kft.** 1024 Budapest II., Ady Endre u. 19. Tel.: 212-2798, fax: 2124007. • **Co-Nexus Rt.** 1013 Budapest, Roham u. 1. Tel.: 175-0375. • **Concorde Értékpapír Kft.** 1052, Budapest, Váci utca 15. II. em. Tel.: 266-8035, fax: 266-8036. • **Corvinbroker Kft.** Budapest, 1054. Hold u. 15. Tel.: 132-0320 • **Dunainvest Kft.** 1054 Budapest, Báthory u. 12. Tel: 269-2565. • **Első Magyar—Angol Bróker Rt.** Budapest, 1075 Madách Imre út 13-14. tel./fax: 268-1550-től 1555-ig. Fax: 132-1542. • **Generalbróker Kft.** 1075 Budapest, Király u. 15. Tel.: 267-8518 Fax: 267-8982 **GiroCredit Rt.** Budapest, VII. Madách u. 13-15 Tel.: 268-1560 **Globex Bróker Rt.** 1126 Budapest, Királyhágó tér 8-9. Tel: 201-2322. • **Gög Értékpapír Rt.** 1052 Budapest, Váci u. 9. II. emelet Tel.: 138-4629, 137-4630. • **Investbank Értékpapír-forgalmazó és Befektető Kft.** 1053 Budapest, Képíró u. 9. Tel.: 266-5033. **IBB Értékpapír Rt.** 1052, Budapest, Vörösmarty tér 2. III. Tel.: 266-56-04. • **MKB Értékpapír és Befektetési Rt.** 1051 Budapest, Szent I. tér 11/B Tel.: 268-7038. • **New York Broker Kft.** 1088. Budapest, Rákóczi u. 1—3. Tel.: 266-5160. • **Pakett Bróker Rt.** 1052 Budapest, Semmelweis u. 2. I/5 Tel.: 118-5022, 117-5461. • **Procent Hungária Rt.** 1052 Budapest, Régiposta u. 5. Tel: 118-5766 Fax: 118-0517, 9022 Győr Bajcsy–Zs. u. 44. Tel./fax: (96)318-550, 317-518/116,117 m., 7621 Pécs Széchenyi tér 6. Tel./fax: (72)325-093

Budapesti Értékpapírtőzsde január 9. BUX: 1467.42 Változás: – 8.05

RÉSZVÉNYEK

Név	Nyeres./ részvény	Üzl. szám	Árf. érték
Agrimpex	5604		
Aranypók	675		
Balaton Füszért	0	3	189000
Bonbon Hemingway	282		
Csemege Meinl.	1727		
Csopak	40	6	3379800
Danubius Hotels	40	23	2973095
Domus	171	3	935000
Dunaholding	2990	1	80000
Egis	155	36	26141575
Fotex	23	5	1196300
Főnix	83		
Garagent	125	2	216200
Global	37	2	82500
Globus	142	1	24060
Globus 2			
Goldsun	44	9	1283350
Graboplast	65	9	1086800
Hungagent.	0		
Ibusz	0	1	99000
Inter-Európa	2650		
Kontrax Irodatech	0		
Kontrax Telekom	0		
Konzum	0		
Martfűi Sörgyár	267		
Műszi	0	1	300
Nitroil	1090		
Novotrade	166		
Pannonflax	69		
Pannonplast	90	9	1275900
Pharmavit	341		
Pick	487	9	2440500
Primagáz	158	9	3679900
Richter Gedeon	141	12	867535
Skála-Coop S	0		
Skála-Coop T	-	1	129000
Soproni Sörgyár Rt.	428	4	271405
Styl	183		
Szirács-Skála	0	3	30600
Terraholding	0	1	4500
Zalakerámia	130		
Zwack Unicum	264	2	2209000

Kárpótlási jegy	üzl. száma 12	árf.-érték 4807545

	kamat	futamidő
–		

	futamidő	
3 h kincstárjegy 03.01	94.11.30-95.03.01	
–		
–		
–		

	futamidő	
–		

	üzl. száma	
Hunnia	1	
–		

KÁRPÓTLÁSI JEGY

Forg. (darab)	Nyitóár	Záróár	Átlagár	Utolsó forgalom árf.	dátum	Utolsó 52 hét legm.	legal.	P/E
				12314	95.01.06	69050	12000	2,81
			-	7000	94.12.19	13800	6950	10,37
27	7000	7000	7000	7000	95.01.06	12000	6850	-
			-	1355	94.12.30	3850	1350	6,38
				17000	94.12.27	45000	14000	10,42
5360	680	630	631	630	95.01.06	910	450	16,62
2922	1015	1020	1017	1025	95.01.06	2680	800	25,43
1000	930	940	935	950	95.01.06	3340	850	5,47
2	40000	40000	40000	40000	95.01.05	41500	12500	13,38
0984	2380	2400	2380	2382	95.01.06	3000	2000	15,48
3600	334	330	332	337	95.01.06	565	330	14,43
				1400	94.04.12	1550	1000	16,89
90	2400	2405	2402	2409	95.01.06	2850	1200	19,22
60	1400	1350	1375	1400	95.01.06	1550	1030	37,16
12	2005	2005	2005	2035	95.01.06	4800	2000	14,12
1380	920	935	930	913	95.01.06	1650	835	21,36
861	1280	1270	1262	1264	95.01.06	1490	1050	19,50
				1400	94.12.27	5005	1200	-
100	990	990	990	994	95.01.06	2550	900	-
				12120	95.01.06	15100	10200	4,72
			-	80	95.01.05	800	70	-
				50	94.12.30	540	45	-
			-	709	95.01.05	1050	320	-
			-	3370	94.12.23	4440	1875	12,73
3	100	100	100	50	94.12.30	600	50	-
			-	16000	94.08.04	16000	14000	14,68
			-	2650	94.10.17	7500	2300	15,96
				408	95.01.06	1100	380	5,80
1025	1245	1246	1245	1250	95.01.06	1655	630	13,83
			-	7095	94.12.05	8000	5700	20,80
354	6950	6850	6894	6998	95.01.06	11200	4300	14,07
1437	2700	2700	2700	2701	95.01.06	4800	1800	17,15
504	1730	1720	1721	1723	95.01.06	1845	1365	12,16
				1920	94.12.23			
60	2150	2150	2150	2175	95.01.05	4900	1800	-
88	3070	3100	3084	3096	95.01.06	5260	2920	7,20
				1875	95.01.06	3720	1800	13,66
9	3400	3400	3400	4855	94.12.30	7000	2900	-
10	450	450	450	450	94.08.16	450	450	-
				2000	94.12.30	5200	2000	17,69
520	4250	4200	4248	4180	94.12.30	8830	3905	16,09

KÁRPÓTLÁSI JEGY

forg. (db)	Üzletkötések nyitóár	záróár	átlag ár	Utolsó forg. árf.	dátum	Utolsó 52 hét legm.	legal. árf.
12171	395	395	395	401	95.01.06	730	300

KÖTVÉNYEK

Üzletkötések	névérték száma	árf.	átlag érték	időár. kam. kam	Utolsó forg. árf. %	Utolsó forg. dátum

DISZKONT KINCSTÁRJEGYEK

zl. száma	névérték	Üzletkötések árf.-ért.	átlag	Átlaghozam (súlyozott) %	Utolsó forg. átlag árf. %	dátum
1	7 460 000	7 211 582	96.67		95.46	94.12.28

AMATOZÓ KINCSTÁRJEGYEK

zl.száma	névérték	árf.ért.	átlag árf. %	Utolsó forg. árf. %	dátum

BEFEKTETÉSI ALAPOK

rf.-érték	Üzletkötések forg. (db)	átlag ár	Utolsó forg. árf.	dátum	Utolsó 52 hét legm.	legal. árf.
339 900	33	10 300	10 500	94.12.20	10 500	7000

Sem árfolyam, sem forgalom

Még kimondani is kínos: tegnap a Budapesti Értépapírtőzsde összforgalma összesen – vagyis a részvények, állampapírok és a kárpótlási jegyek együttvéve – alig haladta meg a 62 millió forintot. Vagyis hétfőn a brókereknek cirka félmillió dollárnyi értépapír forgatásával kellett megkeresniük az aznapi betevőt. Nem véletlen: a spekulánsok többsége mostanában ritkán látott vendég a tőzsdén.

A piaci érdektelenséget jól jellemezte a kárpótlási jegyek piaca, ahol mindössze 4,8 millió forint értékben cseréltek gazdát a papírok – 395 forintos árfolyam mellett. Az állampapírokra mindössze egyetlen – közel 7,5 millió forint nagyságú – üzlet született. A forgalom fennmaradó, 48,76 millió forintos részét a részvénypiacon bonyolították le a brókerek.

Ezen papírok közül egyedül a Pick részvényeinél volt még említésre érdemes árfolyamváltozás. A húsipari vállalat részvényeinek piaca 6950 forinton nyitott, és 6850 forinton zárt. Két üzlet erejéig ugyan 6800 forint alá esett az ár, ám ebből a kisebbik – 6750 forinton nyélbe ütött ügylet – mindössze egyetlen darab részvényre született.

A többi részvény árfolyama lényegében csak maximum 20–30 forintos sávban mozgott – említésre méltó tendencia nélkül. A leglikvidebb piacot ismét az Egis részvényei tudták felmutatni, amelyek a nyitásnál 2380 forinton forogtak, ám viszonylag hamar 8–10 üzlet múlva 2365–2370 forintig süllyedt az ár. Ezt követően stabilan és törés nélkül emelkedett az árfolyam 2400 forintig, amely egyben a záróára is lett az Egis részvényeinek.

• A. L.

Befektetési alapok eszközértéke

Alap	Jellege	Indulótőke (M Ft)	Legutolsó nettó eszközérték napja	teljes érték	jegyenkénti érték
Alpok	zárt	1 9371,40	01.02.	2 192 511 026	A: 10 739 B:12 068
Aranytallér	zárt	742,01	12.16.	850 557 417	11 462
Bonus	zárt	1 510,04	12.23.	1 715 437 953	11 360
Buda	nyílt	51,58	01.10.	61 790 631	10 378
Buda Állampapír	zárt	101,22	01.10.	87 529 074	8 647
Budapest I.	zárt	1803,00	12.30.	2 529 483 371	A: 12 623 AA,B: 14 895
Budapest II.	zárt	1 616,59	12.30.	2 019 477 011	12 492
Budapest III.	zárt		12.30.	1 076 203 096	9 819
CA	zárt	1740,50	12.30.	2 085 263 628	11 981
City Plusz	zárt	109,08	12.31.	124 449 987	11 409
Civis	zárt		12.30.	9 186 087 753	9 865
Concorde	zárt		01.06.	160 378 588	97 971
Creditanstalt	zárt		01.09.	441 619 516	11 622
Duna	zárt		12.30.	94 082 110	9 387
Horizont	zárt	486,51	12.15.	296 312 430	6091
Hunnia I.	zárt	1013,50	12.09.	1 215 641 533	11 994
Hunnia II.	zárt	763,50	12.15	800 561 767	10 487
Milleneum	zárt	826,94	01.04.	958 815 891	11 595
Milleneum II.	zárt	104,50	01.04.	123 235 310	117 929
Milleném III.	zárt		01.05	201 215 668	9 284
OTP I.	zárt	2 415,87	12.31.	3 044 903 320	12 604
OTP II.	zárt		12.31.	4 594 706 490	9 928
OTP III.	zárt		12.31.	110 401 727	9 909
Pillér I.	zárt, ingatlan	3200,00	01.02.	3 392 993 288	1060
Pillér II.	zárt, ingatlan	2000,00	01.02.	2 385 869 307	A: 1 193 B: 1 129
Prémium	zárt	500,00	12.23.	563 578 002	11 272
Profit	zárt	1 184,57	12.23.	1 422 296 704	12 007
Rezidencia	zárt, ingatlan	1 029,83	12.02	1 082 612 945	10 513
Tallér	zárt	733,40	12.02.	742 955 284	10 130

BÁT-devizaszekció január 9.

További árcsökkenés

Tegnap az üzletek túlnyomórészt dollárra köttettek: hétfőn összesen 225 kontraktus cserélt gazdát 26.5 millió forintot meghaladó összértékben.A márka piacán a legközelebbi három határidőre koncentrálódott a brókerek figyelme, üzletet mindössze egy alkalommal kötöttek a kereskedők. Kevésbé volt egyértelmű az ármódosulás iránya a dollárnál, januárra és júniusra csökkentek a jegyzések, februárra és decemberre emelkedtek az árak.

Szállítási határidő	+	–	Vételi ajánlati	Eladási ársáv (Ft)	Elszámolóár új	előző
DEM						
95 január	72,94	75,60	72,80-73,05	73,05-73,60	73,05	73,50
95 február	74,30	76,48	74,20-74,40	75,00-75,30	75,00	75,30
95 március	75,60	79,10	75,80-76,05	76,60-77,10	76,60	76,80
95 június	80,55	83,20	80,50-81,10	0,00-0,00	81,00	81,00
95 szeptember	83,00	84,00	83,00-83,00	0,00-0,00	83,90	83,90
95 december	89,00	89,00	88,50-89,00	90,00-90,00	89,00	89,00
USD						
95 január	112,10	116,50	113,60-114,00	114,00-114,70	114,00	114,10
95 február	113,30	120,00	115,70-116,50	116,85-117,10	116,50	116,25
95 március	116,00	125,00	118,10-118,80	118,80-120,00	118,80

Konfeld János

Virágtartókkal szerepel az alábbi
háslaton

N.N.: Kerámia-bemutató Kaposvárom

Somogy megyei Néplap 1969 IV. 25

Kovács László

LÁSD: BMZ utolsó előtti pillantása

Békés Megyei nap

1996. feb. 12.

BAJI MIKLÓS ZOLTÁN

földekben és szőlőkben vagy különféle jövedelmekb
bevételeiben. Kassán rendszeresen igénybe vették ha
személyek munkáját is. Azokban a városokban, amelyekl
városi könyvek ránk maradtak, így *Sopron*ban, *Pozsony*b
a végrendelkezésben pénznek és ingatlannak meghatároz
való hátrahagyása, mint az ingóságokról való rendelk
gondoskodni a maguk és családtagjaik lelki üdvéért mo
összegeket vagy tárgyakat egy-egy votívtárgyra, például
re, de általánosnak az az eljárás tekinthető, hogy m
rendelkezésre álló vagyonukat a város különböző temp
egyházi intézményeinél jelentős nagyságú, jól forgati
mindenekelőtt a templomatya szerepét betöltő patríciuso
cikkelyében kifejezetten intézkedik is arról, hogy a temp
adni. Példaként a jogkönyv szövege házakat és szőlőske
említi. Felettébb jellemző, hogy a jogszabályt indokoló r
nem válik majd a lélek javára".

Aligha kell hangsúlyozni, hogy a városok pénzügy
művészeti jelentőségüknek. A szakértő pénzforgatás a le
foglalkoztató építészeti vállalkozások elkezdésének épp
időnkénti megújításának. Minden polgár építtetőnek ére
hogy a nem meghatározott konkrét célra szánt összeg
fabricam, ad opus) rendelték. Egy-egy, rendszerint szórvá

Konhg Andreas

Ob.

1599

Lod

Arbeben 408

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enge

.....

a mühelyfő

Konhg Endre

ötvös

Nagyszeben 1599.

Kóni Miklós M.D.K.

Erdélyben, Marosvásárhelyen 1911-ben született. Amerikába nem sokkal a háboru előtti időkben jött, ahol számos állami vezetőről készitett szobrot. Képünk a müvészt egyik szobrával mutatja be.

Magyar album. Szerk.Incze Sándor. Elmhurst 1956, American Hungarian Studies Foundation. 59.p.

Kóni Miklós szobrászművész

A lap bemutatja a művészt, amint Glücksmann professzort mintázza. A kép a művészt, a modellt és a szobrot ábrázolja "A Délibáb megsugja magának" c. rovat keretében. A rovat a szinházi világ történeteit, valamint közéleti és művészeti eseményeket ismerteti.
Repr.

Délibáb, Bp. 1933. okt. 14. VII. évf. 42. sz. 12-13. lap.

Kanía István

Kondor György és Nolépa I. Pál
társaságában megalapította 1940 elején
a Szocialista Képzőművészek Csoportját.

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Koniarek János

szobrász

l. Nitra

135. f.

MOB kut. 2256.

persea gratissima

agáta, alligátorkörte, üzsvédkörte

Koniarek Ján

l.

Wagner Profil

66. l. 24, 25. t.

usstattung angelegen sein. Und ge-
Gehülfin in seiner Gattin Gisela,
gs Heinrich IV., die diese ihre
gung aus ihrer regensburgischen
hon von Herzog Geyza, dem Vater
rufenen Benediktiner machten das
at, mit dem romanischen Basilikal-
he und lombardische Steinmetzen
d Entwicklung der ungarischen
r Königin Gisela bayrisch-deutsche
beiden an Alter und Wert erwür-
tze sind zugleich eifersüchtig
hen Staatsrechtes: Stephan der
ateinisch beschriftete, emaill-

Koniarek János

szobrász

szül. 1878-ban Vedrődön Nagyszombat mellett. Budapesten Strobl Alajosnál tanult, azuten Rómában és Münchenben folytatta tanulmányait. Az utobbi helyen Rúman tanár asszisztense volt.

Stb. elég bőéletrajzzal.

Nagyszombatban működik

Toman

316. l.

Méltóságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak

XV Lágymányosi u. 16

Budapest

Konyarek

(Konidrek) Ján

Slovák. Hobrász

Szul. 1878. ján. 30

Voderadochban

Budapesten Mátray

Lajosnál, majd Strobl

Alajosnál tanult.

Ezután Rómában és Mün-

chenben képezte magát

Jelenleg Nagyszombatban

működik

Egy műve a turácszent-

mártoni Slovák mu-

zeumban.

Sprievodca

24. l.

képpel

Koniarek János, szobrász, 1878-1952.

europai secesio hatottak művészétere. a secesiora typikus szimbolikus és alegorikus forma. nyelv még később is észlelhető kisebb vázlatos alkotásain. Sajátos egyénisége nehezen illeszkedett bele a háborüntani Cseh-Slovák környezetbe. Csak mérsékelten értékelték tudását. a művész halála után a Slovák nemzete Galériákban

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 62.-63.-64.-66. és 67. old.

- 62 - m. D. K.

Koniarek János, szobrász, 1878-1952.

a szlovák szobrászat legkiválóbb képviselője, a XIX. sz. végén és a XX. sz. közepén a budapesti képző művészeti főiskolán Strobl alajos tanítványa. Münchenben és Romában tanul. 1905-óta Belgrádban dolgozik, csak 1918-ba tér vissza Slovákiaba. Korai művei közül hevés ismeretes: az impresszionizmus és a közép

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960 62. 63. 64. 66. és 67. old.

Koniarek János, szobrász, 1878-1952

mintázott, a legkiemelkedőbb alkotása szen a téren a nagyszombatban készült Sessler asszony portréja. — „Férfi fej" tanulmány, bronz 1941. 65. old. „Hviezdoslav" patinázott gipsz, 1932. 67. old. „Sesslerné" bronz 1924-25. 561. old. „A telhetés hangja", gipsz patinázva, 1944., 565. old.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1845.

1960

62.-63.-64.-66. és 67. old.

- 67 - M. D. K.

Koniarek János, szobrász, 1878-1952

A szlovák nemzeti szobrászat két legjobb alkotása közé tartozik a művésznek Turocszentmártonban részére készített nagy szabású (5 méter) „Memorandum" cimmi bronz relifje, 1932-33., 64 oldal, és a szlovák nemzeti felkelés (1944) emlékére készült „a felkelés hangja" emlékműve, a párizsi diadalív Rud marseillais-ához hasonlítható: János portré szobrat

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945. 62.-63.-64.-66. és 67. old. 1960.

-65- M. F. K.

Koniarek János, szobrász, 1848-1952

Turoszentmártonba, nagyszombatba való áthöltözése után készítette el a bratislavai Tátra bank szobraszati díszeit. A 20-ás években főleg nagyszombat és környékéről el esett hősök emlék műveit készít el. 1929-ben megrendelést kap a „Sz. Vojtech" egylettől Holly János ~~em~~ emlék művének felvezésére. A műnek

Marian Várass: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 62.-63.-64.-66. és 67. old.

M. D. K.

Koniarek János, szobrász. 1878-1952

ami nagyszabásúnak i jóskopott, csak
részletei kerültek kivitelezésre. 1937-
ben nagyszabatos lelepleztek Bernolák
antal emlékművét ami kétségkívül
magam viseli Ligeti budapesti anoni-
musyus szobrának határát. Pozsony-
ban megbízást kap Hviezdoslav köttő és
modorba Štúr emlék művének elkészíté-
sére, ezek a művei nem arattak sikert.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umen-
ie 1918-1945.

62.-63.-64. 66. és 67 old

1960

König Trigger

kiállítás a Fórum Hotelben

Magyar Nemzet 1984. 11. 8.

KOMIKOVICS ANTAL

Petrová-Pleskotová, Anna: Maliarstvo 18. storocia na Slovensku v kontextoch stredoeurópskeho umenia

Ars 1990, "Uloha pamiatky", 85-107

seredettnek, igazán reményvesz-

tam.

eretetreméltó egyénisége sok ér-

ót szerzett neki, komoly megbizá-

t nemcsak idehaza, de külföldi

zivesen közölték. Mi sem jellem-

an uralkodó körülményekre, mint

ontosabb müvei szinte kivétel

entek meg. A hivatalos felfogás-

gjobb hazai szereplői sem tudtak

leggyakrabban Majovszky Pálnál,

műbarátnál láttam, aki olyan

volt, hogy sokan közülünk - akiket

Koninck, Salomon

festō

l.

Csat Frey Öst Kunstt

XXIV. k

133. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
520

Pór Antal. Ipolyi Arnold.

Pozsony.

f.

id.

KONITSY JAKAB, asztalossegéd

Budai asztalossegéd volt 1828-ban,- Vizivárosi lakos.- Helyrajzi szám: 619.- Összeirási szám: 1444.- 49.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
89.old.

Az Iparmüv.Múz.Kopp Ferenc Mun.évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Konitz Félix Fülöp

cer-zarajza fehér fedőfestékkel: „Slovakische Landsturmofficiere" /: Szlovak népfelkelő tisztek"/ 575. sz. reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolca kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

KONJOVIĆ, Milan

B. Gy. [Bordás Győző]: Hommage à Konjović.
= Híd, 49, 1985, 11. 1455-1456.

Herczeg János: Konjović emberközelből.
= vo 1465-1473. ll

DURANCI, Bela: „Leszámolás". Vo. 1473-1477.

Br. Levelek Konjović Milanhoz [Bálint Sándor levelei] [sajtó alá rend. bev. Káich Katalin]
= vo. 1477-1481.

Kuppelraum einfügt.

Nur der Vollständigkeit halber in bezug auf den Titel dieses Beitrags soll das Barockschloß des Grafen Ferdinand Lorenz Franz Xaver von Tilly in *Helfenstein* (früher Lkr. Parsberg, heute Neumarkt) erwähnt werden. Im Jahre 1807 auf Abbruch verkauft, erinnert außer einer Briefstelle des gräflich Tillyschen Richters und Spitalverwalters Johann Adam Kleinmayer an seinen Herrn vom 23. März 1708 nichts mehr an die ursprüngliche Ausstattung und die Stuckarbeiten, die 1700/01 von Peter Franz Appiani und Giovanni Niccolo Perti gemeinsam geschaffen worden waren.[5]

Knapp 20 km nordwestlich von Regensburg liegt das ehemalige Zisterzienserinnenkloster *Pielenhofen*, seit 1655 Superiorat des Reichsstifts Kaisheim.[6] Der ab 1702 aufgeführte barocke Neubau wurde dem „Klosterspezialisten" Franz Beer übertragen. Peter Franz Appiani war inzwischen nach knapp sechsjährigem Frankreich-Aufenthalt nach Bayern zurückgekehrt und hatte sogleich, vermutlich durch Vermittlung seines in *Kaisheim* lebenden Schwagers P. Wilhelm Sophia (1676–1734) den Großauftrag zur Stuckierung von *Kaisersaal, Bibliothek und Abtsräumen* in der Zisterzienserreichsabtei erhalten, den er zwischen 1717 und 1721 ausführte. Die Entwicklung, die Appiani in nur fünf bis sechs Jahren durchlaufen hatte – 1711/12 Stuckierung der alten Sendlinger Kirche in München noch im Freystadt-Duktus, 1717 ff. Kaisersaal in Kaisheim in hochentwickeltem Régence-Stil – ist so gewaltig, daß man als unvor-

5 Brief zitiert bei Vollmer/Koch, Freystadt, S. 108.

6 Siehe hierzu die Festschrift 750 Jahre Kloster Pielenhofen, München–Zürich 1987; speziell den Beitrag von Hermann Reidel, Die ehemalige Klosterkirche Pielenhofen. Architektur und Ausstattung, S. 18–40. Die Erstzuschreibung des Pielenhofener Stucks an Peter Franz Appiani erfolgte durch Josef Heinzelmann in einem am 21. Jan. 1976 vor dem Historischen Verein für Oberpfalz und Regensburg gehaltenen Vortrag über „Die Appiani – eine italienische Künstlerfamilie in Deutschland und ihre Werke, besonders in der Oberpfalz".

Konjović, Milan

Molnár Cs. Attila: Akár a vihar a lelkemben...
[interjú] = 7 Nap 1985. dec. 27. 26-27. ill

Herczeg János: Konjović új túlaban. =
7 Nap 1985. aug. 23. 32. ill

Konitz Félix Fülöp

ceruzarajz fehér fedőfestékkel: „Táborozó szlovák legionáriusok." 576. sz. reprodukció.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest 1973. 575 l

Konjovics Milán

festő Zomborban

a megszállás alatt-

íród

3

Uj Hirek (Zombor)

1930 máj. 30.

(Nagysikerünek igér-

kezik a szombori festő-

művészek kollektív

kiállítása.)

BUDAPEST,.....

IX., RÁKOS-UTCA 10
TELEFON: 81-5-95

Konkol Jenő festő

Szerepel a Pátria Club kiáll.-án.

N.U.934.XII.20.

MDK

Konkol Jenő

Csendélettel szerepelt a Mécsarnok Őszi tárlatán.

Cikk: A Mécsarnoktan.

Élet,1921.nov.20.XII.évf.4.sz.92.l.

Konrad Jenő

szerepelt a Műcsarnok Tavasi tárlatán.

PH. 1931. IV. 25.

Konkoly Béla, klz.
Tanulmányfej, grafika
Tanulmányfej, "
Tanulmányfej, "

IV. Képzőművészeti és fotóművészeti, kézügyességi és bélyegkiállitás. Bp. 1936, december, 3/10 l.

nc tecum
/ ad
ſumen

Konkoly Géza, nemescsányi,

link!
nev!

Konkoly Jenő

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.XII.22

Konkoly József, építőmester, csongrádi származású. 1776 febr. 16-án nyert polgárjogot Szegeden.

A szegedi polgárok lajstroma. (Reizner János kézirata.) Somogyi-könyvtár, Szeged.

Konkoly József

építész

U. 1792

1911-re.

Metszetek						Nyomatok						
fam.	rézm	üveg	rézkarc	mezzo	linol	kő	linol				Összes.	
.	.	.	9	.	.	7	.	.	.	.	30	✓
.	.	.	6	1	.	4	.	.	.	.	30	✓
1	.	.	9	.	2	.	.	.	.	.	30	✓
.	.	.	8	.	.	41	.	.	.	.	50	Többlet 20
3	.	.	17	.	.	.	.	.	.	.	29	✓ Többlet 9
.	1	.	6	.	.	11	.	.	.	.	30	✓
1	1	.	7	.	.	14	.	.	.	.	43	Többlet 13
2	.	1	16	.	.	21	.	.	.	.	41	Többlet 11
.	.	14	1	.	.	14	.	.	.	.	[illegible]	

Konkoly S. József

Műcsarnok festo

1927. tav. Eiall. 326

Konkoly Sugár József

1928. tav. Eiall. 209.

Nagymező u. 68.

Kulcs bronzból, római VIII.177

Konkoly Sugár József

festő és

nobrán

lásd

Sugár-Konkoly

alatt.

E-G. I. 576 l

lt Cim!

nagy érdeklődést váltott ki a közönség körében azáltal, hogy tt a közép és nagy nyereményeket jelentékenyen szaporitotta és igy

nyerési esélyeket a játszófelek javára.

atisztikája egy tekintetre meggyőzi azokat is, kik az Osztálysorsen megállapitott befektetés ellenében **már az első osztálytól** – Vessünk tehát egy pillantást az alanti összehasonlitásra:

	A harmadik osztályban kifizettek	A negyedik osztályban kifizettek
	eddig **448.000** pengőt **most 548.000** pengő	eddig **546.000** pengőt **most 665.500** pengő

átékban 7.372.000 pengő kerül kifizetésre. – Szerencsés

ezer

ő volt,

ost

Konkoly Sugár József

festőművész

Műcs. kiáll. 1927-től

Pipics 115. l.

KERESZTÉNY MÚZEUM.

KOLOZSVÁRI TAMÁS SZÁRNYASOLTÁRÁNAK KÖ

HUNYADI JÁNOS ÉS IFJ. HUNYADI JÁNOS SIRI
EGYHÁZBAN.

BUDAPEST, IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM.

TELEKI MIHÁLY FEJEDELEM EZÜST SZOBOLY(

A KŐRÖSFŐI TEMPLOM BELSEJE.

A MAGYARVALKÓI REF. TEMPLOM.

KRISZTUS ÉS APOSTOLOK A JÁKI TEMPLOM H

APOSTOL-SZOBROK A GYULAFEHÉRVÁRI SZÉK

A VAJDAHUNYADI VÁR. XV. SZ.

KŐRÖSFŐ, HÁTTÉRBEN A TEMPLOMMAL.

A KASSAI SZENT ERZSÉBET SZÉKESEGYHÁZ BI

A KOLOZSVÁRI SZENT MIHÁLY-TEMPLOM BELS

TERVEZTE: BETHLEN MIKLÓS, 1668—73.

AZ EPERJESI FERENCRENDI Ttemplom (FELSŐ

A BETHLENSZENTMIKLÓSI EGYKORI BETHLEN

Thieme Becker

Thieme Becker

VII.

Adományok az 1941/42. tanév folyamán.

a) Általánosabb érdekű adományok.

A műegyetem tanácsa az 1941/42. tanévre mindegyik karnak egyenkint 1000 pengőt bocsátott rendelkezésére a tudományos segédszemélyzet részére pályadíjul. E pályadíjat az egyes karok ítélik oda annak az adjunktusnak vagy tanársegédnek, aki az 1940/41. vagy az 1941/42. tanév folyamán a kari tudományos segéderők közül a legértékesebb, másutt még pályadíjban vagy jutalomban nem részesített, a kitüntetésre magában is érdemes tudományos dolgozatot közölte, vagy ilyen eredményeket ért el. A díj odaítélésében kizárólag a közölt tanul-

A Magyar Városok Országos Egyesülete a visszaállított városépítéstani tanszék költségeihez az 1942., 1943. és 1944. években 10.000—10.000 P-vel járul hozzá.

A Műegyetemi Sportrepülő Egyesület a folyó évi január hó 1-től kezdve az aerodinamikai elméleti kísérleti kutatómunka támogatására és fejlesztésére, valamint a repülőgépszerkesztés begyakorlására személyi járandóságok fedezetéül havi 500 P-t bocsátott a gépészmérnöki osztályhoz tartozó aerodinamikai tanszék vezető tanárának rendelkezésére.

Az újpesti Egyesült Izzólámpa és Villamossági R.-T. a műegyetem rádiótechnikai oktatás és kutatás költségeire ebben a tanévben is 2500 P-t ajánlott fel.

Az 1941. október hó 10-én Münchenben elhúnyt dr. Theodor Kitt nyug. müncheni egyetemi tanár vagyonának $^1/_{10}$ részét, kb. 10.000 birodalmi márkát hagyott ösztöndíjak létesítésére az Állatorvosi Főiskola utódaként működő állatorvosi osztálynak.

Budapest Székesfőváros tanácsa a XI. ker. Kettőskereszt-utcában a Hungária Magyar Technikusok Egyesületének székház és internátus építésére ingyen telket adományozott. A műegyetem tanácsa a Hungária-székház és internátus felépítésé-

Konkoly Sugár József

szobrász Műcsarnok

1932/33. téli kiáll. 569, 578.

1933. neuz. képzm. kiáll. 338.

Konkoly Sugár József ~~[illegible]~~"

ozobrász.

82.

Király-utca ~~82~~. Műcsarnok

~~32~~.

1934. nemz. képzm. kiáll. 457.

Ezüstkarkötő, erdélyi VIII. 61.

MDK

Konkoly József

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Konkoly József

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 13.1.

MDK

Konkoly S. József

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 12.1.

MDK

Konkoly Sugár József

Tanulmány, bronz

Nemz. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

29 1.

MDK

Konkoly Sugár József, szobrászm.

209. W.M. urhölgy arcmása. Bronz.

KMT. 1928.tav.kiáll. 13.1. Kt.

MDK

Konkoly Sugár József

Óváry Tiborné. Bronzplakett.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24.-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 19.1.

Konkoly S. József MDK

K.V. arcmása, plakett

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Konkoly Sugár József MDK

W.M. arhölgy arcmása, bronz

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Konkoly Sugár József

199. MARTINELLI JENŐ: A «Ring»-ben. Bronz.
200. SZŐDY SZILÁRD: Harcra készen. Gipsz.
201. BETLEN GYULA: Férfi akt ijjal. Színezett gipsz.
202 SZŐDY SZILÁRD: Birkózók. Bronz. Magántulajdon.
203. FARKAS BÉLA: Birkózók. Gipsz.
204. SÓVÁRY JÁNOS: Diszkoszvető. Gipsz.
205. Gaádi KAYSER LAJOS: Hún nyilas. Gipsz.
206. KEVICZKY HUGÓ: Varga Izsóné arcmása. Bronz. Magántulajdon.
207. KASZAB KÁROLY: Kató. Gipsz. Magántulajdon.
208. CSILLAG ISTVÁN: Jubileumi plakett. Bronz. Magántulajdon.
209. KONKOLY SUGÁR JÓZSEF: W. M. úrhölgy arcmása. Bronz.
210. CSILLAG ISTVÁN: P. M. arcmása. Bronz. Magántulajdon.
211. TÉCSY LÁSZLÓ: Wieland Dénes arcmása. Gipsz. Magántulajdon.
212. FARKAS BÉLA: Papp Irma arcmása. Gipsz. Magántulajdon.
213. TÓTH GYULA: Plakettek. Bronz. Magántulajdon.
214. DAMKÓ JÓZSEF: Páduai Szent Antal. Gipsz.
215. VIGH FERENC: Tanulmány. Gipsz.
216. KASZAB KÁROLY: Anyám. Gipsz. Magántulajdon.
217. MARTINELLI JENŐ: Francsek Médike arcmása. Gipsz. Magántulajdon.
218. HORVÁTH GÉZA: Gyuszika. Bronz.
219. NEMES GYÖRGY: Tavaszi virágok. Gipsz.
220. MARKUP BÉLA: Sport díj. Bronz.
221. Szamosi SOÓS VILMOS: B. V.-né arcmása. Gipsz. Magántulajdon.
222. B. HADZSY DUCI: Fiam. Márvány. Magántulajdon.
223. Szamosi SOÓS VILMOS: Tanulmányfej. Gipsz.
224. ORBÁN ANTAL: Életöröm. Gipsz.
225. ifj. VASTAGH GYÖRGY: Honfoglalók előörse. Gipsz.
226. MARKUP BÉLA: Árkádiai kentaurok. Bronz.
227. HORVÁTH GÉZA: Ülő leány. Gipsz.

KMT 1928. tav. Liall

228. BORY JENŐ: Boryné arcmása. Márvány. Magántulajdon.
229. Vitéz SZÉKELY KÁROLY: Vándordíj. Bronz.
230. BARANYI KÁROLY: A csók. Bronz.
231. PATZÓ PÁL: Férfi akt. Bronz.
232. BÓDY KÁLMÁN: Kis leányom. Terrakotta. Magántulajdon.
233. BÓDY KÁLMÁN: Játszó macska. Terrakotta.
234. IMREY LAJOS: Női akt. Bronz.

Építészeti művek.

235. Dr. LECHNER JENŐ: Az I. Ferencz József emléktemplom terve. Magántulajdon.
236. MÜLLER TIBOR: A Gárdonyi mauzoleum kivitelre elfogadott terve. Magántulajdon.
237. GREGERSEN HUGÓ: Mammut ház. Magántulajdon.
238. Dr. LECHNER JENŐ: Az I. Ferencz József emléktemplom terve. Magántulajdon.
239. JAKABFFY ZOLTÁN: Szombathelyi kórház. I. díjjal jutalmazott terv. Magántulajdon.
240. JAKABFFY ZOLTÁN: Az aggteleki barlang bejárata. Magántulajdon.
241. GREGERSEN HUGÓ: Felhőkarcoló a Rókus helyén. Magántulajdon.
242. SEBESTYÉN ARTHUR: Gellért hullámfürdő, pergola részlete. Magántulajdon.
243. SZENDE ANDOR: Gróf Széchenyi Ferenc kastélya. Hall. Magántulajdon.
244. SZENDE ANDOR: N. Montagh István kastélya Nagybánhegyesen. Magántulajdon.
245. Dr. NEUSCHLOSS K. KORNÉL és ifj. GYENES LAJOS: Ceglédi postaépület. Magántulajdon.
246. Dr. NEUSCHLOSS K. KORNÉL és ifj. GYENES LAJOS. Makói postaépület. Magántulajdon.
247. SEBESTYÉN ARTHUR: Gellért hullámfürdő, cascade részlete. Magántulajdon.

Konkoly S. József MDK

K.V. arcmása, plakett

Műcsarnok 1927. tavaszi kiállitás

Konkoly Sugár József

MDK

Szemere Vera, bronz

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

MDK

Konkoly Sugár József szobrász

Tanulmány. Bronz.

Bp.Mücs.-OMKT Nemz.Képzömüv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.25. Kép.tm. 29.1.

MDK

Konkoly Sugár József, szobrász

457. Arcmás. Bronzplakett.

Bp.Műcs.-OMKT.Nemz.Képzőmüv. Kiáll. 1934.ápr.29-jun.17.
Kat. 19.l.

Konkoly Sugár József MDK

Óváry Tiborné, bronzplakett

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Konkoly Sugár József MDK

Noémi, bronz

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Konkoly Sugár József MDK

Sonja, bronzrelief

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Konkoly Sugár József MDK

Arcmás, bronzplakett

Mücsarnök 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Konkoly-Sugár József

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Konkoly Sugár József

MDK

Tanulmány, bronz

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Confidential Report Sugar Issues

Terminology, Brands

Konkoly Sugár

József

szobrász

VIII Mária utca 14.

MKSz 1947

[Konkoly Thege

Miklós ifj

kéjkiállítása.]

Komáromi Sapok

1914. 46-47 sz

[ ]

4620
9960

TAN

Keresk.

193 - 3

Törv. védve.

Konkoly-Thege

"Külön strófa illeti meglepő tudományos fotográfiáit"-mondja a lap kritikusa "Müvészi fotográfiák" c. beszámolójában, a "Müvészet" c. rovatban, a Mücsarnokban rendezett kiállitáson szereplő müveiről. A bemutatott felvételeket európai nivón álló müveknek nevezi és a londoni, valamint a hamburgi mesterek müvészi munkájával azonositja őket.

A HÉT, Bp. 1908. május 31. XIX. évf.
22. sz. 359. lap.

Konkoly Thege Miklós

szül. Komáromban 1891

febr. 17. ref.

1909/10 I. első osztályban

rendkívuli művészpróven-

dék a képzőmű. főiskolán

8 oszt. a vaci siketnémna

intézetben, 3 oszt. a kerté-

szeti tanintézetben.

~~1909/10. I. első osztály-~~

~~be~~ Tanára Balló Ede.

1909/10. II. félév. 1-ső osztály

Balló Edémél.

Huszár Adolf. szobrász.

19. ker. VIII. 273.

Konkoly-Thege Miklós

1909/10 - 1911/12 I., 1912/13

Ferkèpzomfoiskèvk

103. 1.

Konkoly Thege Sándorné

festő

Tisza menten, olaj.
Balaton, olaj.
Alföldi táj, olaj.

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

.....	1.000
séinek költségeire.....	1.000
pographiájának elő-	
.....	2.000
kiadási költségeinek	
.....	1.200
k költségeire.....	1.700
séinek és nyomta-	
.....	1.500
.....	600
sokra.....	1.963
Összes kiadás :	21.763 P.

MDK

Konkoly Thege Sándorné

Tél a Dunán, olaj

Duna-kiáll. N.Szal. 1933. jan. 6 l.

BOJT /Hajdu/

Ref. templom. Alatta befalazott
ötvöstől, 178o. Kenyérosztó tán
körül. 1776-ban már állott. Haj

/Kőszeghy Elemér:Magyarországi
ván: Magyar református templom

Konkoly-Thege Sándorné

78. Dél a Dunán, olaj

Duna Kiállitás katalogusa, Nemzeti Szalon
1933. január hó, 4 lap

M.D.K.

mint

Konkoly Thege Miklós, fényképész

Gothard Jenő, mint fényképész/Csillagász/a tudományos az esztétikai igényü fényképezésnek és a szakirodalo lomnak is hivatott müvelője volt. 210.o.

Az 1888. trieszti fényképkiállitás zsürijének alelnöke volt.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. A. 1958. Bp. Képző müv. Alap Kiadó - váll. Bp. 1958

Konkoly Thege Sándorné MDK

Reggel a Balatonon, olf.

Balatoni Társaság V. kiállítása
Nemzeti Szalon 1933. május

Konroly Thege Sándorné

szerepelt az V. balatoni kiállításon.

PK. 1933. V. 7.

Károly Thege Sándorné

Szerepelt az V. balatoni Kiállításon.

d/k 1933 V. 9

MDK

Konkoly Thege Sándorné, festö

Tisza mentén.	Olf.
Balaton.	"
Alföldi táj.	"

Nemzeti szalon.-Tavaszi tárlat.1932.junius. Kat.

Kommer József, építész MDK

hozzászól a problémákhoz.

MMÉE Közl. - 63. kötet, 9-10 n. - 1929 II-3. - 67-68. l.

Konnert György

farekas (Töpfer)

1657. Nagyneba

Albrich Herm

288. l

MDK

Konnerth /nagyszebeni, Párisban élt./

Beck Ö. Fülöp: Emlékezései. Bp. 1957.
297.l.

Konnerth

Festo

Holzgässerthor

(Bistritz) c. Sepe

repr.

Sigerus, Emil.

Aus alter Zeit.

Hermannstadt, 1904.

XV. szból.

Amor.

ben jobbra ül a Satyr és nézi Venust
a hallgatja öts a kinek balkaját a szár-
z. Vénus a földre terített piro lepeljen
or meztelen; a rövid hajat, bajusz és sza-
ig állati szőr borítja. A háttér hegyes
ét lovas közeledik, az égbolt felhős.

Átmérői 45·2 cm.

Konnerth Alfréd

építész

szül. 1873 dec. 17. Szász-

régenben.

lásd

Fleischer Béla 59. l.

T. 1044.

a és Serin War között a MVR FLUS
heves támadással fogadják a folyón
at, a kiket menekülésre kényszeritenek.

der so ~~xxxxx~~ trefflich und gantz
tenen
hen Ihro Excell: Herr, Herr Graf Nicola
Insel mit
el Türcken deren bey 40000. gewesen,

. 16.1 : 24.5 cm.

Kornerth Alfréd [építeń]

L: Medgyaszay I.

Moravánszky Á: „Ide pislogasz nímet ..." 45-47

Magyar Építőművészet, Bp. 1983 83/5

Konnerth Hermann

festő

lásd

A Műgyűjtő

1930. 80 l.

IBUSZ

Konnerth Hermann dr.

erdélyi szász festő

írád

Neugeboren Emil

Az erdélyi szászok.

Nemzetiségi Ismertető

Könyvtár. III. R.

Bp. 1913. 80. l.

MDK

Kennerth Hermann

Roth V.: Szász művészet Erdélyben. A Mügyüjtő. 1930. 3. sz. 80.l.

KONNERTH, Hermann festő (1899-1984)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991
269 p.

Konnert Mihály

kolozsvári nülétésü

felvetter 1824. aug. 31.

Kolozsvári asztalosok

3 l.

ene
ds Brillen
Hömmel
g
hard

M.D.K.

Konnert Mihály, festő, fényképész

Szászrégeni algimnáziumi rajztanár, a népviseletek fotografusa volt. 215.o.

Fejős Imre: Fényképészetünk első virágkora, 1855-1885. 209.o.

Folia Archaeologica. X. 1958. Bp. Képzőmüv. Alap Kiadóváll. Bp. 1958

Konnerth Ödön
épitész
szül. 1869 ápr. 22. Kász-
régenben

lásd
Fleischer Béla 59. l.

T. 1042.

s a MVHR FLVS összefolyásánál-
melylyel szemben a két parton
lhető. A kivágott tölgyfákkal
ben Zrinyi táborát jelezték.
NIHIL ALTVD körirata mellkép
rata:

A. Die Newe Festung és befejezése:

.1 : 26.3 cm.

KONNERTH-KRONER, Ernestine festő (1893-1973)

MYSS, Walter: Kunst in Siebenbürgen.
Innsbruck : Wort und Welt Verl., 1991

270-271.p. életrajz

Konnert, Martinus

XVII. sz.

Kolozsvári asztalosok

1 l.

Konody Paul G./London/
Szinyei Társaság külföldi levelező tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VIII.kiállitása.
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

Piazetta és dogepalota

Vászon, olaj, egyenként 61×97·5 cm.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 43. szám. — Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1878., 35—36. l. — ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 17. l. — Körösy: Esztergom. Esztergom, 1887., 236—237. l. — Maszlaghy: II., 182., 185., 184., 183. szám. (Canaletto Bernát.) — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 240. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay 55. l.

CANTARINI, SIMONE (bolognai festő, 1612—1648)

Szent család Ker. Szent Jánoskával (71. kép)

Vászon, olaj, 75×62 cm.

Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 240. l. (Képe 240. l.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay 55. l.

CARRACCI, ANNIBALE (bolognai festő, 1560—1609) KÖVETŐJE

Madonna Jézussal és Ker. Szent Jánoskával

Fa, olaj, 22×41 cm.

Körösy: Esztergom. Esztergom, 1887., 235. l. Maszlaghy II., 304. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Lepold—Ho-

Konok István
Csónakház, olaj
Utkanyar, vizf.

Ifjusági Kiállitás. Nemz.Szal. 1957.

M.D.K.

Konok Péter

Pán József tervrajzai alapján, a "Különös mütét" c. bábfilm bábuit készitette el Schaffer Judit közremüködésével.

B.T.:Az Első Magyar Bábfilm-Studió c. Szinház és Mozi. Bp. 1956. jan. 13. IX. évf. 2. sz. 16. l.

M.O.K

KONOK Piroska építészhallgató

diplomaterve:

Taksony alvóváros

Kismarty-Lechner Gyula: A város-
építési tanszék oktató munkájáról

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 19. l.

Konok Tomas

magyar pármazású művész, 14 rue St. Louis-en-l'Ile, Paris 4e

International Directory of Arts, I. Berlin I. 1965/66 8 közlése alapján

Konok Tamás

Hetey Katalinnal közös kiállítása nyílt a rotterdami Zwid galériában. Megnyitotta J. Paalman, a Stedelijk múzeum igazgatója.

Magyar Műhely, 1968. III. 15. 76. l.

KONTHA Sándor

1990 1 61,62
91 6. 64

Új Művészet

KONKOLY GYULA

Új művészet

2002/március.

12.o.

Calif. : Montgomery Gallery , 1989
ill. ; 24 cm

lenítés | Rekord tárolása

"

vi

vi november 21- 1 ...

dy

; 31 cm

i ; ; 37.

KONTHA Sándor

1990 1 61,62
91 6. 64

Új Művészet

KONKOLY GYULA

Új művészet

1996 / ápr

19.o.

A fene megette az ilyen "jó
akarja csapni.[2] Kérem, mondja m
gondoltam minden árat, mielőtt
se tudná ilyen áron összeszedn
3o-4o %-al drágábban. Ha majd
hogy mit kap.

Ha a Bèza[4] ára ellen kifog
könyvet, de a többinek hagyja
tartom, ha az egészet együtt v
leengedem a végösszeget 232 p-
de azzal a feltétellel, hogy a
sék; ez utóbbi különösen sok,
számítani a vételárhoz, tehát

Konody Paul G./London/
Szinyei Társaság külföldi levelező tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

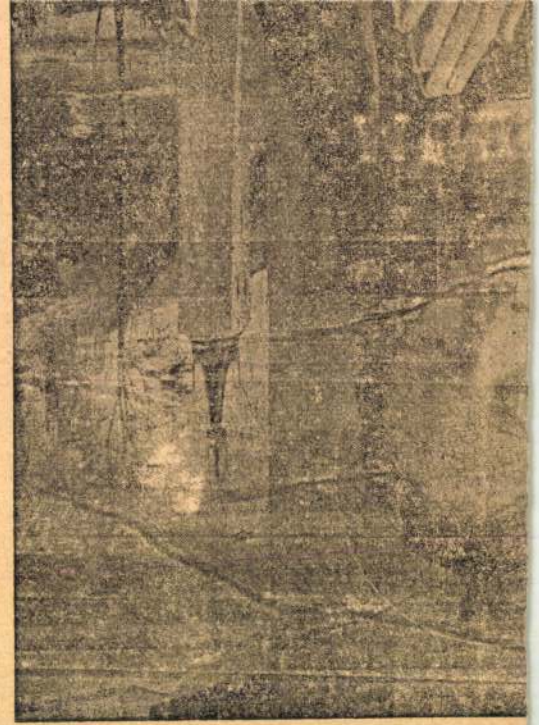

Konody Pauline

aquarell sajtep
festo London

Thieme – B.
21 k. 278. l.

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KONKOLY GYULA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA, MELYET

1991. OKTÓBER 11-ÉN

PÉNTEKEN 12 ÓRAKOR TARTUNK AZ

ERNST MÚZEUMBAN.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA BIRKÁS ÁKOS

BUDAPEST VII., NAGYMEZŐ U. 8.

MEGTEKINTHETŐ: 1991. NOVEMBER 3-IG

KONKOLY GYULA

Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, Szerk. Andrási Gábor, Bp. 1999

Szöveg: 123

Kép: 123

KONKOLY GYULA

Új művészet

1998. máj.

10.0.

ia de Arieș), Vei-
áthory und Gábor
rg. Mus.: Wein-
nchin mit F. (?),

ise. Hb., ok?
ehlern); MűvLex
2); Magyarország
3p. 1958 (zu 2);
7 (2) 1–6 (zu 4);
rkövei, Bp. 1988;
kunst, Bu. 1988
), Reise-Hb. Sie-
Bunta, Kolozsvári
001. A. Grotte
47 Goldschmiede-

Filstich (1547

47 Goldschmiede-

KONKOLY GYULA

ÚJ MŰVÉSZET

1998/máj.

P - 9396

10.o.

- FÜLEP LAJOSNAK

1 or

Pécs, 1932. II. 19.

hogy a nagyméltóságú vallás- és köz-
/1932-IV. szám alatt kelt rendeletével
nete" című heti 2 órai tanárképzőinté-
32. tanév II. felére történt megbí-
tte, s megbízott előadói minőségben
ítette.[1]

Dr. Weszely Ödön

KONKOLY GYULA

Új művészet

2001. aug.

9.0.

KONKOLY Gyula

FRANK János: Konkoly Gyula redivivusz. =
ÉS XXXV.évf.42.sz.1991. okt.,18.13.p.

Bp., Ernst Muzeum, 1991.kiáll.

vigadó épitészének) 1.

1 – 1884.)

vel egyszersmind a 1)

agasabbroptu látszinak

gy tálja korónak hata

ó biztonságot tekint

et korto sai kellő meg

y a szuletett genre emel

fogva, úgy a kuszurban

szem szolgál, a

évalósagrak de egyuttal gyakszam

ytonosvagavan szeren –

birtak a felszinen

sem csatlakozni

rövidebb éltű irányok

KONKOLY Gyula: Ipa

ANTAL István: Iparterv - (Nizza) - Budapest [interju].
= Magyar Napló, 1992. október 16. 17 - 19., ill.

Látható az utcanevekből is, hogy a mai belügyminisztériumi székház környékére már az újjáépülés legkezdetén egy egyházi település, a ferencesek visszatérése nyomta rá a bélyegét. Buda megvételének híre még együtt találta a marianus ferencesek magyarországi rendtartományának közgyűlését, amely történetesen éppen a döntő roham napján ült össze Pozsonyban. A közgyűlés azonnal elhatározta a budai várbeli rendház fölélesztését s annak azonmód megválasztott első elöljáróját, Mányai

A telek, illetve utcaterület megjelölése:	*Az egyes telkek méretei ölben és lábban* (pl. 8:5 annyi mint 8 öl és 5 láb)			
A Sütő-(ma Országház-) utcában:[7]	*az utcavonalon*	*a hátsóvonalon*	*jobboldalt* (a telekről kifelé nézve)	*baloldalt*
116. „	9 : 5	8 : 5	20 : 0	20 : 0
117. „	9 : 1	8 : 5	17 : 3	17 : 3
118. „	4 : 5	5 : 3	18 : 0	18 : 0
119. „	5 : 1	5 : 3	18 : 0	18 : 0
120. „	9 : 3	9 : 5	18 : 0	18 : 0
121. „	9 : 5	12 : 4	18 : 1	18 : 1
122. „[8]	11 : 1	10 : 4	18 : 3	18 : 3

[1] Az úgynevezett Császár-rés (Kaiserl. Presche), a mai Kapisztrán-tér felől a Klastrom-, ma Dárda-utca irányában haladva.
[2] »Ain Kürchhof sambt der Kürch, alwohin der P. P. Franciscaner Kloster khomen solte. . .«
[3] ». . . Franciscaner-Gaessl, lauft von der Herrn bis in die Böcker-gassen; . . .«
[4] A Ferences-köz vonalán fut végig.
[5] »Die rechte Seithen Lini lauft 10 Klafter 3 Schuech grad, hernach schneidt eine Zwerchlini dem No. 65 ab 10 Klafter weith, hernach lauft widerumb die rechte Lini bis an dem Ruckhen 8 Klafter 4 Schuech lang.«

A NAGYBÁNYAI MŰVÉSZTELEP ALAPÍTÁSÁNAK CENTENÁRIUMA

*

A VIGADÓ GALÉRIA

tisztelettel meghívja

KONKOLY GYULA

festőművész

PLEIN AIR KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1996. január 18-án 17 órára

*

A kiállítást rendezte és megnyitja:

Dr. BARKÓCZI ISTVÁN

művészettörténész

*

Megtekinthető: 1996. január 18-tól február 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

KONKOLY Gyula

VIGADÓ GALÉRIA

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

KONKOLY Gyula

FRANK János: Eklektikus dicsőség =
Élet és Irodalom,
1989. aug. 18. 13.
(interjú Konkoly Gyulával)

XX. 12. 45. u/ Mesterek

A Budapest Galéria meghívja Önt

KONKOLY GYULA

festőművész

ZSÁNERKÉPEK

című kiállításának megnyitójára
a Budapest Kiállítóterembe
(Budapest V., Szabad sajtó út 5.)
2000. szeptember 8-án,
pénteken 17 órára.

Megnyitja

KESERÜ KATALIN

művészettörténész

Megtekinthető 2000. október 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

KONKOLY Gyula

Hajdú István: Kiszolgáltatott víz.
= Beszélő, II évf. 42. sz. 1991. okt. 19. 46. p-ll

Bp. Ziáll 1991
Dunaújvárs Ziáll

KONKOLY Gyula

FRANK János: OKtóber 22. = ÉS XXXV.évf. 44.sz. 1991. nov.1. 12.p.

Bp., Fészek Galéria, Vérző Emlékmü c. kiállitása

Ellenőrzési müveletek a gépkocsi

Álljunk a kocsival a szerelőakna
zük a motorolajteknőt, az olajsz
burkolatait, a fékvezetékeket ég
tését. Ha valahol szivárgást ész
hogy bizonyos agregátot szabad-e
jon Ford-szervizhez.

FIGYELEM !

A gépkocsi alján észlelt tömitet
addig ne indítsuk be, amig az au
kocsiemelőn. Először vegyük ki a
talajt érjen és most ellenőrizzü
a kipufogó tömitése.

Sohasem dolgozzunk a gépkocsi al
tositás nélkül.

A kipufogóberendezés ellenőrzése

A kipufogó alulról történő szemr
Ellenőrizzük nem korrodálódnak-e
repedés a gumiból készült részen

A veszprémi Művészetek Háza

tisztelettel meghívja

1997. június 7-én,

szombaton 11.00 órakor

a Várgalériába

/Veszprém, Vár u. 29./

KONKOLY GYULA

festőművész

K I Á L L Í T Á S Á R A

Megnyitja:

JOVÁNOVICS GYÖRGY

szobrászművész

Közreműködik:

KÖVI SZABOLCS

fuvola

A kiállítás megtekinthető június 7–29-ig,

naponta 10.00–18.00 óráig, csütörtökön 20.00 óráig

A Fővárosi Képtár
tisztelettel meghívja Önt

Konkoly Gyula

kiállítására

Megnyitja: Kovács Péter
1995. január 3-án
kedden 17 órakor

Megtekinthető: 1995. I. 4 - 1995. II. 26.
hétfő kivételével 10 -16 óráig

Fővárosi Képtár (Kiscelli Múzeum)
1037 Budapest, Kiscelli u. 108.

Fk.: dr. Buzinkay Géza

DÍJ FIZETVE
BUDAPEST Pf. 4.
1250

Lóska Lajos
Budapest
Felsőzöldmáli u. 61-65.
~~1037~~ 1022

lehet, mert öregedek néhanap picinykét s mert fiatalok között vagyok, hogy előkerültek a negyedszázadnyi időből ifjúságom ügyei; a teliholdas temető, a gyógyfürdő-park, a műgyantázás, az öt egyforma ember, meg a jégszobrok, Ádám spenótból Éva csirkepaprikásból… szóval, csupa finom elmúlás, melankólia

KONKOLY Gyula

KÉPFELB NTÁS

MEGNYITÓ
1993. FEBRUÁR 12-ÉN
PÉNTEKEN 17 ÓRAKOR
A PALME-HÁZBAN
BP. XIV., OLOF PALME SÉTÁNY 1.

MEGNYITJA
FÖLDES EMILIA
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KONKOLY Gyula

Képfelbontás c. Tiall. 1993

ism. 7. 55-57.

Új Mű. 1993

t 740
740
zsef 750
750
nyi Károly 750
m.művészek, 730-760
éter, 750
eter, 760
750

László 730
fy Gizella 730-760
Politikai plakátok 760
ba János 750
Árpád 750
zabadulási pályázat.. 730-760
y Lajos, 750
László, 750
terem, Sinkó István 760
vula, 750
Penovácz Endre, 730-760
ella 730-760
zlaukó László, 740
dor 730-760
rvin, 750
os 750
nyi István 750
750
ános 750
logatás a felszabadulás..,730-

lós Ilona 750
a Zsuza, 750

A MŰCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

KONKOLY GYULA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA, MELYET

1991. OKTÓBER 11-ÉN

PÉNTEKEN 12 ÓRAKOR TARTUNK AZ

ERNST MÚZEUMBAN.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA BIRKÁS ÁKOS

BUDAPEST VII., NAGYMEZŐ U. 8.

MEGTEKINTHETŐ: 1991. NOVEMBER 3-IG

Konkoly Gyula

Főiskolai tanulmány 1968; objet, 13ox 12ox 2ooo cm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Konkoly Gyula

Gyógyfürdő parkja 1964; olaj, vászon, 12cx 16c cm
/A művész tul./

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197c

Konkoly Gyula

Konkoly Gyula a Párizsi Fiatalok Biennaléján gyermekkori versét – Ette közzé.

Sinkovits Péter: A mai magyar avant gard...
Művészet, 1975. október – 41 oldal.

Konkoly Gyula

1971-es Párizsi Fiatalok Biennaléjan való szereplésekor a legjobbak közé tartozott. Munkáiból a „Pošta művészettávoli konceptek kommunikációja" animal könyv készült.

Sinkovits Péter: A mai magyar avant gard...
Művészet, 1975. október - 41 oldal.

Konkoly Gyula

1971-ben a Párizsi Fiatalok Biennálijára a „Küldemény" szekcióba meghívták a művészt

Sinkovits Péter: A maimagyar avantgard...
Művészet, 1975. október – 41. oldal

Konkoly Gyula

A Központi Fizikai Kutató Intézet
KISZ klubjában állította ki művét

Mary Ostó: Progresszio fiatalok kiállítása
Művészet, 1969. november - 42 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Konkoly Gyula, [festő]

MDK

A Gényes Adolf Teremben

állít ki Bak Imrével közösen.
„(A tehetséges fiatal festő erődje
ez a gipsz – és nylon-romhalmaz.)"

Rózsa Gyula: Kinek szabad? 7

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 29.

170.

Konkoly Gyula

Konkoly Gyula 1971 novemberé-
ben részt 7e Bienale de Pa-
rison.

BEKE LÁSZLÓ: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről.
MÜVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

Korniss Gyula

Bak Imre és Korniss Gyula
kiállítása a Fényes Adolf
Teremben 1970 decemberé-
ben nyílt.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről.
MŰVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Kondoky Gyula

1971 novemberében volt Kondoky Gyula kiállítása 7/Biennale de Paris-ban.

Bereczky Lóránd: Évtizedes léptékkel.....
MŰVÉSZET, 1980. október - 2. lap.

Konkoly Gyula

1969-ben az IPARTERV" dísztermében
kiállitása volt a művésznek.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről.
MŰVÉSZET, 1980.október - 20.lap.

Bonkoly Gyula

1968-ban a STUDIO 56-58 kiállításon
részt vett a művész.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde művészetről.
MŰVÉSZET, 1980. október - 20. lap.

Konkoly Gyula

1968.decemberében az IPARTERV diszmtermében volt a müvész kiállitása.

Beke László: Dátumok a magyar avantgarde müvészetről. MÜVÉSZET,1980.október - 20.lap.

Konkoly Gyula festőművész

Gyetvai Ágnes: A föld szelleme

Művészet, 1983. december

Konkoly Gyula

Lóska Lajos: Tárgyak direktben

Művészet, 1983. junius

Konkoly Gyula

Szabadi Judit: Hagyomány és korszerűség

Selenkor, 1984. IX.

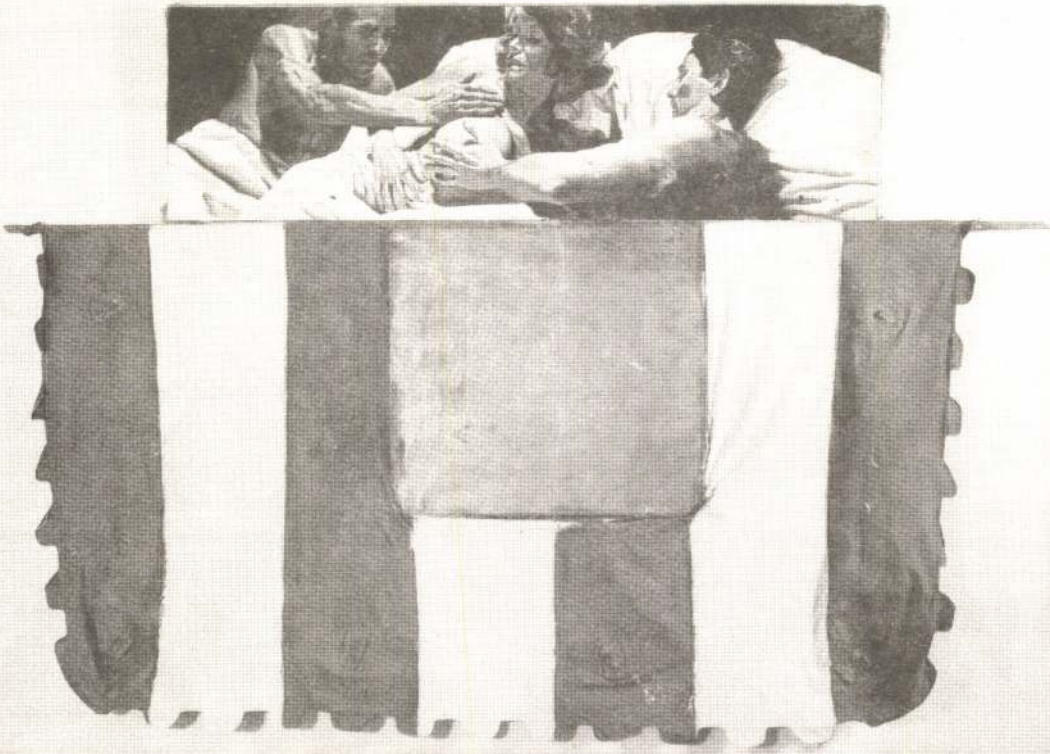

KONKOLY GYULA

A Pécsi Galéria
tisztelettel meghívja
KONKOLY Gyula festőművész
kiállításának megnyitására
a Széchenyi téri kiállítóterembe
1992. január 12-én, vasárnap
délelőtt 11 órára

Megnyitja:
KOZÁK Csaba művészeti író

A kiállítás megtekinthető:
február 2-ig, naponta 12—18 óráig
szombaton 10—18 óráig.

Kedd szünnap.

Pécsi Galéria * H—7601 * Pf.: 162. * Tel.: 72/15-623

III

KONKOLY Gyula

(Harc)képek 1992. julius 17-i adásában
(Szemadám György müsora)

bb és újabb alkalmat adjanak ma-
elgő látogatására aligha található
lyben tömör egységben mutatha-
értékes, és ennélfogva egyetemes
gy Baja példáját többi városaink
ogy a vidék és a főváros szellemi

tózás. Nem kellően tisztázódott
os életéből, sem az, hogy mennyit.
tozatosságában pedig feltétlenül

cializmus híján való, hisz a Baján
smert és becsült mester áll, mint
gyak kellemes színpompája és üde
k, és felkarolásra érdemes. A vá-
ől szép, művészi fényképek adnak
zőben arra is, hogy ezt a törekvő

Konkoly Gyula

M. Nemet 1992. aug 27

KONKOLY GYULA festőművész kiállítása ma délután fél ötkor nyílik meg Visegrádon, a Salamon-toronyban.

dó 1984

1984

4

yve (Szekszárd) 12 (1984)

awa) 46 1984

1984

4

5 (1984)

KONKOLY Gyula

91 2. 66, 67
5. 38
7. 6, 69
9 10, 11, 73, 74
10 18-25

Új Művészet

KONKOLY Gyula

Iványi Grünwald Béla Nagybányán, 1991, o.v. [részlet] 91.lo. cimlap

Zsuzsanna látogatása Giverniben Claude Monet-nál, 199o, akril vászon - 91.lo. 18-19

Főiskolai tanulmány, 1966 - 91.10. 20

Gyógyfürdőpark, 1964-65, o.v. 120x160 - 91.10.21

Gábriel arkangyal, porcelán [részlet] -91.lo.22

A Hold láthatatlan oldala, 1988, o.akril, vászon, 300x400 -91.lo. 23

Tavirózsák, akril, vászon, 155x365 - 91.lo.24

Viz (A Zsuzsanna látogatása Giverniben Claude Monet-nál c. sorozatból), 1991, akril, vászon, 145x155 - 91.lo.25

Új Művészet

A Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeuma
és a Műcsarnok
meghívja Önt

KONKOLY GYULA

festőművész kiállításának megnyitására
1992. augusztus 27-én, csütörtökön 16.30 órakor

Megnyitja:
Frank János
művészettörténész

Visegrád – Salamon Torony

A kiállítás megtekinthető 1992. október 30-ig
Nyitvatartás: naponta 9– 16.30-ig (hétfőn zárva)

Konkoly Gyula festő

Az Ipartero bemutatótermében
még fiatal művész mutatko-
zik be munkáival.

Esti Hírlap 1968. dec. 12.

Konkoly Gyula

Szerepelt az Iparterv kiállitásán /1968. XII. 13--2o./.

Ké pzőművészeti Almanch 2, Corvina 197o, 48.l.

Konkoly Gyula

Szecessziós hangulatu Gyógyfürdője a groteszk jeleit mutatja.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának jubileumi kiállitása a Műcsarnokban Perneczky Géza; A pátosztól a groteszkig; Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197c, 26.l.

Konkoly Gyula

A szecesszióhoz kapcsolódik, de nem kiábrándító nosztalgikus vilgához. A kiállitott mü lirájában Fabók Gyula Négyalakos portréjával rokon.

Rózsa Gyula; Fiatalok tárlata? A Studió 58--68 kiállitásról; Képzőmüvészeti Almanach 2, Corvina 197o, 28.l.

Konkoly Gyula

Avantgarde közösség tagja

Vadas József: Uj magyar avantgarde?

Uj irás 1971/5. 93

Konkoly Gyula

Szerepel az Ipolsterv

díntermében dec. 12-én megnyílt

kiállításon

Nagykívó 1968

MDK

Konkoly Gyula, festő

Kiállít az Ipartev bemutató-
termében.

— : Ma volt — ma lesz 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. dec. 12.

Konkoly Gyula

Gyógyfürdő c. képe (eml.)

szerepel a Fiatalok Studiója

kiállításán a műcsarnokban

Perneczky Géza: A pátosztól a groteszkig

Élet és Irodalom, 1969 I. 4. Gold.

MDK

Konkoly Gyula, festő

Szerepel a Stúdió 58-68

Kiállításon.

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata? 7

Népszabadság, Bp. 1969. jan. 10.

Konkoly Gyula

Kezepel az alábbi tárlatot

Rózsa Gyula: Fiatalok tárlata?
A Studio 58-68 kiállításról

Nagyabadság 1969 I. 10

Kontoly

„Thermalbad" c. müve (eml.)

szerepel a Studió 58-68 c. Harlaton

géra Perneczky: Studió 58-68

Budapesti Rundschau 1969 I. 17

M.D.K.

Konkoly Gyula

Frey Krisztián és Tóth Endre fiatal müvészek festői stilusát elemzi Perneczky Géza: "Utkeresü fiatalok" c. beszámolójában. Tizenegy fiatal müvész rendezett kiállitást az Iparterv Deák Ferenc utcai disztermében. A kritika beszél gyors, irva rajzolt mozdulatokról, a szinek friss festői használatáról valamint arról, hogy a müvészek „a másfélévtizedes multra visszatekintő "gesztusfestészet" eredményeire épitettek."

Élet és Irodalom, Bp. 1968. dec. 28.
XII. évf. 52. sz. 8. lap

Kovácsy Sándor

Kiállítása nyílt a Tényes Adolf teremben

Élet és Irodalom, Bp. 1970. feb. 1.

Konkoly Gyula

a „Művészet" a folyóirat 1970-
szeptemberi száma jobbára kritikátlan
bírálatott közöl kiállításáról

Kritika 1972 május 16. old.

VADAS József: Kétszemélyes muzeum : A fehérvári Uj Magyar Képtár. - Mozgó Világ, 1991. 6.sz. 114-1

KONKOLY Gyula

16,17,18,19,20,22

ARS HUNGARICA
XIX.évf.1.sz. 1991

TANULMÁNYOK

Hegyi Lóránd: Kalligráfia, absztrakt expresszionizmus, informel Magyarországon 1958–1970 között 3
Keserü Katalin: Pop art Magyarországon 15
Hegyi Lóránd: Struktúraelvű és geometrikus művészet Magyarországon 1968–1980 között 29
Andrási Gábor: A Zuglói Kör (1958–1968) 47
Mezei Ottó: A Szürenon és kisugárzása 65

DOKUMENTUM

Molnár Sándor: A festői elemek analízise (1962) 85
(Sajtó alá rendezte: Andrási Gábor)
Dokumentumok a Szürenon és kisugárzása című tanulmányhoz
(Összeállította: Mezei Ottó) 111

KONKOLY

NAGY, Ildikó: Modern to Postmodern: The New Hungarian Gallery in Szélesfehérvár. HHQ. Vol. XXXI. No. 119. 1990 150–153. p.

KONKOLY Gyula

PERNECZKY Géza: Hideg víz : Vita a „Hatvanas Évek" című kiállítással. = Kritika, 1991. 6. sz. 22 - 23. p.

KONKOLY Gyula festő

MUNKÁCSY MIHÁLY-DÍJAT KAPOTT:

ÁRENDÁS JÓZSEF grafikai tervező művész; **CSIKAI MARTA** szobrászművész, a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola tanára; **KATONA ZSUZSA** szobrászművész; **KICSINY BALÁZS** festőművész; **KONKOLY GYULA** festőművész; **KOVÁCS LÁSZLÓ** festőművész; **MATA ATTILA** szobrászművész; **MENRÁTH PÉTER** restaurátor, a Magyar Képzőművészeti Főiskola Restaurátori Intézete igazgatója; **MOLNÁR SÁNDOR** festőművész, a Magyar Képzőművészeti Főiskola, címzetes egyetemi tanára; **SWIERKIEWICZ RÓBERT** grafikusművész.

1992. május 13. cü.

Konkoly Gyula, festőművész

Sinkovits Péter: áttünések, ábfestések, Baranyay András kiállítása Székesfehérváron.

A hatvanas évek végén az fotózás kreatív felhasználása, képi formálása tűnt fel a hazai műtermekben az ipartervi generáció legtöbb tagját magával ragadva. Sokan kezdtek fotóval foglalkozni, Baranyay András, a festő Bak Imre, Konkoly Gyula és még többen.

Művészet, 1989., okt., 11-old.

KONKOLY Gyula

KOVALOVSZKY Márta: 1987, ősz: Don Giovanni.

Életünk, 1989.5.sz. 428.p.

252/285
BIHARI Klára: Miért? Regény. Bp. 1969, Szépirod. K. 607 p. 20 cm.

253/289
BIRKÁS Endre: Elfelejtett emberek. [Regény.] ([Ill.] Csernus Tibor.) Bp. 1960, Magvető. 288 p. 17 cm.

254/290
BIRKÁS Endre: A kalap. - "Mondd, még meddig kell élni?" [Kisregények.] (2. kiad.) Bp. (1977), 225 p. 20 cm.
/Magvető zsebkönyvtár./

255/287
BIRKÁS Endre: Kopár ég.

KONKOLY

BÁN András: Az avantgárd előretürtése : Beszélgetés Beke Lászlóval. = Magyar Nemzet, LIV.évf. 3o.sz.1991 febr. 4. 7.p.

Az MNG 60-as évek kiállitásáról

Budapest, 198... év .....hó

Ph.

Érvényes 19.....tól ....

Felkérjük, hogy a fenti kutatás
példányát az MTA MKCS Könyvtára
küldeni sziveskedjék.

Kouholy Gyula

A Fényes Adolf Teremben kiállítása nyílt.

Magyar Hírlap 1970. 11. 26. 11. l.

Konkoly Gyula

Az Spartero Deák Ferenc u. i. dísztermében 11 fiatal művész rendezett kiállítást, melyen képei szerepelnek. E képek a „gesztusfestészet" eredményeire építettek, gyors, erva rajzolt mozdulatok, friss színek használata jellemzi ezt az utat.

Terneczky Géza: Útkereső fiatalok.
Élet és Irodalom, 1968. dec. 28.

Konkoly Gyula

Bak Imre müvésztársával közös kiállitást rendezett a Fényes Adolf teremben.
"Só és kenyér" cimmel ir a tárlatról Pernecz-ky Géza, s kritikájában megjegyzi: "a jelenre reagál és költői eszközökkel, sőt szinpadi jelenetekhez hasonló mementókkal akarja az időt egy pillanatra megállitani.." müveiben Konkoly Gyula.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. febr. 28.
XIV. évf. 9. sz. 12. lap

Konkoly Gyula

festő

A legújabb művészeti tendenciák
képviselői mutatkoznak be a Fényes
Adolf terem kiállításán: Bak Imre
és Konkoly Gyula

Sinkovits Péter: Bak Imre és Konkoly Gyula kiállítása.
Művészet, 1970. szeptember - 38.lap

Konkoly Gyula

Érzékenyen reagált a pop artra.

Néray K.: Pop Art a 60-as évek művészete; Függőjtő, 1970. I. sz. 32. l.

Konkoly Gyula

Ziálításon szerepel a

Fényes Adolf teremben

Képzőművészet

Vigília 1970 május

345. old.

Konkoly Gyula

Konkoly Gyula munkái, a kiállítottak és a katalógusban szereplők a legaktuálisabb tendenciákhoz, a koncepció művészetben tartoznak.

Sinkovits Péter: Bak Imre és Konkoly Gyula kiállitása.
Müvészet, 1970.szeptember - 38.lap

MDK.

Konkoly Gyula

Müvei a kisternyei gimnáziumban

Nógrád 1967 ,árc.7.

MDK

Konkoly Gyula

Ne menj oda!, o.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Múz. 1968.

Konkoly Gyula

Szarapel a KFKI Kisz klubjában
nyílt Liáhitáson

Naphívó 1969 V. 3

Sajtó grafika

~~Konkoly Gyula:~~
Ugyanaz egyszerű
c. filmhez

1963.

Planát

Konkoly Gyula:
Ugá von cayrne ní
bitu, 5a x 84

1963. M. H. Hoch.

Illustráció

Dankoly Gyula:
Lyciron egyszerű
c. filmhez

1963.

M.D.K.

Konkoly Gyula

"Szecessziós hangulatu "Gyógyfürdő"-jét emliti meg kritikájában Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" cimmel a Képzőművészet c. rovatban, a Mücsarnokben rendezett jubileumi kiállitásról.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

Konkoly

Találkozás Lakner László

Mengyes Kecskemét, 1986. VII. 26.

Kronholy Szymla

Kiállítása nyílt a Tényes Adolf Jeremiáson

Pomaczky Géza: Só és Kenyér

Élet és Irodalom, Bp. 1970. Feb. 28.

Konkoly Gyula
festő

M.DK.

„Gyógyfürdő parkja" c. műve a
„necesszio korában van helyezve.

Vidos Zoltán: A Fiatal Képzőművészek ...
Művészet, 1969. október - 21 lap

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

KONKOLY Gyula

kiáll.Visegrád,Salamon Torony, 1992 aug27-

ism.FRANK János: Konkoly a Salamon tornyában [megnyitó]. = Uj Müvészet, 3,1992,12. 58 - 59. ill.

Little is known of art patro
prince's court in the latter ha
greater part of the art works
around the year 1600. There is
about the arts except for achit
the situation that a mere thr
in Hungary of the library and t
We are slightly more familiar
hus successor Stephen Báthor
art works he had commissione
Architecture is particularly we
the fundamental researches by
precise knowledge of the cons
Várad, the Jesuitic colleges a
fehérvár and other buildings f
accession to the Polish throne
his drive for construction in Tra
military architects (Domenico
arrived in Transylvania via
schools directly beneficial for
ruler's care for his native lan
however, a more personal, fa
patronage as well whose hardly,
have survived in three genres.
us to examine what influences
make their imprint on Transylva

1. *Portriture.* As the sources
any monumental, full-length por
got to Transylvania from Polan
for granted that no portrait of
Krakow court to Transylvania.

KONKOLY Gyula

TOPOR Tünde: Kétszeres vissaztérés. =
Magyar Naramcs, III.évf.23.sz.1991.
nov.7. 13.p.

Bp., Ernst Múzeum, Fészek Klub.1991. kiállitásai

Westorientierung des Landes wohl nie in Frage gestellt. Die polnischen Herzöge schulden aber im 10. Jahrhundert wenigstens zeitweise dem deutschen König Tribut, die ersten von ihnen zur Mission gerufenen Bischöfe tragen mit dem neuen Glauben zugleich kirchenrechtlich relevante Erwartungen deutscher Metropoliten ins Land. Zwar ist um 1000 das polnische Fürstenhaus in mannigfacher Weise mit dem sächsischen Hochadel verschwägert, aber eben dadurch auch in die innersächsischen Querelen hineingezogen[2]. Ein Berg von Hindernissen türmt sich vor einem polnischen Königtum. Die alten, nie aufgegebenen, doch bereits von Mieszko I. († 992) nicht anerkannten und von Otto III. mit Boleslaws und Gnesens Erhöhung beiseite geschobenen Ansprüche und zweifelhaften Hoffnungen der Magdeburger Kirche auf die Metropolitanrechte in Polen, des Chrobry Kontakte zu den miteinander konkurrierenden sächsischen Fürsten, offene Adelsfehden im Reich, die seit dem Aufstand von 983 nicht gebannte Lutizengefahr, die Anstrengungen des polnischen Herrschers um Ausweitung seines Reiches[3] und um Respektierung der eigenständigen polnischen Kirchenprovinz, des neuen Königs Heinrich II. gleich zu Beginn seiner Regierung (1002) einsetzende Bemühungen, die Position des Erzbischofs von Magdeburg zu stärken[4] und den polnischen Herzog in Lehnsabhängigkeit vom Reich zu bringen — sie alle sorgen für fortgesetzte Spannungen, für wechselseitiges und bis in unsere Gegenwart reichendes Mißtrauen, für rasch sich wandelnde Konstellationen und insgesamt für verworrene Verhältnisse. Das hüllt aber auch die deutsch-polnischen Beziehungen zu Beginn des zweiten Jahrtausends in ein vielleicht für immer undurchdringliches Dunkel. Die Hoffnung des Historikers, hier mehr zu sehen als seine Vorgänger, nährt sich allein aus einem Standortwechsel des Betrachters. Heruntergestiegen vom zertrümmerten Piedestal des Nationalismus und ausgerüstet mit einem differenzierteren Fragenraster, als es bislang hinsichtlich der Königskrönung üblich war, darf er erwarten, die einschlägigen Quellen neu mustern zu können: Bezeugen sie ein frühes Königtum Boleslaw, legen sie ein solches

A NAGYBÁNYAI MŰVÉSZTELEP ALAPÍTÁSÁNAK CENTENÁRIUMA

*

A VIGADÓ GALÉRIA
tisztelettel meghívja

KONKOLY GYULA
festőművész

PLEIN AIR KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA
1996. január 18-án 17 órára

*

A kiállítást rendezte és megnyitja:
Dr. BARKÓCZI ISTVÁN
művészettörténész

*

Megtekinthető: 1996. január 18-tól február 4-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA

Kovács Gyula

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

1997 október másodikától
ingyenes e-mail szolgáltatás indul:

freemail.c3.hu

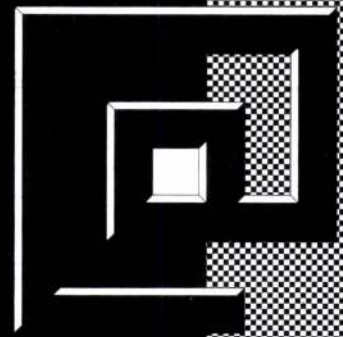

elektronikus levelezés webfelületen és telefonon
ingyen és hirdetésmentesen

Elektronikus levelezés annak:
- aki még nem használja, de szeretné
- aki otthonról is szeretne leveleezni
- aki eléri az internetet, de nincs saját postafiókja
- aki a hasonló amerikai szolgáltatások elérését lassúnak találja

A rendszerfejlesztést és felügyeletet a C3 munkatársai,
a grafikus arculat, felhasználói felület kialakítását az **adam**Studió munkatársai végzik.
A kedvezményes (helyi tarifával történő) telefonos elérést a Matáv Rt. biztosítja.

C³
Soros Alapítvány Kulturális és Kommunikációs Központ
Soros Foundation Center for Culture and Communication
Országház utca 9, Budapest 1014
e-mail:info@c3.hu http://www.c3.hu/
tel: 214-6856 fax: 214-6872

Nyílt nap

a Soros Alapítvány C³ Kulturális és Kommunikációs Központjában, a Budapesti Őszi Fesztivál keretében

1997. október 2-án csütörtökön 10-18 óráig

10 óra:
Kapunyitás:
lehetőség az Internet Műhely használatára,
"A konceptuális művészet hatása Magyarországon"
c. kiállítás megtekintésére, valamint a ház
bejárására

11 óra:
Bemutató és sajtótájékoztató
az 1997-98-as programokról

12 óra:
Az induló ingyenes e-mail szolgáltatás
(Freemail) bemutatója

14 óra:
VRML (Virtuális Valóság Modellező Nyelv)
bemutató

15 óra:
a C3 műhelyeinek megtekintése

16 óra:
"A konceptuális művészet hatása Magyarországon"
c. kiállítás előadássorozatának keretében
beszélgetés Konkoly Gyulával, majd

17 óra:
beszélgetés Jovánovics Györggyel

KONKOLY Gyula

P.SZÜCS Julianna: A korán kelő korhely. = Népszabadság, XLIX.évf.252.sz.1991. okt.28. 11.p.ill.

Bp., Ernst Muzeum, 1991

Szinyei tájképdíj: Bornemisza Gé
Az eredeti kézirat/Oltványi Noé
arat bal fölső sarkában Oltvány
gyar Művészetnek szánhatta.
Aláiratlan

Zichy Mihály grafikai díj: Simon
Eredeti kéziratpéldány /Oltvány
ba Oltványi ceruzával írta: 39.
készülhetett, de a lap betiltása
Aláiratlan

Művészeti krónika

Konopa Rudolf festőművész
Schneider altábornagy, olajf.
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

POLIDORO VENEZIANO (velencei festő, 1515—1565)

Madonna Jézussal és Ker. Sz Jánoskával (112. kép)

Fa, olaj, 50×44 cm.

A Bertinelli-gyüjteményből.

Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 761—762. l. — Maszlaghy II., 64. szám. (Tizian.) — Gerevich PA, 238. l. (Polidoro.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Berti Toesca: 957. l. (Képe 954. l.) (Polidoro.) — Berenson 463. l. (Polidoro.)

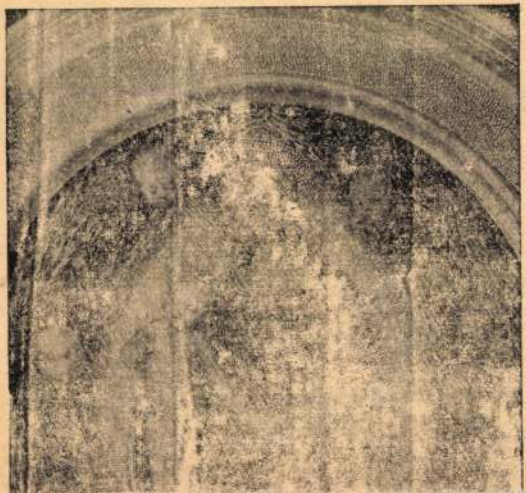

Konopa Rudolf
Sanitéckutsa

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
12 l.

Konopa Rudolf
Lauer ezredes, olaj

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.
18 l.

KONOPKA ANDRÁS
hermányi kőmüves mester

a hermányi kőedénygyár malmának épitésében vett részt 1820

Folia Archaeologica XIV. 1962. 198. lap

Konrád mester

volt első névmenti ismert építőnk
(Nagy Lajos idején)

/s.l./: Régi idők első emberei.
Budapest, 1971. 4. sz. 48. l.

Konrád, köfaragó MDK.

1458-ban meghal.

1457-ben legalább három legénnyel dolgozott: Székely László, Fenesy János, Péter fia János.

256.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.

KelemenEml. III. 249-264.o.

Konrád , brassói köfaragó

Hunyadi János vele épittette a tövisi és bojtári kolostor. Munkájáért Sárkányban 1455-ben birtokot adományozott neki.
260.o.

Entz Géza: Művészek és mesterek az erdélyi gótikában.
KelemenEml. 249-264-o.

Konrad /Chunz/ fazekas 1436

Gentmagymüvausztr ~~xxxx~~ 65 l.

MDK

Konrád mauer, (1395-1402.)

Kemény Lajos: Kassai ép. mesterek, - MMÉ É. Közl. 1904, 38. k. II. füz. X. l.

Konrád MDK

Karthausi (menedékszirti) prior, festett, rajzolt, kénütett 2 misékonyvet, 1 graduálet, breviáriumot, halottak anyakönyvét.

(Wagner: Anal. Scep. II. 72.)

Buday Károly: Magyar művelődés a XIV. sz. első felében. Satoraljujhely 1912.

eml. L. 93. old.

M.D.K

KONRÁD mester harangöntő

XIV. sz.-ban Iglón van műhelye

Harangok

Keresztelő medencék

Bruckner Győző: Igló kir. korona- és bányaváros tört. Bp. 1929. 55. l

55.

Konrád iglói

harangöntömester

lásd

Gál Konrád

alatt.

BUDAPEST

Konrád mester 1

óbudai polgár, a Királynői építkezések nagy szervezője és irányítója, az öreg Királynő óbudai alapítványainak, építkezéseinek intézője, igazgatója volt.

Gerevich L:Budapest művészete a későbbi középkorban
a mohácsi vészig
Budapest története II.Bp.Főv.Tanács 1973

25 fold

Konrád mester

2

Nemcsak a pénzügyeket intézte, hanem feladatához tartozott a munkálatok ügyeinek intézése, szervezése, beleértve a munkások alkalmazását, elhelyezését.

Gerevich L.:Budapest művészete a későbbi középkorban a mohácsi vészig

Budapest története II.Bp.Főv.Tanács 1973

Konrád

miniátor

Menedékirat

XIV. sz.

l.

Berki Miniatori

S. l.

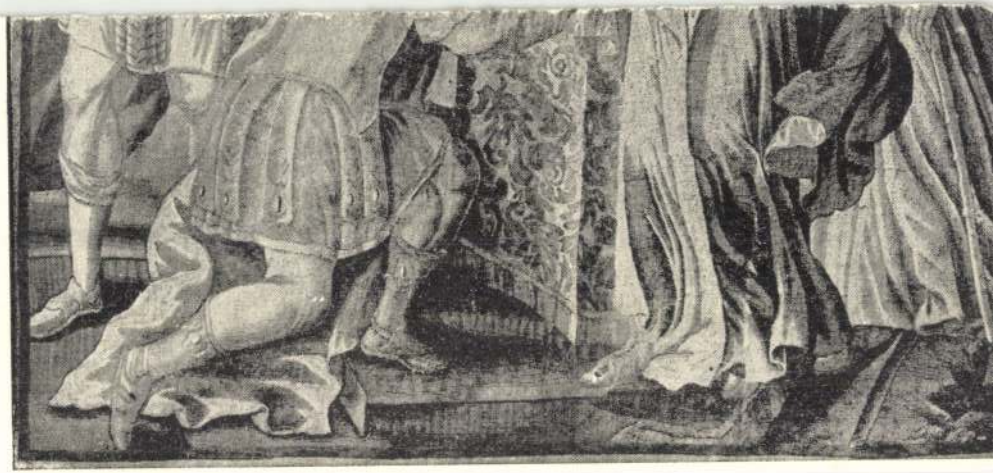

V. 172

Konrád könyvnásdó

1388-ban a pilisi ciszterci apátságban élt

Békefi Remig dr: A pilisi apátság története 1184–1541. I. k. Pécs, 1891. 301. l.

RANSCHBURG GUSZTÁV
könyvkereskedése és antiquariuma
Budapest, IV. Ferenciek-tere 2.

Műemlékek O

Konrád menedékszíti

prior

erod

Wagner: Analecta
Scepus. I. 397

ITALIENISCHE

Krisztus és a samariai nő — Cl

Vászon — 130

OLASZ FESTŐ
ITALIENISCHER MALE

1

Zsuzsanna és az öregek

Vászon — 108

XX

Konrád

menedékszívti karthauzi

kolostor pozorja

1307-10.

könyvfestő

l.

Dercsényi:

Nagy Lajos Edra

137. l.

ANNI BATTISTA

PITTONI, GIOVANNI

138

Szent Domoko

Wunder des H

Vászon — 125×1

Conrad (Konrád)

karathausi nevzetes scriptorés miniátor

XIV. sz

Lárd

Berkovits-kérivat

Konrád Karthauzi zárdafőnök szepesmegyében 1307–1310ből

A látókövi névtelen karthauzi latin krónikája szerint, mely a XVI. század elején íratott, s Wagner Analectáiban van közrebocsátva (Anal. Scepusii Beés 1774. II K. 71–79. l) 1307–1310 ig ő volt a szepesmegyében fekvő sz. Tanosról nevezett látókövi karthauzi monostor első priorja. Mint ilyen, a könyvmásolásban kitűnő tevékenységet fejtett ki s szerzete számára hat egyházi tartalmu könyvet másolt, melyeknek ékes kiállítása neki a magyarországi XIV. századi kalligraphok között az első helyet biztosítja. E könyvek a XVI. század elején a látókövi zárdában még meg voltak. 1310. ben a zárdafőnökségről lemondott, hogy magát egészen a könyvmásolásnak szentelhesse

C 134 l

Konrád

Karthauzi szerzetes fonok
A letonkói kolostor (első) fonoka
1307-ben a Cilli városka
mellett levő Zeitzi kolostor-
ból ment nehány rendtár-
sával a Szepességbe. Konrád
tudományja révén hírben állott.

Dr. Pirchalla Martos: A szepe-
si prépostsap vázlatos törté-
nete Lőcse 1899. 33. l.

Konrád L. J. grafikus MDK

Budapesti témájú rézkarca:

Lánchíd

Képcsarnok Vállalat: Több meghízást adtunk

2.1.

ESTI HIRLAP

Bp. 1961. okt. 3.

M.D.K.

Konrád, maurer

1395-1402 között, a városi jegyzőkönyvek tanúsága szerint, Kassán működött.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1902. 38. köt. 41. old.

M.D.K.

Konrád, ötvös mester

1661-ben helt meg Kőszegen. A krónika csak annyit jegyez fel róla, hogy istentagadó volt és egyházi áldás nélkül temethék el.

Somogyi Árpád: Régi kőszegi ötvösökről (253-264. old.)
Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1962. XI. évf. 4. sz.
255. old.

M.D.K.

Konrád

Conradus Lapicida

l.

661. l.

trázol, a mely elé két balrafordult hámos
lán ~~[illegible]~~ erőteljes kocsis áll, ki előrehajoltan
két kutya nézegeti egymást. A háttérben
nyel, a melyeknek szikre füstölög. Az ég-
lra: J. v. Kramer, München, 1907 4.

-- Lelt.sz.4541.-- Értéke 300 K.--
ánya 1912 márczius 9-én /621-913/.
rökletéte /1381-913/.-- ~~Átvétetett~~
~~3~~/.-- Bejelentetett 1914 márczius

134

Konrád

a lálóköi konvent priorja 1307.

l. Berlamin

7. l.

Wagner. Analecta Scepusii. Viennae 1774. II. 72. l.

[illegible]

epitesi

Bpest.

Mücsarnok

1914 tavaszi

Konrád karthauzi
Zárdafőnök
Szepesmegyében
1307-1310
scriptor
l.

Magyar Könyvszemle
1879. 134. l.

iniszterium számvevőségétől

ámv. sz.

ó Forster Gyula urnak,
ő orsz. bizottsága elnökének,
Budapest.

mber hó 4-én, 796. sz. a. kelt b. át-

l van szerencsém

Konrád (Conradus) scriptor. 1388-ban a pilisi cisztercita monostorban élt.

Csontosi János:

Adalékai magyarország XIV-XV. századi könyvmásolók és betűfestők történetéhez. Magyar Könyvszemle 1879. 299. l.

utiszámláját 69 K. 20 f.

~~küldeni.~~ azzal van szere

la 7 és 9 tétele a

az utiszámla kereté

Konrád mester

Zsigmond építésze
1436-ban a pozsonyi vár építésén
is dolgozott.

Szolnay László: Ünnap és hétköznap a középkori Budán Bp.1969.

85.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Konrád

a menedékszirti kolostor perjele oly szenvedélyes könyvmásoló volt, hogy 1310-ben tisztségéről lemondott, csakhogy a másolóasztal mellett tölthesse minden idejét.

Gulyás Pál A könyv sorsa Magyarországon a légrégibb időktől napjainkig. Magyar Könyvszemle

1923. 38. l.

Eger, „Rossztemplom kaszárnya"

:6

igos Bizottsága

y	száma:	194
	kelte:	194
	beérkezése:	194

száma:

ntézett szám:

na:

ma:

Konrád mester

világi személyek

l.

Egyházm. Lap
1883. 101. l.
143. 1.

Konrád

Chunz (Konrad?)

1436 Budai
fazekas

l.
A. Mübarat

1923. 15 l.

Tanuskodik

Bécsujhelyen
1436-ban

Római telep, akalii IX. 64.

Konrád
Kőfarajó
1455

l.

Bakhyancum

I 115. l

Sárospataki Könyvtár IX. 139

Konrád Kőfarago

1455.

Tövis és Boytor várak-
építésénél nerzett érde-
meiért Hunyadi Já-
nostól
adomány-
ban vérze-
sült

Rothmagy Forsch

542. l

JAHRBUCH DER KÖNIGL. PREUSSISC
KUNSTSAMMLUNGEN. VII. kötet. 1-ső
Berlin, 1886. Szöveg: W. Henke, Empirische
trachtungen über die Malereien von Michela
am Rande der Decke in der sixtinischen Ka
Négy képpel. H. Dehn-Rotfelser, Das Rat
zu Posen. Egy képpel. W. Bode, Die italieni
Skulpturen der Renaissance in den königl. M
zu Berlin. VI. Die florentiner Marmorbildn
der zweiten Hälfte des Quattrocento. Hét ké
H. Weizsäcker, Das Pferd in der Kunst
Quattrocento. Négy képpel. Julius Meyer,
Frauenbildniss des Sebastiano del Piombo
Schloss Blenkeim. Két képpel. Képek a szöv
kivül: Giovanni Battista de Quadro: Rathha
Posen. Heliogravure. Jacopo Gansorino:
mit dem Kinde, festett dombormű. Szines
nyomat. Sebastiano del Piombo: Weibliches
niss (Gognianude Formarina) Heliogravure.

ZEITSCHRIFT FÜR BILDENDE KU
21. évf. 3. füzet. 1885 deczember. Szöveg: C.
Die österreichisch-ungarische Monarchie in
und Bild. Három képpel. Adolf Buff, Augsb
Fassadenmalerei. I. Bis zum dreissigjährigen K
Hét képpel. Neue Prachtwerke. Képek a szöv
kivül: Der Baum am Strande, Radirung von E
Lichtenfels. Partie am alten Zoll bei Bonn,
rung von B. Mannfeld, Schaukelnde Kinde
mälde von F. Heyser, radirt von L. Kühn

SEPH NEUWIRTH, Albrecht Dürers Rosen-
fest. Két képpel. Leipzig, Freitag. 1885.
UCIEN MAGNE, Conférence sur le vitrail.
, A. Quantin, 1885.
ONNEVILLE, JAUNER, PAUL, SALVETAT,
Arts et les Produits céramiques. La fabrica-
des briques et des tuiles, suivie d'un chapitre
a fabrication des pierres artificielles et d'une
e très complète des produits céramiques, po-
s communes, porcelaines, faiences, etc. 3-e
on. In 8-o, 256 pag. avec 29 fig. et 11 pl.
, Lacroix, 1885. 10 frank.
RACINET, Le Costume historique : 500
ches, 300 en couleurs, or et argent, 200 en
ien, avec des notices explicatives et une étude
rique. 17-e livraison. Paris, Firmin-Didot et
p. 1885.
UCIEN MERLAT, Catalogue des reliques et
de Notre-Dame de Chartres. Chartres, Gar-
1885.

TOK.

LGEMEINE KUNSTCHRONIK. 51. szám.
Bieger, Weihnachtsausstellung im österr.

Konrád ötvös

(Kunz Goldschmied)

A XIV. národi nagy-
nebeni Kirchenmatri-
kel emlitt azzal kapcso-
latban, hogy monstran-
ciát készitett ezüstből
az egyház reizére s azért
15, majd még 4 forin-
tott kapott. Szerző ne-
vint ez az első, névleg is
ismert erdélyi nász ötvös.

Rösler. Dr Rudolf

Beitrag zur Geschichte
des Zunftwesens.
Archiv des Vereines
für. sieb. Landeskunde.
1912. Bd. 38. Heft. 3.
479, 480 l.

1873

Second mémoire, suivi d'une étude sur les mollusques trouvés dans les allées du Castellet par H. Nicolas

1. — 68. ll., I.–VII. lépes tábla ——— n. o., 1878.

L'homme dans la vallée inférieure du Gardon I. 1.–60. ll., I.–XIV. lépes tábla ——— n. o., 1872

ANTON KONRAD, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 211.- Herr Anton Konrad
Felvétel ideje: 1801. 7. Sept.
Hová vették fel: Neusatz,/Ujvidék/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Konrád Béla festő és grafikus

Műcsarnok
1920–21. téli kiáll. 415.

szül. Sárvár 1869 jul. 15.
Grazban és Münchenben tanult
azután ostrák és nemet litogra-
fiai intézetben dolgozott. † 1904-től
Grazban él. ~~Grafik~~ Mint festő, elsö-
rorban figuralista, ~~grafikus~~ művén
fajan hatás érzik. 1913. az ostrák
állami arany-mat, 1918. az ostr.
állami díjat nyerte. A grazi Joan-
neum képtára és graf. gyűjt.
több művét vízi, A látogatás
c. pantellje Gráz vár tulajd.

† 1903. Münchenben önállósította
magát,

Thieme-Becker
21 K. 280. l.

Sarkantyú V. 181.

Konrád Gyula festőművész

- nem megmutátva a „Basta Csanó interkontinentális festői ammunitársága" c. cikkben

Thevenin Lucile

1988. dec.

MDK

Konrád Gyula, rézmetsző.

7 db. rézmetszet

(Cím. sv. nyelven)

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm, 1922. máj. - Jegyz. 23. l.

Konrád Lajos
festőművész

A barcelonai kiállítás zsűrijébe választották meg.

Magyarság
1929.II.5.

M D K

Konrád Gyula

K.M. : Ungarske Kunstnertresnitt. Norvég könyv a magyar művészi fametszetről. Nemzeti Ujság 1939. febr. 12.

MDK

Konrád Gyula

aż 1919 jul. 10- szept. 10-ig tartandó nyári rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra kinevezést nyert, mint grafikus tanár.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 183.o.

MDK

Konrád Gyula

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ. 1903/4.évi téli kiállitásán Borús est a Rákoson, szénrajz, vevője br.Prónay Róza, Bp.

Művészet, 1904. 214.l.

Konrád Gyula, asztalosmester

A Pécsett müködött legjelentősebb kisiparosok adttára. Asztalosok:-1875-ben szül.Mint tanonc ösztöndijas,kitünt tetéses.1892-ben szabadult.1923-ban géperejü üzeme van. 9 alkalmazott.Gyermekei az üzemben dolgoztak. 162.old

B.Horváth Cecília: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pann.Múz-Évk. XIX. 1974. Pécs

Konrád Béla MDK

Keppler astrologus szülőháza, vizf.

Mücsarnok 192o-21 téli kiállitás

MDK

Konrád Gyula

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.

8ol.l.

~~Kondor György~~ (Konrád György.

AMÉSZ Mesteriskola Előadásai.

VI. ciklus 1980-82.

Konrád György: a magyar város filozófiája.

IX. ciklus, 1986-88. Urbanizáció és életstílus.

Magyar Építőművészet, 1991., 1-2 szám, 5-old.

Konrád György

Könnüvesm.

1774-ben hárstu-
lajdonos Aradon

Lakatos Arad

II. k. 225. l.

Konrád Ferenc

A III. kategóriában díjazásban részesült a történelmi stílusokban megoldandó bútorterekre kiírt pályázatban. A pályázatot az Iparművészeti Tanács és az OKISZ hirdette meg.

Ipari Művészet, 1967. 1. sz., 61. l.

Konrád Béla MDK

Keppler astrologus szülőháza, vizf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Konrád Gyula

az 1919 júniusában szervezett epresterti rajztanárképző tanfolyam oktatója volt.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

147. l.

~~[illegible]~~ Konrad Henrik

ötvös ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

1886.

Éinisk 1930.85.l.

~~Rezinetszet, mérete.~~

~~973~~

~~legalót kalta: T. Tokchinu~~

~~jóbbra: Hrnhillinè~~

Elias 1

teremben, asztal mellett ülve és szembe néz-
jobb kezével a szék karfájára támaszko-
nt e czimzéssel: Serenissº Potentissº Principi
lan. Imperat. Turcarum Asiae et Grae-
nostro honorato. Tején kucsma van tollas
be bokáig ér, csizmája hegyes orrú, köpe-
ágos brokát. A nehéz terztővel letakart
t látunk. Jobbról a pamlagon kutya he-
elynek feldelét feltámasztották, szőnyegek és
unak. Fölül a félre vont függöny ön a gyer-
szemlélhetjük s a megjelentek közt van Schmid
a a kép alatt IVNCTVM AQVILAE MIRARE DRACO
ől megszakitott három sorban:

ssimo Domino Dño... Ioanni Rudolpho Schmid Libero
AD S. MARGARITAM PROPE Vi,... ENNAM ET IN NI-
ae Maitis CONSILIARIO BEL-
RIOREM AVSTRIAM PRÆFECTO ET... AD PORTAM
RATORI SOLENNI

Konrád (Conrad)

kőfaragó

1454. Brassóban

lásd

Thieme-Becker

VII. k. 308. l.

1779

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Eperjes	Filagória 1751-ből a Csalóry kertben	

No. 2037

Konrád Kőfaragó

Conradus lapicida

a XV. sz. közepén Brassóban. Alábbi forrás szerint alighanem ő kezdte a brassói Fekete templom építését.

vrod

Printed in Switzerland - Imprimé en Suisse

Szemlér Ferenc = Brassó. Erdélyi Városképek. Bp 1936 222. l

Konrád

brassói kőmüvés
Hunyadi János megbi-
zásából épitette a
bojtori és a tövisi
kolostort 1454-ben

Bal XV-XVI. mův
II. 545. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Konrád mester

Művészet 1906. 156

Konrád

Conrad von Kronstadt

Brassói Konrád
építőmester
1454.

László

Wclw. 44 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Konrad

Steinecr

1454 Brassó

laid

Thieme VII. 308. f.

Konrád

brassai ejtő mester

1454 körül építi fel Bojtor
és Tövis klastromokat

Hunyadmegyében.

274. 1

Konrad

Der Steinmetz und Bürger von Kronstadt Meister Konrad hatte um das Jahr 1454 bei dem Bau der Klöster von Tövis und Boythor mitgeholfen.

wid

Roth 106. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

yezem:

gy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

Konrad Kőfaragó

Lásd

Batthyaneum

I. 115. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Konrad

Conradus lapicida

661.

Konrád

Brassai kőfaragó

1455

Csontosi jegyzi

fontos

Konrád

lakatos

1489 – 1509

l. Házi. Sopron tört

II. r. 5. k.

sok adat

464. l.

Könyvtábla az eg

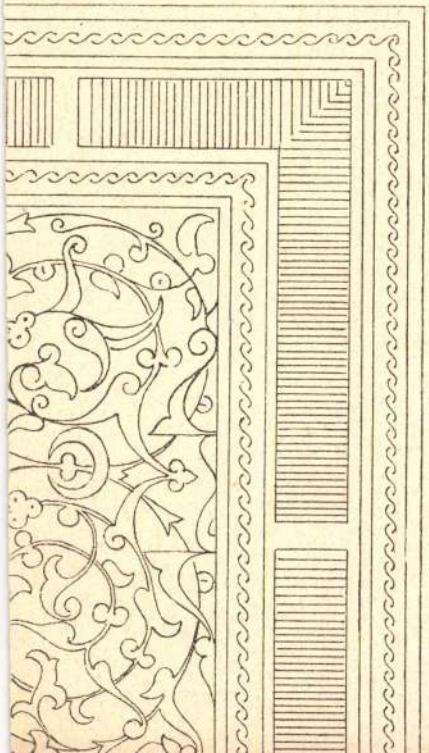

A tábla síma bőrrel van bevonva,
ítése, miként rajzunkból is látni,
k egyszerű vonalakból áll, melyek
nynyal préselvék az alapba. A mű-
z lemondott a szín hatalmas segéd-
közéről s egyesegyedül a formák
l kívánt hatni. Az első, a mi a táb-
borító arabeskek megtekintésénél
ulságként levonható a következő
: szabályos alakú felület diszítése
megfelelőbb akkor, a mikor annak
osztása is szabályos, alkatelemeit
etőleg pedig határolt számú részek
nétléséből áll, miként e táblán. A di-
tmény középpontja liliomos végű egy
abeskből és két virágból megszer-
esztett négyszög, melynek csúcsai az

-ik évi folyam 56-ik oldal.

Konrád
Lakatos
l. Hazi Sopron tört.
II r. 6 k.
1495. 270. 1.
1500. 274 l.

Konrád (Kuncz)
ácsm.

l.

Hári: Sopron tört
II r. 3. k.
431. l.
sok adat.

J. Marieschi

4251. *Részlet Velencéből*

Háttér felé húzódó széles cs
ját, a hol nagy házak vannak, eg
köti össze. Ez utóbbin négy álló
egy csolnak és hét gondola köz
tizenöten képeznek különböző cs
a kétemeletes épület felé fordulna
nézik és beszélgetnek. Az égbol

Lemezpapir, méretei 14·5 : 1
Becsértéke 400 K. — Néhai gró
1907 november 14-én (1429–908).
jóváhagyására vonatkozó adatokat l.
Bejelentetett 1913 márczius 16-án

Kifüggesztésére vonatkozó ada
ban, 1913 : 70. *Jacopo Marieschi*

Jegyzet. Az e festményre vona

a) a törzsleltárban (1920–9
mälde: Stadtansicht (Venedig). I
(I. Salon);

b) a leltári kivonatban (2
Fr. Guardi: Ansicht von Venedi
13 hoch, 18 breit (Salon);

c) a hagyományi jegyzékben
Guardi: Részlet Veneziából;

d) az átvételi okmányban (2
Guardi: Részlet Veneziából. Vászo

Hagy. 1912.
Pulszky

Konrád

könyvmásoló

XIV sz

l.

Ráth György 1896

73. l.

Budapest, 192 3 VII 24

AS

BUDAPEST

miatt

Mennyiség	Árfolyam	KORONA
	320.	1600 —
		10 —

HAZAI BANK RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
VÁLTÓÜZLETE. Interurbán

130/37. W230/29 T036/9

Bevételezendő	1610 —

HB. (Váltóüzlet sz.) 10000 1924 VII. 2021 Rosenberg, Budapest

Lizi

korona.

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Váltóüzlete

Konrád

harangöntö

Igló 1357

laisd

Gaál Konrád

alatt

Konrád ötvös

XV. sz. városi lanácsos
Nagybányán –

Nyá

Myskovszky Ernő:
Nagybányai ötvös –
mesek. Művészi Ipar
1905. I. évf. 3 sz. 45. l.

Steffan Konradth Gold-
schmied

1535-1550. 1535 ben
unger polgárjot, s a peri-
ratokban 1550 ig szerepel.

Mihalik József Kassavá-
ros Otvösszegének története
Pápest. 1900. 146. C.

Mátrai Lajos. ifj

szobrász

Konrád

ötvös

Nagybánya. 1477 be
ezüst lopassal vádolja
legyőt Lanost, de
kiderül, hogy ártatlanul

K 72 l.

Konrad maurer

1395–1402

Grod

+K+41.l

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Konrád

agnonta

1548-ban Eperjes város
számára pecsétnyomót
kiszitelt 3 fotot kapott érte.

irod

Dr. Ivanyi Béla. Eperjes
szab. kir. város címerei és
pecsétjei. Turul. 1911. 27

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Konrad

Könnöles

XVIII 27

lásd

B. Adattár I. 420. l. 4. t.

Konrád

ötvös

Nagybánya IV. ker.

Laisd Simon

ötvös

Nbánya IV. k.

Konrád

Conradus
aurifaber

Juratus civis.

Lásd 1430.

Fejér: Cod dipl.
X. 7. 220.

Konrád pilisi cistercita 1388

Említés van róla István nádor azon 1388-dik évi itélet levelében, mely a Bély Péter és Konrád bélháromkuti apát közötti határjárási pert tárgyalja s Ipolyi Arnold: A kunok bélháromkuti másképapátfalvi apatság történetéhez. (Archaeologiai Közlemények. Bpest. 1866. VI. Köt. 33. l) c. értekezésében teljes szöveg szerint olvasható. Az itéletlevél névszerint sorolja fel Konrád bél-háromkuti apát megbizottjait, a béli, pásztói és pilisi cistercita monostorokból önzesen 16 szerzetes papot; mig azonban 15-nek csak a keresztnevét emliti, a pilisi hat megbizott társaságában levő Konrádról azt mondja „Conradus scriptor", miáltal annak könyvmásolói foglalkozását jelzi.

Csontosi János: Magyarországi könyvmásolók és betűfestők a középkorban. Magyar Könyvszemle 1879. 299. l

Ötvös Konrád

1430 Fejér X. 7. 220

Simon ötvös, nagy-bányai biró

Konrád ötvös ugyan-ottani eskűdt.

K. Szendrei

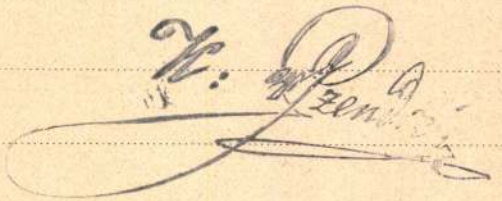

416|99 Nyomt. Laiszky Jánosnál Esztergomban.

Konrád

Conrad Munczer

R

33, 34, 50-52,
73, 80, 81, 91,
94-99,

Konrád

Munczerin Conrad

dy

114, 122

R

Konrád

Conradus Aurifaber

Nagybányai ötvös 1477 ben.
Johan Goldschmyd-del való
perére vonatkozólásd az
utóbbi csomagját.

Mihalik J.: Kassavárós ötvösé-
geinek története. Bpest.
1900. 125. l.

Konrád (Conradus Aurifaber).

1408. Magyar

l.

A Múbarát

1923. 4-7 l.

Galgócz h. n. II. 192

Konrád

ágyúöntő

1549. Eperjes

l.

Hadtört. Közl.

1928. 423. l.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Konrád

harangöntő Iglón

1357.

l.

Szépirodalmi

1941. 39. l.

Mikolek ha fo

Lopolya

pasta fak 16.

Konrád ötvös

nagybányai ötvös

és vásosi tanács-

nok 1408.

l.

Horv Zsigmond

193. l.

dupl

A

FRANCIA AVANT-GARDE MŰVÉSZEK KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

Konrád, ötvös
(Kuncz goltsmit)

Ötvös a XIV. század
közepén a nagyszebeni
Szűz Mária plébá-
nia templom részére
monstranciát Ezüs-
rett.

Seivert, Gustav:
Die Stadt Her-
mannstadt
Hermannstadt
1859. 13. l.

Lásd Goldschmidt Kon-
rád alatt is

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

KONRÁD (Chunz) pazekasmeester. Budán dolgozott, 1436-ban bécsújhelyt járt, ahol rokonsági ügyben tanuskodott a helybeli hatóság előtt.

Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen des Allerhöchsten Kaiserhauses, IV. kötet, 3103. regesta.

(Genthon)

Konrád

Konrád (Chuntz)

budai farekas

1436. Bécs

l.

Horv Zsigmond

199. l.

145. KEES VAN PONGEN : Női arckép.

M.D.K.

Konrád, gyöngyösi hőmüves

1755-ben Halleréknek dolgozik Gyöngyösön.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Bercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

KONRÁD gyöngyösi kőmüves. Halleréknál dolgozik 1755ben Gyöngyösön.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

1. Konrád miniator, XIV. sz.
karthauzi szerzetes, 1307-1310 között
Menedékszirt perjele.

Radó Polikárp: E. Berkovits.
Magyar Könyvszemle. 1941. 405. l.

MDK

Konrád a menedékszirti karthauzi kolostor priorja
1307-10 között két misekönyvet, egy gradualét, egy breviáriumot és a halottak anyakönyvét készitette -okleveles adatok szerint- gyönyörűen festve és rajzolva.

Dercsényi: Nagy Lajos kora. 137.l.

M.D.K.

Konrád, kőfaragó mester
(Cunradus Lapicida)

Kiralása, a pozsonyi 1434. évi számadások szerint heti 2 arany-forint volt.

Balogh Holán: A müvészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak.kiad. 2 köt.

1.köt. 481. old.

Konrád

budai fazekasmester

a majolákagyártás meghonositójs Ausztriában Mátyás király korában

Budapest régiségei, a Történeti Muzeum évkönyve
XVII. kötet, 1956. 131 l

MEGHÍVÓ

A Hadtörténeti Múzeum tisztelettel meghívja Önt

Konrad Ignác/1894-1969/
festőművész emlékkiállításának megnyitójára
1994.július 22-én 15 órára.

A művészt bemutatja:**Turok Margit** művészettörténész.

A kiállítás 1994. július 22.-től 1994. szept. 18.-ig
látogatható.

MDK

Konrád Ignác

Művészet, 1941. 39. sz. 48. l.

Konrád Ignác

festő, magyar

Lajos

Párizsi Salon 1931

125.6.4.

MDK

Konrád Ignác

Hadur, rézk.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 9. 1.

Konrád Ignác

MDK

Dr. Kriszt B., gipsz

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Konrád Ignác MDK

Hadur, rézkarc

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

MDK

Konrád Ignác

Szent György

[illegible]ra kiáll. 1941. dec. [illegible]. [illegible].

21. 1.

Konrád Ignác MDK

dr. Kappl Jánosné, szines rajz

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

MDK

Konrád Ignác MDK

Szent György

Mücsarnok 1941-42 téli kiállitás

MDK

Konrád Ignác festő

KMTárd őszi tárl. 1938. Mücs. 18x nov.
36 l.

Konrád Ignác MDK

Reggeli munka Alagon,

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Konrád Ignác MDK

Kriszt B., gipsz

Mücsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Konrád Ignác

1922. alakrajz és ékitm. tervezés

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói...1880-1936.
Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

MDK

Konrád Ignác

Művével résztvett a kiállításon.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállító művészek névsora. 27.lap

MDK

Konrád Ignác

Arckép

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.1.

MDK

Konrád Ignác

Versenyló

KMTárs. 1938. őszi tárl. kat. 21.l.

Konrad Ignác, iparművész, grafikus

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai, tanarsegédek, /segédtanarok/, -Konrad Ignác, -192x.- Alakrajz és ékitményes tervezés 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművész.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Konrád Ignác

Nobrátt

l.

Iparm-ükért

1912-13. 23. tábla

Porcellán	752—782	Ezüst	566—606	Ezüst	606—640
Üveg	1441—1510	Érmék	2101—2148	Üveg	1582—1650
Érmék	2062—2100	Üveg	1511—1581	Fém - Vegyes	1901—1960
Fém - Vegyes	1781—1840	Fém - Vegyes	1841—1900	Kelet	1051—1100
Kelet	982—1020	Textil - Szőnyeg	2361—2400	Textil - Szőnyeg	2401—2440
Textil - Szőnyeg	2311—2360	Kelet	1021—1050	Bútor	2681—2730
Bútor	2581—2630	Bútor	2631—2680		

VII. nap december 9.

Festmények	401—460
Porcellán	783—840/j.
Üveg	1651—1729/c.
Fém - Vegyes	1961—2020
Kelet	1101—1144

Konrád Ignác, festő MDSH

A Párisban élő idős mester
Szigetvár mellett nőletett.
Zsinyi-illusztráció sorozatáért
Ezüst Zsinyi-jelvényt kapott.

F.D.: 400 év: 50 000 ükunoka 6

ESTI HIRLAP, Sp. 1966. febr 3.

Konrád Ignác
nobrain

l.

A Lakás. III. cöf.
7. n. 112. l
kétver

izottság!

gyulafehérvári székesegyház helyre-
ndenkori állapotról fényképfelvétele-
gyzékét tisztelettel beterjesztem,azzal
nyugta ellenében részére 170.- koronát
emezek és felvételek jelentése szerint
rodában őriztetnek.

Mély tisztelettel

Möllenstván

Konrád Ignác

1.

Ipam. isk. ért.

1910-11.

3, 4. tábla

teljes szabadságot adjo
grafiájához szükséges ku
hűzamosabb tartózkoda
lakást biztosítson szám
is az államtitkár úr elü

Méltóztas

tani velem szemben.

A Gutenber

tem és az egész magyar
és megírásáról javadra
le érintkezésbe lépni s m
annyi előnyt, amennyit l
zött nem vállalom; kívüle
megoldani ezt a részt. E

Meleg barák

Mezőkeresztes 19 30. júl. 12

M.D.K.

Konrád Ignác, festő

1928 után Párizsban volt. Egy versenyistálló tul. megbizásából naturalista lóportrékat festett, gyakran volt távol Párizstól. Sinkó András ottlétekor műtermében dlogozhatott állatfiguráin. 277.o.

Romváry Ferenc: Sinkó András művészetéről 269.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. Pécs. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

Konrád Ignác MDK

~~Istálló~~ Istállóban

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Konrád Ignác

MDK

Versenyló

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Konrád Ignác

Versenyló

Konrád Ignác MDK

Arckép

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Konrád Ignác

Árokép

Konrád Ignác

szerepelt a párizsi Grand Palais tavaszi tárlatán.

PH. - 1933. V. 7.

Konrád Ignác

festő

Műcs. kiáll, 1937 tól

Fipics 115. l.

...GYÖRGY KÚPJA. XVII. SZ. ELSŐ

A KERESDI BETHLEN-KASTÉLY TORNÁCA. XV

1668—73. TERVEZTE: BETHLEN MIKLÓS.

A BETHLENSZENTMIKLÓSI EGYKORI BETHLE

BÁNFFYHUNYADI REF. TEMPLOM.

ERKEDI TEMPLOMVÁR.

UDVARI HOMLOKZATA.

GERNYESZEG: TELEKI-KASTÉLY BEJÁRATI H

A MEZŐSÁMSODI RHÉDEY-BETHLEN KASTÉL

ZSIBÓ: WESSELÉNYI-KASTÉLY. XVIII. SZ.

MAROSVÉCS: KEMÉNY-KASTÉLY. XV—XVI. SZ.

KÜKÜLLŐ-VÁR. XV—XVI. SZ.

DIÓSGYŐRI VÁR ROMJAI. XIV. SZ.

RADNÓTI RÁKÓCZI-VÁR. XVII. SZ.

ALVINCI MARTINUZZI-KASTÉLY. XVI. SZ.

4. SÁROS, TEMPLOMVÁR.

Schmid Janos R:

~~A~~ Kárpitozott díszes
ve van ábrázolva. Gyűrűs
dik s baljában levelet Ta
Dño Sultano Mehemet I
ciae etc. Vicino et Amici
forgóval, szűk újjú könti
nyének ~~[illegible]~~ bélése vi
asztalon két irást és óra
verész, ~~[illegible]~~ míg a ládában, m
különféle díszedények va
mek-sultán fogadását
is kezében irással. Felirat
NEM 16..51 jeligés czimer

ILLVSTRISSIMO ÁTq EXELLENTI
BARONI Â.
SCHWARZENHORN, DOMINO
COLSTORF. SÁC:ae CÆS
LICO, SYLVARVM PER INFE
OTTOMANNICAM O

minxit
dicas et offert
Videnman Calcogr. Viennae

a vonalheretnek 36·9 : 57·4 cm.

3.

Konrad Ignác

festo

1909 - 1911.

Dimisk 1930. 85. l.

66

Sz. N. 99/95.

Konrád Ignác

diszitő festő

vünidei pályázaton

I. díj.

Eötvösmisk 1910/11. 13. l.

Kessel: A vérés puszta
Leroux: Hardigras
Lesueur: A nemezis Regény.
Lessueur: D'Herquancy grófnő
Lewis Sinclair: Szegény lány pénzt
Lombard: Éjjeli vallomás
Magre: A tigris titka. Bünügyi reg
Mandelstamm: Hollywood
Mann Thomas: Rendetlenség és kora
Mann Thomas: Mario és a varázsló
Morand: 50% szerelem Regény kötve
Oppenheim: Shan a nagyherceg Regé
Ostenso: Előjáték a szerelemhez
Phillips: A robbanópor. Kötve
Roesmann: Fischbein élni akar Reg
Rosny: Gyönyörü Páris. Kötve
Schiller: Az orleánsi szüz (Sebest
Schnitzler Artur: Casanova hazatér
Schnitzler Artur: Hajnali mérkőzés
Tagore: Biamala Regény
Tagore: Éhes kövek. Mashi
Tagore: Áldozati énekek. Kertész
Tagore: Növekvő hold. Szerelmi ajá
Walpole: Jeremiás
Wassermann: A Maurizius ügy. 2 köt
Wassermann: Etzel Andergast. 2 köt
Wells H.G.: Álom. Kötve
Wells H.G.: Bealby (Bájos humoros
Wells H.G.: Nyilt összeesküvés
Werfel: Érettségi találkozó Regén
Woodehouse: Forduljon Psmithhez (V

Konrád Ignác

alakrajban II. díj.

Értimúsk 1910/11. 14. l.

ékitmémys rajban II. díj.

u. o.

Budapest.

A háttérben látjuk a min
hol robbanás történik, balra P
épületein a kétfejü sasos lobo
aranygyapjas rend jelvényét vi
és Pest térképét szemléli é s
jek után a jutalmat osztják ki.

Belagerung der Königlichen

és a hozzá tartozó Sieghaffte
Haupt und Residentz St
magyarázat kezdete: 1.
tadelle auf dem Gerha

Rm., mér. a vk. 44.7: 5

Konrád Ignác

100 K államosztály

Értímisk 1910/11.

15. l.

1373. Michelozzi Mich

Sz. 1391-ben v. 1396-ba

Madonna a gyermek

Derékig látható, kissé
gyermeket szorítja magáho
A Madonna palástot visel.
göndör.

Mészkődombormű, mére
— Vétetett 1895 augusztus
vagyis 1830 K-án. — Elszámo
895). — Az elszámolásra nézv
november 28-iki 61301 sz. mi
lást jóváhagyta az 1900 nov
az 1901 augusztus 26-iki 37

Jegyzet. L. az 1896-iki l
— Preisliste № 179. — Együtt
számmal.

III 3 -

Pl.

Vet. 1895.

Konrád Ignác

300 k államsegély

Értimisk 1911/12

24. l.

Konrád Ignác

Állattanulmányok, anatomiai tanulmányok

Repr.

Értinisk

1911/12

~~Csekő Elek dr. vármegyei aljegyző~~

~~VIII. 194.~~

Fenesser Pál, ö. + 1614.
Fenesser Péter, ö. 1629.
Fenesser Simon, ö. + 1623.
Fenesser Tamás, ö. 1619.
Fenessy Bálint, ö. XVII.
Fenk József, é. 1843–1897.
Fenyves Károly, é.
Fenzerus György, ö. 1715–20.
Ferary l. Ferrari.
Ferber Farkas, ö. XVII.
Ferdinand Simon l. Simon F.
Ferencz, áá. 1429. Torony.
Ferencz, pénzverő, 1442–1450. Körmöcbánya.
Ferencz, é. 1442. Körmöcbánya.
Ferencz, ö. 1522. Szeged.

Konrad Ignać

Hobrán

Juhász, relief

repr.

Élmisk 1912/13

T. 2022.

ábrázolt pandúr jobbkezével
ának csövét fogja, baljával pe-
t tartja. Felirata:

g des Harum Bascha.
Schlesien gegen die Preussische

ren, wie solche in den Krieg zu gehen

ühret, das gantze Corpo aber von dem

e Leuthe leben mehrentheils vom Raub,

ld, ausser wann sie marschieren, in

rtier, noch nehmen von demselbigen

a H. sc. et exc. A.V.

17.9 cm.

Konrád Ignác

200 K államsegély

Értimisk 1911/12

24. l.

Konrád Ignác

természet utáni vázlatok

Repr.

Értimisk 1910/11.

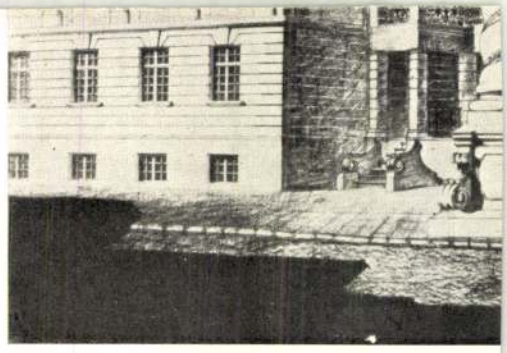

TÄV

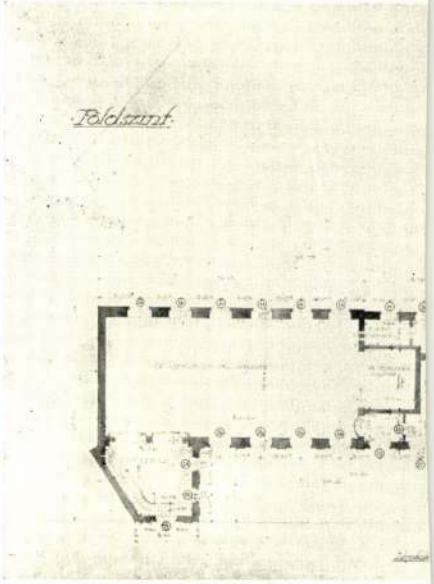

AL

Konrád Ignác

nobrász Alag.

Részt vett a bpesti Madách-nobor első pályázatán 1938 febr.

Konrád Ignác

1912/13 - 1919/15 I.

Ferképzomfoiskèvk

103 l.

Konrád Ignác

zul. Neimetujfalun 1894
jan. 31. RK. 3 spárnuv. isk.
1912/13. I. első osztálybeli mun-
vesznov. Ferenczy K., Bosz-
nay J., Pilch D.

1912/13. II. első osz. n. o.
1913/14. I. másodosz. n. o.
és Réti István

1913/14. II. másodosz. n. o

Magyarországi Tanítók Árvaházi

Egyesülete VI. 309

Konrád Ignác

Bül. Németujfalun 1894
január 31. Rk.
1914/15. I. harmadéves
Balló Ede.

M. T. O. Fszége VI. 228.

Hsej. K.K.

756. 640. 680. 7

738. 637. 655. 67

642. 661. 705.

KK. 516. 1152. 462

743. 724. 721

622

VII 6 3

Konrád Ignác

festő

koll. kiáll. Cat.

89 mű

Műterem. 76. sz

1941. apr.

Kömpláramban.

A fenti napra összehívott közgyűlést határozatlanképtelenség esetén

június hó 26-án, délután 6 órakor

a camponai ásatások bemutatásával *Nagytétényben tartjuk meg. Erre külön meghívót nem küldünk.*

Találkozás a Szent Gellért-téri HÉV. állomáson. Indulás pont 5 órakor. A közgyűlés színhelye a nagytétényi állami iskola. Az ásatásokat, részben helyszíni bemutatással ***Paulovics István*** tagtársunk ismerteti.

Az ásatások megtekintése után a nagytétényi halászcsárdában társasvacsora.

Az Elnök

Konrád Ignác

festő és szobrász

szül. 1894. jan. 31. Neimetujfalu (Somogy megye) Mégy polgári elvégzése után az iparművészeti iskolában Simai Imrenél ~~és a Kép~~ 3 évig, majd a képzőművészeti főiskolán Ferenczy Károlynál egy évet és egy évet Réti Istvánnál tanult. A világháborban részt vett, az orosz fronton fogságba Esik, honnan 1921 őszén szabadult. 1921-dec. 1-1922. jun:ius 10-éig segédtanár volt a bpesti Iparművészeti Iskolán. 1922-ben kimert Alagra s ott kezdett behatóbbana lófesztessel foglal-

Római urnatemető TV. 124

Konrád Ignác 2

Kozni. Szamos lóportrét festett. 1927-ben Párisba mely ki, ahol Strassburger hires istállótulajdonos megbízásából lóportrékat fog festeni. Kiviteli engedélyt kapott a dolgaira 1927 II. 2-án. Féleire mely ki. Kiállításokon nem vett részt, mert a megélhetés a lóportrék festésére utalja. Kompozíciói csak a tervezés állapotában vannak, kidolgozásukhoz nem volt ideje. Pontos naturalisztikus rajz, igen gondos tanulmányok. Olajfestmenyei kemények, látszik hogy főleg rajzstudiumokkal foglalkozott.

Saját közlése 1927 II. 2

Rézkehely, XV. sz., hajdúnádudvari ref. egyház kulajd. IV. 120.

Konrád Ignác

1926. egyházmův. kiáll. a
Nemzeti szalonba.
Assisi Szt Ferenc láto-
mása, olaj

Kenőcstartó római üvegedények

VI.131.

Konrád Ignácz

festő

szül. 1894. január 31-én
Neinetujfalun (Somogy megye)
Négy polgárit szigetvárom
végezte, azután Budapesten
az iparművészeti iskolát látogatta 3 évig (1913-14-ben
és főleg Simay Imre vezetése alatt tanult)
a képzőművészeti főiskolán
Réti István és Ferenczy Károly
növendéke volt. 1914-1916 vég
rezit vett a világ háborúban
ekkor fogságba esett 1921 ~~ig~~
nyomtatóig hadifogoly Oroszország-
ban. 1921 hazajött és oradeji
tanár volt az iparművészeti iskolában 1922-nyaráig. Ekkor Alagra-
ment lakni, mol a főleg lóportrékat
festett. Most is Alagon él.

Saját közlése

Konrád Ignác
138. Assisi Szt. Ferenc látomása. Olajf.

Nemzeti Szalon

Egyházm. kiáll.
1926.

16.33.

...ács előtt

Ezen oltárajtó, ~~előtt~~, ~~A~~ előkeszen azt a ~~[illegible]~~ jelenetet ~~[illegible]~~ (szemléljük, midőn a megváltó a tanács ...datott, a pitvarba vezettetett, a hol arczul verték ...ot üztek. ~~[illegible]~~ A balra fordult Jézus lo-...lévő szolgák egyike szemét kösötte be, másika ...öfnekösözött kezeibe. A négy szolga körül az, a ki ...i előtte térdelve ~~[illegible]~~ füget mutat, a megváltóra ...álló ~~[illegible]~~ balját tartja ~~[illegible]~~ ugy, mintha ő is ütni akar-...ki a kösélvéget és a nádszálat fogja, a többieket nézi ...tja fehér, a mig katonák különféle föveget és öltözetet ...ér aranyozott.

...98.5 : 65.6 cm.

...– gyűjteményből.

...– 206.

...98. – A Nemz. Museum Képtárát ól átvé-...3.)

Konrád Ignác

festő

Reggeli munka Alagon
c. képe repr.

Művészet. 1941. 38. sz
31. l.

T. 2818.

és balra tekintő főpattantyús
vigyázó állásban van ábrázolva. A

ll : 7.5 cm.

Konrád Ignác
festő

kolb. kiáll. a Mű-
teremben

Műnézet
1941. 39. sz. 48. l.

Fejérpataky László VIII. 145.

Konrád Ignác
festő

lásd

Csatkai Soprexl.
23. l. - 32. l.

Temetési szokás, ősi magyar

VII. 183.

Konrád Ignác

l.

A Pe Madách

WOLAUSCHÉK GYÖRGY

BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 75. SZÁM.

Telefon 43—10. Telefon 43—10.

Budapest, 1920. Szept. 9.

Szállító-levél.

Nagyságos Dr. Szentiványi Gyula urnak.

Sziveskedjék az alant felsorolt árúkat átvenni:

GYÖRGY

Konrad József

építész

Szül. 1899 Garamszent-
keresztén.

Bő életrajzát lásd

Csákós 12. l.

vagy Forum 1934–35

Konrad Józef

pozsonyi épitéz

l.

Forum 1933. 35. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-tér 12.
Telefon: 127-837.

Konrad József
épitész

l.

Forum 1938. 152. l.
153. l.

Konrad J.

porsonyi épitész

l.

Forum. 1932.

168, 169. l.

Konrad J.

pozsonyi épitész

amennyiben magyar

lárd

a Forum 1931. évi

folyamát,

ahol gyakran

szerepel.

ÉPÍTÉSZ-EGYLET

NYE

ÉVE: 1867

MAJOROSSY GYULA
FŐTITKÁR

ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET

1—52. SZÁM

— 1 rajzmellékleten
mott 50 táblázattal

Konrad J.
epitest Poisson

l

Forum 1931. 388 l

Konrad J:

pozsonyi épitész

l.

Forum. 1932. 298,
299, 300. l.
képekkel

Konrad Jónas

Építész

I.

Forum

1935. 218. l.

Keresztély, svédországi herceg IV. 225.

Konrad Josef

pozsonyi épitész

l.

Forum neinet vész

1937. 81. l.

Conrad József

pozsonyi épitész

l.

Forum

1934. 227 –

230. l.

kéjelkel

Fabó Bertalan dr. VII. 279

Conrad József

adat nincs

1887/88 I. beírva a vendéglátogatók közé

~~Tituli sacri V. Leo.~~

Konrád József

Szinészkarikatúrák (repr.)

Irodalmi szemle 1963/1. 13. l.

M D K

Konrad Josef, Varasd.

festő

Kapossy János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Miv. Ért. 1952. 1.sz. 138 l.

Konrád József

mobrász Szekszárdon

Életr. lásd

Lamagyiparalm II. r/361. l.

BUDAPEST 9 8 1 8 79 98

hosszas szenvedés után elhunyt.
haladó munkásságával különösen mint
et lelkes istápolója is elévülhetetlen érde-
szteséget jelent intézetünknek.
k megőrizni.
évi február hó 8-án délután 4 órakor
m. kat. egyház szertartása szerint fog-
örök nyugalomra helyeztetni.
ó hó 9-én reggel 9 órakor fog bemutat-
ébánia kápolnájában.

Az Igazgatóság.

Konrád Kristof

Christoff Konrád

ötvös 1616.

laid

Mils. Pars. 114

MDK

Konrad Lange 1806-56.

István nádor emlékérme, 1847.
Pyrker László egri érsek emlékérme, 1846
R

Csányi K: Pesti gyűjtők és művészek érem és plakett kiáll. az Iparműv. Muz.-ban. 1924.
106 l.

MDK

Konrad /Conrad/ Márton kőmives mester

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Konrád Mihály

tarcsa m

1774-ben hártu-
lajdonos Aradon

Lakatos Arad

II. k. 225. l.

MDK

Konrád Pál festő

Kollektiv kiállitás. 1947. nov. Magy. Művészet.
1948. 43 l.

M.D.K.

Konrád Pál, ácsmester

Egerben 1752-ben Wildin ger ácsmester segédjeként dolgozik Szolnokon.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

KONRÁD Pál ácslegény. Egerben 1752-ben —+ Wildinger ácsmester segédjeként sorolják fel és Szolnokon dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

mdk

Konrád Rudolf faragó népművész

dobozai a kiállításon, kép.

Láncz Sándor: A Zalai kiállítás

Népművelés, 1956. 7. sz Címlap belső old.

NDK

Konrád Sándor szobrász, Szekszárd

Pécsi Képzőműv. és Műbarátok Társ. kiáll. Pécs, 1936. jún. 11 l.

Szekszárd (Tolna)

Remete-utca, Kálvária, kápolnafülke
század.

(Szekszárd V. é. MV. Bp. 1952, 5 l)

Konrád Sándor

nobrász

Műcs, kiáll, 1935 tól

Pipics 115. l.

4. SORÓS, Ttemplomvár.

3. FORNOSI HARANGLÁB.

2. KETESDI REF. TEMPLOM.

1. KŐRÖSFŐI REF. TEMPLOM.

A CSIKMÉNESÁGI SZÁRNYASOLTÁR. 1543. BUDAP

A CSIKSZENTLÉLEKI OLTÁR. 1510. BUDAPEST, S

A CSIKSZENTLÉLEKI OLTÁR 1510.

2—3. A BRASSÓI FEKETE TEMPLOM NYUGATI ÉS

. A KASSAI DÓM DÉLI KAPUJA (RESTAURÁL. E

A KOLOZSVÁRI PIARISTA-TEMPLOM. 1718—24.

4. BEREGSZÁSZI RK. PLÉBÁNIA-TEMPLOM, DÉLI

3.

2. KOLOZSVÁRI SZT. MIHÁLY-TEMPLOM, NYUGAT

1. KASSAI DÓM, NYUGATI KAPU.

MAGYAR GÓTIKUS KAPUK: XV. SZ.

1427. ESZTERGOM, KERESZTÉNY MÚZEUM.

KOLOZSVÁRI TAMÁS SZÁRNYASOLTÁRÁNAK RÉ

Konrád Sándor

1. nobornu.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Cék VIII. repr.
Kiáll. Kat. 1935. márc.
30. — ápr. 14.

prospettata
villeggiatura
della sua gentile
familia. e
ci ~~ma~~ richiamo
volontieri
trovare loro
un buon posto di
villeggiatura
Nella speranza
di poter
arrivare

Konrád Sándor

1927/28 – 1931/32 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

103 l.

MDK

Konrád Sándor,

a herendi porcellánművészek közé is tartozik.

Schalk-ház. Kassa. - A kassai iparművészeti tárlat.
N.Sz.1943.máj.9. 10.1.

MDK

Konrád Sándor, ip.müv.

/Morandi porc.ey./

"Békakirály" /1942/

OMIP Márc. Dp.-Orsz.M.Kor.Kiáll. 1942. Kat. 18.1.

MDK

Konrád Sándor szobr. Szekszárd

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1936. nov.

Konrád Sándor

Lezajel a szekszárdi Balogh
Ádám múzeum Liánitásán

Keletmagyarország 1970 IV. 7

MDK

Konrád Sándor, szobrász.

Tanulmányfej. Patinázott gipsz.

Nemz. Szal. - A Munkácsy Céh VIII. repr.kiáll. -
1935. márc.30.-ápr. 14. Kat.

MDK

Konrád Sándor szekszárdi szobr.

a Társaság tagja

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. 23.kiáll. 1938. jun.

MDK

Konrád Sándor szobr. Szekszárd

Pécsi Képzőm. és Mübar. Társ. kiáll. 1937. máj.

Konrád Sándor: MDK

Melódia, gipsz
Szt. Gellért tanitja Szt. Imrét, körtefa
Szekszárdi uj kálvária keresztek, fénykép

A Pécsi Kéőzám. és Mübarátok Köre 15. kiáll.
Pécs 1934. Belvárosi Kath. Kör.

MDK

Konrád Sándor, szobrász

Mártika. Márvány.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.Jan.-febr. Kat.2e.1.

MDK

Konrád Sándor

Tanulmányfej, gipsz

Munkácsy Céh 8.repr.kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Konrád Sándor MDK

Plakettek

Gyermekplakett, bronz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MDK

Konrád Sándor

A Pécsi Képzőm. ~~Társ.~~és Mübarátok Társ. müvésztagjai 1938.

Konrád Sándor szobrász

Leányfej

1919-es relief

Petőfi

Tolnamegyei képzőművészek kiállítása a múzeumban (Csányi László

Tolnai Napló 1952. jun. 5.

MDK

Konrád Sándor

Plakettek. Mgt.
Gyermekplakett. Bronz. Mgt.

III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.1935.
Márc.24-Máj.15. Műcsarnok. Kat. 10.1.

MDK

Konrád Sándor

Képzőművészet 1935. 83-84.sz. 81.l.

Konrád Sándor

nobrán

l.

Szépm. Mur. Évh

VIII. 1751 l

Budapest 5. Postafiók 118.

.....szám.

Müemlékek Országos Bizottsága,

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva.

Budapest IX.

Högyes Endre u. 10.

5334/1948.

Konrád Sándor MDK

Mártika, márvány

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Konrád Sándor

Kobrák

Szabad Művészet

1952. 7. sz. 332.l

MAGYAR KIRÁLYI
VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
MINISTER

Konrád Sándor szobrászművész

Abonyban, a 4-es sz. óvodában pingvincsoportot ábrázoló térplasztikát avattak fel, melyet Kárpáti Anna szobrászművész alkotott, talapzatát Konrád Sándor tervezte. (repr.)

Gyuváki Ferenc: Szoborcsoport az óvodában.

Pest m. Hírlap, 1974. ápr. 3.

Konrád Sándor szobrász

Borsos Miklós szobrászművész alkatásának – mely mű a salgótarjáni zeneiskola mellé kerül – parztamens ét Konrád Sándor szobrász tervéri meg, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus megbízásából. (említve)

Nágrád, 1973. júl. 4.

Konrád Sándor

alkotása a Kerepesi úti lakótelep épületén.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335l

545l

Konrád Sándor

Megbízást kapott Konrád Sándor, hogy II. Rákóczi Ferenc emléktáblá-kat Varsó, Jaroslawban valamint a Csehországi Hradecben helyez-zen el.

—: Közéri munkák
Művészet, 1977. februar—48. oldal.

Konrád Sándor
építész

A szobi Járási könyvtár „Ünnep" domborműves oszlop építészeti részét Konrád Sándor kivitelezi.

—: Közteri munkák.
Műrészet, 1977. felmár – 48. oldal.

Konrád Sándor, nobuta

SIRKOAVATÁS. Bálint Lajos író, dramaturg és műfordító síremlékét, Konrád Sándor szobrászművész alkotását, hétfőn 15 órakor avatják fel a Farkasréti temetőben.

21.

–: Hír

Nemzetőrség Bp. 1979. szept. 30.

Konrad Vege

MDK

Zsigmond tér, Szentháromság szobor , dolgozott rajta

Genthon-Zakriás Bpest. Bp.műeml.jell. épitm.jegyzéke
Kézirat, 1943. 34. l.

Konrád Zoltán.

szobrászművész

a Hunyadi János lovasszobor pályázatom
résztvesz pályaművével.

Magyar Nemzet. 1951. Okt. 6.

Konrády Lajos, főtiszt. MDK
ip.Müv.tehetség

Két keresztelő kut fotográfiáját kaptuk Kassáról, amely a tarcali és a nagymihályi templomok keresztelő kutjait ábrázolja. A kovácsolt vasból készitett kutakat Konrády Lajos, szentszéki jegyző és katonai lelkész tervezte, akinek terveiről már számos sikerült iparmüvészeti munka készült. Kivitelezője: Buchner Béla, kassai vasmüves.

Képek 224.l.

Két keresztelő kut...

Magyar Iparmüvészet. 1905. 224,223.l.

Konrády Lajos

szentszéki, egyző, katonai lelkész, iparművészeti tervező, lásd

Buchner Béla alatt

Magyar Iparművészet

1905. 224. l.

(Két keresztelő kút.)

Konrády Lajos?
cikke

1) A felső-regmeczi
ref. templom.

Egyházm. Lap
1883. 19-25. l.

A templom képe
fenti tollrajza után
rézre.

A vallásés k
ár hó 29-én 15156 sz.a.kelt
tézett rendeletének másolata

A bártfai város h
tartásának javadalma terhére
ezer/ korona államsegély első
ezer/ koronát engedélyezvén,
helyreállitás vezetésével megi
nak a Müemlékek Orsz. Bizottsá
nyaira e hitelösszeg keretén

A hivatalos má

Grab

igazg

Konrät Ferenc
gyulafehérvári
antalos
1799

l.

Birógernyeszegi
99. l.

Konsbol, Wolff

ötv.

l. Kőmagyötvj:

92. sz.

Konsbol Wolfgang

Laid

Thieme Becker

XXI - 282. l.

(Lyka)

Józsefszanatorium 1942. III. 5.

Tek. Kiadóhivatal!

Február hónapról önök 16-dr Magyar-Rejtvény Újságot számláznak holott én 12-drbot zeptem az alanti elszámolás szerint.

II-ho 1-én 4-dr 5-ös szám
II- " 13-án 4-dr 6-os "
II- " 22-én 4-dr 7-es "

összesen tehát 12-drb hiány 4-dr.

Az elszámolást tehát így éjtettem meg.

Tisztelettel
Petneházy Károly

Konsiczky Gábor

szűrszabó Debrecen-
ben az 1870. s évek-
ben, utább Hajdu-
böszörmenyben tele-
pedett le

Győr Ffy szür

137. l

Konsiczky Gábor

Nürnberg

Hajduböszörmeny ben

XIX n.

Györffy szur

138. l.